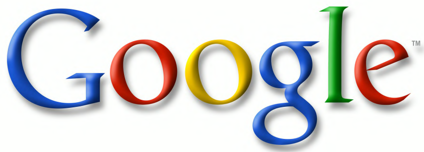
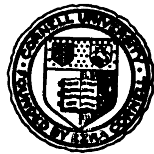

Google

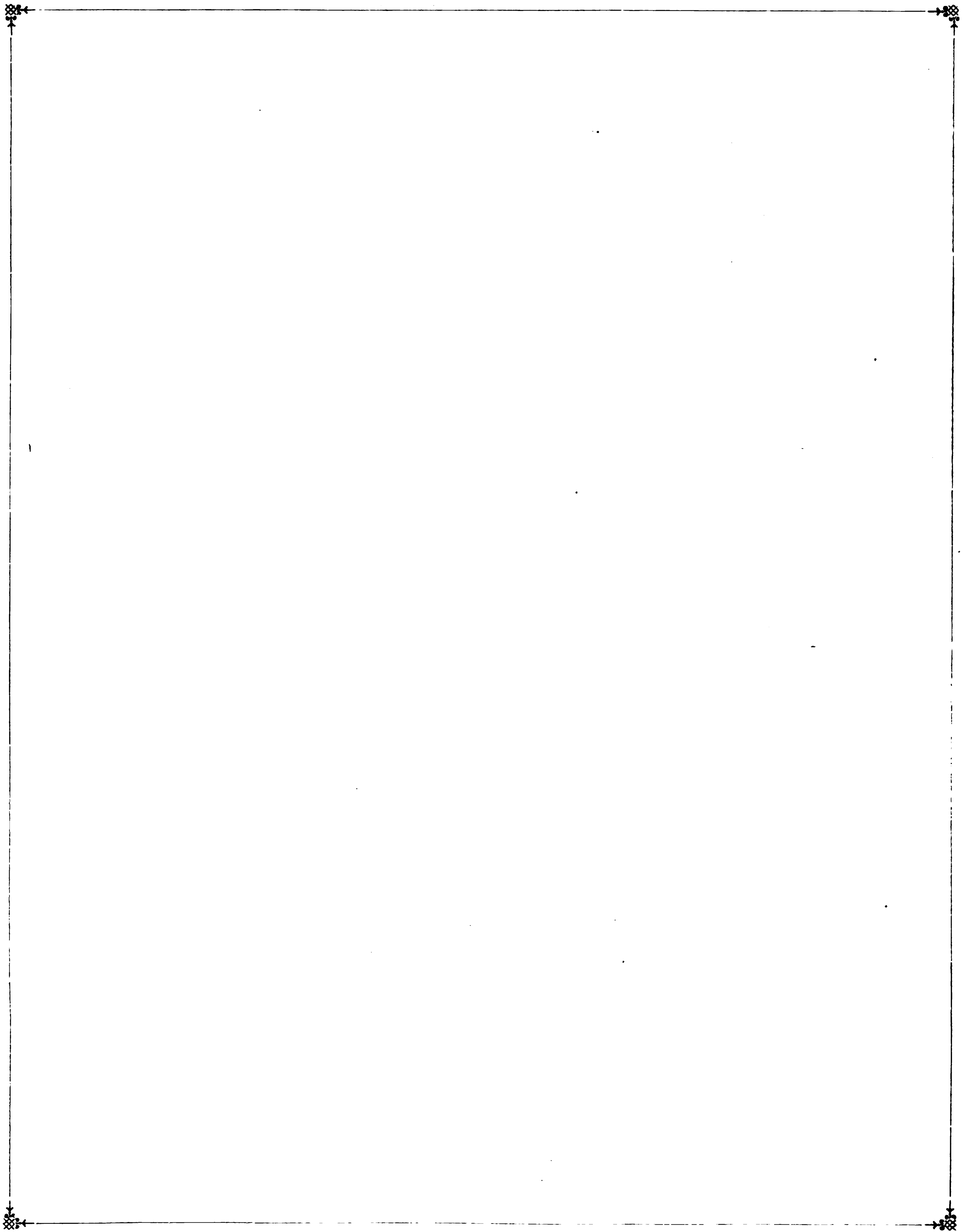

ALGEMEEN NEDERLANDSCH

FAMILIEBLAD.

Algemeen Nederlandsch

FAMILIEBLAD.

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-, Wapen-, Zegelkunde, enz.

ONDER LEIDING VAN

A. A. Vorsterman van Oyen,

MET MEDEWERKING VAN ANDEREN.

NIEUWE SERIE.

XVde Jaargang.

RIJSWIJK BIJ 's-GRAVENHAGE,
GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF,
1902.

VOORBERICHT.

Van het Algemeen Nederlandsch Familieblad is thans de (vijftiende) derde jaargang der nieuwe serie voltooid, en wij hopen, dat nog menige jaargang zal mogen volgen.

Dankbaar erkent de Redactie den steun en de medewerking van een groot aantal medewerkers, die in den afgeloopen jaargang wederom talrijk zijn toegenomen.

Bijdragen, vooral op heraldisch gebied, zullen steeds welkom zijn.

Door den dood ontviel ons, de ijverige medewerker, vooral op kerkelijk gebied, de Heer J. B. van IJsseldijk, zijne nagedachtenis zal steeds in dankbare herinnering blijven.

In den afgeloopen jaargang hadden wij gehoopt het artikel „de Brielsche Vroedschap" te kunnen voltooien. De zeer geachte schrijver heeft het plan, dit belangrijk artikel in den nieuwen jaargang af te sluiten.

Evenals in den vorigen jaargang danken wij het algemeen namenregister aan de welwillendheid van den Heer Ds. Jac. Anspach.

Wegens plaatsgebrek zijn belangrijke artikelen moeten blijven liggen, doch zullen nu achtereenvolgens worden opgenomen.

Op verzoek van vele lezers zal in den volgenden jaargang de inhoud van tijdschriften op genealogisch en heraldisch gebied weder worden opgenomen.

Hopende dat de ons trouwblijvende abonnenten in hun kring zullen willen medewerken tot uitbreiding van dit tijdschrift, gaan wij met frisschen moed den volgenden jaargang tegemoet.

Rijswijk bij 's-Gravenhage, December 1902. DE REDACTIE.

INHOUD.

Genealogieën, genealogische aanteekeningen en kwartierstaten.

Wapen- en Zegelkunde.

Geschiedenis en Archiefwezen.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Varia.

ERRATA EN ADDENDA.

Blz. 72, regel 13 v. o. staat ach, lees auch.
„ 73, „ 13 v. b. staat getrauen, lees getreuen.
„ 73, „ 16 v. b. staat Valek, lees Valck.
„ 73, „ 25 v. b. staat einen, lees einem.
„ 73, „ 12 v. o. staat ziund wantzigstem, lees und zwantzigsten.
„ 74, „ 9 v. b. staat Hand, Unterschrifft, lees Hand „Unterschrifft."
„ 76 „ 15 v. b. staat kwartileert de; lees kwartileerde.
„ 94, „ 5, en 11 v. o. staat W. R. F. Z., lees W. K. F. Z.
„ 135 „ 9 v. b. staat 1881, lees 1880.
„ 183 „ 12 v. o. staat rijker, lees rijke.
„ 185 „ 18 v. b. staat ibidum, lees ibidem.
„ 231 „ 27 v. o. staat Meerten Cattenburch, lees Cattenburch, Meerten.
„ 282, „ 7 v. b. staat Wtenweerdde, lees Wtenweerde.
„ „ „ 9 v. b. staat jong, lees 1 dag.

Blz. 282, regel 11 en 12 v. b. staat Hermanus Adrianus, lees Hermana Adriana.
„ „ „ 15 v. b. staat Andries, lees Adrianus,
„ „ „ 17 v. b. staat Aguerus, lees Assuerus.
„ „ „ 22 v. b. staat 16, lees 15.
„ „ „ 24 v. b. staat Wtenweerde, lees Wetenweerde.
„ 285 „ 10 v. b. staat Stickels, lees Stickel.
„ 316 „ 10 v. b. staat Weldenmoed, lees Wendelmoed.
„ 327 „ 26 en 2 v. o. staat Bingenbergh, lees Ringenbergh.
„ 355 „ 5 v. b. staat abelisk, lees obelisk.
„ 387 „ 22 v. o. staat Eenmes, lees Eemnes.
„ 418 „ 17 v. o. staat terminalogie, lees terminologie.
„ 421 „ 23 v. b. D^no^ Bredrio, lees D^no^ Bredio.
„ 447 „ 2 v. o. staat Gresswald, lees Greifwald.
„ 477 „ 24 v. b. staat Buchelü, lees Buchelii.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 1. Nieuwe Serie, XVde JAARGANG. JANUARI 1902.

INHOUD.

99
de SWAN
99
VULPEN
HOUDER
met 14
karaats
gouden pen
IS WERELDBEROEMD
ALS DE BESTE
GESCHIKT
VOOR
ELKE
HAND
PRIJS
van af f 6.30

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

(*Vervolg.*)

Dirck, gedoopt 3 November 1591.

Johannes, gedoopt 18 Junij 1593.

Catarina, gedoopt 21 December 1594, getuige: juffr. Margriete Rotallers (1).

Aeltgen, gedoopt 3 Januarij 1597, getuigen: Madeleentgen, dochter van N. van Dam (2), en Erckgen Dirricks.

De als getuige genoemde dochter Madeleentge, in 1601 toegelaten tot 't avondmaal (Acta van 9 Januarij 1601) trouwde met Theophilus Rijckewaert. Een rente ten lijve van Maddeleentge van Dam vond ik 't laatst vermeld in de Thesaurie-Rekening over 1624—1625. In de Rekening over 1626—1627 komt zij niet meer voor.

Reginaldus Donteclock, ook Reinier genoemd, werd in 1592 predikant te Brielle, na te Voorschoten te hebben gearbeid. Men zie over hem „De Brielsche Archieven", blz. 202—205, 210 en 211, en het „Archief" van Acquoy en Rogge, D. VII, blz. 3 en 6. In de Naamlijst der Brielsche predikanten van het jaar 1853 staat, dat Th. Rijckewaert de eerste 3de predikant was te Brielle, maar vóór Rijckewaert was Donteclock een korten tijd de 3de predikant. Toen Donteclock te Brielle zijn ambt aanvaard had, waren met hem predikanten aldaar N. van Dam en Egidius Jansze. Men leest dan ook van 3 predikanten in de Kerkeraadsacta van 29 Mei 1592, luidende: „Is oeck goetgevonden by de Broederen in dese vergaederenge, dat die dienaeren der kercke alhier sullen per vices nae malcanderen volgende predigen, de ene des Sonnedaeges voormiddach, de ander na den middach, die dorde des Woensdaeges, ende alsoe voirtaen, ende sullen alle drie te saemen des Sonnedaeges achtervolgen den evangelist Marcum." In 1593 stierf Egidius en sedert bleef Donteclock enkele jaren alleen met

(1) In de aanteekening van dezen doop heet de moeder Lijsbeth Jan Hubrechtsdr. Lijsbeth van Dam was 9 April 1606 getuige bij den doop van een kind van Pieter Jansze backer en Yefghe Willems, over welk echtpaar men zie 't „Archief" van Acquoy en Rogge, D. III, blz. 352—355 en „De Brielsche Vroedschap," art. CXX.

(2) Deze dochter was ook getuige 29 December 1599 bij den doop van Claertgen, dr. van Daem Heyndrixze en Neeltgen Floris; 10 December 1600 bij den doop van een kind van Guilliaume van den Berch en Laurentia Coenen; 3 Januarij 1604 bij den doop van een kind van mr. Charles Wijckhuys; 20 Mei 1605 bij den doop van een kind van Jacques Gray en Anne Alofs; 5 Augustus 1605 bij den doop van een kind van Arien Meesze en Dryesgen Simons. Bij een ander kind van J. Gray, gedoopt 11 Februarij 1600, was N. Dammius getuige.

Van Dam arbeiden. Dat Den Briel na den dood van Egidius slechts 2 predikanten had, blijkt o.a. uit de Kerkeraadsacta van 14 April 1595, waarin staat: „Op hetghene dat de twee ghedeputeerde van de Synode H. Corput ende Helmichius voorghestelt hebben, dat dese ghemeente neffens andere ghemeenten van Suyt-Hollant zoude verwillighen om haer het lot te onderwerpen, ten eynde twee predicanten ghevonden mochten worden ten versoecke van de Heeren Staten, om ghebruyckt te worden int legher, wanneer zijn Excell. optrecken sal, voor de tijt van 2 maenden, overmits sy nu ter tijt gheen ordinare predicanten daertoe en hebben: is gheresolveert onder tbelieven van mijn Heeren de Magistraet, dat wy daermede tevreden sijn, by zoo verre alle andere steden (mede maer twee predicanten hebbende) daerin consenteren, ende sal tselve mijn Heeren anghedient werden. Is gheschiet ende hebben mijn Heeren hetzelve ongheraden gevonden, hetwelcke aen die van Delft is overgheschreven"(1).

Donteclock, die herhaaldelijk „met groote ende sware sieckte besocht" werd (Kerkeraadsacta van 27 Julij 1597) en zich verbonden had aan Den Briel op voorwaarde, dat hij zou mogen heengaan, wanneer hij of één der zijnen te Brielle niet „aerden" kon, gaf in April 1598 te kennen, dat zijne begeerte was Mei 1599 te vertrekken. Na hem sprak ook Van Dam opnieuw van heengaan en de Kerkeraad vond ter verlichting van den dienst der heeren goed dat er als in 1597 pogingen zouden worden gedaan om een derden predikant te bekomen en dat inmiddels hulp van predikanten uit de buurt zou worden gevraagd. Door 3 naburige predikanten werd sedert des Vrijdags te Brielle een tijd lang gepreekt, en de Kerkeraad deed zijn best om aan de Brielsche gemeente nog een leeraar te geven. Den 31sten Maart 1599 waren de pogingen daartoe nog niet geslaagd en de Kerkeraad bepaalde, dat als vroeger de hulp van 3 naburige predikanten zou worden gebruikt. Maar toen dat bepaald was, wees Donteclock weêr op zijn ongezondheid en zijn zwakheid van memorie, een gevolg zijner „groote crancheden", en hij verzocht „teghens het naeste jaer" te mogen vertrekken. Een en andermaal verzocht de Kerkeraad hem zijn dienst, „die niet onprofytelick" was, te willen continuëeren (2),

(1) In de Acta van 2 Junij 1595 leest men: „Jacob Jansze ende Jan Willemsze hebben gherapporteert, dat zy de missive van de ghedeputeerde des Synodi mijn Heeren hebben voorgehouden, dewelcke, insiende het belanghe ende de ghewichticheyt van de saecke, hebben gheadviseert, dat onse kercke neffens andere kercken (daer mede niet dan twee dienaeren zijn) onder de lotinghe sal staen, om gheen oorsaecke te wesen van confusie, die by weygheringhe zoude mueghen gheschien."

(2) Acta Kerkeraad van 16 Junij en 2 Julij 1599.

maar hij bleef bij zijn verzoek om ontslag. Den 22sten Augustus 1599 bewilligde de Kerkeraad er in, „by so verre de Magistraet daermede tevreden" zou zijn, en de Magistraat gaf den leeraar het gevraagde ontslag op den 28sten Augustus 1599. Een resolutie van dien dag luidt: „Upt versouck van Reynier Donteclocq, dienaer des goddel. Woorts binnen deser stede van Den Brielle, omme ten aensien van zijnne swackheyt van memorie ende andere redenen, in zijnne requeste geroert, van zijnnen dienst jegens Meye eerstcommende gelicentiëert te werden, hebben burghemeesteren ende regeerders der voors. stede, alvooren den voorn. Reynier bedanckende van den goeden ende getrouwen dienst, by hem de kercke ende de gemeente deser stede gedaen (daerinne zy, soet mogelick ware geweest, wel gewilt hadden dat hy alsnoch hadde gecontinuëert), denselven mits desen jegens Meye 1600 eerstcommende van zijnnen dienste ontslagen ende gelicentiëert, mits dat hy alsnoch zijnnen voors. dienst sal blyven exerceren ter tijt ende wylen thoe burgemeesters ende regierders voornoemt van een ander goet dienaer sullen zijn voorsien". Donteclock hielp mede om een goed dienaar te bekomen, maar de pogingen mislukten, zoodat Donteclock op verzoek der Broeders besloot nog te blijven. Dat besluit deed hij gestand. In 1600 deed een goed dienaar te Brielle zijn intrede, maar ook daarna bleef Donteclock predikant. In Februarij 1603 (1) sprak hij weêr over vertrekken, doch hij bleef te Brielle predikant tot het einde des jaars. Benoemd tot rector der Latijnsche school te Brielle, aanvaardde hij die betrekking den 1sten Januarij 1604; zie bl. 202 en 211 van de „Brielsche Archieven".

Zooals ik zei, waren Van Dam en Donteclock na den dood van Egidius eenigen tijd samen werkzaam. In 1597 werd er moeite gedaan om hun een collega te geven. In de Kerkeraadsacta van 27 Julij 1597 staat: „Alzoo Godt de Heere Reynerum tweemael met groote ende sware sieckte hadde besocht ende mijn Heeren de Magistraten bemerckten dat den dienst voor twee persoonen te lastich viel; oock mede dat de dienaers veeltijts met de Classe bemoeyt waeren ende tot vele dinghen werden gheïmploiëert, zoo hebben se by haerselven goetghevonden, dat een derde tot den dienst van dese ghemeente soude gheroepen werden, twelck den Kerckenraet anghedient sijnde, heeft goetghevonden drie van de oude ouderlinghen by haer te roepen ... Ende is in deselve vergaderinghe de soone van Henrico Corputio, dienaer tot Dordrecht, voorgheslaghen, met name Isaäc Corputius, welcke, eenighe jaeren in dienst gheweest

(1) Kerkeraadsacta van 12 Februarij 1603.

sijnde tot Breda, nu ghebruyckt wort in de schole tot Dordrecht: soo is Reynero opgheleyt hiervan te schryven aen Joh. van der Mijlen, dienaer tot Breda, om naer de gheleghentheyt Isaäci Corputij te vernemen, ende met name wat de oorsaecke was dat hy uut den dienst aldaer ghescheyden was om den schooldienst an te nemen. Dit is gheschiet ende heeft Reynerus daernaer inghebracht het antwoort Joh. Milij; daerop is ons opgheleyt aen H. Corputius te schryven angaende synen soone Isaäcum, ende daertoe te arbeyden dat hy een- ofte twemael hier mochte ghehoort worden. Dit hebben wy ghedaen ende heeft Corputius cortelick daerop gheantwoort." Ter bevordering van de zaak reisde Van Dam naar Dordrecht, maar zonder succes. Men moest naar een ander uitzien. 't Oog viel toen op Johannes Walesius, „dienaer der ghemeente in de Langhe streecke by Enchuysen, eertijts rectoer ter Veren in Zelant". Door een predikant van Delft daartoe opgewekt, reisde Walesius naar Den Briel om Donteclock te bezoeken en bij die occasie liet hij zich hooren. En aan den Kerkeraad en aan de Heeren van de Regeering had zijn preek genoegen gegeven, zoodat hij gepolst werd over de aanneming van een beroep naar Den Briel. Hij verklaarde niet ongezind te zijn om, „so het Godt alzoo hadde ghevoeght ende hy bequamelick van sijn ghemeente conde ontslaghen worden," naar Den Briel te komen. De Magistraat wilde dat hij beroepen zou worden (Kerkeraadsacta van 10 Januarij 1598), maar de Broeders schijnen termen gevonden te hebben om van hem af te zien (1). Hij werd althans niet beroepen.

In April 1598 gaven, zooals ik meldde, Donteclock en Van Dam beiden hun verlangen te kennen om af te treden. De Broeders vonden daarop goed te besluiten tot „verlichtinghe der dienaren" den Magistraat te spreken over een derden dienaar. In de Kerkeraadsacta, die deze bijzonderheid mededeelen, staat niet genotuleerd, dat de predikanten opmerkten, dat men met het zoeken van een derden predikant

(1) In de Acta Classis van 12 October 1598 staat: „Is gelesen een missive van Johanne Walesio, dienaer tot Bove-Caspel, met 2 attestatiën van de Classe van Walcheren ende Enchuysen, daermede zy getuygen, dat hy wettelick in zynen dinst was gecomen, om daerdoor wech te nemen de suspitie, die van hem ter contrarien in onsen Classe was gemoveert, doen van de kercke van Den Briele haer advys wordde versocht aengaende de beroepinge, die deselve kercke voor hadde op zynen persoon te doen. De Broeders hebben verclaert, dat deselve attestatiën haer genoech hebben gedaen, soodat zijt daervoor houden, dat hy wettelick in zynen dinst is gecomen; maer aengaende het ander, dat sijn voorgaende conditie van leven belangt, daervan mede swaricheyt was gemoveert, laten zijt berusten by hetgene, dat daervan door de diennaren van Den Briele aen hem int particulier gescreven is, ende sal hem dese acte gesonden worden."

reeds van Julij 1597 af met toestemming van den Magistraat bezig was en dat dus de Magistraat over de aanstelling van een derden leeraar niet meer behoefde aangesproken te worden. Maar ware die opmerking gemaakt, zij zou alleszins juist zijn geweest. De Broeders spraken in April 1598 over de aanstelling van een derden predikant als over iets, dat voor 't eerst werd te berde gebracht. Dat bevreemdend verschijnsel deed zich ook voor bij de Vroedschap. Eene Resolutie van 3 Jan. 1598 luidt: „Es naer voorgaende communicatie ende deliberatie verstaen ende geresolveert, dat volgende voorgaenden voorslach, tot ontlastinge van den zwaeren arbeyt ende menichfuldighe occupatiën der dienaeren des H. Evangelij binnen deser stede, geprocedeert zall werden tot beroupinghe van eenen derden dienaer binnen deser stede ende Dammius ende Donteclocke belast dat zy daerinne zouden voortvaeren tot de beroupinghe van den persoon van Johannes Walesius, dienaer des Evangelij, staende in de Langestreeck ontrent Enchuysen." Slechts enkele bladzijden verder leest men: „den 25en April 1598. Upte remonstrantie, by die van den Kerckenraet deser stede den Magistraeten gedaen, daerby d' selve te kennen geven dat, mitz de lasticheyt des diensts van de kerckendienaren deser stede ende heurluyder swackheyt, het d' selve te seer swaer valt, den dienst met heurluyder tweën te betreden ende continuëren; dat mitzdyen wel noodich soude zijn eenen derden predicant alhyer beroupen ende aengenomen te worden: es verstaen ende geresolveert dat tot verlichtinge van deselve predicanten eenen derden predicant sal werden beroupen ende aengenomen."

Den 15den Mei 1598 ging er, om een derden predikant te bekomen, een deputatie uit den Kerkeraad naar „de Linde" bij Dordrecht, om den predikant aldaar te hooren. De stem des leeraars werd „seer weeckelick ende cleyn" bevonden en zou naar het oordeel der gedeputeerden de Brielsche gemeente „niet en kunnen genoech doen." De gedeputeerden gingen daarop Martinus Nicolaï, predikant van „de Liere," hooren en tevens den leeraar van Naaldwijk. Martinus werd ook door een tweede deputatie gehoord en daarna besloten de Broeders de Magistraten over hem te spreken. Dezen wilden hem niet beroepen, zonder hem te hebben gehoord en Martinus werd te kennen gegeven dat men hem te Brielle zou willen hooren. De man had bezwaar tegen het preeken te Brielle, zoodat de onderhandeling afsprong. Toen kwam Joannes Dibbetz, predikant te Dordrecht, op het tapijt. „Eertijts" had deze „by gelegenheyt" te Brielle gepreekt en men zei van hem, dat hem de dienst te Dordrecht te zwaar viel. Er werden pogingen

aangewend om hem te krijgen, maar zij waren vergeefsch, en ultimo Maart 1599 besloot de Kerkeraad, verwachtende „de compste Theophili, die teghen het toecommende jaer" zou „werden gherevoceert om in den dienst van dese ghemeente ghebruyckt te werden," het „uutsien naer den derden dienaer achterweghe te laeten." Door de handelwijze van Donteclock kon de Kerkeraad dat besluit niet volvoeren. Donteclock stond er in 1599 op, dat hij zou worden ontslagen, en toen hem zijn ontslag toegestaan was, werd het beroepingswerk door den Kerkeraad hervat. Den 17den September 1599 besloten de Broeders den predikant van „de Liere," die bij gelegenheid zich te Brielle had laten hooren, aan den Magistraat voor te dragen, maar de Regeering wilde niet den voorgedragene beroepen, doch Willem Crijnsze, predikant te Nieuwenhoorn. Den Kerkeraad stond de gedragslijn van de Regeering niet aan, maar hij legde zich toch bij het beroep van Willem Crijnsze neer. Men zie hierover wat ik schreef in 't Archief voor Ned. Kerkgeschiedenis, uitgegeven door de Hoogleeraren Acquoy en Rogge, Deel III, blz. 340 en 341. Willem Crijnsze werd bij het lot toegewezen niet aan Den Briel, maar aan Maasland, en de Kerkeraad noodigde Adrianus van den Borre, predikant te Schoonhoven, uit om te Brielle eens te komen preeken. Aan de uitnoodiging werd voldaan en daar Van den Borre gezind was Schoonhoven te verlaten en te Brielle te komen, werd hij beroepen met toestemming van den Magistraat. Ondanks alle pogingen, die gedaan werden om Van den Borre te erlangen, bleef de Kerkeraad van Schoonhoven weigeren den beroepen leeraar af te staan aan Den Briel. Den 4den Februarij 1600 werd dat aan de Brielsche Broeders gerapporteerd. Voor de vergadering was de weigering een teleurstelling, maar de teleurstelling werd verzacht door de mededeeling van Donteclock „dat hy noch wilde blyven." Gelijk we reeds hebben medegedeeld, bleef hij nog dienen, nadat er een derde predikant gekomen was. Die derde was

Theophilus Rijckewaert, een alumnus van Den Briel, over wien men zie wat ik schreef in „Het Brielsche Archief, Geschied- en Letterkundige Naoogst" (Utrecht, J. L. Beijers, 1876), blz. 101—108, en in aanteekening 30 achter mijne „Bijdrage tot de Geschiedenis van het klooster en de goederen der Regulieren te Rugge," opgenomen in Fruins „Bijdragen der Vaderl. Geschiedenis en Oudheidkunde". Uit Genève teruggekeerd te Brielle, preekte Rijckewaert aldaar een paar maal. Met welken uitslag zeggen ons de Kerkeraadsacta van 1 Sept. 1600: „Is in de vergaderinghe ghesproocken van de beroepinghe Theophili Rijckewaert tot den dienst van dese ghemeente, alzoo hy soowel Sondaeghs als in de weecke ghehoort was

gheweest ende sy daeromme van sijn gaven conden oordeelen. Soo hebben de Broeders, die doen teghenwoordich waeren, verclaert dat sy een goet ghenoeghen daeraen hadden ende vonden goet, dat hy totten dienst van dese ghemeente soude ghevoordert werden, opdat deselve soude meughen ghenieten de vruchten van de costen, die de eersaeme Magistraet deser stede aen sijn studiën hadde gheleyt, waerdeur hy aen deselve stadt verbonden was. Doch dewyle dit naer goede kerckenordeninghe gheschieden moste met advys ende consent van de Magistraet, soo is besloten dat datselve sal werden versocht Saterdaghe toecommende deur beyde de dienaeren deser ghemeente, Nic. Damio ende Reynero Donteclock, om daernae daervan rappoort te doen an de Kerckenraet." Den 2den September 1600 vond de Magistraat goed Theophilus „wettelick als kerckendienaer te beroupen." Ook hij achtte de gaven des jeugdigen mans „bequaem ende ghenoechsaem." De Kerkeraad „verwilligde" eenparig in zijn beroep. Aan Theophilus, „ingheroepen" zijnde, werd zulks mondeling bekend gemaakt; hij verklaarde zich bereid den dienst te Brielle te aanvaarden, bedankte de Broeders en beloofde „deur de ghenade Godts sijn beste tot de opbouwinghe van de ghemeente te doen." Ten overstaan van twee gecommitteerden van de Synode, Casparus Swerinchuysen en Bernardus la Failie, werd Rijckewaert den 26sten September 1600 in de vergadering der Classe geëxamineerd te gelijk met Elias van Campen. Vooraf deed hij een propositie over Matth. 18: 1; men had aan haar „een goet genoeghen" en het examen liep daarop goed van stapel. „Is aengevangen de examinatie van Theoph. Rijckewaert ende Elias van Campen ende naerdat se wel ondersocht waren in de principaelste stucken des christelijcken geloofs, hebben soowel de gecommitteerde des Synode als de Classe geordeelt dat se bequaem waren totten dinst, tot dewelcke zy waren geroepen, ende is henlieden van D. Casparus afgevraecht off se in hare gemoet niet en bevonden, dat se van Godt totten selven dinst waren beroepen ende beloefden daerin te continuëeren haer leven lanck ofte soo langhe sy daertoe bequaem souden wesen, ende naer voorgaende vermaninghe sijn se met handtastinghe aengenomen." Nog in 1600 aanvaardde Theophilus zijne werkzaamheid te Brielle, en hij continuëerde haar totdat hij in 1619 om zijne remonstrantsche gevoelens afgezet werd (1). De dichter G. Brand bezong hem aldus:

(1) De „Capita accusationum" tegen Rijckewaert deelde ik mede in „De Navorscher", 1897, blz. 166—169.

Theophilus Rijkwaart,
Predikant in den Briel, en geciteerde op het Synode te Dordrecht.

O Godtsvrient, rijk van deugdt, van taalkund', raat en geest,
Wat is uw wijze tong Godts kerken nut geweest!
Gij hebt den Briel gesticht, te Dort uw' Heer beleden,
Zijn waarheit voorgestaan, de dolingen bestreden.
Kleen waart ge bij u zelf, die kleenheit maakte u groot.
Gij leeft bij Godt, en vreest noch ban, noch bant, noch doot.

Rijckewaert werd de eerste predikant van de Remonstrantsche gemeente te Brielle; zie wat ik meldde in „De Navorscher," 1894, blz. 674 en 675 en 1895, blz. 48—54.

Den 21sten Dec. 1603, toen hij „in anmerckinge van syne genegenheyt tot de bedieninghe van de schole," aan Donteclock vrijheid gegeven had het rectoraat te aanvaarden, besloot de Kerkeraad spoed te maken met het beroepingswerk, dewijl Van Dam „rondelick verclaert" had, dat hem zonder een tweeden collega de dienst te zwaar zou vallen. De Vroedschap vond goed, dat er een derde predikant beroepen zou worden, maar stelde een voorwaarde. De Resolutie van 13 Februarij 1604, waarbij het verzoek om naar een derden predikant te mogen uitzien toegestaan werd, eindigt aldus: „ordonnerende de dienaren des Godtlijcken Woorts te vernemen naer haren derden medebroeder, ende naer alzulcken een, die de stadt ende de gemeente dienstelijck sal zijn, ende dat zy hem eerst zullen doen prediken ende zijnne gaven den Magistraet zullen doen hooren, voor ende alleer eyntelick tot zijn beroupinge geprocedeert zal werden; midts oock dat, zoo wanneer den derden dienaer aengenomen zal sijn, dat zy tweemael in de weecke als Sondaechs ende s' Donderdaechs, als het geen predickdach zal sijn, sullen doen een avondtgebet." Theophilus bracht dit over aan den Kerkeraad op den 20sten Februarij 1604 en men leest in de Acta van dien dag: „dit de vergaderinghe gerapporteert zijnde, heeft Dammius daerop verclaert dat volgende sodanighe begeerte van mynen Heeren de tegenwoordicheyt van een derden dienaer niet en soude dyenen tot verlichtinghe van eenighe last in den dienst, welcke hem anders soude te swaer vallen; hebben ooc de Broederen overleyt, dat, alzoo het gehoor binnen deser stede niet groot is, door de twe avontgebeden in de morgenpredicatie weinich toehoorderen souden te verwachten wesen." Er werd besloten het een en ander aan den Magistraat kenbaar te maken en hem voor te houden „dat men met een avontgebedt des swinters soude meughen voor eersten versoecken wat gehoor datter te verwachten waer."

(*Wordt vervolgd*).

Het burgerboek der stad Kampen 1672–1868 (Vervolg.)

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 2 Maij 1711.

Claes Schellinger sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 26 Augusti 1711.

Berent Oedekerck oudt 12 jaeren ende Jan Oedekerck 9 jaren tot Blockzijl geboren, sullen dezer stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 10 November 1711.

Hans Lanck geboortigh tot Bijbersteijn int Canton van Bern in Zwitserland, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, beneffen zijn dochter sijn Anna Hans Lang oudt $1^1/_2$ jaer.

Den 14 November 1711.

Henrick Berents in de buijrschap Deese geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 12 December 1711.

Johannes Nijenhoff med. doct. geboren tot Groningen, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 31 December 1711.

Gerrit Rietbergen tot Wije geboren, sal dezer stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Eodem die.

Johannes Speckman geboortigh tot Nienhuis in 't graefschap Bentheim, sal deser stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 2 Januarij 1712.

Jean Nairack geboren in de Provincie van Langedock, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 4 Jannarij 1712.

Reint Herms geboren op Kamperveene sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den Januarius 1712.

Steven van Santen geboortigh tot Zallick, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 6 Februari 1712.

Wolter Pannebacker geboren tot Brunnepe, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 19 Februari 1712.

Gosen Everts geboren tot Grafhorst, sal dezer stadts meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 7 December 1691.

Antonij van Waalwijk sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 15 Januarij 1692.

Claes Clasen geboortigh van Veessen, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 18 Januarij 1692.

Steven Janssen geboortigh tot Zuijtloon in Munsterland, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 14 Martij 1692.

Jan Koijer op deser stadts eijlandt geboortich, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 April 1692.

Ambrosius Dircks tot Gemert in de Meijerie van den Bos geboortich, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen gratis.

Den 23 Maij 1692.

Henrick Jansen Schellinck binnen Campen geboren, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 15 November 1692.

Gerrit Willemsen Scholte geboortich van Groll, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen.

Den 9 Januarij 1693.

Jacobus Elleger geboren te Lovestein sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 2 Februarij 1693.

Lucas Huberts geboren tot Helmont, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 7 Februarij 1693.

Lambert Bennick geboortich tot Beijlen, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 18 Februarij 1693.

Jacob Henriksen geboren op het Camper Eijlandt, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen

Den 1 Meert 1712.

Gerrit Dirks geboren in 's Heerenbroeck, sal deser stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 14 April 1712.

Berent Bruijnissen geboren op Kamperveene, sal deser stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 25 April 1712.

Hendrik van Duffelen geboren in 't Carspel Herdenbergh buijrschap Duffelen, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 18 Augusti 1712.

Jannes Maurits tot Santen geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 1sten September 1712.

Hermen Willem Roelinck geboren tot Swolle, sal deser stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 1 Januari 1713.

Tyberius Matroos Beeldtsnieder tot Amsterdam, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 29 April 1712.

Hans German geboren int Canton Bern, ende sijne 3 kinderen, Anna, Hans, Margareta Germans.

Eodem die et anno.

Abram Looffer geboren int Canton van Bern ende sijne 3 kinderen, Abraham, Barbar en Catarina Looffer.

Eodem.

Blatius Sorgh geboren tot Colmar in der Elsas ende sijne 2 kinderen Catarina en Christiaan Sorgh.

Eodem.

Hans Houri geboren int Canton van Bern ende sijne twee kinderen Hans en Rodolf Houri.

Eodem.

Christiaan Crop geboren int Canton van Bern ende sijne 4 kinderen, Christiaan, Andries, Nicolaas ende Jacop Crop.

Den 29 April 1712.

Melchior Tsaller geboren in 't Canton van Bern ende sijne 5 kinderen Anna, Christina, Sara, Melchert ende Valentijn Tsaller.

Eodem die et anno.

Hans Oggi geboren in 't Canton van Bern.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 25 Februarij 1693.

Jurrien Lamberts geboren op Schuijlenburg, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 21 Februarij 1693.

Dirck Berentsen geboortich uijt de Groenouwe, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 27 Martij 1693.

Herman Jansen geboren tot Vreeden, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 April 1693

Gerrit Janssen Honhoff geboortich van Vreden, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den' 15 April 1693.

Henrik Hermsen geboortigh van Vreden, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 20 April 1693.

Henrick Bruin stadtssweertveger, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 1 Maij 1693.

Cornelis van Eijck van Bommel geboortich, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 18 Maij 1693.

Gerhard Valik geboortich van Zutphen, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

dito

Jacob Roelofs geboortich van Genemuijden, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 8 Junij 1693.

Gerrit Arentsen geboren tot Reventer, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 22 September 1693.

Pouwel Clasen van Colhorn sal der stads meenten niet mede mogen beslaen.

Den 9 Januarij 1694.

Peter Petersen geboren tot Vollenho, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Wordt vervolgd.

Kwartieren der kinderen van Cornelis de Vlaming van Outshoorn en Nicolaä Hooft.

Cornelis de Vlaming, geboren 27 Juni 1521 ging tot de Herv. leer over, ontweek daarom de stad Amsterdam in 1572 en keerde na de omwending in '78 terug. Woonde wellicht in de Warmoesstraat. In 1581 Regent van het Leprozenhuis, in '83 en '85 Schepen; in andere jaren Raad en Burgerhopman van Amsterdam. Verzette zich tegen de opdracht van 't Grafelijk gezag aan Wilem van Oranje. In 1589 (niet '87) nevens Prins Maurits, den Heer van Schagen en meer anderen genomineerd in 't Superintendent Collegie ter Admiraliteit in Den Haag en woonde toen buiten Amsterdam. Ofschoon tegen zijn zin (hij beriep zich op zijn hoogen ouderdom en vele kinderen) voor één jaar aangenomen en tegen Allerheiligen 1590 eervol daaruit ontslagen.

Niet lang daarna te Amsterdam overleden en op 't Hoogkoor der Oude Kerk begraven. Zoon van *Cornelis Cornelisz.* en van *Tyte Everts Jansdr.*

Hij huwde *Margaretha Wuytiers*, dochter van *Dirk* en van *Aechte Barchman.*

Vincent van Bronckhorst, Burgemeester, Schepen en Raad van Amsterdam.

In 1598 behoorde hij onder die ondernemende personen, welke, na de met weinig succes bekroonde tocht van 1595, een nieuwe koopvaardijvloot van 8 schepen naar Indië uitrustten onder 't opperbevel van Jacob Cornelisz. van Neck.

Geen wonder dan ook, dat we hem als Bewindhebber der O. I. Compagnie terug vinden.

Hij was volgens sommigen de zoon van *Andries*, Heer van Vliet, Hoogheemraad van Rijnland en van *Anna van Vliet.* Of wel uit *Andries* en *Anna van Lockhorst* gesproten. Beide beweringen zijn echter zeer onwaarschijnlijk.

Hij huwde tweemaal:

1°. *Margareta Haeck* (*Hendriks* dochter ex *Nicolaä van der Hem*).

2°. *Maria Boelens*, ook wel *Maria van Loen*, gezegd *Oudenbroek*, geheeten (*Hendriks* dochter ex *Maria Both*).

Willem Hooft, werd in 1592 Schepen, in 1593 Kerkmeester van de Nieuwe kerk, in 1599 en 1600 Assurantiemeester te Amsterdam.

Hij overleed 18 November 1605 als zoon van *Pieter Willemsz. Hooft* en van *Jannetje Boricks van Wormer*.

Hij huwde in November 1578 met

Geertruyda Haeck overleden te Amsterdam 2 September 1613 als dochter van *Hendrik* en van *Nicolaä van der Hem.*

Albert of *Elbert Jonckheyn*, behoorde in 1598 met den hiernevens vermelden Vincent van Bronckhorst tot de onderneming hiervoren beschreven.

Ook hij werd Bewindhebber der O. I. Compagnie binnen Amsterdam en was Hopman der Burgerij aldaar.

De zoon van *Simon Jonckheyn* en van *N. N. Nooms.*

Hij huwde driemaal:

1°. met *Nicolaä Overlander*, dochter van *Claes Pieterz. Overlander* en *Catharina Zys* of *Seys*.

Deze vrouw nam den naam aan van *Claesje Seys* (naar haar moeders van).

2°. *Margareta van Buyl.*

3°. *Adriana Coole* (*Cools*).

Dirk de Vlaming van Outshoorn. Geboren in 1573. In 1608, 11, 12, 14 en 15 Schepen, in 1606 en volgende jaren Raad van Amsterdam, doch, kiezende de Remonstrantsche zijde, in 1619 door Prins Maurits met 6 anderen uit zijn bedieningen ontzet. In 1630, 33, 35, 40 en 42 Burgemeester van Amsterdam. Ook Tresorier dier stad geweest. Gecommitteerde Raad 1637—39. Gedeputeerd ter Admiraliteit van Amsterdam 1641—43. Den 22 Mei 1643 Raad ter Admiraliteit aldaar. Gezant op de vredesonderhandelingen te Munster, doch al spoedig na zijn benoeming overleden.

Heer in Heemstede (nevens Pieter v. Ruytenburgh, Adriaan Pauw en Jacob Bicker. In 1621 gingen de aanspraken dier Heeren over op Adriaan Pauw). In 1627 kocht hij de heerlijkheden Oudshoorn en Gnephoek en werd daarmee beleend

Hij overleed 8 Februari 1644 te Amsterdam, oud 71 jaar, en werd bij zijn vader op 't Hoogkoor in de Oude Kerk begraven.

Den 14 September 1604 gehuwd met *Wendela van Bronckhorst*, geboren in 1586 of 87 uit het eerste huwelijk. Zij overleefde haar man, want den 14 October 1644 staat zij nog als meter over haar klein-

Jacob Hooft. Geboren in 1588.

In 1625 was hij Regent van het Leprozenhuis en leefde nog in 1656. Alstoen stond hij den 4en September als peter over zijn kleindochter *Jacoba van Outshoorn Cornelisdr.*

Hij huwde tweemaal:

1°. op den 20 September 1615 in de Nieuwe kerk te Amsterdam met *Maria Jonckheyn*, geboren in 1596 uit het eerste huwelijk. Den 17 April 1646 leefde zij nog; toen was zij meter van *Maria de Vlaming van Oudshoorn, Cornelisdr.* haar kleindochter.

2°. met *Claesje Overlander Volckertsdr.*

Dit laatste huwelijk was kinderloos.

dochter *Wendela van Outshoorn, Cornelisdr.* Na haar overlijden bij haar echtgenoot begraven.

Het echtpaar woonde op de Singel. Van hen bestaan portretten, geschilderd door Miereveld. (Zie: Wapenheraut II: 184).

Cornelis de Vlaming van Outshoorn, Ridder, Heer van Oudshoorn en Gnephoek.

Geboren te Amsterdam 13 Augustus 1613. Als peter en meter fungeerden *Dirk de Vlaming* zijn oudoom, en *Maria de Vlaming*, zijn tante.

In Juni 1636 door koning Lodewijk XIII van Frankrijk te Fontainebleau verheven tot „Chevalier de l' Accolade". In 1647 droeg hij op de begrafenis van Prins Frederik Hendrik den standaard met de wapens van Cuyck. In 1651 weder door Maria Stuart genoodigd op de begrafenis van Willem II, waaraan hij wegens ongesteldheid geen deel kon nemen In 1644 na den dood zijns vaders verlijd met de heerlijkheid Oudshoorn, verhief hij deze heerlijkheid door 't stichten van een kerk (1663—65) tot een kerkdorp. In die kerk deed hij 19 April 1669 met zijn echtgenoote en zijn twee oudste dochters in het openbaar belijdenis des geloofs.

Schepen van Amsterdam 1645—48. Raad 1656. Hoogschout 1649—55. Op den 2 Februari 1656 gekozen tot Burgemeester van Amsterdam, vinden wij hem ook in die hoedanigheid in 1660, 62, 63, 68, 72, 76, 77, 79 en 80. Op den 12 Februari 1658 gecommitteerd in 't collegie van de Ed. Mog. Gecomm. Raden van de Staten ven H. en W. Fr. Bleef dit tot '59. Lid der Admiraliteit van Amsterdam 1669, 70 en 71. Raad van State 1673—75. Weesmeester 1682—87. Onder zijn opzicht werd de groote Amstelsluis aangelegd. Ook viel hem de eer te beurt Prins Willem III vanwege de stad A. met zijn verheffing tot de stadhouderlijke waardigheid geluk te wenschen.

Hij overleed te Amsterdam 10 Februari 1688, 's morgens tegen 7 uur. Zijn lijk werd naar Oudshoorn overgebracht en aldaar 18 Februari in de Herv. kerk in den familiegrafkelder onder den predikstoel ter aarde besteld.

Den 26 Januari 1644 gehuwd met *Nicolaä* of *Claesje Hooft*, geboren in 1620 uit het eerste huwelijk. Behoorende tot de Remonstrantsche kerk, ging zij in 1669 tot de Herv. leer over; zie hierboven. Zij overleed te 's Gravenhage 12 April 1676 en rust naast haar echtgenoot in de Oudsh. kerk, waar tot haar gedachtenis een kostbaar monument (thans verdwenen) werd opgericht.

---

1. *Wendela*, geboren 14 October 1644. Jong overleden.
2. *Maria*, geboren 17 April 1646. Ambachtsvrouwe van Oudshoorn c.a. Overleden te Oudshoorn 6 Januari 1732 en daar 12 Januari begraven met 8 kwartieren.

Huwde te Oudshoorn 12 Juli 1684 met *Pieter, baron van Reede van Nederhorst*, Kapitein, later Majoor in 't Regiment „Waldeck". Geboren te Utrecht 21 October 1645, als zoon van *Barend Adolph* en van *Constantia Magnus*. Hij overleed te Enghien 30 November 1692 aan zijn wonden, bekomen in den slag bij Steenkerken (3 Augustus). Zijn gebalsemd lijk werd 14 November d. a. v. te Oudshoorn met 16 kwartieren begraven.

3. *Geertruyda*, geboren 9 Mei 1647. Jong overleden.
4. Dood kind, 14 Mei 1648. Begraven N. kerk te Amsterdam.
5. *Dirk*, geboren 27 Mei 1650. Ongehuwd overleden, 12 November 1668, en te Oudshoorn begraven.
6. *Alida*, geboren 8 November 1652, overleden te 's Gravenhage en te Oudshoorn begraven 26 September 1730.

Huwde 8 Maart 1691 o. s. te Maarsen met *Jacques* of *Jacob Godin*, Heer van Boelesteyn en Maarsenbroek, Drost van St. Maartensdijk en Scherpenisse. Gedeputeerde in de Staten van Holland. Tot Hoogschout van Amersfoort benoemd 29 April 1668 en zijn ambt nedergelegd in 1690. Hij was eerst gehuwd geweest, te Utrecht 25 Mei 1665, met *Maria Ruysch* (*Frederiksdr.* ex. *Maria van der Muelen*).

Hij overleed 5 Mei 1703 als zoon van *David*, Heer van Boelesteyn en Maarsenbroek, Kanunnik van Oud-Munster, Heer van Braugies etc. en van *Margareta v. Vosbergen.*

7. *Margareta*, geboren 27 April 1654. Ongehuwd overleden te 's Gravenhage en den 10 Januari 1737 te Oudshoorn begraven.
8. Dood kind, 16 October 1655. Begraven in de N. Kerk te Amsterdam.
9. *Jacoba*, geboren 2 September 1656. Ongehuwd overleden te Oudshoorn 24 October 1706 en daar ook begraven.
10. *Geertruyda*, geboren te 's Gravenhage 14 Juni 1658 gedoopt in de Kloosterkerk 16 Juni. Overleden te Amsterdam 26 Juni 1688 en te Oudshoorn begraven.

Huwde 29 Januari 1683 te Sloten bij Amsterdam met den Engelschen Pair *William Cary, Lord Hunsdon,* Kapitein in Statendienst. Hij overleed te Maastricht 29 November 1683 en werd aldaar in de St. Janskerk begraven.

11. *Cornelia*, geboren te 's Gravenhage 29 Juni 1659, gedoopt in de Kloosterkerk op denzelfden datum. Overleden, oud zijnde drie weken, en in de Kloosterkerk aldaar begraven.

Oudshoorn. W. M. C. Regt.

De Diaconen te Delft.

Door Mr. Willem van der Lely Sybrandsz., Regent van de Kamer van Charitaten te Delft werd den 2den April 1732 aan zijne mederegenten in manuscript aangeboden eene „Beschrijving van de Kamer van „Charitaten, de Diaconie en het Leprooshuys betreffende derselver Oorspronk, Constitutiën, Inkomsten, ‚Bestieringh en de Regeeringh".

Dit werk is, voor zoover mij bekend, nimmer in druk verschenen. Uit het in mijn bezit zijnde exemplaar, dat tot 1806 bijgewerkt is, laat ik hieronder volgen de daarin voorkomende lijst der diaconen, die in functie zijn geweest van af 26 Juli 1572 tot en met 1808. Tot toelichting zij hier nog vermeld, dat de Diaconie en de Kamer van Charitaten te Delft waren gecombineerd en dat de zorg voor de armen was opgedragen aan een college, bestaande uit de Meesters van Charitaten en de Diaconen.

26 Julij 1572.

Bij Burgemeesteren gesteld
Huig Jacob Buinsz., brouwer in de halve maan.
Mr. Jan Pietersz., brouwer in 't hoefijzer.
Dirk Harmensz. de Haen in den Anker.
Frans Michielsz. Camerlin door de gemeijnte verkoozen.

21 November 1573.

Pieter Woutersz. van der Burch.
Burhart Jansz. van der Block.
Huig Ariensz. Mandemaker.
Jan Jansz. Graswinkel, in de Ruijt.

24 Julij 1574.

Claes Adriaensz. van Adrichem.
Gerrit Jansz. Graswinkel, in de Ruyt.
Huig Ewoutsz. Wielemaker 1e jaar.
Lenart Claesz. van Delfgauw, obiit.
Willem Jacobsz. van Voorburch.
Pieter Hendriksz. kuyper.

A 1574 den 2 Augustus is beslooten, de aelmissen in de predicatiën met een beurse te verzamelen.

16 Julij 1575.

Willem Jansz. de Milde in 't paternoster.
Govert Pietersz. van Beaumont.
Jan Muijs.
Huig Cornelisz. 's Gravesande in de 3 Morianen.

14 Julij 1576.

Hendrik Jacobsz. in 't Anker.
Bruin Jacobsz. van der Dussen, in den Bril.
Beukel Laurisz. in den Prins.

Mattheus Govertsz. excuseert zich in zijn plaats Pieter Hendriksz. voor 1 jaar.

20 Julij 1577.

Beukel Dirksz. van Santen,
Hendrik Aelbregtsz. pottebakker.
Pieter Woutersz. van der Burch.
Pieter Jansz. Piemont voor 1 jaar.
Claes Heijmersz. pontgaarder.

12 Julij 1578.

Gerrit Jansz. Graswinkel, in de Ruyt.
Ysack Lambregtsz. van der Wel.
Adriaan Centen (1).
Claes Cornelisz.

25 Julij 1579.

Claes Adriaensz. van Adrichem.
Jan Muis.
Willem Aemsz. van der Burch.
Claes Arentsz. in 't Zwaenshals.

Julij 1580.

Bruin Jacobsz. van der Dussen.
Beukel Laurisz.
Willem Jansz. de Milde.
Pieter Hendriksz.

22 Julij 1581.

Beukel Dirksz. van Santen.
Pieter Jansz. Piemont.
Jacob Jansz., in den Helm.
Jan Dirksz., in de halve Maan.

23 Julij 1582.

Huig Cornelisz. 's Gravesande.
Adriaen Vincenten.
Juliaen Verokijn.
Claes Koks.

16 Julij 1583.

Jan Muijs.
Daniël Roeloffs.
Zacharias Hendriksz.
Cornelis Doelmans.

21 Julij 1584.

Pieter Hendriksz. Cruidenier.
Jacob Schotz.
IJsack Lambrechts van der Wel.
Pieter Joostensz. van Ruijven (houtkooper).

13 July 1585.

Beukel Laurisz., in de prince.

(1) Waarschijnlijk Vincenten.

Jacob Jansz., in den Helm.
Jan Dirksz., in de halve Maan.
Arent Laurisz.

19 Julij 1586.

Huig Cornelisz. 's Gravesande.
Adriaen Vincenten, Koorenkoper.
Nicolaes Koks.
Jacob Fransz. Duijst.

18 Julij 1587.

Zacharias Hendriksz.
Daniël Roeloffsz.
Joris Willemsz. Roscam.
Cent Pietersz.
Aalbert Hendriksz., voor 1 jaar.

11 Julij 1588.

Pieter Joostensz. van Ruijven.
Thonis Lambregts, korenkooper.
Jacob Pand., Brouwer.
Lambregt Lambregtsz., in de scheer.

15 Julij 1589.

Pieter Hendriksz.
Jacob Jansz., in den helm.
Jacob Schott.
Michiel Willemsz. van der Hoeff.

13 Julij 1590.

Huig Cornelisz. 's Gravesande.
Aalbert Hendrisz., pottebakker.
Claes Hendriksz. Verburch, brouwer.
Cornelis Jan Lucasz.

13 Julij 1591.

Adriaen Vincenten.
Claes Koks.
Laurens Jansz., in de 3 scheepkes.
Enogh Fangiaert.

20 Julij 1592.

Daniël Roelofsz.
Jacob Fransz.
Salomon Michielsz.
Louijs de Schepper.

21 Augustus 1593.

Pieter Joostensz. van Ruijven.
Lambregt Lambregtsz.
Claes Theunisz Hodenpijl, in de kit.
Ones Lenaertsz.

21 Julij 1594.

Jacob Jansz. de Milde, lakenkooper.
Frans Allaert, Cramer in de Krabbe.

Jan Dirksz. Schrobbelingh.
Schrevel Rochusz., in de passer.

24 Julij 1595.

Aalbert Hendriksz.
Cornelis Jansz. Lodensteijn, in de sleutel.
Hillebrand Ariënsz., in 't Oosteijnde.
Claes Fransz. Sonck, brouwer in de Visch.

1596.

Adriaen Vincenten, in de Tregter.
Lowijs Jansz.
Carel Jansz., bakker, in 't ossehoofd.
Dirk Jacobsz. van Voorburch, zeepzieder.

1597.

Theunis Lambregtsz., koekkebakker.
Nicolaas Coxs.
David Jansz. Muijs.
Pieter van Straalen.

1598.

Pieter Joostensz. van Ruijven.
Enoch Fangiaert, moutmaker.
Cornelis Gijsbertsz. Fenik.
Boudewijn Pauwelsz. koopman.

1599.

Jacob Jansz. van den Helm.
Claes Theunisz. Hodenpijl, korenkooper.
Salomon Michielsz., zwaertveger.
Louwijs de Schipper.

1600.

Francois Allaert.
Cornelis Jansz. Soutman Lodensteijn.
Wouter Theunisz. Velthoven, moutmaker.
Theunis Hendriksz. Giessen.

1601.

Claes Fransz. Sonck.
Dirk Jacobsz. van Voorburch.
Simon Willemsz. hoeff van Dingenhoven.
Carel Jansz., Backer in 't ossehooft.

1602.

Lauris Jansz., Pontgaerder.
Nicolaas Coxs, koekebakker.
Jacob Jansz. Thierens.
Vrank Gerritsz. Graswinkel.

1603.

Pieter Joostensz. van Ruijven.
Jacob Aelbertsz. Schilperoort.
Enoch Fangiaert.
Jan Leenertsz., korenkooper.

1604.

Jan Apersz., Grootschipper.
David Jansz. Muijs.
Boudewijn Pauwels.
Jan Gijsbertz. Blommensteijn, vleeschhouwer in zijn plaats:
Jasper Cornelisz. Brugman.

1605.

Cornelis Jansz. Lodensteijn, Zoutkooper (1).
Wouter Anthonisz. Velthoven.
Anthony Hendriksz. van Giessen.
Jacob Abrahamsz. Graswinkel.

1606.

Cornelis Jansz., bakker in 't ossehoofd.
Cornelis Hendriksz. Molshoek.
Pieter Anthonijsz. van den Heuvel.
Adriaan Claesz. Meuijt.

1607.

Pieter Sonnemans, lakenkooper.
Salomon Jorisz. d'Acquet, lakenkooper.
Jan Ariensz. suijkerbakker.
Doc. Romboutsz. de Vries, lakenkoper.

1608.

Enoch Fangiaert.
Jacob Aelbertsz. van Schilperoort.
Willem Luijtsz. Kittesteijn, schilder.
Dirk Adriaensz. van Bleijswijk.

1609.

Jan Jan Apersz.
Jan Leendertsz.
Jasper Cornelisz. Brugman.
Jan Ariensz. Vockestaert.

1610.

Salomon Jacobsz. van der Heul.
Michiel Baelde, de jonge.
Jacob Maertensz. Hoogenhoek.
Jacob Cornelisz. van Lodesteijn, den 1 November 1610 is geresolveert in de avond praedicatiën mede met een beurse voor den armen om te gaan.

1611.

Simon Willemz. van Dingehooven.
Mr. Adriaan Cornelisz. van Coolwijk.
Gerard Woutersz. Liefting, apotheker.
Anthonij Harmensz. van Waerthuijzen.

1612.

Cornelis Hendriksz. Molshoek.

(1) Wellicht zoutkooper.

Jeremias van Straalen, Craamer.
Joris Claesz. tristram koopman ob. 1613.
Joris Jorisz. d'Acquet, kramer.

1613

is in de kerkelijke acta geen aanteekening gehouden, deze gevonden in de collecte boeken in de kerken.
Willem Luijtsz. Kittesteijn.
Doc. Romboutsz. de Vries.
Pieter Sonnemans.
Jan Ariensz. Verburch.
Joris Andriesz. Cloetingh.

A. 1614 meede geen aanteekening gehouden, dit getrokken uijt het memorie en resolutie Boek van de kamer van Charitaten.
Jan Leendertsz.
Harmen Pietersz., van Ruijven.
Jan Jacobsz. Thierens.
Adriaan Simonsz. van Groenewegen.

A. 1615 ex actis Cam: Charitaten.
Adriaen Jacobsz. Pauw.
Evert Adriaensz. van Bleijswijk.
Jacob Rochusz. van Bodegom.
Beukel van Santen.

7 Mei 1616 ter zaake van eenige onlusten, verkoozen op het Raadhuijs uijt een nominatie gemaakt bij heeren Burgemeester en Commissarissen uit de kerkenraad.
Jacob Aelbertsz. van Schilperoort.
Franscois Jaspersz., goudsmit.
Adraen Claesz. Verburch.
Jacob Pietersz. Cam, ordinario modo bij de kerkenraed verkoozen en bevestigd.

27 Augustus 1617.

Joris Jorisz. d'Acquet.
Hendrik Adriaensz. Vockestaert.
Jacob Jacobsz. Thierens.
Jacob Daniëlsz. de Berch, kuijper.
Pieter Reijensz. Slagtoe, timmerman.

1618 ex actis Cam: Charitaten was 1617 geresolveert voortaan 12 Diakenen in dienst zullen zijn.
Cornelis Leendert, koekkebakker.
Jeremias van Straalen.
Joris Andriesz. Cloetingh.
Pieter Pietersz. Baijert.
Jacques van Crombrugge.
Jochem Jochemsz. van der Hulst.

Mey 1619 uyt de kerkel. actis.

Jan Jacobsz. Thierens.
Barend Hendriksz. van Lent.
Abraham Pietersz., olijslager.

Jan Willemsz. olijslager.
Willem Jansz. pesser.
Cornelis Cornelisz. Mandemaker.

25 Mey 1620.

Pieter Sonnemans.
Salomon Jorisz. d'Acquet.
Adriaen Jacobsz. Pauw.
Reijer Vrankensz. van der Burgh.
Willem Jorisz. Roscam.
Adriaen Pietersz. Croeser.

15 Mey 1621.

Joris Andriesz. Cloetingh.
Jacob Rochusz. van Bodegom.
Cornelis Pietersz. Bogaert.
Dirk Jansz. Rotteveel.
Anthony Lousz. Heinsius.
Anthony Cornelisz. de Man.

14 Mey 1622.

Pieter Reijersz. Slagtoe.
Joost Cornelisz. Loodensteijn.
Willem Jansz. van Santen.
Dirk Gerritsz. de Graaf.
Cornelis Woutersz. Timmerman.
Pauwels de Schepper.

27 Mey 1623.

Jeremias van Straalen.
Hendrick Vockestaert.
Arij Doensz.
Adriaan Gerritsz. van Beijeren.
Jan van Salengre.
Arij Pietersz. van der Wiel.
Gerrit Dirksz. van Roon.

18 Mey 1624 eerst bevestigd den 12 Mey 1625.

Joris Andriesz. Cloeting.
Joris Jorisz. d'Acquet. Obiit.
Jan Jacobsz. Thierens.
Jacques Crombrugge.
Pieter Baijert.

A. 1625 geen verkiezingh gedaan ter zaake van eenige onlusten onder Diakenen en Mr.van Charitaten.

Maar Arij van der Wiel ende Jeremias van Straalen verzogt nog een jaar te dienen, ende Arij doensz. in de plaats van d'Acquet die overleden was.

A. 1626 heeft men begonnen voor de eerste maal 2 Diakenen te verkiezen.

8 Junij 1626.

Willem Jorisz. Roscam.
Gerrit Derksz. de Graaf.

31 Mey 1627.

Jacob Danielsz. de Berch.
Samuel Nicolaesz. Berkel.

17 Mey 1628.

Guillame de Graaf.
Jan Cornelisz. Weerenburch.

Junij 1629.

Pieter Reijersz. Slachtoe.
Pieter Adriaansz. Croeser.

30 Junij 1630.

Jan Adriaansz. Sweijs.
Willem Jacobsz. pendelft.

Junij 1631.

Cornelis Woutersz. van Sweeden.
Jeronimus Jacobsz. Drienoven.

7 Junij 1632.

Anthony Cornelisz. de Man.
Pieter Willemsz Dusseldorp.

12 Julij 1633.

Frans Adriaensz. Paets.
Joris d'Acquet.

Junij 1634.

Hendrik Kittesteyn, azijnmaker.
Willem Reijersz. de Lange.

A. 1635 uytgesteld ter zake van eenige differenten met de Meesters van Charitaten.

25 Januari 1636.

Pieter Baijert.
Pieter Carelsz. Huijgebaert.

9 November 1636.

Gerrit Dirksz. de Graaff.
Jan Cornelisz. Werenburch.

Junij 1637.

Daniel IJpelaer, Koopman.
IJsack Rorriek.

Junij 1638.

Guillame de Graeff.
Abraham van der Burch.

Junij 1639.

Pieter Adriaensz. Croeser.
Andriesz. Cloetingh.

22 Julij 1640.

Hendrik van der Dussen voor 2 jaer.
Gillis Gillisz. de Berch.

10 Junij 1641.

Frans Adriaensz. Paets.
Johan van Bleijswijk.

Junij 1642.

Dr. Jacob van Noorden.
Johan Gillisz. van Hasselt.
Mr. Abraham Willemsz. Blijyenburch.

3 Mei 1643.

Johan Borgersz. van Meijns.
Anthony Thierensz. brouwer.

Junij 1644.

Johan van Segvelt.
Dirk van Lodensteijn.

19 Mey 1645.

Adriaen van der Block.
Coenraad Harmensz. Broekman.

18 Mey 1646.

Daniël Ypelaer.
Johan van Ophoven.

31 Mey 1647.

Cornelis Heymensz. van der Laen.
Willem Brugman.

31 Mey 1648.

Gillis de Berch.
Franco van der Polder A. 1650.

14 Mey 1649.

Adriaen Heinsius.
Dirk Cornelisz. Koekkebakker.

Mey 1650.

Johan van Straaten.
Arent Pieterz. Slachtoe.

19 Mey 1651.

Anthonij Thierens.
Daniel de Berch.

24 Mey 1652.

Jan Borgersz. Meijns.
Johan van Segvelt.

A°. 1653 is geen verkiezingh gedaan wegens disputen in de Kerkeraad omtrent het stemmen van diakenen in 't beroepen van een predicant en vermeerdering van een getal tot 12 diakenen.

5 Junij 1654.

Jacob Claesz. Segwaart.
Adr. Jansz. Rapenburch voor 2 jaar, ob. 16 7 55.

Mr. Cornelis van den Broek.
Joris Fransz. van der Houven.

23 Mey 1655.

Gerrit van der Heijm.
Leend. Dammasz. van Ophoven voor 1 jaar.
Jacob Dirksz. Plantenburgh den 23 Augustus.

25 Mey 1656.

Johannis Schilthouwer.

21 Mey 1657.

Johan Haaringh.
Christiaan van Zweeden.

Mey 1658.

Willem Suijst.
Pieter den Bosch.

2 Junij 1659.

Willem van Noijen.
Bernard Snoeck.

16 Mey 1660.

Johan van der Straaten.
Quirijn Aldertsz Cleijnoven.

22 Mey 1661.

Jan Jansz. Heinsbroek.
Gillis Grommée.

21 Mey 1662.

Joris Mesch.
David van der Leij.

20 Mey 1663.

Gerrit van der Heijm.
Ysack van Son, brouwer.

22 Mey 1664.

Jan Baggelaer.
Simon van Steeland.

Mey 1665.

Christiaan van Sweeden.
Cornelis de Geus.

Mey 1666.

Pieter de Bos.
Nicolaes van der Boon.

Mey 1667.

Willem van Noijen.
Johannis Thierens.

December 1668.

Johannis Gershoven.
Gerard van Assendelft.

19 Mey 1669.

Abraham van den Velden.
Pieter Willemsz. van Schie.

15 Mey 1670.

Hendrik van Oudenhoorn.
Pieter Jansz. Born.

Mey 1671.

Pieter Overschie.
Johannis Roolaar, A. 1675, zijnde deeze bovenstaande verdragen, ijder nog een 1/2 jaar te dienen.

22 Mey 1672.

Joris Mesch, obijt 1674.
Ysbrand van der Elst.

28 Mey 1673.

Arnoldus van Eeden.
Jacobus Schravelaar.

20 Mey 1674.

Adriaan Adamsz. van Bleijswijk.
Dirk Rees, ob. 25 Juli 1676.

23 Mey 1675.

Leendert Heeringh.
Dr. Abraham Figurinus.

29 Mey 1676.

Johan Jacobsz. Raes.
Willem Jansz. van Ruijven.
Gozewinus van den Oever.

27 Mey 1677.

Cornelis Adriaansz. van der Keuijt.
Pieter Pietersz. Schoonhaven.

22 Mey 1678.

Hendrik Abrahamsz. Oudenhoorn.
Pieter Jansz. Born.

22 Mey 1679.

Pieter Jacobsz. Overschie.
Johan Hendriksz. Rolaard.

19 Mey 1680.

Ysbrand van der Elst.
Floris van der Werff.

18 Mey 1681.

Mr. Hendrik Oosterwijck.
Lambert Zegersz. Twent.

24 Mey 1682.

Nicolaes Keijser.
Aelbert van der Korff.

23 Mey 1683.

Cornelis van Schie.
Mattheus Happon, ob 24 Juni 1686.

28 Mey 1684.

Willem van Ruijven.
Simon Haverlingh.

31 Mey 1685.

Mr. Jacob Vlaardingerwout.
Johannis Keijser.

23 Mey 1686.

Willem van der Hiel.
Anthonij de Man.

19 Mey 1687.

Cornelis van Amsterdam.
Simon Simonsz. Mesch.

27 Mey 1688.

Mr. Johan de Bries.
Dr. Johannis Swalmius.

19 Mey 1689.

Johan den Appel.
Simon Jorisz. Mesch, alzoo Verkolje overleden was, is onder deeze 2 den 5den Mey 1693 geloot wie het jaar vervullen soude en gevallen op Symon Mesch.

21 Mey 1690.

Abraham Guillaemsz van Bleiswijk.
Johannis Verkolje, obijt 16 5/4 93.

24 Mey 1691.

Cornelis van Schie.
Dr. Johannis van Til.

26 Mey 1692.

Sijmon Jansz Haverlingh.
Dr. Daniel de Bries.

24 Mey 1693.

Adriaen Leeuwenhoek.
Matthias Snoek.

16 Mey 1694.

Anthonij de Man.
Willem van Schie.

23 Mey 1695.

Cornelis Amsterdam.
Simon Simonsz. Mesch.

27 Mey 1696.

Mr. Johan de Bries.
Louis Victor.

27 Mey 1697.

Nicolaes Keijser.
Dr. Ysack 's Gravensande.

11 Mey 1698.

Simon Jorisz., Mesch.
Abraham van Bleiswijk, alzoo Overschie overleden was, is onder deeze 2 geloot wie nog 4 maanden in 't Charithaathuys, en nog 12 Maanden in de kerk zal dienen ende is het lot gevallen op Bleijswijk.

31 Mey 1699.

Dr. Petrus Cocquis.
Jacobus Overschie, obijt 1702 Januari 8.

30 Mey 1700.

Abrabam Valck.
Cornelis van der Sleyden.

16 Mey 1701.

Adriaen Leeuwenhoek.
Matthias Snoek.

25 Mey 1702.

Willem Mouchon.
Mr. Hermanus Huisinga.

28 Mey 1703.

Andries de Ruijter.
David Cam.

25 Mey 1704.

Jochem van den Ende.
Adriaen Beman, vermits het overlijden van van Schie, van den Ende bij het lot nog een jaar.

21 Mey 1705.

Dirk van Schie, obijt 1708.
Barend Edenburch.

24 Mey 1706.

Louijs Victor.
Gijsbertus Blommesteijn.

22 Mey 1707.

Dr. Petrus Cocquis.
Jacobus Blommesteijn.

28 Mey 1708.

Abraham Valck.
Willem Kool.

20 Mey 1709.

Anthonij Groen.
Robbertus Vlaerdingerwout.

25 Mey 1710.

Dr. Abraham Cornelisz van Bleiswijk.
Dr. Daniel Guillermet.

24 Mey 1711.

Andries de Ruijter.
David Cam.

18 Mey 1712.

Pieter Haverlingh.
Mr. Jan Daniel Ruijmvelt.

22 Mey 1713.

Barend Edenburch (1).
Mr. Adriaan Swalmius.

21 Mey 1714.

Gijsbertus Blommesteijn.
Leonard van Amsterdam.

26 Mey 1715.

Jacobus Blommesteijn.
Abraham Claesz. van Schie.

14 Mey 1716.

Dr. Jacob Vlaardingerwout.
Jacob van Thiel voor 3 jaar.
Jan Franken.

17 Mey 1717.

Anthonij Groen.
Jacob van der Kool.

29 Mey 1718.

Mr. Cornelis Pijnaker.
Reijer Overgauw.

29 Mey 1719.

Christiaan Overschie.
Johan van Bijstervelt.

21 Mey 1720.

Anthonij van den Bosch.
Ysack Pennings.

22 Mey 1721.

Nicolaas Paspoort.
Cornelis Langerak.

17 Mey 1722.

Joris Mesch Philippusz.
Dr. Hermanus Blommesteijn.

17 Mey 1723.

Abraham Claesz. van Schie, obijt 1726.
Jacob van Anckeren.

(1) Voor zoover leesbaar.

21 Mey 1724.

Jan Franken.
Cornelis Brouwer.

21 Mey 1725.

Pieter Bellaart.
Gedion Hendrik van Overschie.

19 Mey 1726.

Reijer Overgauw.
Mr. Adriaen Weveringh.

18 Mey 1727.

Johan van Bijsterveld.
Anthonij Kortebrand.

17 Mey 1728.

Bartholomeus Verbruggen.
Dr. Wijnand de Bries.

15 Mey 1729.

Mr. Willem van der Lelij.
Nicolaes Bazijn.

21 Mey 1730.

George Mesch Philipsz.
Dr. Nicolaes Schuijl.

21 Mey 1731.

Jacob van Ankeren.
Cornelis Mesch.

18 Mey 1732.

Cornelis Brouwer.
Jan Pennis.

17 Mey 1733.

Pieter Bellaard.
Pieter van Daalen op versoek ontslagen Mei 1735 alsoo (hij) buiten de stad woonde.

16 Mey 1734.

Jacob van der Sweth.
Hendrik van Willigen.

15 Mey 1735.

Maurits Hoed voor 2 jaar loco van Daalen.
Johan van der Meer, ob. Mey 1734.
Cornelis van der Ley voor 3 jaar gecontinueert loco Tack.

21 Mey 1736.

Bartholomeus Verbrugge.
Crispinus Knol.

19 Mey 1737.

Maurits Hoed voor 2 jaar loco van der Meer gecontinueert.
Nicolaas Bazijn.
Hendrik Hogeveen.

18 Mey 1738.

François Lekkerkerk.
Jan van der Tack, ob. 17 $\frac{2}{12}$ 39

18 Mey 1739.

Cornelis Mesch werd 1741 Meester van Charitaten.
Jacob Gouverneur.

15 Mey 1740.

Jacobus Brouwer, ob. 7 October 1742.
Reinier Boitet.

22 Mey 1741.

Hendrik Hogeveen voor 2 jaar gecontinueerd loco Mesch.
Hendrik van Zwanenburgh.
Jacob Kruijsweg.

14 Mey 1742.

Hendrik van Willigen voor 2 jaar loco Brouwer.
Vechter van der Kaag.
Adriaan Kalde.

Mey 1743.

Dr. Willem den Appel.
Mr. Jan Thierens.

Mey 1744.

Anthony Kruijswegh.
Roeland Spieringh.

Mey 1745.

Nicolaas Overgaauw.
Petrus van Marum.

Mey 1746.

Dr. Willem Box.
Gijsbertus Theod. Pappegaij.

Mey 1747.

Dr. Willem van Blommesteijn.
Willem de Jong.

Mey 1748.

Paulus van den Boogaart.
Philippus Fijck.

Mey 1749.

Hendrik van Swanenburg.
Jacob van Dijk.

Mey 1750.

Dr. Willem Verbrugge.
Isaac Knol.

Mey 1751.

Johan Willem Bertrand.
Holland Krijgsman.

Mey 1752.

Anthonij Kruijsweg.
Justus Brouwer.

Mey 1753.

Johannes Luiscius van Essen.
Pieter Paree.

Mey 1754.

Dirk Scholl.
Jan Cordij.

19 Mey 1755.

Anthonij Pennis.
Carel van Duijn.

16 Mey 1756.

Cornelis Verbrugge.
Simon Mesch Cornelisz.

15 Mey 1757.

Dr. François Boogert.
Jacob Kock de Jonge.

Mey 1758.

Jan Franken.
Pieter van Rij.

Mey 1759.

Arnoldus van der Chijs.
Dr. Nicolaas van Dam.

Mey 1760.

Jacobus van der Chijs.
Albertus Kiell.

Mey 1761.

Pieter Berkelshoek.
Nicolaas Rijnenburch.

Mey 1762.

Christiaan Luimis.
Joris van Mareland.

Mey 1763.

Isaac Vaillant.
Pieter Verburch.

Mey 1764

Hugo Brouwer.
Hermanus van der Chijs.

Mey 1765.

Pieter van den Ende.
Theodorus Fauel.

Mey 1766.

Andries van der Leij.
Willem van der Does.

Mey 1767.

Lambertus Sanderus.
Mr. Arnoldus van Os.

Mey 1768.

Mr. Jacobus van Koetsveld.
Andries Le Fevre.

Mey 1769.

Theodorus Fauel loco van Os, Meester van de kamer van Charitaten geworden.

Pieter van den Ende, loco Le Fevre na 's Hage vertrokken.

Mr. Alexander Willem van Hoecke.
Dr. Jacob van Breda.

Mey 1770.

Dr. Binke Lambrechts.
Dr. Theodorus Hogeveen.
Lambertus Sanderus loco van Hoecke Meester van Camer van Charitaten geworden.

Mey 1771.

Fredrik Carel Menger.
Hendrik van Hoorn.

Mey 1772.

Abraham Sandifort.
Johannes van Duijn, ob. 27 October.

1773.

Pieter van Petten.
Abraham van der Ceel.
Mr. Jan Jacob Gouverneur.

1774.

Pieter van Ginkel.
Huibert Steenwijk.

1775

Anthony Rudolph Blommendal.
Mr. Dirk Fijck.

1776

Reijer van den Bosch.
Dr. Barthol^s. van den Boogaart.

1777

Hendrik Snep.
Adam van de Goorberg.

1778

Mr. Diderik Leendert van Blommesteyn.
Alexander de Reveré.

1779

Hugo Alexander Zwaanshals.
Pieter Fauel Theodorusz.

1780

Christiaan Westakker.
Cornelis van Koetsveld.

1781

Alexander van Dijk.
Arnout Wm van Haaften.

1782

Hendrik van Diest.
Hugo van Essen.

1783

Jan Pennis Junior.
Mr. Jacobus Kok.

1784

Leonardus van Koetsveld.
Jan Willem Ravestein.

1785

Quirijn Verpoorten.
Dr. Hijronimus Grau.

1786

Gerard Armstrong.
Dirk Harlees.

1787

Hendrik Carel van der Boon Mesch.
Abram Petersen.

1788

Johannes van Kuyk.
Pieter Sonne Jz.

1789

Laurentius Best.
Abraham van Bemmele.

1790

Cornelis van Noordeloos.
Lambs. Johs. van der Colff.

1791

Arij Smits.
Isaac van Haastert.

1792

Daniel van Zeventer.
Nicolaas Rijnenburg.

1793

Jacobus van der Mandele.
Jan Carel Schmerling.

1794

Johannes van Kuyk.
Pieter Hazelhorst.

1795

Hendrik Snep.
Hugo van Essen.
Hendrik van der Borst.
Jacob Maas.
Nicolaas van den Enden.
Cornelis van den Berg.

1796

Frans Boenders.
Hendrik Scholten.

1797

Ary Verduyn.
Jan Sabrier.

1798

Anthony Wilhelm Geers.
Wilhelm Kuhler.

1799

Gerardus Wolters.
Paulus Middendorp.

1800

Johannes Jacobus Verlouw.
Adrianus van Helden.

1801

Reijer van Someren.
Paulus van Embden Rz.

1802

Simon van der Waal.
Cornelis van Noordeloos.

1803

Philippus Smits.
François de Lange.

1804

François de Wilde.
Pieter de Groot.

1805

Bastiaan van Staaveren.
Cornelis Ploos van Amstel Gzn.

1806

Pierre Etienne de Meede
Gerardus van Kuyk Jsz.

1807

Jan van Kempen.
Hendrik Lambert Courou.

1808

Pieter van der Kemp.

Medegedeeld door J. M. van Kuyk.

Graven en begravenen in de Hervormde Kerk van Hulst, 1651—1796.

PREDIKKERK — 393 graven.

4. William Home, kap. Schotsche brigade. (1).
10. M. Willem Krook.
22. Mevw Wede kap. F. J. de Beyer (2).
26. Kind van G. Verschure, kap. der Moerschans (3).
27. Kap. Antony Sluyterman.
29. Juffr M. de la Rue, wede Hr A. Ferleman. 2 Dec. 1789 Wilha van Hoven, wede kap. J. W. Van Aelst (4).
32. Meju M. A. de Regteren van Hemert (5).
33. Juffr. Joha Koedijk, wede Isaac Tegel (6).
37. Verkocht aan Samuel H. den Hartog 16 Oct. 1772 (7).
41. Graf van Jan van den Bogaart (8).
42. Begraven Heer Ferleman. Verkocht 13 Juni 1783 aan J. J. van Lichtenberg, burgr v. Tholen.
43. Begraven Adra Maria de Regteren v. Hemert, huisvr. van Peter Lenshoek te Kerkwijk.
45. Kolonel H. E. Siborg.
P. Joh. Joly, burgr (9).

---

(1) Begraven 25 Aug. 1781, nu genoemd kapitein-luitenant.
(2) 9 Sept. 1780. Maria Joha Josepha Bouillon, vrouw van kap. Franç. Joseph de Beyer, nalatende 3 weezen.
(3) 19—14 Oct. 1761. Kind van kap. Gerard Verschuur op de Moerschans.
29 Mei 1784. Joha Wilha Verschuur, wede Karel Julius Fischer.
11 Mei 1746. Mevr. Dina Gottenisse, laatst wede Joh. Verschuure.
(4) 3 Aug.—31 Juli 1782. Maria de la Rue, wede Adn Ferleman.
22 Mei 1760. Heer Adrn. Ferleman.
9 Juni 1758. Adra Ferleman, vrouw van Antie Jos. de Rechteren van Hemert.
(5) 10 Oct. 1756. Kind van luit. Antie Joss Rechteren de van Hemert.
9 Juni 1758. Zie aant. 4.
12 Juni 1758. Kind van Ant. Jos. de R. van Hemert.
3 Dec. 1773. Jkv. Wilha Joha de R. van Hemert.
26 Aug. 1788. Adra Maria v. R. v. Hemert, vrouw van P. Lenshoek, Heer tot Kerkwijk „zonder kind". (Overleden op Hoekenbos onder Hontenisse 20 Aug. 43 jaren oud, begraven in No. 43.
(6) Zal moeten zijn Tegelberg.
22 Oct. 1758. wede Isaäc Tegelberg.
24 Oct. 1756. Kind van H. P. Tegelberg.
(7) 5 Sept. 1794. P. Tegelberg, oud-burgr.
18 Jan. 1795. Maria Gerbrants, wede burgr Tegelberg.
(8) 1 April 1744. Vrouw van Hr. J. H. v. d. Bogaert.
20 Mei 1785. Joha v. Lidt wede P. v. d. Boogaert.
(9) 22 Sept. 1793. Helmer Ernst Siborgh, kol. komm. van een reg. mariniers.
8 Sept. 1824. Peter Johs Joly, burgr.
3 Maart 1746. Hr Felix Abm Joly.
6 Juli 1756. Susa Maria Joly, wed. Jacs Rommael.

50. Graf erven Eliz. Wagenschiet.
51. Graf van Theod. Jos. Albregts, verkocht 16 Mei 1783 aan Mr Petrus Eeckelaere.
58. Majoor Barths Brousson 12 Jan. 1786.
68. Graf erven Daniel Vriese, gebracht 27 Juni 1783 op Hr Leonard Constant van Sonsbeeck (1).
4 Maart 1822 werd er in begraven Corns Jacs Paris en echtgenoot Eliz. Gallandat.
86 Gekocht 13 Mei 1786 door Corns Haze.
88. Graf erven Cornelis Verdurmen.
89. Graf van Jan van Damme (2).
97. Graf van Hr Brantwijk of erven.
30. Aug. 1818 overgegaan in vollen eigendom aan H. Griffier van Dortmont, nadat 8 dagen van te voren (22 Aug.) Susanna Hoelants, echtgenoot van Jan Jac. van Dortmont, oud-burgr, er in begraven was. (3)

---

(1) 18 April 1655. Kind Jacob de Vriese.
22 Maart 1660. Idem.
23 Mei 1660. Idem.
29 April 1662. Jufvr. de Vriese.
22 Sept. 1664. Kind Jan de Vriese.
30 Juni 1665. Kind Dan. de Vriese.
28 Jan. 1672. } kindn van Jacob de Vriese.
12 Juni. 1673. }
21 Oct. 1678. Vrouw van burg. Jacob de Vriese (Dina Drabbe).
3 Febr. 1679. Kind van Jacob de Vriese.
28 Aug. 1679. Burg. (Jacob) de Vriese
31 Aug. 1684. Hr Daniel de Vriese.
18 Jan. 1685. Vrouw van Hr Daniel de Vriese.
20 April 1689. Olivier de Vriese.
4 Aug. 1692. Cornelia de Vriese wed. Lansberghe.
22 Jan. 1693. Hr Jacob de Vriese, griffier.
24 Juni 1715. Kind griffier de Vriese.
30 Mei 1718. Kind Hr Iman de Vriese.
4 Jan. 1719. Mevr. de Vriese.
18 Oct. 1723. Kind Hr Iman de Vriese.
20 April 1735. Mevr. de Vriese.
9 Mei 1735. Mr Iman de Vriese.
30 Aug. Jonkvr. Constantia de Vriese.
(2) 20 Oct, 1701. Kind van advocaat Servaas van Damme.
(3) 28 Juli 1664. Kind H. Brantwijk.
5 Nov. 1669. Kind Mr. Brantwijk.
12 Dec. 1670. Vrouw v. Hr. Brantwijk.
13 Nov. 1678. Kind Hr. Adn. Brantwijk.
25 Nov. 1678. Heer Brantwijk.
16 Nov. 1685. Vrouw van Schepen Brantwijk.
9 Dec. 1692. Schepen H. en H.-amb. Adn. Brantwijk.
19 Mei 1717. Kind Hr. Dortmont.
17 Jan. 1722. Idem.
10 Febr. 1731. Hr. Johan v. Dortmont.
2 Febr. 1739. Wed. „ „ „
25 Sept. 1756. Kind Hr. „ „
26 Juli 1769. Adr. Paul. Biscop, vrouw van Jac. v. Dortmont.
15 Febr. 1776. Pieta. Jac. van Dortmont, vrouw van burg. Benj. Jacob van Vlisseghem.
13 Mei 1780. Jac. van Dortmont, schepen, 85 jaren.

98. Graf van de Vriese, nu griffier L. C. van Sonsbeeck, aan de kerk vervallen (1).
99. Graf van de Wilde, nu erven Adriaan Bake (2).
113. Erven Hr Lansbergen (3).
115. Erven Hr Hendrik van Essers (4).
116. 1 April 1774 gekocht door Ma. Barbet en erfgenamen van David Kleinzwager.
118. Graf van Hr Quirijn van der Dult.
142. Graf van Jac. Benschop (Koster der kerk).
162. Erven Couterman.
188. Graf van Sr Herman Pierssens (5).
192—193. Erven van Abm Verstraaten.
202. Erven Franç. Cortvriend en voorts Jan Jansen.
205. Graf Cornelis Kriekaart.
206. Graf, erven Grietje Teters.
Joha. Herma. . . . . (?), vrouw van pred. J. C. Nidesteijn Walter 13 Nov. 1826, hierin begraven.
231. Graf Hr Snel, nu Hr van Groeningen.
232. Graf erven Antie. van den Ende.

WANDELKERK, 51 graven.

12. Verkocht aan Reinier Borghsteyn.
13. Graf van Jac. Merksen.
31. Graf van Corn. Vlam.
34. Graf van Everard Boekel.
37. Graf van . . . . . Berkmoes
38. Verkocht aan Joh. Corn. Obijn, 15 Maart 1771.
39. Graf van H. Bevers, Gecommitteerde Raad van Zeeland.
46. Graf van Asserik.
47—48. Graf van Andries en Philips Pierssens (5).

(Wordt vervolgd).

(1) 4 Juli 1737, kind van Hr. Johan Willem van Sonsbeek.
2 Nov. 1742, dr van idem.
12 Oct. 1743, kind van burgr van Sonsbeek.
6 Nov. 1746. „ „ J. W. „ „
19 Juni 1753. Mevr. van Sonsbeek. Juffr. Susa. Corna. de Vriese.
8 Jan. 1754. Kind Hr. Sonsbeek.
(2) 18 Juni 1689. David Bake.
6 Mei 1712. Jufvr. wed. Baque.
6 Jan. 1743. Oud-burgr A. Bake.
21 Dec. 1746. Wed. A. Bake.
18 Juli 1754. Kind van Johan David Bake.
2 Dec. 1758. Kind van idem.
6 Oct. 1760. Kind van idem.
23 Mei 1763. Kind van idem.
2 Juni 1763. J. D. Bake in de oostkapel op 't koor, nalatende 3 weezen.
(3) 5 Oct. 1691. Kind Jacob van Lansberghe, burgr Hulsterambacht. (Schrijver, Geschiedenis van Hulst).
4 Aug. 1692. Corna de Vriese, wede. Lansberghe.
(4) 21 Juni 1739 vrouw van Hendk Essers.
(5) 22 Mei 1748. Isabella Klara Verbrake, vrouw van doctor Pierssens.
28 Mei 1748. Kind van doctor Pierssens.
17 April 1763. Angelina Joha. Puylaert, vrouw van doctor Andries Pierssens.
20 Mrt. 1767. Doctor Andries Piersens (in no. 47).

Geboorte- en doopregister van eene familie in Overijssel,

waarschijnlijk aangeteekend op schutbladen van een bijbel in folio (1).

Memorie.

1e.

Meyne gregoris huysvrouwe heeft ter werelt gebracht oir dochter Meryken int jaer ons Heeren duysent vyffhondert soeuen und tsestich sondachs smorgens tusschen ses ende soeuen uren wesende den XVIIen dach des monats Augusti.

Den XIXen dach des seluighe maents heeft zij oir kersdom ontfanghen en weren gevaders Arent kruener en gaff op de vunte een olde engelot met eenen ryder met eenen haluen conincks daler fit V carlg. g. XVII st. V d.

Des Rentmrs. huysvrouwe joeffer Anna van der Beeck eenen golden croon met eenen haluen philips daler fit III carlg. g. IIII st. V d.

Alyt ghysbert oir stieffmoeder gaff op de vunte eenen golden philips daler met een halue conincks daler und VII st. V d (2) eodem die als voiren fit III carlg. g. II St.

2e.

Jacob onse dochter is geboeren mery petefen..... tusschen XI en twelff uren op pon- scouwen. tianus dach wesende den XIIIIen jacob pete dach des monats january 1569. Den Haewich. XVIen dach der selue maent oir kersdom ontfanghen weren gevaders.

Robert van der Beeck Ce. Mat. Raidt in Ouerijssel en zijn Mat. Rentmr. generael van Sallandt en gaff to op de vunte een kroon en XXXII st. tsamen III . . . . . Anna krueners thymens krueners huysvrouwe en gaff ter vunte een philips gulden een ryder gulden een halue philips daler fit III car. . . .

Joeffer Alyt Mr. Jan oytendoorp dochter en gaff . . . . . er een Hoirns gulden van XII st. V d. fit I carlg. g.

3e.

Henrica onse dochter is geboeren saterdaechs voir sunte peter ad Cathedram wesende den XVIIen dach des monats february tsavonts tusschen elliff ende twelff te halff ure anno XVc een und tsoeuentich en heeft oir kersdom ontfanghen den XXen febr.

(1) Waar stippels staan is het schrift met het papier verloren gegaan.
(2) Hier staan onleesbare letters.

Gevaders.

Mijn huysvrouwen broeder goesen kruener . . . . die gaff bij de vunte eenen gulden leu, 53 st. een philips 25 st. gulden ende eenen silueren keysers 22 gl. fit tsamen V carlg.g.

Joeffer van Stynwick de dochter van joeffer Anna van der beeck naegelaeten van za- dirck van ysselmuden en gaf te pillegaue een golden g. van XXXIIII st. V d. en een ryexdaler van XXXII st. fit II g. gl. X st. V. d.

Mr. Roloff tymmerman stadtmr. van Swoll gaff tot een pillegaue eenen Wilhelmus Schilt van XXXIII st. V. d. ende eenen daler van XXXI st. V d. fit III c .

4e.

Jan onse soen is geboeren swoendachs nae sunte Matheus wesende den XXIIIen dach van Septembris Anno XVc drie und tsoeuentich smorgens tusschen acht en negende halue ure en heeft syn kersdom ontfanghen op ten XXVIIen dach Septembris 1573.

Gevaders.

Joncker Johan van Stynwick, die de dochter heeft van joeffer Anna van der beeck, des Rentmrs. van Sallandts huysvrouwe verworuen by oir eerste man za- dirck van ysselmuyden en gaff to pilligaue eenen golden reael van LXXII st. V d. met een daler van.... V car.

Mr. jan wolffs aduocaet van Lewerden metter... gecomen en gaft een croon van XL . . . . daler van XXXI st. V d. fit III carlg. g. X . . . . . Gherrit van boems huysvrouwe, gaff . . . . daler met VII st. V d. fit II carlg. g.

5e.

Gregoris huysvrouwe Meyne is in den craem beuallen van een jonghe dochter die genoempt is Styne, is geboren op ten XIXen dach february 1576 smorghens ontrent tiendehalf ure svoirmiddachs, en is kersten gedaen op ten XXIen february 1576.

Gevaders.

Jan Claesen onderscolts der Stadt van Swoll en heeft to pillegelt gegeuen een halue miloreus geldende LIIs 1/2 Stuuer V d. oyck een halue fransche kroon geldende XXIII stuuer V d. met noch eenen silueren carolus g. geld . . . . XXIIII st. V d. fit V carlg. g. myn een halue st. V d. Thyman krueners huysvrouwe Engele heeft oyck geuader geweest ende heeft to pillegelt gegeuen een golden conincks daler geldende XXXVII st. V d. een knapkoeck (1) van

(1) Knapkoek, munt van Groningen, Nijmegen en Batenburg; Halven Goudgulden, beschreven in het werk van Prof. P. O. van der Chys, *De Munten van Gelderland en Groningen.*

IX stuuer oyck een silveren coninckdaler fit IIII carlg. g. II st. V d.

De Rentmrs. dochter joeffer Agnes van der Beeck is oyck geuader geweest ende heeft to pillegelt gegeuen een fransche kroon van XXXVI st. V d. een silueren coninncksdaler van XXXVI st. V d. fit IIII carlg. g. II st. V d.

6e.

Gregoris huysvrouwe meyne is in den craem beuallen (god heb danck) van een jonghe dochter genoempt Anna op ten IXen dach aprilis 1578 smorgens omtrent vier uren een weynich daer voir.

Geuaders.

De postmir, peter van deueren en heeft gegeuen to pille gelt een golde leu geldende tsoeuentich st. en een silueren vlues van IIII st. 1 oirt.

Joeffrou maryken des comissaris oistendoirpsdochter en gaff to pillegelt een deuenter golt g. ad 28 st. oyck een golde keysers g. van 28 st. en een halue coninncksdaler van XXI st. 1 oirt.

Thuenis neuen wijff to vranckhuys Jenneken gaff to pillegelt een golde andries g. en een siluere coninncksdaler van 42 1/2 st. en andries . . . . . voiren verhaelt gelde 42 st.

J. B. van IJsseldijk.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Geslacht van Brakel.

In mijn bezit is een 4° (kwarto) cahier, groot 9 blaadjes (18 pagina's). 't Is een soort album amicorum, aangelegd door Mr. Cornelis Arnout van Brakel van Saxenburg en loopende van 1770—1782.

Er komen bekende namen in voor, zooals: van Assendelft, van Sijpesteijn, van Lennep, Schuylenburch, Huyghens, Quarles, Collot d' Escury, Repelaer, etc. etc.

Daar ik niet kan nagaan welke van Brakel eens eigenaar van dit handschrift was en zijne vrouw er alleen Cornelia genoemd wordt, vraag ik om nadere inlichtingen, omtrent hem en zijne vrouw.

's-Gr. H. de V. v. d. St. Hzn.

Geslacht Brouwer.

Op blz. 102 van den 7den Jaargang van dit tijdschrift (1890) staat, dat Sirach Brouwer door de familie van Banken en van Toll door van Teylingen uit het grafelijk Huis van Holland stamde.

Wie kan dienaangaande iets naders mededeelen?

's-Gravenhage. B. v. B.

Geslacht Perizonius.

Blijkens de Deventer huwelijksboeken huwde aldaar 25 September 1718 Gerhardus Perizonius, predikant

te Brielle met Maria Coupe, jonge dochter in de Lange Bisschopsstraat. Zij werd te Deventer gedoopt als Maria Mechtelina Coupe, den 23sten December 1688 als dochter van Abraham Coupe (Couppé) en van Margrieta Backhuis.

Utrecht. L. J. Kuyck.

H. F. W. Perizonius, was te Lippe-Detmold geboren, hij was midden vorige eeuw leeraar aan de Latijnsche School te Weener in Oost-Friesland. Later vertrok hij naar zijn geboortestad en stierf daar zeer oud. Inlichtingen omtrent hem zijn wel te verkrijgen bij den Heer Steinhagen te Detmold, bij mevrouw Perizonius te Lingen of bij de Latijnsche School te Weimar.

Cronenberg. J. Holtmans.

Geslacht Quadt.

Door den heer Ds. Jac. Anspach werd ons ter plaatsing aangeboden een artikel betreffende bovengenoemd geslacht, voorkomende in de „Deutsche Herold", 1900, No. 2, pag. 30. Kortheidshalve verwijzen wij naar dat tijdschrift, en releveeren slechts uit bedoeld artikel, dat de vrijheeren Quadt zu Alsbach en J. D. W. vrijheer von Quadt zu Brochhausen aan de Duitsche orde in 't jaar 1752 het bewijs overleggen, dat de vrijheeren von Quadt von Kinkelbach met hunne voorouders afstammen van het oud-adellijk, riddermatig geslacht van Quadt in Nederland. De beroemde kopergraveur Mathias Quadt werd in 1557 te Deventer (toenmaals eene Duitsche Rijks- en Hansestad) geboren.

Wapens gevraagd.

1o. gedeeld 1. in zilver een wildeman met zijn linkerhand op een langeknods rustende. 2. doorsneden: *a.* in blauw een zwaan van ? zonder pooten (dus zwemmende), *b.* in rood een schepenmerkteeken, bestaande uit een pijlspits met onder twee stutten in den vorm van een **M**. Helmteeken: een uitkomende zwaan met opgeheven vleugels.

U. B.

2o. Gekwartierd: 1 en 4 in . . . . een druiventros van . . . . .; 2 en 3 in . . . . drie rozen geplaatst 2 en 1. Devies: Per ardua dulcero.

Nederlanders te Heidelberg in 1600.

De „Zeitschrift" van den „Verein Herold" te Berlijn, XXXII No. 12 (December 1901), S. 211 *b* gewaagt van de bruiloft, 7 December 1600, door Keurvorst Frederik IV van de Paltz aan het Hof te Heidelberg gevierd van twee Nederlanders, nml. Franz von Tondorf (1), hofmeester der Keurvorstin, met Luther d' Auerly, eene Nederlandsche van geboorte of afkomst. Is dit ook van elders bekend? De namen klinken volstrekt niet Nederlandsch.

A.

(1) Misschien Flodorff of Flodorp, het welbekende uitgestorven Limburgsch adellijk geslacht.

Red.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Geldersche Volksalmanak voor 1902. Thans de acht-en-zestigste jaargang! Het jarental van dit jaarboekje stijgt, maar ook dat van den hoofdredacteur, die wegens vergevorderden leeftijd, als zoodanig zijn eervol ontslag nam, een ontslag alleszins welverdiend. Hij toch nam sedert 1869 de redactie waar. Zijn naam prijkte dus ditmaal voor het eerst niet meer op het titelblad. Daarvoor trad in de plaats: „Met medewerking van vele beoefenaars der Geldersche geschiedenis".

Aan het hoofd staat de genealoog, die reeds in zoo menigen jaargang de rij opende, de Baron *A. Schimmelpenninck van der Oije.* Aan het begin van zijn opstel over den oorspong van het oud- adellijk, helaas thans uitstervend, geslacht van Rhemen deelt deze edelman het blijde bericht mede, dat het laatste mansoir, Reinoud Gerard Steven baron van Rhemen (van Rhemenshuizen) zijn kostbaar familie-archief, overgeërfd van zijne voorvaderen, in leenbruik afstond aan het Rijks-archief in Gelderland. Zóo vindt het te Arnhem eene goede bewaarplaats, en kan menigen genealoog tot nut zijn. De geëerde schrijver toont verder aan, dat dit geslacht, hoewel oorspronklijk Duitsch, meer bepaald Munstersch, desniettemin een Geldersch-Overijsselsch geslacht mag heeten, omdat het reeds op het einde der 13de eeuw hier te lande bekend was, als eigenaar van het huis Ter Horst, later Dravenhorst (in Bredevoort).

Ook toont de schrijver hier het nut der beoefening van genealogie.

In zijn „De baanderheerlijkheid Wisch" laat de heer *Ed. Rosenkrantz* de leden van het weleer zoo machtige geslacht van Wisch voor ons oog voorbijgaan. Zijn opstel verdient in waarheid eene „Bijdrage tot de geschiedenis van Gelderland" te heeten.

Op het oude Arnhemsche stadhuis vestigt Dr. *J. S. van Veen* de aandacht; zijne met zorg opgestelde bijdrage bescheidenlijk noemend een bijschrift bij de afbeelding van dit gebouw uit den jare 1790, welke het jaarboekje versiert.

Altoos leest men gaarne van Gelderland's Vorsten, Reinald II en zijne tweede gemalin Eleonora van Engeland, en van hunne zonen Reinald III en Eduard; maar vooral wanneer dit zoo deeglijk en zaakkundig verhaald wordt als hier in de schoongeschreven schets „De hertogen uit het Huis van Nassau" door *L. E.* geschiedt. Maar waarom noemt deze medewerker den

eersten gemaal van Machteld van Gelre, dochter van Reinald II bij Sophie van Berthout, Godfried heer van Millen en Eik? Staat hij niet bekend als Godfried ot Govert graaf van Loos?

In „De komst der Kozakken te Hattem" deelt de heer *F. A. Hoefer*, den inhoud mede van een stuk, getiteld „Gebeurtenissen bij de omwenteling, komst der eerste Kozakken te Zwolle, affaires bij den overtogt der rivier den IJsselstroom tusschen Zwolle en de stad Hattem, en wat daaromtrent zoo wegens derzelver gedrag, beleid, als heldenmoed is voorgevallen" enz. De latere gemeente-ontvanger te Hattem, T. J. Furstenberg stelde het op, en Wilm van Barneveld, na de afwerping van het Fransche juk lid van den gemeenteraad ter plaatse, keurde het historisch-betrouwbaar.

Had de heer *H. M. Werner* in den vorigen jaargang van dit jaarboekje reeds eene rijke bijdrage over het slot Nijenbeek gegeven; in het vervolg en slot hiervan deelt hij bizonderheden mede over de Steenbergen's, die van 1383 tot 1726 het kasteel in bezit hadden, enz. enz., gewaagt van Nijenbeek in den 80-jarigen oorlog, alsmede in 1672, en bespreekt eindelijk het inwendige van het merkwaardige gebouw, gelijk het door den tegenwoordigen bezitter, Alexander baron Schimmelpenninck van der Oije, Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht, doelmatig wordt in stand gehouden. Wij treffen dezen medewerker nog eens aan, als hij de lotgevallen van het in 1825 afgebroken kasteel te Loenen in Over-Betuwe ook hier in plaat gebracht, kortelijk vermeldt.

Nochtans krijgt hier, zoo waar! Wolferen de kapel van den jare 670 terug (blz. 170), welke deze auteur zelf er in Geld. Volksalmanak 1887, blz. 200, er rechtens aan ontzegd had. Bondam vermeldt die kapel juist niet.

De heer *J. H. Hofman* handelt over den Boetselaersborch in de stad 's-Heerenberg.

Met het graf van Marten Schenck van Nijdeggen, † 1589, in de St. Stevenskerk te Nijmegen, laat Mr. *W. van de Poll* ons kennis maken.

Aan hetgeen indertijd Tiel's stedebeschrijver, Mr. E. D. Rink schreef, geeft de heer *J. A. Heuff* Azn., in zijn „Het Patriotische kerkhof te Tiel," eene gewenschte uitbreiding, en een vervolg tot op heden, dat men met genoegen leest.

Zaakrijke, uitvoerige inleiding over den toenmaligen toestand der Veluwe, zond Dr. *J. S. van Veen* vooraf aan een „Verbael van 't genich Carll van den Sande, secretaris der rekenkamer, neffens Wilhelm Bentinck, den rentmeister, in 't ontfangen der tinssen," enz. in den jaer 1588 is wederfahren," hetwelk onder titel, „Een reis met hindernissen," in den Gelderschen

Volksalmanak voor 1874 te vinden is; toen, van de hand van wijlen Mr. J. Gerdes Oosterbeek, Archivaris van Gelderland.

Ook „De Almanakken van den Nijmeegschen Magistraat" door den heer *H. D. J. van Schevichaven* (keurig), de Bladvullingen van denzelfde, „De Paaschweide" (aan de Praest, bij Arnhem) van den heer *A. J. C. Kremer* (zaakrijk!) en „Oude Lindeboomen in de Betuwe," door den heer *M. Quack* (bladvulling), zijn der lezing overwaardig.

Men ziet het, er is in dit jaarboekje heel wat historische stof verwerkt. Prosit! Zoo ga dan deze volksalmanak, gedragen door een achtbaren kring van „beoefenaren der Geldersche geschiedenis," met vol vertrouwen de toekomst in. Het betrede zijn weg, naast het grootsche Jaarboek „Gelre," met vasten tred.

Bergeijk, December 1901. Jac. A.

* * *

Jahrbuch der K.-K. Heraldischen Gesellschaft, „Adler" Neue Folge, Elfter Band. Wien 1901.

Onder den titel „Genealogische Forschungen", geeft *Dr. Moriz Wertner:* I Die Abstammung der königlichen Familie Hunyadi, II Die Einwanderung der Deutschen und die Hermannstädter Pröpste bis zum Ende des XIV Jahrhunderts. *Ed. Graf von Pettenegg* behandelt „Heraldische Bucheinbände, ihre Binder und Freunde. Zeer merkwaardig is de bijdrage van den bekenden heraldicus *H. G. Ströhl:* „Russisch-Asiatische Wappenrolle." *Ernst Graf von Mirbach-Harff* geeft „Beiträge zur Personalgeschichte des Deutschen Ordens in Spanien. Met een verhandeling over „Die Amtswappen der Wappenkönige von Grossbritannien und Irland, von *H. G. Ströhl* besluit dit deel.

* * *

Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häuser, 1901. Gotha. Justus Perthes.

Deze 51ste Jaargang is op dezelfde wijze bearbeid als de voorgaande. De families, welke voor de eerste maal behandeld worden, zijn: *Brand, Catty, Ciani-Bassetti von Ciano, Eissner von und zu Eisenstein, Guttenberg, Haas von Teichen, Haberler, Holzing-Verstett, Humbracht, Merling-Merst, Meria, Rádherus von Borútin, Parish von Senftenberg, Riccabona, Rinaldini, Schmidt von Zábierow, Waldstätten, Wassilko von Serecki, von Werdt.*

* * *

Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Gräflichen Häuser, 1901. Gotha. Justus Perthes.

Het mag overbodig heeten vele woorden aan den vier en zevenstigen jaargang van deze overbekende uitgave te besteden. Er zijn hierin de geslachtslijsten

van de volgende nieuwe familiën opgenomen: *Berckheim*, *Brünneck-Bellschwitz*, *Holck*, II Linie, *Kalinowski*, *Scheel-Plessen en Plessen-Cronstern*. Voorin prijkt het portret van Franz Graf von Ballestrem, Königl. preuss. Wirkl. Geh. Rat und Major a. D., Präsident des Deutschen Reichstags.

* * *

Geschichte der Familie Baetcke. Zusammengestelt von Adolph Julius Baetcke. Hamburg, 1898.

Een geslachtslijst dezer familie was reeds verschenen in het „Handbuch bürgerlicher Familien".

De schrijver *Adolph Julius Baetcke* heeft er thans een afzonderlijk werk van gemaakt, dat even lijvig als rijk van inhoud geworden is door de levensbeschrijvingen van vele leden der familie, welke eraan toegevoegd zijn. Ook telt het werk tal van tabellen, wapenafbeeldingen en illustraties. De bakermat van het geslacht Baetcke (Betcke) is Mecklemburg, waar in 1691 Moritz Baetcke, de stamvader der familie geboren werd. Deze had o. a. twee zonen: Jacob Friedrich Gotthold en Georg Gottlob Baetcke. Van dezen laatsten stamt de thans nog bloeiende familie B. in Hamburg af. Het werk getuigt van ernstige studie en oprechte toewijding.

* * *

E. A. Stückelberg, Das Wappen in Kunst und Gewerbe. Mit 214 Abbildungen. Zürich, 1901.

De Nederlandsche literatuur is niet rijk aan werken over heraldiek. Er bestaan talrijke min of meer degelijke en belangwekkende monografieën, doch schier geen „ensemble"-werk zooals dit. De schrijver, redacteur van het ook door zijne kunstbijlagen uitmuntende „Schweiz.-Archiv für Heraldik" behandelt in beknopten, doch ook voor leeken begrijpelijken vorm de vragen: hoe vervaardigt men een wapen en waar moet het aangebracht? Het boek wil leeren „van elk wapen, in welken stijl het ook zij, een klein kunstwerk te maken, opdat eene wapenafbeelding niet meer alleen als curiositeit of beuzeling worde behandeld."

De inhoud van dit wapenboek, dat zoowel in tekst als in illustratie veel nieuws bevat, is als volgt ingedeeld:

Einführung. Erstes Buch: I. Schild und Schildbild; II. Helm, Decke und Zimier; III. Die Rang- und Würdezeichen; IV. Die Prachtstücke. Zweites Buch; I. Kriegerische Denkmäler; II. Kirchliche Denkmäler; III. Staatliche und rechtliche Denkmäler; IV. Häusliche Denkmäler.

In een klein bestek worden hier een aantal zaken behandeld, welke in andere heraldische werken niet of nauwlijks aangeroerd worden. Zooals o. a. kan

blijken uit de inhoudsopgave der laatste afdeeling, waarin ter sprake komen: gevels, trappen, schoorsteenen, deurkloppers, windwijzers, borden en schotels, kruiken, wafelijzers, drinkbekers enz. enz.

Leeken en deskundigen kan de lezing van dit werk met warmte worden aanbevolen.

* * *

Annuaire du Conseil héraldique de France. Quatorzième Année. Paris, 1901.

De veertiende jaargang van deze publicatie biedt wederom eene rijke verscheidenheid van artikelen aan, waaronder wij aanstippen:

Jean Aulon, équyer et maître d'hôtel de Jeanne d'Arc, par le *Vicomte de Poli;* Un arbitrage en 1302, par Madame la Comtesse *Amicie de Villaret.* Les ordres de Chevalerie en Espagne, par *Francisco F. de Béthencourt.* Une famille de Gardes du Corps du Roi (famille Bourin), par *Paul Pellot*, etc. Voorts bevat het deel enkele welgeslaagde gedichten van *de Heredia*, *de Poli* en anderen, benevens de gewone rubrieken.

* * *

Op Uw stoel door Uw land. Bijzonderheden van Vaderlandsche plaatsen en plaatsnamen door Dr. E. Laurillard. Met Wapen en Zegelkaarten. Tweede, verbeterde en veel vermeerderde druk, Arnhem—Nijmegen, Gebrs. E. en M. Cohen, 1901.

Met een enkel woord behoeven wij slechts de aandacht te vestigen op den herdruk van dit aardige werk, dat blijkbaar zijn lezerskring gevonden heeft. Men vindt er ophelderingen in voor tal van „petites ignorances", zooals de Franschen zeggen; afleiding van plaatsnamen, bijzonderheden omtrent kasteelen, huizen, kloosters, aanteekeningen betreffende personen, enz. enz.

De aanwezigheid van een zestal registers maakt ongetwijfeld den lezer nog „stoelvaster" dan het boek al wil.

* * *

Gids voor Deventer en Omstreken. Met eene groote Wandelkaart en versierd met vele illustraties. Deventer Joh. H. W. Kreunen, 1901.

Deze gids verdient de aandacht, ook van de lezers van dit blad, vooral omdat de geheele geschiedenis van Deventer, van de vroegste tijden tot op heden, zoowel kerkelijk als wereldlijk, daarin opgenomen is. Van straten en gebouwen, instellingen en stichtingen heeft de heer Dr. M. E. Houck oorsprong en lotgevallen beschreven. Voorts kan de genealoog er bijzonderheden vinden aangaande militairen, theologen, geleerden, die Deventer opgeleverd heeft.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar ƒ 8.20 franco per post, buitenland ƒ 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel ƒ 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à ƒ 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 2. Nieuwe Serie, XVde JAARGANG. FEBRUARI 1902.

INHOUD.

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

(*Vervolg*).

Dat de Magistraat de bezwarende voorwaarde niet handhaafde, staat niet genotuleerd, maar valt af te leiden uit de Acta van 14 October 1605: „Also de E. Magistraet int consenteren van 't beroep des derden dienaers mentie ghemaect hadden van twee avontghebeden in der weecke te hebben, ende dese vergaderinghe, daerop adviserende, goetvont dat ment voort eerste met een avontghebedt ter weecke soude beproeven in den winter: so is de sake nu (als teghen de winter gaende) by der handt ghenomen, ende na verscheyden debatten uytghestelt tot op de bevestinghe des nieuwen Kerckenraets, omme alsdan mette oude ende nieuwe eene resolutie te nemen, dewelcke men de E. Magistraet sal meughen voorhouden, wanneer sy van dese avontgebeden yet mochten voorwenden" (1).

Ter vervanging van Donteclock werd den 17den April 1604 door den Kerkeraad verkozen de predikant van Maasland

Willem Crijnsze. Aangaande dezen leeraar zijn tal van bijzonderheden door mij medegedeeld in het

(1) Den 21sten October had de verkiezing van kerkeraadsleden plaats, maar men stelde „de sake" nog wat uit. Acta van 20 November 1605: „Vant aenvangen der avontghebeden is goetghevonden om redenen deselve alsnoch na te laten, ten ware de E. Magistraet deur ernstich aenhouden ende schijnbare redenen dese vergaderinghe beweeghden om een ander resolutie te nemen". De Magistraat nam 30 November 1605 dit besluit: „Es geresolveert dat de predicanten sullen doen eens in de weecke, te weten Donderdaechs savons, een avontgebet, ende soe men met der tijt bevint, dat het gehoor accresseert, dat men alsdan sal doen twee predicatiën, te weten sDinsdaechs ende sDonderdaechs savons, ende dat sulcx de predicanten sal werden aengeseyt." Aan de ontboden predikanten werden „eenighe redenen" medegedeeld, waarom men aldus had besloten en den 2den December 1605 nam de Kerkeraad 't volgende besluit: „is geresolveert mynen Heeren sodanich haer versoeck te accorderen ende dat men des Donderdaechs, beginnende ter ure half vijfve, avontsgebeden sal doen, soolanghe het oirboir ende stichtelijck sal bevonden worden, welcke resolutie des Kerckenraedts mynen Heeren door Willem Crijnsze ende Abraham Commerstein sal aengeseyt worden." Nog werd besloten, indien de „avontsgebeden des somers gecontinuëert" zouden worden, den tijd van aanvang „naer gelegentheyt" te veranderen, „naer conformiteyt van andere naergeleghen kercken in deselfve avontsgebeden geen diaconen" te laten omgaan „om de aelmissen in te samelen", en „dat se met voorgaende psalmensanck ende het gebeth onses Heeren begonnen ende alleenlijck met den gebede sonder gesanck besloten" zouden worden. In de Acta van 18 Januarij 1606 leest men nog: „Willem Crijnsze heeft (deur begheerte van den Eers. Magistraet) voorghestelt vant ommegaen der diaconen in de avontpredicatiën, ende is van de vergaderinghe in bedencken ghenomen, doch des anderen daechs deur onderlinge tsamensprekinge geaccordeert."

„Archief" van Acquoy en Rogge, D. III, blz. 338 en volgg. (1). Na 1 September 1616 door de Stedelijke Regeering afgezet en vervolgens verbannen te zijn, keerde hij in 1618 met verlof in Den Briel terug en werd hij door den Kerkeraad aldaar weer als leeraar erkend, maar niet met aller instemming.

Overeenkomstig het gebruik, bij de Classe in zwang, deed Willem Crijnsze den 22sten April 1626 voor de Broeders eene propositie „uyt de 109e vrage des Catechismi", en zij beviel zoo aan de Broeders, „dat se beyde God den Heere ende hem voor syne gaven gedanckt hebben." Tot in 1636, toen hij emeritus werd, was Willem Crijnsze te Brielle werkzaam.

Toen Van Dam een plaatsvervanger moest hebben, vestigde hijzelf den 30sten Junij 1606 de aandacht op eenige leeraars. Misschien behoorde daartoe de man, die in 1606 zijn opvolger werd,

Libertus Fraxinus, predikant te 's-Gravenhage, beroepen te Brielle 29 Augustus 1606. Hij was te Brielle werkzaam tot 1 Mei 1613, toen hij emeritus werd en naar Dordrecht vertrok. Men zie over hem wat ik schreef in 't „Archief" van Acquoy en Rogge, D. III, blz. 345 en volgg. en D. VII, blz. 5 en volgg. Hij werd in 1613 te Brielle vervangen door

Cornelis Pietersze Burchvliet, predikant van Nieuwpoort. Den 1sten September 1613 werd hij te Brielle bevestigd. Wat aan die bevestiging vooraf is gegaan, deelde ik mede in eene verhandeling, getiteld: „De vervanging van Libertus Fraxinus door Cornelis Pietersze Burchvliet", voorkomende in 't „Archief voor Nederlandsche Kerkgeschiedenis", D. VII, blz. 1—57. Als remonstrant werd hij in 1619 afgezet. Men zie daarover wat ik schreef in „De Brielsche Vroedschap", art. LXXXVI, in welk artikel onderscheidene bijzonderheden aangaande den predikant zijn vermeld. De „Capita accusationum", tegen Burchvliet ingebracht, deelde ik mede in „De Navorscher", 1897, blz. 170—172.

Na de afzetting van Willem Crijnsze werd in zijn plaats te Brielle den 11den Februarij 1617 beroepen

Nannius Geysteranus, over wien men zie de reeds meermalen genoemde Notitie van Willem Crijnsze, in 't „Archief" van Acquoy en Rogge geplaatst (D. III, blz. 370). Hij kwam van Moordrecht te Brielle. Met Burchvliet werd Nannius geciteerd voor de Synode van Z. Holland, in 1619 te Leiden gehouden; beiden

(1) In de aldaar opgenomen „Notitie" beschreef hij de bejegening, door hem ondervonden, en later stelde hij een verweerschrift op, dat ik publiceerde in Deel XVII der Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap te Utrecht. Den inhoud der „Notitie" gaf de heer J. H. Been op onderhoudende wijze weer in een opstel, getiteld: „Een voorganger der Slijkgeuzen", geplaatst in Elseviers „Maandschrift".

verklaarden „rondelick", dat zij de vereischte Synodale verklaring „met goeder consciëntie niet en souden connen onderteyckenen", en dientengevolge werden zij ontslagen. De door de Classis van Voorne gestelde „Capita accusationum tegens Nannium Geisteranum" deelde ik mede in „De Navorscher", 1897, blz. 172 en 173.

Na zijn afzetting in 1619 nam hij zich voor te gaan studeeren in de medicijnen. Door de Staten van Holland werd in 1621 aan Geisteranus f 200 geconsenteerd tot continuatie van „sijn voorgenomen studium medicinae" (Res. Holl. 6 Januarij 1621 blz. 1) (1).

Den 4den November 1618 preekte in de Groote kerk Tobias Damman, predikant te Nieuwerkerk „in Duvelandt". Deze leeraar, te Brielle gekomen om de gemeente „voor een maent by leeninge te helpen bedienen", schijnt terstond een goeden indruk te hebben gemaakt. Immers reeds den 12den November werd door den ouden en den nieuwen Kerkeraad besloten hem „met goedtvindinge van den E. Magistraet ende de Classe" te beroepen. De mannen, die het beroep moesten goedkeuren, deden zulks (2) en de Classe van Schouwen verklaarde zich bereid „te arbeyden by den Kerckeraedt ende Magistraet van Duvelandt ende Zierickzee, ten eynde dat T. Damman eerstdaeghs soude meugen ontslagen worden". Door de „ongelegenheyt des winters" kwam er vertraging, wat door de Brielsche Broeders met het oog op den „noodt harer kercke" zeer werd betreurd, maar eindelijk kwam toch het bericht, dat de Nieuwerkerksche leeraar, „genoechsaem ontslagen" was en te Brielle werd **Tobias Damman**, na goedkeuring van de door hem vertoonde attestaties, als predikant bevestigd op den 20sten Januarij 1619 (3). De Kerkeraadsacta van 28 Februarij 1619 noemen onder de met attestatie ingekomen personen „Ds. Tobias Damman ende Anna Dammans, syne huysvrouw, met Tobias Damman de Jonge." De laatste zal bedoeld zijn in Res. Vroedsch. van 19 Junij 1621, vermeldende dat „Tobyas Damman" werd „toegeleyt ten regarde van sijnne thesessen, den Heeren Magistraten toegededuceert, de somme van 18 £ te 40 grooten tpondt"; en in de Thesaurie-Rekeningen over 1636—1637, 1637—1638 en 1639—1640, gewagende van „Tobias Damman predikant t' Oosterlant in Zeelant" (1).

De Brielsche leeraar Tobias Damman mocht niet lang in zijne nieuwe gemeente werkzaam zijn. Hij stierf den 23sten Februarij 1621.

Na de komst van Damman te Brielle, den 27sten Julij 1619, werd door de Magistraten besloten dat, „om alle drie de kercken (2) in esse te houden", men zou „prediken Sondaechs vóór ende nae de middach in de Groote kercke ende sWoondaechs het avontgebet in de Eyngelsche kercke". Toen dat besluit werd genomen, was er nog geen uitzicht op de komst van een derden predikant. Wel was de Kerkeraad van 1 Februarij 1619 af werkzaam om Willem Crijnsze een tweeden collega te bezorgen. Vernomen hebbende dat men te Nijmegen plan had Leoninus Leo te beroepen, vond de Kerkeraad op dien Februarijdag goed, „dat men een preuve doen" zou om „Leo voor dese kercke te beroepen." Daar Pieter Jacobsze, burgemeester en ouderling, in de vergadering niet tegenwoordig, maar in Den Haag was, en men buiten hem om den voorgenomen stap niet wilde doen, werd er een deputatie gezonden naar Den Haag om met Pieter Jacobsze „de saecke in communicatie te leggen". De uitslag van het gehouden overleg is niet genotuleerd; Pieter Jacobsze zal den Broeders wel hebben ontraden pogingen in 't werk te stellen om een leeraar te bekomen, die te Nijmegen stond beroepen te worden. Men zag ten minste van Leo af, en zocht Godefridus Udemannus, die te Dordrecht was, te bewegen zich voor Den Briel beroepbaar te stellen (3). Tot driemaal toe gingen gedeputeerden met dat doel naar Dordrecht.

---

(1) Van Arnoldus Geisteranus (Geesteranus) en Susanna Pieters dr. van Oostdijck, wier huwelijk werd bezongen door Tollens, Laatste Gedichten, Deel I, blz. 179—194, vond ik melding gemaakt in akten van 23 Mei 1644, 31 Mei 1649 en 1 Maart 1655. In de Acta Classis van 3 Julij 1635 is genoemd Henricus Geisteranus, pred. te Haarlem.

(2) De Vroedschappen, „volcomentlijck verseeckert van Dammans suyverheyt in leere ende leven", gaven hunne goedkeuring den 19den November 1618. Den 27sten November 1618 droeg de Kerkeraad van Den Briel Tobias Damman voor in de vergadering der Classe van Voorne met verzoek te willen verklaren of men iets tegen zijn persoon had. Door de vergadering werd aan Willem Crijnsze „particulierlijc gevraecht oft hy wel genegen" was Tobias tot collega te hebben. Hij antwoordde: ja, waarop de vergadering verlof gaf met „de beroepinge voort te vaeren".

(3) Van 1 Januarij af ontving hij tractement als Brielsch leeraar; zie Res. Mag. 13 Julij 1619. De ontvanger van de „Ecclesiastique" goederen betaalde ruim 185 pd. aan D. van der Heul en Fr. van Gellinchuysen „overt geene by haerl. verreyst ende verschooten ende verteert" was „op haer vier reysen, in Zeelant gedaen, soo omme eerst by leeninge te mogen becomen T. Damman, als daernaer int beroupen van denselven (Res. Mag. 2 Maart 1619).

(1) De Acta der Classis van Voorne en Putten van 20 October 1626 noemen Corstiaen Damman, waarschijnlijk een ouderling te Goedereede of te Ouddorp.

(2) Bedoeld zijn de Groote of St Catharinakerk, de Maerlantsche of St. Pieterskerk en de Engelsche kerk, later de Fransche en daarna de Kleine Kerk genaamd. Den 18den Januarij 1620 werd door den Magistraat aan de kosters opgedragen „op de predickdagen, soowel Sonnendaechs als in de weecke, vóór ende nae den middach, een quartier uiers" te laten luiden.

(3) Acta van 26 en 31 Maart, 3 en 19 April 1619.

Toen er voor den tweeden keer bij Udemannus was aangehouden, ontvingen de Broeders een brief, waarin zij „hoogelijcken" door Udemannus werden bedankt, maar tevens gebeden „geene vordere moeyte in desen te doen", en ronduit verklaarde de Schrijver, dat hij niet kon „bemercken" dat men „met eenich fondament sijn verplaetsinge soude connen versoucken ende becomen". Toch werd door Magistraten en Kerkeraad besloten een derde poging te doen en weer gingen gedeputeerden naar Dordrecht. Men meende dat „dese saecke op het ernstighste aengebonden" moest worden. Het aanhouden gaf niets. Enkele maanden later zond de Kerkeraad met goedvinden van de Vroedschap gedeputeerden naar Den Haag om Nicolaes van Dam (van Damme), die vroeger predikant te Brielle geweest was, „te sonderen ende ondertasten", of hij ook gezind zou zijn, „den dienst alhier te betreden." Van Dam bedankte voor de eer en gaf te kennen dat hij „om synen ouderdom ende swackheyt der memorie dese gemeente niet en soude connen bedienen" (1). Den 18den October werd aan twee Broeders opgedragen „de gaeven" te gaan „hooren van Abrahamus Leewius, dienaer tot Rijswijck". Aan de opdracht werd voldaan, maar zonder succes. Men liet het bij 't hooren der gaven. Een- en andermaal werd toen het beroepingswerk uitgesteld (2), ofschoon men het voor de gemeente „oorboorlick" bleef achten „dat men tot de beroepinge van eenen derden predicant soude comen". Den 14den April 1620 werd het beroepingswerk weer hervat en nadat Petrus Wassenburgh, predikant te Amersfoort, gepolst was, werd hij beroepen (3). De gedeputeerden, wien opgedragen was te Amersfoort te handelen zoowel met den predikant als met den Kerkeraad en den Magistraat aldaar, kwamen terug met de boodschap dat Wassenburgh „bereydt scheen te sijn de beroupinge aen te nemen, ingevalle de Collegiën," die dat moesten doen, „hem wilden licentiëren", doch dat zij in spijt van „alle meugelicke naersticheyt," die zij „aengewent" hadden, niets hadden „connen obtineren noch by de kercke noch by de E. Magistraten." Men besloot de „sake te laten berusten" (4) en den 25sten September 1620 vond de Kerkeraad goed aan de Magistraten voor te dragen ter beroeping Johannes Seroyen, predikant

(1) Acta van 15 en 24 September 1619, Res. Vroedsch. 16 September 1619.

(2) Acta van 14, 21 Januarij, 24 Maart 1620.

(3) De Classe van Voorne verklaarde den 29sten April 1620 „dat haer de bycomste D. Wassenburgij aengenaem" zou zijn, „met wensch dat de kercke van Den Briel hem mochte tot haren predicant becomen, te meer, omdat hy vóór desen deselve goede diensten gedaen" had.

(4) Acta van 14 en 26 April, 3, 6, 17 en 27 Julij, 11 en 25 Augustus 1620, Res. Mag. 18 April 1620.

te „Schoonderwoerdt in de Classe van Buyren." In de Vroedschapsvergadering van 17 October 1620 kwam de zaak aan de orde. „De Heeren hielden Seroyen wel voor een „vroom man", maar „voor de stichtinge van de kercke" vonden zij beter „een ander geleert ende deftich man te beroupen" en achtten het alzoo „niet geraden met de beroepinge van Seroyen voort te varen". Door den Kerkeraad werd „deselve oversulcx nagelaten" (1), en er verliep weer eenige tijd, zonder dat men pogingen deed om in de vacature te voorzien. Toen er door den dood van Tobias Damman twee vacante plaatsen waren gekomen, moest Willem Crijnsze hulp hebben en onder goedkeuring van den Magistraat vond de Kerkeraad den 23sten Februarij 1621 goed „aen te spreken de predicanten van Oostvoorn, Swartewael ende den Nieuwenhoorn ende aen haer te versoecken den dienst deser kercke in de weecke te willen waernemen", totdat „de kercke met een off meer ordinaire leeraers voorsien" zou zijn. De Magistraten verklaarden zulks wel te mogen „lijden" (2), maar droegen den Kerkeraad op om „metten eersten te comen tot nominatie van een ander predicant ende dat opten ouden voet" (3). Volgens de Acta van den Kerkeraad werd hem opgedragen „na een off twee predicanten uyt te sien." Den 9den Maart 1621 kwamen de Broeders, de oude en de nieuwe Kerkeraad, weder bijeen om het beroepingswerk te hervatten en men sloeg toen spijkers met koppen. Jacobus Florianus, „ontboden" om te Brielle zijne gaven te laten hooren, had zulks „voorleden Sondach" gedaan. De Broeders verklaarden „eendrachtelijcken" dat zij „met synen persoon ende gaven wel tevreden" waren en besloten „naer de ordre der kercken te procederen totter beroepinghe". Tegelijkertijd werd „gesproken van een derden predicant" en met de meeste stemmen werd goedgevonden Johannes Taurinus, predikant te Maasland, uit te noodigen te Brielle zijne gaven te laten hooren. Taurinus liet weten, dat hij niet zou komen preeken en ook niet verlangde beroepen te worden, en hij waarschuwde de Broeders om „geen moeyte meer te doen", daar alle moeite toch vergeefsch zou zijn. Hij mocht noch wilde zijne gemeente verlaten. Evenals de Kerkeraad besloot desniettemin de Vroedschap een deputatie naar Maasland te zenden om Taurinus te bewegen zich toch eens te Brielle te laten hooren. De brief, die door den Kerkeraad aan Taurinus geschreven was, werd

(1) Acta van 25 September en 18 October 1620, Res. Vroedsch. 17 October 1620.

(2) Den predikanten werd, toen hun dienst niet meer noodig was, een som van f 100 vereerd; Acta van 12 en 26 October 1621, Res. Mag. 26 October 1621.

(3) Res. Mag. 27 Februarij 1621.

„niet zoo heel debite” (1) geacht door de Vroedschap en zij droeg den Kerkeraad op, om, indien het noodig mocht zijn „eenen anderen te beschryven om sijnne gaven te laten hooren”, zulks te doen met goede correspondentie ende kennisse van den Vroedschappe, opdat alles debite ende recht mochte toegaen”. Volgens de Kerkeraadsacta van 16 Maart gaf den Vroedschap tevens te kennen, dat zij „tevreden” was dat „de beroupinge op D. Florianum met ordre” zou „voortgaen”; maar in de Notulen der Vroedschapsvergadering komt daarvan niets voor. De gedeputeerden kwamen uit Maasland terug, zonder iets uitgewerkt te hebben. De Maaslandsche Kerkeraad had hun pogen „byster qualick” opgenomen. „Over veel jaren” was Willem Crijnsze aan Maasland „ontrocken” en zou nu ook Taurinus moeten afgestaan worden? Wij zullen nooit „in sijn beroep consenteren”, hadden de Broeders van Maasland gezegd. De Brielsche Heeren lieten zich daardoor toch niet afschrikken en had Taurinus pertinent geweigerd te Brielle te komen preeken, de Vroedschap en de Kerkeraad vaardigden eenige mannen naar Maasland af om des leeraars gaven aldaar te hooren. De man beviel allen zoo, dat zij hem „oordeelden suffisant te sijn om dese kercke met stichtinge te bedienen” en Vroedschap en Kerkeraad vonden goed Taurinus te beroepen en het beroep te „avanceren”. Opdat de beroeping de gewenschte vrucht zou hebben, besloot de Vroedschap „de saecke te recommanderen” aan zijne Excellentie en van haar „te becommen brieven aen die van Maeslandt”. Nadat dit besluit was genomen, drong de Kerkeraad er bij de Stedelijke Regeering op aan dat zij met het beroep van Taurinus dat van Florianus goedkeuren zou, maar hij kon dat niet verkrijgen. Het telkens gegeven antwoord van de Regeering luidde: „eerst beroupinge doen op Taurinum” en daarna spreken over Florianus. Wat er achter zat, leeren ons de Kerkeraadsacta van 30 April 1621, waarin men het volgende leest: „Willem Crijnsse heeft de vergaderinge clagenswyse voorgestelt, hoe dat niet alleen opt stadthuys van eenen uyt de Vroetschappen hem was toegeschoten, dat hijt all wilde regeeren datter is; maer oock dat hem op ghisteren was aengeseyt waerschouwenswyse, dat hy hem niet meer en soude bemoeyen mette sake van Floriano, want, dewyle hy, Willem Crijnsse, met cracht wilde Florianum indringen, waren de Heeren op hem seer t' onvreden, alsoo dat se hem wilden mettertijdt van synen kerckendienst afstellen: waerop hy versochte, dat hy mochte buyten staen ende dat de Broeders vrymoedelijcken in sijn absentie souden adviseren ende, sonder hem eenichsins te

(1) *Debite* zal wel beteekenen ***naar behooren.***

verschoonen, na de waerheyt souden verclaeren, off hy oyt eenige teeckenen van heerschappie onder henlieden hadde getoont, ende spetialicken off hy in de saecke Floriani yets meer hadde gedaen als de alderminste van de vergaderinge. Waerop de Broeders eenstemmelick hebben geantwoort, dat se niet en verstonden, dat Willem Crijnsse om dieswille buyten staen soude, verclarende dat hy van tvoorseyde onschuldich was ende in de saecke van Floriano altijts de laetste stemme gegeven [had], sonder yemanden te vooren daertoe te persuaderen, of in hare advysen tegen te spreken, hetwelcke oock niet van noode was geweest, om dies wille dat de stemmen altijdts eenparichlijcken waren uytgevallen.” Nadat die verklaring afgelegd was, werd met de meeste stemmen door den Kerkeraad besloten op de aanstaande vergadering der Classe Florianus en Taurinus voor te stellen en het advies der Broeders te vragen; na verkrijging van het advies hetzelve aan de Vroedschap mede te deelen en indien zij „difficulteren” mocht, haar „mette kerckenordeninge” aan te toonen dat de Kerkeraad „wettelick geprocedeert” had. Aan de Classe werd daarop de vraag gedaan of Florianus en Taurinus „souden bequaem wesen om van de kercke van Den Briel te meugen beroupen worden, alsoo de Kerckenraedt hadde goedtgevonden deselve te beroupen.” Het antwoord der Classe is aldus door Willem Crijnsze genotuleerd: „Is eendrachtelick geoordeelt aengaende D. Florianus, dat de vergaderinge tegen synen persoon niet en heeft ende dat de kercke van Den Briel denselven vryelick sullen meugen beroupen; maer belangende D. Taurinus hebben de Broederen geoordeelt, dat hy voor dese tijdt niet met stichtinge aldaer soude connen beroupen worden ende vruchtbaerlick deselve kercke bedienen, om sekere redenen wille, die de Classe by haer behoudt ende niet oorbaerlijck dunckt deselve uyt te drucken by geschrifte.” De Kerkeraad deelde dit advies mede aan de Vroedschap, verzocht haar toen approbatie van het beroep, op Florianus uitgebracht en verklaarde zich vervolgens bereid met haar te overleggen „wat men voorts in de saecke Taurini doen” zou. Volgens de Notulen der Magistraatsvergadering van 10 Mei sprak de Regeering niet van „de saecke Taurini” en besloot zij slechts „het beroup van Florianus af te slaen.” Volgens de Kerkeraadsacta van 11 Mei gaf de Magistraat ten antwoord „dat men alle beyde de beroupingen soude achterlaten ende niet meer tot deselve doen”, en besloot de Kerkeraad het volgende:

(*Wordt vervolgd*).

Graven en begravenen in de Hervormde Kerk van Hulst. 1651—1796.

(*Vervolg*).

49. Gekocht door Wede. Verdurme 18 Dec. 1761.
55. Erven Blankaert.

Verkocht 15 Jan. 1779 aan Jan Laubée.

57. Erfgenamen Hans van Groeningen (1).

KOORKERK, 98 graven.

5. Verkocht aan J. J. v. Lichtenberg, burgr. van Tholen (2).
6. Graf van Jac. Cappron (3).
7. Graf van P. de Waal.
10 Graf van Theod. Jos. Albregts.
20. Graf van Karel van Galen.

(1) 24 Dec. 1705. Vrouw van Hans van Groeningen.
21 Oct. 1722. Vrouw van Mr. „
12 Juni 1731. Vrouw van Hr. „
25 „ „ Kind van „
28 Jan. 1734. Kind van „
20 Mrt. 1764. Heer Jac. „
6 Aug. 1787. Hr. Hendrik „

(2) Door den heer Lichtenberg zal het graf gekocht zijn, doordien misschien eenige zijner voorouders er in bijgezet waren.
10 Juli 1655. Vrouw van Franç. Blomme, Catha. v. Lichtenberg.
1 Nov. 1656. Vrouw van commandeur „
25 Oct. 1658. Bij avond de Gouverneur „
1 Nov. 1659. Zoon van commandeur „
16 Mei 1670. Commandeur „

(3) Cappron.
2 Maart 1658. Vrouw van Tobias Cappoen (Cappron?).
13 Oct. 1659. P. C. soldaat.
23 Sept. 1660. Kind Jac. C.
25 Aug. 1661. Kind van C.
25 Febr. Frans de Schoolmr. (Cappron).
1 April 1673. Vader v. Mr. C.
15 Sept. 1675. Kind Hr. C.
28 Nov. 1678. Hr. C.
28 Mei 1681. Kind van Frans C.
14 April 1682. Jac. C. in graf op 't koor.
26 Sept. 1682. Kind Frans C.
12 Sept. 1683. Kind Hr. C.
18 Febr. 1784. Tobias C.
27 Juni 1689. Kind Frans C.
25 Maart 1693. Kind v. Sr. Franç. C.
2 Juli 1694. Will. Hendk. C.
16 Maart. 1697. Kind Hr. P. C.
.... Mei 1700. Kind Hr. C. (in 1701 te boek gezet).
15 Sept. 1701. Kind Mr. Frans C.
17 Mei 1710. Dr. P. C.
5 April 1716. Vrouw van mr. P. C.
1 Oct. 1718. Kind Jac. C.
13 Dec. 1723. Hr. Franç. C.
5 Sept. 1727. Hr. Jacob C.
18 Dec. 1727. Wede. Hr. F. C.
8 April 1737. Mr. P. C.
15 Juli 1760. Huib. v. Cappel Cappron.
6 Jan. 1762. Kind Joh. D. Strijdonk Cappron.
24 Juli 1763. Jan v. Nieuwenhoven Cappron.
23 April 1764. Kind Joos Strijdonk Cappron.
28 Oct. 1774. J. Fr. C.

25. Graf van Joh. de Pauw (1), verkocht 1783, 29 Aug. aan Joh. Emanuel Geerolffs.
26. Verkocht 19 Aug. 1757 aan Luitenant Turcq voor *f* 100; nooit betaald zijnde is het aan de kerk vervallen.
28. Graf van Hr. v. Twist (onder den preekstoel).
30—31. Hattinga.
34. Begraven 24 April 1773 Overste-luitenant Jan Termaat (2).
35. Graf van Van Vlisseghem (3).
49. Erven Hr. Cauw (Cau) (4).
56—57 van Vlisseghem.
60. Graf van de Beaufort(?) (5).

(1) 1 April 1692, Wed. de Pauw in bank v. leening.
24 Maart 1693, Joh. de Pauw.
31 Mei 1694, vrouw Hr. de Pau.
27 Oct. 1705, kind Hr. Johan Pauw.
5 Mei 1728, Hr. Laur. de Pauw.
2 Sept. 1730, Burgr. Joh. de Pauw.
21 Sept. 1761, Jaca. Valck, wed. J. de Pauw.
7 Juli 1768, Dina de Pauw, wed. burgr. Adrn. Jac. v. Vlisseghem.

(2) In het begraafreg. staat 20 April 1773, Jan Termaat Luit-Kol.

(3) v. Vlisseghem:
29 Oct. 1678, wed. Heer v. Vl.
17 Maart 1682, Hr. Jacob v. Vl.
4 Juni 1685, kind Hr. v. Vl.
25 Dec. 1686, kind v. ontvr. v. Vl.
8 Aug. 1692, dr. v. Heer v. Vl.
3 Sept. 1694, kind v. id.
5 Jan. 1697, kind Hr. Adrn. Maur. v. Vl.
4 Mei 1700, Maurits v. Vl.
3 April 1709, Isabella v. Vl.
24 Jan. 1715, kind tresorier v. Vl.
2 Febr. „ Eliz. Verkouteren vr. v. Tresorier v. Vl.
21 April 1728, Wede. A. M. v. Vl.
10 Juni „ kind v. A. J. v. Vl.
28 Aug. 1732, kind v. burg. v. Vl.
28 Febr. 1736, kind v. Benj. Jac. v. Vl.
29 Mei 1738, kind v. id.
8 Oct. 1741, Jonge jufvr. Jaca. v. Vl.
26 Aug. 1744, kind van Benjn. Jac. v. Vl.
30 Juli 1746, kind v. id.
6 Aug. 1747, kind v. id.
31 „ „ kind v. id.
25 Sept. 1751, Hr. Adn. Jac. v. Vl. Junior, griffier.
17 Mei 1754, Burgm. Adr. Jac. v. Vl.
7 Juli 1768, zie de Pauw.
7 Maart 1769, Anna Eliz. v. der Heyden, laatst wede. van Mr. Adn. Jac. Vl. Junior, (zij was eerst wed. burgm. Joh. Moorman).
28—26 Maart 1776, Martina Paula. v. Vl. vr. van dr. Gerrit Otto Rauwertz. (in fam. graf v. Vl).
21 Nov. 1783, Oud-burgr. Benj. Jac. v. Vl.
14 Oct. 1789, Oud-burgr. Gerrit Otto Rauwertz, luit-baljuw.
7 Nov. 1793, Sara Jaca. v. Vl. vr. v. schepen Leon Koning.

(4) 28 Maart 1673, kind balj. Roeland Cau.
1 Sept. 1676, kind v. id.
28 Dec. 1684, zoon Hr. baljuw Cau.
4 Juni 1695, Roeland Cau, balj. en opperschout van Hulst en H.-ambacht.
1 Mei 1703. Mevr. Cau.

(5) de Beaufort.

68. Graf van Dirk Rouse (1).
71. Graf erven Hr. v. Gelder (2).
75. Vierde Zuidkapel; mond van graf 75. Erven burgm. en thesaurier Hr. Jacs. van Vlisseghem.

Hierin begr. Z. Exc. Hr. Guill. Thierry, Luit-Gen. en Commandant van Hulst 15 Jan. 1776, en 1 Juni 1778 voorloopig bijgezet het lijk van L. C. Grave van Rechteren, later naar fam. graf te Almeloo vervoerd.

86. Erven Hr. v. Lankeren (3),

Eerste noordkapel. Ertgenamen Hr. burgm. Hooft (4).

---

13 April 1657, jufvr. Beaufort.
22 Juni. 1661, Hr. Beaufort.
6 Oct. 1663, kind van Hr. B. commandant v. ('t fort) St. Anne.
19 Febr. 1683, vrouw van ontf. P. de B.
18 Juli 1690, zoon v. oud-burgmr. Benjamin B.
3 Juli 1692, Huisvr. v. id.
9 Juli 1692, Huisvr. v. mr. P. de B., burgm- Stad en Amb. v. Hulst.
29 Jan. 1697. Benj. de B., burgmr.
4 Juni 1701, Jufvr. Marta Behoufort, (Beaufort?).
18 Dec. 1711, Oud-burgmr. Mr. P. de B., stadhouder van Stad en land v. H. en H.-amb, en oud-burgmr.
24 Aug. 1713, Jufvr. N. de B. op het koor.
16 Nov. 1714, kind van Hr. Benj. de B., burgmr. H.-amb.
31 Juli 1715, kind van id.
1 Juli 1716, Hr. Commies de B.
14 Oct. 1722, kind P. Benj. de B.
17 April 1733, Mevr. de B.
23 Dec. 1740, Hendr. de B., hier gebracht uit Vlissingen, begr. 's avonds.
7 Aug. 1777, Pr. Benj. de B., Raad en Rekenmr. der domeimeinen van Z. H. overl. 's-Gravenhage 29 Juli, bijgezet in fam. kelder op 't koor, wapen met 8 kwartieren opgehangen.

In de R. Kath. kerk (vroeger Herv. kerk) juist onder den toren *lag* vroeger de fraaie grafsteen der fam. de Beaufort, luidende:

„Sepulture van den heer Pierre de Beaufort, commissaris ordinaris van de Monsteringe ten dienste der Ver. Ned., sterft 1 Juni 1661 ende jongvrouwe Anna de Colve sijn huysvrouwe, die gestorven is den 5 April 1657."

De steen is voorzien van twee diep uitgehouwen wapens als van de B. en van Colve, voerende een kruis beladen met 5 wilde zwijnskoppen, zooals Rietstap, Flandre, het opgeeft. — Bij mijn voorlaatst bezoek van Hulst zag ik buiten de R. Kath. kerk een aantal grafsteenen op een hoop liggen, misschien was de beschrevene er ook wel bij, daarom zeg ik *lag*.

(1) 24 Febr. 1731. Dirk Rouse, schepen.
(2) 3 Dec. 1673 Heer v. Gelder (ongetwijfeld v. Gelre).
(3) Van Lankeren:
29 Aug. 1724. Doctor en burgmr. Laurens v. L.
12 Febr. 1725. Laurens Hendrik zn. van doctor v. L.
22 „ „ Joh. Corna. dr van id.
27 „ „ Wed. Doctor v. L. (genaamd Anna Verbeek).
1 Maart „ Agata Maria dr. van dr. v. L.
(4) 23 Aug. 1701, kind Hr. Hooft.
21 Febr. 1705, vrouw v. Jac. Hooft.
11 Maart 1711, Hr. en Mr. Jacob Hooft, Heer v. Maelstede, burgmr. v. Hulst, oud-burgmr. v. H -ambacht.
19 Oct. 1715 werden in de kerk 2 wapens opgehangen van Jacob Hooft en zijn zoon, in de kapel van Maelstede op het koor.
Volgens het trouwreg. kwam deze Jacob uit Amsterdam: 4 Juni 1690 getr. Mr. Jacob Hooft, j. m. v. Amsterdam, won. 's-Gravenhage met Adriana de Wayer, j. d. van Scherpenisse. Hij was advocaat voor 't Hof van Holland en zij woonde te Hulst, volgens huw. legger van 's-Gravenhage. Hieruit werden te Hulst gedoopt:
1o. Johannes, 4 Maart. 1693, (get.) Hendr. Voshol, pred. te Namen, Eliz. Hooft, vrouw van Adr. Gentman, Raad van Utrecht. [Volgens Nagtglas, Levensberichten van Zeeuwen I blz. 255, was Ad. G. ontv. gen. der prov. Utrecht en stierf in 1726.
2o. Debora, 7 April 1694, (get.) Johannes Voshol.
3o. Jacob, 10 Juni 1699.
Wie zijn deze Mr. Jacob en Eliz. Hooft?

Oostkapel. Hoog Edelgestr. Heer v. Swansbel (1).

Derde Zuidkapel. Aan Hr. & Mr. Casparis Streso, griffier van Hulsterambacht.

BEGRAAFREGISTER VAN HULST.

1679 23 Febr. Kap. luit. Berganje.
„ 5 April. Valentijn Oostwalt.
„ 16 Juni. Vrouw van Hr. Buchout (?), gevoerd naar Dordt.
„ 18 Oct. Kap. v. Gangel.
„ 16 Nov. Kind notaris Schook.
„ 2 Dec. Hendrik Blanckert.
„ 15 „ Kind Wed. Stafmaker, pred. Kieldrecht.
1680 15 Mei. Kind van idem.
„ 26 „ Kind Hr. Bockel.
„ 31 „ Kind Jan v. Leyen.
„ 1 Sept. Kind Kap. Beyma.
1681 13 Jan. Vrouw van Commandeur v. de Perre.
„ 30 „ Vrouw van burgmr v. Zuylen.
„ 14 April. Vrouw Hr. Corvel (?).
„ 15 Oct. Mr. Abm. Schook.
„ 11 Nov. Kind Hr Kervel.
„ 11 Dec. Vrouw van Kaspar Mathijssen.
1682 6 Febr. Kap. v. Hecke.
„ 8 „ Kind Hr. Gallieris.
„ 10 April. Kind van Jacs. Drabbe (overl).
1682 25 Mei. Mevr. Doedder (?) (Doedens) op 't koor.
„ 29 Nov. Kind luit. Batenburg.
1683 7 Febr. Kind Hr. Strijdt.
„ 17 Maart. Kind Hr. Spranger.
„ 18 Dec. Vrouw v. Hr. Vermeulen.
1684 28 April. Kind v. Geert, Schoolmr.
„ 29 Juli. Kind burgmr. Gallieris.

---

(1) 7 Aug. 1686, Kind Majoor Swansbel, in het graf van Hr. van de Perre.
24 Dec. 1687, Kind v. id.
22 Juli 1691, Kind v. id. vader nu luit.-kol.
12 Juni 1693, Kind v. id.
Govert Johan v. Swansbel was geh. met Hillegonda Maria de Perceval, denkelijk zuster van den gouverneur v. Hulst Kolonel Meijnard de Perceval.

1685 11 Maart. Kind Mr. Spierink.
„ 16 Mei. Kind v. Lod. Ernst v. Levedael.
„ 26 Juni. Albert Schook.
„ 4 Oct. Kind v. Kap. v. d. Doust (Does?).
1686 5 Dec. Vrouw van luit. Harmas (?).
1687 23 Jan. Kind van Schepen Spierink.
„ 11 Maart. Vrouw Vaandrig Batenburg.
„ 12 Aug. Pasc. de Grauw, schepen Hulsteramb.
1688 29 Jan. Kind. Heer Spiering.
„ 17 April. Vendrig Eeuwigh.
„ 7 Nov. Kind Monsr. Gottignies.
„ 6 Dec. Joh. Ant. Bockel.
1689 24 Aug. Hr. Jac. Sprangers.
„ 17 Sept. Vrouw Hr. Reynders.
„ 21 „ Zoon Hr. Uytterwijck.
„ 8 Oct. Kind Kap. v. der Does.
„ 21 „ Majoor Emmerich.
1689 4 Nov. Kind Joh. van Batenburg.
„ 8 „ Kind v. Engelbr. Bollant.
1690 4 Jan. Joh. Button.
„ 25 Febr. Kap. (v.) Boxtel.
„ 3 Mei. Sr. Adrn. Hooykaes.
„ 12 „ Jan Saint Amand.
„ 31 Juli. Oud-burgr. Hk. v. Zuylen.
„ 11 Oct. Vrouw van luit. Harnas (?).
„ 6 Dec. Susa. Porselius, vr. v. Hr. Rietsma.
1691 12 Febr. Kind Hr. v. Mekeren.
„ 3 Maart. Petronella, dr. v. balj. Valcke.
„ 11 Juli. Kind Hr. v. d. Does.
„ 5 Sept. Kind Hr. Mandeville.
„ 17 „ Hr. Bollaert, zoon van Mevrw. v. d. Perre.
„ 17 „ Kind Hr. Drevis.
„ 13 Oct. Anta. Gottignies.
„ 27 „ Kind Gijsbert Spiering.
„ 8 Nov. Hr. de Perceval, Gouverneur, naar 's Gravenhage, vervoerd.
„ 22 „ Luit. Jan Jacz. Schaep.
1692 3 Jan. Kind van idem.
„ 29 Febr. Wede. Hr. Bockel.
„ 26 Maart. Luit. ondermajr. Mandeville.
„ 2 April. Vrouw van Hr. Gallieris.
„ 1 Mei. Jhr. majoor Herman Maes.
„ 3 Juli. Kind luit. Willem Blansie.
„ 6 Nov. Mevr. Wilha. van Erckel, vr. van Reinier Jac. v. Wtterwijck.
1693 1 Febr. kind van kap. luit. Joh. W. Blance.
„ 22 April. Alexander Kervel, burgem. van Hulst. en H. amb.
„ 10 Mei. Gijsbert Spiering.
„ 26 Sept. Kind. kapt. Wtterwijck.
„ 27 Sept. Kind Hr. Hoolwerf.
„ 2 Nov. Kind kap. Wtterwijck.

1693 25 Nov. Vrouw Kap. v. der Does.
„ 6 Dec. Kind Manmega Eitema (?)
„ 12 „ Kap. Terringa.
„ 28 „ Kind kap. Westerbeek.
1694 31 Maart. Kind Hr. Bronckhorst.
„ 3 April. Vrouw van Hr. Mandeville.
„ 2 Aug. Kind Majoor Schimmelpenninck.
„ 7 Oct. Vrouw Heer Valck.
„ 11 Nov. Kind Hr. v. Meeckeren.
„ 13 Dec. Kind Hr. v. Rijssel.
1695. 18 Jan, Syn. Genade Johan Belgicus, grave van ende tot Hornes, kol., Gouverneur van Hulst, gevoerd naar Batenburg.
„ 12 Dec. Kind Hr. van Meeckeren.
1696 19 Febr. Kind Hr. Spiering.
„ 18 Mei. Hr. Gijsbert Schimmelpenninck, majoor commandant en kap.
„ 14 Juli. Johan Bronckhorst, kap., commandant van fort St. Anne.
1698 10 Oct. Kind Hr. Spiering.
1699 26 Sept. Kind Hr. v. Mekeren.
„ 3 Oct. Kap.-luit. Lamorie.
„ 15 Nov. Vrouw van Sergeant Roelof v. Voorhoute.
„ 5 Dec. Commandeur Willem van Hil.
„ 6 „ Kind Hr. Button, naar Lillo vervoerd.
„ 28 „ Mevr. Anna Meerman, vrouw van Gijsbert v. Zuylen.
1700 4 Jan. Kind v. Rogier v. Weert.
„ 10 Aug. Susa. Sterck, schoondr. van Hr. Willem v. Hil.
„ 18 Oct. Kind v. Hr. Spiering.
„ 25 „ Kind v. Hr. Morgan.
„ 30 „ Kind v. idem.
„ 6 Nov. Kind v. Hr. v. Mekeren.
1701 31 Maart. Martina Blanckaert.
„ 11 Mei. Gijsb. Spiering, schepen van Hulst en H. amb.
„ 15 Aug. Luit. Belduhout (?) (Beaufort?)
„ 2 Sept. Ingenieur La Borde.
„ 12 Oct. Vrouw van Joh. Theodr. Wierts met kind.
„ 31 „ Kind doctor Mennis.
1702 18 Jan. Mr. Antie de Valck, Commandeur van Liefkenshoek.
„ 13 „ Vrouw v. Hr. Saint Amand.
„ 17 Maart. David Pontin, schepen van St Jansteen.
„ 4 Apr. S. J. de Bruyn, majoor der Moervaart 's avonds. Het begraven des avonds kwam ten voordeele van het weeshuis.

1702 4 April. Freule van Bronckhorst, 's avonds.
„ 13 „ Mevr. Maria Sterk, wed^e. Rogier v. Weert.
„ 18 „ Wessem de Saint Amant.
„ 25 „ Vrouw H^r. Gottignies.
„ 19 Juli. Juffr. Maria Schook.
„ 5 Aug. Vrouw van Ant. de Valck.
„ 10 „ Vrouw van Commandeur W. v. Hille, 's avonds.
„ 4 Sept. Kind kap. Munickhuysen.
„ 31 „ Kap. Albeyn.
„ 26 Oct. Ontfanger Mr. Cornr. v. Erckel.
„ 23 Nov. Mevrouw Wierts.
1703 13 Mei. Vrouw van Jac. Doedens, soldaat.
„ 15 Juni. Jonkhr. Vonck.
„ 26 Juni. Kap. Everswijn.
„ „ „ Kap. baron v. Raveschot.
„ 29 „ Kap. Thebe(n).
„ 29 „ Kap. Pijl.
„ 30 „ Majoor Kerkwijk.
„ 15 Aug. Baron v. Wassenaar, baljuw en opperschout, begraven in den Haag.
„ 30 Aug. Vrouw van Kap. Schotte.
„ 8 Sept. Conarius, kolonel, van een reg. Munstersen.
„ 19 „ Mr. Pieter Ballendonk.
„ 3 Oct. Overste Alva (Aylva).
„ 19 „ Kind Willem v. Hill.
„ 26 „ Jonkh^r. Nobelaer.
1704 5 Jan. H^r. Morgenstar.
„ 19 „ Burgm^r. Albert Kievit.
„ 6 Febr. Kind advokaat Romael, en kap. Oenje des avonds.
„ 1 Maart H^r. Elgersma.
„ 21 Juni. Ontf. voor tluyen van (over) Z. Exc. dheer Generaal baron Coehoorn. overl. in den Hage, ✠ 21—10.
„ 15 Nov. Wed^e. Jog. Button.
„ „ „ Kind. Ant. v. Kasteele.
„ 22 „ Kap. luit. Clant.
„ 30 Dec. Luit. Griethuyze.
„ 30 „ Kap. Boomhouwer.
1705 6 Jan. Wed. Hooikaas.
„ 2 Maart. Kind Heer v. Meeckere.
„ 26 Oct. Kind H^r. Kerkwijk.
„ 26 „ Kind H^r. Perponsee (cher).
„ 5 Nov. Karl Cabliauw, soldaat.
„ 11 „ Luit. Polleman, 's avonds.
1706 28 Jan. Kap. v. Dongen.
„ 20 April N. Seberius, schoolm^r.
„ 13 Mei. D^r. Eng. Bollandt.
„ 4 Juli. Kind kap. Idsinga.
„ 27 „ Engelbert Bollandt.

1706 25 Aug. Kind ondermajoor Stuerman.
„ 9 Sept. Kind van Johan Theod. Wierts.
„ 10 Sept. Jufvr. Eva Wiswiller, wede. Joh. Kuyper.
„ 10 Dec. Kind Joh. Hend^k. Cuyper.
„ 27 „ Kind kap. Fontaine.
1707 23 April. Kind H^r. Bollandt.
„ 12 Mei. Kind H^r. v. Meeckeren.
„ 2 Sept. H^r. Hoykaes, audit. milit.
„ 20 Dec. Corn. Gottignies, schepen.
1708 2 Mej. Heer Perponcher Maisonneuve, majoor inf^ie, des avonds.
„ 5 Aug. Kind luit. Vrijdach.
„ 22 Aug. Vrouw van Ger. Stampioen.
„ 4 Dec. Wed^e. Nikol. Hoykaes.
1709 13 Juni. Kind D^r. Janssens.
„ 24 Juni. Kind H^r. v. Meeckeren.
1710 3 Jan. Wed^e. juffr. Steenaert.
„ 23 Maart. Geert^ra. v. der Been, wed^e. Frans Jansz. v. Wijck, kosterin.
„ 30 Mei. } Kind van D^r. Mennes.
„ 22 Juni. }
„ 17 Juni. Kind D Tilly, commandeur van Dendermonde.
„ 26 Juli. Mevr. Geertr^a. Schoock, wed^e. kap. v. Hussen.
„ 12 Dec. Vrouw van kap. Lafontaine.
„ 21 „ Jacobus Swancke, soldaat.
1711 23 Juli. } Kind van kol. Emmerich.
„ 14 Oct. }
„ 28 Juli. Kind H^r. Wierts.
„ 26 Oct. Comm. Emmerinch des avonds.
1712 16 April. H^r. W. van Zeyl uit Zeeland gebracht, des avonds.
1713 8 Jan. Luit. en ondermaj. Stierman.
„ 1 Feb. Joh. Mekeren, Schepen.
„ 24 April. Vrouw v. Ant^ie. Schimmelpenninck, borger.
„ 29 „ Schepen Jacob Valck.
1714 22 Sept. Kind D^r. Mennes.
1715 18 Juni. Jufvr. N. N. Lammens op 't koor.
1716 10 Jan. Kind D^r. Mennes.
„ 17 April. Kind H^r. Eversdijk.
1717 16 Febr. H^r. Voshol, Schepen v. Hulsteramb.
1718 2 Aug. Kind H^r. Emmery.
„ 5 „ Kind H^r. Langius.
1719 3 April. Kind H^r. Emmery.
„ 4 „ Kind H^r. Spiering.
„ 28 „ Vrouw v. H^r. v. Welsen.
„ 17 Oct. Adrn. v. Meurs, burg^r.
„ 17 Nov. Kind luit. Lith.
1720 3 Juli. Joachim v. Ammama, Gen.-maj^r., commandeur van Hulst.

1720 8 Aug. Dr. Joh. Mennes.
„ 13 „ Kap. Batenburg.
1721 12 Nov. Kind Hr. Emmery.
„ 21 Dec. Hr. N. Sprangers.
1722 3 Juli. Hr. Naasthoven.
„ 19 Sept. Kind Hr. Comm. Naasthoven.
„ 30 „ Kind D. Nollens.
1723 2 Jan. Pr. Emmerich
„ 10 April. } Kind Hr. Emmery.
„ 17 „ }
„ 9 Mei. 2 kindn. Hr. de Grijs.
„ 23 Juni. Kind Majoor Rijswijk.
„ 22 Aug. Hr. Christoffel de Bringues, commandeur van Hulst en onderh. forten — Sept. werd zijn wapen in de kerk opgehangen.
„ 7 Oct. Vrouw van Joh. van Boogaert.
„ 20 Nov. Mevr. Nollens.
1724 11 Maart. Vrouw van Arnoldus Emmery.
„ 14 „ Luit. Champagne.
„ 12 Nov. Kind Hr. de Grijs.
„ 19 Dec. Kind Majoor Rijswijk.
1725 21 Maart. Kind van Arn. Emmery.
„ 6 Juni. Kind van N. v. Lith.
„ 8 Aug. Kind van W. de Grijs.
„ 6 Oct. Hr. Nikol. v. Lith.
„ 30 Dec. Kind van † luit. Eversdijk.
1726 27 Febr. } Kind Hr. de Grijs.
„ 5 Maart. }
„ 24 April. Kind Hr. Eversdijk.
„ 17 Mei. Kind Hr. Middelhoven.
„ 4 Sept. Ant . Batenburg.
„ 8 „ Kind Majoor Rijswijk.
1727 15 Febr. Jonge juffr. v. Zoutelande, 's avonds.
„ 3 Maart. Kind Vendrig Balfort.
„ 3 Oct. Hr. Bernard de Jager.
„ 29 „ Mevr. Vrijdach.
„ 30 „ Kind Sergeant Joh. W. v. Broekhuizen.
„ 25 Dec. Vrouw Sergeant Cabbeljauw.
1728 17—12 Jan. Hr. John. Gelope.
„ 6 Febr. Hr. en Mr. P. Joh. de Grave.
„ 26 Maart. Kind Mr. Naasthoven.
„ 18 April. Wedr. Hr. de Jager.
„ 23 Aug. Godfried v. Diepen, chirurgijn.
„ 25 Sept. Hr. Arnold Emmery.
„ 17 Oct. WelEGestr. Hr. Commandeur van Soutelande.
1729 29 Jan. Vaandrig v. den Honaert.
„ 2 Febr. N. N. v. Rijswijk, overste luit. en majoor v. Hulst.
„ 30 Maart. Wed. G. Spierinck.
„ 2 Nov. Samuel Reynaut, chir.-majoor.
„ 2 „ Vrouw Hr. Nauta.

1730 19 Jan. Kap. Beer.
„ 17 Febr. Kol. Cretschmar.
„ 14 Maart. Wed. luit. Eversdijk.
„ 25 Juni. Kind kap. Frijtach.
„ 14 Oct. Vrouw vaandrig Thomas Hartman.
„ 14 Dec. Kind luit. v. Imbize v. Batenburg.
1731 18 Jan. Kind Dr. Doedens.
„ 12 Febr. Kind H . Naasthoven.
„ 22 Maart. Juffr. Jaca. Mekeren.
1732 17 April. Kind Dr. Doedens.
„ 6 Sept. Mevrouw v. der Heyden.
1733 3 Juli. Jan Herman Cramer.
1734 25 Nov. Mevr. Anna Pijll.
1735 26 Mei. Johan Schoorman.
„ 10 Juli. 2 kindn. van Hr. Schook.
1736 15 Jan. Kind van Hr. Schook de Lange.
„ 4 April. Kind ingenieur Morin.
„ 26 Juli. Kind Dr. de Munck.
„ 29 Aug. Kind Hr. Naasthoven.
1737 8 Maart. Kind Dr. Doedens.
„ 8 Mei. Jufv. Juliana Eversdijk.
„ 24 Juni. Kind Dr. Doedens.
„ 11 Dec. Kind idem.
1738 18 Jan. Hr. Hend. Casimir Wierts.
„ 30 Aug. Kind Hr. Elisa Benjn. v. Batenburg.
„ 10 Nov. Hr. Alb. Schultens.
„ 15 „ Kolonel Montet.
„ 17 „ Kind Dr. Doedens.
1739 16 Jan. Kind overste Vegelin v. Klaerbergen.
„ 6 Maart. Kind Hr. Schultens.
„ 19 „ Vrouw Dr. Doedens.
„ 3 Mei. Mevr. v. der Mast, geb. Pijll.
„ 10 Juli. Kind kap. Freytach.
„ 15 Aug. Vrouw v. vaandrig Pasc. v. Batenburg.
„ 17 Sept. Kind Hr. Abm. Wouters.
1740 30 Maart. Doctor de Munck.
„ 31 „ Kind Pasc. v. Batenburg.
1741 1 Febr. Wed. Luit. v. Loo.
„ 2 „ Kap. Elisa Benjn. v. Batenburg.
„ 21 Sept. Jufvr. de Grijs.
„ 1 Nov. Kind Hr. Schultens.
„ 2 „ Vaandrig Larocque.
1742 23 Jan. Jufv. Christa. Schultens.
„ 6 Mei. Isabella Eleonora Schot, vrouw van Filippus Josef la Kleyt.
„ 9 Juni. Hr. W. de Grijs.
„ 23 Dec. Wede. N. v. Lidt.
1743 11 Febr. HoogEdg. Lucretia la Rocque.
„ 1 April. Kap. Pourgholt.
„ 2 „ Jufv. wede. Pijpings.
„ 25 Aug. Doctor Jac. Doedens.
„ 5 Sept. Kind van Risje Sibes Bergsma.
„ 24 „ Kind Corn. de Vries.

1743 10 Oct. Kind Hr. Limburg.
„ 22 Dec. Kind kap. Jan Fred. Echternach.
„ 27 „ Corns. de Vries.
1744 14 Mei. Mevrouw Seijs.
„ 21 Juli. Kind luit. Turcq.
„ 22 „ Kind majoor Crocceus.
„ 2 Nov. Kind van idem.
1745 25 Febr. Petrona. la Court vrouw van P. de Vos.
„ 17 Mei. N. Folkers, vrouw van Dr. P. de Grijs.
„ 31 Aug. Vrouw van Jac. Nauta.
„ 30 Oct. Hr. Evert Crocceus.
1746 11 Mei. Mevrouw Dina Gottenisse, laatst wed. Joh. Verschuure.
„ 14 Mei. Kind Dr. de Muncq.
„ 24 Oct. Kind v. chir. majr. Albert Auduge (?).
„ 11 Dec. Wed. H. Mickhout.
1747 15 Mei. Kap. Dompierre de Joncquière.
„ 16 Sept. Hr. N. Moncourt.
1748 10 Juli. Hr. Corn. Naasthoven.
„ 26 Sept. Vrouw van P. Engelbert.
„ 26 Oct. Kind Hr. Versluijs.
1750 3 April. Kind van Hr. Nauta.
„ 12 Mei. Mejv. Maria Sofia Freytag.
„ 4 Nov. Luit. Godfried Aug. Samuel von Litzou.
1751 12 April. Kind kap. Aman (Amman).
1752 22 Febr. Hr. Albanis, sous luit. ondermajoor op Moerschans.
„ 14 Maart. Eliz. v. Mekeren wed. van Corn. Naasthoven.
„ 20 Mei. Willem Wouters, stedehouder van Hulst en H. ambacht.
1753 30 Jan. Vrouw van Nik. v. der Wart, schepen.
„ 10 Mei. Kap. Corn. v. Imb. v. Batenburg, majoor op de Moerschans.
„ 1 Oct. Kind van wed. D. Kouri.
„ 11 „ } Kind van luit. Turcq bij avond.
„ 21 Nov. }
1755 16 Aug. Rosina Magda. Eliz. v. Schinne, wede. Raadshr. Versluys.
„ 3 Nov. Kap. Jac. Ernst Frytag.
1757 11 Febr. Mevrw. Steinaerts.
„ 8 Maart. Anta. v. IJsbroeck, vrouw van Paul Stuart.
„ 4 Sept. Adra. v. Lith, wede. Benj. de Grijs.
1758 9 Maart. Hr. Hendk. Schultens.
„ 21 Mei. N. D. v. den Brande, Vaandrig.
„ 11 Juni. Hr. Renes, sous-lieutenant.
„ 22 Oct. Karel Swanenberg, Generaal, Comm. van Hulst en onderh. forten.
„ 26 „ Martina Tijssen, vr. van Fred. de Bel.
1759 16 Aug. Paul Stuart.
„ 27 Sept. Mevr. Steenaart en kind.

1760 22 Mei. Adrn. Ferleman.
„ 4 Juli. Kind luit. Bisschop.
„ 18 Nov. Monsr. W. Crook.
1762 30 Maart. Kind luit. Jac. Simon Houft.
„ 20 Mei. Monsr. Arie Cardon.
„ 17 Sept. Maria Vesser, wede. Joh. Schuylenburg.
1763 26 Oct. Isabella Charla. Frankenhof vrouw van George Christ. Krafft.
1764 18 Oct. Franç. Maria de Meer, vrouw van luit. Max. Neuville de Bourgstat.
1766 8 Mei. Kind van Joh. Jac. de Freytach, luit.-ingr.
1767. 20 Mei. Nik. v. der Ward, (oud-schepen).
„ 14 Dec. Missionaris Corn. Gelling, gebracht naar St. Nicolaas.
1769 18 Febr. Kind van Antie. Hamell.
„ 1 Nov. Fransina Ferwerda, vrouw van Joh. Fred. Ernesti.
„ 28 Nov. Dr. Johan Tott.
1770 9 Juli. Fred. Schwenke, luit.
1771 2 Jan. Catha. Corna. Smulders, wed. kap. Jan Jurrien de Pourgold.
„ 3 Jan Kind luit. de Brauw.
„ 13 Mei. Jonkvr. Helena de Brauw.
„ 8 Juni. Kind doctor N. Vincent v. Waesberge.
„ 19 Nov. Jan Willem v. Lidt, sous-luit.
1772 18 April. Joh. Franç. v. der Beke, wed. Hk. Schultens.
„ 16 Juli. Susa. Wilha. v. Litt, j. d.
1775 9 Oct. Kind van J. J. de Freytach.
„ 10 Oct. Theod. Franç. v. Anssum, oud-schepen.
1776 15 Jan. Z. Exc. Guill. Thierry, Luit. Gen., Comm. van Hulst.
„ 2 Maart. Mevr. Joha. Berendina Naasthoven, wede. Abm. v. Goethem.
„ 13 Mei. Kind Hr. de Brauw.
1778 1 Juni. Z. Exc. Leopold Casimir des H. R. Rijksgraaf v. Rechteren, werkelijk kamerheer van hare Rooms keyserl. en koninkl. Majesteit, Luit. kol. over een reg. infanterie, comm. v. Hulst, overleden dingsdagmorgen half elf uuren 26 Mey en bij avond bijgezet op de choor in de fam. kelder v. d. erven Vlisseghem. 75-6-6.
7 Juni getransp. naar Almelo, volgens recepis, (get.) Gustav Ernest Graf von Erbach.
1778 6 Juni. Kap. Alexr Casimir Paulowitz.
„ 4 Juli. Doctor Norbertus Aug. v. Waesber-

ghe, nal. 7 weezen; in preekkerk No. 88.
1779 2 Jan. Jkv. Theod[a]. Cath[a]. Naasthoven.
1780 31 Mei. Kind Joh. Franç. v. Waesberge, in 88, preekkerk.
„ 26 Juli. Jac[a]. Praet, wed[e]. luit.-kol. Joh. Papo, in leven comm. van Axel.
„ 16 Sept. Kind van WelEd. Gestr. H[r]. J. P. v. Ee en Eliz. Douglas.
1781 4 Aug. Joh. Ph. Aubert, oud-schepen v. Hulst.
1782 16 Sept. Maria Anth[a]. Wilh[a]. d[r]. van Joh. Fred. v. d. Sloot.
„ 5 Dec. M[r]. Dignus Petrus Rauwertz.
1783 25 Maart. Anna Maria v. Lidt, wed[e] Nik. v. de Wart.
„ 21 Nov. Kind H[r]. Joh. Hombag, luit. der artillerie.
1784 20 Jan. Maria Hernestina Keppens, vrouw van d[r] P[r]. Jac. v. Endthoven.
„ 26 Jan. Kind. idem.
„ 4 Dec. Kind schepen M. Cardon.
„ 29 „ Jac[a]. Wilh[a]. Verschuur, wed. Karel Julius Fisscher.
1785 5 Jan. Benedictus Blondel, Fransche schoolhouder.
„ 1 Maart. (25 Febr.) M[r]. Corn[s] Schrevelius, schepen.
1786. 8 Febr. Kind van Hend. Ferd. Baron v. Rade, luit. en adjudant in bat. Dundas.
„ 8 „ Kind van Chirurg. J. W. van Beusekom.
1787 19 Maart. Joh. Ernest Christ[n] v. Attenhoven, luit.-kol. in no. 37.
„ 11 Juli. Kind van Engelb. George v. d. Plaat, luit.-ingenieur in no. 33.
„ 5 Nov. Joh. Ant. Pacqué's vrouw, gen. Hubertina Theod[a]. v. Erkelens.
1788 8 Oct. Kind van J. Hombach.
„ 19 Oct. Johan George Anspach.
1789 3 Jan.—31 Dec. 88. H[r]. Jan v. de Perre, 87 jaren.
„ 13 Oct. Joh[a]. Marg[a]. Willige, vrouw v. Hero Waslander, luit.-kolonel, waarnemende het departement Staats-Vlaanderen.
1790 1 Jan. Geertr[a]. Guichard, vrouw van kapt. H[k]. Schiphorst.
1791 7 Febr. kind med. d[r]. Enthoven.
1791 2 Juni. kind idem.
„ 19 Dec. kind van baron v. Rade.
1792 29 Dec. Kind van Joh. Fil. Franç. Hombach.
1793 10 April. Mevr. wed. v. der Laan, geb. Thomée.

„ 15 Nov. Agatha Hoynck v. Papendrecht, vrouw van G. du Rij, overl. te Beveren (Waes), begr. te St. Jan Steen.
„ 19 „ Joh. Franç. v. Enthoven, nalatende een wees.
1794 29 Maart. Jac. de Ponthier, jongman.
„ 14 Aug. N[k]. Petr. Donckersloot, 3 weezen.
1795 31 Jan. Joh. Jac. Nolson.
„ 24 Nov. Doctor Petr. Jac. van Endthoven, nal. 2 weezen.
1796 23 Maart. Arnoldus de Bakker. luit.-kol.
„ 29 Juli. David Verster, luit.-kol.

In verschillende jaargangen van „de Navorscher", in „Bijdragen tot de oudheidkunde en geschiedenis van Zeeuwsch-Vlaanderen", in „Ned. Leeuw" enz., kan men aanteekeningen vinden van de hier genoemde geslachten van Twist, Hattinga, Bevers, Streso, Snel, en van de predikanten van Hulst.

Medegedeeld door FRED. CALAND.

's-Gravenhage, December 1901.

Jonker Otto van Limburch.

In 't *Algemeen Nederlandsch Familieblad* XIV (1901) blz. 196a leest men van dezen edelman, die, in 1672 luitenant-kolonel, door de Staten van Holland, ter vervanging van den kolonel Johan van Beaumont, tot provisioneelen commandeur van Brielle werd voorgedragen.

Kan hij één persoon wezen met zijn naamgenoot, in 1686 eigenaar van eene hofstad in Nederwijkermaat te Maurik (in Neder-Betuwe), door hem vermoedelijk verdoopt in Ottestein, naar zijn eigen voornaam? *Rietstap's Armorial* gewaagt van „Limborch d' Ottestein," (famille Néerlandaise). Doch deze Mauriksche jonker was in 1686, dus veertien jaar later, overste-luitenant (van een regiment voetknechten). Een overste-luitenant stond toch niet gelijk met een luitenant-kolonel? (1).

Het Mauriksche Ottestein (2) ontving een bezoek van Lodewijk Napoleon, koning van Holland, na den geduchten watervloed, die in 1809 de Neder-Betuwe teisterde. Het werd in 1820 gesloopt, doch als groote hofstede herbouwd, en draagt nog denzelfden naam van Ottestein.

Jonker Otto's broeder was Jor. Willem van Limburgh, luitenant ter zee, die des zaterdags 1 Maart 1710 te Rijswijk (gemeente Maurik) in den echtelijken staat werd ingezegend (Trouwboek van Rijswijk) met

(1) Jawel. Red.

(2) Reinier de Vree, gehuwd met Maria Sophia van der Hagen, luitenant-kolonel, wiens dochter Johanna in 1756 den luitenant-kolonel Mattheus Wtenweerde huwde, was heer van Ottestein.

juffer Johanna Jurriana Momma van Rienstra te Maurik, alwaar zij 23 Februari hare derde proclamatie had (Trouwboek van Maurik), en waar dit echtpaar 12 Juli 1711 een zoon Otto liet doopen, waarbij juffer Verwout en eerstgenoemde Jor. Otto, overste-luitenant, als getuigen stonden.

Eene halve eeuw te voren, kwamen Jor. Barend van Limborch en huisvrouw (ongenoemd) 14 Oct. 1649 met attestatie uit Tiel te Dodewaard (Lidmatenboek ibidem).

In Westfalen, ten westen van Ahaus ligt een dorp, in Brunswijk een kreitsgericht en dorp, en in Oostenrijk (Kreits boven den Mannhartsberg) eene heerlijkheid, Ottenstein.

Bergeik. Jac. A.

Diploma door Keizer Karel V, 20 Sept. 1521 verleend aan EDZARD VALCK.

(Hierbij een Wapenplaat).

Het oorspronkelijk diploma (1) is niet in mijn bezit, doch wel de Copie authentique, gedateerd Oldenburg 24 Januari 1698 en die, zoo goed mogelijk gecopieerd, luidt als volgt:

Wir Carl der Fünffte, von Gottes Gnaden Römischer Keyser, zu allen Zeiten Mehrerndes Reichs, König in Germanien, zu Castilien, Arragon, Leon, beyder Sicilien, Jerusalem, Hungarn. Dalmatien, Croutien, Navarra, Granaten, Toletten, Valentz, Gallicien, Majorica, Siffalis, Sardinien, Corduba, Corsica, Murcien, Giemis, Argarbien, Algotzim, Gibralder, der Canarischen und Indianischen Insulen und der Terrae firmae des Oceanischen Meeres, etc. Ertz-Hertzog zu Oesterreich, Hertzog zu Burgundt, zu Lothringen, zu Braband, zu Steyer, zu Kerndten, zu Krain, zu Limburg, zu Lützenburg, zu Geldern, zu Calabrien, zu Athen, zu Neopatrien und Würthenberg, Graf zu Habsburg, zu Flandern, zu Tyrol, zu Gortz, zu Pardinon, zu Artois, zu Burgundt etc. Pfaltz-Graff zu Henningau, zu Hollandt, zu Seelandt, zu Pfirt, zu Giburg, zu Namur, zu Rossilien, zu Garitania, zu Zutphen, Land-Graf im Elsasz, Marggraf zu Burgau, zu Oristani, zu Gortziani, und des heiligen Romischen Reichs, Furst zu Schwaben, Cathalonia, Asturia, Herr in Frieszlandt, auff der Windischen Mark, Herr zu Portmau, zu Biszcaja, zu Molm, zu Salines, zu Tripoli und Mecheln etc. etc

Uhrkunden offentlich mit dem Brief, und thun Kundt

(1) De origineele adelbrief is waarschijnlijk bij de overstroomingen, die in 't begin der 18de eeuw de goederen van Jor. Otto Willem Falck (denzelfden die in 1720 om bovengenoemde en andere redenen naar Holland kwam) teisterden, verloren geraakt; misschien ook door huwelijk in andere families overgegaan.

allermanniglichen, dasz Wir gnädiglich angesehen und betrachtet haben, solche Erbarkeit, redliche gute Sitten, Tugend und Vernunfft, damit Unser getreuer lieber „Edszart Valck" vor Unserer Keyserl. Maytt: gerühmet wirdt, auch die Unverweigerliche und Willige Dienste, so er Unsz, auch Unserm Hause Burgundi gethan hat, und hinfür in künfftiger Zeit, zu thun, sich willig erbeuth, auch wohl thun soll und mag, Und darum mit wohlbedachtem gutem Rath und rechten Wiszen, demselben „Edsardt Valck" und Seinen Ehlichen leiblichen Brüdern, so wohl derselben seiner Brüder Ehlichen Erben, und dererselben Erbens Erben, für und für in Ewigkeit, die hernachgesetzte Wapen und Kleinodt, nehmlich: Einen rothen Schildt, der mit einem gelben oder goldfarbenen Valken, aufrechtstehendt, mit seinen aufgethanen Flügeln, und offenem Schnabel, das Fordertheil des Schildts für sich kehrendt, auff dem Schild am Helm gezieret mit rother und gelber oder goldfarber Helmdecken, darauff ein gewundener Bundt, auch rother und gelber oder goldfarb, darauszentspringendt ein halb Vordertheil eines goldtfarbenen Valken, geschickt auch mit dem Schnabel wie im Schildt. Alsz dann (?) dieselben Wapen und Kleinodt, in Mitte dieses Unsers gegenwarthigen Keyserlichen Briefes gemahlet, und mit Farben eigentlichen auszgedrucket seyn, *von Neuen* gnadiglichen verliehen und gegeben haben Verleihen und geben Ihnen die also von Römischer Keyserlicher Macht Vollkommenheit, Wiszentlichen, krafft des Briefes, und meynen, setzen und wollen, dasz gemelter „Edszardt Valck," Seine Eheliche und leibliche Brüder und Sein „auch derselben Seiner Brüder Eheliche leibes Erben, und derselben Erbens Erben, für und für, Ewiglichen, die obgenanndten Wapen und Kleinodt haben, führen, und sich derer in allen und ieglichen ehrlichen und redlichen Sachen und Geschäfften, zu Schimpff und zu Ernst, in Zweykämpfen, Gestechen, Gefechten, Panieren, Gezelten, Begräbnüszen, und sonst an allen Enden, nach Ihren Nothdurfften, willen und Wohlgefallen, *ach all und ieglicher Gnade, Freyheit, Ehre, Würde, Vortheil, Recht und Gewohnheit, Aemblern und Lehn zu haben, halten und zu tragen, mit andern Unsern, und des Heil. Reichs Rechtgebohrnen Lehns „und Wapensgenoszen bey Lehn Gericht und Recht zu besitzen, Urthel zu sprechen und des alles theilhafftig, würdig, Empfänglich und darzu taugendtlich, schicklich und gut seijn, in Geistlichen und Weltlichen Ständen, und Sachen,* (1) gebrauchen und genieszen sollen und mögen, mit andern Unsern und des Reichs Rechtge-

(1) Dit cursief gedrukte zijn adellijke Rechten, die dezen *wapen*brief tevens tot een *adel*brief maken, hetgeen ook bij verschillende diploma's is erkend.

Behoort bij het Algemeen Nederlandsch Familieblad, No. 3, Jaargang XV.

bohrnen Lehnes und Wapensgenosz Leuthe solches alles haben, und Sich des auch Ihrer Wapen und Kleinodt gebrauchen und genieszen von Recht oder Gewohnheit von allermanniglichen Unverhindert. Und gebiethen darauff Allen und Ieglichen Geist- und Weltlichen Praelaten, Grafen, Freyen, Rittern, Knechten, Hauptleuthen, Vitzdümern, Voigten, Pflegern, Verwesern, Ambtleuthen, Schuldheiszen, Bürgemeistern, Richtern, Rathen, Kundigern der Wapen, Ehren . . ., Praeservanten, Bürgern und Gemeinden, Und sonst allen andern Unsern und des Heiligen Reichs, auch Unserer Erblichen Fürstenthümer und Landen, Unterthanen und Getrauen, wasz würde, Standes oder Wesens die seyn, Ernstlich und fegtiglich, mit diesem Brief und wollen, dasz sie die obgenanndten „Edsardt Valek" seine Eheliche leibliche Brüder und Seine, auch derselben Seiner Brüder, Eheliche leibes Erben, und derselben Erbens Erben, für und für, in ewige Zeit, an den obgeschriebenen Wapen und Kleinodt, *Freyheiten und Gnaden* (1) nicht hindern, noch irren, Sondern sie derer wie vorstehet, geruhiglichen gebrauchen und genieszen und genutzlichen dabey bleiben lassen, Noch hierwieder nicht thun, noch iemanden zu thun gestatten in keine Weise, als lieb einen Jedem sey, Unsre und des Reichs schwehre Ungnade, an Pöen, nehmlich zwantzig Mark löthiges Goldes zu vermeiden, die ein Jeder so offt er freventlich hierwieder thäte, halb in Unser und des Reichs Kammer, und den andern halben Theil den obgemeltem „Edszart Valck," Seinen Ehelichen leiblichen Brüdern und Seinen „auch derselben Seiner Brüder Ehelichen leibes Erben, und derselben Erbens Erben, Unabläszlich zu bezahlen verfallen seyn sollen, doch andern die vielleicht den obgeschriebenen Wapen und Kleinodt gleich führten, an derer Wapen und Rechten Unschädtlich.

Mit Uhrkundt dieses Briefes besiegelt mit Unsern Keyserlichen anhangendem Insiegel. Gegeben in Unserer Stadt Brüssel in Brabandt am Zwantzigstem Tage des Monaths Septembris, nach Christi Unsers lieben Herrn Geburth, Funffzehenhundert und im Ein Ziund wantzigstem, Unserer Reiche des Römischen im Dritten, und der andern aller im Sechstem Jahre.

Carl. Nicolaus Ziel,
Vice Cancellarius.

Demnach des Seel. Herrn Obrist Lieuten: *Falckens*, (2) hinterlaszene Frau Wittib und Erben, mich *requiriret*, von einem, mir Ueberliefertem altem Keyserl. *Diplomate* eine glaubwürdige Copie zu verfertigen, Und ich dann solchen Gnadenbrief, auf Pergament beschrieben, „in der Mitte, mit einem solchem Wapen und Schildt, wie hier oben stehet bemahlet, mit einer groszen, an einer gelben und schwartzen seidenen Schnur hangenden, silbernen Kapszel, (: worinnen zwar das Keyserl. Insiegel von Alter gar zerbrochen :) die gantze Schrifft aber von vermuthlich erlittenen Waszer Schaden, hin und wieder sehr verdorben und unleserlich, auch die Buchstaben von der Keyserlichen Hand, Unterschrifft, noch kaum erkenntlich befunden, So habe diese wahrhaffte Abschrifft, alszwelche nach vielfältig wieder, besser?, fleisziger. Nachsehung und Durchlesung mit *Sothanem Originali*, in *Substantialibus* allerdings *conform* ist, ohne nur dasz in der 11 *Linie* das Wortt *Bundt dubieus*, und in der 16 *Linie*, zwischen *Gezelten* und *Begräbnüszen*, noch 3 oder 4 Worthe, so nicht zu ersinnen, stehen, davon genommen, Eigenhändig abgeschrieben, und mit meinem Petschafft und gewöhnlichem *Notariat* Zeichen *infidem* bekräfftiget. So geschehen *Oldenburg* den *24n January Anno 1698.*

(*w. g.*) Veit Ludewig Megander
Imper: Autor: Notar:
Publ: Jurat.

(1) Dit duidt wederom op de adellijke Rechten.

(2) Hij was de vader van den onder noot 1 genoemden Otto Wilhelm.

Naast deze handteekening stond het zegel van *Megander*, dat thans echter door ouderdom bijna geheel verbroken is.

De bijgevoegde wapenplaat geeft het wapen geheel in den vorm als in het oorspronkelijk diploma van 1521 en de Copie Authentique van 1698.

5 Dec. 1901. Edzard Falck.

Nogmaals het geslacht Tolling

(Aanvulling Alg. Ned. familieblad 1893, blz. 74 en 1901, blz. 214).

Wist de heer van der Crab in zijn opstel: „De afstammelingen van Herman Ubink", niet wat er geworden was van Hermina Henrietha en van hare zuster Egidia Cornelia Tolling, en gaven wij reeds over eerstgenoemde haar huwelijk en haar kinderen, thans kan ik ook over de andere n.l. over *Egidia Cornelia Tolling* verdere bijzonderheden mededeelen. Zij huwde n.l. te Batavia eveneens omstreeks 1733 met Mr. Willem Vincent Helvetius, toenmaals lid van den raad van justitie aldaar en was haar dochter Adriana Louisa, geboren te Batavia in 1735 de 4de echtgenoote van den gouverneur-generaal Jeremias van Riemsdijk. Uit dit huwelijk sproten 9 kinderen, waarvan o. a. één met zoo'n talrijk nageslacht (dus ook alle afstammelingen van Herman Ubink) dat ware den heer v. d. Crab toen zulks bekend geweest, zijn artikel zekerlijk tot de dubbele grootte ware uitgedijd.

M. W. Wijnaendts van Resandt.

Het geslacht Van Galen.

BOUWSTOFFEN.

Wapen, volgens cachet: drie weerhaken in den gewonen stand naast elkander, de middelste iets lager, dan de twee anderen. Gebrand in een pijpekop: Gedeeld in drieën: 1. tweemaal doorsneden: *a.* doorsneden van wit en goud, *b.* in rood drie (2, 1) gouden penningen, *c.* doorsneden van wit en rood, het rood beladen met drie vogeltjes achter elkander, loopend over de snijlijn, rechtsgewend; 2. tweemaal doorsneden: *a.* in blauw een dwarsbalk van goud, *b. in goud de drie weerhaken van rood* de middelste iets lager dan de beide anderen, *c.* in blauw een dwarsbalk van goud; 3. tweemaal doorsneden: *a.* doorsneden van zilver en rood, met de drie vogeltjes op de snijlijn, als boven, *b.* doorsneden van zilver en goud, *c.* in rood de drie gouden penningen als hierboven. Dekkleeden, rood en goud. Aanziende helm van zwart met drie traliën, roodgevoerd, die eene gouden kroon ondersteunt. Helmteeken: eene gouden lelie tusschen twee vleugels, waarvan de éene (herald. rechts) doorsneden van goud en rood, de andere (herald. links) dito van rood en goud. De familie-traditie luidt, dat dit het wapen was van den Bisschop van Munster, Bernard van Galen † 1678, die hieronder volgt.

Achter op den pijpekop leest men: „L. van Galen, te Bergeijk", d. i. Leendert v. Galen, notaris en secretaris aldaar, † 2 December 1856. Het cachetwapen wordt door den niet-adellijken Bergeikschen tak der familie gevoerd.

Rietstap's Armorial (1875), geeft aan:

v. Galen, in Westfalen, graven in 1702 en 1804, gevierendeeld: 1. en 4. in goud drie weerhaken van rood naast elkander, 2. en 3. in zilver een gouden sleutel paalsgewijs geplaatst, welks baard groen is. Twee gekroonde helmen. Helmteeken: 1e. een schildje met de wapenfiguur van 1., tusschen eene vlucht van goud en rood, dekkleeden van goud en rood; Helmteeken 2e. een arm (dextrochère), bekleed van zilver, de hand, van vleeschkleur, houdt een gouden sleutel, schuinlinks gesteld, met den baard rechts; dekkleeden: zilver en rood. Schildhouders: twee adelaars, omziende, van zwart, met open en omgekeerde vlucht, gebekt en gepoot van goud.

Deze tak des geslachts wordt opgegeven als niet uitgestorven. Hetgeen wel 't geval is met

v. Galen, in Denemarken: Doorsneden van zilver op rood, met over alles heen een knuppel (chicot) van groen, paalsgewijs gesteld, uitschietend vier bladeren van 't zelfde. Ingelijks met

v. Galen, in Denemarken: in zilver twee dwarsbalken van blauw. Helmteeken: twee olifantstrompen van zilver.

Bekend is, 't dat v. den Boetzelaer ook de weerhaken voert, doch met gebroken kleuren (schild rood, weerhaken goud), en de weerhaken 2. en 1. geplaatst (1). Dit 2. en 1. kan bedoelen, dat de middelste iets lager staat dan de beide anderen. Van Galen voert in goud de weerhaken van rood, naar de opgaaf van den wapenheraut Gelre in de 14de eeuw (zie beneden). De Tielsche tak echter, beneden te vermelden, heeft de kleuren als v. den Boetzelaer, nml. van rood doorsneden, in het schildhoofd een klimmende leeuw van zilver, in den schildvoet drie weerhaken van goud, geplaatst 2. en 1. Van den Boetzelaer kwartileert de later (omstr. 1545) met een leeuw, maar in goud, rood, blauw-getongd en genageld (2). Ook Baron d'Ablaing van Giessenburg, „Ridderschap van Veluwe" kent aan v. Galen in een rood schild drie gouden weerhaken toe, in dezelfde kleuren als v. den Boetzelaer. Hier staat tegenover, dat de Zeitschrift van „der Deutsche Herold", XIX (1888) S. 178, vermeldend, dat eene *v. Galen*, gehuwd met een v. Diepenbroeck, tot dochter had Dorothea v. D., die met Hendrik v. Nesselrode in den echt getreden, tot de voorzaten behoorde van het Fräulein Clementine von Lehwaldt, erfgename van Nieder-Zyrus en Zoecklau (bij Freystadt in Silezië), het wapen v. Galen aldus beschrijft: In Gold drei (2, 1) rothe Widerhaken; gekronter Helm: offener, vorn goldener, hinten rother Flug mit zwei zwischen den Sachsen (*Sic*, Schaften?) neben einander schwebenden rothen Widerhaken; Helmdecken: roth, gold.

De hierna te noemen: *Aldert v. Galen*, † te Vucht 14 Juni 1843, de echtgenoot van A. A. E. v. Heurn, voerde daarentegen, volgens de Bossche wapenkaart van v. Zuylen, in rood drie weerhaken van goud, evenals v. Boetzelaer.

Het is opmerklijk, dat de persoonsnamen Rutger, Sander en Wessel, in beide geslachten vroeg voorkomen; zoodat stamverwantschap, zelfs nauwe maagschap in vorige eeuwen hoogstwaarschijnlijk is (3). In 1397 was die maagschap zeker (Zie beneden).

De weerhaken dienden om, bij belegering, de storm-

(1) Aldus in Rietstap's „Handboek der Wapenkunde" (1857), blz. 263. Ibidem blz. 358 en in zijn Armorial noemt hij eenvoudig trois crampons, en laat 2 en 1 achterwege.

(2) waarboven een blauwe barensteel (*Asperen*); ibid. blz. 358,9. In den Armorial leest men niet Asperen, maar *Langerak*; en vindt men op *Asperen* niets hiervan.

(3) „De Navorscher" XXXVI, 488. Mitsdien verkeert de heer J. Th. de Raadt, „Sceaux Armoriés, — zie Algem. Nederl. Familieblad XIII, 60*a*, — in 't onzekere, of v. den Boetzelaer, dan wel v. Galen in aanmerking zal komen voor de aanverwante familie, met wier weerhaak Jan v. Weerdenburg in 1419 zijn wapen brak

ladders aan de muren vast te hechten en te houden. In den gewonen stand of vorm worden ze heraldisch afgebeeld als ijzeren staven met een hoek, van boven rechts en van onderen links. In omgewenden stand heeft het tegenovergestelde plaats, en heeten ze omgewend.

De oudste van het geslacht van Galen, die ons te voren kwam, is

Willem v. Galen (Gulielmus de Galen), die behoorde onder de edelen (nobiles), als getuigen van Dirk graaf van Kleef, en Dirk, zijn eerstgeboren zoon, 25 April 1242, toen deze graven aan Kleef stadsrechten gaven, en de kooplieden dezer plaats vrijstelden van tollen te Orsoy, Smithuizen, Huessen en Nijmegen (Baron Sloet, „Oorkondenboek van Gelre en Zutphen" (1872), No. 626, blz. 631).

De heer J. Th. de Raadt (Brussel) vermeldt in zijn standaardwerk „Sceaux Armoriés des Pays-Bas" (Oscar Schepens, rue Treurenberg 16) verscheidene v. Galen's. Zij voeren allen de weerhaken, doch sommigen in verschillenden stand. Als volgt:

Sander en *Wessel v. Galen*, gebroeders, komen in 1349 voor onder de naaste bloedverwanten van Rutger v. der Horst in het Broek, d. i. Apeldorner broek (in het land van Kleef) (?). De gebroeders zegelen in 1352: Sander met de drie weerhaken, waarvan de twee van het schildhoofd omgewend zijn (les deux du chef contournés); Wessel met drie dito, de 1ste en 3de omgewend (les 1er et 3e contournés).

Bernard v. Galen, in 1342 ridder, borg van hertog Reinald III van Gelre in 1349, zegelt met drie weerhaken, overtopt met een barensteel. Denkelijk één persoon met heer *Berend v. Galen*, raad van hertog Reinald III in 1347, in 1351 ridder, wordt in 1360 door heer Jan van Kuik in diens familie aangelegenheden betrouwbaar verklaard (1).

Henrik v. Galen, is in 1370 overeengekomen met Adolf graaf van Kleef, om dezen voor 600 oude schilden af te staan het goed te Wissel (Wysgel), tot daartoe in gebruik bij Diderik v. den Hovel, den molen van Appeldorn (1), de ewen tienden, — wat is „ewen"? — het eene in Kierslaeck, het andere in Appeldorner (Apeldorender)broek gelegen; welke goederen hij van wijlen graaf Jan en van gezegden graaf Adolf had verkregen. Na die betaling verklaarde noch hij noch zijne erfgenamen, noch zijne vrouw Jutte er eenig recht meer op te zullen pretendeeren. Hij is misschien één persoon met

(1) „De Navr." XL 71; Nijhoff, „Verzameling van Oorkonden" I no. 394; II no. 23,36,49,63. Heer Beernt komt in 1368 nog voor (Ibid. II, 161, 2).

(2) *Apeldoren*. Vermoedelijk is hier Appeldorn, een klein kerspel in het land van Kleef, bedoeld. Maar Wissel dan, onder Barneveld of Epe?!?

Hendrik v. Galen, die als leenman aan den graaf Frederik van Meurs wordt afgestaan in 1393 tegelijk met vele andere personen (onder wie Willem v. Eyl, ridder), door Henrik van Vrijmershem, die zijn aandeel aan Fremersheim met al de rechten, jurisdictie en mannen, aan gezegden graaf Frederik had overgedragen. Eerstgenoemde Hendrik zegelt met de drie weerhaken, de 2de omgewend.

Wessel, *Jan* en *Rutger v. Galen*, gebroeders, bloedverwanten van Wessel v. den Boetselaer, van diens vaders kant, zegelen in 1397 alle drie met de drie weerhaken, zonder meer.

Rutger v. Galen Sanderszoon en *Sander* zijn zoon houden in 1407 van den Abt van Werden eene hoeve te Herten. Item.

Bernard v. Galen, zegelt in 1412 het huwlijkscontract van Willem v. Drueten Heimerikszoon, met Guedelt, dochter van wijlen heer Steesken v. Brakell. Hij is getuige en scheidsman voor zijne bloedverwante Johanna van Groesbeek, vrouwe v. Wyhe (1), bij het maagscheid dat deze in 1420 opricht met Otto v. Wyhe. Item.

Lubbert v. Galen, is in 1413 schadeloos gesteld door den Graaf van Kleef, vanwege rantsoeneering, verlies van paarden, enz. In 1418, 1419, keukenmeester van den Hertog van Kleef. Item. Die schadeloosstelling genoot ook

Johan v. Galen. Item.

Johan v. Galen, drost van Bochum (in het graafschap van der Mark) in 1417. Item.

Jan v. Galen, Janszoon, houdt van de Abdij van Werden een leengoed te Recklinghausen. Zegelt in 1421 met drie omgewende weerhaken.

Rutger v. Galen, gezegd Halstwich, richter te Essen, zegelt in 1462 desgelijks.

Henrik v. Galen, schepen van Nijmegen, zegelt in 1503 met de drie weerhaken, zonder meer. Gekroonde helm. Helmteeken gebroken.

Jan v. Galen, schepen aldaar, zegelt in 1518 dito. Gekr. helm. Helmteeken, eene vlucht.

Cornelis v. Galen, schepen van Geertruidenberg, zegelt in 1552 dito; maar in het hartschild gebroken door eene C. Deze zal één persoon wezen met den in „Geertruidenberg" (2) vermelden Cornelis v. Galen, 1558—59 burgemeester ter stede.

De wapenheraut der 14de eeuw, *Gelre*, geeft de wapens van een drietal v. Galen's, nml.:

(1) Johanna v. Groesbeek was de gemalin van Jorde v. Wyhe, en richtte 4 Mei 1420 met haren zwager Otto v. Wyhe, heer tot Echteld, een maagscheid op. Zie mijne genealogie van Wyhe, in „De Navorscher" XXVI (1876) blz. 532.

(2) „Onuitgegeven bronnen voor de Geschiedenis van Geertruidenberg", verzameld door C. J. Mollenberg, en bewerkt door Brabantus (Teulings, 's Hertogenbosch, 1899) blz. 537.

1°. *Jan v. Galen*, leenman van den Hertog van Gelre: in rood drie weerhaken van zilver. Gouden helm. Helmmanteltje rood, gevoerd van blauw. Helmteeken: roode tornooihoed, met opgeslagen rand van zilver, beladen (!) met eene weerhaak van het schild en bezet (garni) met eene vlucht van rood; elke vleugel beladen met eene weerhaak van 't schild.

2°. *Bernard v. Gael*, leenman van den Bisschop van Munster: in goud drie weerhaken van rood.

3°. *Steven v. Gael*, hetzelfde schild.

Nota: Die oude wapenheraut brengt door den schrijftrant *v. Gael*, welken men elders naar 't schijnt, weinig aantreft, op het denkbeeld de bakermat des geslachts te zoeken in *Gaal*, buurschap van Schaaik, Noord-Brabantsch dorp in het distrikt van Boksmeer (1). Hieraan valt mooglijk liever te denken dan aan Gahlen (en Buhl) heerlijkheid in het regeeringsdistrikt Kleef aan de Lippe. Doch met het oog op bovengenoemden Willem v. Galen a° 1342, alsmede op Henrik v. Galen a° 1370, en denkelijk ook op Sander en Wessel v. Galen a° 1349, blijft het hier slechts gissen, anders niet, en helt men sterk over naar eene Kleefsche bakermat.

In het voorportaal der R. Katholieke kerk te Kuik leest men op eene zerk:

Hier liggen begraeven Jonckheer Maximiliaen van Galen
sterff op den ..... a° 1608, ende Jonckfrou Theodoera van Bronckhorst syn huysfrou sterff op den
8 May a° 1620. bidt Godt voor die sielen.

Onder welk opschrift een schild gedeeld: 1. klimmende leeuw, getongd en gekroond (*Bronckhorst*); 2. drie (2, 1) weerhaken (*v. Galen*). Aanziende helm. Helmteeken: eene vlucht, met de schildfiguur beladen. Dit echtpaar stichtte vermoedelijk het voormalig kasteel Overhagen (bij Kuik). Zie „De Navorscher" XXXV (1885), blz. 457.

Te Scheveningen overleed 20 Augustus 1885 een Jonkheer v. Bronckhorst, oud-kolonel, oud 72 jaren.

Bekend is de zeeheld **Johan v. Galen**, in 1604 te Essen (in Pruisen) geboren, naar het heet, uit een Duitsch (*sic*) adellijk geslacht, die in zijn 13de levensjaar in Nederlandschen zeedienst getreden, 26 jaren oud zijnde den rang van scheepsbevelhebber (Commandeur) verwierf, tegen de Duinkerkers, Algerijnen en andere kapers met succes optrad, meermalen bevel voerde over eenige schepen in de Middellandsche Zee, in 1652 de Engelsche scheepsmacht onder Bodley tusschen Monte-Christo (2) en Elba versloeg, en 14 Maart 1653 andermaal de overwinning behaalde op de Engelschen onder Sir Appleton (met Bodley) vóor Livorno (1), maar reeds in het begin van het gevecht doodelijk getroffen werd. Zijn lijk, naar Amsterdam overgebracht, werd in de Nieuwekerk aldaar bijgezet; een wit marmeren grafgesteente prijkt boven zijn graf. In dit monument werd op last der Amsterdamsche Admiraliteit het „historisch verhael" zijner heldendaden gevoegd, en daaronder gesteld het grafdicht, vervaardigd door Mr. Elbert Spiegel, ontvanger-generaal der Admiraliteit, die voor rekening van dit college de kosten dier begrafenis moest betalen, blijkens resolutiën der Admiraliteit van 10—23 December 1653. Het epitaphium luidde:

Hier legt in 't Graft van Eer de dappere van Galen,
Die eerst ging buit op buit Castiliën afhalen,
En met een leeuwenhart nabij 't Toscaner strand
De Britten heeft verjaegt, veroverd en verbrand.

Ten onrechte is dit grafdicht aan Vondel toegeschreven (2).

De Illustrated London News van 19 April 1879 (n°. 1079, p. 374) vertoonde als spotprent eene houtsnee met het onderschrift: „Portrait of Admiral van Galen. From the Faithful Post". Eene tijding van woensdag 6 April 1653 was er bij gevoegd, vermeld in „De Navorscher", XXIX, 306.

Overbekend is ook **Christoph Bernhard van Galen**, de grootste krijgsman van zijn tijd, te Bispink in Westfalen in 1600 geboren, in 1650 verkozen tot bisschop van Munster, als hoedanig hij slechts door de ruiters van Duitschland's Keizer gehandhaafd worden kon, en vervolgens streng over de stad regeerde, die eerst in 1661 bij verdrag aan hem overging. In 1664 met den markgraaf Frederik van Baden door den Rijksdag te Regensburg aan het hoofd des legers van het Rijnverbond geplaatst, trok hij met een deel zijner troepen tegen de Turken op, en zocht zich, van daar teruggekeerd, wegens eene voorgewende beleediging op de Nederlanden te wreken, tot welk einde hij zich met Engeland verbond. Door Johan Maurits van Nassau teruggeslagen, moest hij bij den vrede van 1666 van zijne aanspraken op de heerlijkheid Borkelo afzien en den aftocht blazen. In 1672 in 't verbond van Frankrijk en Engeland tegen de Nederlandsche republiek getreden, valt hij in Overijsel, doch moet na een vruchtloos beleg van Groningen met verlies van veel

(1) Te Os en onder Leerdam vindt men buurschappen Schaaik.

(2) Klein onbewoond Toskaansch eiland, prov. Siëna, in de Middellandsche Zee, tusschen Giglio Gianuti, met wachttorens.

(1) Eene schilderij van dit zeegevecht bevond zich in het kabinet van den Intendant Generaal; zie „Inventaris der Documenten en Zaken, behoord hebbende aan de Directie van den Levantschen handel 1810; thans in 't Rijksmuseum te Amsterdam. Zie „De Navorscher" XXIV (1874) blz. 493; vl. ibid. XXV, 335.

(2) In een werk: „Monumenten ter herinnering aan groote mannen in Nederland van vroegeren en lateren tijd", door A. van der Leeuw (Gebr. Langenhuysen te 's-Gravenhage), blz. 18; zie „De Navorscher" XIX, 604, 5.

krijgsvolk aftrekken. Tal van penningen werden op deze gebeurtenis geslagen, allen opgeteld in „De Navorscher", XXXIV (1884), blz. 77—90. De Bisschop belegerde de stad van 9 Juli tot 17 Augustus 1672, in vereeniging met Maximiliaan Hendrik keurvorst van Beieren en aartsbisschop van Keulen. Christoph Bernard werd *Bommen Berend* of *Berend Bom* geheeten, omdat hij bommen in de stad wierp; men begon er mede 18/28 Juli, „omtrent den middag, telkens negen tegelijk werpende" (1).

Doe Bomme Berend dee
Vôor Groningen de mis
Men deese Munten sloeg
Tot een Gedachtenis.

Had hij ook Koevorden overrompeld, dat door Carl Rabenhaupt, baron van Sucha, luitenant-generaal van Stad Groningen en Ommelanden, hernomen werd; hij zag zich in 1674 gedrongen al de in Overijsel bezette plaatsen terug te geven. In 1675 verbond hij zich met den Duitschen Keizer tegen Frankrijk, en niet lang daarna met Denemarken's Koning en Brandenburg's Keurvorst tegen Zweden. Zijn *herhaald* oorlogvoeren deed dezen volksdeun ontstaan:

De bisschop van Munster
Met honderdduizend man
De staten van Jeruzalem
Al weer van voren af an.

Voor „staten" lezen sommigen „straten" of „straatjes" (2), waarvan Jeruzalem er vele bezit, alsof men in een doolhof verkeert.

Met Oost-Friesland in oorlog geraakt, ontruimde hij dit gewest in 1678 wederom tegen betaling eener aanzienlijke geldsom. In dit jaar, den 19den September, te Ahaus, gedurende de vredesonderhandelingen te Nijmegen, overleden, werd zijn lijk later bijgezet in de Domkerk te Munster, alwaar eene met een zwaar ijzeren hek afgesloten ruimte langs den muur zijn beeld vertoont, levensgroot in staande houding, omringd door bommen en ander door hem veroverd geschut, waarnaar hij met opgeheven vinger wijst.

Van hem was in 1874 nog overig een oorspronklijk stuk, destijds, vòor weinig jaren, in 't bezit van den bouwman van het onder Saasfeld behoorend erve Collumschate, waarbij hij, van Gods genade Bisschop van Munster, Administrateur te Corvey, Burggraaf van Stromberg, vorst des keizerlijken Roomschen Rijks en heer van Borkelo, aan Jor. Joachim Adriaan v. Reede, heer van Saasfeld (3), voor dit zijn huis met overige have en goederen, tijdens zijn eersten

(1) „Penningkundig werk" van v. Loon, III, 96.

(2) Zeeman in zijn Bijbelsch Spreekwoordenboek" (Dordrecht J. P. Revers, 1877) biz. 299, handhaaft „Staten", met 't oog op den langwijligen staat van Nehemia III, waarin gedurige en vervelende herhalingen voorkomen.

(3) onder Weerselo, prov. Overijsel.

inval in Overijsel, en onderteekend te of in de buurt van Enschede 25 September 1665 vrijgeleide verleende. Die Sauvegarde staat afgedrukt in „Bijdragen tot de Geschiedenis van Overijsel", door Mr. J. I. v. Doorninck en Mr. J. Nanninga Uitterdijk (Zwolle, J. J. Tijl), I (1874) blz. 282, 3.

Dr. Karl Tücking in zijne „Geschichte des Stifts Münster unter Christoph Bernard von Galen" oordeelt veel gunstiger over den Bisschop, dan de Nederlandsche schrijvers (1).

Andere v. Galens, die vermoedlijk allen of meerendeels de weerhaken gevoerd hebben, doch omtrent wier herkomst, afstamming en onderlingen samenhang ons niets gebleken is, zijn:

Otto v. Galen ao. 1331 (Nijhoff, Oorkonden, I no. 252).

Herman v. Galen, in 1381 te Deventer, vor 15 maenden kolen elke maende 7 pl. maken 10 ℔ 10 s. (Deventer Cameraarsrekeningen V, 3 blz. 371).

Lambert v. Galen, woonde in 1404 in de Overstraat te Deventer, op den hoek, bij het huis van Geert v. Rijsen. Uit zijn huis ging een tijns van 1 pond geld, door Aleid v. Campen nà haar dood geschonken aan Mille Henric Wynckensdr tot „lyftucht" („Catal. der Archieven van de Deventer gasthuizen" door Mr. J. I. v. Doorninck (Zwolle, Tijl, 1879) no. 148, blz. 65).

Gysbert v. Galen, teekent in 1418 uit het kwartier van Nijmegen den Verbondbrief (Nijhoff, a. w. III. no. 374).

Wolter v. Galen, in 1425 gegoed te Ommeren (in Neder-Betuwe), in welks gericht hij ten Zutfenschen rechte alstoen ontving een kamp lands groot 5½ morgen, boven naast den Commandeur [van St. Jan] te Ingen, en geldend 6½ oude schilden jaarlijks („De Navorscher" XXXIV, 72, noot 1).

Otto v. Gaell, behoorde onder de vele personen, die Roloff van Dipholt (Rudolf van Diepholt), proost te Osnabrück, met Ridderschap en Steden, burgers en onderzaten der landen van Sallant, Twente en Vollenhoe(-hove) 5 Juni 1426 tot vijanden verklaarden", vmb geboet der Heilige Kerk, om het Christelijk geloof te sterken en om het geweld en onrecht tegen God, tegen het recht en tegen den Paus, Sweder, bisschop van Utrecht, aangedaan (2) [Tijdrekenk. Regr. op het oud-provinciaal archief van Overijsel (Zwolle, Tijl, 1874), Aanhangsel, blz. 246].

(*Wordt vervolgd*).

(1) Zie „Navorscher" XXXIX, 144.

(2) Rudolf van Diepholt was een dergenen, die in 1423 dongen naar het Bisdom van Utrecht, opengevallen door den dood van Frederik van Blankenheim in dat jaar. De keuze van Zweder van Kuilenburg echter werd bevestigd door Paus Martinus V, die Rudolf in den ban deed. Hierdoor ontstond in het Bisdom eene scheuring, die niet ophield, toen Paus Eugenius IV Rudolf als Bisschop van Utrecht erkende. Zweder v. K. regeerde als Bisschop van Utrecht 1425—1432; Rudolf v. D. 1433—1455.

Het plakkaat van 1795 over het wegnemen van de wapens enz. uit de kerken, huizen enz.

Den 2den Juni 1795 deed de „burger" Paulus in de vergadering van de Provizioneele reprezentanten van het volk van Holland een drieledig voorstel, vooreerst om het begraven in de kerken af te schaffen, in de tweede plaats om de wapenborden uit de kerken te verwijderen en de eeregestoelten af te breken, waarbij echter gedenkteekenen van kunst voor vaderlandsche helden enz. zouden gespaard blijven, en eindelijk om het dragen van livreien te doen ophouden en wapens van rijtuigen en huizen te doen wegmaken.

De vergadering vond deze schikkingen goed, en droeg aan Paulus op, een konsept-publikasie te formeeren. Het voorstel met het besluit (dekreet) volgt onder A.

Ingevolge de hem gedane opdracht legde Paulus 8 Juni 1795 het konsept van een plakkaat over. Van de 13 artikelen betroffen de 4 eerste het begraven op begraafplaatsen verwijderd van de huizen en gemeentewegen. Artikel 5 schreef het uithakken van de wapens van de grafzerken voor. Artikel 6 stond het stellen van namen en sterftijden, zonder wapens of titels, op de grafzerken toe. De artikelen 7 en 8 strekten om praal bij begrafenissen tegen te gaan. Artikel 9 schreef de verwijdering van de wapens en rouwkassen uit de kerken voor, waarop het volgende artikel een uitzondering maakte voor de gedenkstukken van kunst voor staatslieden enz. Artikel 11 bepaalde het wegnemen of uithouwen van de wapenschilden en ornamenten van heraldiek van de huizen, koetsen enz. In artikel 12 werd de opruiming van de gedistingeerde gestoelten in de kerken geregeld, terwijl in het laatste artikel het dragen van livreien op strenge straffen werd verboden. Tegen het gebruik van de „bespottelijke tituls van Hoogedel, Hooggebooren" enz., waarover in het begin van het plakkaat gehandeld werd, werden geen bepalingen vastgesteld. Het konsept werd den zelfden dag goedgekeurd. Het geheele besluit volgt onder B.

Verscheiden adressen werden aan de Provizioneele representanten naar aanleiding van het plakkaat ingediend. De meeste betroffen het begraven buiten de bewoonde plaatsen. Slechts enkele hadden op andere punten betrekking. De handelingen van de vergaderingen waarin laatstbedoelde adressen behandeld werden, volgen hierachter. Zij betreffen gestoelten in de kerk van Overschie (C), wapens op glazen in de kerk van Poortugaal (D), wapenborden en wapens op zerken in de kerk van IJselstein (E), en wapenschilden van militaire personen in de Luthersche kerk in Den Haag (F, G en H). Wie er meer van wil weten, kan de adressen zelf op het Algemeen Rijksarchief raadplegen.

In 1798 was het nog noodig, bij een aanschrijving aan de munisipaliteiten en baljuwen binnen Holland te gelasten, de hand te houden aan de eksekusie van de publikasie, voornamelijk van de artikelen 5—7 en 9—13, en tegen ontduikingen te waken (I), terwijl een jaar later weer een dergelijk schrijven aan de munisipaliteiten in Holland gericht werd, waarbij ook, onder herinnering aan de publikasie, bevolen werd te zorgen dat geen aankondigingen met titulaturen in de koeranten geplaatst werden (J).

A.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering der Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland gehouden op Dingsdag den 2 Junij 1795,

het eerste jaar der Bataafsche vrijheid.

Decreet op het begraaven buiten de kerken, het wegneemen der wapenschilden, en ophouden met livreiën, enz.

De burger Paulus draagt ter vergadering voor, dat hij reeds zeedert lange intentie had gehad, om eenige voorstellen te doen, die de aangelegenheden van de geheele provintie in het generaal, en die van alle steden en plaatsen in dezelve in het bijzonder betroffen, en welke naar zijn inzien den aandagt deezer vergadering wel voor een oogenblik verdienden, doch dat hij door de menigvuldige zaaken en bezigheden, waarmede de vergadering, en hij ook persoonlijk, steeds was geoccupeerd geweest, zulks tot nu toe had moeten uitstellen; dat echter, naar zijne gedagten, bij al hetzelve de ingezeetenen deezer provintie te veel belang hadden, om zulks langer te verwijlen, en het daarenboven nu niet langer scheen te kunnen aangaan, om nog te moeten zien, dat overblijfzels van bijgeloof en van het aloude gebouw der haatelijke leenroerigheid de verkreegen vrijheid bleeven ontluisteren; doende hij dienvolgende aan de vergadering het drieledig voorstel:

1° dat binnen de geheele provintie het begraaven in de kerken zal worden afgeschaft, en dat aan de municipaliteiten van alle steden en plaatsen zal worden aangeschreeven en gelast, om binnen den tijd van zes maanden na de publicatie van het te neemen decreet een bekwaame en, zooverre eenigszints bestaanbaar is, verwijderde plaats of plaatsen, buiten de steden en dorpen geleegen, te bepaalen en aan te wijzen aan haare respectieve gemeentens, alwaar de dooden zonder onderscheid van persoonen zullen kunnen

worden begraaven, terwijl gemelde municipaliteiten zullen hebben zorge te draagen, dat na verloop van die zes maanden geene dooden meer binnen eenige kerk, stad of dorp begraaven, maar naar de bepaalde en aangeweezen plaats of plaatsen ter begraaving zullen werden gebragt,

2° dat binnen den tijd van drie maanden na de publicatie als vooren alle wapenborden uit de kerken, alwaar dezelve nog mogten gevonden worden, vanwegen de eigenaars derzelven, of, bij nalaatigheid van deezen, vanwegen de municipaliteiten, zullen moeten worden weggenoomen, alsmede alle eeregestoeltens in de kerken afgebrooken, en tot plaatsen gelijk met alle anderen, zonder eenig teeken van onderscheid, geschikt worden, terwijl zulks echter niet toepasselijk zal zijn op tombes, gedenkstukken van kunst of iets dergelijks waardoor de nagedagtenis van vaderlandsche helden of kunstenaars hier of daar mogt worden vereeuwigd,

en 3° dat mede binnen den tijd van drie maanden na de publicatie als vooren het draagen van livreyen zal moeten ophouden, en de familiewapens van alle rijtuigen zullen moeten worden weggedaan, alsmede van vóór de particuliere huizen, welke binnen deeze provintie nog hier of daar mogten gevonden worden, op poene dat wanneer iemand na expiratie van den voorsz. tijd nog met een livrei op het lijf werde bevonden, dezelve zal worden gemulicteerd met een boete van honderd ducaaten voor de eerste reize, voor de tweede reize eene boete van duizend ducaaten, beiden ten behoeve van den officier der justitie die de calange doen zal; en met dien verstande, dat zij bij wie zoodaenige livreidraagende persoonen woonen, voor de betaaling der voorsz. poenaliteiten aanspraakelijk zullen zijn, ingevalle het draagen van livreiën door hunne bedienden met hun medeweeten zal weezen gecontinueerd, terwijl indien zulks voor de derde maal door den zelfden te vooren zou mogen geschieden, dezelve aan den lijve met geesseling zal worden gestraft;

waarop de vergadering, eenpaarig overtuigd van de noodzaaklijkheid deezer schikkingen, heeft goedgevonden, de voorsz. gedaane voorstellen te decreteeren, gelijk dezelve gedecreteerd worden bij deezen; en voorts, dat daarvan aan den volke van Holland bij publicatie zal worden kennis gegeeven, zijnde den burger Paulus verzogt tot het formeeren eener zoodanige concept-publicatie, omme dezelve binnen agt dagen ter vergadering ter conclusie te suppediteeren.

En zal extract deezer aan den burger Paulus gegeeven worden tot deszelfs informatie.

B.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering der Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland, gehouden op Maandag den 8 Junij 1795,

het eerste jaar der Bataafsche vrijheid.

Publicatie omtrent het begraven buiten de kerken, de livrijen en eeregestoeltens.

Ingevolge het decreet van den 2 deezer heeft de burger Paulus geëxhibeert de concept-publicatie uit krachte der gedaane voordragt van gemelden dag omtrent het begraaven buiten de kerken, het draagen van livrijen en het wegneemen van de wapens in de kerken en vóór de huizen, en eeregestoeltens in de kerken, welk concept hierna volgt geïnsereerd:

Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap.

PLACAAT.

De Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland allen dengenen die deeze zullen zien of hooren leezen, heil en broederschap, doen te weten, dat wij in overweeging hebbende genomen, hoe met de grondbeginselen, in onze publicatie van den 31 Januarij 1795 vervat, en ten rigtsnoer van onze eigene verrigtingen en gedrag aangenomen, en waarop het gebouw der toekomstige waarlijk vrije, en met de onverganglijke rechten van den mensch en burger overeenkomende, regeeringsform moet worden gevestigd, geenzins zijn overeen te brengen de overblijfzels zoo van het bijgeloof der voorige tijden, als van de dwaaze trotsheid der zoogenaamde edele of ridderlijke geslagten, welken, tot schande der tegenwoordige, meer verlichte tijden en van de zoo gelukkig in deeze republiek herkreegene vrijheid, nog heden in onze kerken gevonden worden; en bovendien geconsidereerd hebbende, dat hoezeer de nadeelen, welken uit het begraven in de kerken naar het oordeel van deskundigen moeten voortvloeyen, en ook dadelijk ondervonden worden, voor de gezondheid dergenen die dezelve kerken frequenteeren, door niemand immer tegengesprooken zijn of kunnen worden, echter de loflijke voorbeelden, om van die schadelijke gewoonte af te gaan, zedert eenigen tijd op verscheidene plaatsen van ons land gegeeven, van geen genoegzaamen invloed ter navolging zijn geweest, en het dus van onzen onvermijdelijken pligt is, om door onze tusschenkomst de betere uitwerking derzelve ten nutte van het algemeen welzijn te bevorderen; en voorts ook in aanmerking genomen hebbende, dat het ophangen of plaatsen van wapenschilden in kerken of vóór huizen of andere gebouwen tot niets anders dient dan om de vooroordeelen aan te kweeken en te onderhouden alsof diegeenen welken zich die wa-

pens toeëigenen, voortreflijker wezens waren dan hunne natuurgenooten, uit welke inbeelding dan ook gesprooten zijn de bespotlijke tituls van Hoogedel, Hooggebooren, Hoogwelgebooren, Hoogedelgestrenge, of Weledelgestrenge Heer, met welke de eene mensch zich door den anderen, zelfs na zijnen dood, en dat in plaatsen die niets dan de zuiverste nederigheid en eenvoudigheid behoorden te ademen, laat begroeten: en voorts ook de nog haatlijker gewoonte, van zijnen medemensch, die in het geval is van om het genot van kost, loon, kleeding en huisvesting zijne natuurlijke vrijheid voor eenigen tijd tegen eenen dienstbaaren staat te moeten verwisselen, daartoe nog daarenboven te verpligten dat de teekens deezer dienstbaarheid door veelverwige uitmonsteringen van allerleiën aart op de kleederen alomme met zich moet draagen; en eindelijk nog geconsidereerd hebbende, dat de banken van distinctie of zoogenaamde eergestoeltens voor bijzondere collegiën, ambtenaars of familiën, thans in onze kerken plaats hebbende, hoezeer juist niet uit de bovengemelde oorzaaken afkomstig, echter ter deezer plaatse almede eene onbehoorlijke onderscheidinge vertoonen tusschen den burger die met het publiek bestuur is belast, en zijne medeburgers, die hem daartoe hebben aangesteld, waardoor het denkbeeld van gelijkheid, hetwelk vooral bij den eerstgemelden nimmer uit het oog behoort verlooren te worden, te zeer word verzwakt, of waardoor de onderscheiding van tijdelijken bestierder des volks en het volk zelve, althans op een' tijd en plaats word gevorderd alwaar dezelve in geenen deele kan te pas komen;

zoo is het, dat wij om alle deeze redenen hebben goedgevonden en gedecreteerd, gelijk wij decreteeren bij deezen:

Art. 1.

Dat met den aanvang van het eerstkomende jaar 1796 alomme binnen deeze provincie zal moeten cesseeren het begraaven van lijken in alle kerken, mitsgaders ook binnen de steden of dorpen.

Art. 2.

Dat ten dien einde binnen den loop van deezen jaare 1795, en wel zooveel mogelijk vóór de maand November of immers uiterlijk December dezes jaars, door elke municipaliteit zal moeten worden aangelegd en ten gebruike vervaardigd eene zooveel mogelijk van huizen en gemeene wegen verwijderde begraafplaats of begraafplaatsen, die wel grooter, maar niet kleiner, zal of zullen mogen zijn dan alle de grafsteden of begraafplaatsen tezamen genomen welken in elke stad of parochie respective thans gevonden worden, en op de zelfde wijze in eigen graven, huurgraven en gemeene graven verdeeld zullen moeten worden.

Art. 3.

Dat na het einde van deezen jaare 1795 geene grafsteden in eenige kerk meer zullen mogen worden geopend of geroerd, maar alle dezelve geslooten zullen moeten worden gelaaten, ten minsten tot den jaare 1810.

Art. 4.

Dat aan een ieder die thans een grafstede in een kerk bezit, tegens overgifte zijner bewijzen van eigendom, door de municipaliteit zal worden ter hand gesteld een acte tot bewijs van eigendom van een gedeelte in de nieuwaangelegde begraafplaats of begraafplaatsen, hem bij 't lot te beurt gevallen, en evenveel lijken als zijn geweezen kerkgraf kunnende bevatten, zonder dat hij daarvoor ietwes zal moeten betaalen.

Art. 5.

Dat de oude grafzerken in de kerken zullen moeten worden gelaaten, zoolang de oprichters derzelven of zoogenaamde kerkmeesteren zulks verkiezen; doch dat daarop alleen de naamen en sterftijden, doch niet de wapens zullen mogen blijven, welken zoodra doenlijk zullen worden uitgehakt.

Art. 6.

Dat op de voorsz. nieuwe begraafplaats of begraafplaatsen door de bezitters van graven, zulks verkiezende, wel grafzerken ten hunnen koste gelegd zullen mogen worden, en daarop gesteld de naamen en sterftijden der aldaar begravenen, doch zonder eenige tituls of wapens.

Art. 7.

Dat het vervoeren der lijken naar zoodanige begraafplaatsen zal moeten geschieden in alle stilte, zonder eenige praal of noodeloozen omslag, hetzij te voet of met een geschikt rij- of vaartuig, naar de gelegenheid der plaatsen.

Art. 8.

Dat wegens die vervoeringe geen dubbel begraafrecht zal behoeven betaald te worden, maar wel wanneer een lijk naar eene andere begraafplaats dan die van de stad of parochie waar zulk een mensch gestorven is, vervoerd word.

Medegedeeld door Mr. P. van Meurs.

(*Wordt vervolgd*).

Seulin.

In „De Navorscher” XXV, 569 leest men: „Seullijn of Seullins was eene, o. a. te Haarlem voorkomende familie, en voerde in blauw drie (2, 1) duiven van zilver, gebekt en gepoot van rood”. Ibidem blz. 425 is sprake van Sara Seully (lees Seullijn), overleden 9 October 1678, gade van Jacob van Hoorn, burgemeester van Vlissingen, bewindhebber der Oost-Indische Compagnie, in 1691 overleden. Hun zoon Johan van Hoorn, gehuwd met Jacoba Catharina van der Stringe staat, ibidem XXX, 201 (vergelijk ibidem XXVIII, 52) vermeld.

In de Zeitschrift „Der Deutsche Herold” XXXII (Berlijn, September 1901), No. 9, S. 168 is sprake van Anna Seulin, niet, volgens ibidem No. 6 S. 122 *vóór*, haren echtgenoot Isaäk Buirette overleden, maar in 1640 als zijne weduwe nog in leven. Zij, abusieflijk als „Anne de Selin” vermeld, sproot uit eene voorname Protestantsche familie te Aken, uit welke Mathias Seulin voorkomt als gehuwd met Cattarina Buiret (*sic*). De dochter van dit echtpaar, Anna, stierf 20 October 1625 als gade van Herman Amya te Bodenhof (geboren te Aken 11 September 1588, overleden 22 September 1629). — Een andere Mathias Seulin, broeder van straks genoemde Anna gehuwd met Isaak Buirette, komt in 1617 voor als Mathias Seulyn de jongere, en trad in den echt met Maria Roemer, dochter van Lambert bij Catharina Amya. Hunne kinderen, voor zooveel bekend, waren:

a. Anna Seulin, 4 Februari 1652 te Aken gehuwd met Johan Baumhäuer te Schlottfeld.

b. Susanna Seulin, gedoopt te Aken 22 Januari 1635, trouwt 15 Mei 1659 Cornelis Fellinger (geboren in 1624).

c. Samuel Seulin, gedoopt te Aken 22 November 1636.

d. Maria Seulin, gade sedert ± 1660 van den rijken koopman in lakens, linnens en naalden Arnold Vereken te Burtscheid.

„De Navorscher” XXVIII, 435 gewaagt van Sara Buirette gehuwd met Jacob Heldevier, bij wien Hester Heldevier, overleden te Utrecht 2 Februari 1724, te Maastricht 1 April 1685 in den echt getreden met Willem Pesters.

Rietstap's Armorial (1875) geeft op Buirette d'Oehlefeld (in Beijeren, sedert 22 September 1771 baronnen) het wapen van Buirette, als: in blauw een keper van zilver, verzeld van drie *lampetkannen* van goud, de twee van den top toegewend. Opmerkelijk is hier, voor de naamsbeteekenis, buirettes ou *aiguières*. Is *buirette* oud-fransch? (1).

(1) Buirette, thans burette, afgeleid van *buire* is oud-fransch en beteekent: 1o. ampul (wijnkan voor de mis, 2o. olie- of azijnfleschje (in een stel), 3o. oliekannetje (voor machinisten). Het grondwoord buire = aarden waterkruik of metalen kan. Red.

Dezelfde Armorial geeft op: „Seulij en Seuly d'Erry” in het land van Berry (Frankrijk), en „Seulijns” in Vlaanderen, met gansch onderscheiden wapens.

Bergeik 10 Febr. 1902. Jac. A.

Oorsprong wapen Vastrick.

Op blz. 39 van jaargang XIII vermeldde ik het wapen van bovengenoemde familie, dat door de welwillende mededeeling van *Jhr. Falck* op blz. 71 werd verbeterd.

De wapenbeschrijving luidt:

Gevierendeeld: 1 in zilver een zwart zeepaardje met rooden staart, 2 in blauw drie liggende gouden wassenaars, 3 in goud een zwart anker, schuinrechts geplaatst, 4 in goud drie zwarte klaverbladen en een zilveren schildhoofd, waarin een roode keper, beladen met drie zilveren penningen.

Een vrij samengesteld wapen dus.

Bij het bladeren in de oude jaargangen van den Navorscher vond ik in IV: 1883 een beschrijving van de wapens, voorkomende op den grafsteen van *Moy Lambert* in de Gr. kerk te Rotterdam.

Blijkens de bijgaande teekening vertoont het alliantiewapen: gedekt door een halfaanzienden helm, met vlucht en dekkleeden, het volgende:

1o. het wapen van *Moy Lambert*, zijnde doorsneden: *a* op een natuurl. zee een zeepaardje, *b* een paalswijs geplaatst anker.

2o. het wapen van zijn echtgenoote *Nelletje Aerts* zijnde gedeeld in drieën: *a* in rood drie liggende zilveren wassenaars, *b* in zwart een zilveren keper, *c* in goud drie groene klaverbladen.

Moy Lambert, evenals bijna al onze zeehelden van zeer nederige „kom-af”, zal wel geen wapen gevoerd hebben, reeds vroeger door zijn ascendenten gebezigd. Het hierboven beschrevene is hem dan ook maar toegedacht, of wel door hem aangenomen, en vertoont dan ook niets anders dan attributen, uitnemend geschikt om de betrekking van onzen held te verzinnebeelden.

Het andere wapen wordt door *N. S(cheltema)* te G(ouda) in Nav. XXXVII: 647 vermoed te zijn van des zeehelds 1e. echtgenoote. Hoe dit zij: beide wapens zijn door de echtgenooten der kinderen aangenomen als de hunne, want niet alleen dat het alliantiewapen in één schild gecombineerd, hetzelfde is als dat der familie *Vastrick*, maar ook de familie *den Bout* (zie laatstgenoemden Navorscher) scheen hetzelfde blasoen te voeren.

Henrickgen of *Hendricxken Lambrechts*, dochter van den Vice-Admiraal, huwt te Rotterdam 26 October 1608 met *Willem Dominicus Vastrix*, kruidenier j.m. en j.d. beide wonende op de Hoogstraat te Rotterdam. Hieruit minstens 7 kinderen, waarvan 2 de ouders overleefden. Zij overleed omstreeks het midden der maand November 1621 en hij, *Vastrix*, hertrouwde 19 December 1623 met *Sara Davidsdr. van den Corput* j.d. wonende te Middelharnis. Hij overleed tusschen 15 Mei 1627 en 7 Juni 1628. Zij was reeds gestorven in September 1624.

Wat van de kinderen van dezen *Vastrick* geworden is, was niet na te sporen. De naam komt zelden voor. Een *Jan Vastrick*, compassenmaker, woonde 1692 te Amsterdam „In 't Turfschip van Breda" bij de Haringpakkerstoren.

Gijsbert Willemsz Vastrick, wellicht een zoon van den bovengenoemden Willem, huwt *Bechta Gerrits van Dam*, als zijn weduwe 8 Januari 1643 te Utrecht overluid. — 12 Juli 1676 te 's-Gravenhage ondertrouwd: *Johannes Brand*, predikant te Wateringen en *Antonia Vastrick*, geboren te Tiel en te 's-Gravenhage wonende. Een andere zoon van *Willem Vastrick* kan zijn geweest: *Antonie V.*, die gehuwd met *Maria de Clercq* 15 October 1645 in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage een zoon liet doopen, wiens naam was *Willem*.

Doch geen dezer aanteekeningen lost de parentage *Vastrick* × *Palmer* op, waaruit *Sophia V.* werd geboren die met *Jan Boesses* huwde. Wie geeft mededeelingen omtrent *Sophia* en haar voorouders?

Oudshoorn. W. M. C. Regt.

Dirck Willemszn. Vastrick, koopt te Rotterdam den 7 Maart 1591 een huis in 't Oostvierendeel Buitendijks. Hij bezat ook een huis aan de Raamstraat aldaar, belendende het huis dat 17 Januari 1598 verkocht werd. Bij procuratie van *Ewout Goosenszn. van der Stock* te Middelburg verkoopt hij 6 October 1601 een tuin in Voor-Rubroek. In 1611 was *Dirck Vastrick* dood, daar op 9 Mei 1611 zijn neef *Willem Dominicuszn. Vastrick* als zijn erfgenaam voorkomt.

Dominicus Willemszn. Vastrick koopt op 20 December 1590 een huis te Rotterdam in het Oostvierendeel Binnendijks.

Volgens een acte te Rotterdam gepasseerd 12 Januari 1618 was *Dominicus Vastrick* dood, daaruit blijkt tevens dat hij een dochter had, *Grietje* genaamd, toen ook reeds dood, die gehuwd was met *Huych Jacobs Steur*.

In 1638 komt te 's-Gravenhage voor *Willem Vastrick* met zijn vrouw, kinderen en klein-kinderen. (Alg. Nederl. Familieblad, 1885, blz. 171, 172). *Sara Vastrick*, j.d. van Rotterdam, huwt te Berkel-en-Rodenrijs den

9 Mei 1677 op attestatie van Rotterdam met *Carolus van den Ende* j.m. mede van Rotterdam (Alg. Nederl. Familieblad, 1892, blz. 253).

De naam komt voor als *Vastric*, *Vastrick* en *Vastricx*.

Red.

Van Voorthuizen of van Voerthuyzen.

(Zie Algemeen Nederlandsch Familieblad 1901, blz. 210).

Ik heb geen bewijzen van de Riddermatigheid van dit geslacht gevonden.

Anno 1336. Arnoldus de Voorthuizen scultatus van den commandeur van Dieren. Tevens huisgenoot van Dieren.

1440. Hendrik van Voorthuizen door Andries Kreynck aangemaand om te leisten.

1482. Hendrik van Voorthuizen maakt een verdeeling zijner goederen tusschen zijne kinderen.

1433. Johan van Voorthuizen ux. Judith Berk. Zij ontvangt van haren broeder Hendrik half Meijerinck.

1448. Hendrik van Voorthuizen koopt in Wapenlinck een tins van Sweder de Rode van Heeckeren.

1460. Verschijnt Kersten van Voorthuyzen.

1471. Engel van Voorthuyzen in dienst van Hertog Adolf te Grave.

1478. Hendrik van Voorthuizen huwelijksvriend van Arent Berck.

1482. Thomas van Voorthuyzen, zal na zijn vader Hendrik de bouwhof te Brummen hebben. Terwijl zijn broeder Hendrik ontvangt de tienden in Nettelhorst genaamd Nyenham en zijn broeder Johan de Remmechslag in Steenre.

Gerrit van Voorthuysen koopt Hoenenking bij Warnsveld en tocht zijne vrouw Sibilla of Bele Ynerwalts 1493. Schepen van Zutphen 1503. Is dood 1509.

Johan van Voorthuizen beleent met Honenking 1509. Schepen in Zutphen. Hij en zijne tweede vrouw Heyle Coninks maken een magenscheid met zijn voordochter Sibilla 1569. Ux 1*a*. Walburg van Iseren (dochter van Aelt en Geertruid van Keppel), zij ongetrouwd beleend met Onserinch 1513. 2*a*. Heyle Conincks.

Sibilla uit ux. 1ste huwt 1551, Evert van der Capellen. Zij maakt met haar vader die hertrouwd is, een magescheid 1569. Beleend met goederen 1569. Beleend

Johan erfgenaam van Lysbeth nonne te Zutphen 1568, (moet wegens magenscheid) uit 2de huwelijk zijn.

met de goederen haars vaders Hoenking 1581.

Sibilla van der Capellen huwt Johan van Voorthuisen, wordt beleend met het goed van haar grootvader Johan van Voorthuizen.

A. baron Schimmelpenninck van der Oye van Nyenbeek.

Wijnaendts van Resandt.

Bij Gouvs Besluit d. d. 25 December 1901, no. 7, werd aan Willem Wijnaendts, wonende te Makassar, vergunning verleend zich voortaan te noemen en te schrijven: Willem Wijnaendts van Resandt. Ondervolgend staatje geeft aan, waaruit het recht zich zoo te noemen voortsproot.

1. Paulus van Resant . . . . . × N. N. geboren ± 1440.
2. Wijnand van Resant × Geertrudis van Meerevenne.
3. Paulus Wijnands van Resandt × Engel van Geijsteren.
4. Johan Wijnands van Resant × Hadewig van Kerkwerven.
5. Lieve Wijnands van Resant × Anna Vogel.
6. Johan Wijnands van Resandt × Margaretha Wijnands van Resant.
7. Dr. Johan Wijnands van Resant × Aleida van (der) Maren.
8. Aardt Wijnands van Resant × N. N.
9. Jan Wijnands van Resant × Agnieta Bodshegh.
10. Wilhelm Wijnands van Resandt later Wijnaendts × Johanna van Bousel.
11. Martinus Wijnaendts × Anna de Bruyn.
12. Willem Wijnaendts × Catharina Adrinana Criellaert.
13. Martinus Anne Wijnaendts × Catharina Johanna Overgaauw Pennis.
14. Mr. Willem Wijnaendts × Johanna Margarethe von Beckerath.
15. Cornelis Jacob Anton Wijnaendts × Helena Sophia Bernardina Polvliet.
16. Willem Wijnaendts van Resandt × Wilhelmina Jacobina Theodora Baud.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Geslacht Boudriot.

26 October 1800 werd te Middelburg geboren en 11 November d. a. v. gedoopt in de Nederd. Hervormde gemeente Charles François, zoon van Charles François Boudriot (Roomsch) en van Helena Anna d'Abo.

Waar stierf Ch. Fr. Boudriot (vader).

Denkelijk was deze familie afkomstig uit Nuits (Côte d'Or) in Bourgogne.

Wie heeft de goedheid iets meer omtrent deze familie mede te deelen en welk wapen voert zij?

P. B.

Geslacht Deelken.

Kan een der lezers van dit blad mij een beschrijving geven van het wapen van bovengenoemde familie.

's H. H. W. E. D.

Dillon en de Blois.

Tusschen 1764—1766 studeerde aan de Koninklijke Academie te Turijn twee Hollanders of Vlamingen, Dillon en de Blois. Zij waren daar ter zelfder tijd met den beroemden Alfieri, met wien zij bevriend waren. De eerstgenoemde had als leermeester (gouverneur) een zekere Needam.

Wie kan van deze personen iets meer mededeelen?

Turin. G. Roberti.

Geslacht Lovell.

Op den rand van een fraaien penning, geslagen op den 4den verjaardag van Prins Willem III, 1654, is gegraveerd: Elisabeth Lovell is geblooren den 30 September int jaer 1655 en is gestorven op den 28 Juny int jaar 1681. Wie was deze E. Lovell en wat is van hare familie bekend?

A. W. R. F. Z.

Geslacht Marinier.

Er bestaat een begrafenispenning (zooals die destijds in den handel waren) met het opschrift: Samuel Marinier, obiit 30 May 1662. Wie kan iets naders mededeelen aangaande dezen persoon en zijne familie?

A. W. R. F. Z.

Wapen gevraagd.

Wie van de lezers kan het wapen van de familie *ten Seldam* of *ten Zeldam* opgeven? Is dit hetzelfde als van de familie ten Seldam Ganswijk?

Welke zijn alsdan de kleuren? Rietstaps Armorial geeft alleen:

Zeldam Ganswijk (ten) — Holl. Trois oies. C.: une oie.

A H. J. T. S.

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

De Nederlandsche Vlag. Nieuwe bijdragen tot kennis harer kleuren door C. de Waard, Groningen. J. B. Wolters 1900.

Ofschoon de uitgave van dit werk van 1900 dagteekent, is het eene aankondiging als nog ruimschoots waardig. De schrijver behandelt achtereenvolgens: de Literatuur, den toestand vóór den opstand (tegen Spanje), de vlaggentooi onder de Republiek der Vereenigde Nederlanden.

De schrijver komt op grond van nauwgezette navorschingen tot de conclusie, dat de oorspronkelijke kleuren onzer vlag *Oranje*, *wit* en *blauw* zijn en dat van 1572 tot 1630 deze en geen andere gevoerd werden. En, even stellig als het *oranje* vóór 7 November 1630, even zeker is het gebruik van de *roode* kleur na 1663. *Oranje* komt dan in de vlag niet meer voor, in beide tijdperken is geen zweem van een gelijk gebruik van beide kleuren; de overgang ligt dus in of tusschen de jaren 1630 en 1664, maar de schrijver gelooft — op verschillende gronden — niet, dat de verwisseling 33 jaar geduurd heeft.

Zou hiermede deze zoo veel besproken kwestie opgelost zijn? In elk geval is door deze ernstige, op feiten steunende studie, de oplossing een heel eind dichterbij gebracht.

* * *

Bijdragen tot de Geschiedenis van het Gasthuis, het Klooster en de Balije van St. Catharina der Johanniterridders en van het Driekoningen gasthuis te Utrecht, door Dr. P. G. Brondgeest, lector aan 's Rijks Universiteit te Utrecht. Hilversum. Nonhebel en Co. 1901.

Het doel van deze uitgave — opgedragen aan de Afdeeling „Utrecht" der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst, ter herdenking van haar vijftigjarig bestaan op den 23sten Mei 1899 — is de in den titel genoemde instellingen die in Utrecht meer dan vijf en een halve eeuw zieken en ellendigen tot nut zijn geweest, aan de vergetelheid te ontrukken.

Het Catharyne hospitaal te Utrecht, waarvan in dit werk in de eerste plaats de geschiedenis wordt verhaald, is eene stichting van de orde van St. Jan van Jerusalem. Deze orde, die tegelijk strijdend en geestelijk was, vormde te Utrecht bijna altijd een verplegende geestelijke orde. Het tijdstip, waarop ridders van St. Jan zich te Utrecht vestigden, valt waarschijnlijk omstreeks 1251 en 1253; in 1285 waren zij aldaar werkzaam. In de 15e eeuw is het Catharijne gasthuis te Utrecht een ziekenhuis geworden en dat, blijkens de door den schrijver vermelde bronnen, onafgebroken gebleven. In het werk is opgenomen een lijst van de Balijers of commandeurs van de Balije van Utrecht van 1300 tot 1602.

Met de Unie van Utrecht en de afzwering van Philips II veranderde de toestand der instellingen geheel en al: zij werden als geestelijke instellingen opgeheven en kwamen geleidelijk onder het wereldlijk beheer. Het verloop van deze secularisatie en de verdere lotgevallen van de Balije van Utrecht worden uitvoerig uiteengezet en aan deze mededeeling is vastgeknoopt de geschiedenis van het finantiëel beheer der goederen van de Maltezer-orde.

De lezing van dit werk, dat het resultaat van ongetwijfeld langdurige en zorgvuldige onderzoekingen bevat, kunnen wij ten zeerste aanbevelen.

* * *

Beiträge zur Geschichte der Familie Thamerus, bearbeitet von Dr. Curt Meischke. Pirna, 1901.

Uit deze geslachtslijst blijkt, dat het geslacht Thamerus eerst in de Rijnstreek gevestigd was, daarna zich naar Thüringen, het Vogtland, Saksen en Bohemen heeft verplaatst.

Er bestaan thans nog drie hoofdliniën: Arwed Heinrich Edgar Ferdinand Thamerus in Gablonz i. B. (geb. 1856), Horst Emil Ferdinand Thamerus in Pirna (geb. 1859) en Paul Heinrich Edgar Ferdinand Franz Thamerus te Gablonz i. B. (geb. 1859).

Het wapen der familie, zooals het thans gevoerd wordt door Horst Thamerus, den uitgever van dit familieboek, is: In blauw een rood door een zilveren pijl doorboord hart, waaruit een palmboom opgroeit. Helmteeken: Een blauwe arendsvlucht met zilveren vleugels.

De genealogie is, ook in de vrouwelijke lijnen, met zorg bewerkt en steunt doorgaans op authentieke bescheiden en officiëele archiefstukken. Een negental tabellen geven voorts een gemakkelijk overzicht der familiegeschiedenis. Van de merkwaardige personen, die tot dit geslacht behooren, vermelden wij in 't bijzonder den godgeleerde *Theobaldus Thamerus*, geboren te Oberehnheim in den Elsas A° 1505, een leerling van de hervormers Luther en Melanchton.

De heeren *Horst Thamerus* en *Dr. Meischke* hebben door deze uitgave de familie Thamerus en aanverwanten zeer aan zich verplicht.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH

FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz.

ONDER LEIDING VAN

A. A. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar ƒ 8.20 franco per post, buitenland ƒ 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het Genealogisch en Heraldisch Archief, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel ƒ 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à ƒ 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 3. Nieuwe Serie. **XVde JAARGANG.** **MAART 1902.**

INHOUD.

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

„De Broederen hebben verclaert dat, alhoewel de kercke het recht van de beroupinge toecomt ende oversulcx wel souden meugen voortgaen met deselve, nochtans wel merckende dat de Broeders, die te beroupen sijn, niet en souden willen de beroupinge aennemen, ende dat men oversulcx soude verloren arbeydt doen, behalven dat deur dese proceduren de kercke soude ontrustet worden gemaeckt ende de Heeren verbittert, hebben goedtgevonden om vreedts wille van de voors. beroupingen te desisteren" (1).

Festus Hommius recommandeerde aan den Kerkeraad Josua Sanderus, die geruimen tijd „de Cruyskercke binnen Antwerpen bedient" had en daarom vóór anderen behoorde te worden gehoord. De Kerkeraad vond goed, dat die man zou overkomen om zijne gaven te laten hooren en stelde dat aan de Vroedschap voor. Aan het voorstel ging vooraf de mededeeling dat, „alsoo de Heeren Magistraten geresolveert waren het beroupen van D. Taurinus en D. Florianus te laten varen, die van den Kerkenraet tselve daerby laten" zouden. De Vroedschap liet aan den Kerkeraad weten dat zij nooit besloten had „de saecke vant beroup der (genoemde) predicanten te laten varen"; dat zij wel mocht „lyden" dat Sanderus werd aangeschreven om zich te Brielle te laten hooren, maar dat het schrijven niet moest inhouden „dattet soude tenderen tot beroup" (2). Josua preekte en verklaarde dat, „soo men syne hulpe meer van doen hadde", hij wederom zou komen, maar men liet hem gaan, en na zijn vertrek werd besloten niet alleen op 't advies van den burgemeester Van Couwenhoven Johannes l' Empereur, Theol. dr. en predikant te Leiderdorp, maar ook den leeraar van Renesse, Josias van den Houte, op hunne standplaats te gaan hooren. De deputatie, die te Renesse geweest was, rapporteerde dat de stem des leeraars „wat slap ofte doofachtich" (dofachtig) was. Hij kwam dus niet verder in aanmerking. Betreffende den predikant van Leiderdorp werd een goed getuigenis gegeven „soo van syne gaven als andere deuchden, syner wandelinge aengaende." Alleenlijk hij „lispede in het spreken, nochtans alsoo, dat men hem wel conde verstaen". In de Kerkeraadsvergadering van 7 Junij 1621 waren er, die er vóór waren om l' Empereur uit te noodigen zich eens te

(1) Hetgeen is medegedeeld is ontleend aan de Acta van 9, 12. 16, 21, 23 en 26 Maart, 16, 19, 27, 30 April, 7 en 11 Mei 1621; Ress. der Brielsche Regeering van 13, 15, 21 Maart, 5, 16, 18 en 28 April, en 10 Mei 1621; en Acta Classis van 4 Mei 1621.

(2) Acta van 16 Mei 1621 en Res. Vroedsch. 18 Mei 1621.

Brielle te laten hooren, maar na overleg met de Magistraten werd goedgevonden nog eens eene deputatie van 4 personen te zenden naar Leiderdorp. Twee van de vier moesten mannen zijn, die l' Empereur voor den eersten keer zouden hooren. Voorts werd besloten aan het viertal een beroepbrief mede te geven en, indien l'Empereur aan allen bevallen mocht, hen te machtigen tot overhandiging van den beroepbrief. De Classe, naar haar oordeel gevraagd, verklaarde dat, ingeval men gezind was l' Empereur te beroepen, zij „gantsch niet daertegen" had. De leeraar ontving het beroep; de burgemeesters van Leiden, ambachtsheeren van Leiderdorp, werkten mede om het beroep goedgekeurd te krijgen (1) en

Johannes l' Empereur werd den 12den September 1621 te Brielle als leeraar bevestigd. In 1626 had hij eene kwestie met den Kerkeraad. In de Acta van 20 Februarij 1626 leest men: „Alsoo van oude tyden in dese kercke is gebruyckelijck geweest des Sondaeghs vóór den middagh het H. Euangelium vervolgens te predicken ende D. J. l' Empereur, alhier gecomen sijnde, sulcx niet en observeerde, is syne Waerde van den Kerckenraedt vermaent geworden, om hem mede na het oude gebruyck te reguleren, midts dat hy mochte nemen soodanigen Euangelist, als het syne W. geraden ende goedtvinden soude. Hetwelcke hy aennemende, heeft uyt den Euangelio Luce totnochtoe vervolgens gepredickt, maer het 8e cap. afgehandelt hebbende, heeft sonder voorweten des Kerckenraedts aengevangen den Sentbrief Pauli totten Romeynen, met expresse woorden de gemeente aenseggende, denselven Seyndbrieff te sullen achtervolgen totten eynde toe. Hetwelcke de Kerckenraedt niet wel nemende, als sijnde niet alleen tegen t' oude gebruyck, maer oock tegen hare resolutie, over dat stuck genomen ende hem aengeseyt, heeft hem daerover vermaent als een sake van quaden gevolge sijnde. Ende syne verontschuldinge daerop gehoort hebbende, alsoock sijn versoeck om te meugen met het verclaren des voorsz. Sentbriefs voortgaen, ende hem niet te dwingen met onlust den Euangelist Lucam te achtervolgen, heeft geoordeelt dat de redenen van onschult niet genoechsaem sijn ende dat hy oversulcx wel behoorde wederom den ouden voet te volgen ende het nieuwe te verlaten; niettemin overwegende (alsoft de Gemeente bekent gemaeckt is) dat sulx weynich soude strecken tot syner eere, maer wel tot vercleyninge derselver ende tot verminderinge der vruchten, die dese vergaderinge noch voortaen van

(1) Voor „vacatie ende reyscosten opt beroup van Joh. l'Empereur" werd betaald „179 pd. te 40 grooten tpond" (Res. Vroedsch. 26 Julij 1621).

synen arbeydt is verwachtende: so is goedtgevonden ende geresolveert synen W. toe te laten mette verclaringe des gemelten Sendbriefs voort te varen, met expresse conditie dat het by de andere predicanten (die nu sijn ofte namaels comen sullen) niet en worde getrocken in consequentie, dewelcke sullen ghehouden wesen des Sondaegs vóór den middagh het H. Euangelium (ende dat vervolgens uyt soodanigen Euangelist, alst haer belieft) te verclaren; dat oock D. J. l' Empereur niet wederom en sal aflaten van de verclaringe des briefs totten Romeynen, ten ware dattet met voorweten ende advys van den Kerckenraedt gheschiede."

In Maart 1629, toen Ds. Joannes Lamotius gestorven was en Ds. Rosaeus verhinderd werd dienst te doen wegens „accidentale incapaciteyt," werd te 's-Gravenhage Ds. J. l' Empereur beroepen. Herhaaldelijk kwamen er Heeren (1) uit Den Haag te Brielle om het geven van ontslag aan den beroepene te vragen en te bepleiten en bij hun woord voegden zij „brieven van voorschryvens" niet alleen van de Hoven van Justitie en de Haagsche Magistraten, maar ook van den Prins. Om de Brielsche Heeren te bewegen het gewenschte ontslag aan l' Empereur te geven, wezen de Haagsche afgevaardigden op den „last van haere kercke", die „soodanigh" was, „dat deselve niet wel langer en conde gedragen werden van drie predicanten" (zooals nu een geruimen tijd was geschied); op de eenparigheid, waarmede l' Empereur beroepen was, waarom 't beroep „voor goddelick ende wettelick" gehouden moest worden; op de „genegenheyt" van l' Empereur om naar Den Haag te gaan en op de „groote ongelijckheyt tusschen de kercke van Den Hage ende Den Briel". Die van Den Haag was niet alleen „grooter ende meerder ten aensien van de lidmaten ende andere toehoorders, maer oock veel aensienelicker, ja de aensienlickste van het gansche landt, bestaende uyt verscheydene Collegiën, die in de Regeeringe" waren, „sulcx dat die kercke wel gestelt sijnde, het strecken conde tot profijt ende welstandt der kercken deur tgantsche landt, ende wederom int tegendeel". Wat door de Heeren betreffende l' Empereur werd gezegd, was alzoo en ter motiveering van de voorloopige aanneming van het op hem uitgebrachte beroep voerde de leeraar „drie crachtige redenen" aan, „als God, sijn consciëntie ende syne huysvrouwe". Door Willem Crijnsze zijn die redenen in de Acta van 11 Maart 1629 aldus genotuleerd: „God, om dieswille dat, na sijn oordeel, de beroupinge van hem quam,

(1) Ds. Hugo Beijerus, burgemeester en ouderling Allard Claesze Ravensteijn, burgemeester Hanneman en Ds. Laurentius Modeus.

overmits de stemmen van alle de Collegiën (sijnde byna een getal van 100 personen) met sulcke eendrachticheyt daertoe waren gevallen. Soude hem daerom besondigen, indien hy weygerich ware deselvige aen te nemen. Syne consciëntie, omdat hy verstaet in een meerder kercke meer vruchts te sullen doen als in een minder ende is derhalven schuldich het meeste profijt der kercken te soecken. Syne huysvrouwe, omdat deselve seer genegen is naby hare ouders ende vrienden te wesen, waerop sy alreede vaste rekeninge gemaeckt heeft, hetwelcke niet vallende, is hy bevreest dat sy eenich misquaem daerdeur soude meugen crygen, hetwelcke hy gaerne voorcomen soude." De Brielsche Heeren, die niet gezind waren l' Empereur te ontslaan en ronduit verklaarden dat zij „misnoegen" hadden in het verzoek om l' Empereur te ontslaan, „dewyle sy hem gaerne in den dienst deser kercke souden houden," brachten ter verdediging hunner weigering om aan het verzoek der Hagenaars te voldoen het volgende in het midden: „1e. dat de beroepinge by D. l' Empereur is aengenomen tegen den 10n art. der kerckenordeninge; 2e. dat hy seer goede vrucht ende stichtinge onder haer doet; 3e. dat de gemeente van Den Briel hem in aller manieren soect te houden; 4e. dattet te bevreesen staet, indien de dimissie wordt toegestaen, nieuwe moeyte ende swaricheyt in het beroupen van een ander in sijn plaetse". Herhaaldelijk drong de Kerkeraad er bij l' Empereur op aan, „dat hy hemselven soude gelaten stellen ende verwachten het oordeel van meerder kerckelicke vergaderinge", maar alle aandrang was vergeefsch. L' Empereur verklaarde dan alleen te zullen blijven, wanneer de hoogste kerkelijke macht, de Synode, zulks goed mocht vinden. Ook de Brielsche Heeren waren onverzettelijk en lieten aan de Hagenaars weten dat zij in 't ontslag van hunnen leeraar niet konden consenteeren. Door de Haagsche Heeren werd daarop de zaak onderworpen aan het oordeel der Classe van Voorne en de Broeders deden den 24sten April 1629 uitspraak. Zij vonden goed l' Empereur „(hoewel ongaerne) totten dienst van de kercke van sGravenhage, sooveel haer aengaet, te dimitteren". De Brielsche Heeren besloten toen zich daarbij neer te leggen en stonden l' Empereur zijn ontslag toe met de bepaling, dat hij moest blijven, totdat de gemeente voorzien zou zijn „van een ander goet ende bequaem predicant." Voor Den Haag, waar sterk verlangd werd naar de komst des leeraars, een onvriendelijke bepaling. Men kwam er ook tegen op, maar wat bepaald was, werd gehandhaafd en Den Haag moest wachten. Toen de Kerkeraad eerst den 24sten Mei 1629 aan de Vroedschap voorstelde om predikanten te laten beluisteren ten einde te komen

tot een beroep, gaf zij te kennen „dat men soo haestich ende precipitant in de saecke niet behoorde te gaen, dat men noch eenige weecken daermede behoorde te supercederen, omme midlertijt nae goede ende getrouwe predicanten te vernemen." Eerst den 29sten Julij 1629 kon l' Empereur afscheid nemen van den Brielschen Kerkeraad. Zooals hij zei, zou hij eerstdaags vertrekken (1).

Willem Crijnsze, die in 1621 in l' Empereur een ambtgenoot kreeg, moest nog een collega hebben, en nadat gebleken was dat de predikant van Renesse geen stem had voor de Groote kerk van Den Briel, werd door de Vroedschap voorgesteld, om den predikant van Vollenhoven, die „te becomen zoude sijn", uit te noodigen te Brielle zich te laten hooren (2). De Kerkeraad verklaarde er „niets tegen te hebben". De predikant, Johannes Volckerus genaamd, voldeed aan de uitnoodiging en zijne gaven bevielen „zeer wel". Gaarne had de Kerkeraad hem nog eens willen hooren, maar hij excuseerde zich, daar hij vertrekken moest om „sijnne gemeente geen presumptie te geven". Vóór zijn vertrek werd hij met goedkeuring van de Vroedschap gepolst of hij te Brielle de 3de predikant zou willen worden en met goede hope werd besloten hem te beroepen. Aan de Classe van Voorne werd dat besluit kenbaar gemaakt en zij werd uitgenoodigd haar advies te geven. Blijkbaar waren de Broeders ontstemd. In de Acta Classis van 14 Julij 1621 leest men : „Also sy D. Joh. Volcerum niet en kennen ende maer op de recommandatie van eenen ontboden is, sonder sulcx den Classis bekent te maecken, dat sy niet en weten wat sy daerop sullen adviseren ende dat sy daeromme die van Den Briel vermaenen toe te sien dat sy wel doen." Te Vollenhoven werd door afgevaardigden het noodige gedaan om het ontslag van den predikant te bekomen en

Johannes Volcerus werd den 19den September 1621 (3) en dus een week na l' Empereur te Brielle als predikant bevestigd (1). De Kerkeraadsacta van 11 November 1621 vermelden onder de met attestatie ingekomen personen niet alleen Joannes l' Empereur van Leiderdorp, maar ook Joannes Volcerus en zijn huisvrouw Anna Roloffs (2) dr. van Vollenhoven. Den 1sten April 1624 werd aan Ds. Volcerus en aan zijne kinderen het recht van poorter verleend en deed de predikant den eed als poorter.

Den 2den Januarij 1625 was Volcerus (3) niet present in de toen gehouden Kerkeraadsvergadering. Wegens ziekte was hij afwezig. Kort daarna stierf hij. Daar zijn naam niet voorkomt onder de op 7 Januarij absente leden, zal hij tusschen den 2den en den 7den Januarij gestorven zijn. Uit Res. Mag. van 21 Januarij 1625 blijkt, dat hij curator was van de Latijnsche school. In de Kerkeraadsacta van 13 Februarij 1622 is sprake van Roelof Volcerus. Over dien oudsten

---

(1) Over het geven van ontslag aan l' Empereur kan men raadplegen Kerkeraadsacta van 4, 11, 12, 23, 25 en 27 Maart, 20, 27 April, 11, 15 Mei, 29 Junij, 11 en 29 Julij 1629; Acta Classis van 24 April 1629; Ress. der Steedel. Regeering van 12 Maart, 23 April, 2 en 29 Mei 1629.

(2) Res. Vroedsch. 19 Junij 1621 en Kerkeraadsacta van denzelfden datum.

(3) Weinig tijds na die bevestiging, in Januarij 1622, werd door den Kerkeraad de volgende bepaling gemaakt: „Naedien bevonden wiert, dat de predicatiën gemeenelijck langer vielen als voor desen int gebruyck geweest was, so is geordoneert dat dieselvige sullen geëindicht moeton worden Sondach voormiddach voor quartier nae half elve, snamiddachs voor 3 uren ende in de weke voor het quartier nae tiene, alles op de boete van ses stuvers, tot welcken einde de diakenen sullen oock gehouden sijn omme te gaen Sondach voor de middach te 10 uren, snamiddach quartier nae twee uren, ende in de weeke quartier voor tienen, mede op de pene der voorschreven boete te betalen, also nochtans dat op de beededagen, hooge feestdagen, Sondagen des avontmaels ofte wanneer eene besondere begravynge vóór de predicatie is vallende, dese ordre niet preciselijck sal moeten gehouden worden."

In den tijd, waarin deze ordonnantie van kracht was, waren te Brielle de predikanten Willem Crijnsze, J. l' Empereur en J. Volcerus werkzaam. De eerste werd om te lang preeken nooit beboet, de 2de in 1622 tweemaal en in 1623 tweemaal, de 3de in 1622 driemaal, in 1623 viermaal. Den 24sten October 1623 werd de ordonnantie „afgescaft ende is goetgevonden dat deze saecke soude staen in de vryheit der predicanten ende diaconen, also nochtans dat sy haer souden bevlytigen, soveel het mogelick is, het oudt gebruyck deser kercke in desen nae te comen."

Den 1sten Februarij 1775 werd door de Brielsche Vroedschap de volgende resolutie genomen: „Ter vergadering voorgedragen zijnde, dat de predikdienst in de Ned. gemeente dezer stad somtijds zoo lang word uitgerekt, dat de gemeente dikwils verhindert word om de daarop volgende Godsdienst te kunnen bijwonen, alles strijdende tegen resolutiën van vroegere tijden, daartegen genomen: is, na voorgaande deliberatiën, goedgevonden en verstaan, yder der heeren Nederduitse predikanten te laaten communiceeren, dat het de Regeering zeer aangenaam zal zijn, dat gemelde heeren predikanten haar predikatiën zodanig inrigten, dat de kerken voortaan smorgens voor elff, snamiddags voor halff vier, en des avonds voor zeeven uuren uitgaan, alles ingevolge resolutiën, in voorige tijden daaromtrent genomen, en dat de Regeering ook vertrouwt, dat gemelde heeren predikanten zig daaraan zullen gedragen. En worden hun Edele Achtb. de heeren van de Magistraat versogt de nodige ordres op de executie van deze hun Edele Groot Achtb. resolutie te stellen".

(1) In Res. Mag. 17 Januarij 1622 wordt 12 September als bevestigingsdag genoemd, en blijkens de Kerkeraadsacta van 28 Augustus 1621 werd voorgesteld Volcerus en l' Empereur „gelijckelijck" te bevestigen. Dat dit niet plaats had, leeren ons de Acta van 14 en 21 September 1621.

(2) In plaats van *Roloffs* zal men *Roeloffs* hebben te lezen.

(3) Hij vervaardigde een „Compendium Catech. Heydelb." Zie *De Navorscher*, 1896, bl. 387.

zoon des leeraars en diens weduwe (1) kan men raadplegen Ress. Mag. 30 October 1622 en 28 Maart 1625, alsmede Res. Vroedsch. 4 November 1622, aangehaald in *De Navorscher*, 1896, bl. 381.

Op Zondag 23 Februarij 1625 werd door den ouden en nieuwen Kerkeraad gesproken over de beroeping van een derden predikant ter vervanging van Volcerus en met de meeste stemmen werd besloten te beroepen Ds. Leo Pietersen, predikant te Nijmegen. Den 6den April werd het beroep door de Vroedschap en den 10den April door de Classe geapprobeerd. Daarop gingen gedeputeerden van den Kerkeraad met den burgemeester Van der Heul als afgevaardigde van de Vroedschap naar Nijmegen, om „het stuck int werck te stellen" (Acta van 7 April 1625), maar zij deden eene vergeefsche reis. Zij keerden terug met de boodschap „datter gantsch geen consent van den Kerkenraedt aldaer by henlieden en conde verworven worden." Ronduit hadden de Nijmeegsche Broeders verklaard dat het vertrek van Ds. Leo „soude strecken tot ruïne van haere kercke". Eenparig besloten de Brielsche Broeders, de gedeputeerden gehoord hebbende, „de saecke" niet te „vervolgen", maar te „laten berusten", en naar een ander uit te zien. Nadat eenigen waren „voorgeslagen", werd eindelijk „geresolveert" Nicolaus van der Dely, predikant „op de Stadt", te gaan hooren en, ingeval de uitslag „favorabel" mocht zijn, hem uit te noodigen voor de Brielsche gemeente te komen preeken. De Magistraten vonden zulks goed en vaardigden ook uit hun midden iemand af om Van der Dely te gaan hooren. Den 9den Junij werd door de gedeputeerden gerapporteerd dat de gaven van Van der Dely „haer wel hadden bevallen, doch dat syne stemme soodanigh was, dat sy oordeelden in dese kercke (die van Den Briel) te cleyn te wesen". Men zag om die reden van den man af en sprak toen over Hanecopius, die door het verlies van Breda, waar hij predikant was geweest, ambteloos was geworden. Daar deze leeraar wel door verschillende gemeenten zou worden begeerd, oordeelde de Kerkeraad dat men hem zoo spoedig mogelijk moest „aenspreken ende vernemen, off hy hem soude willen laten gebruycken ten dienste der kercke" van Den Briel; en ingeval hij mocht verklaren „totte conditie genegen te sijn", hem mededeelen dat „metten eersten" hem de „schriftelijcke beroupinge" zou worden „behandigt". Aan de Vroedschap gaf de Kerkeraad door gedeputeerden te kennen, dat de gaven van Hanecopius zóó waren, dat er geen twijfel behoefde te bestaan of „hy de kercke ende gemeente dienstich" zou zijn, maar de vroede mannen hadden niet zoo'n haast als de Broeders en lieten aan den Kerkeraad weten, dat zij niet gewoon waren „in soodanige saecken te handelen", wanneer een burgemeester absent was, en dat zij wegens de absentie van den burgemeester Commersteyn daarom geen besluit konden nemen. Den 10den Junij kwam dit ter kennisse van de Broeders en zij besloten „de sake D. Hanecopij te laten berusten, uyt vreese dat men, na des burgemeesters coemste wachtende, soude te laet comen ende vergeefsche costen doen." Men was inmiddels tot de ontdekking gekomen dat „de gantsche gemeente genegen was tot Petrum Placcardum" en „eendrachtelicken" werd besloten na bekomen goedkeuring van den burgemeester Van der Heul gedeputeerden naar Leiden te zenden, om „aldaer by den professoren int heymelick te vernemen na het comportement" van Placcardus, en bijaldien men „alles goedts" mocht hooren, Placcardus „aen te spreken ende de meeninge deser Broederen te openbaren", opdat hij „daerop verdacht" zou zijn, „so eenige kercken hem wilden beroepen". Van de professoren te Leiden werd niets gehoord ten nadeele van Placcardus; zij gaven alleenlijk te kennen dat „het sijn perykel hadde, een persoon so jonck van jaeren ende onervaeren in kerckelijcke saecken met den eersten in een stadt te beroepen". De Kerkeraad stapte over dat bezwaar heen en zijn besluit om den student Placcardus te beroepen werd goedgekeurd door de Vroedschap. De zaak werd daarop voor de Classe gebracht en in hare Acta van 8 Julij 1625 leest men: „de Classis verclaert, dat sy wel hadden gewenscht, dat de kercke van Den Briel haere oogen op een ander man, bedaeghder van jaren ende ervarender in dienst, geslagen hadden, ende de saecke eerst in communicatie met eenige naestgesetene broederen des Classis geleght hadden. Maer aengesien de sake nu t' eenemael ende volcomentlijcken schijnt gedaen te sijn, so en weet de Classis daertoe niet te seggen, wenschende dat het haer ende haere kercke welgae". Door een deputatie werd aan Placcardus het beroep overhandigd en hij nam het „met dancbaerheyt" aan. Daar hij een alumnus van Leiden was, moest er met de Magistraten aldaar gesproken worden, en dezen verklaarden dat Placcardus verbonden bleef, des vereischt, Leiden met zijne gaven te dienen, maar dat zij hun best zouden doen om Placcardus, indien „eenige andere kercken hem quamen te beroepen", te Brielle te doen blijven.

(1) Er werden pogingen gedaan om voor de weduwe een subsidie te krijgen van de Staten; zie Acta der Classe van Voorne en Putten van 29 Junij 1627, 28 Julij 1628, 26 Junij en 15 October 1629.

(*Wordt vervolgd*).

Namen van regeeringspersonen, R. K. geestelijken, predikanten enz., in de dorpen van „Kennemerland, in Brederode en de Baljuwschap van den Landen van Bloys," tot aan het begin der 19e eeuw.

DOOR

W. P. J. OVERMEER.

Reeds sedert geruimen tijd historische aanteekeningen verzamelende, welke betrekking hebben op Haarlem en omliggende plaatsen, bracht ik tegelijkertijd de namen van personen, nader omschreven in den titel boven dit artikel geplaatst, op fiches, met het oog deze ter gelegener tijd mede te deelen.

Tevens verzamelde ik de namen van onbekende of minder bekende Haarlemmers uit de vorige eeuwen.

Bij het lezen van vragen in tijdschriften op genealogisch gebied trof het meermalen mijn aandacht, dat daarin nasporingen werden gedaan naar personen, wier namen ik mij herinnerde ergens gelezen te hebben, doch door verzuim van aanteekening niet meer kon terugvinden.

Vooral de in de *Haarlemsche Gemeentebibliotheek* berustende „Naamwyzer van de Ed. Groot Achtbaare Regeering der XXXII Raden der Stad Haerlem" van 1714—1806, echter niet geheel compleet, met de aanteekeningen in handschrift van *Mr. G. W. van Oosten de Bruyn*, bevatten zeer veel bijzonderheden.

Ik heb dan ook alles verzameld uit verschillende mij bekende gedrukte bronnen, uit handschriften en volgens inlichtingen van sommige personen, die mij welwillend hunne mededeelingen deden.

Gaarne erken ik dat deze bijdrage onvolledig is, doch de mededeelingen worden door mij voornamelijk gedaan, omdat aan dergelijke onderzoekingen nog al bezwaren zijn verbonden. Tevens wijs ik hier op het hoogst belangrijke werk van den heer *P. N. van Doorninck*, te Bennebroek, die verschillende inventarissen uitgaf van oude archieven van gemeenten in de nabijheid van Haarlem.

Voor aanvullingen en inlichtingen houd ik me ten zeerste aanbevolen.

Akersloot met de Woude.

Pieter Wybrantsz., oudt 63 jaer, Schoudt tot Ackersloot. 1494.

Reyer Aelbertsz., oudt 45 jaer
Jakob Claes., „ 72 „
Dirck Dircxz., „ 47 „
Dirck Jansz., „ 49 „
} Waerschippen tot Ackersloot. 1494.

(Inf. 1494 (1)).

Wybrant Simonszoon, oudt 60 jaer
Jan Jans, „ 73 „
Ellert Jacobszoon, „ 60 „ (omtrent)
Heindrick Claeszoon, „ 51 „
Pieter Simonszoon, „ 42 „
} Bourgermeesters, scepenen ende Schotvangers van Ackersloot. 1514.

(Inf. 1514).

In het „Accoort, tusschen Uytgeest ende Akersloot" d.d. 3 October 1604 gesloten, handelende over het verhuizen van inwoners dezer plaatsen onderling en voorkomende in het „Groot previlegie en hantvest boeck van Kennemerlandt en Kennemer-Gevolgh," saamgesteld door den Wormer burgemeester *Willem Gerritsz. Lams* (Amst. 1664) blz. 529 worden als schepenen van Akersloot genoemd:

Pieter Claesz. Mes,
Nan Jansz.,
Jacob Dignumsz.,
Bastiaen Lambertsz.,

In de „Buure—Keuren tot Ackersloot. A₀. 1661." komen in art. 69. de volgende regeeringspersonen dezer plaats op 5 April 1650 voor:

Willem Jansz. Boet, Schout.
Maerte Pietersz.,
Jacob Jansz. Bol,
Pieter Claesz.,
Gerrit Symisz.,
Cornelis Ariaensz.,
} Schepenen.

Volgens de „Generaele Privilegien ende Hantvesten van Kennemer-landt ende Kennemer-ghevolgh" ('s-Gravenh. 1652) waren in 1651:

Willem Jansz. Boet, Schout,
Roelof Pietersz.,
Willem Arienssz. Vygh,
Dirck Gerritsen Dam,
Maerten Corneliszen Vyselaer,
Pieter Jans Stierip,
} Schepenen.
Cornelis Adriaensz. Gorter, Gherecht-Schryver.

(blz. 230.)

In 1664 waren er

Willem Jansz. Boet, als Schout,
Reyndert Adriaensz.,
Dirck Gerritsz. Dam,
Rem Thonissz.,
Cornelis Willemsz. Boet,
Cornelis Govertsz.,
} als Schepenen

en

(1) Deze verkorting beteekent: Enquete upt stuck der verpondinghe 1494 en Informacie upt stuck der verpondinghe, 1514.

Gerrit Claesz., als Secretaris.

(*Lams.* Gr. Prev. en Handv. Boeck. bl. 479.) (1)

In de „Naamwyzer van de Ed. Groot Achtbaare regeering der XXXII Raden der Stad Haerlem", van af 1714 en „Stichters Almanach" komen de volgende Schouten en Secretarissen van *Akersloot met de Woude* voor:

Claas Coster, Schout 1714—1723. Komt in de lijst van 1723—1724 voor als zijnde overleden.

Adriaan Crillaarts, Secretaris 1714—1716. Komt in de lijst van 1716—1717 voor als zijnde overleden.

Waarschijnlijk bleef deze plaats eenige jaren onvervuld, want eerst in 1718—1719 lezen we den naam van zijn opvolger:

Anthony Abraans, wiens naam in de lijst van 1731—1732 niet meer voorkomt.

Cornelis Schermer volgde in 1724 *Claas Coster* als Schout op en was tevens substituut of provisioneel officier. In 1731 bij het aftreden van den Secretaris *Anthony Abraams* werden de betrekkingen van Schout en Secretaris tijdelijk vereenigd. In 1732 echter werd weder een Secretaris aangesteld. Hij komt op de lijst van 1740—1741 niet meer voor.

Willem Cornelisz. Schermer — wellicht een zoon van bovengenoemde — wordt in 1732 Secretaris. In 1740 worden de posten van Schout en Secretaris voor goed vereenigd. Hij blijft Schout en Secretaris tot aan 1760 en wordt dan opgevolgd door

Jurriaan Kolthof, van 1760—1781, deze weder door

Johannes Bierens, van 1781—1788, deze weder door

Laurens Veer, in 1788. In 1806—1807 bekleedde deze nog de functie van Schout en Secretaris.

Volgens van *Ollefen* (2) (Dl IV) was in 1796 *Klaas Butter* aldaar Burgemeester.

R. K. geestelijken

Derk, priester te Akersloot in 1290. B. B. H. (3) II. 156.

Martinus, rector te Akersloot in 1330. B. B. H. II. 156

Claes de Guyter, oudt 55 jaer pastoer te Ackersloot in 1494. (Inf. 1494).

Petrus Theodrick, oudt 26 jaer, die omtrent 12 jaer pastoer geweest es, te Ackersloot in 1514. (Inf. 1514).

Henricus Reineri. Was den 1 April 1568 sedert 5 jaar pastoor te Akersloot. B. B. H. X. 395.

Blommartius was in 1631 en ook nog in 1633 aldaar pastoor. B. B. H. I. 348; III, 156 en 315; IV, 435 en VI 299.

(1) Deze verkorting beteekent: Het Groot previlegie en hantvest boeck van Kennemerlandt en Kennemer-Gevolgh, ... 't samen gestelt door *Willem Gerritsz. Lams.* Amst. 1664. 4°.

(2) *Ollefen, L. van,* De Nederlandsche Stad- en Dorp- beschrijver. Amst. 1798—1801. 8°.

(3) B. B. H. beteekent: Bijdragen voor de geschiedenis van het Bisdom Haarlem.

Johannes Steenius. Was alhier in 1643 pastoor. B. B. H. XIV, 38.

Hieronymus Coeck was in 1688 alhier pastoor. B. B. H. V, 107.

Franciscus Jacobus de Broeder. Was pastoor van 1712 — 17 April 1719 alhier, en overleed op laatstgenoemden datum. Over hem komen belangrijke biographische mededeelingen voor in de „Aanteekeningen betreffende de Leydsche pastoors sedert „de Hervorming" tot aan „de Herstelling", van 1557—1857, door *Dr. J. D. Frenay*, in de B. B. H. Dl. VI blz. 371 en v. v.

Johannes Tuyck, „oud 41 jaren, geb. van *Crommenie* waereldpriester, niet geordent of Jesuit of Jesuitsgesinde, oock geen Jansenist". Hij had in 1732 zijne statie te Akersloot. B. B. H. XVII, 202.

Lambertus Jacobus Donckers, protonotarius apostolicus Was van 1755—1757 te Rhoon, van hier naar Akersloot, in 1770 naar Haarlem, in 1788 buiten bediening, en overleed in April 1803. Hij was Rotterdammer. B. B. H. X. 77.

Leonardus Snelle, pastoor te Akersloot in 1796.
v. Ollefen. Dl. IV.

Predikanten.

Door den heer *F. S. Knipscheer*, predikant te Akersloot, is in het Nieuw Kerkelijk Handboek door *M. W. L. van Alphen Jr.* Jrg. 1901 eene beknopte geschiedenis geschreven van de Ned. Herv. gemeente te Akersloot, benevens een naamlijst der predikanten tot op heden.

Daaraan ontleen ik het o. a. het volgende.

Symon Paulusz. was alhier de eerste predikant. In het notulenhoek der gemeente Uitgeest staat: „*Simon Paulusz.*, heeft van Aeckersloot deze gemeynte bedient omtrent het jaar Christi 1583."

Bij *Reitsma* en *van Veen*, Acta der Provinciale en Particuliere Synoden (Dl. I, blz. 23) (1) komt hij reeds voor in 1574 als predikant in de Schermer, en later te Schermerhorn (blz. 80, 81). Aan hem werd bij besluit van de particuliere Synode der kerken in Noord-Holland, vergaderd van 12—15 Mei 1587 te Alkmaar, hulp toegezegd, daar hij tot armoede vervallen was (blz. 143. Zie ook blz. 155, 156).

Dierck Claessen, prop. gek. van Schagen najaar 1600, vertrokken einde 1619. Volgens *Reitsma* en *van Veen* (I blz. 292) werd hij den 18 Juni 1601 toegelaten tot den dienst „voor de Kercke" te Ackersloot. Te voren was hij schoolmeester te Schagen.

Henricus Bruyninck, (ook *Bruiningius*) gek. 1620, vertr. begin 1652.

(1) Groningen, J. B. Wolters, 1892—1899.

Cornelis Laurentius, prop. gek. van Amsterdam 23 Juni 1652, vertr. 12 September 1653 naar Muiden

Christianus Gerardi ten Herten, prop. gek. 21 December 1653, emeritus September 1708.

Jacobus Adrianus Folkerts, prop. gek. van Alkmaar 25 Dec. 1708, vertr. 19 Mrt. 1724 naar Bergen op Zoom.

Hillebrandus Cagias, prop. gek. van Tessel 22 October 1724, overleden 23 Juli 1726.

Jacobus Buschman, prop. gek. van Amsterdam 24 November 1726, vertr. 1 Augustus 1728 naar Elburg.

Jacobus Gla(y), prop. gek. van Amsterdam 12 December 1728, ontslagen op verzoek wegens ziekte in het begin 1748.

Johannes van der Gaegh, prop. gek. van Amsterdam 19 Mei 1748, vertr. 26 Maart 1752 naar Suriname.

Didericus Wilree, prop. gek. van Delft Juli 1759, vertr. 18 Juni 1775 naar Oud-Alblas.

Gerhardus Johannes Scheers, gek. 23 Juni 1776, vertr. 8 Februari 1784 naar St. Thomas in Amerika.

Henricus van Borck, prop. gek. van Mijdrecht 4 Juli 1784, vertr. 28 October 1787 naar Uitgeest.

Bernardus van Weernen, prop. gek. van 's Gravenhage 25 Mei 1788, vertr. 24 Mei 1795 naar Oosthuizen.

Jan Willem Smit van Diepen, prop. gek. van Classis Woerden 23 October 1796, vertr. 23 Januari 1798 naar Wijk aan Zee.

Jacob Hess, gek. 9 November 1800, vertr. 19 Juli 1807 naar Veenhuizen.

Reitsma en *van Veen*, (Dl. I, blz. 383) noemen onder de „aanwezige dienaeren" op de particulieren Noorthollantschen Synodi, begonnen binnen Haerlem den XXX Maij anno 1606" o. a.

Theodorus Nicolai, dienaer tot Akersloot. De heer *Knipscheer* teekent in zijn medegedeelde lijst aan dat hij den naam van dezen predikant niet kan plaatsen.

Neel Huygen, waerdinne tot Akersloot 3 October 1604. Ten hare huize werd het bovengenoemde accoord tusschen Uitgeest en Akersloot gesloten.

Uitgeest.

Gerrit Strylink, Schoudt te Uytgeest, oudt 53 jaer, 1494.

<table>
<tr><td>Claes Claesz.,</td><td>oudt 46 jaer</td><td rowspan="5">Schepenen te Uytgeest, 1494.

(Inf. 1494).</td></tr>
<tr><td>Gebrandt Gerritsz.,</td><td>„ 35 „</td></tr>
<tr><td>Pieter Pietersz.,</td><td>„ 48 „</td></tr>
<tr><td>Aelbert Dircxz.,</td><td>„ 50 „</td></tr>
<tr><td>Zierick Dirckz.,</td><td>„ 62 „</td></tr>
<tr><td>Jan Willemszoon,</td><td>oudt 58 jaer</td><td rowspan="3">Buyrluyden te Uytgeest. 1514.
(Inf. 1514.)</td></tr>
<tr><td>Jan Aerentszoon,</td><td>„ 77 „</td></tr>
<tr><td>Pieter Jacobsz.,</td><td>„ 34 „</td></tr>
</table>

Claes Mey, Schout te Uitgeest, 1460. (Inv. Arch. Haarlem III, bl. 56) (1).

In het „Accoort tusschen Uytgeest, Wessanen en Crommenye" gesloten den 18 November 1589 waren o. m. tegenwoordig van Uitgeest

Gerrit Simonsz., Schout.

Cornelis Claesz.,

Bruyn Bruynsz., oudt-Schepen.

In het „Accoort, tusschen Uytgeest en Graft" gesloten d.d. 26 November 1591 te Uytgeest, ten huize van *Anna Taems*, waerdinne in de Swaen tot Uytgeest, en handelende over het verhuizen van inwoners dezer plaatsen onderling, waren tegenwoordig

<table>
<tr><td>Cornelis Ysbrantsz.,</td><td rowspan="4">Schepenen tot Uytgeest.</td></tr>
<tr><td>Pouwels Jansz.,</td></tr>
<tr><td>Symon Gerritsz.,</td></tr>
<tr><td>Arent Pietersz.,</td></tr>
</table>

Het accoort was onderteekend door *W. Pietersz. Limmen*, Secretaris.

In een dergelijk „Accoort, tusschen Uytgeest ende Akersloot" d.d. 3 October 1604 (zie de mededeelingen onder Akersloot met de Woude) komen voor als Schepenen van Uitgeest:

Claes Pietersz. van der Marken, en,

Gerrit Gerbrantsz.

In 1608 was alhier Schout

Alert Arendsz.

(Inv. Arch. Haarl. III blz. 56).

Blijkens het „Accoort tusschen Uytgeest ende Wormer" d.d. 12 Juni 1612 waren te dien tijde aldaar als „Exu-meesters tot Uytgeest"

Gerbrant Philipsz.,

Pouwels Jansz.,

Jan Pietersz. Schouten.

Op een der zerken in de Herv. Kerk te Uitgeest komt het volgende opschrift voor:

JAN. ALLERTZ. BONCKENBVRG. DIE. 40. JAEREN. SECRETARIS. VAN. WITGEEST. IS. GEWEEST. IS. GERVST. DEN. 13. AVGVSTY. 1670.

In de „Keuren ende Ordonnantiën, ... van den Dorpe Uitgeest . . . ." den 1 Juli 1635 gepubliceerd, komen voor als zijnde daarbij tegenwoordig geweest:

Allert Arentsz. Bonckenburgh, schout.

<table>
<tr><td>Heyndrick Hesselsz.,</td><td rowspan="3">Schepenen.</td></tr>
<tr><td>Aerjaen Jansz. van 't Sant,</td></tr>
<tr><td>Cornelis Bruynsz. Houtkoper,</td></tr>
</table>

Deze Keuren zijn geteekend door *A. Bonckenburgh* als secretaris.

(1) Inventaris van het archief der stad Haarlem opgemaakt door Mr. A. J. Enschedé. Haarlem, *A. C. Kruseman*, 1866—1867. 8o.

Bij het bekend maken eener „Keur Gepubliceert van van 't Raethuys tot Uytgeest opten 23 January 1639." waren tegenwoordig:

Jan Symonsz. van der Graft, schout.
Willem Pouwelsz. Koster,
Cornelis Bruynsz. Houtkoper, } Schepenen.
Cornelis Cornelisz. Locq,
(Zie Lams blz. 515, 516 en Inv. Arch. Haarlem. III, 50).

In 1651 waren alhier:
Jan Symonsen van der Graft, schout.
Hendrick Hessels,
Dirck Jacobsz. Vennen,
Jan Claesz. van 't Zant, } Schepenen.
Arent Pauwelsz. Kooch,
Arent Pietersz. Snijder,
Jan Allertsz. Bronckenburgh, Secretaris.

In de beschrijving welke *Lams* geeft van Uitgeest, meldt hij in 1664 de volgende regeeringspersonen:
Allert Jansz. Bonckenburg, schout.
Cornelis Jansz. Volger,
Gerrit Ysbrantsz.,
Willem Sweeren, } Schepenen.
Dirck Claesz. Blaeu,
Aris Allertsz. Kiel,

In de meer genoemde naamlijsten der Haarlemsche regeeringspersonen komt in 1714—1715 voor:
Dirk Æmilius als schout.
Adriaan Crillaarts, als secretaris. Hij was tevens secretaris van Akersloot met de Woude en Limmen. In de lijst van 1716—1717 komt hij voor als zijnde overleden, en werd in 1718 opgevolgd door
Anthony Abraans, welke in 1721 werd opgevolgd door
Fop Goezinnen, die het volgende jaar reeds vervangen werd door
Gerrit Stockemaker, welke tevens den titel erlangde van subst. schout. In 1760 trad
Claas Gerritse Stokkemaker — waarschijnlijk zijn zoon — als zijn opvolger op.

Eerst in de lijst van 1781—1782 komt de naam *Dirk Æmilius* niet meer voor als schout. Deze zou dus minstens deze betrekking gedurende 66 jaar vervuld hebben. Hij werd opgevolgd door
Gerrit van Leyden, welke in 1783—1784 de vereenigde post van schout en secretaris vervulde. Ook in dat jaar komt bij gevolg de naam van *Claas Gerritse Stokkemaker* niet meer voor.

In 1784—1785 werd *Gerrit van Leyden* opgevolgd door
Jan Evenbly, terwijl op de lijst van 1788—1789 als zijn opvolger vermeld staat
Pieter Bruyneman. Deze functionaris verkreeg er later den post van gerechtsbode bij, zooals althans uit de lijst van 4 October 1795 blijkt.

In de lijst van 1803—1804 komt zijn naam niet meer voor. In dat jaar is hij vervangen als schout en secretaris door
Pieter Klinkhamer, welke in 1806—1807 deze betrekkingen nog vervulde.

R. K. geestelijken te Uitgeest.

Hugo, presbyter. 1226.
B. B. H. VIII, 335 en IV, 371.

Nanne Arentsz., vicecureyt, oudt 42 jaer. 1494.
(Inf. 1494).

Gysbert Gysbrechtszoon, oudt 45 jaer. 1514. Hij is in 1545 ontslagen of vertrokken.
(Inf. 1514 en B. B. H. VIII, 335).

Willem IJsbrandsz., pastoor alhier van 1545—1575.

Volgens de Oudh. en Gest. van Kennemerland (1) I, 385, was hij in 1545 onder-pastoor. Misschien is hij dit gebleven tot aan de plundering der kerk in 1575. Volgens eene volksoverlevering zou hij toen ontvlucht of verjaagd zijn. Van 1575—1609 waren de inwoners van Uitgeest verstoken van een r. k. geestelijke en werd door z. g. rondtrekkende priesters bezocht. Vooral wordt met lof onder dezen vermeld

Mr. Aalbert, geboren in de Streek, tusschen Hoorn en Enkhuizen. Hij zou dit werk volgehouden hebben van 1575—1609, dus gedurende 34 jaar. Althans geen ander wordt genoemd.
(Zie o. a. B. B. H. VIII, 323).

Willem Kruik [*Crucius*] was de eerste pastoor alhier na de reformatie. Hij vestigde zich te Uitgeest als zoodanig in 1609. Hij was geboren te Haarlem licentiaat in de Godgeleerdheid en Kanunnik van Haarlems Kapittel. Hij schijnt zich niet gedragen te hebben naar de regelen zijner kerk en bekwam in 1612 zijn ontslag als pastoor van Uitgeest.

Waarschijnlijk werd hij in 1618 van het Canonicaat ontheven, daar hij in dat jaar na opvordering weigerde de statuten van het Kapittel terug te geven. Althans wij vinden bij zijn overlijden op 24 December 1624 in de „Tabula Chronologica episcopatus et ecclesiae cathedralis Harlemensis etc." vermeld: „Obiit *D. Crusius*, olim canonicus Cathedralis Ecclesiae Harlemensis".
(Zie behalve de genoemde Tabula Chron. ook B. B. H. VIII, 323, 335).

In 1612 werd *Willem Kruik* opgevolgd door
Mr. Christaan Garst, geboren te Amsterdam. Hij overleed den 10 November 1615 als pastoor van Uitgeest.

(*Wordt vervolgd*).

(1) Oudheden en Gestichten van Kennemerland . . . uyt het latijn vertaald, — door *H. V. R.* Leiden, 1721. 8o.

Het plakkaat van 1795 over het wegnemen van de wapens enz. uit de kerken, huizen enz.

Art. 9.

Dat vóór den 1 September 1795 alle wapens en rouwkassen door of vanwege de eigenaars derzelven ten hunnen koste, doch onder opzicht der respective kerkmeesteren, uit de kerken zullen mogen worden weggehaald, en dat de overblijvende vóór de maand October ten behoeve der armen of kerken van elke plaats zullen worden geamoveerd.

Art. 10.

Dat dit echter niet toepasselijk is op tombes, gedenkstukken van kunst of diergelijke monumenten waardoor men de nagedagtenis van vaderlandsche staatsmannen, helden, geleerden of kunstenaars t' eeniger plaatse heeft willen vereeren en vereeuwigen.

Art. 11.

Dat mede vóór den 1 September 1795 van de voorgevels van alle huizen, andere gebouwen, alsmede van alle koetsen, jachten en andere rij- of vaartuigen, door de respective eigenaars zullen moeten worden weggenomen of uitgehouwen alle wapenschilden en ornamenten van heraldie, op poene dat zulks in de voorsz. maand op ordre der municipaliteit, doch ten kosten der eigenaars, zal worden ten uitvoer gebragt.

Art. 12.

Dat mede vóór den 1 September deezes jaars alle gedistingueerde gestoeltens in de kerken zooveel mogelijk zullen worden egaal gemaakt, en tot plaatsen gelijk met alle anderen, zonder eenig teeken van onderscheid, geschikt zullen worden, zoodat voortaan de leden van eenige collegiën, of ambtenaars, heeren of vrouwen van plaatsen geene afgezonderde of boven andere uitstekende zitplaatsen, uit hoofde hunner qualiteit, zullen mogen hebben.

Art. 13.

En eindelijk, dat hoe eerder zoo beter, maar uiterlijk vóór den 1 September 1795, zal moeten ophouden het dragen van leverijen, op poene dat een iegelijk, die na dien tijd word aangetroffen, eenig stuk van leverijkleeding aan zijn lijf hebbende, dadelijk door de dienaars der justitie zal worden geapprehendeerd, in een wachthuis gebragt, en hem aldaar die kleeding uitgetogen; en dat, wanneer de zelfde persoon andermaal in zoodanige kleeding gevonden word, hij zonder figeur van proces zal worden gecondemneerd, om als een verlaagd wezen, dat zijn eigen schande najaagt, in zijn leverij op een schavot of kaak ten toon gesteld en voorts uit het territoir van den rechter gebannen te worden; zullende desniettemin diegenen ten wier huize zoodanige leverijdragende persoonen woonen, of in wier actueele dienst zij zijn, deswegen verbeuren voor de eerste reize een boete van honderd, en voor de tweede reize een boete van duizend goude ducaaten, een derde voor degenen die den leverijdraager hebben geattrappeerd of aangebragt, een derde voor de armenkassen der plaatse, en een derde voor den officier die de calange zal hebben gedaan.

En opdat niemand voorwende, van deeze inrigtingen onkundig te zijn geweest, zal deeze alomme gepubliceerd en geaffigeerd worden waar zulks behoord en gewoon is te geschieden.

Gedaan in Den Hage onder het klein zegel van den lande, den 8 Junij 1795, het eerste jaar der Bataafsche vrijheid.

(*Was geparapheerd*)
P. GEVERS vt.
(*Onder stond*)
Ter ordonnantie van de provisioneele repraesentanten van het volk van Holland.
(*Was geteekent*)
C. SCHEFFER.

waarop na deliberatie goedgevonden is, de voorn. concept-publicatie te approbeeren, en in dier voegen te arresteeren; waarvan de noodige publicatie en affictie zal worden gedaan daar hetzelve te geschieden gebruikelijk is.

C.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering van de Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland, gehouden op Maandag den 13 Julij 1795.

Missive van Overschie over gestoeltens en begraafplaatsen. Ontfangen eene missive van de municipaliteit van Overschie en Hogenban, den 11 deezer, behelzende bezwaaren over art. 2 en 11 van de publicatie deezer vergadering van 18 Januarij laatstleeden relatief het wegneemen der zoogenaamde eeregestoeltens in de kerk en nopens het aanleggen van begraafplaatsen &c., verzoekende derhalven nadere ordres en elucidatie &c.;

waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, deeze missive bij appointement te stellen

in handen van het Committé van algemeen welzijn, om te dienen van consideratiën en advis met terugzending derzelve.

D.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering van de Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland, gehouden op Woensdag den 15 Julij 1795.

Missive van Portugael over glazen in hunne kerk, en 't kerkhof.

Is geleezen eene missive van schout en schepenen van Portgael, den 13 deezer, vraagende of geschilderde wapens op de glazen in hunne van kerk uit hoofde der publicatie van 8 Junij ook moeten worden weggenomen, en zoo ja, wie de onkosten, daarop vallende, draagen zal; wijders verzoekende enz. (1);

waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, deeze missive te stellen bij appointement in handen van het Committé van algemeen welzijn, om te dienen van consideratie en advis met terugzending derzelve.

E.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering van de Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland, gehouden op Donderdag den 6 Augustus 1795.

Missive van de municipaliteit van IJsselstein over de wapens en begraafplaatsen.

Ontvangen een missive van de municipaliteit van IJsselstein, van den 4 deezer, waarbij kennis geeven van hunne bezigheden uit kragte van het decreet deezer vergadering van den 2 Julij laatstleeden nopens de wapenborden en wapens op de zerken, alsmede enz. (1);

waarop na deliberatie goedgevonden is, de voorn. missive bij appointement te stellen in handen van het Committé van algemeen welzijn, om advis met terugzending.

F.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering van de Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland, gehouden op Donderdag den 3 September 1795,

het eerste jaar der Bataafsche vrijheid.

Req. van den kerkenraad der Lutersche gemeente te 's-Hage over het amoveeren van wapenschilden, enz.

Is gelezen de requeste van den kerkenraad der Lutersche gemeente te 's-Gravenhaage, om de daarbij geallegueerde redenen verzoekende nadere verklaring, of de wapenschilden, ter eere van den Deenschen minister Van Grijs en den Sweedschen minister Van Storcke en van andere militaire persoonen in de Lutersche kerk alhier opgehangen, gehouden moeten worden te vallen in de termen van de prohibitie bij 't 9 art., dan wel van de uitzonderingen bij het 10 art. van het decreet van 8 Junij 1795 bepaald, en dat, bijzooverre verstaan mogte worden, dat de gemelde rouwkassen zouden moeten worden geamoveert, dat alsdan uithoofde van de bijzondere redenen de termijn, bij het decreet gesteld, geprolongeert moge worden tot ult. Dec. van dezen jaare, anneemende de supplianten, om, bijzover gemelde rouwkassen door de respective eigenaars of sommigen van hun niet tijdelijk mogten zijn afgenomen, dezelve alsdan vóór het einde van dit jaar ten kosten van de kerk te doen amoveeren; en dat de supplianten hiermede gehouden mogen worden voor diligent;

waarop na deliberatie goedgevonden is, de voorn. requeste bij appoinctement te stellen in handen van het Committé van algemeen welzijn, om advis met terugzending, en intusschen de supplianten te houden voor diligent.

(1) Hetgeen volgt, is hier van geen belang.

G.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering van de Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland, gehouden op Maandag den 14 September 1795,

het eerste jaar der Bataafsche Vrijheid.

Commun. ener visite van den envoyé van Denemarken over de wapenborden in de Lutersch. kerk.

De praesident communiceerd, bij zich gehad te hebben den minister van Denemarken, welke hun had onderhouden over twee wapenschilden, in de Lutersche kerk alhier hangende, van twee zijner voorzaaten, waaromtrent gemelde minister verzogt, de dispositie deezer vergadering te weeten, namelijk of dezelve konden blijven hangen, dan wel weggenomen dienden te worden, in welk laatste geval hij daarop de nodige ordre zou doen stellen.

En is, op het te kennen geeven van 't Committé van algemeen welzijn, dat op morgen gereed zou weezen met deszelfs advis op het gepraesenteerd request van den Lutherschen kerkenraad alhier wegens de in die kerk gevonden wordende wapenschilden, de deliberatie over het voorstel van den Deenschen minister uitgesteld totdat het gem. advis zal inkomen.

H.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Vergadering van de Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland, gehouden op Woensdag den 16 September 1795,
het eerste jaar der Bataafsche vrijheid.

Advis van 't Committé van algem. welz. op de req. der kerkenr. van de Lutersche gem. nopens de wapenborden.

Het Committé van algemeen welzijn dient van consideratiën en advis op de bij appoinctement van den 3 deezer in deszelfs handen gestelde requeste van den kerkenraad der Lutersche gemeente alhier in Den Haage wegens de wapenschilden, in de Lutersche kerk gevonden wordende, breder in de notulen van dien dag vermeld;

waarop, het voorsz. advis gehoord zijnde, is dien conform goedgevonden en verstaan, de voorsz. kerkenraad bij deeze te gelasten, om vóór den 24 deezer maand aan het decreet deezer vergadering van den 8 Junij l.l. te voldoen, en mitsdien te zorgen, dat de gem. wapenschilden vóór dien tijd worden weggenomen, zullende gem. kerkenraad verder gehouden en verplicht zijn, om van derzelver obediëntie in deezen aan deeze vergadering kennis te geeven.

En zal extract deezer aan gem. kerkenraad worden gegeeven tot deszelfs naricht en om zich daarna te gedraagen;

terwijl van het besluit deezer vergadering omtrent gem. wapenschilden aan den Deenschen minister, welke zich deswegens op voorleeden Maandag bij den praesident deezer vergadering had vervoegt blijkens de notulen van dien dag, zal worden kennis gegeeven, ten einde aan denzelven gelegenheid te geeven, om omtrent de zodanigen welke in gem. kerk van voormaalige en alhier overledene Deensche ministers gevonden worden, de noodige orders te doen stellen.

I.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

Het Administratif bestuur van het voormalig gewest Holland
aan alle
de municipaliteiten en bailliuwen binnen hetzelve gewest.

Medeburgers,

Vanwegen het Uitvoerend bewind der Bataafsche republiek gelast zijnde, om op onze verantwoordelijkheid zorge te dragen, dat binnen den kortstmooglijken tijd uit alle kerken en andere publieke gebouwen, tot dit gewest behorende, weggenomen worden de wapenborden, eergestoeltens en andere teekens van onderscheiding, en dat mede verboden worde het dragen van liverijen, het voeren van wapens op koetzen, en alles hetgeen strijdig is tegen de geheiligde wetten der gelijkheid, overeenkomstig de maatregulen reeds in den aanvang der Revolutie in Holland en andere gewesten genomen;

haasten wij ons, Ul. hiervan te informeeren, Ul. tevens op het serieuste gelastende, ten rigoureuste de hand te houden aan de executie van de publicatie van de Provisioneele representanten van het volk van Holland in dato 8 Junij 1795 ten dien opzigte geemaneerd, en wel speciaal te letten op, en op uwe personeele verantwoordelijkheid de hand te houden aan, art. 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 en 13 van bovengemelde publicatie; mitsgaders te zorgen, dat door generlei uitvlugten, als daar zijn het gedeeltelijk effaceeren van de teekens van heraldie op koetzen, rijtuigen als anderszins, het substitueeren van opzigtelijke monteringen, de couleuren van het wapen aanduidende, in de plaats van liverijen, enz., de goede intentie welke in gemelde publicatie allerwegen doorstraald, worde illusoir gemaakt, maar daarentegen de correctiën, poenaliteiten en boeten, bij de meergemelde publicatie gestatueerd, aan de schuldige zonder oogluiking worden ter executie gelegd;

waarop ons verlatende, bevelen wij Ul. in de bescherminge Godes.

Geschreven in Den Haag den 16 Maart 1798, het vierde jaar der Bataafsche vrijheid.

Willem Ris vt. (1)

Ter ordonnantie van het bestuur voorn.

Heuvelman. (1)

J.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

In Den Haag den 19 Maart 1799,
het vijfde jaar der Bataafsche vrijheid.

De Commissie van binnenlandsche correspondentie uit het Intermediair administratif bestuur van het voormalig gewest Holland
aan
de municipaliteit van (2)

Medeburgers,

Daar veele ingezetenen der Bataafsche republiek, strijdig met de beginzelen der Omwenteling, zich niet ontzien, van bij onderscheidene aankondigingen op verschillende wijzen de *titulaturen*, ten tijde der overheersching in gebruik, van heer, *vrouwe*, *mevrouw*, *Weled.*, *Weled.gebooren*, *graaf*, *baron*, *enz.* in de openbaare nieuwspapieren bij de naamen van zoodanige persoonen als zij waanen door ge-

(1) Het onderstreepte is geschreven, het overige gedrukt.
(2) Hier werd de plaats schriftelijk ingevuld.

boorte, stand of rijkdom daartoe gerechtigd te zijn, te bezigen; ja men die zelfs aan de deurposten der bewooners noch geplaatst vindt; 'tzij dat deze kwaade gebruiken door gewoonte, 'tzij om de gevoelens der gelijkheid te verguizen, blijven stand grijpen, en zeker, naarmaate men van den tijd der Omwenteling verwijdert, niet verminderen; zo gaat het echter vast, dat dezelve niets anders ten gevolge kunnen hebben, dan den volksgeest van het spoor te leiden en te bederven, ja de gevoelens van *gelijkheid*, overeenkomstig met den grondslag onzer Omwenteling en staatsregeling, meer en meer te doen verflauwen en eindelijk geheel te doen versterven.

'tIs uit dien hoofde, dat deze Commissie, door hoogeren last geauthoriseerd, zich in de onvermijdelijke noodzakelijkheid bevindt, om Ul. te moeten terugroepen tot de publicatie der Provisioneele repraesentanten van het volk van Holland de dato 8 Junij 1795, welker handhaving bij herhaaling door het Administratif bestuur van dit gewest, op last van het Uitvoerend bewind, in dato 16 Maart 1798 is aanbevoolen, dan dewelke, even als de publicatie, schijnt veronachtzaamd te worden; waarom wij U bij dezen andermaal op het serieuste aanbeveelen, ten rigoureusten de hand te houden aan de executie van bovengemelde publicatie van 8 Junij 1795, ten dien opzichte geëmaneerd, en wel speciaal te letten op art. 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 en 13 der gezegde publicatie, mitsgaders te zorgen, dat in de couranten, binnen uwe stad of plaats gedrukt wordende, geene aankondigingen hoegenaamd met bovengemelde *titulaturen* pronkende, worden geplaatst; opdat de goede intentie in gemelde publicatie allerwegen doorstraalende, niet worde elusoir gemaakt, maar integendeel aan dezelve, door de applicatie der correctiën, poenaliteiten en boeten, bij dezelve gestatueerd en aan den overtreder opgelegd, volkomen worde beantwoord.

Heil en Broederschap!

De Commissie voorn.
A. Loosjes Pz. vt. (1)

Ter ordonnantie van dezelve
D. Woerlee. (1)

Medegedeeld door Mr. P. van Meurs.

Oude registers van overlijden te Makassar.

Vangen de oude doop- en trouwregisters te Makassar reeds aan in 1727, van oude overlijdens- dan wel begraafregisters is geen ander spoor te ontdekken, als één dat tot titel heeft:

(1) Het onderstreepte is geschreven, het overige gedrukt.

„Register der overledene Christenen gerekend van primo Januarij 1819 tot ultimo December 1828."

Op laatstgenoemd tijdstip werd de Burgelijke Stand ingevoerd.

Uit bedoeld register laten wij hier het grootste aantal namen volgen.

17 September 1819, luit. koll. Sallat.

12 November 1819, de burger J. J. Seena.

14 Mei 1820, een dochtertje van den heer G. W. de Vos.

25 Juni 1820, de burger W. P. Crommelin.

7 Juli 1820, juffr. Anna Maria Muller, wed. Brouwer.

17 Juli 1820, juffr. Maria Monsieur.

28 November 1820, de burger H. Coutrier.

22 Februari 1821, de heer Stephanus Groeneveld.

2 Maart 1821, de heer Joachim Tramburg.

6 November 1821, juffrouw Catharina de Breijer.

27 Januari 1822, de heer L. W. Deefhout.

14 Juni 1822, de heer W. H. Pielaat.

1 Juli 1822, A. Ravensbergh.

15 December 1822, gepens. luit. J. Rosenveld.

31 Januari 1823, gepens. kapt. Lod. Willemberg.

17 April 1823, E. M. Brouwer.

17 Juni 1823, A. J. Geesdorp.

26 September 1823, kapt. Vredenburg.

4 October 1823, T. Bosch.

3 Januari 1824, Jacob Leendert Crommelin.

2 Maart 1824, een dochtertje van Crommelin, gen^t Elisabeth Petronella.

21 April 1824, mejuffr. Theodora Johanna Rosenboom, huisvrouw van Jacobus Claassen.

2 Maart 1825, Helena Spruit.

11 Mei 1825, J. D. J. Deefhout.

17 Mei 1825, J. Elisabeth Rosenboom, wed. J. D. J. Deefhout.

14 Juni 1825, Johanna Elisabeth Baart, wed. C. Pielaat.

9 October 1825, mevr. Johanna Maria Peters, wed. Crommeling, laatst wed. Rambergé.

23 December 1825, Burger C. A. Coutrier.

7 Januari 1826, de heer S. W. Geesdorp.

22 Januari 1826, mejuffr. M. S. W. Josephie, wed. J. Tramburg.

8 Februari 1826, burger T. Ravensbergh.

17 Februari 1826, P. Klop.

1 Januari 1827, De heer J. H. A. M. de Grave.

26 Febr. 1827, mejuffr. Carolina Alagonda v. Essen.

18 Maart 1827, Burger van Rhee.

14 Augustus 1827, Jongeling Willem Hodenpijl.

20 September 1827, juffr. S. E. Wechgel, wed. D. R. Brouwer.

18 Januari 1828, juffr. de wed. Bakker.

M. W. W. v. R.

Het geslacht Van Galen.

(*Vervolg*).

Hinrich, *Geert* en *Rutger van Galen* (geheeten van Halswijck), gebroeders, geven 5 Januari 1431 een ontzegbrief aan Roloff van Dijepholt, postulaat, en de steden en ingezetenen van het Sticht (ibidem blz. 259). Rutger gezegd Halstwich, richter te Essen a° 1462, kwam ons boven reeds te voren.

Johan van Galen Johanssoen e. a. worden 21 Juli 1431 vijanden van het Sticht, waarvan de brief te Vollenhove in de kist ligt (*sic*) (ibid., blz. 260).

Rutger, *Willem* en *Gysbert van Galen*, uit het kwartier van Nijmegen, teekenen in 1436 den Verbondbrief (Nijhoff, ibid. IV).

Hendrik van Galen, raad van hertog Arnold van Gelre, in 1414,16 schepen te Nijmegen, in 1421 burggraaf en richter van Nijmegen (Nijhoff, Oorkonden IV, no. 18; „Vervolg der Handvesten van Nijmegen" blz. 139). Eén persoon met?

Henrick van Gael, Willemszoon, wordt bij overdracht van Derk van Bronckhorst Henrickszn, in 1434 beleend, voorbeholden een losse binnen drie jaren, met een uiterwaard te Maasbommel, waaraan hij zijne vrouw Catharina van Alfteren, dochter van Willem, heer tot Hamel (1), terstond tocht. In 1437 erfpachter van het Oudburgergasthuis te Nijmegen.

Margriet van Gael is in 1452 erfgenaam van haren vader Hendrik behoudens de tocht harer moeder Catharina (van Alfteren). In plaats van haren neef

Otto van Gael, schepen te Nijmegen in 1451, tijnsheer in 1460 van een der Nijmeegsche gasthuizen, zal Jacob van Hemptyn, heer van Wangen (Waignies), ridder, in 1454 voor zijne gade Margriet van Gael hulde doen. Hun kleinzoon, Jacob van Hemptin, heer van Waignies, Henripont, enz. erft dien uiterwaard van zijne grootmoeder Margriet van Gael in 1547. Hij draagt ze terstond aan Goossen van Honselaar over (2).

Nota. Die uiterwaard was als de *Galensche weerd*, in 1547 als de *Galantze weerd* bekend.

Willem van Galen. Aan hem draagt Johan van Holthuysen in 1401 een huis en hof op den Elst te Wichen op. Hij wordt er in 1403,24 mede beleend. Zijn zoon Otto (3), in 1438 beleend, tocht er zijne gade Salome in 1452 aan. Hun zoon Willem erft het pand in 1462, die er in 1465 en 1473 mede beleend wordt. In 1531 komt het in handen van Arend van der Lauwick (Geldersch Leenregister t. aangeh. pl. I, 24).

Johan van Galen, in 1480 schepen te Nijmegen (ibid. blz. 39), draagt 22 Maart aan een der Nijmeegsche gasthuizen een erftijns op; in 1481 schepen van Nijmegen. Heeft tot zoon

Bernt van Galen, in 1481 gerichtsman te Nijmegen (ibid. blz. 40), en Herald. Biblk 1882 (blz. 245).

Jacob van Galen, neef van Walraven van Oy en zuster Janna van Oy, zegelt in groen was voor deze 1 Nov. 1479 hun afstand van recht op de heerlijkheid Balgooi en Keent (Navr XXXVIII, 365). Hij draagt een tijns op aan Meynert Boey, meester van het Sinter-Klaas-gasthuis te Nijmegen 22 Juni 1489 („Register op het archief van het oud-burgergasthuis te Nijmegen" blz. 43).

Belia van Galen, Gysbertsdr, † 1484, gade van Jor Albert van Delen tot Laar (onder Ede, op Veluwe, waarmede hij in 1453 beleend was), in 1460 op de riddercedul, opgemaakt tusschen 1454 en 1465 onder „den Aenstoot ofte Otterloo". Dit echtpaar draagt in 1462 vóor Peter van Egmont als richter van Veluwe, ten overstaan van Daem van Delen en Johan van Hulse, gerichtsmannen, aan Brand van Delen als patroon eener vicarie in de kerk te Otterlo, een bouwhof, Ploegsmaat, op, hem (Albert van Delen) aangeërfd van zijn vader Evert (gehuwd met Elisabeth van Bemmel).

Nota. Ferwerda, 5de generatie van Delen, noemt Belia *Golda*, een oud handschrift van den huize den Oldenaller, *Golde;* maar Bn d' Ablaing van Giessenburg „Ridderschap van Veluwe," (blz. 19) *Belia;* en dit is juist; want eene der beide kleindochters heette Belia of Blij („Genealogie van Delen" in „de Ned. Heraut" 1889 blz. 130, 132, 187).

Bernard van Galen. Op zijne weduwe, Cornelia van der Donck, op Cornelia, gade van Johan van Renes, ridder, en op Jutte, weduwe van Otto van Haeften, was, door het overlijden van Frank Pieck en zijn zoon Arend, de pandverschrijving op het ambt van Zalt-Bommel, Bommeler- en Tielerweerden vervallen, welke 28 Sept. 1494 door hertog Karel van Gelre bevestigd werd (Nijhoff, a. w. VI, no 116).

Henrick van Galen, wordt 9 Mei 1494 te gelijk met Jan van Balveren door hertog Karel van Gelre gemachtigd om de pondschatting in te vorderen, toegestaan tot verlossing van den jonggraaf van Meurs (ibidem no. 110; vgl. Herald. Biblk 1879, blz. 7). Wordt 3 April 1497 door den Hertog aangesteld tot waldgraaf van het Nederrijkswald (bij Nijmegen) („Navorscher" XXXVIII, 12). Bij Walburg van Zel-

(1) Waar gelegen? Men vindt niets anders dan een klein riviertje van dezen naam in het land van Ravestein. Zou ook Wamel bedoeld kunnen zijn?

(2) „Register op de leenaktenboeken van Gelre en Zutfen" door Baron Sloet en Dr. van Veen, 2de stuk (Arnhem, Gouda Quint, 1899), blz. 84.

(3) Denklijk de straks genoemde neef van Margriet v. Gael.

ler wint hij de hierna volgende Margriet van Galen.

Jouffrou *Geertruyd van Gael.* Voor haar, voor Alert van Lynden en gade Geertruid van Brienen en dochter Sophia van Lynden († 1503) besprak laatstgenoemde, Sophia, non in het klooster te Rhenen, zes gulden jaarlijks voor zielmissen, uit hare nalatenschap, die zij in het klooster bracht (Navr XLIV, 265).

Willem van Gael, in 1506 lid van het St. Jorisgilde te Harderwijk [„Wapenheraut," red. D. G. van Epen, I (1897) blz. 16].

Jan van Galen. Hem werd volgens stadsrekening van Hattem aº 1529 van stadswege 26 st. ꝶ tegoed gedaan voor vertering van den wijbisschop te Hattem (F. A. Hoefer, „Aanteekeningen betr. de Kerk van Hattem", uitgave van „Gelre", Arnhem, Gouda Quint 1900 blz. 386 n. 3).

Jan van Galen, vervaardigde in 1531 een plan der stad Breda („Navr XXXI, 164). Broeder der straks te noemen kanunniken Otto en Willem van Galen.

Anna van Galen, Otto'sdr bij eene van der Hoevelick, gade sedert 1521 van Joris van Lennep, huishofmeester van hertog Karel van Gelre en drost van Middelaar (in 1532) (Herald, Biblk 1883 blz 153), hertrouwt, na zijn dood in 1537 met Jan van Lynden, ridder, heer van den Mussenberg (te Valburg), landdrost van Hattem. Zij wordt Navr L (1900) blz. 402, „ein adeliges Fräulein aus dem Lande Münster" geheeten, „derén Mutter Hoemeling" (lees, Hoevelick) (1). Vgl. ibidem blz. 369. De Geldersche Volksalmanak nochtans 1888 blz. 47, waaraan wij de data van Anna en Joris ontleenden, zegt ibidem blz. 38, dat de jongste (*nota bene*) zoon van Jan van Lynden en Anna van Galen, geheeten Karel v. L. in 1529 geboren is!!! Hoe dit overeen te brengen met den dood van Joris van Lennep in 1537??? In welk jaartal schuilt hier de fout? Joris heet Jurriaan in Navr XXXVIII, 478 en XXVI, 160 (uit den „Annuaire Généal." 1871, blz 205).

Willem van Galen, kanunnik † 29 Aug. 1539 te Breda, waar hij begraven ~~lag~~ in de Groote kerk (~~die in 1836 gesloopt~~ is) onder eene schoon bewerkte koperen grafzerk, met zijn beeld levensgroot, 't hoofd rustend op een kussen, en op de borst gekruiste handen, die een miskelk ondersteunen, waarin de gewijde ouwel. Bovenaan twee schilden, rechts: drie weerhaken; links: in hermelijn een St. Andrieskruis (Daesdonck? Flandre). Om den rand:

Venerabilis. viri. domini. et. mgri. Gvilhelmi de Gaellen. sacretheologie. licciati (2). Breden. concillugz beondecani (3), (3) qvi obiit 29 avg ano 1539. anima. deo. vivat. saxvm. hoc. cineres. habet.

De kanunniken *Otto* en Willem *van Galen* waren gebroeders.

Margriet van Galen, weduwe van Sander van Tengnagell, Hendriksdr bij Walburg van Zeller, trouwt Otto van Tellicht in 1539, 1543 drost te Elten „(Navorscher" XLVI, 450; Bn d'Ablaing van Giessenburg, „Ridderschap van Zutphen", blz. 70).

Berend van Galen, ontvangt in 1403, 24 den Leler te Wichen, alsmede den vond en de „heytgraeffschap(1) aldaar, van wien in 1429 zijn zoon *Rutger van Galen* erft, ontvangend een huis, hofstad, bosch enz. enz. *Jacob van Galen* als erfgenaam zijns vaders Rutger beleend in 1455, met zijn oom *Johan van Galen* als hulder, doet in 1457 en 1465 zelf eed. Hij verzet uit deze goederen 16 oude schilden jaarlijks, in 1466 aan zijne nichten Jorden, Henrick en Nese, de dochters van *Otto van Galen.* En draagt die goederen in 1504 over aan zijn zoon *Rutger van Galen,* als wanneer *Bernt van Galen* (man van Catharina van Bronckhorst) van zijn neef Jacob erft.

Jacob van Galen Rutgerszn ontvangt 29 Mei 1527 het gansche leen, en tocht zijne moeder Gertrud Schenk (van Nydeggen), bastaard, aan den halven Leler enz., terwijl hij aan zijn oom *Johan van Galen* voor 300 goudgl. het halve bosch voor 12 jaren in gebruik geeft. Jacob van Galen tocht zijne gade Barbara van Eckeren 12 Juni 1532, en draagt 5 Jan. 1536 het over aan Herman van Bronckhorst, heer van Batenburg. (Vgl. Nijhoff, „Oorkonden" VI, die van het huis te Wichen, en van Barbara van Ekenonge spreekt).

Jorrien van Galen, Hille van Galen (gehuwd met Willem van Vylsteren) en *Maria van Galen,* zijne zusters, staan 21 April 1547 hun recht af op een derde deel van dit leengoed (Leenregister t. aangeh. pl. I, 26, 27).

Joffer *Gostuwe van Galen,* woont te Hattem in een huis bij het kerkhof, dat zij van de Schimmelpenninck's gekocht had. (Hoefer, „Aanteekeningen betr. de Kerk van Hattem", blz. 209).

Belia van Galen, dochter van Johan bij Walburg van der Hoevelick, gehuwd in 1539 met Otto van den Stade tot Horst (Bn. d'Ablaing, „Ridderschap van Veluwe" blz. 41), wint Christina van den Stade tot Horst, gade van Jelis van Riemsdyck, in 1527 schepen, in 1538 burgemeester van Wageningen (leefde nog in 1552) („Navorscher" XXXV, 127).

C. van Gaalen (sic), notaris. Mr. Roeland de Roovere, schepen te Breda, schout van Steenbergen, †

(1) Zie de vermeende zestien kwartieren in „Geld. Volksalmanak" 1888 blz. 49.

(2) licentiati.

(3) Conciliique? Maar wat is beondecani? De lezing is uit Navr XXXI, 164. Z. v. a. becondecani? of iets dergelijks? hij was *deken* van Hilvaren*beek*, en verleende 21 Juni 1533 de institutie aan den pastoor van Bokhoven; zie Schutjes, „Bisdom van 's-Hertogenbosch", III, 5, 304.

(1) Het recht om heide te graven.

1551, gehuwd in 1520 met Heilwig van Achelen, Willemsdochter; zij testeeren vóor den notaris L. van den Corput te Breda 2 October 1540; waaraan zij 1 Mei 1546 vóor den notaris C. van Gaalen een codicil toevoegen (N.-Brab. Volksalm. 1893 blz. 787).

Agnes van Galen, moeder en erfgename van Wilhem van Boickholt Willemszn, krijgt 4 September 1555 uitstel van beleening van den Hof te Broke (Broek) in Lobbroek (1). Johanna van Boickholt, erft dit goed 3 Juli 1556 van haren broeder Willem (Geldersch Leenregister II, 49 Overkwartier).

Frans van Galen, burggraaf van Nijmegen, in 1558 vermoord. (Mr. L. Ph. C. van den Bergh, „Nijmeegsche Bijzonderheden", blz. 6 en 10).

Gerrit van Galen, burgemeester te Hattem, schenkt als meester van het St. Hubertusgilde aldaar, in vereeniging met Willem van Hattem, in 1567 twee daalders van 30 stuivers Brabantsch aan die stad (Hoefer, a. w. blz. 107, n. 2). Hij komt 1559--71 voor onder de leden van den magistraat ter stede (ibid. 151). Jegens de troepen, die in Groningen tegen de Graven Adolf en Lodewijk van Nassau werden saamgetrokken, en ten deele hun weg over Hattem namen, betoont hij zich zóo gul en hulpvaardig, dat men hem voor echt Spaanschgezind houden kon (ibid. 156).

Gerrit van Galen, 1592—1603 lid van den magistraat te Hattem, trouwt in Maart 1594 Geertruid Jacobsdochter van Lennep, aldaar. In 1600 wordt nogmaals een huwelijk vermeld tusschen Gerrit van Galen en juffer Geertruid van Lennep [„Gelre, Bijdragen en Mededeelingen" IV (1901) blz. 278, 279].

Eene *van Galen*, trouwt Rijckwijn van de Sande (Evertszoon bij Margriet van Camphuisen) (Navr. XXXVI, 334; Herald. Bibk 1883 blz. 189). Bij wie Otto van de Sande, in 1578 afgezet als Spaanschgezind (Aant. van wijlen Mr. J. I. D. Nepveu).

Willem van Galen (Gulielmus Galenus), in 1571 oud 39 jaren, kanunnik en priester te Geertruidenberg, kwam om bij de overrompeling dezer stad namens Prins Willem I door den hopman Poyet 28 Augustus 1573. Zijn lijk wordt naar de stadsgracht gesleept en in 't water geworpen („Geertruidenberg" door Mollenberg en Brabantus, 's Bosch 1899 blz. 45). Zie Schutjes, Bisdom van 's-Hertogenbosch III, 647, 655.

Walrave van Galen (dochter van Walraven bij Elisabeth van Aremborg), weduwe Philip den Mommer; trouwt 1578 Cornelis van Wely (zoon van Dirk, amptman van Over-Betuwe, bij Christina van Hackfort), op de Nijmeegsche riddercedul 1565—86, zie Navorscher XXXIX, 17; XL, 440 (waar Cornelis van Wely's grootouders en overgrootouders opgeteekend staan).

(1) Aldaar lag of ligt ook de hof te Bocholt (het huis te Boichout). Thans, Lobberich (Land van Kleef).

Jan Andriesze van Gael, gehuwd met Heyltje Pieters, bij wie Maart 1595 te Brielle gedoopt

Catharina van Gael („Algem. Nederl. Familieblad" XI (1894) blz. 101 no. 1).

Een *van Galen*, gehuwd met eene van Malsen, heeft tot dochter

Wendelmoed van Galen, gade van Arend van de Sande, in 1597 schepen te Utrecht (wiens moeder eene van der Haer) (Navr. XXXVI, 334, „De heerschap Malsen" enz., Leerdam, Ter Haar en Schuijt, blz. 52 noot 7).

Walburg van Galen, Johansdochter bij Geertruid van der Voort, trouwt Arend van Bronckhorst van Wamel, in 1598 op den kwartierdag verschenen. In 1657 had men te Wamel De Bronckhorster waard. (Bn. d'Ablaing van Giessenburg, „Nijmegen", blz. 66).

Sophia van Holthe, weduwe *van Galen*, tr. Peter van Holthe (24 Mei 1557 schout te Dalfsen, dood Sept. 1598), weduwnaar van Aleid Krijt (of van Krijte) [Navorscher. XXXI, 511].

Johannes Galenus of *Johan van Galen*, 1608—12 predikant te Ingen (in Neder-Betuwe), lid der classis Tylo—Bommel Juni 1608 (art. 25 der synode te Harderwijk i.d. 14—16 Juni), verschijnt op de synode te Arnhem van 14—16 Juli 1609 met het verzoek om aanbeveling bij het Hof van Gelderland teneinde jaarlijks het hem toegezegde volle traktement van 400 gl. te mogen erlangen; hetgeen die synode hem toestond, en de synode te Zutfen van den jare 1610 achtte het wenschelijk, dat de synodale afgevaardigden nogmaals bij het Hof aandrongen op de bemiddeling der staten van Utrecht, die den Commandeur te Ingen (1) behoorden aan te schrijven om de beloofde 400 gl. uit te keeren, mitsgaders huishuur, aangezien de gemeente nog niet in 't bezit was eener pastorie (Navr. XXXIV, 71, 2 en noot, 124 vgl. met ibid. blz. 375). Zie het Naschrift, hierachter.

Willem van Galen, echtgenoot van Anthonetta van Nijkercken Antonisdochter (11 Juli 1619 te Utrecht overluid) (Navorscher. XXXV, 631).

Petronella van Galen (elders *Gael* geheeten), gehuwd met Hugo Welhoeck, 2 Mei 1624 met attestatie van Delft gekomen te Brielle. [Alg. Nederl. Familieblad IX (1892) blz. 78b].

Johan van Galen. Zijne weduwe Johanna Timansdochter van Vijfhuysen is 1 September 1624 te Utrecht overluid (Navorscher XXXVII, 344).

Nobilissima Domina *Johanna van Galen*, abdis in Oudwijk (bij Utrecht), 3 November 1627 te Utrecht overluid (Navorscher XXXVIII, 378). Zij overleed in St.

(1) Zie over de Commanderie van St. Jan te Ingen, mijne aanteekeningen in „De Navorscher" XXXIV, 121 vg.

Catharinen convent, nalatend mondige erfgenamen (Algem. Nederl. Familieblad XIII, 251).

Hendrik van Galen, rector te Zalt-Bommel, † vóor 1628, (Navorscher XV, 258a) bijgezet in de Oudekerk, gehuwd met Elisabeth Zwaerdecroon (dr v. Bernardus, rector eerst te Leiden, daarna te Utrecht, bij Elisabeth van Loenresloot), bij wie verscheidene kinderen, namen totnogtoe onbekend (Navorscher XXXIV, 375). Aan de synode te Arnhem i.d. 2 September 1619 gaf hij schriftelijk bericht, dat hij de canones omtrent de vijf geschilpunten der Remonstranten, door de Synode te Dordrecht vastgesteld, niet als schriftmatig onderteekenen kon, en mitsdien zijn dienst in handen van den magistraat gesteld had. Zie ook het Naschrift hierachter.

Timan van Galen, gehuwd met Maria Brouwers (19 September 1628 te Utrecht overluid; Navorscher XXXIX, 142). Vermoedelijk een zoon van Johannes van Galen bij Johanna *Timansdr* van Vijfhuysen, boven genoemd.

Johan van Gaelen, notaris van het Hof van Utrecht, gehuwd met Maria Verwey (18 Augustus 1639 te Utrecht overluid, Navorscher XLV, 148).

Jan van Galen, te Hattem, liet aldaar 14 December 1634 een zoon Jan, 20 Augustus 1637 eene dochter Aaltjen, 23 Februari 1640 een zoon Garrit doopen [Navorscher LII (1902) blz. 94, 95].

Caspar van Galen. Met hem en zijne gade Cunera van Steenhuys verdroeg zich in 1641 Godevaert van Steenhuys, kapitein, enz., over de tienden van Oploo, waarvan hij eenigen tijd heer was geweest [Tijdschrift voor N. Brabantsche Geschied- en Letterk., red. Aug. Sassen, I (1883) blz. 62].

Louisa van Galen, trouwt Segher van Steenhuys, Gerritszn bij eene van Steenhuys (ibid. blz. 64).

Gerrit van Galen, in 1640 burgemeester, in 1642 ook kerkmeester te Hattem, (Navorscher XLIV, 484), bood aldaar 10 Mei 1640 eene dochter Antonetta, 4 Mei 1654 een zoon Gerrit Jan, ten doop aan [Navorscher LII (1902) blz. 95].

??? *Johannes Henricus* (*de*) *Gaelen*, een edelman, liet 6 December 1645 in de R.-Katholieke kerk te Vlodrop (bij Roermond) doopen een zoon, Caspar Otto; doopgetuige Arnoldus Clout (en gade), denkelijk schout, op den Triest [Alg. Nederl. Familieblad XIV (1901) blz. 158].

??? *Galenus*, wordt in 1648 de „vermaender" der Vlamingen te Amsterdam, dus Doopsgezind. Hij raakt in October 1662 „slaegs" (treft akkoord?) met Samuel Apostool, in Maart daar te voren, op 24-jarigen leeftijd te Amsterdam beroepen (Navorscher XXXV, 233).

Den edelen *Willem van Galen*, notaris van het Hof

van Utrecht en Holland, 17 Juni 1650 te Utrecht overluid (ibid. L, 532).

Nicolaas van Galen, als proponent in 1653 beroepen te Middelie, 17 Augustus 1654 te Edam, wordt in 1673 emeritus [„Maandblad de Nederlandsche Leeuw" XII (1894) blz. 114,7]. 1673 is sijn sterfjaar (Navorscher IX, 17b) niet.

Anna van Galen, trouwt eenen van Lixfels, heer van Biberstein, Buckel en zum Steinkuhl, wier dr Anna Maria van L. in den echt trad met Frederik van Voorst (tot Eschede) † 1672, weduwnaar van Johanna van Eck van Avesaet (d. i. van Teisterbant, Herald. Bibliotheek 1876, blz. 69).

Jan van Galen, vermoedlijk Janszoon, gedoopt te Hattem 14 December 1634, liet aldaar 16 September 1675 een zoon Steven doopen (Navorscher LII, 95).

Gerhard Jan van Galen, burgemeester te Hattem in 1686, vermoedelijk Gerritszoon (zie hier boven), gedoopt 4 Mei 1654, staat vermeld op de kleine luiklok der kerk te Hattem, destijds te Deventer gegoten (Hoefer, „Aant. betreffende de kerk te Hattem", blz. 241).

Gerrit van Galen, te Hattem, won bij zijne gade Jannigjen Jans: Driesjen, gedoopt 19 Februari 1668; Jan, item 25 April 1669; Jacob, item 9 November 1676; Driesje, item 14 Maart 1680; Jacobjen, item 6 Juli 1684 (Navorscher LII, 95, 6). Hij zelf was vermoedlijk de Gerrit van Galen Janszoon, gedoopt te Hattem 23 Februari 1640, boven genoemd.

Ernst van Galen en Jacomina Pieters, echtelieden, lieten 15 April 1689 te Breda eene dochter Anna doopen. Zie Pieters (alliantie met van Gael) ook boven, blz. 126 (Brielle) vermeld.

Marten van Galen, wint bij Barta Gerrits, te Hattem, eene 19 Juli 1699 gedoopte dochter Gerrighen. Vermoedelijk éen persoon met

Marten van Galen, die gehuwd met Geertruyd Gerrits, 30 October 1701 aldaar eene dochter Janna ten doop aanbood (ibid. blz. 97).

Jan van Galen, gehuwd met Gieltjen Wildemans, liet 19 November 1700 eene dochter Janna doopen (ibid.).

Henricus van Galen, 26 October 1658 op het fort Nassau-op-de-Voorn praeparatoir geëxamineerd, predikant te Herwaarden (in den Bommelerwaard), 1662—89, fungeerde in 1661, '62, '70, '71, '76, '77, '78, '82, '83 als correspondent der classis Bommel te Tiel, d. w. z. hij moest in de Tielsche classisvergaderingen rapport doen van hetgeen in de vergaderingen der classis Zalt-Bommel verhandeld was, voorzóover hem zulks werd opgedragen. In 1689 overleden. Jan Norel, geb. te Amsterdam 7 Juli 1635, † aldaar 17 Februari 1700 vervaardigde Grafschriften op den „Eerwaardige, Godtzalige, Godtgeleerde Henrikus van Galen, In zyn

leven Predikant tot Herewaarde", gedrukt te Amsterdam bij Jacobus Robyn in 1689 („Bijdragen tot de Geschiedenis van Overijsel", V, 75). Ze zijn te vinden in één band sub n° 1028 der Overijselsche Gouvernementsbibliotheek te Zwolle.

Isaäcus Galenus, 4 April 1693 te Utrecht gepromoveerd tot Medicinae doctor, zette zich te Amsterdam als geneesheer neder (J. H. Scheffer, „Nederl. Familie-Archief" 1883/4 in A. A. Vorsterman van Oyen's „Algem. Nederl. Familieblad" van dat jaar, N° 17 blz. 4b).

Maria van Galen, trouwt Hendrik Straalman, bij wien Hervormd gedoopt te Zutfen 25 September 1701 Assueer en Elisabeth Straalman („De Navorscher" XXXVII, 328).

Jan van Galen, wint bij Marij Gerrits, een zoon Jan, gedoopt te Hattem 31 December 1702, item Gerritjen 28 September 1704, item Gerrighjen 5 Februari 1706, item Hermijn 25 November 1707 (Navorscher LII, 97).

Marten van Galen, gehuwd met Lutjen Balthuss, wint een 5 Mei 1706 aldaar gedoopten zoon Balthus ibid.).

Hendrik Ludger van Gaalen, † 11 Juli 1717, Nederlander, bijgezet in de kapel der Duitsche Tong (natie) van de prachtige, in 1576 te La Valetta op het eiland Malta gebouwde kathedraal der ridders van St. Jan of der Johanniter ridders („De Navorscher" XXXIX, 624).

Gerrit van Galen, wedr. van Johanna Bentinck, hertrouwt met Geertruid Margriet van Zuylen van de Natewis, wede. van Uffelen, bij wie

Gerrit Jan van Galen tot Bonenburg (1), geadmitteerd in de ridderschap van Veluwe 1675, † 1718; de kinderen van Gerhard David Daendels in 1727 erven van dezen hun halven oom. Hun vader had Geertruid Margriet van Zuylen, eerst wede van Uffelen, daarna van Galen tot moeder (Mr. J. van Doorninck, „Gesl. Aant." blz. 577, 578).

A. van Galen, trouwt Richard Coolhaas (geb. in 1730) (Vorsterman van Oyen's „Stam en Wapenboek" II, 173).

Jan van Gaelen, wint bij *Johanna van Gaelen* Geertruij, gedoopt te Hattem 25 December 1734, Maria, item 19 Februari 1736 (Navorscher LII, blz. 98).

Henricus van Galen, 1699—1744 predikant te Herwaarden, een zoon van bovengenoemden Henricus, en gehuwd 17 Mei 1695 met Agatha, 23 Maart 1664 te

(1) Weleer kasteelmatige huizing te Heerde (Veluwe), nog in 1741 aldus vermeld, zie „De Navorscher" XXXIV, 142. Gerrit Jan van Galen komt in 1696 als heer er van voor.

Kampen gedoopte dochter van burgemeester Arnold (Arend) Lubbertszn van Hardenberg bij Clara Delleman (Mr. J. v. Doorninck, „Geslachtk. Aant.", blz. 446), komt hij in 1692, '99, 1707, '14, '27, '30, '35, '38, '40 als correspondent der classis Zalt-Bommel te Tiel voor (zie boven, bij zijn vader). Zie ook Naschrift I en II hierachter. Eén persoon met?

Henricus van Galen, voor wien, als overleden zijnde, 9 Maart 1748 een graf geopend wordt in de Groote of St. Jacobskerk te 's-Gravenhage [„Algem. Nederl. Familieblad" XI (1894) blz. 50].

Jan van Galen, wint bij Grietjen (Margrita) Legermans, Catarynne, gedoopt te Hattem 25 October 1739; Catharina 6 September 1741 (Navorscher LII, 98).

Marten van Galen, heeft bij Eva Kelders: Evert, gedoopt aldaar 28 Mei 1741 (ibid.).

Baron van Galen, erfkamerheer van den vorst-bisschop van Munster, staat 8 Juni 1760 als peter over den doop te Denekamp van een zoon van Johan Caspar baron de Raet, heer van Bögelskamp aldaar, bij Juliane Wilhelmine bare Bentinck van Breckelkamp (Navorscher XXXVIII, 235).

Jacoba van Galen, trouwt Ananias van Son, bij wien eene dochter Dingena van Son, gedoopt 23 Januari 1763 (ibid. XXXI, 164), vermoedlijk te Breda.

Evert van Galen, wint bij Harmpje Daniëls, Marten te Hattem 27 Maart 1769 gedoopt (Navorscher LII, 98).

Arnold van Galen, schepen te 's-Hertogenbosch in 1773, in 1779 afgegaan; misschien de vader van den hierna volgenden Aldert van Galen († 14 Juni 1843 te Vucht).

Antonia van Gaalen (sic), komt 27 Juni 1804 voor als 2de vrouw van J. Kok († 11 October 1819, in zijn 78ste jaar op Oosterholt), weduwnaar van Mijna Lankhorst [„Geslachtk. Aant." van Mr. J. van Doorninck (Deventer, de Lange, 1871) blz. 726].

Peter van Galen, 1758 tollenaar (ontvanger) van den Grooten Gelderschen Tol, te Tiel, vader van

Hendrik Jan van Galen, in 1758 (denkelijk op 22-jarigen leeftijd) te Leiden bevorderd tot Dr. Juris op eene dissertatie „De moderamine inculpatae tutelae", in 4to, 37 pp. Was, volgens Tielsche Almanak 1772, in dit jaar bedienend den Grooten Gelderschen Tol, in '86 kerkmeester, in '90 tollenaar van gezegden tol — te Tiel, in '95 landrentmeester van Gelderland te Arnhem. Zie het Naschrift hier achter. Vader van

Jaspar van Galen, geboren 28 Augustus 1767 te Tiel, in 1788/89 te Utrecht bevorderd tot Dr. Juris op eene dissertatie „Collatio juris Romani et statutorum Tielensium in materia successionum"; in 1795 schepen van Tiel; wordt in dit jaar lid van het Hof van Justitie te Arnhem, en in 1802 van het Departementaal Gerechtshof van Gelderland aldaar.

Men houdt den evengenoemden Dr. Hendrik Jan van Galen ook voor den vader van:

a. Peter van Galen, in 1795 burger-repraesentant (schepen) in plaats van den in dit jaar naar Arnhem vertrokken Jaspar; in 1802 schepen en raad te Tiel, in 1805 opperweeshuismeester, in 1815 heemraad van Tiel en Santwijk, in 1834 wethouder; lid der kerkelijke commissie, † 7 Februari 1836, in het Hof van Arkel (1) ter stede, waar W. Colenbrander (eerder weduwe van Cornelis Taaij, in 1795 schepen van Tiel) als zijne kinderlooze weduwe bleef wonen tot haar overlijden Juli 1846 in den ouderdom van 85 jaren.

b. Dr. *Willem van Galen*, geb. te Tiel 26 Mei 1771, in 1805, 1815, 1825 stadsdokter en vroedmeester te Tiel.

c. Dr. *Hendrik Jan van Galen*, geboren te Tiel 8 April 1773, † 21 Juli 1850 te Tiel, in 1814 ontvanger der directe belastingen te Maurik, doch woonachtig te Tiel, in 1825 ontvanger der belastingen te Tiel; wordt na den dood van D. H. Schull (die in 1825 nog leefde), postmeester ter stede. Won bij zijne gade A. C. Weijll acht kinderen, onder wie deze drie zonen:

1. *Peter van Galen*, geboren 20 Sept. 1805, in 1830 bevorderd tot Philosophiae naturalis doctor op eene dissertatie „De pendulo ejusque adplicatione ad telluris figuram determinandum", leeraar te Rotterdam aan de Zeevaartkundige School, † 29 December 1891 op de landhoeve „Den Gouden Wagen" te Drumpt (bij Tiel). Gehuwd met J. E. A. Taylor (eene Engelsche), die als weduwe met twee dochters thans (26 Maart 1901) nog woont op de Veemarkt ter stede.

2. *Jaspar van Galen*, geboren 1809, † 14 Januari 1889 ongehuwd; opvolger zijns vaders als directeur der Posterijen, in 1883 eervol ontslagen, 1857—'79 lid van den gemeenteraad. Was ook lid der kerkelijke commissie.

3. *Ernest van Galen*, † ongehuwd te Drumpt een paar jaren na zijn broeder Peter, met wien hij samenwoonde; is in betrekking geweest, vermoedelijk te Feyenoord (bij Rotterdam).

Zie verder Naschrift I.

. . . . *van Galen*, luitenant, bij Quatrebras 16 Juni 1815 gekwetst (Bosscha, „Neêrlands Heldendaden te Land" 1873, III, 354, 688).

Wat kwartieren aanbelangt, waarin *van Galen* voorkomt, kunnen wij de navolgende staten vermelden.

I. Op een grafsteen in de kerk te Emmerik:

(1) Zie over dit huis mijn artikel in „Maandblad de Nederl. Leeuw" XVIII (1900) blz. 169.

Steen	Steck
Sande	Leeck
Stroyft	Vogel
Padevoordt	*Galen*
Spee	Greve
Galen	Hoevell (de drie schaafmessen)
Ripperbant	Gommersbach
Hoevelick	Rommel van Etzelbach.

Zie „De Navorscher" XXXIV, 55.

II. Van Karel van Lynden († 27 October 1610), zoon van Jan bij Anna van Galen, worden in „Geldersche Volksalmanak" 1888, blz. 49 als kwartieren opgegeven:

Lynden	*Galen*
Bronckhorst	Boedelenborch
Randwijck	Brienen
Delen	Bylant.

„De Navorscher" L, 402, noot *e* zegt van de kwartieren van moederskant: „Dies dürfte nach Butkens sein".

III. Josina van Varick (dochter van Jan bij Maria van Erp), † 24 December 1641, de gade van Adriaan Karelszn van Malsen, heer van Onsenoord en Nieuwkuik, is in de kerk te Nieuwkuik bijgezet met deze kwartieren:

Varick	Haeften	*Erp*	Heeckeren
Ducroos	Heym	*Galen*	Poederoyen
van de Pol	Sevenbergen	Heym	Erp
Holt	Poederoyen	Nydeggen	Bommel.

Volgens welke Josina's grootouders van moederskant zijn geweest een van Erp gehuwd met eene van Galen (die eene van Nydeggen tot moeder had). Hetgeen op twee nieuwe alliantiën van Galen wijst.

Zie ons geschrift „De heerschap Malsen en het geslacht van Malsen," (Leerdam, Ter Haar en Schuijt 1894) blz. 83.

IV. Onder de kwartieren van Cecilia Tamminga († 20 Maart 1690), gade van Berent, zoon van Hillebrand Gruys toe Lellens bij Geertruid Horenken, gelijk die voorkwamen op haar wapenbord, vroeger in de kerk te Lellens aanwezig, komt *van Galen* voor.

Zie „De Navorscher" XXXIII, 138.

V. Christoffel van Balveren, kapitein, gehuwd met Catherina van Cuyck, had een ongenoemden zoon † 5 December 1697 en begraven te Wamel met 16 kwartieren, waarvan de acht moederlijke luiden:

Cuyck	*Galen*	Brugghen	Sabelant (Savelant?)
Rataller	Loo	Domburg (lees, Sonck)	Horst (lees, Heemskerk).

Hetwelk wijst op eene alliantie Cuyck— van Galen,

als overgrootouders van dien ongenoemden zoon; zie „De Navr. XL, 668, noot 3; in verschil met „Herald. Bibliotheek" 1879, blz. 18; vgl. ook „De Nederlandsche Heraut" 1888, blz. 34, 51.

VI. Onder de 32 kwartieren van Mr. Willem Hendrik van Cattenburgh, geboren te 's-Hertogenbosch 29 Aug. 1684, † 5 December 1745, burgemeester van Gouda, heer van Grijpskerke en Poppendamme, behoort *van Galen*. Zie „Maandblad de Nederl. Leeuw", XIV (1896), blz. 25, noot 7.

Noord-Brabantsche, niet-adellijke tak der familie *van Galen*. Wapen: de drie weerhaken.

Antonie van Galen, in 1746 substituut-Secretaris te te Terheide, † aldaar 8 October 1758; trouwt Dingena Elisabeth Kerkhoff, † aldaar 10 Maart 1762. Wint twee kinderen:

1. Cornelis van Galen, *volgt*.

2. Wivina van Galen, trouwt te Breda 12 April 1750 Jacob Witte. Zij wordt in „De Navorscher" XXXI, 164 Maria van Galen geheeten, † 23, begraven te Breda 27 Februari 1773. Wint aldaar vier kinderen.

Cornelis van Galen, geboren te Terheide, † te Hooge-Zwaluwe 6 October 1809; trouwt te Terheide 8 Juni 1772 Corstina Petiet (geboren te Hooge-Zwaluwe), † 24 December 1802; vgl. „Navorscher" XXXI, 164. Wint *vier* kinderen, nml.

a. Cornelia van Galen, geboren te Terheide 7 Mei 1775, † te Hooge-Zwaluwe 8 Februari 1857; trouwt alhier 18 November 1794 Pieter de Vries, bij wien vier kinderen.

b. Cornelis van Galen, *volgt*.

c. Maria van Galen, geboren te Hooge-Zwaluwe 18 Augustus 1787, trouwt aldaar 8 Mei 1820 Jan Polak.

d. Corstina Petronella van Galen, geboren te Zwaluwe 5 Februari 1793, † te 's-Gravendeel 5 Maart 1841; trouwt te Dubbeldam 21 April 1818 Hendrik Hageman, bij wien twee kinderen.

Cornelis van Galen, geboren 16 April 1784 te Zwaluwe, † te Made en Drimmelen 27 April 1856; trouwt alhier 14 Mei 1819 Hendrika Snaphaan, bij wie deze vijf kinderen, allen alhier geboren:

aa. Cornelis v. Galen, geb. 1 Dec. 1819.
bb. Johannes v. Galen, „ 26 Nov. 1821.
cc. Corstina v. Galen, „ 11 Aug. 1824.
dd. Gerard v. Galen, „ 8 Jan. 1826.
ee. Antonie v. Galen, „ 3 Febr. 1828.

} Deze vier zonen kunnen descendenten hebben nagelaten, doch onbekend.

Leendert van Galen, secretaris te Terheide, dood vóór 1811. Het Secretariaat was destijds, wat in 1811 het Notariaat geworden is. Hij trouwt aldaar 13 Juni 1762 Catharina Leenders (dochter van Schalk L. bij

Maria Vermeulen), † te Terheide 16 April 1813. Bij wie deze drie kinderen:

1. Dingena van Galen, geboren te Terheide 26 Maart 1765, † te Teteringen 6 Maart 1812; trouwt te Gilze en Rijen 1 November 1791 Dirk de Vries († te Teteringen 27 Mei 1816), bij wien twee kinderen.

2. Antonie van Galen, *volgt*.

3. Maria van Galen, geboren te Terheide 31 Maart 1775, † aldaar 5 December 1819; trouwt aldaar 12 December 1797 Arie Noteboom, bij wien twee aldaar geboren kinderen.

Antonie van Galen, geboren te Terheide 5 Augustus 1767,' secretaris, notaris, en later burgemeester te Bergeyk, in 1826 de eerste ouderling alhier, toen er met goedkeuring van het Classicaal Bestuur van Eindhoven, een kerkeraad geformeerd was; † alhier 27 Maart 1832; trouwt te Oijen 30 October 1803 Johanna Mathea Ernesta Louwiese (1), † te Bergeyk 12 Mei 1832, bij wie deze *zeven* kinderen, allen te Bergeyk geboren, nml.:

a. Leendert van Galen, *volgt*.

b. Johanna Catharina van Galen, 21 December 1808, gedoopt 25 December (getuige Catharina Herselman, wede Lowiese); doet 14 Oct. 1823 belijdenis, † 1 Maart 1899, gehuwd te Bergeyk 14 December '34 met Hendrik Markartus Freher, geboren te Tilburg, overleden kinderloos als notaris te Heeze en Leende.

c. Pieter Carel Jan van Galen, *volgt*.

d. Dingena Sophia v. G., 27 April, gedoopt 1 Mei 1814, doet 18 Maart 1830 belijdenis, † 1891 te Brummen; tr. te Bergeyk 15 Mei 1840 (kerkelijk ingezegend door J. P. H. Reyers, pred. te Valkenswaard, denklijk broeder des bruidegoms) met Hendrik Cornelis Hermanus Reyers, predikant eerst te Diepenveen (bij Deventer), daarna te Boxmeer, emeritus 29 Juni 1879, † 1891 te Brummen als oud-hulpprediker te Hekendorp.

e. Antonie Lambertus Johannes van Galen, 11 December 1815, gedoopt 17 December, † jong.

f. Lucas Hendrik v. G., 25 April, gedoopt 27 dito 1817, 1 Januari 1836 ingekomen uit Oirschot, in 1842 diaken te Bergeyk, † alhier 1848 ongehuwd. Was grossier.

g. Medic. dr. Jan van Galen, 21 September, gedoopt

---

(1) De uiterwaard te Maasbommel, de Galensche of de Galantsche weerd (zie boven, blz. 121) ontving minstens gedeeltlijk 9 Februari 1760 in leen Johannes Matthias Lowiese, in onverdeeld bezit met Otto van Eck. Van zijn aandeel werd zijn broeder Matthias Jacobus Louwiese 10 Mei 1775 erfgenaam. De dochter van dezen, Gijsberta Wilhelmina L., werd 26 Mei 1785 en, na haar overlijden, hare zuster Catharina Elisabeth L. 12 Juni 1786 beleend met dit pand „Geld. Leenregr", door Baron Sloet en Dr. van Veen, II (1899) blz. 86 (kwartier Nijmegen).

30 dito 1821, gepromoveerd te Leiden, in 1847 op een proefschrift: „Quaedam de Scorbuti aetiologia". Geneesheer te Doetinchem, † April '57 te Boxmeer, ongehuwd.

Pieter Carel Jan van Galen, geboren te Bergeyk 27 Januari 1813, gedoopt aldaar 31 dito, komt in 1830 met attestatie uit Oirschot, 1834—'41 diaken te Bergeyk, in 1846 vertrokken naar Geldrop, kwam 10 October 1857 uit Nunen te Bergeyk, alwaar hij † 1881 als Notaris aldaar.

Tr. 1°. Jacoba Anna Geertruida Reyers, zuster van den echtgenoot zijner zuster Dingena Sophia van Galen, en won bij deze

aa. Johanna Mathea Ernesta van Galen, geboren in 1850, † 12 September 1891; trouwt Jeremias Agathus Theodorus Sperna Weiland, candidaat (in Noord-Brabant) 1866, predikant te Bergeyk 22 November 1868, te Dongen 16 October 1881, nog aldaar in functie (1).

Tr. 2°. Albertine Sophie Jeannette Harduyn, geb. in 1828, † te Utrecht 21 Januari 1892), bij wie

bb. Antonie Pieter Sophie van Galen, geboren 12 September 1861 te Bergeyk, gedoopt aldaar 3 November, commies der Posterijen te Utrecht; tr. Tet Halbertsma, bij wie

aaa. zoon, geb. te Utrecht 27 Mei 1893.

bbb. dochter, J. B. M. van Galen.

cc. Jan Baptist Marie van Galen, geboren 1 September 1864 te Bergeyk, gedoopt aldaar 27 November, candidaat-Notaris te Zeist, ongehuwd.

Leendert van Galen (Antoniezn bij J. M. E. Louwiese), geboren te Bergeyk 31 Augustus 1806, doet 14 October 1823 aldaar belijdenis, 12 September 1832 secretaris te Westerhoven (bij Bergeyk), 1 Februari 1837 1e luitenant der schutterij; ouderling te Bergeyk 1834—41, daarna kerkvoogd; † 2 December 1856 als notaris en oud-secretaris aldaar; tr. te Eindhoven 31 Augustus 1841 Anna Petronella Kooij (2), geboren te Willemstad 16 April 1817, dochter van Adrianus,

(1) Wonnen te Bergeijk

a. Johanna Petronella Theodora Catharina Sperna Weiland, geb. 27 Januari, gedoopt 10 Maart 1872.

b. Jacoba Anna Geertruida Mathea Sperna Weiland, geboren 13 Augustus, gedoopt 20 September 1874.

c. Theodorus Pieter Ernst Sperna Weiland, geb. 30 April, gedoopt 11 Juni 1876.

d. Johanna Catharina Sperna Weiland, geboren 14 Maart, gedoopt 24 April 1881.

Te Dongen schonk zij 28 November 1886 aan een zoon de geboorte.

Te Gameren overleed September 1901 S. C. Sperna Weiland, oud 57 jaar, echtgen. v. G. van Ballegooijen.

(2) Bartholomeus Kooij was in 1781 notaris te Maassluis, en Rempko Hayens Kooij in 1800 schepen te Hellevoetsluis [„Algem. Nederl. Familieblad" XIV (1901) blz. 43, 45].

directeur van 's-Rijks belastingen te Eindhoven (tegelijk met Adriana Burgers 20 Mei 1851 met attestatie te Bergeyk gekomen) bij Johanna Burgers (1). Had bij haar deze acht, allen te Bergeyk geboren kinderen:

aa. *Antonie van Galen*, 12 Juni 1842, gedoopt te Bergeyk 3 Juli, vertrokken als candidaat-notaris met attestatie naar Heeze 9 Januari 1867, naar Erp (o. Vechel) 13 Januari 1880, tot notaris te Bergeyk benoemd 3 Mei 1880, item te Valkenswaard sedert 1896;

trouwt 1° Maria Esther Hirzel von Kempten (2), † 13 Januari 1894, begraven te Bergeyk, bij wie éene dochter, nml.:

aaa. Anna Petronella Leonora van Galen, geboren 28 October 1884 te Bergeyk, gedoopt alhier 25 December, doet 23 Maart 1902 belijdenis te Valkenswaard.

Trouwt 2° Maria Vermeire, weduwe van den Medic. doctor Backer (3), arts te Bergeyk, bij wie

bbb. *Leendert van Galen*, geboren te Bergeyk 28 Juni 1896, gedoopt aldaar 9 Augustus.

bb. Adrianus van Galen, 27 Juli, gedoopt 17 September 1843, met attestatie vertrokken naar Bezojen 19 September 1865, naar New-York 9 Juli 1874, teruggekeerd 20 September, particulier te Bergeyk, ongehuwd.

cc. Johanna Matthea Ernesta van Galen, 20 September 1844, gedoopt 13 October, † 28 October 1844.

dd. Johanna Mathea Ernesta van Galen, 20 April 1846, gedoopt 17 Mei, doet 25 Maart 1864 belijdenis; trouwt te Bergeyk 15 Februari 1870 Johannes Augustus Sperna Weiland (broeder van den predikant te Dongen, bovengenoemd), woont als oud-notaris, eerst te Bodegraven, daarna te Ossendrecht, kinderloos te Valkenswaard.

ee. Pieter Cornelis van Galen, 15 Februari, gedoopt 19 Maart 1848, Mei 1888 geplaatst bij het subsidiekantoor te Padang, als kapitein der infanterie September 1891 overgeplaatst bij de troepenmacht in Atjeh, houdt als oud-kapitein, Nederl. O.-Indisch leger, ongehuwd, verblijf te Bergeyk. (*Wordt vervolgd*).

(1) Joannes Burgers, 16 December 1698 te Harderwijk gepromoveerd tot Medic. doctor, zette zich te Amsterdam als geneesheer neder (J. H. Scheffer, „Nederl. Familie-archief" in A. A. Vorsterman van Oijen's „Algem. Nederl. Familieblad" 1883 4 no. 17 blz. 4b).

(2) Zuster van Jacoba Christina Hirzel von Kempten, met attestatie uit Zevenbergen 17 Juni 1886 te Bergeyk gekomen, † en begraven alhier 18 December 1889, als weduwe van den Rijksontvanger Kremer te Zevenbergen († aldaar in 1886, zoon van Ds. Kremer te Heeze, den vermaarden oculist). — Soldaten uit het regiment Zwitsers van den Overste Hirsel verdedigden in 1793 een voorpost buiten de Koepoort te Geertruidenberg tegen de Franschen [„Geertruidenberg" door C. J. Mollenberg en Brabantus ('s-Hertogenbosch, Teulings, 1899) blz. 97]. Aldaar blz. 107 is sprake van den Generaal-Majoor Hirzel.

(3) Uit Zaandam. — Laurens Backer, geen bloedverwant, deed 22 Juni 1826 te Bergeyk belijdenis.

Maria Huberta van Meerten, geb. Gorinchem 8 Maart 1771, overl.
huwde Gorinchem 28 April 1790 Ds. Willem Leonard Voorduin.

Justinus Cornelis van Meerten, Schepen en Thesaurier te Gorinchem, geb. Gorinchem 9 October 1743, overl. Gorinchem 18 Mei 1824.

huwde Gorinchem 8 December 1764.

Cornelia van Eybergen, geb. 3 December 1748, overl. Gorinchem 23 October 1772.

Huibert van Meerten, Brouwer en Schepen te Gorinchem, geb. Gorinchem 21 Augustus 1704, overl. Gorinchem 9 December 1757, huwde Gorinchem 23 Maart 1728.

- Lambertus van Meerten, geb. Gorinchem 5 April 1675, overl. 8 April 1750, huwde Gorinchem 22 Maart 1701.
  - Huibert van Meerten.
  - Eva Brouwer.
- Elizabeth Pompe, geb. Gorinchem 29 October 1669, overl. 10 December 1758.
  - Martinus Pompe.
  - Cornelia van den Bergh.

Maria van Barnevelt ged. Gorinchem 25 Mei 1704, overl. Gorinchem 26 December 1756.

- Leendert van Barnevelt, Heemraad van den Overwaard, geb. 's-Grav. 7 Januari 1669, overl. Gorinchem 13 Juni 1730, huwde Gorinchem 11 Juni 1702.
  - Willem van Barnevelt.
  - Johanna van Heemskerk.
- Judith van Broeckhuijsen, geb. 's-Gravenhage overl. Gorinchem 1 Mei 1705.
  - van Broeckhuysen.

Johannes van Eybergen, geb. Vuursche 6 Augustus 1719, overl. 10 October 1800, huwde Gorinchem 24 December 1747.

- van Eybergen, geb. overl. huwde
  - van Eybergen.
- geb. overl.

Christina Geertruida van Dam, ged. Rotterdam 19 November 1722, overl. Rotterdam 1 September 1782.

- Dirk van Dam, Vendrig Schutterij Rotterdam, geb. Delft 29 October 1694, overl. Rotterdam 28 April 1769, huwde Rotterdam 29 September 1717.
  - Willem van Dam.
  - Anna Sijdelhaak.
- Cornelia de Cromme, geb. Rotterdam 21 Januari 1697, overleden Rotterdam 7 Mei 1757.
  - Jacob de Cromme.
  - Christina Arina van Wijk.

16 Kwartieren van Maria Huberta van Meerten.

- Mr. Hubert, van Meerten, ontvanger te Oss, geboren Gorinchem 8 November 1776.
  - Justinus Cornelis van Meerten, Schepen en Thesaurier Gorinchem, geb. Gorinchem 9 October 1743, overl. Gorinchem 18 Mei 1824. huwde 2 Augustus 1774.
    - Huibert van Meerten, Brouwer en Schepen teGorinchem,geb. Gorinchem 21 Augustus 1704, overl. Gorinchem 9 December 1757, huwde Gorinchem 23 Maart 1728.
      - Lambertus van Meerten, geb. Gorinchem 5 April 1675, overl. 8 April 1750, huwde Gorinchem 22 Maart 1701.
        - Huibert van Meerten.
        - Eva Brouwer.
      - Elisabeth Pompe, geb. Gorinchem 26 October 1669, overl. 10 December 1758.
        - Martinus Pompe.
        - Cornelia van den Bergh.
    - Maria van Barnevelt ged. Gorinchem 25 Mei 1704, overl. Gorinchem 26 December 1756.
      - Leendert van Barnevelt, Heemraad van den Overwaard, geb. 's-Grav. 7 Januari 1669, overl. Gorinchem 13 Juni 1730, huwde Gorinchem 11 Juni 1702.
        - Willem van Barnevelt.
        - Johanna van Heemskerk.
      - Judith van Broeckhuijsen, geb. 's-Gravenhage overl. Gorinchem 1 Mei 1705.
        - van Broeckhuijsen.
  - Anna Snoeck, geb. Gorinchem 19 Augustus 1740, overl. Gorinchem 20 Juni 1783.
    - Mr. Hubert Snoeck, Raad en Schepen Gorinchem, geb. 10 December 1703, overl. 13 Augustus 1782, huwde Dordrecht 17 Maart 1739.
      - Mathijs Snoeck, Schepen Gorinchem geb. 13 December 1671, overl. 5 April 1734, huwde 4 April 1693.
        - Johan Snoeck.
        - Johanna Maria van Herwaerden.
      - Anna van der Meulen, geb. 1669, overl. 5 Februari 1751.
        - Johan van der Meulen.
        - Margaretha van Herwaerden.
    - Anna van Cruijs kerken, geb. Dordrecht 1716, overl. Gorinchem, 23 Juni 1749.
      - Dr. Cornelis van Cruijskerken, geb. overl. huwde
        - Ds. Adriaan van Cruijskerken.
        - Anna de Harder.
      - Margaretha van Helmont, geb. overl.
        - van Helmont.
        - van de Graaff.

16 Kwartieren van Mr. Hubert van Meerten.

Adriaan Johan Maria van Meerten, geb. Gorinchem 1 November 1792, overl.

Justinus Cornelis van Meerten, Schepen en Thesaurier Gorinchem, geb. Gorinchem 9 October 1743, overl. Gorinchem 18 Mei 1824.

huwde Gorinchem 15 Februari 1789.

Johanna Petronella Hagoort geb. Gorinchen 13 November 1760, overl. Gorinchem 11 Juni 1826.

Huibert van Meerten, Brouwer en Schepen te Gorinchem, geb. Gorinchem 21 Augustus 1704, overl. Gorinchem 9 December 1737, huwde Gorinchem 23 Maart 1728.

- Lambertus van Meerten, geb. Gorinchem 5 April 1675, overl. 8 April 1750, huwde Gorinchem 22 Maart 1701.
  - Huibert van Meerten.
  - Eva Brouwer.
- Elisabeth Pompe, geb. Gorinchem 29 October 1669, overl. 10 December 1758.
  - Martinus Pompe.
  - Cornelia van den Bergh.

Maria van Barnevelt geb. Gorinchem 25 December 1704, overl. Gorinchem 26 December 1756.

- Leendert van Barnevelt, Heemraad van den Overwaard, geb. 's-Grav. 7 Januari 1669, overl. Gorinchem 13 Juni 1730, huwde Gorinchem 11 Juni 1702.
  - Willem van Barnevelt.
  - Johanna van Heemskerk.
- Judith van Broeckhuyzen, geb. 's-Grav. overl. Gorinchem 1 Mei 1705.
  - van Broeckhuyzen.

Mr. Adriaan Hagoort, Vroedschap Gorinchem, geb. 11 Juni 1736, overl. huwt 27 November 1759.

- Mr. Anthony Hagoort, Schepen Gorinchem, geb. Gorinchem 14 December 1715, overl. 25 September 1752, huwde 18 October 1735.
  - Mr. Adriaan Hagoort.
  - Hendrika van der Meulen.
- Joh. Petr. van Hoey geb. 21 Januari 1713, overl. 11 Januari 1795.
  - Abraham van Hoey.
  - Cecilia Geertruid Schilthouwer.

Anna Maria van Schuylenburch geb. 18 April 1735, overl. 23 Juni 1802.

- Mr. Hendrik van Schuylenburch Burgemeester Gorinchem geb. 13 September 1695, overl. 29 November 1768, huwde 22 Maart 1729.
  - Mr. Dionijs van Schuylenburch.
  - Catharina Praem.
- Petronella Deym ged. Gorinchem 17 November 1694, overl. 17 Februari 1766.
  - Mr. Simon Deym.
  - Cecilia Schilthouwer.

16 Kwartieren van Adriaan Johan Maria van Meerten.

Een Bijbelblad.

(Fragment)

Dit bovestaande is door Grootvader Gerbrand Brouwer selver geschreve (1) was getrouwt met Anna Catharina Blommers, ouwt 19 jaar Anno 1611 waren bijd van Swol en hadd bijde noh broers noh sussers noh ouders meer in leven, is grootvader gesturve A°. 1640 den 12 desember ouwt omtrent 60 jaar en grootmoeder is gesturve Ao. 1684 den 21 april ouwt 92 jaar en 2 maande. de eerst soon Allert is ongetrouwt gesturve A°. 1653 de twede dohter Elisabeth is Ao 1652 getrouwt met Jan de Nuville en is 1653 in April gesturve naarlatend een soontje genaamt Sebastiaan, dat ook gesturve is 1655.

de derde dohter Catharine is Ao. 1648 getrouwt ouwt sijnd' 22 jaar met Justus van den Boogaart predikant tot naard soon van Gillis van den Boogaart en Cornelia Verspreet, wiens vader Joost van den bogaart getrouwt met Clara van Ceyssel gevlught was om de Religi uyt Antwerpen alwaar een Coopman was.

welk justus van Bogert is gesturve Ao. 1663 den 19 April was ouwt 40 jaar, liet naar in leve 3 soons en 2 dohter, een soon en dohter ongetrouwt gesturve en sijn twe soons en een dohter getrouwt is dese Catharina gesturve den 24 April (2) half elve voor middag en den 1 mij begrave was doen 73 jaar en 5 maand.

de twed Soon Joannes is Ao. 1663 ouwt 35 jaar getrouwt met Wibregta van Harsbeek, is gesturve 1700 11 Maart, heeft naar gelate twe soons Gerbrant getrouwt met Juffr. Eva van der Does tot alcmaer en ysak getrouwt met geertruyt Sijms dohter van br. Sijm tot Alckmaar byde geen kindre.

de 4 dohter Sara is getrouwt in mij 1655 was 26 jaar met Johannis van den bemd, van Ceulen getrouwt is gesturve 1699 den 6 jannuarij en is Johannis vandBemd gesturve 1688 7 July, geen kind gehad was gebore 1618 den 18 oktober in Ceule.

Aanteekening. In het werk „*Beiträge zur Geschichte des Hauses Neufville*" Anlage II, Tabel B, wordt deze Elisabeth Brouwer genoemd Elisabeth Bronner, wat nu blijkt een fout te zijn. Elisabeth Bronner (of N. van der Wayen) is daar de tweede vrouw van Johannes de Neufville, geboren te Franckfort 9 November 1613, overleden te Amsterdam 9 Febr. 1663 en

(1) Ontbreekt aan het handschrift.

(2) Geen jaartal, zal zijn ± 1699.

zijn zij in 1662 (?) gehuwd. Daar wordt nog gezegd dat de zoon Sebastiaan de Neufville twee jaar na zijn moeder overleden is, wat klopt met de aanteekeningen van het Bijbelblad. Johannes de Neufville heeft echter op de Tabel B der „*Beiträge*" nog eene dochter Catharina, geb. 1656, wat niet kan, tenzij men aanneemt, dat hij ten derden male gehuwd is. En dit is werkelijk het geval.

Niet het „soontje" Sebastiaan, dat 2 jaar na zijn moeder overlijdt (in 1655) en dan nauwelijks drie jaar oud kan zijn, is namelijk met Elisabeth van der Wayen (geb. in 1626) gehuwd geweest, zooals abusievelijk op dezelfde tabel vermeld staat, maar wel de vader Johannes of Jean de Neufville. Deze trouwde ten derden male den 14 April 1655 Elisabeth van der Wayen en uit dat huwelijk is de dochter Catharina geboren.

En hiermede is de hooge waarde van origineele bijbelbladen voor de Genealogie nogmaals proefondervindelijk aangetoond.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Geslacht Wtenweerde.

(Familieblad XIV (1901), blz. 263).

Roelofje Wtenweerde, te Ommeren, trad niet 16, maar 15 Juni 1901 in den echt. Dit op later verzoek van den mededeeler.

P. A. Wtenweerde, gehuwd met E. B. Berendsen, heet ter plaatse „Wetenweerde", naar de letterlijke uitspraak des naams, die men te Ek-en-Wiel ook wel hoort, als onbekend met de beteekenis der eerste letter van den alouden geslachtsnaam: W = dubbele U.

't Kersdom ontvangen.

Deze „Familieblad" XV (1902), blz. 40 voorkomende uitdrukking (a° 1567—71) moet beduiden: den Doop ontvangen, gedoopt worden. Hoe te verklaren? *Kersdom* (Kerstdom) beteekent in 't Middennederl. bisdom, stift. Of is 't hier zooveel als Christusdom (Christendom), dat wil hier zeggen den Christelijken doop? Kerstdom, naar analogie van Kerstfeest, d. i. Christ-, Christusfeest?!

Men trof, voor zoover men weet, deze uitdrukking totdusver niet aan. En dit is zeker, dat ze uiterst zelden voorkomt.

Nederlanders te Heidelberg in 1600.

(Familieblad XV (1902), blz. 43).

Diens hofmeesters bruid heette niet Luther, maar *Esther* d' Auerly.

Algemeen Nederlandsch Familieblad

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz.

ONDER LEIDING VAN

A. A. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het Genealogisch en Heraldisch Archief, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 4. Nieuwe Serie. XVde JAARGANG. APRIL 1902.

INHOUD.

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

(*Vervolg*).

Den 9den September 1625 deed Placcardus (1) een propositie voor de Broederen der Classe, welke zoo beviel dat er eenparig werd goedgevonden om tot het examen over te gaan. Door Ds. Petrus Montanus werd Placcardus daarop ten overstaan van de gedeputeerden der Synode „na gelegenheyt van den tijdt in de voornaemste hooftstucken der Christelijcker leere ondersocht" met het gevolg dat hij bekwaam werd geoordeeld om „totten kerckendienst toegelaten te worden". De Broeders vermaanden hem „tot naersticheyt int lesen der H. Schrifture ende vreedsaemen ommegang met syne toecomende collegen" en na visitatie van „de getuygenissen syner leere en levens, so van de theologische faculteyten als van den regent van het Collegium Theologicum, daer hy gewoont" had, werd hij tot lid der Classe aangenomen. Na de voorstelling van den beroepene aan de Gemeente kon tot de bevestiging worden overgegaan en ter vervanging van Volcerus werd de proponent

Petrus Placcardus den 28sten September 1625 als predikant te Brielle bevestigd. De Kerkeraadsacta van 3 Januarij 1629 noemen onder de met attestatie ingekomen personen Esther van de Cappelle, huisvrouw van Petrus Placcardus, van Leiden. De echtgenooten waren beiden uit Leiden en trouwden aldaar, hij als j.m., zij als j.d., na 8 October 1628 te Brielle ondertrouwd te zijn. In de aanteekening van den ondertrouw heet zij Esther van Cappelle. Reeds den 18den Augustus 1630 werd Placcardus begraven en hij liet geen weduwe na. Volgens „synen uyttersten wille" werd door zijn vrienden aan den Kerkeraad een som van f 150 overhandigd, door hem ten behoeve van de armen gelegateerd (2).

Voordat Placcardus stierf, was l' Empereur naar

(1) In 1625 werden aan de Classe van Voorne en Putten twee candidaten in de theol., beiden „preperatorie geëxamineert", aanbevolen „om in tyde ende wylen by gelegenheyt in den Classe gebruyckt te worden", Matthaeus Braenius (aanbevolen door Joan. Agricola, pred. te Noordwijk) en Petrus Placcardus. De Classe nam dit besluit op den 8sten April 1625: „is verstaen dat men de broeders eerst sal hooren. Twelck geschiedt sijnde, heeft de vergaderinge aen beyder gaven goedt contentement genomen ende haer over sulcx voor gerecommandeert aengenomen, midts dat, de Classe haeren dienst van doen hebbende, sy daerinne (ontboden sijnde) zullen gehouden sijn."

(2) Blijkens zijn testament, gepasseerd te Brielle 11 Augustus 1630, waren zijne erfgenamen Ariaentgen Placcarts dr. wed. van Jan Alenssoon, zijn „moye", en Maeyken de Cots dr., zijne nicht, dochter van Jannetgen Placcarts zal. (ook een „moye" van hem), „geprocrëert by Jan de Cots."

Den Haag vertrokken en ter voorziening in de vacature, die door zijn heengaan ontstaan zou, werd den 15den Mei 1629 door den ouden en den nieuwen Kerkeraad gesproken over Henricus Nolthenius. Alle aanwezigen oordeelden dezen leeraar, wat zijn „godsalicheyt, geleertheyt ende andere gaven" betrof, „capabel totten dienst deser kercke", maar over zijn stem was verschil van meening. Terwijl dezen 's mans stem „suffisant genoegh" achtten, zeiden genen dat zij voor de Brielsche kerk „te cleyn" was. 't Best werd geoordeeld hem aan te schrijven om te Brielle eens te komen preeken en zulks aan de Vroedschap kenbaar te maken. Deze vond, dat als regel moest worden gesteld de predikanten, waarop 't oog gevestigd was, door gecommitteerden van Vroedschap en Kerkeraad op hun standplaats te laten hooren en na de ontvangst van het rapport der gecommitteerden te beslissen of de beluisterde predikanten ook zouden worden uitgenoodigd zich te Brielle te laten hooren. De Kerkeraad stelde daarop voor, behalve H. Nolthenius, de predikanten van Hillegersberg en Zevenhuizen, Jeremias de Stercke en Johannes Petreus, te gaan hooren, en verzocht aan de Vroedschap daartoe hare gecommitteerden te voegen bij die van den Kerkeraad. In de Kerkeraadsvergadering van 25 Mei werd het antwoord der vroede mannen medegedeeld, dat volgens de Acta luidde „dat het de Heeren Vroetschappen noch niet gelegen quam om yemanden te committeren, maer als het hare E. soude duncken tijdt te sijn, souden sijt deze vergaderinge laten weten". Daar de Vroedschap, zeker om de Haagsche Heeren, die op de overkomst van l'Empereur wachtten, te contrariëeren, niets van zich liet hooren, klopte de Kerkeraad omstreeks half Junij bij haar aan en de Heeren hadden toen eenigen tijd beschikbaar. Den predikant van Hillegersberg vonden zij „niet dienstich" voor de kerk en zij verzochten den Kerkeraad op dien leeraar geen regard meer te slaan. Voorts noemden zij eenige predikanten, en als de Kerkeraad besluiten kon dezen in aanmerking te laten komen, zouden zij bereid zijn gecommitteerden te zenden. Uit de door de Vroedschap genoemde leeraars koos de Kerkeraad er drie uit, aan de 3 door hem vroeger voorgestelde voegde hij er nog twee toe, Ds. Eleasar Lotius te Geertruidenberg en den predikant van Zwartewaal, zoodat er een achttal kwam. De 8 leeraars werden gehoord; de gecommitteerden vonden Ds. Lotius den bolleboos, en zonder dat hij te Brielle gehoord was, werd hij met goedvinden van de Vroedschap door den Kerkeraad beroepen. De Classe approbeerde het beroep, maar ofschoon al het mogelijke gedaan werd om den beroepene te bekomen, men had geen succes. De Kerkeraad van Geertruidenberg verklaarde van geen demissie

van den geliefden leeraar te willen weten en Ds. Lotius, ofschoon hij „wel in Den Briel soude willen wesen, conde in hemselven niet gevoelen, dat de Heere hem verplaetsen wilde" naar Den Briel. De Brielsche Broeders kwamen toen bij de Vroedschap weer aan met Nolthenius, Petreus en De Stercke, en stelden voor dat de twee laatsten andermaal zouden worden gehoord; maar de Vroedschap achtte dat onnoodig en verzocht den Kerkeraad nevens de predikanten van Hillegersberg en Zevenhuizen „beroupelick te stellen Joannes Cloppenburch, gewesen predicant tot Amsterdam, ende uyt de voors. drie persoonen metten eersten eenen" voor te dragen ter beroeping. De Kerkeraad beriep toen den 8sten October Ds. Cloppenburch, „die om eenich misverstand tusschen hem ende den Magistraet van Amsterdam hem te Leyden" onthield en naar sommiger oordeel wel te bekomen zou zijn. Aan de Vroedschap bracht hij dat ter kennis met de boodschap dat, mocht Cloppenburg bedanken, hij voornemens was „gradatim te procederen tot beroupen van de predicanten", die met Cloppenburg voor het 3 tal waren genomineerd. De vroede mannen vonden dat goed; de Classe verklaarde niets te hebben tegen één van het drietal, maar zij gaf „in consideratie of wel in dese conjuncture geraedtsaem soude sijn de beroepinge op Joannem Cloppenburgium te tenteren uyt oorsake deselve noch van syne kercke niet en ontslagen" was (1). Aan Cloppenburg werd toch het beroep door een deputatie overhandigd. Omdat hij nog niet ontslagen was als leeraar van Amsterdam, kon hij het beroep, zooals hij zei, niet „absolutelijcken" aannemen, maar hij was „seer genegen tot de beroupinge" en presenteerde zelfs de Brielsche gemeente terstond „als by leeninge te bedienen". Dat laatste wilden de Brielsche Broeders nog „insien", maar de gecommitteerden van Kerkeraad en Vroedschap trachtten te Amsterdam het ontslag van den beroepene te verkrijgen. Hunne pogingen gelukten; ofschoon ongaarne verleende ook de Classe het gewenschte ontslag, en nadat hij den 20sten December 1629 zijne attestaties van Kerkeraad en Classe had vertoond, werd

Joannes Cloppenburg als leeraar te Brielle bevestigd op den 23sten December 1629. Korten tijd na de aanvaarding zijner werkzaamheid (2) te Brielle werd er door hem in vereeniging met zijne collega's om verhooging van tractement gevraagd en de Vroedschap nam den 28sten April 1630 deze beschikking: „Opt versouck van de bedienaeren des H. Evangeliums in de kercke alhyer, is deselve ten regarde van den costelijcken ende benauden, dieren tijt haer tractement verhoocht met 200 £ jaerlijcx, sulcx sy voortsaen in plaetse van 800 gulden sullen genieten 1000 gulden boven vrye huyshuyre, mits dat de voors. predicanten haer sullen verbinden voor den tijt van 12 jaeren in den dienst van de kercke alhyer te continuëren. sonder dat sy midlertijt haer tot den dienst van andere gemeenten sullen mogen beroupelijc stellen; ende den voors. tijt van 12 jaeren geëxpireert sijnde, sullen gehouden sijn de stadt 6 maenden te vooren te waerschouwen, eerdat sy haer tot den dienst van andere kercken sullen laten gebruycken, welverstaende dat dese verbintenisse in den persoon van Do. Placcardus geen verder plaetse hebben sal, ten waere hy van andere kercken als der stadt Leyden werde beropen." De akte van verbintenis werd door de predikanten geteekend, maar de Heeren hadden niet lang genot van de toelage. Eene Vroedschapsresolutie van 9 Julij 1631 luidt: „Gedelibereert sijnde off men de kerckendienaren deser gemeynte sal laeten volgen de verhoogınge van gagie ter somme van 200 £ jaerlijcx, haer by resolutie van den 28 April ende 2 Julij 1630 (1) toegestaen, es verstaen ende geresolveert, alsoo deselve resolutiën sijn gelimiteert ende tvoors. tractement niet verder toegestaen es, dan soo lange als de Heeren Gecommitteerde Raden tselve in de rekeninge van den ontfanger van de Ecclesiastique goederen in uytgeven souden passeren, ende dewyle de gemelte Heeren Gec. Raden den voorn. ontfanger by expresse acte geïnterdiceert hebben aen de voors. kerckendienaeren eenige verhooginge van tractement te betaelen, ende int vermogen van de stadt niet en is de voors. verhooginge uyt haere middelen te vervallen, dat men over sulcx deselve kerckendienaeren (te weten de twee oudtste) voor eens sal toeleggen tot een vereeringe uyt de stadtsbeurse de somme van 200 Carolusgulden ende Do. Dibbetio 100 Carolusgulden, ende dat de verhooginge vant voors. tractement daermede cesseren sal."

De Kerkeraadsacta van 3 Januarij 1630 noemen onder de met attestatie ingekomen personen Elisabeth

(1) Op *deselve* volgen eenige woorden, samen een regel, die „om reden wille by de Classis geroyeert" werden.

(2) In de Acta der Classe van Voorne en Putten van 21 April 1637 staat: „D. Johannes Cloppenburgius, uuth last des Synodi gemaeckt hebbende een boeckjen, sprekende van de woecker, van twelcke hy de broederen des Classis elck een exemplaer vereert heeft: is hem daerover van de E. Classe toegeleyt een roosenobel, die hem sal gegeven werden uyt de middelen desselfs."

(1) De Res. van 27 Julij 1630 houdt alleen 't volgende in: „Is de predicanten deser stede toegestaen het tractement van 200 £ tsjaers volgens de resolutie, op den 28 April genomen, ende dat onder soodanigen acte van verbintenisse, als deselve predicanten alhyer geëxhibeert ende belooft hebben te onderteeckenen."

Bessets, huisvrouw van Ds. Joannes Ge . . . Hermans Cloppenburgh, van Amsterdam. Op belijdenis werden te Brielle tot lidmaten aangenomen in 1636 Janneken Cloppenburch j. d., in 1639 Anna Cloppenburch j. d. (Acta van 4 September 1636 en 28 April 1639). Den 20sten April 1638 werd een kind van Ds. Cloppenburg begraven. Van zijn voorkinderen is sprake in eene Magistraatsresolutie van 20 October 1635 (1).

Den 23sten November 1639 werd aan den Kerkeraad en de Vroedschap getoond een schrijven ten blijke dat Cloppenburg benoemd was tot professor in de Theologie en de Hebreeuwsche taal aan de Illustre school te Harderwijk. Nadat hij verklaard had, dat hij de benoeming wilde aannemen, werd hem toegestaan haar op te volgen. Hij bleef te Brielle werkzaam tot in 't begin van Februarij 1640. Den 5den dier maand overhandigde de Kerkeraad hem de vereischte attestatie met „toewenschinge van den segen des Heeren". In de vergadering der Classe van Voorne en Putten, gehouden 17 April 1640, verzocht Cloppenburg, na de mededeeling dat hij ontslagen was door den Kerkeraad en de Vroedschap, zijn ontslag aan de Classe, die dit besluit nam: „De Vergaderinghe heeft verstaen dat D. Cloppenburgio soude ghegeven werden Classicale dimissie ende sijn testimonia, doch hadde wel ghewenscht dat wat beter op de ordre van het versouck syner dimissie by den Classe waere ghelet gheweest ende vóór het bekomen van deselve niet so verre in andere bedieninghe waere gheëngageert gheweest. Ende is goetghevonden dit miscontentement des Classis hierover D. Cloppenburgio bekent te maecken".

Nog geen jaar mocht Cloppenhurg Placcardus tot collega hebben en na diens dood kwam de „kerckendienst" alleen tot zijn last, daar Willem Crijnsze, zooals hij zelf notuleerde, „oudt ende sieckelijcken" was. Spoedige voorziening in de vacature was dus zeer gewenscht en terstond na de begrafenis van Placcardus sloeg de Kerkeraad de handen aan 't werk. De reeds vroeger gehoorde predikant van Zevenhuizen kwam weer op 't tapijt en eenparig, ook door de Vroedschap, werd goedgevonden aan gecommitteerden op te dragen hem nog eens in zijne gemeente te gaan hooren en de gecommitteerden te machtigen, indien zij op alles wat zij zouden vragen „goed bericht" kregen, Ds. Petreus dan „daettelijcken de beroupinge te behandigen." De gaven van Petreus bleken niet zoo te zijn als op grond van ontvangen rapporten mocht worden verwacht en de „predicatie" gehoord hebbende, vonden de gecommitteerden het niet geraden „wyders met syne E. in gespreck te comen." Petreus werd dus losgelaten en men nam een bedenktijd van eenige dagen. In dien tijd maakte men kennis met Thomas Dolegius, predikant te „Durckerdam in de Classe van Edam". Een vertrouwd vriend had dezen leeraar gevraagd „off hy wel eens en passant in Den Briel soude willen comen ende syne gaven laten hooren", en den 8sten September 1630 preekte hij te Brielle. Ds. Henricus Arnoldi van Delft beval Dolegius zeer aan als „eenen die niet alleen en hadde wel gestudeert ende daerbeneffens vroom ende godsalich was, maer oock die hem vasthieldt aen de gesonde leer", iets waarop „in dese sware tyden" wel gelet mocht worden. Op denzelfden dag, waarop Dolegius gepreekt had, kwamen de oude en de nieuwe Kerkeraad samen en men delibereerde over hetgeen men zou doen. De preeker had „byna alle de broeders genoech gedaen." Er waren die aanmerking hadden gemaakt op zijn stem, als te „swack of cleyn", maar daartegen werd aangevoerd dat, als hij niet was verstaan, dit dan te wijten was aan de „perplexiteyt Dolegii" en aan „de ongewoonheyt der toehoorders" en dat deze „twee dingen welhaest souden beteren, wanneer hy geduyrich alhier soude predicken". De groote meerderheid was wel gezind Dolegius te beroepen, als ten minste de Vroedschap het niet ongeraden vond en er uit de „contenantiën der gemeente" niet „merckelijcken" vernomen werd, dat 's mans gaven „alhier geen vrucht en souden connen schaffen". De zaak werd voor de Vroedschap gebracht. Deze verklaarde de gaven van Dolegius „in haere waerde te laten", maar van oordeel te zijn dat men niet zoo'n haast moest maken en bedenken of men niet nog anderen zou hooren. De Kerkeraad mocht wel „lyden" dat er nog anderen zouden worden gehoord, maar zei dat hij bij Dolegius bleef, indien er niet iemand zich opdeed met „beter gaven ende getuygenisse van leere ende leven". Weinig tijds daarna preekten andere leeraars te Brielle en dezen werden mededingers van Dolegius. Eerst preekte op 6 en 8 October (Zondag en Dinsdag) Henricus Dibbetzius, predikant te „St. Anthonispolder" (Classis Dordrecht). De Kerkeraadsleden, hem gehoord hebbende, vonden „by de meeste stemmen" goed met de Vroedschap over hem te spreken; dit had plaats en de Vroedschap zei te willen wachten met een besluit, totdat Johannes Breelius, predikant te Leiderdorp, die verwacht werd, zou hebben gepreekt. Ook gaf zij in overweging om ook de predikanten van „Rosendael"

(1) Over Regina Wijnanda Cloppenburg en Maria Wijnanda Cloppenburg, in 1742 te Brielle gekomen met attestatie van Sassenheim, zie men artikel IX van „de Brielsche Vroedschap." In 1747 werd te Brielle op belijdenis aangenomen Isaäc Kloppenburg (Acta van 15 Januarij 1747).

en „Arckel” te hooren. Breelius preekte 13 October vóór- en namiddag en in de Kerkeraadsvergadering, welke op dien dag plaats had, bleek dat de Broeders verdeeld waren over de vraag, of er behalve de 3 heeren, die zich te Brielle hadden laten hooren en „als per accidens” te Brielle gekomen waren, „immers niet solemnelijcken off collegialiter en waren ontboden”, nog anderen zouden worden gehoord, zooals de Vroedschap had voorgeslagen, en „voor tweespalt vreezende”, liet de praeses de broeders maar heengaan. Enkele dagen daarna werd besloten Dibbetzius voor te dragen aan de Vroedschap ter beroeping. Deze wilde 't beroep niet approbeeren, zonder dat er naar Dibbetz geïnformeerd was. Een deputatie uit Kerkeraad en Vroedschap informeerde daarop te Dordrecht, waar Dibbetz zeer bekend was. De berichten waren goed, maar de Vroedschap achtte het noodig nog eens te informeëren te Leiden, waar Dibbetz gestudeerd had. Ook deze informatie had het gevolg, dat de Kerkeraad verwacht had, en toen werd het beroep op Dibbetz uitgebracht en geapprobeerd eerst door de Vroedschap den 3den November, daarna door de Classe op den 5den November. Wel ziende, dat tegenstand niets zou baten, gaven de Kerkeraad en de Magistraat van „St. Antonispolder” de zaak over. De Classe van Dordrecht stond evenals de ambachtsheer Van der Mijlen het vertrek van Dibbetz toe en

Henricus Dibbetzius werd den 15den December 1630 te Brielle bevestigd. Den 19den April 1633 kwamen afgevaardigden van Dordrecht te Brielle, die 't ontslag verzochten van Dibbetz, daar hij te Dordrecht beroepen was. Daar hij een alumnus van Dordrecht geweest was, kon, zeiden de Heeren, het verzoek „nae rechte ende met redenen niet werden geweygert”. De Kerkeraad nam ook in aanmerking dat de gemeente van Dordrecht uit circa 6000 personen bestond, dat de gemeente „oock noch ter gedachtenisse sijns vaders zal. seer tot den persoon van Henricus geaffectioneert was” enz., en met de voorwaarde dat hij nog 3 maanden zou blijven, werd het vertrek van Dibbetz toegestaan. Den 15den Junij 1633 werd de vereischte attostatie door den Kerkeraad geteekend, maar Dibbetz was toen reeds naar Dordrecht vertrokken. Weinig tijds na zijn vertrek werd de Provinciale Synode, die dat jaar te Brielle gehouden moest worden, geopend.

Het beroepingswerk ter voorziening in de vacature, door het vertrek van Dibbetz ontstaan, werd niet spoedig ter hand genomen. In November 1633 richtte de Kerkeraad zich tot de Vroedschap met de vraag, welk tractement zij aan de „toecomende predicanten” zou geven. Er kwam geen antwoord op die vraag en

in Februarij 1634 werd de vraag herhaald en tevens bericht, dat de Kerkeraad gezind was, wanneer de Vroedschap zulks goedvond, Joh. Slatius, predikant te Heusden, te beroepen. De Vroedschap verklaarde zich bereid 't beroep te approbeeren en deelde mede, dat den leeraar niet meer dan gewoonlijk kon aangeboden worden, namelijk f 800 en f 100 voor huishuur. Men besloot toen Slatius te polsen. Daar een schrijven van Cloppenburg, met dat doel verzonden, onbeantwoord bleef, werd er nog een brief aan Slatius geschreven door Willem Crijnsze en hem toegezonden „met eenen expressen”. Slatius berichtte daarop dat hij de 6 dagen, die na ontvangst van het eerste schrijven waren verloopen, gebruikt had om „de saecke in bedenckinge te nemen ende den Heere te bidden”. De slotsom was, dat hij „in sijn gemoedt geene roeringe en hadde connen vinden of vernemen tot verplaetsinge”, waarom hij „heusselijcken ende vriendelijcken” bedankte voor de eer der beroeping. De Kerkeraad, bedenkende dat „misschien de levendige stemmen meer conden bewegen dan de brieven”, verklaarde zich voor eene deputatie naar Heusden; hij was er echter niet meer voor, toen er nog een brief van Slatius en een schrijven van den Kerkeraad van Heusden waren gekomen, waarin de Broeders werden „vermaent geen vorder moeyte te doen”, daar er „gants geen apparentie” was op een goeden uitslag. De Vroedschap bleef gelooven aan de macht van het woord en wilde van het voorstel der Broeders om maar naar een ander uit te zien niets weten. „Tot contentement” van de Heeren voegde de Kerkeraad toen gecommitteerden uit zijn midden bij die van de Vroedschap en verlof bekomen hebbende van de Classe om haren naam te gebruiken, ging de commissie op reis. Haar rapport luidde dat Slatius het beroep „teenemael afgeslaegen” had. De Kerkeraad nomineerde daarop Hasius te Poortugaal, Samuel Cabbeljauw te IJsselmonde en Carolus Becius te Rijsoord en op zijn voorstel vond de Vroedschap goed dat deze mannen in hunne gemeente zouden worden gehoord. Cabbeljauw werd verkozen en 30 Mei 1634 door den Kerkeraad beroepen. Het beroep werd goedgekeurd door Vroedschap en Classe en met goeden uitslag door gecommitteerden „uytgewerckt”. De Kerkeraad van IJsselmonde „difficulteerde” wel, maar het beroep op de Classe van Schieland had geholpen. 't Gevolg was dat

Samuel Cabeljau op den 1sten October 1634 te Brielle bevestigd werd.

(*Wordt vervolgt*).

Namen van regeeringspersonen, R. K. geestelijken, predikanten enz., in de dorpen van „Kennemerland, in Brederode en de Bajuwschap van den Landen van Bloys," tot aan het begin der 19e eeuw.

DOOR

W. P. J. OVERMEER.

(*Vervolg*).

Mr. Robertus Rood. Hij was volgens de Oudh. en Gest. van Kennemerland I, blz. 385 gesproten uit eene adelijke Schotsche familie, doch te Utrecht geboren. Hij vertrok in het laatst van 1617 naar Bovencarspel. Van 1617--20 blijkt niet of er een pastoor in deze plaats is geweest. In 1620 kwam alhier als zoodanig *Nicolaas Dillenus*, ook wel *Dillenius* genaamd. Hij was geboren te Mechelen en overleed den 12 Januari 1630 te Uitgeest. Volgens de „Batavia Sacra" was hij lid van het collegie „Theologus Col.", waarschijnlijk was dit het Keulsche Collegie, hoewel het in het „Necrologium Dioec. Harlem", verklaard wordt als het Leuvensche.

Hij was ook Baccalaureus in de Theologie.

Volgens eene mededeeling van den pastoor *F. B. Duvergé* te Uitgeest in de Bijdragen tot de geschiedenis van het Bisdom Haarlem, Dl. VIII (Jrg. 1880) wordt aan de pastorie nog een pastoorportret (paneel) bewaard, door de overlevering aan pastoor *Rood* toegekend.

Het is blijkens opschrift in 1622 gemaakt en stelt een geestelijke voor van 33-jarigen ouderdom, en zal daarom waarschijnlijker *Dillenus* voorstellen, daar deze hier van 1620—1630 verbleef. De afgebeelde heeft de hand op een boekje, op welks platte zijde een wapen staat met een hertenkop, rechts gewend. *Dillenus* werd in 1630 opgevolgd door

Jacobus van den Sande, geboren te Uitgeest. Hij overleed den 17 Augustus 1636 aan de pestziekte. Zooals bekend is, woedde in dat jaar deze vreeselijke ziekte vooral te Amsterdam.

Hij werd opgevolgd door

Mr. Pieter IJsbrands ook wel *Mr. Petrus IJsbrandi* genaamd. Deze was den 16 Juni 1604 te Uitgeest geboren. Hij was zeer ervaren in de Grieksche- en Hebreeuwsche talen, Licentiaat in de godgeleerdheid en Kanunnik van het Haarlemsche Kapittel. Zijne gewone spreuk was: „Servite Domino in laetitia".

Hij overleed den 17 November 1650. Als zijn opvolger trad op

Reinier Engels, een Haarlemmer van geboorte.

Wegens tegen hem ingediende klachten over zijne gestrengheid in het bestuur, vertrok hij reeds in 1653 naar Amsterdam. In 1660 trad hij als pastoor van de Kerk „De Pool" op. Zijn opvolger was

Mr. Adam van Stalen, geboren te Emmerik. Hij overleed den 13 Januari 1671 te Uitgeest. Zijn opvolger was

Michael van der Sterre, die volgens eene aanteekening van hem zelf in het doopboek aanwezig in de secretarie der gemeente Uitgeest, te Delft werd geboren en den 31 Januari 1671 voor het eerst den H. doop bediende. Zijn laatste doopsbediening had plaats 14 Mei 1715. Hij overleed den 10 Juni 1715 na gedurende 44 jaar alhier als pastoor werkzaam te zijn geweest. Zijn opvolger was

Philippus Cavellier, welke den 22 Augustus 1715 voor het eerst en den 23 September 1727 voor het laatst doopte. Hij werd opgevolgd door zijn broeder

Claudius Cavellier, die zijn eerste doopeling had op 12 October 1727 en zijn laatste den 27 Juni 1733. Zij hadden nog een derden broeder *Wilhelmus Stephanus Cavellier*, die pastoor was van de Kerk „De Posthoorn" te Amsterdam.

In Juli 1733 trad als pastoor te Uitgeest op

Wilhelmus Fox, geboren te Amsterdam. Hij vertrok in September 1773 naar Ouddorp alwaar hij is overleden. Zijn opvolger was

Theodorus Dekker, geboortig van Langendijk. Hij doopte alhier voor het laatst den 25 Juni 1792. Uit eene aanteekening van zijn opvolger is men geneigd op te maken dat hij op dienzelfden dag overleed. Hij schrijft: „post quam assistens fuerim, a die Si Thomae 21 Dec. 1791, usque ad diem Si Adelberti 25 Juni 1792, et ab illa die usque ad 13 Octob. deservitor, factus sum pastor".

Zijn opvolger was

Joannes Koster, geboren te Amsterdam, en alhier overleden den 15 December 1806, in den ouderdom van 51 jaar en circa 11 maanden (Bidprentje).

Zie over de R.-K. geestelijken alhier B. B. H. VIII 321—337, waaraan de meeste bijzonderheden zijn ontleend.

Eenige bijzondere personen.

Te Uitgeest is o.a. geboren

Cornelis Corneliszoon. Door hem werd in 1591 de kunst om met een molen hout te zagen uitgevonden, en daarvoor octrooi gevraagd.

Zie o.a. *v. d. Aa*, Biogr. Woordenb., *Honig*, Gesch. der Zaanl. Dl. I, blz. 240 en Dl. II, blz. 7 (1).

(1) *J. Honig Jsz. Jr.*, Geschiedenis der Zaanlanden. Met Kaart en platen. Twee deelen. Zaandijk, *J. Heynis Tsz.* 1849. 8o.

In het „Accoort, over het Uytlander Schot" d.d. 13 September 1583 komen voor

Jan Woutersz. van Rossen, als Vooght van de weduwe van

Engel Woutersz., van Uytgeest, benevens

Bruyn Gerritsz.,
Bruyn Bruynsz., } inwoners van Uitgeest.

(*Lams*, blz. 529).

Engel Arendsz. van Dooregeest werd den 26 December 1645 te Doore- of Dorregeest, een polder bij Uitgeest geboren.

Op ongeveer 20 jarigen leeftijd werd hij Doopsgezind predikant te De Rijp, waar hij bijkans veertig jaar dit ambt bekleedde.

(Zie over hem o.a. *van der Aa.*, Biogr. Woordenb.; Paquot, *Mem.*, Tome. X, pag. 298). (1).

Op den 1 Juni 1663 werden de keuren betrekking hebbende op de molens voorgelezen aan

Jan Cornelisz.,
Dirck Filipsz.,
Gerrit Hendricksz., } Molenaars te Uitgeest.

Uit het „Proces over 't Verkiesen van Burgermeesteren en Schepenen."

(Zie *Lams.* blz. 378—415).

Medegedeeld in dezelfde volgorde, als in de oorspronkelijke bronnen.

Remigius Cousaert, als stedehouder van den E.

David Colterman, Bailliu van Kennemerlandt, mits zijne absentie, last ende beveelt den Schout van Uytgeest de ondergeschreven, als Schepenen, den behoorlijcken Eedt af te nemen, omme 't selve Officie van Schependom, voor den loopenden Jare 1604 naer ouder gewoonte te bedienen.

Gerrit Garbrantsz.
Frans Cornelisz.
Garbrant Philipsz.
Frans Pietersz.
Claes Pietersz.

Actum den 15 April 1604. Onder desselfs Signature, *R. Coesaert.*

Als boven voor het loopende jaar 1605:
Cornelis Claesz.
Arent Pietersz.
Ysbrant Cornelisz.
Meynart Symonsz.
Claes Fransz.
Actum den 8 April 1605, binnen Haerlem.
D. Colterman.

(1) *Jaen Noel Paquot.* Memoires pour servir a l' histoire littéraire des 17 Provinces des Pays-Bas, de la principauté de Liége, et de quelques contrées voisines. A Louvain de l' imprimerie Academique, 1763—1770. 18 vol. 8o.

Als boven voor het loopende jaar, 1606:
Symon Michielsz.
Jan Thymansz.
Jan Cornelisz.
Hendrick Claesz.
Claes Symonsz.
Actum den 23 Marty 1606, binnen Haerlem.
D. Colterman.

Als boven voor het loopende jaar 1607.
Garbrant Philipsz.
Allart Pietersz.
Cornelis Arentsz.
Ysbrant Pietersz.
Dirck Ariaensz.
Actum den 13 April 1607, binnen Haerlem.
D. Colterman.

Als boven voor het loopende jaar 1615:
Frans Pietersz.
Jacob Jacobsz.
Hessel Remmen.
Cornelis Arentz.
Willem Miesz.
Actum den 17 April 1615, binnen Haarlem.
D. Colterman.

Als boven voor het loopende jaar 1634:
Cornelis Jansz. Swan.
Claes Cornelisz. Cabels.
Cornelis Arisz. Cuyper.
Gerrit Miensz.
Gerrit Jansz. opte Marcken.
Actum den 14 April 1634. Bij den Steedehouder van Kennemerlandt *Johan Damius.*

Als boven voor het loopende jaar 1626:
Fop Cornelisz.
Jan Dircksz.
Willem Jacobsz.
Philips Fransz.
Gerrit Jansz. opte Marcken.
Actum den 10 April 1626. *D. Colterman.*

Als boven voor het loopende jaar 1631:
Ysbrant Pietersz.
Heyndrick Hesselsz.
Claes Garbrantsz.
Jacob Ysbrantsz. op Assum.
Jan Jansz. in Benes.
Actum den 18 April 1631. *D. Colterman.*

Als boven voor het loopende jaar 1647, geauthoriseerd door

Lodewijck van Alteren van Jaersvelt, Ridder, Bailliu, van Kennemerlandt.

Cornelis Bruynsz. de Jongh.

Lourens Pietersz. Backer.
Jacob Claesz. Lakenkooper.
Gerrit Miesz.
Cornelis Cornelisz. Locq.
In absentie van den Bailliu, bij den stedehouder van Kennemerlandt.
Actum den 19 Marty 1647. *Johan Damius.*

Als boven voor het loopende jaar 1648:
Aemker Cornelisz.
Cornelis Jansz. Swan.
Dirck Jacobsz. Coppen.
Symon Harmansz.
Gerrit Pieterz.
Actum den 10. Aprillis 1648.
By den Bailliu van Kennemerlandt,
L. van Alteren van Jaersvelt.
Naer gedane Collatie is dese mette Principale bevonden te accorderen, opten elfden April 1648.
By my
S. Coesaert,
Notaris Publicus.

Limmen.

Jan Claesz., schout, oudt 30 jaer 1494.

Aerent Willemssz., oudt 42 jaer		Schepenen,
Adriaen Claesz. „ 41 „		1494.

Jan Ysbrantsz., oudt 67 jaer		Buyrluyden te
Pieter Andriesz., „ 60 „		Limmen. 1494.

(Inf. 1494).

Jan Bruynsz., oudt 44 jaer		Scepenen te
Cornelis Claeszoon, „ 50 „		Lymmen,
Pieter Ysbrantsz., „ 44 „		1514.
Dirck Willemszoen, „ 40 „		

Andries Andriess, oudt 62 jaer,		Buyrluyden
Daniel Dirxzoon, „ 42 „		1514.

(Inf. 1514).

Galernsz. Secretaris te Limmen in 1591, gelijk blijkt uit de onderteekening der „Keuren ende Ordonnantien, ghemaeckt by mijn Heeren Schout, Schenen, ende ettelijcke Buren van Limmen, daer inne consenterende, den 28 Aprillis 1591."

Willem Dircksz.		Gecommitteerden van
Ysbrant Adriaensz.		Limmen 16 April 1600.

Eerstgenoemde met het merk **V** als handteekening, (*Lams.* blz. 141 en 143).

Voor een proces „raeckende het Vechten en Mestrecken", waren op 4 Januari 1605 verschillende personen uit Kennemerland binnen Haarlem vergaderd, waaronder
Adriaen Jansz., Waerschap van Limmen.

Symon Jacobsz., *van der Lyn* was in 1610 Schout te Limmen (Inv. arch. Haarl. III, 49).
Hij overleed den 28 Januari 1626 gelijk blijkt uit het grafschrift op een zerk in de kerk te Limmen, luidende:

S. VAN. DER. LYN. IN. SYN. LEVEN. SCHOVT. TOT. LIMMEN. IS. GERVST. DEN. 28. JANVARY. 1626.

In 1647 waren alhier Schepenen:
Claes Woutersz. Lucq,
Ysbrant Allartsz.,
Symon Cornelisz.,
Claes Dielofz.,
Cornelis Adriaensz.,
(*Lams*, blz. 389).

Cornelis Symonsz. vander Lyn, Schout te Limmen in 1648.
Mr. Symon Andriesz. Boom. Schoolmeester te Limmen, 1648.
Claes Symonsz. van der Lyn, Inwoner te Limmen.
(*Lams*, blz. 393).

In 1652 waren alhier
Cornelis Symonsz van der Lijn, Schout.

Jan Cornelisz.,		
Dilof Pietersz.,		Schepenen.
Claes Willemsz.,		
Symon Pieterszoon,		

Jacob Symonsz. van der Lyn, Secretaris.
(Gen. Priv. ende Hantv. van Kennemerl. blz. 235).

In 1664 waren alhier
Claes Symonsz. van der Lijn, Schout.

Aerjaen Claesz.,		
Jacob Cornelisz.,		
Aerjaen Jansz. Backum,		Schepenen.
Jan Pietersz. Loo,		
Dielof Claesz.,		

Jacob Symonsz. van der Lijn, Secretaris.
(*Lams*, blz. 532).

Volgens de meergenoemde „Naamwijzer der XXXII Raden van Haarlem", was in 1714
Isaak van der Beek Schout te Limmen en
Adriaan Crillaarts Secretaris.
Deze laatste komt in de lijst van 1716—1717 als overleden voor en is in de opgave van 1718—1719 opgevolgd door
Anthony Abraans.
In de lijst van 1719—1720 is *Isaak vvn der Beek* opgevolgd als Schout door
Abraham van Kalker.
Anthony Abraans werd in 1731—1732 als Secretaris opgevolgd door

Jakob Kronee, terwijl deze in 1739—1740 vervangen werd door

Jan Bakker, en deze in 1746—1747 weder door

Arnoldus Æmilius.

In 1749—1750 werden de posten van Schout en Secretaris vereenigd en werden *Abraham Kalker* en *Arnoldus Æmelius* opgevolgd door

Hendrik van Hallemaal als Schout en Secretaris. Hij werd in 1767 vervangen door

. . . . *Visser*, die reeds het volgende jaar werd opgevolgd door

Wilhelmus Laarman. In 1795 is hij opgevolgd door

Jacobus Laarman, welke in 1806—1807 nog deze functie vervulde.

Hij was de zoon van zijn voorganger *Wilhelmus Laarman*, welke later het Schout- en Secretarisambt te Heilo met Oesdom bekleedde.

In zijne meergenoemde Nederlandsche Stad- en Dorp-Beschrijver (Dl. IV) schrijft van *Ollefen* (1796) o. a. over de kerk: „Er zijn voords verscheidene graven in; op eenige zerken van dezelven pronken aloude en nieuwere, zo bekende als onbekende wapens; op een dier zerken leest men boven den naam van

J. W. Engels, dit tweeregelig versjen:

Hier rust het sterfelijk deel van hem die zig in 't leven
Met lijf en ziel geheel aan God heeft overgegeven.

Aan de wanden der Kerk te Limmen hangen twee rouwblazoenen van de familie *Du Peyrou*. In 1732 werd de Ambachtsheerlijkheid Limmen verkocht voor f 13400 aan

Jacobus Du Peyrou Jansz., „Collonel van de Manhafte Schutterij der Stad Amsteldam".

Tegen den oostelijken muur der kerk bevindt zich een grafteeken in den stijl van *Lodewijk* XVI, van:

ANNA. MARIA. DUPEYROU. VROUWE. VAN. LIMMEN., HUISVROUW. VAN. MR. FRANCOIS. DE. MEY. RAAD. EN. BURGEMR. DER. STAD. GOUDA. ETC. GEB. 8 NOVEMBER. 1722. OVERLEEDEN. 19. DECEMBER. 1785.

Dit grafschrift is van hout, doch op bedriegelijke wijze als marmer geschilderd.

R. K. Geestelijken.

Boudijn, pastoor te Limmen 1202.
Mauricius, pastoor te Limmen 1226—1231.
Florens, pastoor te Limmen vóór 1314.
(Cart. van Egmond fol. 26.)

Florens, Cureyt sticht eene vicarie alhier, 1334.

Hij is alhier reeds in 1330, en hoogstwaarschijnlijk reeds in 1314. Zijn dood viel voor in 1335.
(Orig. v. Kennemerl. Cart. et. Necrol. van Egmond. B. B. H. III, 135.)

Benno, prochypape 1340.
Jan, prochypape 1346.
(B. B. H. III, 145.)

Dirck van Valckenhurgh, 1358—1376. Door den Graaf ben. bij doode van Ellico; in 1370 nog als prochypape vernoemd.
Reg. E. L. fol. 16.

Claes Dude, Cureijt, 1405.
Egm. Overdrachten.

Jan Jacobsz., pastoor, oudt 40 jaer, 1494.
(Inf. 1494.)

Johannes Nicolay, oudt 33 jaer, vice-Cureyt te Lymmen, 1514.
(Inf. 1514.)

Henrick Wouterszoon, was alhier pastoor vóór 1546.

Dirck Claess, vervulde in 1546 alhier deze betrekking. In 1548 de bisschop van Haerlem resignavit. (Zal moeten zijn

Nicolaas van Nieuwland, te Egmond geboren, Deken van St. Maria te Utrecht, Bisschop van Hebron, etc. later Bisschop van Haarlem. Hij was ook Proost van Haarlem geweest). (B. B. H. XIII, 265, 266).

Ysbrant Pagim (ook wel *Pagini* genoemd), was in 1549 pastoor te Limmen. In 1568 was hij nog in deze plaats. Ook Limmen werd bediend door den rondtrekkenden priester *Mr. Aalbert* (Zie de mededeelingen onder Uitgeest), na hem door den eveneens vroeger genoemden geestelijke *Willem Kruik*, die zijne vaste woning had te Uitgeest en door de pastoors van Uitgeest:

Christiaan Garst,
Robertus Rood,
Nicolaas Dillenus, en
Jacobus van den Sande, overleden 17 Augustus 1636.

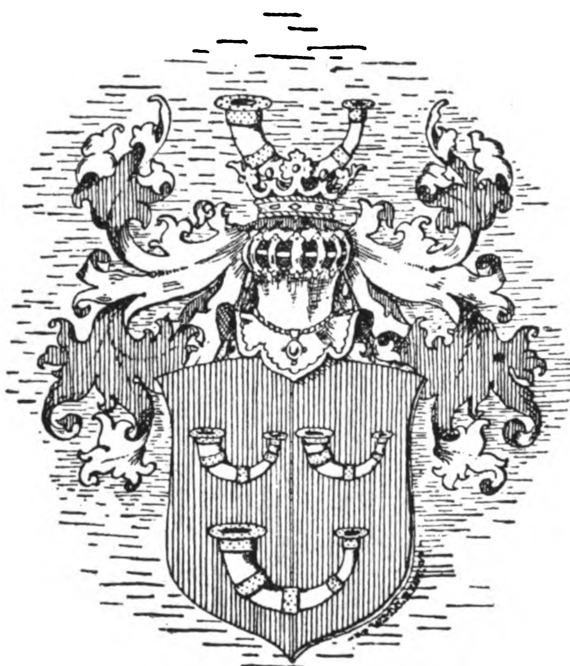
Antonius Verheerent, huis-kapelaan van *Renesse van Elderen*, op 't Kasteel Assumburg verblijf houdende, schijnt Limmen bediend te hebben van 1634—1641.

Vincentius Palesteyn, werd in 1650 pastoor van Limmen. Hij was een Haarlemmer van geboorte. In 1657 werd hij naar zijn geboortestad verplaatst, vierde aldaar zijn gouden jubelfeest en overleed den 9 April 1700.

(Zie over hem ook B.B.H. V, 105).

(*Wordt vervolgd*).

Behoort bij het Algemeen Nederlandsch Familieblad, No. 4, Jaargang XV.

de Vlaming v: Outshoorn.

De Hervormde Kerk te Oudshoorn.

2e GEDEELTE.

VERSCHILLENDE MERKWAARDIGHEDEN.

(Hierbij een plaat).

A. Grafmonument van Nicolaä Hooft.

Onder de merkwaardigheden, die vóór de revolutie van 1795, nog in grooter getale dan thans, het mooie kerkje te Oudshoorn versierden, behoorde ook een kostbaar monument terzijde van den preekstoel geplaatst.

Op een schoone console rustte een hardsteenen medaillon, gevat in een krans van lauwerbladen, geflankeerd door twee engelen, aan wier voeten de attributen van den dood, een uitgebluschte fakkel en een zandlooper lagen. Het geheel werd bekroond door het wapen der de Vlamings van Outshoorn, vergezeld van acht kwartierwapens. Het ovale hoofdwapen vertoonde de drie hoorns en was gedekt door een geparelde kroon (13 en nog drie daarboven). Wat de kwartierwapens aangaat: op de afbeelding, die ons ten dienste stond, waren de schilden ledig gelaten.

De console, de lauwerkrans en de verdere accessoires waren op de meest artistieke wijze uit wit marmer gehouwen.

Het hardsteenen middenstuk bevatte de volgende regelen:

GRAFSTEDE

opgerecht ter zal. gedachtenisse van de
Welëedele Vrouwe, Vrouw Nicolaä
Hooft, Gemaelin van den Welëedelen
Heere, Heer Cornelis van Oudts-
hoorn, Ridder, Heer van Oudts-
hoorn ende Gnephoek.

Oudtshoorens waerde Vrouw legt in dit graf beslooten;
Het voorbeelt van de deuchd en onbevlekte trouw.
Geen laster krenkt haer eer, geen lof kan die vergrooten.
Nu leeft haer ziel omhoog en kent geen leet noch rouw!
Het lijk van d' eedele Hooft, van aerdsche zorg ontslagen,
Wacht in haer eigen kerk hier d' eindelooze rust;
Opdat haer levenszon, die nu schijnt uitgeblust,
Met schooner glans weêr in den hemel op zouw dagen.

J. ANTONIDES.

Vrouw N**IC**o**L**aä Hooft ont**V**oer **I**n **V**re**D**e en st**IL**
't Aar**D**s**C**h **LIC**ht **I**n 's-Graa**V**enhaag toen twaa**L**ef s**C**hreef Apr**IL**.

J. PETERSOM.

Het laatste vers is een zoogenaamd jaarvers; door de grootere letters, welke hier Romeinsche cijfers voorstellen, bij elkaar op te tellen, verkrijgt men 1676, in welk jaar op den 12 April Nicoläa Hooft te 's-Gravenhage overleed.

De revolutiemannen van 1795 hebben de nagedachtenis der edele vrouwe niet geëerbiedigd. Met schendende hand is het schoone gedenkstuk verbrijzeld.

Waar in dien tijd het losgebroken grauw te Leeuwarden den vorstelijken grafkelder openbrak, er de kisten der doorluchtige Nassau's insloeg en er met het op een hoop geworpen gebeente de meest weerzinwekkende handelingen bedreef, behoeft men zich niet te verbazen over 't vernielen van het monument in ons kerkje.

Alleen het hardsteenen middenstuk bleef gespaard (1). Na lang heen en weer zwerven geraakte het in het bezit van den heer Noppen te Alfen, waar het weldra weer in het vergeetboek geraakte.

Eenigen tijd geleden werd de heer van der Bijl, Mr. timmerman te Alfen, er eigenaar van. Deze vestigde er de aandacht van steller dezes op, die het den HH. Kerkvoogden der Herv. Gemeente van Oudshoorn aanbeval. Zijn aanbeveling was gelukkig niet te vergeefsch. Het kerkbestuur heeft het fragment niet alleen naar zijn voormalige standplaats doen overbrengen, maar in overleg en met den zeer gewaardeerden steun van Baron van Reede van Oudtshoorn, onzen Ambachtsheer, het in eere hersteld. De goed gerestaureerde steen gevat in een net gemarmerde cartouche maakt thans op zijn oude plaats een aangenamen indruk.

* * *

Nicolaä Hooft, of Claesje Hooft, zooals men haar doorgaans noemde, werd in 1620 te Amsterdam geboren als dochter van Jacob Willemszoon Hooft, Regent van het Leprozenhuis, en van Maria Jonckheyn. Den 26sten Januari 1644 huwde zij den in 1636 door Koning Lodewijk XIII van Frankrijk tot Ridder verheven Cornelis de Vlaming van Outshoorn, zoon van Dirk, ambachtsheer van Oudshoorn en Gnephoek, en van Wendela van Bronckhorst. Na den dood zijns vaders verlijd met de heerlijkheid Oudshoorn, vinden wij hem onder de meest gewichtige personen der hoofdstad vermeld. Hij was een

(1) Ook het hoofdwapen is nog bewaard gebleven. Ontdaan van de kwartierwapens kwam het mij niet wenschelijk voor *dit* wapen boven het hardsteenen medaillon te plaatsen. Bovendien waren van het hoofdwapen stukjes afgebroken, welke moeielijk konden worden bijgewerkt. Het wapen blijft echter in de kerk bewaard en ter bezichtiging van elk belangstellende.

van die machtige Amsterdamsche Heeren, die aan de vorsten van Europa de wet durfden stellen en zonder wier toestemming in eigen gebied geen besluit werd genomen. Na zijne benoeming tot Raad van State woonde hij veelal te 's-Gravenhage, en zal daar ook nog in 1676 verblijf hebben gehouden, toen zijne beminde echtgenoote op den 12en April van zijn zijde werd weggerukt. Hij deed haar gebalsemd lijk naar Oudshoorn vervoeren en het daar in het door beiden gestichte en liefgekregen kerkgebouw ter ruste brengen. Twaalf jaar later werd de familiegrafkelder onder den predikstoel opnieuw geopend, om het stoffelijk overschot van den stichter der kerk te ontvangen, die gewenscht had aan de zijde van zijn geliefde echtgenoote te worden begraven.

* * *

Er was geen denken aan om het monument in zijn oorspronkelijke gedaante te herstellen. Daarmede zouden duizenden guldens gemoeid zijn. Toch geven H.H. Kerkvoogden van Oudshoorn door de zorg voor het overgeblevene een goed voorbeeld aan andere kerkbesturen, die zulke herinneringen schouderophalend begroeten en er niet de minste zorg aan besteden. Door vernielzucht is veel, maar door onverschilligheid nog meer te loor gegaan. Menig vaderlandsch gedenkstuk, in een vergeten hoekje van een of ander kerkgebouw weggestopt, of soms op nog veel minder doeltreffender plaats gedeponeerd, ondergaat een langzaam proces van vernietiging, terwijl het bij een beetje oplettendheid voor het nageslacht kon bewaard blijven.

Dat elk daartoe in eigen kring pogingen in het werk stelle!

* * *

B. De Grafkelder der Ambachtsheeren van Oudshoorn.

Ik deelde in mijn vorig opstel mede, dat het nòg bestaan van dezen kelder door verschillende personen werd in twijfel getrokken, als zou hij bij een ophooging van den kerkvloer met zand zijn aangevuld.

Het tegendeel bleek. Bij eenige herstellingen, die Maandag, 18 November 1901, aan dien kerkvloer moesten geschieden, stootten de werklieden op een dichtgemetselden ingang (1). Toen deze hindernis werd doorgebroken, werd daarachter een zeer ruime, overwulfde kelder aangetroffen, die zich naar beide kanten tot de hoofdpilaren der kerk uitstrekte en tot den noordelijken muur der kerk voortliep. Bij de opening

(1) Precies vóór de lessenaar van den voorlezer. Deieksteen bevindt zich thans een halven voet onder den (later opgehoogden) kerkvloer. Of hierop nog wapens of opschriften voorkwamen heeft men niet onderzocht.

waren H.H. Kerkvoogden en ook de Heer Burgemeester der gemeente Oudshoorn aanwezig.

Het verwulf was naar schatting vier voet hoog, solide gemetseld en werd, dank de degelijke constructie, in uitnemenden staat aangetroffen. De grond was met baksteenen bevloerd en liep zacht hellend af naar een verdiept gedeelte, waardoor het onvermijdelijke vocht langs een met een rooster afgesloten riool kon afvloeien. Een andere rooster diende voor luchtververşching en correspondeert waarschijnlijk op een kleineren, die op de speelplaats der aangrenzende school is te zien.

Het geheel bood voldoende ruimte voor een twintigtal kisten, welke op gemetselde liggers konden worden geplaatst. Aan beide einden van den noordelijken wand bevond zich een gemetselde bak, dienende tot vergaderplaats voor het gebeente, dat bij eventueele ruiming werd aangetroffen.

In den kelder bevonden zich nog slechts twee halfvergane mahoniehouten kisten, waarop de volgende naamplaten waren vastgehecht:

Den HoogWelEdelgeboren Heer
Barend Hendrik Baron van
Reede van Outshoorn,
overleden den 6 Maart 1793,
in den ouderdom van 51 jaren.

Barend Frederik Hendrik
Baron van Reede van Outshoorn,
oud 25 jaaren.
Overleden den 31 Januy 1819.

De eerste plaat was van zilver, de andere van koper. Op mijn voorstel zijn ze aan den kelderwand vastgehecht. Andere platen werden niet gevonden; waarschijnlijk heeft in het jaar 1819 een algeheele ruiming plaats gevonden, doch dom genoeg, zijn daarbij de gevonden platen uit den kelder verwijderd, zonder eenig spoor na te laten. Dat dit geschiedde in 1819, blijkt uit een aanteekening met rood krijt op de zijwanden geschreven door de werklieden Vesseur en Valk, met den datum 5 Februari.

* * *

Eerstgenoemde Baron werd 29 Juni 1742 aan de Kaap de Goede Hoop geboren, waar zijn vader Pieter, gehuwd met Sophia Boesses, destijds het ambt van Independent-Fiscaal en later dat van Gouverneur der Kaapkolonie bekleedde.

Baron Barend Hendrik overleed te Utrecht 6 Maart 1793 en werd te Oudshoorn begraven. Ter herinnering aan zijn afsterven hangt in de kerk te Oudshoorn aan den westelijken kerkmuur een rouwbord, waarop al zijn titels en bedieningen zijn vermeld. Aan de beide kanten van het rouwbord zijn de wapens

van zijn 16 bet-overgrootouders geschilderd. Zie mijn vroegere mededeelingen dienaangaande.

Tegenover dit rouwbord hangt aan den oostelijken wand dat van zijn broeder William Ferdinand Baron van Reede van Oudtshoorn, die aan de Kaap was blijven wonen en daar 28 April 1822 overleed. Zijn stoffelijk overschot rust aan de Kaap en naar hem is waarschijnlijk het dorpje Oudtshoorn in de Kaapkolonie geheeten.

Bij zijn twee echtgenooten, op het rouwbord te zien, verwekte hij 17 kinderen. Tien daarvan zijn aan de Kaap blijven wonen en hebben daar tal van afstammelingen die, naar wij willen hopen, in den strijd tegen Engeland hun Hollandsche afkomst niet zullen verloochenen.

Onder de 7, die naar ons land zijn gekomen behoorde ook Barend Frederik Hendrik Baron van R. v. O., geboren aan de Kaap 26 Juli 1793. Hij overleed te 's-Gravenhage, als Chartermeester ter Staatssecretarie, op den 31 Januari 1819 en werd volgens het grafboek op het gemeente-archief den 4 Februari te Oudshoorn bijgezet, alwaar zijn lijkgebeente deze week werd ontdekt.

***

In den bak, waarin het losse gebeente een plaats had gevonden, werd door mij een schedel aangetroffen, welke ik onmiddellijk herkende voor dien van den stamvader der van Reede's van Oudtshoorn.

Pieter Bn van Reede van Nederhorst die de erfdochter der de Vlamings van Outshoorn huwde, was Majoor in het Regiment „Waldeck". Hij ontving in den ongelukkigen slag hij Steenkerken, 3 Augustus 1692, een schotwond door het hoofd, die hem niet onmiddellijk doodde. Er was geen ander middel om hem in het leven te behouden dan de trepanatie toe te passen en op die wijze werd de kogel verwijderd (1). Ongelukkig mocht dit niet baten en is de held op den 30 October 1692 aan zijne bekomen wonden te Enghien bezweken. Zijn lijk werd gebalsemd en op den 14 November 1692 te Oudshoorn in den grafkelder der de Vlamings bijgezet. Dank zij de balseming was de schedel zeer goed bewaard gebleven; de door den kogel getroffen plek was duidelijk te onderscheiden (2).

Nadat op den muur van den kelder de namen der bezoekers, benevens de datum der opening waren aangegeven, werd het „voorouderlijk graf" (dat in

(1) Uit de afgezette hersenpan bleek dat na zijn dood nog sectie was gehouden.

(2) Van hem en zijn echtgenoote, stamouders der familie van Reede van Oudtshoorn, bezit Baron van Reede v. O. onze Ambachtsheer, portretten, van hooge artistieke waarde.

denzelfden toestand werd gelaten, waarin het was aangetroffen) weder dichtgemetseld en aldus voor misschien zeer langen tijd aan het oog onttrokken. Het besluit waarbij het begraven in kerken na 31 December 1828 werd verboden, heeft het voorgoed buiten gebruik gesteld.

***

Wij laten hier volgen een lijst van de personen, die in den loop der tijden in den grafkelder werden bijgezet. Deze lijst is uit verschillende bronnen bijeengebracht. Behalve uit de uitvoerige genealogie die wij van de van Reede's bezitten, bleek ons een en ander uit de begraafregisters ter gemeente-secretarie. Uit het Rekeningenboek der kk. gemeente (1660—1700) kon mede een en ander worden geput. Over de bijzetting van eenige de Vlamings van Outshoorn verschafte het prachtige stamboek dier familie licht.

Misschien zijn eenige begravenen ons onbekend gebleven, doch we vertrouwen dat de meerderheid hieronder wel zal volgen:

1. *Jhr. Dirk de Vlaming van Outshoorn*, geboren te Amsterdam 27 Mei 1650. Ongehuwd overleden 12 November 1668. Zoon van *Cornelis* en van *Nicolaä Hooft.*

2. *Jkvr. Maria de Vlaming van Outshoorn*, geboren te Amsterdam 29 Juli 1615, overleden te Dordrecht 11 Mei 1669. Dochter van *Dirk* en van *Wendela van Bronckhorst* . Volgens het genoemde Rekeningenboek te Outshoorn bijgezet 17 Mei 1669.

Eerst gehuwd geweest met *Jhr. Johan van Cuyck van Mierop*. Heer van Schrevelsrecht en in Alblasserdam; daarna echtgenoote van *Mr. Johan van Someren*. Raadpensionaris van Nijmegen en Griffier der Chambre Mipartie.

3. *Nicolaä Hooft*. Zie de uitvoerige mededeelingen hierboven gegeven.

4. *Jhr. Dirk de Vlaming van Outshoorn*, geboren te Amsterdam 10 October 1624. Baljuw van Amstelland en Dijkgraaf van de Hooge Zeeburg, Kapitein ten dienste dezer landen.

Ongehuwd overleden in 1679 en den 4 Juli van dat jaar in den grafkelder te O. bijgezet (Rekeningenboek). Zoon van *Dirk* en van *W. van Bronckhorst.*

5. *Jhr. Cornelis de Vlaming van Outshoorn*. Stichter der kerk. Overleden te Amsterdam 10 Febr. 1688 en te Oudshoorn bijgezet 18 Februari (Stamboek de Vl. v. O).

6. *Jkvr. Geertruida de Vlaming van Outshoorn*, geb. te 's-Gravenhage 14 Juni 1658, overleden te Amsterdam 26 Juni 1688 en volgens het Stamboek te O. bijgezet. Weduwe van den Engelschen Pair *William Cary, Lord Hunsdon*, Kapitein in dienst der Vereen. Nederlanden. Zij was de dochter van *Cornelis* en van *N. Hooft.*

7. *Pieter, Baron van Reede van Nederhorst*, geboren te Utrecht 21 October 1645. Sterft te Enghien 30 November 1692. Te Oudshoorn 14 November begraven met 16 kwartieren. Echtgenoot van No. 11 en zoon van *Baron Barend Adolph* en van *Constantia Magnus* (Stamboek de Vlaming van Outshoorn).

8. *Jkvr. Jacoba de Vlaming van Outshoorn*, geboren te Amsterdam 2 Sept. 1656. Ongehuwd overleden te Oudshoorn 24 October 1706 (als voren). Dochter van No. 5.

9. *Jkvr. Alida de Vlaming van Outshoorn*, geboren te Amsterdam 8 November 1651, overleden te 's Gravenhage en te Oudshoorn begraven 26 Sept. 1730. (Begraafregister aldaar). Dochter van No. 5. Weduwe van *Jacob Godin*, Heer van Boelestein en Maarsenbroek, Hoogschout van Amersfoort.

10. *Elisabeth, baronesse van Reede van Nederhorst*. Geboren te Utrecht 23 Sept. 1643. Overleden te Oudshoorn 6 Mei 1725. Zuster van No. 7. Douarière van *Wolfert van Brederode*.

Volgens Impostregister te O. aldaar begraven 12 Mei.

11. *Jkvr. Maria de Vlaming van Outshoorn*, geb. te Amsterdam 17 April 1646. Ambachtsvrouwe van Oudshoorn, overleden te Oudshoorn 6 Januari 1732. Weduwe van No. 7. Dochter van No. 5.

Te O. bijgezet 12 Januari met 8 kwartieren (Genealogie van Reede en Begraafregister).

12. *Jkvr. Margaretha de Vlaming van Outshoorn*, geboren te Amsterdam 27 April 1654. Ongehuwd overleden te 's-Gravenhage en den 10 Januari 1737 te O. begraven (Begraafregister). Dochter van No. 5.

13. *Barend Cornelis, Baron van Reede van Oudtshoorn.* Geboren te Utrecht 19 October 1690. Luitenant Generaal, Kolonel van een regiment infanterie, Kommandeur van Naarden.

Overleden te Naarden 15 Augustus 1750 en te Oudshoorn 21 Augustus d.a.v. met 16 kwartieren begraven (Genealogie van Reede en Begraafregister te O.) Zoon van No. 7 en echtgenoot van No. 14.

14. *Catharina Cornelia van Eys*, geboren te 's-Hertogenbosch 9 September 1695. Overleden te Naarden 26 Februari 1755 en te Oudshoorn 4 Maart begraven met 4 kw. (als voren). Dochter van *Leonard van Eys* en van diens 3e echtgenoote *Geertruid Sara Verster*. Echtgenoote van No. 13.

15. Onzeker of hier moet geplaatst worden:

Maria van Outshoorn. huisvrouw van *Hendrik Gravia*, overleden te Amsterdam en te Oudshoorn 17 Juli 1755 begraven (Begraafregister). Voor haar lijk werd het hoogste recht betaald. Hoogst waarschijnlijk zal zij dan een dochter zijn geweest van *Gijsbert de Vlaming van Oudshoorn Volckertsz.* en van *Geertruyd de Jongh*, ofschoon „het Patriciaat van Amsterdam" door Jan van Wieringen, beweert dat zij ongehuwd overleed.

16. *William Ferdinand Cary, Lord Hunsdon*, Pair van Groot-Brittanje. Geboren te Maastricht 13 Januari 1684. Ongehuwd overleden op zijn buitenplaats te Alfen aan den Rijn 13 Juni 1765 (Armenrekeningen van Oudshoorn, begonnen 1758, folio 216) als laatste afstammeling van zijn beroemd geslacht. Begraven te O. 18 Juni (Begraafregister). Eenige en posthume zoon van No. 6.

17. *Barend Hendrik, Baron van Reede van Oudtshoorn* wiens stoffelijk overschot nog in den grafkelder werd aangetroffen.

18. *Catharina Cornelia Geertruida, Baronesse van Reede van Oudtshoorn*, geboren aan de Kaap 13 April 1746, overleden te Alkmaar 16 Augustus 1799. Dochter van *Pieter* en van *Sophia Boesses* en echtgenoote van *Andreas Everard van Braam Houckgeest*. Volgens het Grafboek te Oudshoorn aldaar begraven.

19. *Barend Frederik Hendrik Bn van Reede van Oudtshoorn* werd het laatst in dezen kelder bijgezet. Zie boven (Grafboek).

* * *

C. Het Orgel.

Bij de beschrijving der merkwaardigheden in de kerk te Oudshoorn mogen eenige aanteekeningen betreffende het orgel zeker wel een plaatsje vinden. Te meer omdat de geschiedenis van dit speeltuig tot dusverre zeer stiefmoederlijk werd bedeeld. Wij zijn in de gelegenheid daartoe eenige belangrijke mededeelingen te doen en hebben deze hoofdzakelijk geput uit een oud kerkelijk tijdschrift, getiteld: „De Boekzaal der Geleerde Waereld" jaargang 1783. Vooraf echter een en ander dat ook dáár niet wordt aangetroffen.

Den 7 November 1767 verkreeg het dorp Oudshoorn inplaats van den op 7 Mei 1767 overleden schoolmeester *Ridderus van der Snoek*, een nieuwen in den persoon van *Jacob Ambachtsheer*, tot op dien tijd koster en schoolmeester te Mijnsheerenland. Volgens berichten in het Gemeente-Archief van Oudshoorn was hij zeer bedreven op het gebied der muziek en verkreeg dan ook volgens besluit van Schout en Ambachtsbewaarders van 13 Augustus 1773 de opdracht 's avonds van 7—8 uur een zangschool te houden. In dit lievelingsvak werd hij trouw ter zijde gestaan door den toenmaligen leeraar der gemeente, *Ds. Jacobus Pot*, zelf een groot muziekliefhebber.

Of deze beide personen nu den lust bij de gemeentenaren hebben opgewekt is ons onbekend. Doch zeker is, dat destijds die lust bestond, zelfs zóó dat de

toenmalige schout *Thomas Burchardus de Bock* een vergadering van schout, ambachtsbewaarders en kerkmeesters uitschreef, waarop de stichting van een orgel in de Oudshoornsche kerk aan de orde was. Deze vergadering in 1780 belegd, werd bijgewoond door de H.H. *Hermanus en Arnoldus Ameshoff*, Representanten der Ambachtsvrouwe van Oudshoorn, die als Douarière *Pieter Baron van Reede van Oudtshoorn*, aan de Kaap de Goede Hoop woonachtig was.

De vergadering was met het voornemen zoodanig ingenomen, dat onmiddellijk door de aanwezigen voor een som van *f* 700 werd ingeschreven, welke som door een collecte bij de gegoede burgerij werd verhoogd tot *f* 2662, 15 stuivers, 14 penningen.

In 1782 was het plan zoover gevorderd dat het werk kon worden opgedragen aan den kundigen orgelbouwer *Hans Heinrich Hess* (van 1760 tot zijn dood in 1795 te Gouda werkzaam).

In 1783 had deze aan zijn vereerende opdracht voldaan en bracht daarvoor aan de betrokken personen in rekening de som van f 6715, 9 st. en 11 penningen. Het kerkefonds verschafte daarvoor f 3452, 13 st. en 13 penningen, terwijl het nog ontbrekende geld werd gedekt uit een voorschot der armenkas, ten bedrage van f 600.

Wij weten nu niet beter te doen dan het woord te geven aan bovengenoemde „Boekzaal".

„Den derden Pinxterdag, zijnde Dingsdag den 10 „Juny (1783) bestemd zijnde, om hetzelve allereerst „onder den Godsdienst te doen dienen, begon die „plegtigheid des morgens om half 9 uuren, met een „praeludium, en onder het intreden van den WelEdele „Heer Representant en Heeren van de Regeering in „de Kerke, met een volchorig Zangstuk, verzeld met „het orgel en andere Musicaale Instrumenten; hierop „begon den nieuw beroepen Organist, *Jean Brotier*, „zijn werk met het speelen van Psalm CL, verzeld „met het gezang der Gemeinte, vervolgens verhan„delde onze Leeraar *D. Jacobus Pot*, voor een groote „schaare van toehoorderen van veele plaatsen tsaam „gevloeid, om te toonen hoe een iegelijk altoos bijzon„der onder het Psalmzingen in en uitwendig behoord „gestelt te weezen. De woorden Psalm XCII: 2, 3, 4 „Het is goed, dat men den Heere love, en uwen „naame Psalmzinge, o Allerhoogste! dat men in den „morgenstont uwe goedertierenheid verkondige, ende „uwe getrouwigheid in de nachten. Op het tiensnaarig „instrument ende op de Luite: met een voorbedacht „Lied op de Harpe".

„Bij het recommandeeren van den armen wierd „er gezongen en gespeeld Psalm XXXIII vs, 1, 2 en „na Psalm XCII vs. 1, 2.

„Na het uitspreeken van den zegen werden er door „een Zang-Collegie van Gouda nog verscheidene ge„zangen in vier partijen gezongen, verzeld met Muziek„Instrumenten.

„Namiddag ten drie uuren had men wederom een „verrukkend Muziek, hetwelk bij beurte, dan door het „gemelde Zang-choor gezongen, dan met het Orgel „gespeeld dan van beide tegelijk geschiedde; onder„tusschen zong de Gemeinte Psalm LXXXIV vs. 1, 2 „en 3, waarbij zich het Orgel liet hooren, en eindelijk „wierd alles niet lang voor vijf uuren, met het zingen „en speelen van psalm C beslooten. De gezangen waren „meest opgesteld door den kundigen *Willem van Bra„sem*, Organist in de Walsche kerk te Utrecht, zijnde „deze gansche plechtigheid zonder de minste wanor„der en tot algemeen genoegen der tsaamgevloeide „menigte verricht.

„Het Orgel wat het speelwerk betreft, is gemaakt „door den heer *H. H. Hess*, vermaard Orgelmaker te „Gouda, en bestaat uit twee Handclavieren, beginnende „van C tot F en een aangehangen Pedaal. Deze Cla„vieren worden op de Zijde van het werk bespeeld.

„De Registers zijn deze:

„Het Onder Clavier. Prestant 8 voet. — Bourdon „16 voet. — Holpijp 8 voet. — Octaaf 4 voet. — „Sup. Octaaf 2 voet. — Flagoelet 1 voet. — Quint „3 voet. — Cornet 5 sterk. — Mixtuur 3—4 sterk. „— Trompet 8 voet. — Tremulant. — Ventiel.

„Het Boven Clavier. Roerfluit 8 voet. — Gemshoorn „4 voet. — Prestant 2 voet. — Quintfluit 3 voet. — „Sexquialtra 2 sterk. — Carillon.

„De speeling der Clavieren zijn zo gemaakt, dat „op het Boven Clavier de Piano's en Fortes uitgevoerd „kunnen worden. De gezigt-pijpen zijn van zuiver „gepolijst Engels Tin, met opgeworpen Labiums."—

Tot zoover de „Boekzaal.

In 1825 heeft *Abraham Meere* (1), volgens een opschrift aan het speeltuig, dit werk, verbeterd".

Van de organisten, die in den loop des tijds „het luisterend oor" der gemeente hebben „gestreeld" vermelden wij:

Matthijs Kloot. Geboren te Schoonhoven, werd hij hier 18 Februari 1786, waarschijnlijk na het overlijden van *Jacob Ambachtsheer* tot organist benoemd, op een wedde van f 130.

Hij huwde 1° te Oudshoorn 8 Januari 1792 met *Geertje Vergunst* en 2° 26 Juni 1798 met *Marijtje Meurs* en is den 12 Maart 1842 te Oudshoorn overleden, oud zijnde 75 jaar, als zoon van *Willem Kloot Willempje de Bruin*.

Zijn afstammelingen behooren nog thans onder de

(1) Orgel- fortepiano- en clavecimbaalmaker te Utrecht, geb. aldaar 1761, er overleden 1841.

meest geachte ingezetenen der gemeente Oudshoorn.

Matthijs Kloot verkreeg reeds spoedig te Oudshoorn een opvolger in den persoon van:

Cornelis Ryshouwer. Aangesteld tot organist 29 December 1795 op een jaarwedde van f 150. Deze musicus had een academische opleiding ontvangen want den 15 December 1785 werd hij aan de H. S. te Leiden ingeschreven als: C. R. Lugduno-Batavus. Musices-Magister 20 j. Hij was gehuwd met *Sara Heenck*.

Wel wonen nog thans personen van dien naam in onze gemeente, doch het is ons en ook hen onbekend of ze *Cornelis R.* tot hun voorouders moeten rekenen.

Na hem: *Deeleman*, *Mej. Schot*, en de blinde *Jan Vreeswijk*.

Tegenwoordig wordt het orgel op inderdaad uitnemende wijze bespeeld door den heer *H. C. van Griethuizen*. De kerkeraad erkende zijn verdiensten door hem bij gelegenheid van zijn 25 jarige ambtsvervulling een passend cadeau te offreeren. Het geschenk (een zilveren intkoker) draagt tot inscriptie: 1871—4 October — 1896.

* * *

D. Grafzerk.

In het eerste gedeelte hebben wij melding gemaakt van den grafzerk, die den grafkelder der familie *de Bock* dekte. Wij deelden mede dat het verdiepte gedeelte, waarin het wapen was uitgehouwen, met cement was dichtgestreken.

Bij de herstelling van den kerkvloer heeft de zorgzame hand van het kerkbestuur zich over dezen zerk uitgestrekt. Het heeft den steen ontdaan van zijn cementeering, en hem sierlijk laten opwerken. Om hem voor uitslijting te bewaren heeft men hem verder van zijn plaats genomen en naast den predikstoel gelegd.

Onder de cementlaag kwamen niet één, maar twee wapens te voorschijn n.l. dat van den schout en dat van zijn echtgenoote, samen vereenigd tot een zoogenaamd alliantiewapen. Het mannelijk wapen komt vrijwel overeen met het door mij beschrevene, doch vertoont slechts een boom met één kruin. Het vrouwelijk wapen (*Loopwijk*) bestaat uit een golvende linkerschuinbalk tusschen twee van elkander afgewende gebogen linkerschuinbalken. Deze drie balken zijn elk in hun eigen richting gearceerd, waardoor het dus (evenals van 't wapen *de Bock*) onmogelijk is de kleuren op te geven. Het alliantiewapen is gedekt door een half aanz. helm met wrong en dekkleeden. Helmteeken: een uitkomende bok herald. rechts gewend.

In dezen grafkelder werden begraven:

9 November 1776 *Susanna Johanna de Bock*, dochter van den Heer *Arnoldus Johannes de Bock*, te Woerden overleden.

27 Februari 1788 *Thomas Burchardus de Bock*, Schout en Secretaris van Oudshoorn.

14 Maart 1788 *Susanna Loopwijk*, weduwe van den voorg., (dochter van *Johannes Loopwijk*, predt. te Ossendrecht 13 September 1733, te Ter Aar 1733 en daar overleden 1738, — en van *Susanna Bardyn*, die nog in 1750 in leven was en toen als doopgetuige 13 September aanwezig was bij den doop van *Susanna Johanna de Bock*, dochter van den Schout).

30 Augustus 1790 *François du Moulin*, zoon van Z. Ex. den Heer Generaal *du Moulin*, (bij toelating).

21 September 1821 Mej. *Maria van Leeuwen*, weduwe van wijlen den WelEd. Heer *Willem Kalkoven*, moeder van den schout *L. Kalkoven*. (Zij werd te O. geboren 10 November 1735 en † 16 September 1821 Zie Maandblad Ned. Leeuw 1899: 110, 111).

December 1821 *Jacob Kalkoven*, broeder van den Schout, geboren te Oudshoorn 7 September 1770, overleed 6 December 1821.

Tot de familie *de Bock* behoorde ook nog *Gosuinus de Bock*. Hij kwam als j.m. 1 April 1757 met kk. attestatie van Maassluis te Oudshoorn en nam zijn intrek bij den schout.

Bij invoering van het verbod tot begraven in de kerk zijn de twee laatste lijken uit den kelder genomen en naar het kerkhof in den nieuwen grafkelder overgebracht. De lijken der familie *de Bock* waren reeds eerder daaruit verwijderd, toen de kelder in eigendom aan de familie *Kalkoven* overging, zoodat in dit graf niets meer is te vinden.

E. Doop- en Avondmaalzilver, Kerkverlichting, Klok.

Den 22 Juni 1663 kocht het kerkbestuur ten gebruike bij het avondmaal drie schotels en twee bekers. De geldelijke lasten, die de nieuwe gemeente nog drukten, waren oorzaak dat hiervoor slechts weinig kon worden besteed. Ze waren dan ook maar van tin en kostten de som van 6 g. 10 st. 4 p. Tegelijkertijd zal ook wel een doopbekken zijn aangeschaft, ofschoon dit niet blijkt. Wel werd 20 Maart 1687 een nieuw doopbekken aangekocht, nadat in 1683 ook de oude borden en schotels buiten gebruik waren gesteld door de gifte van *Jkvr. Maria van Outshoorn*, die in dat jaar de gemeente met twee zilveren bekers en drie tinnen schotels beschonk. In 1843 schonk de heer *L. Kalkoven* Burgemeester en President kerkmeester die het gebouw reeds vroeger, in vereeniging

met Mevr. de Wed. *C. Piek*, van nieuwe stoelen had voorzien, aan de kerk twee zilveren offerschalen, benevens een grooten en twee kleinere verzilverde broodschotels ten gebruike bij het avondmaal. Met ditzelfde doel werd ook in datzelfde jaar door een onbekende aan de gemeente een prachtige en smaakvolle zilveren schenkkan vereerd. In 1851 gaf de H.W.G. Heer *Pieter Adriaan, Baron van Reede van Oudtshoorn* in dat jaar ambachtsheer geworden, aan de kerk een keurig bewerkt zilveren doopvont ten geschenke.

Toen hier de avondgodsdienstoefeningen werden ingesteld werd de kerk in 1753 voorzien van koperen lichtkronen waarvoor de gemeente bij wijze van collecte f 799,50 bijeenbracht. Later vond men die verlichting onvoldoende, men verkocht, jammer genoeg, de oude kronen (die zoo goed in ons kerkje zouden hebben geharmonieëerd met de omgeving) en met de opbrengst daarvan, aangevuld door een vrijwillige gift van f 200 heeft men ze vervangen door de tegenwoordige (1863).

* * *

„Mijne voorgangster door *Cornelis de Vlaming van Oudshoorn* anno 1665 ten geschenke gegeven, gebarsten zijnde, werd ik onder het bestuur van den burgemeester *L. Kalkoven* in hare plaats hier opgehangen.

Petit et Fritsen me fudernut.

Wed. C. Piek en Zoon, Leveranciers".

Aldus het opschrift op de tegenwoordige kerkklok. Wat er op de vroegere heeft gestaan is me niet gebleken.

VERBETERING.

Volgens het familiealbum *„de Vlaming van Outshoorn"* voerde de familie *van Ruytenburgh* (zie wapen 17 en 80) een zilver hartschild, beladen met een blauw-zilver geruit kasteel. Ongetwijfeld is dit het ware wapen. — Uit hetzelfde album blijkt dat het wapen *Haeck* (zie wapen 61) op het raam goed is voorgesteld en dus de sterren moeten worden geplaatst 1 en 2. — En de naam *Kirsten* is geheel in orde (zie beschrijving rouwbord *W. F. Bn van Reede van Oudtshoorn.* — In den kwartierstaat der kinderen van *Cornelis de Vlaming van Outshoorn en Nicolaä Hooft* wordt *Alida* (later *Aletta* geheeten) vermeld als geboren 8 November 1652. Lees dáárvoor 1651. — De echtgenoot van *Geertruida* t. w. *William Cary* werd geboren te Rijnberk in 1656.

Oudshoorn. W. M. C. Regt.

Een bijdrage tot eene genealogie van het geslacht Bangeman.

Hoewel een tak van dit geslacht sedert 1830 behoort tot den Nederlandschen adelstand, zijn de gegevens het betreffende zeer gering en komt de naam

zeldzaam voor. Toch is een bijdrage er over niet ondienstig, en geeft een tak van dit geslacht een merkwaardig voorbeeld van het *tweemaal* veranderen van *naam* en *wapen* in een tijdvak van nog geen 60 jaar.

Pieter Joan Bangeman Senior, visitateur-generaal van de Indische Negotie-boeken te Batavia, overleed te Amsterdam 30 September 1776; volgens familie-aanteekeningen was zijn eerste echtgenoote Johanna Cleijer; en zijn tweede echtgenoote Wilhelmina Johanna Nemegheer. Te Sluis echter waar Pieter Joan Bangeman komende van Batavia op 25 October 1735 huwde met Willemina Johanna Nimegheer, zéér waarschijnlijk dochter van Laurens Michiel Nimegheer, griffier van Aardenburg en van Johanna Willemina Helvetius, geboren te Aardenburg, wordt hij vermeld als weduwnaar van Margaretha Johanna Rooseboom, zoodat de mogelijkheid bestaat, dat hij 3 malen gehuwd was. Zijn laatste echtgenoote overleed te Amsterdam 18 Januari 1774.

Hij had 6 kinderen, waarvan het oudste bij Johanna Cleijer, de overige bij Wilhelmina Johanna Nemegheer.

1. Pieter Joan Bangeman Junior, begraven te Amsterdam 18 October 1783, nalatende eene dochter Johanna Elisabeth Bangeman, zonder dat mij iets meer van deze personen bekend is.
2. Willem Vincent Bangeman, welke volgt.
3. Hugo Josephus Bangeman, ongehuwd te Batavia overleden 16 December 1788.
4. Hendrik Pieter Bangeman, welke eveneens volgt.
5. Joan Andries Bangeman, geboren 28 Maart 174., overleden 10 Januari 1805 en begraven te Batavia.
6. Johanna Catharina Bangeman, begraven te 's-Gravenhage 11 Februari 1804. Zij was 2 maal gehuwd, eerst met J. L. Huijgens, daarna met Joan Abraham van der Voort.

Willem Vincent Bangeman, zooeven genoemd, overleed te Batavia 11 Februari 1803, en huwde (vermoedelijk te 's-Hertogenbosch in 1765) met Catharina Constantia Huijgens, begraven te St. Oedenrode 28 van herfstmaand 1810, oud 73 jaar, dochter van Christiaan Huijgens en Anna Theresia Johnston van Elphinston. In het artikel Bangeman Huijgens voorkomende in Rietstap's *Wapenboek van den Nederlandschen adel*, wordt aangetoond hoe deze Christiaan Huijgens verwant was aan (*niet* afstamde van) de in onze geschiedenis bekende Constantijn en Christiaan Huijgens (1).

De kinderen uit bovengenoemd huwelijk ontvingen allen op het 2e kind na, den naam Bangeman Huijgens.

---

(1) Vergelijk ook *De Heerlijkheid Zeelhem en de Huijgensen* door H. J. Allard (1896).

(2) Zie Jaarboek van den Nederl. adel I, blz. 33 e. v.

Deze waren:

1. Jonkheer Christiaan Diederik Emerens Joan Bangeman Huijgens, geboren te 's-Hertogenbosch 4 November 1772, overleden te Maastricht 29 Maart 1857, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister bij verschillende hoven, bij Kon. besluit d.d. 19 Juli 1830 verheven tot den Nederlandschen adelstand, waarbij hem toegekend werd het wapen van het geslacht Huijgens, in zilver twee blauwe palen, welk wapen toen vermeerderd werd met een gouden ster in het midden.

Sedert 1837 was hij lid van de ridderschap van Noord-Brabant. Hij was tweemalen gehuwd: ten eerste te Parijs in 1802 met Elise Marguerite Josèphe Sophie Constance Marie Laura gravin van Daneskiold-Löwendal, daarna met Constance Wilhelmina Vrijthoff, geboren te Maastricht 4 Maart 1772, aldaar overleden 9 April 1858, weduwe van Jonkheer Willem Mattheus van den Santheuvel. Uit het eerste huwelijk sproot: Jhr. Rutger Bangeman Huijgens, geboren te Kopenhagen 6 Mei 1805, secretaris van legatie, wien door den koning van Denemarken in 1828 (dus 2 jaar vóór de verheffing van zijn vader) de naam en het wapen der graven Löwendal overgedragen werden. Hij was van 1847—1850 lid van de ridderschap van Noord-Brabant en huwde te Brussel 30 Maart 1843 met Hélène Honorine Céline Amonaïde Pappaert, geboren te Parijs 20 September 1821, dochter van Nicolaas en van Cathérine Coppé (2).

2. Pieter Johan Bangeman van den Hulst, aldus genaamd naar het goed de Hulst, sedert eeuwen in het bezit der familie zijner moeder. Hij was luitenant-kolonel bij de 10e afdeeling infanterie, overleden op den huize den Hulst te St. Oedenrode 15 April 1837, oud 66 jaar, huwt A° 1800 met Wilhelmina Maria baronesse van Haersolte, geboren A° 1784, overleden A° 1834, dochter van Coenraad Willem baron van Haersolte tot Swaluenborch enz. en van diens 2e vrouw Maria Josepha Hannotieau. Uit dit huwelijk o. a.

A. Henry Celeste Prosper Bangeman van den Hulst, overleden te St. Oedenrode den 21 Juni 1827, oud 10 jaar.

B. Oscar Willem Joan Bangeman van den Hulst, overleden te Nijmegen den 9 Juni 1842, oud 19 jaar.

3. Petronella Wilhelmina Bangeman Huijgens, gedoopt 27 April 1766, huwde achtereenvolgens met: Herman de Hart, te Amsterdam 12 Maart 1803 met Mr. Daniël van Laar en ten derde male met J. H. Daniël Milse.

4. Anna Theresia Jacoba Bangeman Huijgens, geboren 1775 en gedoopt 25 September 1775, overleden 1838, huwt 3 Juli 1795 met Johan Willem Simon baron van Haersolte, geboren 1764, overleden 181., zoon van Coenraad Willem baron van Haersolte tot Swaluenborch, enz. en van diens 1e vrouw Luthera Anna Agatha van der Capellen tot Boedelhof. Zij hertrouwt met Jan J... Walewijn, kapitein.

5. Johanna Adrietta Dorothea Jacoba Bangeman Huijgens, geboren 20 December 1778, overleden 11 Februari 1822, huwde te St. Oedenrode 3 Augustus 1807 met Henricus van Vessem, zoon van Adriaan en van Maria van Baessen, geboren te Helvoirt 25 December 1751, overleden te Vechel 17 November 1831, toen weduwnaar zonder kinderen, generaal-majoor der cavalerie.

Uit zijn 2e huwelijk sproten 2 zoons en 1 dochter, de jongste zoon werd in 1886 verheven tot den Nederlandschen adelstand. (Zie hierover het artikel van Vessem in bovengenoemd Wapenboek).

Hendrik Pieter Bangeman, te voren genoemd, geboren 2 November 174., overleden te Batavia 15 (of 24) April 1813, huwde aldaar 24 September 1773 met Johanna Maria Coortzen, dochter van Jan Reiner Coortzen, geboren 5 October 1753, overleden 25 October 1807. Uit dit huwelijk sproten 2 dochters:

1. Reinira Jacoba Bangeman, geboren 6 November 1778, overleden op het land Dramaga bij Buitenzorg 9 Februari 1860, huwde:

1° vóór 1795 Mr. A C. Hartman, geboren 29 Juli 1765, lid van den raad van justitie te Batavia.

Dit huwelijk werd te Batavia 27 Januari 1809 door echtscheiding ontbonden; er was 1 kind uit gesproten, dat later overleed. Zij huwde

2° te Batavia 5 Februari 1809 met Gerrit Willem Casimir van Motman, geboren te Gennep 11 Januari 1773, onderkoopman en koopman in dienst van de O. I. C. later (1808) prefect van de Jacatrasche- en Preanger Bovenlanden, 1e gecommitteerde over de suikercultures (1810), superintendant van het koffiedepartement (1816), lid van de wees- en boedelkamer te Batavia (1821), benevens landeigenaar van Djamboe, Dramaga, enz., overleden op Dramaga 25 Mei 1821, zoon van Willem Arnold Michiel van Motman en van Frederica Catharina Fabilla Sanderus, en gesepareerde echtgenoot (sedert 3 Januari 1809) van Anna Appollonia Jans, met wie hij te Batavia in 1793 gehuwd was. Uit het 2e huwelijk sproten 5 zonen.

2° Sophia Cornelia Bangeman, geboren 9 November 1780, overleden te Batavia 5 December 1856, aldaar gehuwd 20 Maart 1803 met Petrus Wilhelmus Helvetius van Riemsdijk, geboren 26 Februari 1780, overleden te Batavia 10 September 1857, zoon van Willem Vincent Helvetius van Riemsdijk en van Catharina Johanna Margaretha Craan, uit welk huwelijk nakomelingen.

M. W. Wijnaendts van Resandt.

De Milan Visconti.

Er is al veel geschreven over de afkomst der familie, welks naam hierboven staat en die in ons land en in België gevestigd was. Onderstaande geslachtslijst is vergezeld van een verklaring, die ik laat voorafgaan en welke luidt:

„Nous soussigné Philippe Jean Baptiste O' Kelly, „premier roy et héraut d' armes provincial de Sa „Majesté l' Impératrice Douairière et Reine Apostolique à titre de la comté d' Haynaut et avocat d' „office de Sa dite Majesté pour Sa Chambre Héraldique „aux Pays Bas Autrichiens,

„declarons, attestons et certifions que la filiation „ci-précédente contenant douze générations depuis „Messire Etienne de Visconti jusques à Joseph Dominique de Milan Visconti est bien et duement „dresseé dans les dix premiers degrés jusques à „Jaques Joseph de Milan inclusivement, avec les „armoiries timbrées de cette ancienne maison sont „aussi rappellés et déduits par Jaques Guillaume „Imhoff dans son addition aux vingt illustres famil„les d' Italie, ouvrage imprimé à Amsterdam l' an „1710

„Attestons aussi que le dit Jaques Joseph de Milan „en son vivant avocat au grand conseil de Malines „procréa au mois d' août de l' anneé 1715 avec Marie „Françoise Thérèse Le Plat son epouse François „Arnoult Hugues de Milan qui s' allia le 15 Décembre „1745 dans l' église métropolitaine du dit Malines „à Anne Catharine Cuypers, vrais père et mère de „Joseph Dominique de Milan leur fils légitime, né „le 6 Juin 1756 et baptisé le même jour dans l' „église paroissiale de St. Catharine à Bruxelles, „ainsi qu'il nous a consté par les pièces vérificatives „et dignes de foy nous produites et notamment par „les extraits baptismaux et matrimoniaux y relatifs, „accompagnés de leurs légalisations, rien ne faisant „au contraire que le susdit François Arnout Hugues „de Milan aurait été baptisé sous le nom de van „Milanen par ce qu' autre que le dit Imhoff latini„sant de son coté le nom de la susdite famille l' „apelle Ramus de Mediolano Vicecomitum, et que „la ville flamande de Malines doit à l' exemple de „plusieurs autres avoir occasioné cette flamanisation „du nom, l' identité est d' ailleurs suffisament con„stateé par son baptistère qui le démontre être fils „légitime de Jaques et de Marie Françoise Le Plat, „cités par le même auteur sous quel nom de van „Milaenen, ce François Arnout Hugues avait consé„quemment épousé la susdite Anne Catharine Cuy„pers et procréé avec elle Joseph Dominique susmen„tionné, en foi de quoy avons à la réquisition de ce „dernier donné cette et y apposé le cachet de notre „office à Bruxelles le 12 Juillet 1772.

(signé) Phil. O' Kelly.

Onder het afschrift dezer acte, dat hier voor mij ligt, staat met dezelfde hand geschreven:

„Le soussigné déclare avoir transcris mot à mot la „susdite généalogie et déclaration d' un manuscrit „de sa bibliothèque intitulé actes verificatifs et con„sultes No 72 et provenant de son bisaïeul le roi d' „armes Philippe O' Kelly."

St Josse ten Noode le 12 de février de l' an 1854

Cte O' Kelly d' Aghrim

Wat de genealogie betreft, met dezelfde hand geschreven als de beide verklaringen, zij prijkt (?) met een in waterverf geschilderd wapen, doorsneden: boven goud met een zwarten roodgetongden adelaar, beneden zilver met een rechtopstaande kronkelende van goud, gekroonde blauwe slang, die een rood kind half heeft ingeslikt.

Het schild is gedekt door een kroon van drie bladeren en twee parels, waarboven een zilveren, roodgevoerden en met goud versierden gekroonden helm met zilver-blauwe dekkleeden. Het helmteeken bestaat uit een uitkomenden blauwen draak zonder pooten (of de van blauwe drakenvleugels voorziene slang uit het schild), met gouden kroon, die een rood kind halverwege heeft ingeslikt; tusschen een zilveren vlucht.

Twee aanziende gouden leeuwen houden het schild en staan op een groene arabesk.

Voor de genealogie zou ik grootendeels kunnen verwijzen naar het aangehaalde werk van Imhoff.

Daar dit echter niet in ieders bezit is laat ik ze hier volgen, met weglating van de eerste twee generaties, die men overal vinden kan.

III. Lodewijk Visconti de Milan, in de gevangenis gestorven, huwde zijn nicht Violanta de Visconti, dochter van Galeazzo. II. Zij was weduwe van Otto, markies van Montferrat; hij was bij haar vader van:

IV. Jan de Visconti de Milan, die na landerijen te hebben ontvangen voor een waarde van 300 gulden van Philippus Maria Visconti, derden hertog van Milaan, zijn neef, de vlucht heeft genomen naar of eigenlijk zich verborgen heeft in het graafschap Asti, waar hij huwde met Lucretia dochter van Nicolaas Grassis; zij schonk hem:

V. Matheus de Milan Visconti, genaamd de ridder de Milan, welken titel zijne afstammelingen hebben behouden, huwde Helena de Pally de Burri, met wie hij in 1494 naar de Nederlanden trok. Hij was bij haar vader van

VI. Willem de Milan Visconti, overleden in 1570,

huwde twee maal; de eerste vrouw was Anna van Wolfwinkel, die hem onder andere kinderen een zoon Jan schonk; bij de tweede was hij vader van Matheus, *die volgt onder VII bis.*

VII. Jan de Milan Visconti, overleden te Lille in Vlaanderen den 1en Juli 1595, waar hij den 9en Januari 1575 huwde met Agnes Maes; zij overleed 23 November 1613 te Gent, na hem onder andere kinderen geschonken te hebben:

VIII. Daniel de Milan Visconti, geboren te Lille in Vlaanderen 9 Mei 1583, overleden te Utrecht 12 September 1635, huwde 10 September 1613 te Vlissingen Johanna Del Corne, dochter van Matheus, bij wie

IX. Johan de Milan Visconti, geboren te Utrecht 1 November 1622, kanunnik en Baron des H. R. Rijks, overleden te Utrecht 29 Februari 1699, huwde Alexandrina Kriex, bij wie

X. Daniel de Milan Visconti, kanunnik en baron des H. R. Rijks, geboren te Utrecht 8 Juli 1652, lid van den Senaat (!?) dier stad; hij huwde 26 September 1682 Mechtildis Jacobina Servaes, van Limburg.

VIIbis. Matheus de Milan Visconti, overleden te Utrecht 5 Januari 1618, huwde Catharina van der Straten, die 26 Augustus 1643 te Utrecht stierf; hij was bij haar vader van verschillende kinderen, o. a. van:

VIII. Horatius de Milan Visconti, geboren 7 Januari 1597 te Antwerpen, overleden te Utrecht in 1663, hij huwde 12 October 1620 Maria Portenghen, dochter van Willem bij Catharina van Vianen; hun zoon:

IX. Matheus de Milan Visconti, geboren te Utrecht 22 April 1632, fiscaal van het bisdom Mechelen, overleed 26 Juni 1702; hij huwde 7 Augustus 1660 Adriana Maria Longueval, dochter van Jacob bij Catharina van Wijck. Uit dit huwelijk:

X. Jacob Joseph de Milan Visconti, geboren te Mechelen 25 Augustus 1678, huwde 18 Augustus 1706 Maria Francisca Theresia Le Plat, dochter van Jacob bij Antoinette de la Rougée. Hun zoon:

XI. Frans Arnold Hugo de Milan Visconti, geboren 12 Augustus 1715 te Mechelen, overleed 6 Januari 1767, huwde te Mechelen 15 December 1745 Anna Catharina Cuypers, dochter van Johan Marcus Cuypers bij Maria Coenraerts; hun zoon:

XII. Joseph Dominicus de Milan Visconti, geboren 14 Juni 1756 te Brussel.

Bergen op Zoom. W. J. F. Juten.

Koninklijke eereprijs voor schietwedstrijden.

Zooals reeds werd medegedeeld is bij Kon. besluit van 5 dezer een Koninklijke eereprijs ingesteld voor schietwedstrijden. Daarbij is overwogen, dat het wenschelijk is den onder de bevolking toenemenden zin tot vrijwillige beoefening van het schieten met handvuurwapenen aan te moedigen, ook wijl zoodoende kan worden bevorderd, dat zij, die behooren tot een der onderdeelen van de levende strijdkrachten, doch niet onder de wapenen zijn, gelegenheid vinden hun schietvaardigheid te onderhouden of te verhoogen.

Het besluit luidt als volgt:

Art. 1. Er wordt een Koninklijke eereprijs ingesteld ter uitreiking aan hen, die daarvoor in aanmerking komen wegens hun schietvaardigheid, gebleken naar door onzen Minister van Oorlog vastgestelde of vast te stellen regelen.

Art. 2. De in art. 1 vermelde eereprijs, welke in zilver, verguld zilver en goud kan verleend worden, heeft een middellijn van 28 m.M., en vertoont op de voorzijde onze beeltenis, omringd door het randschrift „Wilhelmina Koningin der Nederlanden."

De tegenzijde vertoont de Nederlandsche maagd, houdende in haar linkerhand de in breede plooien uithangende nationale vlag met oranjewimpel en in haar rechterhand een lauwerkrans boven een rot geweren, waaraan een gordel met patroontasch. De vrouwenfiguur draagt op de borst een pijlenbundel.

De achtergrond wordt ingenomen door de voorstelling van eenige schietbanen. Het randschrift luidt: „Koninklijke eereprijs voor schietwedstrijden."

De eereprijs wordt op de linkerborst gedragen aan een geribd moiré zijden lint, ter breedte van vijf-en-twintig millimeter, van oranje met twee smalle verticale strepen van de nationale kleuren.

Het lint mag evenwel niet zonder den eereprijs gedragen worden.

Over het lint wordt een gesp gedragen in den vorm van een door een Koningskroon gedekt schild van hetzelfde metaal als de eereprijs, en waarop gegraveerd staan de woorden: „Allen weerbaar". Twee takken eik en lauwer omsluiten van weerszijden het schild.

Art. 3. De toekenning geschiedt bij brevet volgens aan dit besluit gehecht model.

Art. 4. Tot goedmaking der kosten, uit ons tegenwoordig besluit voortvloeiende, wordt jaarlijks een som op het hoofdstuk der Staatsbegrooting, hetwelk het departement van Oorlog betreft, gebracht.

Art. 5. Bij toekenning van den verguld zilveren (gouden) eereprijs wordt de c. q. (laatst daarvóór) verworvene aan het Departement van Oorlog teruggezonden. (St.-Ct.)

Het geslacht Van Galen.

(*Vervolg*).

ff. Adriana van Galen, 15 Jan. 1849, † 17 Jan. 1850.

gg. Lucas Hendrik van Galen, 6 Juli 1851, gedoopt 3 Augustus; vertrokken 9 Juni 1892 als planter naar Greenfield (staat Wisconsin, in de Ver. Staten van N.-Amerika), ongehuwd.

hh. Jan van Galen, 4 Juli 1853, gedoopt 24 Juli, als planter tegelijkertijd derwaarts vertrokken; trouwt 1 Maart 1899 Cornelia van Nouhuys (1) te Heeze.

Aldert van Galen (achterneef van Antonie v. Galen, Leendertszn, † 27 Maart 1832), geboren in 1771, bij decreet van 21 Juni 1810 door Keizer Napoleon I mede benoemd tot lid van den Municipalen Raad van 's-Hertogenbosch; overleden te Vucht op den huize Leeuwenstein, 21 Juni 1843; trouwt in 1804 Anna Antonia Emilia van Heurn, dochter van Mr. Johan, staatsraad, ridder der orde van de Unie en lid der Prov. Staten, bij Geertruida van Genderen. Bij wie deze vier, allen te 's-Hertogenbosch geboren kinderen:

1. Mr. Arnoldus van Galen, geboren 24 September 1805, wordt 10 April 1823 juris student te Utrecht gepromoveerd aldaar in 1827 op een Latijnsch proefschrift over de wijze om servituten te verkrijgen en te verliezen; 4 September 1834 tot plaatsvervangend vrederechter te Boxtel benoemd; procureur-generaal, achtereenvolgens bij de balie te 's-Hertogenbosch, Arnhem, en 's-Gravenhage. Bewindvoerder van een fonds gesticht door Prof. Heurnius.

Als luitenant bij de 1e compagnie mobiele schutterij van het 1e marschbataljon uit de vesting 's-Hertogenbosch, deel uitmakend van de leger-afdeeling van den luitenant-generaal Cort Heyligers, bij den Tiendaagschen Veldtocht in 1831, werd hij door dezen generaal bij den Gouverneur der provincie Noord-Brabant A. J. L. baron van den Bogaerde van Terbrugge gunstig aanbevolen om zijn dapperheid en beleidvol gedrag, en dientengevolge door koning Willem I met het ridderkruis der Militaire Willemsorde 4de klasse begiftigd. („Navorscher" XLII, 262, 263). Later verwierf hij de versierselen van ridder der orde van den Nederl. Leeuw en van kommandeur der orde van de Eikenkroon. Te 's-Gravenhage 5 November 1874 overleden. Zie zijne kinderen, in Naschrift II.

2. Geertruida Johanna van Galen, geboren 10 Januari

(1) Haar vader was rijksontvanger te Kampen. — G. van Nouhuys was in 1818 predikant te Ossendrecht.

1807; trouwt te Vucht 2 Juli 1829 Willem Frederik Christiaan van Laak, predikant te Maastricht.

3. Johanna Jacoba Maria van Galen, geboren 20 Maart 1814, † te Ubbergen in 1895; trouwt te Vucht 13 November 1834 Adrianus Marius Gewin, geboren te Rotterdam 9 Juli 1810, zoon van Coenraad bij Anna Maria Ledeboer. Hij maakte den veldtocht van 1830-1831 mede, en werd versierd met het Metalen Kruis.

4. *Johan Heurnius van Galen,* geboren 19 Juli 1815, in 1839 in de rechten gepromoveerd op eene te 's-Gravenhage in 't licht gegeven dissertatie „De expropriatione utilitatis publicae causa", (over onteigening ten algemeenen nutte); vele jaren lid van den gemeenteraad en wethouder te Rijswijk (bij 's-Gravenhage), † aldaar 16 April 1881, als weduwe nalatend M. J. Visser, † 23 December 1891.

Tot dezen tak behoorden vrij zeker

A. A. van Galen, gepromoveerd te Leiden in 1785 op een Latijnsch proefschrift in 4° over „afstand van goederen".

Cornelis van Galen, gepromoveerd te Leiden in 1788 op een Latijnsch proefschrift in 4° over den toestand en de beteekenis der urine bij ziekten (1). En vond te dezer gelegenheid i.d. 3 September 1788 zijn lofdichter in R. P. van de Kasteele met een Latijnsch vers (Navorscher VI, 362).

S. J. van Galen, gehuwd met eenen D. F. J. van Walsem, te Rotterdam, berichtte, in vereeniging met de wed. A. J. Balsem, (geboren van Walsem, te Amsterdam), met C. W. W. van Walsem (gehuwd met eene C. van Walsem, te Utrecht) en met F. F. van Walsem (gehuwd met eene F. van Sittert, te 's-Gravenhage), het overlijden in dato 8 Januari 1901 te Ginneken van hun behuwdbroeder en broeder Arnold van Walsem, postdirecteur te Breda, oud 64 jaren.

Plaatsnamen, die aan den geslachtsnaam herinneren, zijn:

De *Galensche weerd*, vóór a° 1434 „den Uterweerd" geheeten, gelegen te Maas-Bommel, in 1547 de *Galantze* weerd genaamd, als eigendom van Margriet van Gael (2).

(1) Als medicus had hij dus een ouden voorganger in Claudius Galenus, anatomicus en physioloog, na Hippocrates den beroemdsten geneeskundige der oudheid, in 131 n. Chr. te Pergamus geboren, zoon van een bouwmeester Nicon. Hij wijdde zich op zijn 17de jaar aan de geneeskunde, en werd in 159 te Pergamus tot geneesheer der gladiatoren aangesteld; leefde vervolgens te Rome als lijfarts van Keizer Commodus, waar hij omstr. 200, volgens anderen te Pergamus, overleed. Van zijne talrijke geschriften moeten er 83, ontwijfelbaar echt zijn.

(2) „Geld. Leenregister," door Baron Sloet en Dr. van Veen, in „Gelre" II (1899) blz. 84 (Nijmegen).

De *Gaelse* of *Gaelense* kamp, een bouwhof, in 1677 aanhoorig aan de havezate Schonenberg te Over-Asselt (1), als eigendom van Johan van der Meulen te Over-Asselt en gade Mechteld van Randwijck (2).

'*t Galenhamken*, houtgewas te Over-Asselt, in 1697 vermeld als eigendom van Chenet Agnes van der Meulen, gehuwd met Jor Steven van Delen tot Druten (3).

De Van *Galenspasch* te Dreumel, thans (1902) in 't bezit van Mr. K. W. H. van Lidth de Jeude.

Bergeik, 20 Maart 1902. Jac. Anspach.

Naschrift I.

Christoff (niet Christoffel) Bernhard — op zijn grafmonument, Christophorus Bernardus — van Galen, werd niet 15 October 1600 geboren, gelijk sommige encyclopaediën, bijv. die van Brockhaus VI (1852) S. 470, berichten; maar zag IV Idus Octobris MDCVI, d. i. 11 October 1606 het levenslicht, werd 12 November 1650 tot Vorst-Bisschop gekozen, in 1651 bevestigd en gewijd, in 1652 plechtig gehuldigd, en overleed 19 September 1678, in het 72ste jaar zijns ouderdoms, het 28ste zijner regeering. Aldus dat grafteeken, in de St-Jozefskapel, die leunt tegen den Dom te Munster, waarop een hoog voetstuk van zwart marmer een wit marmeren groep draagt, Christoff Bernhard voorstellend, die in biddende houding zijne handen uitstrekt naar het beeld des Gekruisten, dat een engel hem voorhoudt. Van veldgeschut is daarbij geen sprake. Zie blz. 260 zijner Levensbeschrijving, door P. Corstiens in 1872 (te Rotterdam, bij G. W. van Belle) in 't licht gegeven; een boek, dat op verre na niet zoo bekend schijnt te zijn als het verdient; alhoewel het des grooten mans deugden en talenten, als bisschop, vorst, krijgsman en R. Katholiek Christen, — naar diens kernspreuk

Pie, Juste, Fortiter

— in het licht van zijn tijd, en in betrekking tot het hachelijk tijdsgewricht, waarin hij leefde, treffend doet uitkomen, zonder zijne feilen en zwakheden te verhelen. Dit alles, met rijker, oordeelkundig aangewende bronnenstudie. Dit werk kwam mij eerst ter hand, nadat het vorenstaande was afgedrukt.

Volgens ibidem, blz. 201 sloeg de vorst-bisschop 22 Juli 1672 het beleg vóor Groningen, en brak dit einde Augustus weder op. Den 28sten Augustus viert men te Groningen daarvan den Dankdag.

Op het kasteel Bisping of Bispink bij Rinkerode in Westfalen geboren, uit een der oudst-adellijke ge-

(1) Ibidem II, 59, 60.
(2) Ibidem.
(3) Ibidem II, 63.

slachten dier landstreek, dat reeds in 1269 en 1279 aldaar voorkomt, had hij tot voorvader

Heinrich von Galen, † 1557 als grootmeester der orde van de Lijflandsche zwaardridders (1). En tot vader

Theoderich (of *Dietrich*) vrijheer *von Galen*, † 30 Juli 1648 als veldheer dierzelfde orde en als erfmaarschalk van Koerland. Bij zijne gade, Catharina von Hörde von Eringfeld, won hij, behalve den vorstbisschop,

a. Catharina von Galen, gade van Arnold von Schilder, ambtman te Neuhaus.

b. Hedwig von Galen, als abdis van het adellijk stift te Borkhorst overleden.

c. Heinrich von Galen, den jongsten zoon, die twee zonen naliet, nml.

aa. Franz Wilhelm von Galen, ten wiens gunste zijn oom, de kerkvorst, later het erfkamerheerambt in het hoogstift van Munster fundeerde.

bb. Christoph Heinrich von Galen, † 1731 als vice-president van den rijkshofraad, in 1702 verheven tot rijksgraaf (van Munster?)

In 1804 werden de afstammelingen dezer von Galen's, die in Westfalen het kasteel met het vlek Assen, in het Oldenburgsche de heerlijkheid Dinklage bezitten, tot Pruisische Graven verheven.

In 1852 was het hoofd van dit geslacht

Graaf Matthias von Galen, geboren 12 September 1800, wiens broeder

Graaf Ferdinand von Galen, geboren in 1803, zich naam verwierf als diplomaat, en sedert 17 Januari 1850 als buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister aan het Saksische Hof te Dresden geaccrediteerd was.

Het wapen van dezen graaflijken tak hebben wij op blz. 75 hiervoren opgegeven.

Straksgenoemde Levensbeschrijving, van de hand van P. Corstiens, is verrijkt met een treffend portret in steendruk (van Van de Weijer), met het onderschrift

Christoff Bernhardt,

hetgeen de onderteekening van den vorst-bisschop zelven schijnt geweest te zijn.

Had Johan Freiherr von der Reck, dynast van Drensteinfort en Wölpendorf, het Calvinisme, dat door zijne familie sedert 1533 beleden werd, door den invloed en onder de leiding van des Bisschops biecht-

(1) in 1201 door bisschop Albert (van Apeltern), een Geldersch-man (uit Maas-Waal), den stichter in 1200 der stad Riga, opgericht. Deze orde, van 1237 tot 1520 in verbintenis getreden met de Duitsche orde, onderwierp heel Lijfland, Koerland, Semgallen en Estland, en hield in 1561 Koerland met Semgallen van de Poolsche Kroon ten leen. Zie „Geldersche Volksalmanak" 1887, blz. 138 vg.

vader P. Godfried Körler weder verlaten; dit voorbeeld werd weldra gevolgd door de dien Baron aanverwante familie *von Galen von Ermelinghof* (Corstiens, a. w. blz. 320, 1) (1).

De tegenwoordige (1872) stamhouder, de erfkamerheer, graaf *von Galen*, trad in den echt met baronesse von Ketteler, zuster van den Bisschop van Maintz. Zijn oudste zoon, vroeger pastoor te Lembeck, stierf in den dienst der hospitalen, tijdens den Sleeswijk-Holsteinschen oorlog. De tweede zoon, *Dr. von Galen*, kamerheer van Paus Pius IX; vervult (vervulde?) een leerstoel in het seminarie te Maintz; de derde, een priester, voert (voerde?) den naam van Christoff Bernhardt. Twee andere zonen van den Erfkamerheer traden eenige jaren geleden als Zouaven bij den Paus in dienst; vroeger waren beiden cavalerie-officieren, de een in Oostenrijkschen, de ander in Pruisischen dienst (Ibidum blz. 260).

De Erfkamerheer von Galen voert in goud drie rechtstandige krammen (weerhaken) van rood, hoeksgewijs, twee boven één. In het gevierendeeld Graaflijk wapen vullen deze krammen, zijnde het stamwapen, kwartier 1. en 4.; in kwartier 2. en 3. wijst de gouden kamerheers-sleutel in zilver het erfkamerheerschap aan (ibidem, blz. 342).

Goud in zilver, is nochtans onheraldisch.

Tielsche tak. Zie het wapen blz. 76 hiervoren. Het „Stam- en Wapenboek" van den heer A. A. Vorsterman van Oyen (1885), geeft dien tak uitvoeriger. Eerst later werd onze aandacht hierop gevestigd.

Komen leden van het geslacht Van Galen in 't begin van de 15de eeuw te Nijmegen en omstreken voor, de eerste, die hier in aanmerking komt, is

Hendrik van Galen, rector te Zalt-Bommel (zie hiervoren), † vóor 1628, liet bij Elisabeth Zwaerdecroon, verscheidene kinderen na, onder welke Johan van Galen (Johannes Galenus), 1608—12 predikant te Ingen, die vermoedlijk tot zoon (lees denklijk, kleinzoon) had (2)

Peter van Galen, tweemaal gehuwd, 1° in 1660 met Alka Sigul, 2° in 1686 met Johanna Jansdochter. Wint Hendrik van Galen, *volgt*.

Van de overige kinderen, Jan van Galen, Christoffel van Galen, Anna van Galen, Eva van Galen en

(1) Diderich van Galen tot Ermelinghof trouwde Sandera van Ulft, dochter van Johan (leefde in 1478, 1505) bij Elsa van Heeckeren (Herald. Bibl. 1883, blz. 51).

(2) Ook worden als Johan's zonen (lees, denklijk kleinzonen) opgeteld, Henricus van Galen die 1695—1744 voorkomt als pred. te Herwaarden. Doch hier moet eene fout schuilen. Alsmede Nicolaas v. G., in 1673 emeritus predikant te Edam.

Alida Belia van Galen schijnt niets bekend te zijn.

Hendrik van Galen, † 1742, trouwt in 1690 met Aletta de Witt, bij wie deze acht kinderen:

1. Elisabeth van Galen, geboren 1 Mei 1691.
2. Peter van Galen, *volgt*.
3. Jan Hendrik van Galen, geb. 18 Juli 1695.
4. Alida Belia van Galen, geb. 12 December 1697.
5. Arnoldus Christoffel van Galen, geb. 11 Febr. 1700.
6. Johanna Geertruida van Galen, geb. 31 Jan. 1706.
7. Hendrik van Galen, geb. 28 Febr. 1708.
8. Hendrik van Galen, geb. 26 Maart 1710.

Peter van Galen, geb. 27 Januari 1693, ontvanger van den grooten Gelderschen en Munsterschen tol te Tiel, 21 Januari 1745 beleend met 10 morgen lands op de Strijmeit, te Zoelen, hem opgedragen door Dina Henriette van Crönstrom, douairière en boedelhoudersse van Jor Nicolaas Hans Willem van Delen (1). Hij, † te Tiel 30 Maart 1762, trouwt aldaar 18 October 1727 Anna Elisabeth Schulder, geb. te Dordrecht, † 28 November 1761. Had bij haar één zoon, nml.

Hendrik Jan van Galen, geboren te Tiel 18 Augustus 1736, ingeschreven 19 September 1754 te Leiden als student der rechtsgeleerdheid, opvolger zijns vaders als ontvanger van den grooten Gelderschen tol te Tiel, en 25 Mei 1767 in het leen op de Strijmeit te Zoelen, † te Tiel 27 Februari 1792 (?). Trouwt te Tiel 1° 3 Juni 1760 met Maria Hendrica Geertruida Verkerk († 8 Februari 1764, dochter van Marcus, ook ontvanger van gezegden tol, en schepen te Tiel) 2° 1 Augustus 1764 met Maria Knobbout, geb. in 1730, † te Tiel 24 Augustus 1802, dr van Willem, schepen te Kuilenburg.

Had bij 1ste:

a. Peter van Galen, geb. 29 April 1761, raad in de vroedschap, later wethouder te Tiel, beleend met de Strijmeit te Zoelen, † te Tiel 7 Februari 1836. Gehuwd met Wilhelmina Colenbrander, kinderloos.

Wint bij 2de:

b. Wilhelmina Antonia van Galen, geb. 18 Juni 1766, † in 1834; trouwt 21 Februari 1800 met Mr. Dominicus Snoeck, heer van Herwijnen, † te Tiel in 1841.

c. Mr. Jasper van Galen, geb. te Tiel 28 Augustus 1767, advokaat-fiskaal en schepen te Arnhem, † aldaar 31 Januari 1839.

d. Willem van Galen, geb. te Tiel 26 Mei 1771, te Leiden 17 September 1792 als student der medicijnen ingeschreven, dokter te Tiel, † aldaar 1 Sep-

(1) Zie onze genealogie van Delen in de „Nederlandsche Heraut" 1889, blz. 165, 166, 230.

tember 1843. Gehuwd 2 April 1798 met Geertruida van der Haak (dochter van Jan Herman bij Petronella Jacoba Leertouwer, en hertrouwd met Mr. Frans van Meurs), had hij tot eenig kind

aa. Maria van Galen, geboren in 1798, † December 1875 te Arnhem ongehuwd.

e. Mr. Hendrik Jan van Galen, geb. te Tiel 8 April 1773, ingeschreven als student te Leiden 13 September 1790, rentmeester-generaal der domeinen te Arnhem, daarna Rijks-ontvanger en directeur van het postkantoor te Tiel, † aldaar 21 Juli 1850. Trouwt te Arnhem 3 November 1804 met Anna Catharina Weijll, geb. te Loenen 30 December 1782, † te Tiel 7 Juni 1848, dr van J. B. Weijll, controleur der watertollen te Arnhem, bij Sabina Hoffman. Bij wie de navolgende acht kinderen:

aa. Peter van Galen, *volgt,*

bb. Jasper van Galen, geboren te Arnhem 20 April 1808; 1843—1883 directeur van het postkantoor te te Tiel, waar hij in 1885 nog ongehuwd woonde, † aldaar 14 Januari 1889 op het Hof van Arkel.

cc. Sabina Josepha Emilie van Galen, geboren te Arnhem 20 Januari 1810, † 25 Augustus 1855; gehuwd te Tiel 10 Augustus 1839 met Henri S. Lutz, kapitein der infanterie.

dd. Anna Catharina van Galen, geboren te Arnhem 19 October 1811, trouwt te Tiel 1 November 1838 met P. J. Freiherr von Ayx, landeigenaar te Niederdollendorf.

ee. Herman Lodewijk van Galen, geboren te Tiel 2 Juni 1818, ingenieur; gehuwd te Wesel 17 Februari 1846 met Marianne Helena Joséphine Sauer.

ff. Emma Elisabeth Petronella van Galen, geboren te Tiel 2 Augustus 1820, † aldaar 12 Juli 1891; trouwt aldaar 1 Maart 1849 met Johan Jacob van Lidth de Jeude, 1861—'73 burgemeester en Secretaris van Wadenoyen.

gg. Ernst van Galen, geboren te Tiel 26 October 1821, ingenieur bij het stoomwezen.

hh. Cecile Henriette Marianne van Galen, geboren te Tiel 18 December 1825, gehuwd aldaar 30 Augustus 1845 met François Châtelain, inspecteur départemental de l' Enseignement te Arras.

Peter van Galen, geboren te Arnhem 20 September 1805, phil. nat. doctor, lector bij de Zeevaartkundige school te Rotterdam, voorzitter van het Bataafsch Genootschap aldaar. Vestigt zich in 1873 metterwoon te Drumpt, alwaar hij † 29 December 1891. Gehuwd te Londen 4 Juli 1840 met Emily Anne Taylor, geboren aldaar 15 Augustus 1808/18, 5 Juni 1897 nog te Tiel in leven, wint hij zeven kinderen:

aaa. Henriette van Galen, overleden 31 Maart 1874 te Palermo.

bbb. Gerrit van Galen, geboren in 1846, † 5 Juni 1897 te Tjilatjap (Java).

ccc. Susanna Cornelia van Galen.

ddd. Louise van Galen.

eee. Ada Jeannette van Galen, geboren te Rotterdam 12 November 1851; trouwt Cornelis Theodoor van Oordt, zoon van Jacob Theodoor Frederik, voorzitter der wees- en boedelkamer te Soerabaya, bij Cristina Cornelia de Jonker.

fff. Ernst Dirk van Galen.

ggg. Frank Arthur van Galen, gehuwd 20 Maart 1884 te Dordrecht met Anna Rosalie Kraus.

Bergeyk, 25 Maart 1902. Jac. A.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Aemilius.

(Vergelijk Algem. Nederl. Familieblad 1901, blz. 213).

Aanteekening uit de collectie van Attevelde te Utrecht.

De Heer Jan Aemilius commis genernaal van de convoyen en Licenten voor alle de vereenichde Provincien, end. Raad in de Vroedschap der stad Utrecht, hij obt 21 Juni 1679

Aemilius	Houbraken	Langen	Isselmuden
Elsrak	Houweken	Noordwyk	Essen
Loureten	Schroots	Visscher	Mulert
Meeuwen	Joupen	Assendelft	Clooster.

Amilius voert: In goud een eg (driekant) punt omlaag.

Helmteeken: drie korenaren van goud.

A. A. V. v. O.

Geslacht Benraadt.

Wie kan eenige inlichtingen voor het jaar 1720 verschaffen betreffende bovengenoemd geslacht, dat vermoedelijk uit Duitschland stamt.

Is er ook een familie-wapen bekend?

H. B.

Deze familie naam kwam ons wel in Limburgsche geschriften voor, kan de naam ook in verband staan, met Benserade, Bensenraadt, een gehucht in de nabijheid van Heerlen, familie namen op *raadt* of *raedt* eindigende, komen veelvuldig in Limburg en Opper-Gelderland voor. Red.

Mr. Cornelis Arnout van Brakel.

(Zie: Algem. Nederl. Familieblad, 1902, blz. 42).

Omtrent *Mr. Cornelis Arnout van Brakel* kan ik een en ander mededeelen, dat wellicht voor den inzender van belang kan zijn, temeer omdat hem niet bekend is welke *van Brakel* de eigenaar van dit handschrift is.

Hij werd geboren in 1733 en was de zoon van *Mr. Cornelis Pieter van Brakel*, Raad en Vroedschap van Haarlem van 4 April 1729 tot aan zijn dood 25 September 1740.

Mr. Cornelis Arnout van Brakel huwde den 15 Mei 1753 met *Arnoldina Repelaer*, dochter van *Mr. Ocker*, Hoofdofficier der Stad Dordrecht. Hij werd den 5 Mei 1761 Raad en Vroedschap van Haarlem, en overleed 12 December 1782. Hij werd in deze functie opgevolgd door *Mr. Jan van Styrum*.

Bovendien was hij nog Schepen der Stad Haarlem in 1760, 1761, 1767, 1768, 1771 en 1772, Weesmeester in 1781, Commissaris ordinaris ter Dagvaart in 1780, Thesaurier in 1776, Kerkmeester in 1767, 1773, 1774, 1775, 1776, en in 1782 tot aan zijn dood; Commissaris van de Kleine Bank van Justitie in 1753, 1754, 1756, 1758, Officier van den Krijgsraad St. Joris Doelen in 1775. Zijn wapen hetwelk in het gemeente-archief te Haarlem berust is in zilver, drie brakskoppen van sabel, getongd van keel, geplaatst twee en een. Het helmteeken de brakskop van sabel getongd van keel.

Zijne vier kwartieren zijn:

van Brakel
Steyn
Dikx
Van Assendelft.

De namen voorkomende in het album amicorum, aangelegd door *Mr. Cornelis Arnout van Brakel*, zijn die van bekende Haarlemsche regeeringsfamiliën in dien tijd, terwijl den naam *Repelaer* zich laat verklaren door zijn huwelijk met *Arnoldina Repelaer*. Waarom zijne vrouw *Cornelia* wordt genoemd is mij niet bekend, mogelijk heeft hij een tweede huwelijk aangegaan.

Ofschoon wel geen antwoord op de gestelde vraag, echter nog een paar aanteekeningen.

Jacobus van Brakel huwde met *Debora van Kampen*, den 23 Juli 1680.

Een huwelijkszang komt voor in *G. Brandts* Poëzy, Amsterdam, *Aarts Dirksz. Ooszaan*, 1688. 4°. blz. 333.

In „*Arnold Hoogvliets Mengeldichten*. Delft, *Pieter van der Kloot* 1738. 4°. blz. 300 komt voor een „Echtzang voor den Heere *Gerrit van Brakel* en Mejuffrouwe *Lidia van Dobben*, 1731. In dezen zang

wordt gesproken van de geslachten *Brakels*, *Dobbens van der Gonnen*, *Sleghten* en *Pylers*.

Haarlem, W. P. J. Overmeer.

Wapen Falck.

Dit wapen is denkelijk zeer juist in de copie van 1698 overgenomen uit het origineele diploma van 1521. Wij hebben hier een vrij goed specimen van overgang van nieuw-gotischen stijl tot renaissance. (De laatste stijl deed zijn intrede in het tweede kwartaal der XVIe eeuw). De dekkleeden geven het geheel nog een langwerpig vierkanten vorm; de traliën van den helm maken daarmee niet meer één stuk uit en zijn ook nog niet elk afzonderlijk aangezet; het medaillon ontbreekt nog en de spaansche schildvorm, welke in den nieuw gotischen stijl veel voorkwam, vertoont hier reeds een paar insnijdingen. Eigenaardig is de valk met geopenden bek, doch zonder tong(1).

Wij zijn Jhr Falck dankbaar voor zijn teekening en hopen dat de redactie meerdere (zuivere) voorbeelden zal kunnen vinden om die in haar orgaan te laten reproduceeren. Dááraan bestaat voor onze heraldiek de dringendste behoefte.

Oudshoorn. W. M. C. Regt.

Gerken of Gercken.

Men vraagt mededeelingen over dit geslacht, in 't bijzonder over de afkomst van Johannes Gercken, die omstreeks 1770—1780 te Amsterdam zich vestigde, waar hem zijne gade Anna Elisabeth Stuttberg een zoon, genaamd Johan Adolf, schonk. Deze laatste trad in den echt met Catharina van Planta.

A.

De in de hier voorgaande vraag genoemde Johan Adolf Gerken, gehuwd met Catharina van Planta, was bezitter van de heerlijkheid Meijnerswijk, gelegen bij Arnhem. Zijne zoon, welke met een juffrouw Van Meurs huwde, verkocht deze heerlijkheid. Deze zoon zoowel als zijn vader Johan Adolf woonden te Amsterdam.

Kan een der lezers van dit blad mij eene beschrijving geven van het wapen van het geslacht Gerken, waartoe de hier genoemde personen behoorden?

Amsterdam. R. T. Muschart.

Geslacht Ivang.

Op de kwartierstaat van Adriaan Leopold Balthazar Willem van Oijen, 1e Serie kwartierstaten van

(1) De heraldische arceeringen zijn toch zeker van de hand van Jhr Falck? W. M. C. R.

Van der Dussen en Smissaert komt het wapen van Ivang(1) voor: in goud een vijfspakig rood rad.

Dit schijnt niet goed te zijn, op de kaart van „Dijkgraaf en Hoogheemraatschapder Zeeweeringen van den Hondsbossche en Duynen tot Petten (1730) komt het wapen van den heer Willem Lodewijk Ivangh voor: gedeeld *a.* in zilver een zwart langwerpig vierkant net waarin twee opvliegende vogels, *b.* in zilver een pijl, punt omhoog, waarop een verkort stokje en bande is geplaatst (kleuren niet duidelijk aangegeven). Helmteeken een vlucht goud en zilver, waartusschen een staande vogel (reiger?). Dekkleeden, blauw en goud. Wie kan meer omtrent deze familie Ivang of Ivangh mededeelen.

A. A. V. V. O.

Familie Labrijn.

Den 15e Januari 1714 trouwden in de Gereformeerde kerk te Rotterdam Pieter Labreijn (ook geschreven LaBrijn, laBrijn) en Claasje Schadee, ged. aldaar (Remonstr.) den 8e Augustus 1677, beide wonende te Rotterdam.

Kan iemand plaats en dag der geboorte en de ouders van dezen Pieter LaBrijn opgeven?

H. L.

Pannekoek.

(Zie Alg. Nederl. Familieblad XIII (1900), blz. 191).

Een paar gegevens vindt men ibidem blz. 154 en XIV (1901) blz. 31. Ter laatstaangehaalder plaatse is sprake van Wijnand Pannekoek, wiens bloedverwant (parent) was Jan van Herwijnen, in 1541 heemraad in Over-Betuwe. Deze Wynand Pannekoek deelt in dit jaar met zijne kinderen, gewonnen bij wijlen zijne gade Machtilde van der Voort (Voert of Voirdt); de deelingsacte werd gezegeld door Albert van der Voort, in 1554 heemraad in Over-Betuwe (de Raadt, „Sceaux Armoriés" IV, 156b). Ibidem p. 155b) vermeldt, in 1559, Frederika Voncken, gade van Hendrik Pannekoek; in welk jaar Jor. Cornelis van Wyhe eene acte van dit echtpaar zegelt (ibidem, p. 239b). Frederika zegelde met een springenden ram; zij voerde dus niet het oorspronklijk wapen van Vonck (van Lynden); zie „Navorscher" XLVI, 532.

Familieblad XIII (1900) blz. 154b noemt Wijnand Pannekoeck, in 1568 gehuwd met Henneken van Denissen, weduwe van Jan van Stepraet. Is hij een persoon met Wijnand Pannekoek, in 1541 weduwnaar van Machtilde van der Voort? Zoo ja, dan heeft hij lang gewacht met hertrouwen, vooral in *die* dagen.

Ds. Jac. A.

Chevalier de l'Accolade.

Hiervan leest men in „Familieblad" XV (1902) blz. 16. Wat was dat voor een rang? Accolade = *ridderslag*, middennederlandsch *halsslach.* A.

Wapen gevraagd.

Kan een der lezers van dit blad mij mededeelen, aan welk geslacht het volgende wapen toebehoord?

gekwarteleerd: 1 een baarwijs geplaatst Aesculaapstaf;
2 drie baren
3 een jachthoorn
4 twee faaswijs gerangschikte klaverbladen, van boven en van onderen vergezeld van een koek (of besant).

Hartschild: gegolfd doorsneden a: een uitkomende leeuw; b: drie gegolfde fasen.

Amsterdam, R. T. Muschart.

't Kersdom ontvangen.

Hiervoren blz. 144.

Wat wij thans een Christen mensch noemen, heette bij onze grijze voorouderen een „Kersten mensche". Kersten doen, kerstenen voor Christen maken, doopen, in de Brabandsche Kempen nog in volle gebruik, is ook in ons Noorden nog niet geheel versleten. — Kersdom, uit Kerstdom met uitstooting der t, en verder uit Christdom gevormd, duidt uiter aard het Christendom aan. Christen nu wordt men door den H. Doop: daarom wordt, bij wisseling van oorzaak met gevolg, door Christendom, Kersdom, ook het H. Doopsel aangeduid.

I. H. Hofman.

VARIA.

Zonderlinge bewaarplaats van een doopregister.

Tijdens de Fransche overheersching was in de Valkenberger mergelgroeve een R. C. kapel, thans nog te bewonderen (zie *Reis- en wandelgids van Valkenberg en het Geuldal*). Daarin werd toen ook gedoopt en in een der hoeken hangt het merkwaardig doopregister dat hier volgt:

Jan Willem Ubaghs, 22 Februarij 1798.
Paul Antoon Quaedvlieg, 10 December 1798.
Johannes Peter Kessels, 8 Junij 1799.
Joh. Franciscus Dawance, 18 Augustus 1799.
Maria Elizabeth Prevoo, 19 Augustus 1799.
Johannes Jacobus Geelen, 20 October 1799.
Maria Ida Ubaghs, 1 Januari 1800.
Elisabeth Tans, ... 1800.
Maria Hel. Magermans, 16 April 1800.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH
FAMILIEBLAD
TIJDSCHRIFT VOOR
Geschiedenis, Geslacht- Wapen- Zegelkunde, enz
ONDER LEIDING VAN
A. A. Vorsterman van Oyen,
EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 5. Nieuwe Serie. XVde JAARGANG. MEI 1902.

INHOUD.

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

(*Vervolg*).

De Kerkeraadsacta van 2 November 1634 noemen onder de met attestatie ingekomen personen Magdalena Miverius, huisvrouw van Ds. Samuel Cabbeljau en Sara Miverius j. d. In Augustus 1637 kwam bij den Kerkeraad een verzoek in van den Kerkeraad van Den Haag om Cabeljau „by leeninge voor 4 á 6 weken" af te staan; met 't oog op de zware ziekte van Ds. Hasius werd geantwoord, dat „de kercke zulcx tegenwoordich niet lyden" kon. Ruim een week later verzocht Gouda den leeraar „by leeninge" voor twee maanden te mogen hebben. 't Verzoek werd ondersteund door gedeputeerden van de Synode en men wees er op, dat de aanvrage in overeenstemming was met art. 22 van de laatst te Dordrecht gehouden Synode. Aan Gouda werd hetzelfde geschreven als aan Den Haag, maar met de bijvoeging dat Cabeljau na de herstelling van den kranken leeraar „haer met Godes hulpe toecomen" zou. Den 3den December 1637 werd door gedeputeerden uit Den Haag gevraagd het ontslag van Ds. Cabeljau, dewijl hij in hunne gemeente beroepen was. Onder de missiven, die werden overgelegd, was er één van de Haagsche Magistraten en daarin stond, dat zij „mede goetgevonden hadden te beroepen". Deze uitdrukking ging „buyten limyten van approbatie". Eén der gedeputeerden zeide, dat hier zeker een schrijffout begaan was. De Kerkeraad nam met die verklaring genoegen en had niets tegen de demissie, indien zij door Cabeljau werd begeerd. Deze gaf te kennen, dat hij de beroeping voor „nul ende van geener waerde" hield, indien de begane fout niet werd gecorrigeerd; werd zij gecorrigeerd, dan zou hij de beroeping willen opvolgen. Weldra bleek, dat er geen schrijffout begaan was. De gedeputeerden verklaarden den 8sten December dat de Magistraten van Den Haag altijd gewoon geweest waren de woorden, waarop aanmerking gemaakt was, te gebruiken en dat hun daarom nooit eenige „difficulteyt" was „voorgekomen"; zij voegden er nog aan toe dat de Magistraten niet „van meeninge" waren „meerder authoriteyt in tstuck van kerckelicke saken te assumeeren ofte na eenige nieuwicheyt te trachten". Ds. Cabeljau zei daarop, dat, na alles te hebben gehoord, „de sake by hem in een ander aensien was als te voren" en vroeg aan de Broeders „of hy nu met een goet gemoet de beroepinge van Den Haeg soude konnen volgen". De vergadering overwoog alles „in de vreese des Heeren", en „bevindende dat dit stuck de kercken

int generael raecte", vond zij het geraden, na de Vroedschap te hebben gehoord, „de geheele sake te renvoyeren tot den Classe". De Kerkeraad en de Vroedschap brachten de zaak voor de broeders der Classe en deelden mede dat naar hun oordeel Ds. Cabeljau naar zijn eigen verklaring gehouden was te Brielle te blijven, dewijl de geïncrimineerde woorden niet gecorrigeerd of geschrapt waren, doch dat zij zich onderwierpen aan het oordeel der Classe. De Classe hoorde den leeraar en resolveerde eindelijk dat zij, „dit stuc zoo verclaert en ingezien zijnde" als Ds. Cabeljau had gezegd, „zulcken zwarichheit niet en hadde, dat men hem niet en zoude ontslaen" (1). Cabeljau kreeg dus 9 December zijn ontslag van de Classe. In de Kerkeraadsvergadering van 15 Januarij 1638 verscheen hij nog eens om zijn attestatie te vragen, maar, gelijk hij zeide, was hij toen reeds in den dienst te 's-Gravenhage bevestigd. Die bevestiging had nog plaats in December.

Tijdens Cabeljau te Brielle werkzaam was, werd Willem Crijnsze emeritus en ter voorziening in de de door dat emeritaat ontstane vacature maakten de Broeders den 4den Mei 1636 een tweetal, bestaande uit de predikanten Petrus Magerus te Brielsch-Nieuwland en Adrianus Hasius te Poortugaal. De Vroedschap keurde die nominatie goed en verzocht den Kerkeraad „de electie in soodanigen forme te doen, dat deselve geschieden mocht met tmeeste contentement van de gemeente." Den 13den Mei werd met de meeste stemmen Hasius als 3de predikant gekozen. De Colleges, die de keuze moesten goedkeuren, deden zulks en

Adrianus Hasius werd den 27sten Julij 1636 te Brielle bevestigd. De Kerkeraadsacta van 4 September 1636 noemen Adriana Gerrits van Holthuysen, huisvrouw van Ds. Adrianus Hasius, met attestatie gekomen van Poortugaal. Na ontvangst van een Synodale aanschrijving besloot de Kerkeraad den 31sten Julij

(1) In de Acta der Classe van 9 December 1637 staat: „Is van den Praeses gevraecht of men over de eerste weygering en teegenwoordige aenneeming der beroeping Sam. Cabbiljaeu naeder zal hooren. En is goetgevonden dat het geschiede. Welke daerop heeft verclaert, dat hy daerin niet verandert en was in zijn gemoet, maer dat hy, verstaen hebbende dat deze approbatie niet en vervatte een innovatie, maer 't geene lang en dikwils voor deeze was gepractizeert en dattet meer was een brief van recommandatie als approbatie en de beroeping voor dien brief al kerkelijk was gedaen, daerover de zaek nu anders inzach, doch dat hy verzoekt van de vergaedering hem hierin te willen onderrechten met reedenen, zoo ze het contrarie gevoelen. Waerop de Broeders hebben geresolveert, dat dit stuc, zoo verclaert en ingezien zijnde, zulken zwaerichheid niet en hadde, dat men daerop hem niet en zoude ontslaen, zulx dat se volgens dien hem dimitteren en ontslaen."

1644 Hasius „een tijt lanck by leeninge" af te staan aan Woerden. Spoedig daarna, in October 1644, kreeg Hasius een beroep naar Leeuwarden, eene gemeente, die „uyt wel 1000 ledematen" bestond. De redenen, die de Broeders van Den Briel bijbrachten om hem te doen blijven, wogen voor hem niet op tegen het aangevoerde door de gedeputeerden van Leeuwarden en hij was wel „ghesint de beroepinghe te accepteren." Hij kreeg dan ook zijn ontslag (1) en vertrok naar het Noorden.

Om een plaatsvervanger te kiezen voor Cabeljau, werd den 23sten Maart 1638 een drietal gemaakt, bestaande uit Petrus Magerus te Brielsch-Nieuwland, Wilhelmus Ribbius te Zevenhoven en Leonardus Harleus in De Lier. De Vroedschap achtte het onnoodig dat No 1 werd gehoord, daar zijn gaven bekend waren; de twee anderen werden door gecommitteerden uit de Vroedschap en den Kerkeraad gehoord en 13 Junij 1638 werd eenparig beroepen L. Harleus; zijn ontslag werd verkregen en

Leonardus Harleus werd den 29sten Augustus 1638 te Brielle bevestigd. De Acta van 4 November 1638 vermelden Sophia van Ophoven (2), huisvrouw van L. Harlaeus, ingekomen met attestatie van De Lier. Na circa 31½ jaar „met seer goede stichtinge" gearbeid en „hemselven in alles als een bysonder voorbeelt van vrede ende eenigheyt gedragen" te hebben, stierf Harleus als leeraar van Brielle den 3den Maart 1670 (3).

Ter voorziening in de vacature, door het vertrek van Cloppenburg ontstaan, werd door den Kerkeraad op den 22sten Mei 1640 een drietal gemaakt, P. Magerus te Brielsch-Nieuwland, Reinerus Vervoorn te Piershil en Hermannus Schulius te Maasland. Op verzoek van de Vroedschap werd Johannes Pithius te Zwartewaal er bijgevoegd. De gedeputeerden, die de heeren hoorden, verklaarden dat Vervoorn en Schulius „alderbest bevallen" hadden. Dezen werden dan ook op het tweetal geplaatst en daaruit werd 10 Augustus 1640 Schulius beroepen. De pogingen om hem te bekomen gelukten en

(1) De Classe gaf hem 't ontslag op 20 October 1644. Het werd persoonlijk gevraagd door gedeputeerden van Leeuwarden, waaronder was de burgemeester Wibrandus IJtsma. In 1641 overhandigde Ds. Hasius, na zijn terugkomst uit het leger, aan den Kerkeraad f 123 voor de diaconie.

(2) In 1649 kwam Alida van Ophoven met attestatie van Delft te Brielle (Acta van 1 Julij 1649).

(3) Op belijdenis werden te Brielle aangenomen in 1660 Margrieta Harlaeus j. d. (Acta van 29 April 1660); in 1668 Alida Harlaeus j. d. (Acta van 23 Julij 1668). Den 5den December 1721 werd te Brielle begraven juffrouw Margarieta Harleus. In de Thes. Rekening over 1692—1693 is blz. 43 sprake van de kinderen van Ds. Leonardus Harleus. Zie verder over den predikant en zijne dochter Maria „De Brielsche Vroedschap", art. XCIV.

Hermannus Schulius (1) werd den 18den November 1640 te Brielle bevestigd (2). In 1646 werd hij voor een maand geleend aan Gouda (Acta van 21 September 1646). In Junij 1647 werd hij beroepen te Vlaardingen. Om zijn ontslag te verkrijgen, wezen de gedeputeerden o. a. op den „florissanten staet van de kercke tot Vlaerdingen", tellende, als zij zeiden, „omtrent de 500 ledematen", en op „het peryckel, dat de kercke van Vlaerdingen dreychde in cas van refuys, so door de residentie van een Remonstrants predikant, alsoock de verscheydentheyt der Collegiën, die in hare beroepinge te seggen" hadden. De Brielsche Broeders stelden daartegenover 7 zaken en herinnerden o. a. dat de gemeente „in syne dimissie ontstelt zou zijn", dat „sommighe" zeiden „geërgert te sullen zijn in sijn vertreck", en „die buyten zijn seer smadelijck daervan" zouden spreken. Voorts wezen zij op de „veelvoudighe inconveniënten, die op de dimissie te vreesen" waren, „gelijck de ervarentheyt vóór desen met droefheyt geleert" had, en op de „groote ongelijckheyt tusschen beyde de plaetsen ende bysonder der gemeenten in deselve, de gemeente van Den Briel met het getal van eenighe honderden de gemeente van Vlaerdingen overwegende". Schulius verklaarde dat hij „genegen" was het beroep aan te nemen, maar men hield toch de zaak op sleeptouw, zoodat de Classe van Voorne op verzoek van die van Delft aandrong bij de Brielsche heeren om de decisie niet langer uit te stellen. Den 13den Julij 1647 stond de Vroedschap het vertrek van Schuijlius toe (3), „opdat daerdoor alle verdere onlusten tusschen deen ende dander mochten werden verhoet" en ter vervanging van den gestorven predikant Joannes Heijnsius ging Schulius naar Vlaardingen. Den 18den Augustus preekte hij te Brielle afscheid, naar het schijnt, na reeds te Vlaardingen bevestigd te zijn. Men leest in de Kerkeraadsacta van 18 Augustus 1647: „Is Domino Hermanno Schulio, op syne dimissie nu bevestight zijnde in der kercke van Vlaerdinghen ende op heden door solemnele predicatie sijn afscheyt van dese gemeynte genomen hebbende, gegeven behoorlijcke attestatie van sijn leere ende leven". Uit eene aanteekening van April 1661 (Bodtboeck, beg. 1660, blz. 59) blijkt, dat H. Schulius toen dood was en zijne weduwe Anna Leniers hertrouwde met Johan van 's Gravenpolder.

Ter vervanging van Hasius werd den 12den Maart

(1) Men zie over hem wat ik schreef in „De Navorscher", 1884, blz. 108—111.

(2) In November 1641 werd hij door de Classe van Voorne toegevoegd aan Ds. Cabbeljauw, om hem „te assisteren in het beslissen van eenige kerckelijcke swaricheden, in de kercke tot Rotterdam ontstaen".

(3) De Classe van Voorne gaf hem 23 Julij 1647 zijn ontslag.

1645 door den ouden en nieuwen Kerkeraad een 6-tal gemaakt. De 6 heeren werden gehoord en 't bekwaamst werden geacht Mathias Nattenhoven te Katwijk, Petrus Vlietentoorn te Katwijk aan Zee en Abrahamus Junius te Nootdorp. Den 20sten Augustus werd in omvraag gebracht of men dit drietal zou arresteeren; daarover staakten de stemmen en „tot vermydinge van onlusten" werd toen de toevlucht genomen tot het lot. Op deze wijze werd beslist dat men geen 4-tal, maar een tweetal zou maken en de twee eerstgenoemden werden er op geplaatst, waarna beroepen werd Ds. Vlietentoorn. De Vroedschap keurde het beroep goed; het noodige werd gedaan om den beroepene te bewegen de benoeming aan te nemen, maar er volgde een bedankje. De Vroedschap beval daarop den Broederen aan een' Rotterdamschen predikant Stermontius. Er werd besloten dezen leeraar „secretelijk te sonderen." Hij gaf te kennen dat hij niet „staensvoets" kon besluiten, maar een bedenktijd moest hebben, „te meer omdat over sekere syne onlusten onderwylen wiert ghehandelt." Na verloop van 8 dagen berichtte hij, dat hij geen verplaatsing verlangde, daar „sijn saecken waren gebracht in sulcken staet, dat hy niet alleen was gejustificeert, maer selfs oock beyde van de politycke ende kerckelijcke collegiën in sauvegarde genomen" was. Uit de vroeger gehoorde predikanten werd toen een drietal gemaakt; de Vroedschap keurde het goed met verzoek in 't vervolg slechts een nominatie van 2 personen aan te bieden, en beroepen werd toen op den 11den Februarij 1646 Segerus van Son, predikant te Poortugaal. 's Mans ontslag werd verkregen (1) en

Segerus van Son werd den 22sten April 1646 te Brielle bevestigd. De Acta van 1 Mei 1647 vermelden de overkomst van Jannetjen Cornelis, huisvrouw van Ds. Van Son, met attestatie van Rotterdam (2). Den 14den September 1647 verschenen gedeputeerden van Rotterdam te Brielle met de mededeeling dat Van Son aldaar beroepen was en het verzoek om hem te ontslaan. Tot ondersteuning van dat verzoek wezen zij o. a. op „de menichte der ledematen haerer kercke, als sijnde het getal ontrent 5000", op „den grooten noot, die hare kercke meer dan eenige andere leed van de partyen en vyanden van de waerheyd, die onder haer seer sterck" waren, en op Rotterdam als de plaats waar Van Son geboren en onderwezen was.

(1) De Classe van Voorne approbeerde 't beroep, op Van Son uitgebracht, den 27sten Februarij 1646.

(2) Zie over 't echtpaar „De Brielsche Vroedschap" art. LVI. Aan het aldaar vermelde kan nog toegevoegd worden dat 24 April 1810 te Brielle gestorven is Willem van Son, oud 78 jaar, nalatende een weduwe zonder kinderen; en 9 Februarij 1811 Maria Blom, weduwe van Willem van Zon, oud 68 jaar.

Van Son verklaarde naar Rotterdam te willen gaan en den 20sten September 1647 besloten de Broeders hem zijn ontslag te geven; zij stelden echter met de Vroedschap tot voorwaarde, dat hij blijven zou, totdat het beroepingswerk, waarmede men bezig was, goede vrucht had gedragen (1). Den 10den November kwam er een brief uit Rotterdam, waarin den Broeders werd gevraagd Van Son te licentiëeren of ten minste haast te maken met het beroepen van een plaatsvervanger. Het antwoord luidde dat men hope had spoedig gereed te zijn. Den 12den December werd gerapporteerd, dat de twee beroepen predikanten zouden komen en nog in 1647 vertrok Van Son naar Rotterdam.

Nadat Ds. Schulius afscheid gepreekt had, formeerde de Kerkeraad, om de vacature te vervullen, een provisioneele nominatie van 3 heeren, te weten Henricus Weimans te Heenvliet, Esajas Courtenius te Nieuw-Hellevoet en P. Vlietentoorn te Katwijk aan Zee. Den 27sten Augustus 1647 werd dat 3-tal aangeboden aan de Vroedschap met verzoek eenigen te committeeren om met gecommitteerden van den Kerkeraad de voorgestelde predikanten te gaan hooren. De Vroedschap liet weten, dat zij oordeelde dat er nog twee à drie bij de voorgestelden behoorden te worden gevoegd en wel Nattenhoven, Ridderus en Junius. Den Kerkeraad werd zulks gerapporteerd en 't was hem niet naar den zin. In de Acta leest men: „De vergaderinge, dit voorval in de vreese des Heeren overwegende, heeft hetselve aengesien als een sake van groote consequentie als tegengaende de gebruyckelijcke ende goede ordre der kercken, ende dienvolgende stoffe uyt welcken groote onlusten conden rysen; daerom uyt liefde tot vrede ende omme alle occasiën van twisten van hare zyde te schuwen, heeft goetgevonden desen middelwegh (in welcken het recht der kercke genoughsaem bewaert werdt) te tenteren, te weten, dat uyt de 3 personen, by den Kerckenraet genomineert, met vrye stemmen des Kerckenraedts een persoon, wie hy dan zy, sal werden provisioneel vercoren, omme denselven hare Achtbaerheden voor te draghen, met versouck dat hare Achtbaerheden, latende deselve persoon hun welge-

(1) Den 1sten October 1647 kreeg Van Son zijn ontslag van de Classe van Voorne en Putten. Het werd bij de Classe persoonlijk gevraagd door gedeputeerden uit Rotterdam, waaronder de ouderling Hugo du Boijs, Wilhelm de Crijger, burgemeester, en Paulus Timmers, president-schepen. Zij verzochten „ernstelijck" aan de Classe dat zij „soude gelieven notitie te houden van haer misnoegen over de clausule", waarbij aan Van Son door den Kerkeraad en de Vroedschap opgelegd werd te blijven, totdat 't beroepingswerk te Brielle met succes was bekroond. Aan 't ernstig verzoek werd voldaan. Den 19den November 1647 verzocht Van Son opnieuw en toen met goed gevolg aan de Classe „een behoorlijcke attestatie."

vallen, oock de gedane recommandatie, met versouck den Kerckenraet voorgedragen, gelieven te laten varen, sonder verder op deselve te staen". Den 8sten September werd daarop door den Kerkeraad genomineerd P. Vlietentoorn. Hij werd aan de Vroedschap voorgesteld met de herinnering dat hij vroeger reeds beroepen was en er nu hoop op aanneming bestond en met het verzoek dat de heeren zich het beroep zouden willen laten welgevallen. Door onderscheidene Vroedschappen werd toen te kennen gegeven, dat zij niets tegen den beroepene hadden, maar dat de Kerkeraad te voorbarig gehandeld had „buyten ordere ende sonder correspondentie van den Vroetschappe." Den Broederen toch was verzocht, „alvorens te comen tot beroupinge van een predicant" uit het voorgedragen drietal, dat „noch seeckere 2 ofte 3 persoonen daerby mochten werden gevoucht, omme daeruut de electie van een predicant gedaen te werden". Dewijl dit niet was geschied, werd er voorgesteld 't beroep niet goed te keuren, maar met meerderheid van stemmen werd toch besloten „tot voorcominghe van alle tweedracht ende oneenicheyt, die wellicht hyeruut mocht comen te ontstaen", het beroep, op Vlietentoorn uitgebracht, te approbeeren, „onder protestatie nochtans dat tselve verstaen wert te geschyeden in non-prejuditie van t' recht van recommandatie ende approbatie, t' welck den Vroetschappe int nomineren ende beroupen van eenen predicant vóór desen altijt heeft gebruyct." In de Kerkeraadsacta is dit protest niet genotuleerd. In de vergadering, waarin de beroepbrief geteekend werd (1), kwam een schrijven van den beroepene in, waarin hij mededeelde, dat hij „nu veel minder dan de eerste mael genegentheyd by sich kon vinden" om naar Brielle te gaan en dat men dus maar geen verdere moeite moest doen (2). De Vroedschap, daarvan in kennis gesteld, verzocht, daar er, wegens het aanstaand vertrek van Van Son, twee predikanten moesten worden benoemd, „metten aldereersten te doen nominatie ende electie van twee predicanten ende alles te dirigeren tot contentement van de Vroetschappe ende tot ruste ende vrede van de stadt." Reeds den 23sten September 1647 droeg de Kerkeraad aan de Vroedschap deze 6 heeren voor: Daniël Rolandus te Oud-Beijerland, Petrus Vrijaeus te Ouerschie, Mathias Nattenhoven te Katwijk, Dionisius Crucius te Hazerswoude, Fr. Ridderus te Schermerhorn en Lucas Harlaeus te Hem. Door beide Colleges werden gecommitteerden benoemd om

(1) Den 26sten September 1645 keurde de Classe van Voorne 't beroep goed.

(2) Volgens de Acta der Classe van Voorne van 27 Februarij 1646 werden „alle middelen aengewent" om hem te bewegen tot aanneming van 't beroep.

deze mannen te gaan hooren. Aan den Kerkeraad werd gerapporteerd, dat de gaven der heeren „allerstichtelijck" waren. Op verzoek werd ook aan de Vroedschap verslag gedaan en daarop een 4-tal ter approbatie aangeboden. De Vroedschap, die den Kerkeraad verzocht had te nomineeren personen, die, naar zijn meening, haar „aengenaem" en „de kercke dienstich" zouden zijn, „verstond de nominatie (Ridderus, Crucius, Vrijaeus en Harleus) niet gedaen te sijn volgens d' intentie ende recommandatie van haere E. in reguart van een van de vyer voorgestelde predicanten." Maar „ter voorcominge van alle misverstanden" werd toch het 4-tal geapprobeerd „op vertrouwen" dat de Broeders „daeruut verkyesen souden soodanige twee predicanten", die zij zouden oordeelen aangenaam en dienstig te zijn. Met goedkeuring van de Vroedschap werden daarop den 12den November 1647 beroepen Petrus Vrijaeus (1) te Ouerschie en Franciscus Ridderus te Schermerhorn. Beiden namen het beroep aan (2) en het ontslag werd verkregen. „Met vreugde van de gantsche vergaderinghe" werd dit den 12den December aan de Broeders bericht en de beroepenen werden op denzelfden dag bevestigd.

Petrus de Vrij (Vrijaeus), bevestigd 19 Januarij 1648, ontving in Julij 1662 (3) een beroep naar Nijmegen. Hij nam het na enkele dagen van beraad aan, waarop de zaak door gedeputeerden aan den Kerkeraad en de Vroedschap werd kenbaar gemaakt. De Nijmeegsche heeren wezen op den „staet van haere kercke, bestaende in een getal van weinich min als 3000 ledematen, benevens een groot aental van toehoorders", en herinnerden dat „in haere stad een groot getal so van papisten als andere sectarissen" was, „om welcke te gewinnen ende de gewonnen in waerheid te versterckcn vereist wierd den dienst van een ervaeren man." (*Wordt vervolgd*).

(1) In 1640 vroeg P. de Vrij na overlevering van zijn testimonia aan de Classe van Voorne om door haar „aenghenomen te werden in recommandatie." De Classe stond zijn verzoek toe, mits hij zich gereed hield om „teghen den naesten Classe" zijn gaven te laten hooren en hij „onder den Classe" kwam wonen.

(2) De Classis van Voorne approbeerde de beroepingen den 19den November 1647.

(3) Met goedkeuring van de Magistraten werd in dit jaar door den Kerkeraad „tot dienste van de aenwassende gemeinte ende gerijf van veele andersints verlegene familiën" bepaald, „dat voortaen het H. avontmael soude werden uitgedeelt van 3 maenden tot 3 maenden, ende dat 2 Sonnendaegen aen malcanderen, in plaetse van dat tselve als totnochtoe alle 2 maenden op eenen dach plach te geschyeden, ende dat geduyrende de dagen van de voors. communie soude werden gepredict in de Franse kercke" (Acta van 10 April, 5 Mei en 2 Julij 1662, Res. Mag. 5 Augustus 1662).

Namen van regeeringspersonen, R. K. geestelijken, predikanten enz., in de dorpen van „Kennemerland, in Brederode en de Baljuwschap van den Landen van Bloys," tot aan het begin der 19e eeuw.

DOOR

W. P. J. OVERMEER.

(*Vervolg*).

Joannes Ooms, volgde hem den 4 April 1657 op. Hij was pastoor van Limmen en „per modum provisionis Heyloam missus." Hij overleed den 8 Februari 1680. Zijn opvolger was

Theodorus Groenhout, een Haarlemmer en waarschijnlijk de zoon van *Mr. Willem Groenhout*, advocaat aldaar. Hij werd in 1689 verplaatst naar Noordwijk, alwaar hij 7 Februari 1716 overleed.

Theodorus Romeyn, eveneens een Haarlemmer, volgde hem den 1 Mei 1689 op. Op de lijst der refractarii, anno 1716, komt hij voor als pastoor van Limmen. Hij was toen 60 jaar oud. In 1721 wordt hij niet meer opgegeven onder de dienstdoende priesters, doch ook niet onder de refractarii. Op 71 jarigen leeftijd en na 38 jaar te Limmen gestaan te hebben, sloot hij met het Kerkbestuur aldaar eene overeenkomst, waarbij *Simon Gerritsz.* en *Gerbrant Cornelisz.* (1), afstaan namens de R. K. gemeente, aan *Theodorus Romeyn*: 1°. Eene obligatie, die *Romeyn* in het bezit heeft. 2°. Eenige soorten van zilverwerk, mede onder hem [*Romeyn*] zijnde, op conditie, dat hij zal overgeven wat tot het gebruik van Kerk en altaar benoodigd is. 3°. Eene uitbetaling van 1499 gl. 9 st.

Daarentegen doet *Romeyn* afstand van Kerk en woonhuis. Hij zal nimmer trachten zelve tot Limmen te komen en dienst te doen of door een ander van zijnentwege, en verbindt zich, dat nooit in zijn naam aan de gemeente van Limmen beletsel zal worden gedaan (2). *Romeyn* vertrok naar Haarlem en overleed aldaar den 29 November 1732, na zich met de R. K. Kerk verzoend te hebben. 1 Mei 1727 werd als pastoor te Limmen benoemd

Cornelis Spont, die den 8sten d. a. v. aldaar aankwam, gelijk blijkt uit de eerste post van het oudste rekeningenboek, dat nog voorhanden is, luidende: „8 Mei betaald aan den Baljuw, toen de Heer *Spont* tot Limmen kwam *f* 250.—" Den 13 October

(1) Hij teekent het stuk als *Garbrant Korn. Visser.*

(2) Het oorspronkelijde contract, opgemaakt 28 April 1727 door *Romeyn* zelve geschreven, berust in het Par. archief te Limmen. Zie ook B. B. H. XIII, 281—283.

1751 verklaarde pastoor *Spont* openlijk in de Kerk dat hij Jansenist geworden was, hoewel hij geen aanhang vond. Hij gaf ook in het openbaar schriftelijk kennis van de verandering zijner gevoelens, waarop den 20 Januari 1752 een tegenschrift verscheen (1).

Den 6 December werd aan *Spont* zijn tractement uitbetaald tot 1 November 1751. Hij wilde niet vrijwillig heengaan. Aan hem werd bij contract uitbetaald:

13 Juni 1753	*f* 350.
1 November 1753 . .	„ 100.
1 Mei 1754	„ 100.
1 November 1754 . .	„ 100.
1 Mei 1755	„ 100.
1 November 1755. . .	„ 100.
1 Mei 1756	„ 100.
1 November 1756 . .	„ 100.
25 September 1757 . .	„ 100.

Na zijne verandering van gevoelens bleef hij nog twee jaar te Limmen, doch had slechts één communicant. Hij overleed te Amsterdam in de Statie der Jansenisten. Den 25 Januari 1767 overleed in de oude teertuinen te Amsterdam een zekere *Spont*. Doch er waren twee priesters, die dien naam voerden, n.l. was er nog

Martinus Spont van 1735—1739 pastoor te Warmenhuizen (B. B. H. XIII, 284—291).

Aymericus van de Capelle, deed als pastoor zijn eerste dienst en preek te Limmen den 15 Juli 1753. Waarschijnlijk was hij reeds dadelijk in 1751 na *Spont's* verandering van gevoelens aan de R. K. Kerk benoemd, doch kon eerst in 1753 bezit van de kerk nemen. Den 5 Mei 1754 deed hij zijn laatsten dienst, vertrok naar Vogelenzang en van daar den 6 Juli 1772 naar Amsterdam.

Den 9 Mei 1754 werd hij te Limmen opgevolgd door:

Joannes Baptist Schuyt. Hij deed aldaar zijn laatste dienst den 28 Augustus 1763 en werd naar Haarlem gezonden als pastoor in den Hoek. Den 4den September 1763 deed

Wichardus Noey zijn eerste dienst als pastoor te Limmen, na van 1756—1763 pastoor te Tuitjenhorn geweest te zijn. Zeer veel heeft de gemeente aan hem te danken gehad. Zijne moeder heette

Geertrui van Zijl, welke den 10 Juli 1777 reeds als overleden voorkomt. Volgens het doodboek stierf hij den 10 Maart 1796.

Winanda Noeÿ, oudste zuster van pastoor *Noeÿ*.

(1) Brief van een vriend geschreven aan den Heer *C. Spont* eertijds R. Priester te Limmen; ter gelegenheid van de wereldkundige bekendmakinge zijner gevoelens. Amsterdam, bij *H. Beekman*, Kalverstraat. Geteekend: door een Vriend in J. C. N. N. Discipel van de ware gehoorzaamheid.

Hij zelf overleed aldaar 17 December 1796. In 1792 werd hem een kapelaan toegevoegd, wiens naam echter niet bekend is. De heer *L. Scholte* die in de B. B. H. Jrg. 1886 en 1887 de R. K. gemeente te Limmen op eene voortreffelijke wijze beschreef, zegt hiervan dat hij in 1797 wel een quitantie wegens den boedel gevonden heeft, geteekend door

W. Gerdner. Wellicht is dit de naam van bedoelden kapelaan.

Den 6 Januari 1797 deed

Lambertus Ignatius Geeres zijn eerste dienst als pastoor. Na hier zeer werkzaam geweest te zijn, deed hij den 23 April 1810 zijn laatsten dienst en vertrok naar Berkenrode.

(Zie o.a. B. B. H. XIII en XIV, en register op de 20 eerste deelen, benevens Oudh. en Gest. v. Kennemerl. I, 544—547).

EENIGE INWONERS.

Adriaen Sandelijn, was alhier in 1524 koster en in 1552

Jacob Maerts. Uit eene „Attestatie van den gereformeerden Kerkeraad van Limmen, omtrent papistische insolentien. Anno 1624, 8 November" [B. B. H. VI, 171—172], blijkt dat de verhouding tusschen de R. K. en Hervormden, alles behalve vredelievend was. In dit stuk affirmeren en getuigen kerkeraad, lidmaten en gereformeerden te Limmen, te zamen vergaderd, op verzoek van

Abraham van den Bergh, predikant aldaar: „hoe dat ons wel bekent is het geduyrich loopen ende draven der jesuwytische papen; die bykans nemmermeer uyt onse plaetse en syn, ende voornamelycke eenen, die hem alle weecken dickwils daer laet vinden ende vergaderinge maeckt, jae oock den voorleden winter, avondtschool gehouden heeft, ende alsoo genoechsaem dagelyckx sijn verblijfplaats is hebbende; waerdoor grootte vileijniën tegens den waren Godtsdienst, jae oock tegens den predikanten worden voortgebracht. Ende insonderheyt tegens den predikant in onse plaetse, gelyck het door sommige van ons selve wel soude konnen bewezen worden. Alsoo is ons mede wel bekent, dat op den 22 October 1623 des Sondaeghs smorgens den stoel lelijck bevuylt was, daervan voornamelyken getuygen kan

Neeltjen Ariaens, huysvrouwe van *Arijaen Cornelisz.*, dewelke den stoel selve schoon gemaeckt heeft; alsoo des schoolmeesters vrouwe wat lange beyde; eer sy quam." enz.

Het stuk is onderteekend door de volgende getuigen, d.d. 8 November 1624:

Gerrit.
Frans Cornelissen.
Claes der Janesse.
Drelof Pieterz.
Jan Aeriaensse.
Jan Cornelissen.
Klaas Cornelisz.

[en ?] *Pieter Beers*, ouderlingen.
Sybrant Corneliss, diaken.
Pieter Willemz.
't merk Y van *Ariaen Cornelisz.*
Ysbrant . . . . . ?
Wybrant Claesz.
Thys Pietersz.

Ten huize van

Willem Klaaszoon te Limmen werd in 1633 een R.-K. godsdienstoefening overvallen door den Drossaart van Alkmaar

Adam Theodorusz. Hinderduijn.

De heer *L. Scholte* schrijft naar aanleiding van den zooeven genoemden *Willem Klaaszoon*, de volgende conjectuur. (B. B. H. XIII, 273). „Den 10 Mei 1766 stierf te Limmen

Aaltje Willemsdochter, die aan de kerk van Limmen hare boerenplaats en landerijen vermaakt heeft.

Wij hebben hier anno 1633 een *Willem Klaasz.* In eene acte van 12 April 1644 komt voor een

Claes Willemsz., oud 40 jaar oud Schepen van Limmen, als nu, zooals thans nog hier 't gebruik is, de zoon van *Claas* weer

Willem Klaaszoon, naar grootvader genoemd is, dan zullen we wel niet ver van 1700 verwijderd zijn, omstreeks welken tijd de zooeven genoemde *Aaltje Willemse* of *Willemsdochter* geboren is. Bij haar overlijden was zij sedert Juli 1757 weduwe van

Jan Paulisse de Lange."

Cornelis Pietersz., molenaar te Limmen in 1656.

Jan Albertsz., inwoner te Limmen in 1656.

Door den Hove van Holland werd den 24 Juni 1644 namens Prins *Frederik Hendrik* een bevel uitgevaardigd, dat binnen drie dagen na ontvangst alle paapsche kerken gesloten moesten zijn, en Baljuw en Schouten zorg te dragen hadden, dat de katholieken zich niet weder op andere plaatsen zouden vereenigen.

Dientengevolge verscheen op 15 Juli d.a.v.

Joannes Damius, gevolgd door een leenman

W. van der Horn, te Limmen, teneinde ten overstaan van den genoemden leenman en een regeerend Schepen daartoe maatregelen te nemen om eene schuur toebehoorende aan

Jan Janssen, welke voor dit doel werd gebezigd, dicht te maken.

Cornelis Jansz. Meynen, inwoner te Limmen in 1674.

Willem Kleef, pastoor in Rijp, stierf in 1695 te Limmen, alwaar hij was geboren.

Op den 23 Januari 1785 staan op het Burgerlijk register als getrouwd aangegeven:

Klaas Dirkzoon Kelderman, jongman, geboren te Oud-Carspel, wonende te Limmen, en

Jannetje Cornelisse Mors, te Limmen, Hierbij staat

echter de volgende nota: „dit jaar is op dien tijd niet getrouwd, omdat men onderrigt werd dat de Bruigom roomsch was geworden, maar nog niet lang genoeg was geweest".

Pieter Enke, inwoner te Limmen in 1795. Hij was een klein timmermansbaasje. Hij speelde alhier in dezen tijd een voornamen rol. In 1795 komt hij voor als gecommitteerde uit de Burgerij.

(Zie B. B. H. XIII, 252—321).

Heiloo.

Walich Govertsz., oudt 45 jaer, schepen, en

Gerrit Willemsz., oudt 38 jaer, waerschip te Heyloo en Oesdom, 1494.

(Inf. 1 494).

Jan Hendrixzoon, oudt 64 jaar
Claes Pieterszoon, „ 58 „
Jan Janszoon, „ 58 „
Dirck Pieterszoon, „ 49 „
Cornelis Dirxzoon, „ 41 „
Cornelis Ysbrantsz., „ 28 „
} Scepenen te Heyloo ende Oesdom, 1514.

Aelbrecht Pieterszoon, oudt 60 jaer
Walich Gerritszoon, „ 67 „
} Waerscippen, 1514.

(Inf. 1514).

Cornelis Willebordtsz., Waerschap van Heyloo, 4 Januari 1605.

(Gen. Priv. en Handtv. van Kennemerland, 333 (1), *Lams*, 230).

Ysbrant van der Velde, Schout tot Heyloo ende Oesdom, op den 8 Mayus, anno 1617. (*Lams* 301 en 360).

Op den 10 Juni 1645 waren alhier

Pieter Ysbrantsz. van der Velden, schout
Ariaen Pietersz. Groot,
Arent Claesz.,
} Schepenen.

(*Lams*, 304).

In 1652 waren

Pieter Ysbrantsz, van de Velde, schout, welke tevens het klerk-ambt waarnam.

Pieter Claessen Bommer,
Ariaen Pietersz. Groot,
Cornelis Jacobsz. Cleverlaen,
Arent Claessen Marcken,
Arien Jansz. Ziericken,
} Schepenen.

In 1664 waren

Ysbrant van der Velde, schout
Aerjaen Pietersz. Groot,
Arent Claesz. Marcke,
Jacob Thonisz.,
Aerjaen Pietersz. Nanne,
Jochum Claesz. van der Morsch,
} Schepenen.

(1) Generale Privilegien ende Handtvesten van Kennemerlandt ende Kennemer-ghevolgh. 's Gravenhage, *Jan Verhoeve*, 1652, 4o.

Warnaer Cappelman, secretaris.

Volgens de meergenoemde „Naemwijzer der XXXII Raden der stad Haarlem", waren in 1714

Pieter van der Horst, Schout en

Pieter Hogerduyn, secretaris. Deze komt voor het laatst voor op de lijst van 1730—1731, en wordt opgevolgd door

Cornelis Koog, die in 1751 wordt vervangen door

George Coenraad Iken. Op de lijst van 1752—1753 komt de naam van den schout *Pieter Hogerduyn* voor 't laatst voor. Het ambt van schout en secretaris werd toen vereenigd. *George Coenraad Iken* komt voor het laatst voor als schout en secretaris op de lijst van 1754—1755 en wordt dan in deze dubbele functie opgevolgd door

Wilhelmus Leleman, die reeds twee jaar daarna vervangen werd door

Wilhelmus Laarman, welke in 1806--1807 deze funtie nog vervulde.

EENIGE INWONERS.

In het „Octroy van de Combinatie ofte t'samen—voeginghe van Heyloo ende Oesdom" d. d. 17 Juni 1509 komen voor:

Anthonis van Nyevelt, als gemachtigde van juffrouw

Marie van den Coulster „sijnder huysvrouwen, als Ambachts-vrouwe van Heyloo ende Oesdom" (Gen. Priv. en Handtv. van Kennemerl. 238).

Clara van Zuylen ende Nieuvelt, weduwe van wijlen

Dirck de Wale, Ambachts-Vrouwe van Heyloo ende Oesdom, 1562.

(*Lams*, 210).

Claes Ysbrantsz., oudt omtrent 72 jaren
Willem Willemsz., „ „ 69 „
Gerrit Gerritsz., „ „ 65 „
Cornelis Dircksen, „ „ 59 „
Lauris Gerritsen, „ „ 42 „
Gerrit Cornelissen, „ „ 50 „
Cornelis Gerritsen, „ „ 50 „
} Inwoners. 1563.

(*Lams*, 237).

Jacob Claesz.,
Cornelis Garbrantsz.,
} Inwoners, 16 April 1600.

(*Lams*, 141).

Extract uit het „Bekeur-Boeck, gehouden by my *Ysbrant van der Velde*", Schout te Heiloo en Oesdom, d. d. 8 Mei 1617.

Op den achtsten Juny, anno 1618. beschouwen ende geweesen by Schepenen ghenaemt

Jan Arentsz. Met, ende

Jan Jacobsz. Ipersteyn, bevonden als dat

Aeriaen Symonsz. Passe een keur-wondt het booven

zijn lefter oogh, ende den Requirant verklaert dattet heeft gedaen

Willem, de zoon van

Groote Guyrt tot Limmen. Aldus gewesen ende onderteyckent bij Schepenen, in datum als boven, was geteeckent by mijn

Jan Jacobsz., ende

Jan Aerentsz.

Op den 28. December 1618 geschouwt by ons onder—geschreven Schepenen, ende ghewesen een Keur—wondt boven

Jan Pietersz. Causterlanen lefter oogh; ende die Requirant verklaert ghedaen te hebben

Gerrit Bosman. Aldus bij ons Schepenen onderteyckent, ende was onderteyckent

Pieter Arentsz.,

Aeriaen Pietersz.

Op den 8. Aprilles 1619, geschouwt by ons ondergeschreven Schepenen, ende gewesen een keurwonde in

Ariaen Symonsz. Marckes bovenste lip, aen die lefter zijde van zijn neus. Noch by ons Schepenen beschouwen, ende ghesien een keurwonde in

Zacheus Cornelisz. zijn lefter arm, ende die Requiranten verklaren dattet heeft gedaen

Jacob Pietersz. Klopper van Egmont Binnen.

Aldus by ons Schepenen onderteeckent in datum als voren, en was onderteeckent

Willeboort Dircksz, Jan Symonsz.

Op den 6. January 1620, by ondergeschreven Schepenen gesien ende beschouwen een keur-wondt in

Jacob Claesz. Deickers rechter-hant, ende hij verklaert gedaen te hebben

Willeboort Arisz, **alias** *Besen Willeboort*, ende was onderteyckent

Rode Claesz, Jan Symonsz. Pasen.

Op die nacht tusschen den 9. ende 10. Maart 1621 soo zijnder gequetst

Dirck Nannen,

Jan Keeses,

Pieter ende *Jan Remsch van Bremder*, Visschers, ende ick hebben beschout opten 11. dito, ten overstaen van Schepenen

Reyn Jansz, ende

Ariaen Jansz. Hoogeboom, ende hebben bevonden

Dirck Nannen twee keur-wonden op zijn hooft, ende een onder zijn neus, boven de mondt aen zijn rechterzy, ende

Pieter Jansz. een quetsuur in zijn lefter schoer, ende

Jan Remsz. een in zijn wangh, ende was met een Schip-haeck gedaen.

Op den 26. Augusty, 1625. Soo hebben wy ondergeschreven Schepenen beschouwt

Gerrit Boschman, een quetsuur in zijn lefter hant, ende wy Schepenen verklaren het geen keur-wont te wesen. Actum deze Acte by ons onderteyckent op dach en datum als boven, ende was geteeckent

Willebort Claesz. 't Merck van

Cornelis Dircksz. Rol.

Wy ondergeschreven Schepenen tot Heyloo ende Oesdom, hebben op huyden beschouwen

Cornelis Jansz. Vriesman, een keurwont op zijn lefter hant, ende die Requirant verklaert gedaen te hebben

Cornelis Cornelisz. Goymans van Kinnegem. Actum by ons onderteyckent op den 16. Juny, 1626. Ende was getekent,

Roen Jansz., ende

Pieter Symonsz. Pasen.

Wy ondergeschreven Schepenen hebben beschouwen

Rem Arentsz. Passe van Limmen, een keur-wonde over zijn lefter hant, den Requirant verklaert gedaen te hebben

Claes Arentsz. Marcken. Actum bij ons Schepenen onderteyckent op den 7. Juny, anno 1627. Ende was onderteyckent

Jan Siericksz, ende

Pieter Cornelisz.

Op huyden dan 13. Mey, 1629. Hebbe ick

Pieter Ysbrantsz. van der Velden, Schout tot Heyloo ende Oesdom,

Claes Jacobsz. Melcker beschouwen twee keurwonden boven zijn oogen, ten overstaen van

Jacob Willemsz., ende

Pieter Dircksz. Groot, Schepenen alhier, ende den voornoemde Comparant verklaert het gedaen te wesen van

Gerrit Claesz. Keyser van Egmont.

Ende was onderteyckent

Jacob Willemsz., ende

Pieter Dirksz. Groot.

Op huyden soo hebbe ick

Pieter van der Velden, Schout tot Heyloo ende Oesdom, wettelijcken beschouwen

Ariaen Jacobsz. Snyder, Buurman alhier, ten overstaen van

Jacob Willemsz., ende

Jacob Pontiaensz., Schepenen alhier, een keur-wont staende op zijn hooft, ende de gequetste verklaert dat het hem gedaen is van

Bouwen Michielsz., Schepen alhier. Actum op den 11. February, 1630. Was onderteyckent

Jacob Willemsz.,

Jacob Pontiaensz., Onderstont,

Bouwen heb het met my af-gemaeckt.

(*Wordt vervolgd*).

Weldoeners der Kamer van Charitaten te Delft.

Eenige tijd geleden kreeg ik in mijn bezit eene verzameling afschriften van bescheiden betreffende de oude kloostergestichten en liefdadige instellingen te Delft van de hand van Mr. Jacob van der Lely van Oudewater, in 1794 veertig-raad en in 1808 vroedschap dier stad.

Onder deze stukken wordt ook aangetroffen eene naamlijst van personen, die (van 1615—1797) de Kamer van Charitaten aldaar met een bedrag van 1000 gulden en meer begiftigd hebben; welke lijst, door het groot getal familienamen — waaronder verscheidene van historische personen — en jaartallen, van belang is voor de beoefenaars der genealogie, wijl zij er gegevens in kunnen vinden, die elders niet zoo gemakkelijk te- verkrijgen zijn; wat mij deed besluiten haar te publiceeren.

Tevens wordt daardoor hulde gebracht aan de edele mannen en vrouwen, die met hun geld — dikwijls aanzienlijke sommen — het lot hunner arme medebroederen en zusteren hebben trachten te verzachten.

Moge hun edel en menschlievend voorbeeld vele navolgers vinden!

De Kamer van Charitaten, eene instelling tot ondersteuning van de Huiszittende Armen van alle Gezindheden, waarbij later het verplegen van Oude lieden is gevoegd, werd door de regeering van Delft in 1597 in 't leven geroepen en bij resolutie van 10 Februari 1614 met de Gereformeerde Diaconie gecombineerd, zonder evenwel verandering in den werkkring der Kamer te brengen.

Over deze instelling kan de belangstellende lezer nazien de beschrijvingen der stad van *van Bleyswyck* en *van Boitet* alsook „Proeve van een historisch onderzoek over het oude armwezen vooral met betrekking tot de Kamer van Charitaten te Delft." (Delft 1857).

Mr. Jacob van der Lely van Oudewater was, volgens zijne aanteekening, van 11 April 1806 tot 11 Mei 1810, toen hij op zijn verzoek eervol ontslag kreeg, regent der Kamer.

Rotterdam. Ch. C. V. Verreyt.

1615. Govert Willemsz. Brasser . . . . . 1000.
Helena Huybregts, wed. Govert Willemsz. Brasser . . . . 1600.
Elisabeth Adriaansd. van Gruythuysen, wed. Arent Hendriksz. van der Burch 1000.
1620. Burgemeester Jacob Adriaansz. Pauw . 1000.
1625. Zijne Excellentie Prins Maurits van Oranje . . . . 1000.
1627. Burgemeester Jan Jansz. van Lodensteyn . 2000.

Daniel Schodt . . . . 2000.
Dirk Brasser . . . . 1500.
Maria van der Burch . . . , . . . 1000.
1634. Barbara van Berendrecht. . . . . . 1200.
1641. Michiel Jansz. van Mierevelt, beroemd Konstschilder . . . . 3000.
1643. Elselina van der Dussen, huisvrouw van Julius van der Moer, Heer van Harenkarspel, enz. . . . . 1000.
1644. David Nuyts en Magdalena Timmerman, echtelieden, hebben bij testament van 27 Mei 1642 gepasseert voor den Notaris Cornelis Vosmaer te 's-Gravenhage, gelegateerd aan oud-kapitaal actiën in de O. I. Compagnie . . . . 3000.
Item in de W. I. Compagnie . . . . 1000.
1650. Jacob van der Wel, Generaal in het Noorderdistrict van Afrika . . . . 1500.
Alida van der Eyck, wed. van Adriaan van Adrichem . . . . 1200.
1653. Magteld Doublet, huisvrouw van den schepen Mr. Adriaan van der Goes, Heer van Naters . . . . 1100.
1654. Jan Jansz. Fouw . . . . 2500.
1655. Burgemeester Mr. Willem van der Burch 1000.
1658. Petronella Adriaansd. van Groenewegen 1000.
Catharina van der Burch . . . . . . 1000.
1659. Cornelis van der Hoeven . . . . . . 2000.
Clara van der Burch . . . . 1200.
1664. Adriaan Dirksz. Voorburch . . . . . 2000.
1665. Schepen Mr. Jacob van der Dussen 1205.8.0.
1666. Dirk van Mierop . . . . 1000.
1667. Catharina van der Hoeff, wed. Mr. Ewoud van der Dussen, ridder, burgemeester 3000.
1668. Burgemeester Evert van Lodensteyn . 2000.
1669. Mr. Adriaan Gool . . . . 1000.
Catharina van Hoogenhouck. . . . . 2000.
Adriaan Maartensz. van Rosse . . . . 2000.
1670. Laurens Wouters . . . . 1250.
Sophia van der Burch . . . . 2000.
1673. Agatha van der Graeff, wed. Reinier van der Burch . . . . 1236.11.10.
1674. Margaretha van der Graeff, wed. van Burgemeester Evert van Lodensteyn 2500.
1675. Maria Traudenius, huisvrouw van Michiel van Houten . . . . 1000.
1676. Johan van Alenburch . . . . 1000.
Sara Crompijn (?), wed. Abraham Gerritsz. van der Meer . . . . 1575.9.8.
1678. Johan de la Rivière . . . . 1000.
1679. Abraham Gerritz. Duwé . . . . . . 1050.
Johan Putmans . . . . 3000.
Maria Sweys, wed. van Dirk van Peene 2700.

Jonkvr. Bartha van der Dussen . . 25000.
1680. Mr. Arent van der Graeff, rekenmeester 1000.
1682. Dirk van Lodensteyn, burgemeester . . 2000.
Emilia de Berch, wed. van burgemeester Dirk van Lodensteyn . . . . . . 2000.
Jonkvr. Sophia van der Dussen . . . 1000.
1683. Agatha de Beer, wed. Roelandus Sturmius 1000.
Maria Fijck van Hove, wed. Mr. Martinus Douw . . . . 1000.
Helena Verburch, huisvrouw van Maarten Meerman . . . . 1000.
1684. Maarten Meerman, bewindhebber van de O.-I. Compagnie . . . . 1000.
Mr. Gerard Graswinckel . . . . . . 1000.
Geertruida Graswinckel . . . . . . 1000.
Claas Commertsz. van der Marck en Elizabeth Thomasd. van der Voolen, echtelieden, maakten de Kamer van Charitaten voor $^1/_3$ erfgenaam hunner nalatenschap, zijnde eene som van 18547.5.4.
Anna Morgan, wed. Strickland, wonende in Engeland, zond jaarlijks zooveel guldens als zij jaren oud werd. Zij stierf in 1687, oud 79 jaren, en haar lijk werd uit Engeland overgebragt en met veel praal en statie begraven in de Oude Kerk te dezer stede in de heerlijke tombe van haar moeder Elisabeth van Marnix, welke haar vader, de Colonel Morgan, had laten maken . . . . 1000.
1687. Catharina van Adrichem, wed. Rijklof van Goens, oud Gouverneur-Generaal van Oost-Indiën . . . . 6000.
Pieter van der Burch . . . . 1000.
Willem van der Burch . . . . . . 1000.
1692. Agnieta Deutz, wed. van burgemeester Zacharias van Beeresteyn van Hofdijk 1000.
1693. Margaretha van der Walle . . . . . 1000.
1694. Cornelis Putmans . . . . 1000.
1696. Alida van der Dussen . . . . 1500.
1699. Mr. Gerard Putmans, burgemeester, balliuw en dijkgraaf van Delfland . . . 1000.
1700. Burgemeester Mr. Franco van der Goes 1000.
Christiana Douw, wed. Willem Boreel, muntmeester-generaal . . . . 7633.1.13.
1702. Mr. Hendrik Vockestaert, secretaris en Catharina Spieringshoek, echtelieden . 1000.
Susanna Eduardsd. Locking . . . . . 3300.
1703. Mr. Pieter van der Dussen, burgemeester 1600.
Adriaantje Bosch, bejaarde dogter 6687.15.4.
Mr. Hendrik van Bleyswijck, burgemeester . . . . 1600.

1704. Helena Herculesd. de Haes . . . . . 1700.
François Bonderus, conrector . . . . 1350.
Burgemeester Adriaan van der Hoeff . 1000.
1705. Adriana van Heusden . . . . 1302.
1706. Elisabeth Pauw . . . . 1000.
1708. Geertruida Graswinckel, wed. van den commies-stapelier Mr. Reijer van der Burch . . . . 2000.
Maria Keyzer . . . . 10500.
1710. Joan van der Straaten, gestorven te Houglij in Bengalen . . . . 1200.
1711. Johan Brouckhoven, maakte de Armen tot zijn erfgenaam; daarvan is gekomen 4202.15.4.
Elisabeth de Jager . . . . 1000.
Mr. Frans van den Houve, oud-rentmeester . . . . 1000.
1712. Willem van der Burch, raad . . . . 1260.
1713. Alida Snoek, ongetrouwd Roomsche dogter 6000.
Dirk Lokemans . . . . 1000.
Willem de Roo, directeur op Bengalen, gestorven te Batavia . . . . 4160.
Hendrik van Noorden, maakte de Armen tot zijn erfgenaam; daarvan kwam aan oud kapitaal Oost-Indische actiën, aan geld en obligatiën . . . . . . 7757.5.4.
1714. Anna Albrechtsd. Bilbix, wed. Jan Hendriksz. van Aeken . . . . 4000.
Gerarda Jansd. de Cort . . . . . . 2000.
1716. Cornelis van Beeresteyn, Heer van Middelharnis . . . . 1000.
1720. Mr. Antonius Heinsius, raadpensionaris van Holland . . . . 6000.
Pieter Pietersz. van der Hoeven . . . 1060.
Mr. Maarten van Hoogenhouck, burgemeester, balliuw en dijkgraaf van Delfland . . . . 1200.
1723. Magdalena van der Dussen, wed. Mr. Johan Ruysch, fiscaal van Holland . 4000.
Maria de Wilde, wed. Johan Strack, maakte de Armen tot haar erfgenaam; daarvan is gekomen . . . . . 3240.7.14.
1725. Mr. Jacob Vallensis, Heer in Middelharnis, raad in den Hove van Holland . . 1000.
Mr. Willem van der Graeff, schepen en Alida Verburch, echtelieden . . . . 2000.
1726. Mr. Adriaan Gerrit Doublet, burgemeester en Alida van der Burch, echtelieden . . . . 3200.
1727. Adriana Margaretha Bogaert, huisvrouw van den predikant Nicolaas Ruynevelt 2000.
Cornelis van Groenewegen . . . . . 1000.
1728. Anna Maria van de Werve, bejaarde Roomsche dogter . . . . 1600.

Corvina Maria Vallensis, wed. Mr. Gerard van Borsselen . . . . 1500.
Simon Keesjongh, als soldaat naar Oost-Indië gegaan en als capitein op Samarang overleden . . . . 1000.
Emilia Junius, huisvrouw van Jacob IJsbrants, burgemeester van Rotterdam 1000.
1729. Mr. Ewoud van der Dussen, Heer van Zouteveen, burgemeester . . . . . 1000.
1730. Medicijn doctor Petrus Cocqius . . . 6000.
Willem Mouchon en Catharina Koks, echtelieden . . . . 4000.
Johanna van der Braker, wed. Johan Steyger, gaf bij haar leven eene obligatie van . . . . 1000.
1731. Engeltje Rijsburch, maakte de Kamer van Charitaten en het Weeshuis erfgenaam; daarvan kwam . . . 10392.14.2.
Anna Bonaert, wed. Cornelis van der Does . . . . 1000.
1732. Antoni van der Kloet, stelde de Kamer, het Gasthuis en het Weeshuis tot zijn erfgenamen; daarvan kwam . . . 11255.
Adriana Verburch, huisvrouw van Willem Hooft, burgemeester, balliuw en dijkgraaf van Delfland . . . . . . 15000.
1734. Jonkvr. Anthonia Adriana van der Goes 1500.
Mr. Herbert Briell, raad, burgemeester 1000.
Mr. François van Bleyswijck, raad . . 6000.
1735. Mr. Johan van Riebeeck, raad . . . 1600.
Margaretha van Hoogenhouck, wed. Mr. Adriaan Baert, pensionaris van Delft 1200.
1736. Ontvangen door Heeren Weesmeesters uit den boedel van wijlen Reinard Vincent Grave van Hompesch, generaal van de cavallerie . . . . 1000.
Op verzoek van de Weesmeesteren daarvoor ieder arm huisgezin een mand turf extra uitgereikt twee jaren agter een.
1737. Thomas van Son, eerst predikant alhier, daarna te Amsterdam . . . . . . 1000.
Oeditje Albrechtsd. de Wolff . . . . 1000.
Willem Willemsz. van Thienen en zijn zuster Johanna van Thienen, beiden overleden in den Haag, hebben deze Kamer tot erfgenaam gesteld; daarvan kwam . . . . 25997.13.0.
1738. Judith van Eenhoorn, wed. Adriaan Cockx 1000.
1740. Anna van den Oever . . . . 2000.
1741. Mr. Hendrik Emilius van Hoornbeeck, pensionaris van Delft . . . . . . 1800.
1744. Geertruida Gouda, wed. Abraham Spranckhuysen . . . . 9789.

Jacob van der Vugt en Agnieta Migeth, echtelieden, overleden te Voorburg . 1000.
1745. Catharina Maria Vallensis, wed. Mr. Ewoud van der Dussen, Heer van Zouteveen, burgemeester . . . . . 1000.
Maria de Jong, wed. Carel van Houten 1623.8.4.
Maria van Leeuwenhoek besprak der Kamer 1000 gulden onder conditie, dat de sepulture door haar ter gedagtenis van haar vader, den beroemden Heer Antoni van Leeuwenhoek, in de Oude Kerk alhier opgerigt, door de Camer onderhouden en jaarlijks schoongemaakt worde . . . . 1000.
Carel van der Venne . . . . 3000.
1747. Charlotta Maria Leydekker, wed. Mr. Johan van Riebeeck, raad . . . . 1600.
1749. Het overschot der vrijwillige giften, door de ingezetenen dezer stad gegeven, ten behoeve van het garnizoen van Bergen-op-Zoom . . . . . . 1261.16.6.
1750. Alida Wilhelmina van der Graeff, huisvrouw van Mr. Hendrik d' Acquet, raad en burgemeester . . . . . . 2000.
Anna van Hoogenhouck, wed. George d' Acquet . . . . 1200.
Jacoba Teding van Berkhout, wed. Mr. Izaak de l' Espaul . . . . 1000.
1751. Françoisa Helena van der Graeff, huisvrouw van Nicolaas Twent, raad . . 1000.
1752. Alida Pijnakker . . . . 2190.
Philippina Maria van Bronsveld, wed. Michiel Lubecx, besprak aan de Kamer 4000 gulden onder conditie, dat jaarlijks een maaltijd van 50 gulden aan de Oude lieden van het Oude Vrouwenhuis moet gegeven worden; welke som elk jaar aan de Juffrouwen Buitenmoeders wordt uitgekeerd . . . 4000.
Cornelis Antonisz. de Man . . . . . 3000.
1753. Bij resolutie der Heeren Staten-Generaal van 28 Junij 1752 is aan deze Kamer en aan de Diaconie van 's-Gravenhage geschonken al hetgeene tot sieraad en praal van het paradebed en de lijkstatie van Zijne Hoogheid Willem Carel Hendrik Friso, Prins van Oranje, enz. gediend heeft; hetwelk publiek in den Haag verkogt zijnde, is na aftrek van alle onkosten, de Kamer aangekomen 1355.8.12.
1754. Nicolaas Twent, raad . . . . 1000.
Jonkvr. Clara Jacoba van Bleyswijck, gestorven te Leiden . . . . 2000.

1755. Maria Duyst van Voorhout, douairière van Frederik Adriaan Baron van Reede, ' Vrijheer van Renswoude en Emmickhuizen (1). . . . . . . 30000.
1757. Mr. Paulus Teding van Berkhout, raad en burgemeester . . . . 1000.
Jonkvr. Adriana Philippina Spieringh . 3000.
1759. Jacobus van der Meer, eene obligatie van 1000. de helft van het provenue der goederen, gediend hebbende bij de lijkstatie van Hare Koninklijke Hoogheid Anna van Engeland, Gouvernante en Voogdes 1271,18.0.
1760. Cornelis Leonard van Amsterdam, gestorven te Rotterdam, eene obligatie van 6000.
1761. Abraham van Bleyswijck, raad en oudburgemeester . . . . , . . 3600.
Mr. François Jacob van Overschie, raad en schepen, eene obligatie van . . . 1000.
1762. Anna Catharina d'Acquet, wed. Mr. Anthoni Thierens, raad en schepen . . 1000.
1763. Josina van Vredenburch, wed. Johan Gael, overleden in den Haag. . . . . . 1000.
1765. Johanna Trimmel, laatst wed. Jacob van der Kemp, eene obligatie van . . . 1500.
1766. Gijsberta Johanna Blesius, wed. Mr. Everhard Kraayvanger. . . . . 1000.
Ida Anna Durven, huisvrouw van Mr. Nicolaas Kraayvanger, raad . . . . 1000.
Maria Lokemans, wed. Martinus Grisnig, eene obligatie van . . . . 3000.
1769. Alida Contenot, wed. Esaias Rouxel, eene obligatie van . . . . 1000.
1770. Mr. Hendrik d'Acquet, raad en oudburgemeester . . . . 5000.
1772. Catharina Maria Dedel, wed. Mr. Gaspar Rudolf van Kinschot. . . . . . . 1000.
Mr. Jacob van der Dussen, Heer van Zouteveen. . . . . 1000.
1775. Mr. François Jansz. van der Burch, raad en oud-burgemeester. . . . . . . 1000.
Dirk van Heemskerck, raad en oudburgemeester en Hillegonda Jacoba Della Faille, echtelieden, een losrentebrief van . . . . 2000.
1776. Catharina van Vredenburch, wed. Mr. Jacob van der Dussen, Heer van Zouteveen . . . . 1000.
Christina van Ruyven . . . . 1000.
1778. Sara van der Burch, wed. Mr. Adriaan de Bye, raad . . . . 2000.

(1) De edele stichteres van het bekende Fundatiehuis van Renswoude te Delft, waaraan zoo menig genie zijne ontwikkeling te danken had.

1779. Jonkvr. Susanna Maria Teding van Berkhout. . . . . 3000.
1780. Mr. Jacob Gael, raad en oud-burgemeester . . . . 1000.
1782. Cornelis Overgauw, overleden te Voorburg, bij testament . . . . 9450.
Adriana van Breemen, wed. Leonardus Neegers . . . . 1000.
Nicolaas van Breemen en Johanna van Zwanenburg, echtelieden, voor de helft in hunne nalatenschap, aan obligatiën en contanten 4936.12.7
1783. Johanna van der Elst . . . . 3000.
1784. Susanna Christina Blecourt, wed. Laurens van den Velden . . . . . . 4047.0.12.
1786. Maria Kruysweg, wed. David Vermeulen aan obligatiën en contanten . . 12326.9.4.
1788. Leonard van Erck . . . . 2500.
1789. Elisabeth van Os, wed. Cornelis Johannes Velse . . . . 1000.
1790. Mr. Pieter van Bleyswijk, oud-raadpensionaris van Holland . . . . . 1400.
A. J. van der Goes, wed. Mr. François Jansz. van der Burch . . . . . 16000.
1791. Alarda Kok . . . . 1000.
1792. Jonkvr. M. A. van der Goes . . . . 1000.
Jonkvr. Maria van der Goes . . . . 1000.
Pieter de Vos . . . . 1000.
1793. P. M. Pauw, wed. Mr. Cornelis van den Broek . . . . 2000.
1795. C. B. Strick van Linschoten, wed. Mr. G. C. van Riebeeck . . . . 2000.
Cornelia Jacoba van Schuylenburg, wed. Mr. Jacob Gael, raad en oud-burgemeester . . . . 3000.
1797. Elisabeth Lemkens . . . . 1000.
Maria Schalkwijk van Velden, geboren Breuer . . . . 1000.

Meerdere bijdragen omtrent deze stichting vooral uit een historisch oogpunt van belang, zullen zeer welkom zijn.

RED.

Slijkgeuzen.

Van deze is in „Algemeen Nederlandsch Familieblad" XV (1902), blz. 50, noot 1 sprake. Wat zijn dat?

B. Jac. Anspach.

Geslacht van Berchuys.

Het Groningsche geslacht van Berchuys (1) voerde tot wapen: in rood een zilveren keper, vergezeld boven van twee, onder van een zilveren lelie (2).

Als stamvader van dit geslacht noem ik

I. Albert van Berchuys (3), secretaris van de Hooge Justitiekamer te Groningen, aldaar gehuwd met Lamina Frix, overleden 10 Maart 1685, dochter van Tjaart Frix en Woltera Grauwes en weduwe van den raadsheer Popko de Valcke (4). Uit hun huwelijk sproten drie kinderen:

1°. Woldina van Berchhuys, echtgenoote van Nicolaas van Buttingha;

2°. Adam van Berchuys, raadsheer te Groningen, in 1711 ongehuwd overleden;

3°. Tjaart van Berchuys, volgt onder II.

II. Tjaart van Berchuys, geboren te Groningen in 1655, werd ontvanger der koopschatten te Groningen, raadsheer aldaar, lid der admiraliteit te Harlingen (12 Januari 1704) en te Amsterdam (1714 en 1717), hoofdman der Hooge Justitiekamer te Groningen (1720) en overleed 17 Februari 1721.

Hij was tweemalen gehuwd geweest. Eerst huwde hij in April 1680 Tateke Elizabeth Emmius, geboren 21 Juli 1657, overleden 6 Februari 1684, dochter van Samuel Emmius, burgemeester van Groningen, en van Anna Sighers.

Daarna hertrouwde hij met Catharina Prinsen. Uit deze huwelijken sproten drie kinderen.

1°. Ubbo Emmius van Berchuys, volgt onder III;

2°. Aafyn Cornelia van Berchuys, echtgenoote van den Groningschen burgemeester Hendrik Veldtman (5);

3°. Albert Jan van Berchuys, volgt onder III bis.

(1) Niet te verwisselen met de geslachten Berchuis, Berghuis en Berghuys, die voor zoover mij bekend van anderen oorsprong zijn.

(2) Zie: *Kwartierstaten van Nederl. Geslachten* 3e Serie.

(3) Aldus vond ik hem genoemd in familie-aanteekeningen. In de uitnoodiging tot bijwoning der begrafenis van zijn na te melden achterkleinzoon den curator der Hoogeschool Tjaart van Berchuys door den rector der Hoogeschool L. C. Schroeder, wordt gezegd, dat diens overgrootvader (abavum) was Adam van Berchuys.

(4) Deze raadsheer Popko de Valcke en Lamina Frix waren de ouders van Joost de Valcke gehuwd met Wick van Ipema, die in mijne bijdrage in den vorigen Jaargang van dit maandschrift (blz. 22) verondersteld werd een zoon te zijn geweest van Otto de Valcke.

(5) Het is mij niet gebleken of zij geboren was uit het eerste of uit het tweede huwelijk. Zij wordt niet vermeld in de bijdrage omtrent het geslacht Veldtman, voorkomende in den vorigen Jaargang van dit maandschrift (blz. 85). Zij zal diens tweede echtgenoote zijn geweest, die kinderloos overleed, en E. H. van Glinstra diens derde vrouw.

III. Ubbo Emmius van Berchuys, geboren te Groningen 18 Januari 1684, was raadsheer en rekenmeester van Groningen en curator der hoogeschool (1734) en overleed 26 September 1734.

Hij was in Juni 1708 gehuwd met Margaretha Hemmina Werumēus, overleden 31 Mei 1731, dochter van Cebes Werumēus, burgemeester van Groningen en van Maria Christophori.

Zij waren ouders van 11 kinderen, vermoedelijk allen te Groningen geboren:

1°. Maria van Berchuys, geboren 31 Juli 1709, in April 1735 gehuwd met den weesheer P. de Cock (1);

2°. Tateke Elizabeth van Berchuys, geboren 20 Januari 1711;

3°. Tjaart van Berchuys, volgt onder IV;

4°. Hester Alagonda van Berchuys, geboren 28 Maart 1717, overleden 26 November 1751;

5°—8°. een zoon en drie dochters, jong overleden;

9°. Cebina Hemmina van Berchuys, geboren 21 Juli 1725, overleden 12 April 1750;

10°. Mr. Cebes van Berchuys, volgt onder IVbis;

11°. Samuelina Lamina van Berchuys, geboren 14 September 1728, overleden 22 Mei 1778.

IV. Tjaart van Berchuys, geboren 23 Januari 1715, werd 29 September 1735 commies van 's Lands magazijnen te 's-Hertogenbosch, vervolgens raad en schepen aldaar en overleed in September 1758.

Hij was gehuwd met Christina van Ruelo, geboren 5 December 1719, overleden te Groningen 26 Februari 1801 (2), die hem zes kinderen schonk.

1°. Margaretha Hemmina van Berchuys, geboren 27 Februari 1741;

2°. Mr. Abraham van Berchuys, geboren 3 Maart 1742, werd in 1784 benoemd tot amanuensis van de staatscommissie tot onderzoek van het zeewezen (3). Aangezien zijn jongere broeder de doodadvertentie zijner moeder onderteekende, zal hij vóór haar zijn overleden;

3°. Ubbo Emmius van Berchuys, volgt onder V;

4°. Jan Adriaan van Berchuys, geboren 10 Juli 1748, wordt 3 Maart 1772 luitenant der infanterie, overleden te Groningen 20 Februari 1796;

5°. Mr. Cebes van Berchuys, volgt onder V bis;

6°. François Adam van Berchuys, geboren 23 Mei 1752, overleden in October d.a.v.

V. Ubbo Emmius van Berchuys, geboren te 's-Her-

(1) Niet vermeld in mijne genealogie de Cock voorkomende bladz. 72 van den 2en jaargang van dit maandschrift.

(2) Volgens advertentie van haar overlijden was zij ruim 82 jaren en twee maanden oud, zoodat zij diensvolgens zou moeten geboren zijn in December 1718.

(3) Zie: de Jonge, *Geschiedenis van het Nederlandsche Zeewezen* IV, blz. 628.

togenbosch 12 Augustus 1746, werd als proponent beroepen tot predikant te Nieuw Helvoet (1769), vervolgens te Groningen alwaar hij 24 December 1831 overleed.

Hij was in 1791 gehuwd met Henriette Sophie Hervine van der Feltz, geboren 28 Maart 1757, overleden 30 Juli 1839, dochter van Roelof Herman Wolf van der Feltz en Louisa Isabella van Imhoff (1).

Zij waren ouders van:

1°. Christina Tjaardina van Berchuys, geboren in 1792, overleden te Groningen 11 Mei 1870;

2°. Mr. Abraham van Berchuys, geboren in 1796, overleden 20 Mei 1863;

3°. L(ouise) I(sabella) H(enriette) van Berchuys, overleden te Groningen in het laatst van 1876 of den aanvang van 1877 (2).

Vbis Mr. Cebes van Berchuys, vierde zoon van Tjaard en Christina van Ruelo, geboren (vermoedelijk te 's-Hertogenbosch) 26 April 1750, huwde (ondertrouwd te Groningen 7 Augustus 1806) met Anna gravin van Randwijck, geboren 30 Maart 1768, overleden te Groningen 6 Februari 1818, dochter van graaf Willem Carel Hendrik en van Rolina Maria Trip. Uit hun huwelijk sproot eene dochter.

1°. Cebina Christina Rolina van Berchuys, geboren in 1808, overleden te Utrecht 13 Januari 1882, aldaar gehuwd 22 Mei 1833 met Mr. Jan Anne Elize Hinlopen, zoon van Pieter Anthony Hinlopen en Anna Maria Cornelia van Westrenen (3).

IVbis. Mr. Cebes van Berchuys, jongste zoon van Ubbo Emmius van Berchuys en van Margaretha Hemmina Weruměus, geboren 13 October 1726, promoveerde in de rechten (1751), en huwde met Susanna Elizabeth Posthumus, waarbij hij vier kinderen had:

1°. Ubbo Emmius van Berchuys, geboren 8 October 1758, was luitenant kolonel en overleed te Zutphen 19 Maart 1806. Hij huwde (ondertrouwd Amsterdam 11 Maart 1803) Elizabeth Catharina Zubli.

2°. Jacob van Berchuys, volgt onder V.

3°. Margaretha Hemmina van Berchuys, geboren 2 Maart 1767.

4°. Cebes van Berchuys, volgt onder Vbis.

V Jacob van Berchuys, geboren 22 April 1761, was majoor der Infanterie.

(1) Zie: *Annuaire de la noblesse et des familles partriciennes des Pays Bas* I, blz. 157.

(2) Hare nalatenschap werd 29 Januari 1877 te Groningen publiek verkocht door den notaris Mr. R. A. Quintus.

(3) Niet vermeld in Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek*. Art. Hinlopen.

Hij is tweemalen getrouwd geweest.

Zijne eerste vrouw Arnoldina Huberta Struuck, schonk hem twee kinderen. Hij hertrouwde (ondertrouwd te Deventer 18 November 1797) met Johanna Catharina Jordens, geboren te Deventer, dochter van Hendrik Willem Jordens en van Aleida Maria Jordens (1).

Uit het tweede huwelijk sproten vier kinderen.

Die kinderen waren:

1°. een zoon, die ongehuwd overleed. Hij verging 23 November 1802 met het schip de Vrede op de Engelsche kust;

2°. Suzanna Elizabeth van Berchuys, geboren aan de Nieuwe Schans (Groningen) 19 April 1788, overleden te Deventer 16 Juni 1825, aldaar gehuwd 14 Maart 1816 met Mr. Ladislaus Chernac Slichtenbree, geboren te Deventer 18 September 1790, overleden 16 Juni 1830;

3°. Arnoldina Huberta van Berchuys, geboren in 1779, overleden te Deventer 6 Juni 1873;

4°. Cornelia van Berchuys, geboren in 1802, overleden te Deventer 14 December 1854;

5°. Aleida Maria van Berchuys, geboren in 1808, overleden te Deventer 8 Mei 1851;

6°. Dr. Cebes Herman Johan van Berchuys, volgt onder VI.

VI. Dr. Cebes Herman Johan van Berchuys, geboren te Deventer in 1810, arrondissements ijker aldaar, er overleden 3 Maart 1886, huwde te Zwolle 17 Juni 1857 Arnolda Richarda de Wolff van Westerode, geboren te Amsterdam 12 Maart 1820, overleden te Deventer 20 September 1888, dochter van Willem Pelgrom Dirk en van Swanida Kost (2).

Vbis. Cebes van Berchuijs, jongste zoon van Mr. Cebes en van Suzanna Elizazeth Posthumus, geboren te Groningen 30 December 1769, was officier der infanterie, en overleed als militie commissaris te Assen 7 Januari 1840.

Hij huwde te Goes 16 Januari 1804 Digna Cornelia Keetlaer, geboren te Goes 1 December 1775, overleden 18 Maart 1824, dochter van Mr. Dignus Cornelis Keetlaer en van Adriana Isabella Ossewaarde (5).

Zij waren ouders van drie kinderen.

1°. C(ebes?) van Berchuys, geboren Goes 26 November 1804.

2°. Adriana Suzanna van Berchuys, geboren te Middelburg 5 September 1806, overleden te Zwolle

(1) Niet vermeld in Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek*. Art. Jordens.

(2) Zie: *Heraldiek bibliotheek*, N. R. V, blz. 88.

(3) Zie: *Alg. Ned. Familieblad* IV, blz. 195.

23 Juli 1880, huwde te Assen 18 October 1826 Willem Abraham Dibbits, geboren 1802, overleden te Zwolle 1 Augustus 1877.

3o. Digna Maria van Berchuys, geboren 23 October 1809, overleden te Assen 17 Maart 1844, huwde 5 September 1829 Mr. Wolter Hendrik Hofstede, griffier der Staten van Drenthe, geboren te Assen 25 October 1797, aldaar overleden 20 Juli 1876, zoon van Mr. Johannes en van Anna Theodora Geertruida Schroeder.

IIIbis. Albert Jan van Berchuys, zoon van Tjaard en Clara Prinsen, geboren in 1696, werd in 1724 boekhouder van het armwezen, vervolgens weesheer (1727) en hoofdman der Hooge Justitiekamer (29 Januari 1738) en overleed te Groningen 4 Augustus 1738.

Hij was gehuwd met Maria van Buttingha, dochter van Nicolaas van Buttingha, gezworene te Groningen en van Wibbina Gerlacius.

Uit hun huwelijk sproten vier kinderen.

1o. Tjaart van Berchuijs, volgt onder IV;

2o. Nicolaas van Berchuijs, volgt onder IVbis.;

3o. Wibbina Clara van Berchuys, huwde voor 1750 Cebes van Sijsen, kwartierschout van Oisterwijk, ontvanger der Hooge Justitiekamer te Groningen, zoon van Hendrik van Sijsen, burgemeester te Groningen en van Alegonda Maria Werumëus.

4o. Maria Beerta van Berchuys, gedoopt te Groningen 20 Maart 1733, aldaar overleden 24 April 1794, huwde (ondertrouwd te Groningen 17 Juni 1752) met Rudolf de Drews, raadsheer te Groningen, geboren te Groningen 17 October 1727, overleden te Midlum 1/2 October 1806, zoon van Regnerus Tjaarda de Drews, en van Hebbelina Emmen.

IV. Tjaart van Berchuys, geboren te Groningen 20 Januari 1723, werd gezworene (1752), burgemeester van Groningen en curator der Hoogeschool en overleed aldaar kinderloos 16 Juli 1789.

Hij was in 1767 gehuwd met Isabella Anna de Savornin, geboren in 1738, overleden 20 November 1787, dochter van Mr. Maurits Adriaan de Savornin en van Isabella Rutheria Haijman van Zonnemaire.

IVbis. Nicolaas van Berchuys, jongste zoon van Albert Jan van Berchuys en van Maria van Buttingha, werd kapitein in het regiment Veldtman en overleed na 1756. Hij huwde te Groningen 31 Augustus 1749 Lea Aldringa, dochter van Wigbold en van Helena Canter.

Uit dit huwelijk sproten twee dochters:

1o. Maria Albertina van Berchuys, gedoopt te Groningen 31 Juli 1750, overleden te Tjamsweer op Ekenstein 6 December 1819, gehuwd te Groningen 3 Juli 1772 met Jhr. Mr. Onno Reint Alberda van Ekenstein, lid der Staten van Groningen en van de 1e Kamer der Staten-Generaal, gedoopt te Groningen 6 Februari 1752, overleden op Ekenstein 21 October 1821, zoon van Onno Joost Alberda van Ekenstein, en van Anna Maria Hora (1).

2o. Helena Wigboldina Florentina van Berchuys, geboren te Groningen 22 Maart 1752, overleden 27 Januari 1809, huwde te Groningen 12 April 1778 Mr. Ludolph Theodorus van Hasselt, ontvanger generaal van Groningen, gedoopt te Zutphen 15 Juni 1749, overleden te Groningen 30 Mei 1815, zoon van Mr. Johan Coenraad en Arnoldina Lucretia Wentholt (2).

Tot het beschreven geslacht zal vermoedelijk ook behoord hebben:

Hermanna Elisabeth van Berchuys, gehuwd eerst vóór 1781 met Mr. Harman Willem Hubert, secretaris van Kampen, daarna ondertrouwd te Kampen 9 Juli 1789 met Mr. Herman Georg Homan (3).

Amsterdam, Februari 1902. Ch. J. Polvliet.

Voor de samenstelling van dit artikel is gebruik gemaakt van eenige gegevens voorhanden in het Genealogisch en Heraldisch archief te Rijswijk.

---

(1) Zie *Jaarboek van den Nederl. Adel*, II, blz. 10.

(2) Zie Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek* II, blz. 33.

(3) Niet vermeld in Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek*. Art. Homan.

8 Kwartieren van Tjaart van Berchuys.

Tjaart van Berchuys 1715—1758	Ubbo Emmius van Berchuys	Tjaart van Berchuys	Albert van Berchuys
			Lamina Frix
		Tatete Elizabeth Emmius	Samuel Emmius
			Anna Sighers
	Margaretha Hemmina Werumēus	Cebes Werumēus	Henric Werumēus
			Hester Bauckens
		Maria Christophori	Christophori
			. . . .

8 Kwartieren van Maria Albertina van Berchuys.

Maria Albertina van Berchuys huwt Onno Reint Alberda.	Nicolaas van Berchuys	Albert Jan van Berchuys	Tjaart van Berchuys
			Clara Prinsen
		Maria van Buttingha	Nicolaas van Buttingha
			Wibbina Gerlacius
	Lea Aldringa	Wigbold Aldringa van Wirdum	Aldringa
			. . . .
		Helena Canter	Barthold Canter
			Florentia Geertruid Sighers ter Borch

16 Kwartieren van Digna Maria van Berchuys.

Digna Maria van Berchuys echtgenoot van Mr. Wolter Hendrik Hofstede.	Cebes van Berchuys	Mr. Cebes van Berchuys	Ubbo Emmius van Berchuys	Tjaart van Berchuys
				Tateke Elizabet Emmius
			Marg^a Hemmina Werumēus	Cebes Werumēus
				Maria Christophori
		Suzanna Elisabeth Posthumus	. . . Posthumus	Posthumus
				. . . .
			. . . .	. . . .
				. . . .
	Digna Cornelia Keetlaar	Dignus Cornelis Keetlaar	Cornelis Keetlaar	François Keetlaer
				Maria Eversdijk
			Catharina Maria Clement	Gilles Clement
				Maria Loens
		Adriana Isabella Ossewaarde	Cornelis Ossewaarde	Anthony Ossewaarde
				Adriana Coene
			Maria Westerwijk	Westerwijk
				. . . .

Het geslacht Van Galen.

NASCHRIFT II.

De heer J. van Oordt (tot Bunschoten) te Velp (Gelderland, villa Beukenhorst) had de goedheid mij eenige gegevens te verstrekken, die hieronder volgen. Waarvoor hier openlijk mijn oprechte dank. Onder deze, uit Rietstap's Armorial 2de éd. (die ik niet bezit), de beschrijving van het wapen van *Heurnius van Galen*, indezervoege: Holl. parti de deux traits coupés de deux autres, qui font neuf quartiers; le cinquième quartier caché par le surtout: aux 1 et 6 coupé d'argent sur or; aux 2 et 8 de gueules à la fasce d'or; aux 3 et 7 coupé, d'argent à trois oiseaux rangès de sable sur or plein plain?); aux 4 et 9 de gueules à trois besants d'argent. Sur le tout de gueules à trois crampons d'or (1). Cimier: une fleur de lis entre un vol.

Van dit wapen zal dat op den pijpekop van hiervoren, blz. 75 eene *misteekende reproductie* wezen; zoodat de fa milie-traditie t. a.pl. vermoedelijk ten eenenmale faalt.

Ook heeft gezegde Armorial nog een geheel verschillend wapen Van Galen, nml. d'argent à un croissant figuré et tourné de sable, accompagné de quatre étoiles d'or, 1 en chef, 2 en flancs et 1 en pointe. Deze Van Galen's zijn Zeeuwen, hooren te Middelburg thuis. Er kunnen onder de boven opgetelden meerderen schuilen, die dit wapen voerden en denkelijk niet verwant zijn aan het weerhaken-voerend geslacht. Zie bijvoorbeeld, op blz. 126 hiervoren, van Gael te Brielle. Ook verlieze men niet uit het oog, dat in Frankrijk, departement Ille et Vilaine, arrondissement Montfort, een vlek ligt van den naam *Gael.*

De bakermat van het weerhaken-voerend geslacht zal wel zonder eenigen twijfel de boven opgegevene Kleefsche heerlijkheid Gahlen (en Buhl), aan de Lippe, wezen. Wel verdween de letter *h* schier bestendig uit den schrijftrant des geslachtsnaams; maar men vindt toch nog *von Gahlen*, hoewel, naar 't schijnt, uiterst zeldzaam; bijv. in het „Adelslexicon der Preussischen Monarchie" von L. Freiherrn von Ledebur I, 243: Galen, *Gahlen*, auch genant Halswick | Im goldenen Felde drei rothe Widerhaken (Siebmacher I, 126, 191) |; Freiherren den 20 Juli 1665; Reichsgrafen 1702, erloschen; Preussische Grafen den 8 November 1804 [1 und 4 Qr das Stammwappen, 2 und 3 Qr goldener Schlüssel im silbernen Felde (Köhne I, 39, Grote A, 11)], Erbkämmerer des Hochstiftes Münster; Erbmarschälle von Curland. Zij komen voor, of bezaten goederen: im Rheinlande: *Gahlen* (Dinslaken of Dinxlacken) *zuerst* 1163; in Cöln 1226; Muchhausen (Grevenbroich) .... Marck (Hamm) 1264, 1381; Osthof (Iserlohn) 1380; Bürggen in Flierich (Hamm) 1400; Heldringhausen 1405; Herten (Recklinghausen) 1407, 1425; Diestlem' (Recklinghausen) 1421; Vellinghausen (Soest) 1364, 1575; Camen (Hamm) 1422, 1482.

(1) Dit is dan gansch onderscheiden van het wapen Van Heurn of Heurnius (in goud drie posthoorns van rood, beslagen van zilver, evenals de uitgestorven graven de Hornes).

De oudst-bekende schijnt dus een edelman geweest te zijn, die in 1163 denklijk *heer* was van Gahlen, in het regeeringsdistrikt Kleef. Wat „Halswick" beduidt, weten wij niet. Zou het de oorspronklijke geslachtsnaam zijn geweest, in 1163 bijvoorbeeld door den aan de heerlijkheid Gahlen ontleenden geslachtsnaam Van of Von Galen vervangen? Men leest nog in 1462 van „ Rutger van Galen gesegt *Halstwich*", terwijl in 1431 Hinrich, Geert en Rutger van Galen geheeten van *Halswyck*, gebroeders, voorkomen; zie boven, blz. 78, 121.

Johan van Galen (hiervoren blz. 79), commandeur, werd, volgens „De Navorscher" X, 227, te Elsen (graafschap Marck) in 1604 geboren, en overleed 23 Maart 1653 aan zijne wonden te Livorno. Elbert Spiegel (niet met de hertenkoppen en de roos) vervaardigde het grafschrift op hem (Herald. Bibl. 1874, blz. 116 noot 1).

Jutte van Galen. Hessel Mulart (Mulert) is ao. 1424 dood, en zijne weduwe, Jutte van Galen, wordt door den Hertog van Cleve getocht aan de tienden te Hedelsheim bij Brummen, dewijl Rutger van Doornick zonder kinderen overleden was Ao. 1424. (Uit het Cleefsch Archief, in „Maandblad de Leeuw" 1885 blz. 38).

De Leler te Wichen hiervoren (blz. 124). In het Leenregister [uitgave Baron Sloet en Dr. Van Veen, 1e stuk (1898) blz. 26] is wel sprake van een „hoffstatt" enz. enz., die *Berend* (*Bernt*) *van Galen* omstreeks 1429 aan zijn zoon Rutger overgaf. Maar dat hieronder het eigenlijke Kasteel of „Huis te Wichen" (met heerlijkheid) zal te verstaan zijn, blijkt niet. De heer H. M. Werner in de „Huisvriend" 1886, blz. 98 (uitgave van Roelants te Schiedam), in zijn opstel „Emilia van Nassau en het kasteel te Wichen", zegt, dat in 't begin der 15de eeuw Van Galen (d. i. dan Berend v. G.) beleend is met de heerlijkheid Wichen. Met „de Leler, de vont in de maelschap van Wichgen en de heidegraafscap aldaar" werd *Bernt van Gaele* Ottenszoon 30 Januari 1392, en wederom 22 April deszelfden jaars, beleend. Zie „Bijvoegsel" (uit het staatsarchief te Dusseldorf) achter het „Register op de Leenactenboeken" door Baron Sloet en Dr. Van Veen, 3de stuk (1901), blz. 8.

Het volgende uit het „Algemeen Nederl. Familie-

blad 1885, blz. 3: Leenboek van Gelderland (Registers op het -), laat echter geen twijfel over —

op . . . order van Hertog Carel van Bourgondiën in . . . . 1473 — Jacob van Galen, Rutgerssoen, beleend met die Mere tot Wichen, een erve in Leunerebroek, een stuk lands in Wychenrebroek, *dat huys tot Wychen*, voorts mannen, dienstluden en koermedesche (1) en horige luden, als mede met die Vondt en die heytgraefschap in der Maelstede van Wychen.

Wyllem van Gale, Otten soen, met het *Huys en Hof tot Wychen.*

Voorts vindt men t. a. pl.

Hille van Erwen, met acht mergen Lands onder Ewyck.

En ibidem blz. 31

Jacob van Galen, beleend met Hof ende goed in den Kerspel van Elden gelegen.

Ibidem blz. 161 herinnert aan het zegel van

Henricus de Galen 1431 (fotografisch medegedeeld in „Maandblad Nederl. Leeuw" II), als lid der ellendige en andere gevoegde broederschappen te Nijmegen. Daarop betreklijke charters volgen, als

Ibidem, blz. 163:

„A° 1447. Ic Rutger van Galen als een Tynshe(er), Tuge in desen opene brieve", enz. Daarbij de afbeelding van zijn zegel: drie (2, en 1) weerhaken (alle drie, even groot).

Walrave van Galen (hierboven, blz. 125). De Genealogische kwartierstaten (red. M. A. van Rhede van der Kloot en R. Bär, 1890) geven aan:

Sibrecht van Galen, † 14 September 1529 begraven te Wichen, beleend te Lynden (2) 1528, schout van Grave, trouwt Agnes van Nideggen (zie hiervoren, blz. 132), bij wie

Walraven van Galen, † vóor 1555, gehuwd met Elisabeth van Aremborg (dochter van Willem bij Salome van der Lauwick), bij wie

Walrave van Galen, trouwt 1° Philip den Mommer, 2° in 1578 Cornelis van Wely.

Johan van Gaele, amptman en kastellein te Grave in 1550 (Schutjes, „Bisdom van 's-Hertogenbosch", III, 776, noot).

Otto van Galen, pastoor te Raamsdonk omstreeks 1550 (ibid. V, 504).

Jacob van Gaelen, te Oudewater, trouwt Anna Coppier, weduwe van Joost Struivinck, dochter van Jacob († 1584) bij Maria van Swieten († 1582); zie

(1) Keurmedige luiden, d. i. menschen, die verplicht waren tot het geven aan den heer van keurme(e)de, d. i. het door den heer te kiezen beste stuk of deel der roerende goederen van een overleden persoon; zie Nijhoff, „Oorkonden", II, 155, noot. Uit *core* (keus) en *miede* (loon, geschenk).

(2) Denkelijk, Linden, in het Land van Kuik.

W. van Gouthoeven, d' Oude Chronyk", etc. (uitgave van 1636), blz. 165; S. van Leeuwen, „Batavia Illustrata", blz. 921 en 1114.

Johan van Galen, te Utrecht, trouwt Liduwina van Haerlem, dochter van Gysbert (geb. in 1578) bij Anna Pagnet (van Balen, Cronijk van Dordrecht, blz. 1067). Zij hadden kinderen.

Jan van Galen, secretaris van den Lekdijk (Matthaeus, „De Nobilitate", p. 812). Zonder jaar.

Jacob van Galen, trouwt . . . . . van Holte, dochter van Pasman bij eene van Ittersum (A. Ferwerda, „Wapenboek"). Zonder jaar.

Maria van Galen, trouwt Hendrik van Zypesteyn, zoon van Antony bij Maria van Bilten (ibidem). Zonder jaar.

Gerrit van Galen (hiervoren, blz. 129), trouwt Johanna Bentinck, dochter van Carel bij Antonetta van Delen. Deze laatsten (Carel en Antonetta), volgens het trouwboek te Nijkerk 4 September 1603 gehuwd; en niet 18 Augustus 1608, gelijk in de „Nederl. Heraut" 1889, blz. 138 staat opgegeven.

Henrick van Galen, trouwt Clara Vrijdach van Schairlinck, weduwe Berndt Wulf. Zonder jaar.

Johannes van Galen, proponent, in 1610 predikant te Schoonhoven, ontzet in 1618 („Beschrijving van Schoonhoven", 1762, blz. 413, 547, 551, 552). Eén persoon met?

Johannes van Galen, predikant, vertrok in 1619 naar Waalwijk (Lois, „Beschrijving van Rotterdam" 1746, blz. 125).

Albert van Galen, trouwt Maria Catharina de Leméaux, bij wie Hervormd gedoopt te Utrecht:

Johanna van Galen, 26 Juni 1661.

Johannes van Galen, 9 Juni 1663.

Henricus van Galen (kleinzoon van den rector te Zalt-Bommel?), 23 December 1662 bevestigd als predikant te Herwaarden door Ds. Godefridus Biesseman (Biesman?), predikant te Driel (Bommelerwaard); in 1689 bijgezet te Herwaarden in de kerk onder eene zerk met zijn wapen en dat zijner vrouw Johanna Bladt (1). Zie hiervoren blz. 128, 129. Bij wie

a. *Coenradus van Galen*, geboren aldaar 15 Maart 1663.

b. *Henricus van Galen*, geboren ibidem 29 Februari 1667, bevestigd als predikant aldaar 9 Februari 1690, emeritus 4 October 1744. Zie hiervoren, blz. 129, 130.

(1) In de Hervormde kerk te Herwaarden ligt achter de banken eene zerk, waarop te lezen staat: „Grafkelder van Henricus van Galen, predikant te Herwaarden", benevens twee wapens: 1e de drie (2, 1) weerhaken; 2e in ovaalvorm een dwarsbalk verzeld van drie figuren, die op een breed, plat blad gelijken, met den steel omlaag; twee boven en één onder den dwarsbalk. Het wapen in ovaalvorm is vermoedlijk dat der echtgenoote. In casu, sprekend.

Nicolaas van Galen (hiervoren blz. 128), onderteekende een rekwest van de deputaten der Noord-Hollandsche synode ingediend bij den magistraat te Edam, Monnikendam en Purmerend, over de toenmalige schraalheid der predikantstraktementen in Noord-Holland („De Navorscher" IX, 17b).

Johannes van Galen, enz. „Den 23 September 1675 de helft en een zeste van wederhelft overgebouct op Hendric Wiswiller, wt krachte van acte Notariael den 20 Octo. 1673 voor Not. van Ryp gepasseert bij Johannes van Gaelen en Jacob van Bambergen in huwelick hebben(de)

Eva van Galen, erfgenamen van Maria Verkerc, weduwe van

Lourens van Galen, die erfgenaam was van Claes Dame Ter Meulen [voor 7/12]. („Algemeen Nederl. Familieblad" 1885, blz. 227).

Adriana van Galen, gehuwd met Gerrit Gysbertszn. van Overmeer, beiden dood 7 Juni 1681, laten na eene dochter Elizabeth van Overmeer [Lias minuten, schepenacten van Cothen (Utrecht)].

Pietertje van Galen. In de Stamlijst van Aelbrecht Gerijtszoon den Hartogh, komt voor:

Jan Claeszn van Rodenburgh, burgemeester van Oudewater, geb. 1595, † 2 Maart 1662; trouwt Pietertje van Galen, later Margaretha Adriaansdr de Lange, geb. in 1593, † 6 Juli 1692. („Algemeen Nederl. Familieblad" 1885, blz. 270, 293).

Karel van Galen, in de koorkerk te Hulst begraven. Zijn graf, een der 98, wordt opgeteld onder de graven in de Hervormde kerk te Hulst a° 1651—1796 [„Algem. Nederl. Familieblad" XV (1902), blz. 57].

Kwartierstaten (hiervoren, blz. 131, 132). *Van Galen* komt voor onder de kwartieren van Rutger van Schuler van Veynau, in 1565 amptman van Medman, gehuwd met Margriet van Heerdt (of Heerde); zie „Navorscher" XV, 60.

In het Archief van Brienen van Ramerus treft men aan:

Gaelen	Brienen
Boedelenborch	Bylandt.

Lennep	Warf of Lauwick.
Renesse van Wulven	Brienen
Galen	Martena
van der Haer	Bemmel
Mom	Hoek
Kuynre	van de Water
Hoevelick	Hottinga
van der Borch	Dachverlies.

Lynden	*Gaelen*
Randwyck	Brienen
Bronckhorst	Boedelenborgh
Delen	Bylant.

In het 8ste report oft he Royal Commission on Historical Manuscripts, I (Londen, G. W. Eyre and C. 1881): private collection Mss. Earl of Denbigh, Coll. I, p. 553 in een brief van Sir William Boswell aan Lord Feilding; 's-Gravenhage 18 Juli 1636 leest men, dat zekere heer van Renesse te Utrecht in 1636 in dienst van Spanje een rijken doctor (of Physics), genaamd *van Galen* naar Engeland poogde op te lichten. Hiervoor wordt hij gearresteerd.

Op de Heraldieke Tentoonstelling 1880 te 's-Gravenhage zond Jhr. F. van Bevervoorde tot Oldemeule eene opzweringsakte in, van Josina Wilhelmina Margaretha Maria von Ascheberg von Botzlair, met de navolgende kwartierwapens:

Ascheberg zum Botzlaer	Buren
Werninghausen von Kotten	*Galen*
von der Capelle	Asbeck
Bek von Bronheim	Schedeling zu Osthoff
Beverfoerde zu Mensing	*Galen*
Coverde von Scharpensell	Hoerde
Bilderbeck von Nienborg	Droste von Vischering
Heiden zum Brock	Raesfeldt.

Zie den Catalogus dier Tentoonstelling, blz. 286, n°. 3611. Zonder jaar.

Gewoon schild. Van Delen.
Obiit den 18 maey MDCLXXX;
met zestien kwartieren:

rechts,	links,
Delen	Broeckhuysen
Apelthorn	Cock van Opijnen
Leuwen	Delen
Harwarden	Delen
Cattenburg	Spuelde
Meerten	Ranst
Meekeren	Zallandt
Padevoort	*Galen.*

Aldus in de kerk te Otterlo (op de Veluwe).

Zie de „Nederl. Heraut" 1885, blz. 55, n°. 314.

Deze kwartieren gelden een kind van Evert van Delen tot Laer en Eschoten bij Johanna *van Broeckhuysen* (dochter van Daem bij Anna *de Cock van Opijnen*), kleinkind van Albert bij Seina *van Apelthorn* (dochter van Peter bij Henrica *van Herwaerden*), en achterkleinkind van Evert bij Elisabeth *van Leeuwen*. Zie „Nederl. Heraut" 1889, blz. 154 en 156, enz. De ouders waren ook te Otterlo begraven. Een 18 Mei 1680 overleden kind van die

ouders staat echter in onze Genealogie van Delen in „Nederl. Heraut" 1889, blz. 155, 6 niet vermeld.

„Nederl. Heraut" 1885 blz. 56, nº. 316: gewoon schild. Van Delen, obiit XXIIII Decembris MDCLXXX; met zestien kwartieren:

rechts,	links,
Delen	Apelthorn
Leeuwen	Herwerden
Galen	Essen
Balveren	Oldeniel
Paevert (Padevoort)	Haersolte
Welij	Aller
Meerten	Oosterhof.
Brakel	.... (als Rechteren).

Hier zal bedoeld zijn Evert van Delen tot Laar en Eschoten straksgenoemd, † 24 December 1680, zoon van Albert bij Seina van Apelthorn, kleinzoon van Evert (tot Laer) bij Elisabeth van Leeuwen. Doch verder loopt het mis, daar deze Elisabeth, volgens de genealogie van Delen, t. a. pl. blz. 132 tot moeder had Hillegonda van Meerten, en als Evert's overgrootouders worden opgegeven Wijnand van Delen (tot Laer) en Anna van Cattenburch (wier moeder was van de Padevoirt). Volgens deze filiatie zou, in stede van Galen, Balveren, moeten volgen, Meerten Cattenburch. Aan versiering valt kwalijk te denken, omdat onder de onmiddelijk boven gestelde kwartieren Cattenburg en Meerten voorkomen.

Zou het laatste kwartier van moederskant, niet eerder Bentinck zijn?

„Nederlandsche Heraut" 1884 blz. 210, nº 175:
Wapenbord in de kerk te Gendringen,
vrouwenschild, gedeeld: 1. Poortman, 2. Hugenpoth.

Obiit den 28 (18) Martij anno 1694 een Van Hugenpoth tot Hulbeek, getrouwt met Van Portman tot de Lantfort. Met zestien kwartieren:

rechts,	links,
Hugenpoth	Ripperda
Pentelink	Valcke
Kippink (lees Knippink	Twickel
Berninkhussen	Schele
Dobbe	Buckhorst
Galen	Baeren (of Bähr)
Wullen	Sticke
Krackringe	Welvelde.

Ibidem; blz. 249, nº 183:
Wapenbord met twee ovale schilden, naast elkander.

Rechts, Bruen. Links Galen. — De HoogWelGebooren Vrouw Clara Agnes Tugentriek Baronesse van Bruen, geboren Baronesse van Galen, vrouw tot Engbergen en de Wilt, etc. obiit anno 1750, den 15 April, aetatis 67.

Met acht kwartieren:

rechts,	links,
Galen	Sevenaer
Rettelmond	Riethorn (als Ridthorn)
Eickel	Smulling
Ridthorn	de Kortere.

Gerrit van Galen, trouwt Margaretha ten Cate, bij wie, allen te Zutfen gedoopt:

a. Maria van Galen, 3 April 1700.
b. Bernard van Galen, 5 Juni 1701.
c. Hendrika van Galen, 14 Juli 1702.
d. Hendrika van Galen, 15 November 1704.
e. Bernardina van Galen, 31 Augustus 1705.
f. Swera van Galen, 13 Maart 1707.
g. Henrica van Galen, 29 Juni 1709.
h. Aleida Catharina van Galen, 20 Mei 1711.
i. Bernardus van Galen, 1 Juli 1714.

Jan van Galen, wint bij Margaretha Groenewout, te Zutfen gedoopt:

a. Jurriën van Galen, 13 December 1711.
b. Jan Willem van Galen, 21 Juli 1715.
c. Rutger van Galen, 22 Augustus 1717.

Uit het doopboek te Zutfen.

Anna van Galen, won bij haren echtgenoot Antonij Beckers o. a. een zoon Pieter, gedoopt (te Breda?) 6 September 1734, waarbij als getuige stond *Jacoba van Galen*.

In de voorrede, dl. I, zijner „Beschrijving van Culemborg" zegt Voet van Oudheusden, dat *Catharina van Galen* de grootmoeder was van den predikant Aernout Walraed Karel Voet van Oudheusden. Zonder jaar. Die Beschrijving zag in 1753 't licht.

Thomas van Galen, in 1746, 1755, raad, schepen en burgemeester van Medemblik.

Wivina van Galen (hiervoren, blz. 133), gehuwd met Jacob Witte, wint, vermoedlijk allen te Breda gedoopt

1. Cornelia Witte, 2 October 1752; getuigen: Pieter Witte en Cornelia Coninck.
2. Antony Witte, 21 April 1754; getuigen Antonie van Galen en Dingena Kerkhoff.
3. Antony Witte, 7 April 1757.
4. Anthonia Witte, 5 Februari 1761.

Digna Maria van Galen, geb. te 's-Hertogenbosch, komt met haren echtgenoot Johannes Lubbertus van der Meer, geb. te Bellingwolde, ingenieur te Breda, 2 Mei 1789 met lidmaat-attestatie van 's-Hertogenbosch, te Breda.

Elisa Willem van Galen. Hem werd te Utrecht 28 Maart 1848 eene dochter *Anna Maria van Galen* geboren.

Antonie van Galen (Zie hiervoren, blz. 134). Den 22 Mei 1789 als klerk van den Stadhouder van Kempenland, door den secretaris Daehne, die hier niet woonachtig was, aangesteld tot zijn substituut. In 1799 fungeerend secretaris der Dingbank van Bergeik, in 1800 gemeentesecretaris aldaar. In 1807 door Lodewijk Napoleon, koning van Holland, tot koninklijk notaris te Bergeik benoemd, welke betrekking hij tot zijn dood (27 Maart 1832) vervulde. De betrekking van gemeente secretaris had hij in 1821 neergelegd.

Leendert van Galen (Zie hiervoren, blz. 135), was tot aan de invoering der tegenwoordige Gemeentewet ook secretaris van Bergeik, Riethoven, Westerhoven en Schaft.

D. L. van Galen, getrouwd 12 Mei 1852 met M. C. F. Beukers, vierde 12 Mei 1882 gedachtenis van 30-jarig huwelijk.

Eene *van Galen*, gehuwd met J. de Wijs, schonk te Utrecht 22 October 1882 aan een zoon de geboorte.

D. E. van Galen, trouwt te Djokjakarta 20 Maart 1885 Mej. Th Baumgarten. Aan dit echtpaar werd December 1888 te Djokja eene dochter geboren.

Mr. *Arnoldus van Galen* (hiervoren blz. 181), won eene dochter, gehuwd met den kapitein J. A. van Otterloo, in 1882 te Utrecht in garnizoen, als oud-luitenant-kolonel te Nijmegen woonachtig.

Alsmede

F. A. J. A. van Galen, geboren in 1843, 11 April 1878 controleur der directe belastingen te Breukelen, † te Leiden 19 September 1901 als Rijksontvanger aldaar, eene weduwe A. C. Vos achterlatend, met een eenig kind,

J. P. van Galen. Eene dochter Catharina Agatha van Galen overleed 25 October 1887, oud ruim 19 jaar te Amsterdam.

(*Slot volgt*).

Lanscroon.

Uit de gerechts-protokollen van de heerlijkheid Maarsen. 1624-1811.

Op huyden den XII September 1624, ten negen uren voor noens, oudenstijl, compareerde voor ons Gosen van Oostweert schout ende Jacob Augustijns secretaris tot Maersen, mitsgaders voor Jor Beernt van Harderwijck ende Joff. Anna van Brienen als getuygen - - - - hiertoe versocht, Jor Adriaen van Lanscroon heere van Boshuysen etc. wonende in dezen gerechte van Maersen, cranck van lichame, zijn verstant ende memorie nochtans - - - machtich zijnde ende gebruyckende; dewelcke willende van

zijne tijdelijke goederen, hem bij Gode almachtich verleent, — omme alle twist, tweedracht ende onenicheden, die naer zijns comparants overlijden tusschen zijne kinderen souden mogen ontstaen, zooveel mogelijk is, ewech te nemen, — testeren, gat ende maeckte mits dezen Frans van Lanscroon, zijns comparants zoon, boven de heerlijcheyt ende 't goet van Boshuyssn (: denselven zijns comparants zoon volgens testamente bij zijns comparants moeder zal. in haer leven gemaeckt:) seeckere twee hofsteden, beyde te leen gehouden wordende onder Scherpenzeel in Veluwe ten Suthpheenschen rechten, d'eene genaempt Colverschoten - - - - ende d'andere de Haer - - -, alles met hunne respective erven, landerijen, recht ende gerechtigheden - - - - -; mits dat zijns comparants voors. zoon t' zijnen laste nemen zal alle schulden, zoo dootschulden als andere lasten des voors. boedels, egeen van dien uitgesondert, den voors. zijnen zoon daerinne tot erffgename stellende ende instituerende mits dezen ende vorder niet. Ende in alle zijns comparants vordere goederen, zoo roerende als onroerende, gelt, gout, zilver, gemunt ende ongemunt, rhenten, actien, inboedel ende huysraet, niet van alles uutgesondert, die hij comparant boven d' vors. maecke mitsgaders boven de voors. lasten ende schulden zal comen achter te laten, heeft hij comparant tot zijne erffgenamen (:t'zamen bij gelijcke porties ende gedeelten:) genoemt, gestelt ende geinstitueert, noempt, stelt ende institueert mits dezen tot zijne erffgenamen Elizabeth ende Maria van Lanscroon zijns comparants twee ommundige dochteren ofte, in cas van sterven, derselver echte geboorte in hun overleden ouders plaetse bij representatie, d'selve alsmede als vorens mits dezen tot erffgenamen stellende ende institueerende; willende, begerende ende verclarende hij comparant 't gunt voors. staet te wesen zijns comparants testament, leste ende uiterste will - - - -

Aldus gedaen ende gepasseert ten huyse van den comparant, staende tot Maersen, ten dage ende ure voors. Tot eenen oirconde is deze bij ons schout, secretaris ende getuygen voornt onderteeckent ende tot meerder seeckerheyt is den principalen van dezen bij mij schout voors. besegelt met mijnen segele.

(get.) v. Oostweert schoudt.
J. Augustijns.

(get.) Bernt van Harderwijck.
Anna v. Brienen.

Voor trouw afschrift getuigt:

I. H. Hofman.

Uit het trouwboek der Protest. Gemeente van Hengelo in Gelderland.

Verleden zomer mocht ik, dank zij der heusche goedheid van den edelachtbaren heer M. A. Meyjes burgemeester aldaar, het oudste stuk inzien van gemeld trouwboek en uittreksels daaruit nemen voor mijne studie. 'k Vond daar meer dingen dan ik zocht, en meende wel te doen, als ik voor de lezers van dit **Familieblad** ook het volgende afschreef:

1651.

„Den Weledelgeboren Salomon van Keppel, soone „van Keppel van Oolde in het schultampt Lochum, — „ende die ook Weledelgeborene deugentrijcke Juffer „Anna Sybilla Vrijdagh, op den huyse Meyerick „residerende alhier tot Hengelo; gecopuleert den 2 „Februari." (Zie d'Ablaing van Giessenburg, *Ridderschap van Zutphen*, II blz. 83 en 144).

1652.

„Den Weledelgeboren J. Arnolt van Egeren, van „Duyven in het land van Cleve, sone van den „adelicken huyse Magerhorst, cornet van een com„pagnie te paerde in dienst van Sijne Conincklicke „Majesteit van Spanien, — ende die Weledelgeborene „Juffer Wolberigh Elsebe Geertruit van Munster, „erfdochter van den adelicken huyse Bollemulle (1), „residerende alhier tot Hengelo op de Leemkuyl; „cop(uliert) den 13 Mey." (Zie verder Gelres Bijdragen, III blz. 299—300).

1652.

„Den Erentfesten ende achtbaren Herman van „Munster, nagelatene sone van den Erentfesten ende „achtbaren overledenen Everhart van Munster in sijn „leven burgemr tot Doesborgh, — ende die Weledel„geboren Juffer Jacomyne Wolffs, nagelatene dochter „van den Weledelgeboren heer Reyner de Wolff van „Voren, residerende tot Hengelo; 25 Mey cop(uliert)." De man, later rentmeester des heeren van Borkelo geworden, liet op 7 Februari 1669 aldaar zijn zoon Herman Otto doopen).

1675.

„Die Weledelgeboren Joncker Adolph van Dunne„wolt (2) j. m. soone van zaliger Joncker Dunnewolt „van Rhede in het stifft Munster, — ende die Weled. „Juffer Geertruyt Agnes van Munster, dochter van „Joncker Roloff Hendrick van Munster op Overenck alhier tot Hengelo." (Geen dag van trouwen is geboekt: dus elders getrouwd. 's Bruids moeder is Mechteld de Wolff Reiners dochter; zij komt naast haren man Jor Rodolf Hendrik van Munster reeds voor in 1646 of kort daarna, zijnde beide lid van de Protest. gemeente te Hengelo: beide leven nog 20 September 1692. Rodolf Hendrik van Munster, onder den Graaf van Schellart cornet in dienst der Staten, heeft de havezate Overenck blijkbaar geörven van Roelof van Munster, die dood is in 1633. (Zie d'Ablaing van Giessenburg, *Ridderschap van Zutphen*, II blz. 49).

J. H. Hofman.

1) De B in dit woord is onzeker; 't zou wel Hollemulle kunnen zijn.

2) Zie Boek der Voorsten, blz. 53, 68 en 117.

Uit het doopboek van Velp bij Arnhem.

Algemeen wordt thans de studie op het veld van kunst, letteren, wetenschappen loffelijk bevorderd, op heusche wijze begunstigd.

Maar niet alzoo te Arnhem en in het naburige Rheden. Daar wordt ten bureel van den burgerlijken stand een vrij drukkende cijns geheven van hen, die zich bemoeien met het onderzoek naar de verdienstelijke geslachten uit den tijd onzer voorvaderen.

Dat de vroede mannen van Rheden tot zoo iets kwamen, kan men hun allicht ten goede duiden: ze zijn dorpers en betreden in deze het voetspoor van Gelderlands fiere hoofdstad. Maar dat deze, het bloeiende Arnhem, van u een hinderlijke belasting komt heffen, als ge u daar aanmeldt, om onderzoek te doen naar Arnhems groote mannen of naar die der Veluwe, zie, dat wekt niet ten onrechte uwe bevreemding. 't Wil u dunken dat het kloeke Arnhem thans de bijzondere wijsheid heeft geörven van zekere stad dicht bij de monding van den IJssel, waar de uien voorheen plachten te tieren. Arnhems groote mannen, die nu ongestoord in het stof blijven rusten, zullen voorzeker juichen over dien nieuwgevonden belastingspenning.

Doch op eene lijn met Gelderlands hoofdstad moogt ge — dit moet erkend worden — het dorpere Rheden niet stellen.

Ter secretarie aldaar wordt o. a. bewaard een oud doopboek der Protestantsche gemeente van Velp, dat wegens de heffing van den besproken cijns daar nu wel voor immer in vrede zal rusten.

Om wille van het geslacht de Lannoy, dat zoo vele verdienstelijke mannen aan ons vaderland leverde, deel ik er eenige regels uit mede.

In de zestiger jaren der 17e eeuw werd Velp bewoond door Samuel de Lanoy en zijne gade Cornelia Glas. Ze wonnen er 4 kinderen, die aan de vont der Velperkerk werden gedoopt.

De hand van den eerwaarden H. Wilbrennink, predikant aldaar, heeft ze voor ons geboekt, als volgt:

8 Januari 1664 een zoon, Carel.
16 Juli 1665 een zoon, Gerridt.
22 September 1667 eene dochter, Emilia.
25 Juli 1669 eene dochter, Luise.

Voor trouw afschrift getuigt:
J. H. Hofman.

Boekbeoordeeling en Aankondigingen.

Docteur H. Mireur, Dictionnaire des Ventes d'art faites en France et à l'Etranger pendant les XVIII me et XIX me siècles. Tableaux, Dessins, Estampes, Aquarelles, Miniatures, Pastels, Gouaches, Sépias, Fusains, Emaux, Eventails peints et Vitraux. Paris, Vienne, London, la Haye. — Bureau d'administration, rue de la République I, Marseille. Gr. 8°. Tome I.

Wanneer belangrijke uitgaven het licht zien, dan is het gewoonlijk, door samenwerking van verschillende schrijvers, of door onderling verband van geleerde genootschappen.

Dit is echter niet het geval met het hierboven genoemd werk. Bewondering dwingt het af, dat slechts één persoon aan 't hoofd staat om een onderneming te stichten, die een ieders bewondering moet afdwingen. Zij die zich met studiën van wetenschappelijke zaken onledig houden kunnen daarover oordeelen.

Het 1e deel dat thans voor ons ligt, bevat slechts de letters A. en B, met een breedvoerig supplement op die letters. Uit alle rijken worden schilders, teekenaars, enz. genoemd, hun werken worden in herinnering terug geroepen. De schrijver geeft een verkorte biographische schets van de meesters op kunstgebied, vermeld van hen de werken, die hij vond in duizende en nogmaals duizende catalgi. Dit eerste deel beslaat een 590 royaal 8° bladzijden, in twee kolommen fraai gedrukt. Wij wenschen den kundigen samensteller een rijk succes met zijn hoogst belangrijke onderneming en hopen dat hij van beheerders van partikuliere, zoowel als van openbare verzamelingen de meeste steun zal mogen ondervinden.

Omtrent de wijze van uitgaaf en prijs van het werk kan men in het prospectus de noodige opgaven vinden.

Rijswijk. A. A. V. v. O.

* * *

Exlibris (Bucheignerzeichen), von Walter von zur Westen. Mit 6 Kunstbeilagen und 164 Abbildungen. Bielefeld und Leipzig. Verlag von Velhagen en Klazing, 1901.

Sedert de laatste jaren is de studie in Ex-libris zeer veel vooruitgegaan, in bijna alle landen bestaan vereenigingen, die zich ten doel stellen, deze studie te bevorderen. In Duitschland, Zwitserland, Frankrijk, Italië, Engeland bestaan vereenigingen met een eigen orgaan. Afzonderlijke geschriften verschijnen onophoudelijk, nadat wijlen de kundige Fred. Warnecke zijn belangrijk geschrift heeft uitgegeven. — De kundigste verzamelaar op dit gebied is stellig de graaf K. E. von Leiningen-Westerburg te Neupasing-Munchen. Hij bezit toch de grootste verzameling op dit gebied en heeft vele werken geschreven, die uitmunten als ware meesterstukken. — In een serie van „Illustrierter Monographiën" hebben thans de uitgevers Velhagen en Klasing een werk het licht doen zien, dat zoowel door druk als uitvoering ieders goedkeuring zal wegdragen. Ook de schrijver de Heer Walter von zur Westen komt alle lof toe. — Onnoodig het prachtig uitgevoerd boekdeel nader te bespreken, daar de prijs ad 4 RM. waarlijk niemand behoeft af te schrikken, het zich aan te schaffen. Verschillende rijken worden er in behandelt en zooveel mogelijk geeft de schrijver, de vervaardigers of ontwerpers aan, een verdienstelijk register sluit het boek.

Bewondering dwingt deze uitgaaf af, dat zoo'n fraai boekdeel, voor zoo'n geringen prijs verkrijgbaar is!

Geenzins hadden wij durven veronderstellen, een dertigtal jaren geleden, toen wij de eerste in Nederland waren, die de aandacht vestigden, op de *boekmerken*, dat deze studie zoo'n vlucht zou nemen, een studie toch, die uit een Kunsthistorisch oogpunt van het meeste belang is.

Rijswijk. A. A. V. v. O.

* * *

Baltischer Wappenkalender; erster Jahrgang, 1902. Verlag der Kunstanstalt von Ernst Tode, Riga.

Deze eerste jaargang van den Baltischen wapenkalender bevat 24 wapenteekeningen en wel van de volgende in de Oostzee-provinciën thuisbehoorende geslachten: Lode, Tiesenhausen, Ropp, Buxhoewden, Brackel, Uexküll en Meyendorff, Pahlen en Koskull, Bremen, Lieven, Ungern—Sternberg, Wrangel, Aderkas, Rosen, Stackelberg, Ludinghausen—Wolff, Hahn, Orgies—Rutenberg, Poll, Fircks, Zöge von Manteuffel, Mannteuffel und Manteuffel genaamt Szoege, Rummel, Maydell, Fölkersam, Howen.

De 8 pagina's tekst geven de belangrijkste gegevens uit de geschiedenis der geslachten, hun afstamming, den gemeenen stamvader der bloeiende liniën en de vertakkingen.

De bedoeling des uitgevers is een volledig wapenboek van den bloeienden Baltischen adel te geven.

De kalender is zeer artistiek en smaakvol-voornaam uitgevoerd op echt geschept papier, de wapens zijn in vroeg-gothischen stijl ontworpen en de teekenaar

M. K. heeft de fout weten te verwijderen, dat het werk op een prentenboek ging gelijken.

J. F. v. M.

* * *

Calendrier héraldique Vaudois, 1902. Librairie F. Rouge, Lausanne. — Publié par F. Th. Dubois avec le concours de quelques héraldistes et de C. D. Turrian, peintre. Lithographie Spengler.

Nog een heraldische kalender verscheen en wel de hier bovengenoemde, die uit een oogpunt van kunst niet onverdienstelijk mag genoemd worden, doch uit heraldisch oogpunt wel wat te wenschen overlaat, Zwitserland bezit toch zulke goede modellen juist op heraldisch gebied, wij hopen dat voor een tweede jaargang, die wenk zal gevolgd worden (1).

De navolgende wapens worden meest allen in driehoek schilden gegeven. Baronnie de Vaux; Evéché de Lausanne; Grand sceau de la ville de Lausanne, 1525, (zeer fraai uitgevoerd); Les quatre paroisses de Lavaux, Lutry, Corsier, S. Saphorin, Villette; Avence (stad); Les Dynastes de Grandson (ook zeer goed uitgevoerd), Les trois communes du Pays d'Enhaut, antrefois comté de Gruyère; Château d'Oex, Rossinière et Rougemont met het aardig versje, zinspelende op de wapens:

A Château d'Oex une grue sur un château,
A Rossinière une grue sur un coteau;

Voorts drie vlaggen en wel kanton de Vaux (1803); de Grancour (a⁰ 1381); en van Moudon. Op het buiten omslagvel komt de goed geslaagde afbeelding voor van den „Huissier du Conseil d' Etat.

Rijswijk. A. A. V. v. O.

Varia.

De beste ledersoort voor boekbanden.

Volgens een mededeeling in de „Papierzeitung", hebben eenige afgevaardigden van groote Engelsche boekerijen onderzocht, hoe verschillende ledersoorten zich in den loop der eeuwen bij daarmeê ingebonden boeken hebben gehouden en welke behandeling de beste is, om het leder zoo deugdelijk mogelijk te maken voor banden van boekwerken.

Van de oude ledersoorten heeft wit zwijnsleder zich het best gehouden, doch zijne hardheid en vastheid maken dit leder onbruikbaar voor de tegenwoordige wijze van bewerking. Oud kalfsleder heeft zich ook goed gehouden, maar verliest zijn buigzaamheid en wordt stijf en broos zoodra men het aan de lucht en het licht blootstelt. Banden van schaapsleder uit de 15e en 16e eeuw zijn zacht en buigzaam gebleven. Uit de 16e en 18e eeuw stammende maroquinbanden hielden zich goed, terwijl die uit de 19e eeuw aanmerkelijk minder degelijk waren en in vele gevallen geheel uit elkaar vielen. Schaapslederen banden uit het begin der 19e eeuw hebben zich meest goed gehouden, maar sinds 1860 werd zelden meer echt schapenleder gebruikt, want sedert dien tijd wordt dit leder meer geperst en gestempeld om andere ledersoorten na te bootsen en zulk gestempeld schapenleder schijnt de slechtste stof te zijn, die men voor boekbanden pleegt aan te wenden.

Met zwavelzuur behandelde nieuwere ledersoorten behooren niet voor het inbinden gebruikt te worden. Bijna alle juchtlederen banden waren in 50 jaar broos geworden.

De commissie van onderzoek deelt den lederfabrikanten en boekbinders de volgende bevindingen mede:

Catechu-houdende looistoffen als Turvahr, Quebracho, Hemlok, larixbast en gambiabast zijn ongeschikt voor het looien van huiden, als men van het leder duurzaamheid vordert. Sumak geeft een zeer duurzaam leder, terwijl myrobalanen middelmatig werken. Cassiabast, die zeer dikwijls wordt gebruikt, om Oostindische schapen en geitenvellen te looien, is volkomen onbetrouwbaar.

Onder alle invloeden, waaraan boeken en bibliotheken blootgesteld zijn, blijken de verbrandingsproducten van het lichtgas het schadelijkst maar ook stof en direct zonlicht, evenals hitte, schaden de banden. Matige kamerwarmte en goed luchten zijn geboden.

De commissie geeft den raad, slechts Sumak te gebruiken voor het looien van fijn boekbindersleder. Kalts- en geitenleder zijn het deugdelijkst. De reiniging der huiden met zwavelzuur is een der menigvuldigste oorzaken van het ondeugdelijk worden van leder. Ook het gebruik van salpeterzuur voor het gladmaken der huiden is nadeelig, evenzoo het natte gladmaken. Het wasschen van het leder door de boekbinders met zuringzuur wordt afgekeurd, evenzoo het besprenkelen met ijzer vitriooloplossing om zoogenaamd gesprenkeld of gemaasd (gemasertes) kalfsleder te verkrijgen. Het strekken en spannen van het leder in vochtigen toestand op het boekdeksel heeft kwade gevolgen.

Om boeken in bibliotheken op den duur te bewaren, beveelt de commissie aan, de vensters met zoodanig gekleurd glas te voorzien, dat de sterk chemisch werkende lichtstralen worden tegengehouden.

(1) De geachte samensteller bericht ons dat zijn kalender meer voor het volk, dan voor specialiteiten bestemd is, juist een rede te meer om goede afbeeldingen van wapens te geven.

RED.

Algemeen Nederlandsch Familieblad

Tijdschrift voor Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 7. Nieuwe Serie. XVde JAARGANG. JULI 1902.

INHOUD.

BAL sc

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

(*Vervolg*).

De eerste burgemeester liet nog aan den Kerkeraad weten, dat de Vroedschappen „een groot contentement souden scheppen," bijaldien de Kerkeraad Dibbetz verkoos, waarom hij den Broeders verzocht „een gunstiche reflexie te nemen op de genegentheden van haere Achtbaren". Bij meerderheid van stemmen werd Wijckentoorn (1) verkozen en de Vroedschap, bedenkende dat de Kerkeraad had „gelyeven te gaen jegens de inclinatie ende recommandatie van den Vroetschappe", improbeerde de electie en verzocht den Broeders „te willen comen tot nieuwe nominatie ofte electie". Den 17den December 1670 werd de improbatie met droefheid door den Kerkeraad vernomen; sommigen waren er voor om aan de Vroedschap eerbiedig te vragen den beroepene „van haere reprobatie te ontlasten", maar de meerderheid verkoos het beroepingswerk de novo te beginnen. Den 1sten Januarij 1671 kwam men daartoe samen, en voordat er een 4-tal gemaakt werd, besloten de Broeders, dat „in dit werck der beroepinge niet opentlijck, maer met briefkens" zou worden gestemd. Op die wijs werd er dan ook gestemd door allen op Van Campen na, die „publyck" stemde, en aan de vroeger genomineerde Dibbetz en Vereyck werden toegevoegd Du Boijs te Streefkerk en Adrianus Pers, proponent te Brielle. Daar de laatste nog geen 30 jaar was en alzoo den leeftijd niet had om beroepbaar te zijn te Brielle, werd in zijn plaats genomineerd Mattheus Stochius te Willige Langerak. De Vroedschap nam de nominatie voor notificatie aan en hield aan zich de vrijheid om de „te doene electye te approberen ofte inproberen". Zij verzocht nog aan den Kerkeraad om „de electie daerheenen te willen derigeren, dat (zy) met een goede harmonye ende met contentement mocht comen uut te vallen." Met meerderheid van stemmen werd toen den 8sten Januarij 1671 tot derden leeraar beroepen Johannes Dibbets „tot Tholen", herhaaldelijk Debetius genaamd. De vereischte approbaties volgden en

Johannes Dibbetzius werd den 17den Mei 1671 te Brielle bevestigd. De Kerkeraadsacta van 24 Julij 1671 noemen onder de met attestatie ingekomen personen Maria van der Beeck en Johanna Dibbetz van „Tholen", en de Acta van 24 October 1671 onder de op belijdenis aangenomen personen Henrica Dibbets (2). Ds. Johannes Dibbetz, oudste zoon van Henricus,

(1) In de Ress. der Brielsche Regeering heet hij Vlijtentoorn.

(2) In 1738 werd bij de Waalsche Gemeente te Brielle lidmaat Herman Pierre Dibbetz.

werd na diens dood in zijn plaats beroepen tot predikant te Dordrecht, waar ook zijn grootvader alreeds had gestaan. De gemeente aldaar had volgens opgave der gedeputeerden van Dordrecht, die 29 Augustus 1673 te Brielle verschenen, acht à negen duizend lidmaten en wat zij bijbrachten voor het geven van ontslag had den beroepene bereidvaardig gemaakt om naar Dordrecht te gaan. Men gaf hem dan ook zijn ontslag op den 29sten Augustus 1673 en de Kerkeraad berustte in zijn spoedig vertrek, dat in September plaats had.

Om Dibbetz te vervangen, werd den 24sten September 1673 de eerste stap gedaan en vasthoudende aan de bepaling, dat alleen genomineerd moesten worden die te Brielle zich hadden of zouden laten hooren, werd er een lijst van nominabelen gemaakt, waarop 3 heeren Dibbetz voorkwamen, Franc. Dibbetz te „Thoolen", Henricus Dibbetz te „de Lindt" en Theod. Dibbetz te Barendrecht. Na een 12- en een 8-tal te hebben gemaakt, plaatste de Kerkeraad op het 4-tal Mollerus, Van Harlingen, Lepenius te „Kuijck" en Keppel, gewezen predikant te Amerongen. De nominatie werd thans niet voor notificatie aangenomen, maar geapprobeerd door de Vroedschap en beroepen werd den 26sten November 1673 Martinus van Harlingen, predikant te Amersfoort. Deze man verklaarde zich herhaaldelijk genegen en bereid om 't beroep op te volgen; hij liet door een predikant van Delft, zijn zwager, schrijven over den tijd van zijn overkomst; wees verschillende wegen aan, die, nu Amersfoort door den inval der Franschen geen Magistraat had, ingeslagen konden worden om zijn ontslag te bekomen; maakte, dat ter wille van zijn ontslag de Prins in den arm werd genomen; veroorzaakte aan den Kerkeraad en de Vroedschap van Den Briel heel wat moeite en kosten, en meldde bij slot van rekening, dat hij te Amersfoort zou blijven. Bij de ontvangst van het beroep was de Brielsche gemeente grooter dan die van Amersfoort, daar zij door den „Franschen overval seer was vermindert" en steeds minder werd, maar door den Prins was Amersfoort voorzien van garnizoen, de stad was „in sekerheyd herstelt", en de gemeente was nu weer „considerabeler" geworden en nam dagelijks toe „door het wederkeeren van de gevluchte lieden". De beroepene vond zich daardoor „in sijn gemoed beswaart om de beroupinge op te volgen" en bedankte. De Kerkeraad stond, na het lezen van de missive, waarin dat bericht werd, „verstelt, niet kunnende beseffen de veranderlijkheyt van Ds. Harlingen." Daar waren er die de wijze, waarop de Brielsche gemeente door Van Harlingen behandeld was, aan „hoge vergaderingen" wilden „notificeren," doch er werd besloten de zaak maar te laten rusten.

De Vroedschap beval daarop Ds. Lepenius, predikant te „Kuijck", bij den Kerkeraad aan en gaf te kennen dat zij gaarne hem beroepen zag. Zijn naam stond op het aangeboden 3-tal, maar de Kerkeraad koos op den 9den April 1674 Mollerus, „gewesene predicant op de fortresse van het huys te Gennip", en de beroeping werd evenals het 3-tal door de Vroedschap geapprobeerd. Aan de Classe was bekend dat Mollerus „een geruyme tijd sig hadde geabsenteert van syne gemeynte opt Genneperhuys", en zij weigerde 't beroep goed te keuren, voordat haar uit akten van de Classe van Nijmegen en den Kerkeraad van „'t Gennepperhuys" gebleken was, dat Mollerus met toestemming en om hoog dringende redenen van zijne gemeente „was afgegaan ende alsnoch absenteerde." De Kerkeraad was over deze handelwijze der Classe „bedroeft ende ontstelt". Ds. Colonius rapporteerde uit naam van de Broeders aan de Vroedschap, dat de Classe „naer veele gemoveerde ende ongefondeerde scrupulen in vilipendentie van de auctboriteyt van de kercke ende t' Collegie van den Vroetschappe de beroupinge hadde gedifficulteert toe te staen". Intusschen werd gezorgd dat de verlangde attesten betreffende Mollerus, die te Schiedam was, konden worden overgelegd en nadat de Classe alles in orde bevonden had, werd

Johannes Fredericus Mollerus den 17den Junij 1674 te Brielle bevestigd. In de Vroedschapsvergadering van 29 September 1674 bracht l'Empereur, die vroedschap was, klachten in „over de kuyperien, die ontrent de predicanten wyerden ondernomen ende van Do: Mollerus aen hem gedaen waeren nopende het nomineren ende eligeren van de nieuwe leden des Kerckenraets." Bij die gelegenheid werd ook gehandeld over hetgeen Mollerus „tot voordeel van de gelicentiëerde heeren als tot nadeel van de jegenwoordige heeren van de Regeeringe hadde uutgesproocken jegens d' heer Molewater" en besloten werd aan Mollerus het misnoegen der heeren te kennen te geven en zoo „jegens denselven te procederen" dat de heeren „behoorlijcke satisfactie" zouden krijgen. Blijkens eene Magistraatsresolutie van 12 December 1674 vroeg de Kerkeraad „opening van de klaghte, by d' heer l'Empereur over de predicanten aen den Vroetschappe gedaen", en voorts „reparatie van de blame ende scheltwoorden, by l' Empereur daeghs vóór het houden van het laetste avondtmael publ. op straet uytgeroupen". In de Acta van 8 December 1676 leest men, dat de predikanten Colonius en Mollerus aan de vergadering mededeelden, dat hun was ter oore gekomen, dat de leden van de Regeering met den baljuw zoo „gevoelich" waren over de laatstelijk door hen gehouden preeken, dat zij mogelijk ten stadhuize zouden worden ontboden.

Met het oog op die mogelijkheid vroegen de predikanten aan de Broeders hun oordeel te zeggen; de Broeders verklaarden dat door hen „conform Gods Woort ende naer de gelegenheyt des tijts" was gepreekt en er werd bepaald wat er bij opontbod zou worden gezegd en gedaan. Daar er niets meer over wordt aangetroffen in de Acta, zal het „opontbod" niet zijn gekomen. Den 2den December 1688 is Ds. Mollerus overleden, nalatende een weduwe (1). Den 7den December werd hij begraven. Den 28sten Januarij 1676 zijn te Brielle getrouwd „Ds. Johannes Fredericus van Boickhorst geseydt Mollerus en Lepina Nolthenius j.d." Het echtpaar won: Arnout, gedoopt 13 November 1676, getuigen: Abraham Nolthenius, Aert van Riele, oud-burgemeesters, Siburga Nolthenius, Cornelia van der Werve, „gesuppleert door haer Ed. dochter juffr. Siburga van der Werve." De moeder werd 25 Julij 1679 begraven en „Ds. J. Fr. van Boukhorst gesegt Mollerus" is 2 November 1681 te Brielle ondertrouwd en daarna te „Bennebroeck" met att. van 16 November getrouwd met „Susanna Spijkerman van London, wede. wijlen Johan Pauquet", wonende te Haarlem (2).

Door het ontslapen van Ds. Wittewrongel geroepen aan de Brielsche gemeente een anderen predikant te bezorgen, noodigde de Kerkeraad onderscheidene heeren uit om te Brielle te komen preeken en na als vroeger een 12- en een 8-tal te hebben gemaakt, bracht hij op het 4-tal J. Snouck te Zevenhuizen, A. Pers te Katwijk, Petrus Texelius te Schipluiden en J. Kosterus in De Beemster. De nominatie werd door de Vroedschap voor notificatie aangenomen. De Kerkeraad bepaalde, voordat hij overging tot het doen van een beroep, met algemeene stemmen, dat degenen, die absent zouden zijn, „met een biljet zouden mogen stemmen (3), en met meerderheid van stemmen werd op den 9den April 1680 beroepen Ds. Texelius. De beroeping werd aangenomen en goedgekeurd en

Petrus Texelius werd den 26sten Mei 1680 te Brielle bevestigd. Hij stierf den 18den Maart 1715. Hij was gehuwd met Ida de With. Zie mijne Bijdrage

(1) Aldus volgens de Acta van 2 December 1688. Volgens de Acta van 8 Maart 1689 overleed hij 3 December.

(2) Stephanus Mollerus werd 20 Februarij 1681 te Brielle poorter. Steven van Boickhorst „gesegt Mollerus" werd in 1683 te Brielle op belijdenis aangenomen. Den 31sten December 1684 is hij als j.m. te Brielle ondertrouwd en daarna elders getrouwd met Brechtiandia Siersema j.d. te Haarlem. In 1685 te Brielle op belijdenis aangenomen Elbertina Mollerus (Acta van 25 Januarij). Gualtherus Mollerus à Boickhorst met attestatie van Leiden te Brielle gekomen in 1686 (Acta van 24 October).

(3) Ook later stemden absenten op die wijs; zie Acta van 29 Mei en 21 Augustus 1689, 28 Maart 1737, 9 en 18 Januarij, 16 Maart 1740, 24 en 27 December 1751, 11 en 19 Augustus 1757, 13 November 1788, 7 Junij 1799.

over Witte Corneliszoon de With, geplaatst in De Navorscher, 1880, blzz. 385—396 (1). In 1715 werd voor de diaconie te Brielle ontvangen f 1200, haar gelegateerd door Texelius en zijne huisvrouw.

Ter voorziening in de vacature, door den dood van Mollerus ontstaan, werd uit het gros een nominatie van 24 personen, en daaruit een 12-tal gemaakt, waaraan daarna „om gewichtige redenen" nog 4 personen toegevoegd werden, zoodat 16 heeren een uitnoodiging kregen om te Brielle zich te laten hooren. Er preekten van de 16 twaalf heeren en voor de 4, die zich geëxcuseerd hadden, achtte men het niet noodig anderen te nomineeren. De Vroedschap nam het 4-tal voor notificatie aan, maar approbeerde 't beroep, den 21sten Augustus 1689 uitgebracht op Zacharias Gravius, predikant te Klaaswaal (2). De man besloot tot aanneming van 't beroep en

Zacharias Gravius werd den 25sten September 1689 te Brielle des voormiddags bevestigd. Hij is overleden den 26sten Maart 1706, begraven 2 April (3).

Na den dood van Ds. Colonius en bij volgende vacaturen werd het gebruik gevolgd om uit het gros, waarop wel 92 (4), ja 103 en 114 (5) personen werden geplaatst, een 12-tal te maken, vervolgens een 6- en 4-tal, in en na 1703 een 3-tal. Het 4- of 3-tal werd ter approbatie aangeboden aan de Vroedschap, die het voor notificatie aannam. Daarna werd het beroep haar aangeboden ter approbatie; de approbatie volgde, waarop, nadat de Classe hare approbatie geschonken had, een commissie werd benoemd, zoowel door den Kerkeraad als de Vroedschap, om naar den beroepene te gaan, ten einde aanneming van 't beroep te verkrijgen. De heeren, die op het 12-tal werden geplaatst, werden uitgenoodigd, om te Brielle te komen preeken (6). Die zonder wettig excuus niet preekte, kwam niet verder in aanmerking. Voor degenen, die niet kwamen preeken, werden geen anderen genomineerd. Wie zich vroeger reeds had laten hooren, behoefde van de uitnoodiging om te komen preeken geen gebruik te maken.

Mocht in 't vervolg van hetgeen gewoonlijk geschiedde in een of ander opzicht zijn afgeweken, dan zal dit worden vermeld.

(1) Theodorus Texelius, proponent, werd in 1709 predikant te Ooltgensplaat en overleed aldaar 21 Maart 1730. — Cornelis 's Gravesande, 30 October 1765 overleden, liet een obligatie na ten laste van Pieter Texelius en Agatha Maria de Ruijt, echtelieden, te Gouda, in dato 1 November 1736.

(2) In 1693 stond Joh. Gravius te Klaaswaal.

(3) Zie over hem „De Brielsche Vroedschap", art. XIX.

(4) Zie Acta van 15 Junij 1698.

(5) Acta van 3 April 1705 en 1 Junij 1771.

(6) Soms werd die uitnoodiging gericht aan degenen, die op het 6-tal waren geplaatst; zie Acta van 27 November 1707.

Ter vervanging van Ds. Van Ceulen, overleden, werd den 19den Januarij 1694 beroepen

Tako Hajo van den Honert, predikant te Hendrik Ido-Ambacht. Hij werd den 21sten Maart 1694 bevestigd, des voormiddags. In April 1698 werd hij beroepen te Amsterdam, waar een gemeente was van circa 40000 leden. Hij nam het beroep aan en nam in de vergadering van 24 April afscheid de van Broeders. Hij was gehuwd met Jacomina van Asperen, bij wie hij te Brielle won:

Maria, gedoopt 5 December 1694, getuigen: Anthony van Asperen, Geertruij van Asperen, huisvrouw van Hendrik Kaan.

Anthony, gedoopt 28 April 1696, getuigen: Anthony en Helena van Asperen.

Antonia, gedoopt 29 November 1697, getuigen: Antonie van Asperen, koopman te Dordrecht, en Antonia Meinards zijn huisvrouw.

Den 12den Junij 1696 werd een kind van Ds. Van den Honert begraven.

In de Vroedschapsvergadering van 10 December 1698 kwam ter tafel eene missive van Ds. Van den Honert, predikant te Amsterdam, vergezeld van een door hem geschreven en aan de Brielsche Vroedschap opgedragen boek „onder den tytel van Nodighe voorbereydinge tot ontdeckinge van de rechte meeninghe des Apostels Paulus in synen uitmuntenden sendbrieff aen de Romeynen". De opdracht werd „met aangenaamheyt geaccepteert". Den Secretaris werd gelast een brief van dankbetuiging aan den Schrijver te zenden en de Vroedschap besloot hem voor de dedicatie van zijn boek te vereeren met 200 Carolusguldens, te betalen door den burgemeester-thesaurier, wien verzocht werd Ds. Van den Honert „te sunderen" of hij een boek dan wel „een stuck silver met stadtswapen getekent" of iets anders wilde hebben, dat voor het gezegde bedrag te krijgen zou zijn.

Ter voorziening in de vacature, ontstaan door het vertrek van Van den Honert, werd een 14-tal en daarna een 8-tal gemaakt. Den 17den Augustus 1698 werd beroepen

Franciscus Burmannus, predikant te Koudum. Den 12den October 1698 werd hij te Brielle bevestigd. Vóór zijn bevestiging kon hij geen akte van ontslag toonen, gegeven door den Kerkeraad van Koudum. In de Acta van 14 September 1698 staat, dat gezegde Kerkeraad, die „geen beroepinghe van een predicant gewoon was te doen, geen dimissie" gaf. Eene Vroedschapsresolutie van 26 April 1702 luidt: „Is op het versouk van Ds. Fr. Burmannus, predicant alhier, denselven geaccordeert omme, als versogt zijnde met 's Lands extraordinaris ambassadeurs naar Engeland te gaan, tot denselven dienst mede met haar Exellentiën te mogen

vertrekken, mits sorge dragende, dat dese stads kerkendienst wel werde waargenomen". In Mei 1703 ontving hij een beroep naar Enkhuizen, waar de gemeente circa 5000 lidmaten had. Hij nam het beroep aan en was reeds vóór den 27sten Mei 1703 vertrokken uit Brielle.

Ter vervanging van Burmannus werd den 23sten Julij 1703 beroepen

Henricus du Pon, predikant te Zwartewaal. Den 10den Augustus 1698 werd door de Vroedschap bepaald, dat bij aanneming der beroeping een predikant zich verbinden moest 3 jaar te Brielle te blijven of te voldoen „alle de costen, op syne losmakinge, admissie als anders gevallen." Du Pon, met die bepaling bekend gemaakt, nam het beroep aan en deed den 19den Augustus 1703 te Brielle als bevestigd predikant zijn eerste preek. Bij Geertrui de Rey won hij te Brielle een zoon, Joannes, gedoopt 6 Maart 1705. Den 13den Februarij 1705 werd hij beroepen in Den Haag en den 28sten Februarij nam hij van de Brielsche Broeders afscheid. Op den vierden dag „van syne bevestinge" overleed Du Pon en de Vroedschap stond den 17den Augustus 1705 aan zijne weduwe restitutie toe van hetgeen zij ter voldoening aan de bepaling van 10 Augustus 1698 betaald had. Na het vertrek van Du Pon uit Den Briel, den 8sten Julij 1705, bepaalde de Vroedschap niet alleen dat er voortaan handopening moest aangevraagd worden, maar ook dat de losmaking in 't vervolg per missive zou plaats hebben, zooals in eenige steden gedaan werd.

In plaats van Du Pon (1) werd den 12den Julij 1705 beroepen

Abraham Huijbers (Huijberts), predikant te Asperen. Den 30sten Augustus 1705 des voormiddags bevestigd, hield hij des namiddags zijne intreêrede. Den 7den Aug. 1736 is hij gestorven, nalatende eene weduwe; den 10den werd hij begraven. Men zie over hem art. LXX van „De Brielsche Vroedschap". Cornelis Huijberts, een neef van den predikant, nam de Vroedschap aan tot alumnus van de stad (Res. Vroedsch. 9 Januarij 1708 en Ress. Mag. 28 April 1709 en 26 April 1710) (2).

Ter vervanging van Gravius werd den 21sten September 1706 beroepen de predikant van Zevenhoven

Theophilus Copius, die het beroep aannam en den 7den November 1706, na des voormiddags bevestigd te zijn, des namiddags zijn eerste preek te Brielle hield. In de Acta van 23 Januarij 1707 komt onder de met attestatie ingekomen personen voor Elisabeth Copius, van Zevenhoven. Ongehuwd is Copius reeds den 14den October 1707 overleden.

In zijne plaats werd den 22sten Jan. 1708 beroepen

Wigbold Muijlman Willemsze, predikant te Muiden. Hij werd den 22sten April 1708 te Brielle bevestigd. In Julij 1709 werd hij beroepen te Enkhuizen en nog in dezelfde maand nam hij afscheid van de Brielsche Broeders. De Acta van 26 Julij 1708 noemen onder de met attestatie ingekomen personen Wigbold Muilman Willemsz. en Debora Ursinga. Zie over hem wat ik liet drukken op den omslag van „De Brielsche Archieven", 1ste Stuk.

Ter vervanging van Muilman werd den 13den November 1709 beroepen

Johannes Hagelis, predikant te Asperen. Den 29sten December 1709 werd hij te Brielle door Texelius bevestigd. Den 1sten October 1714 nam hij een beroep naar Dordrecht aan en werd hij te Brielle ontslagen. Bij Maria van Anstinraad won hij te Brielle Cornelis Jacob, gedoopt 9 Mei 1710, waarbij getuigen waren: Ds. Abraham Huijbers, representeerende Cornelis de Gijselaar, en Maria Chasteleijn.

Ter vervanging van Hagelis werd den 17den Februarij 1715 door den Kerkeraad beroepen Hermannus van den Berg, te Koog aan de Zaan; maar dit beroep werd door de Vroedschap „om redenen gereprobeerd" met het verzoek eene andere nominatie in te dienen (1).

(1) Den 30sten Julij 1689 trouwden te Brielle Charles Bertet en Claude Françoise du Pon. — In 1727 kwam te Brielle met attestatie van Heusden Francina du Pon (Acta van 20 Julij 1727).

(2) Prof. Dominicus Huijbers, overleden te 's-Gravenhage, zoon van Abraham Huijbers, in leven predikant te Brielle, legateerde aan 't Gasthuis te Brielle f 4000 en aan het Vrouwenhof aldaar f 5000 (Ress. Prov. Raad 1 December 1795 en 4 Januarij 1796). Aan de diaconie te Brielle legateerde hij f 4000.

(1) Den 23sten Februarij 1715 berichtte de burgemeester Taal aan de Magistraten dat aan de Fransche kerk was aangeplakt geworden een „pasquil" of lasterschrift tegen de Regeering en bijzonder tegen de twee predikanten en na deliberatie werd goedgevonden het volgende te publiceeren:

„Burgemeesteren ende Regeerders der stad Brielle, ondervindende dat eenige quaadaardige en oproerige persoonen haar niet ontsien over het improberen van Ds. Van den Bergh tegens haar agtb. ende eerweerdige leeraers van Gods heilig Woord alhier veele scheldwoorden, ja vervloekingen uit te werpen, maar selfs schimp- en lasterschriften aan te placken ter plaetse, daar men de leere der waarheid daegelijks verkondigt, waardoor een ygelijk kan oordelen wat helsche gemoederen onder den dekmantel van godsdienst komen te schuilen, sijnde hetselve saeken, die niet alleen de rust, eenigheid ende vrindschap onder de goede ingesetenen alhier komen te stooren, maar die volgens de placcaten van den Lande wel scherpelijk verbooden ende mitsdien ten hoogsten strafbaar sijn, waaromme Burgemeesteren ende Regeerders voorn. goedgevonden hebben te interdiceren ende verbieden bij desen allen ende een yder, wie het soude mogen weesen, soodanige ofte eenige andere lasteringen of scheldwoorden deswegens aan iemand te geven ende wel bijsonderlijk eenige pasquillen of smaadschriften daarover te maeken, uit te stroijen of aan te placken, op poene van daarover naar de placcaten van den Lande rigoureuselijk te werden gestraft, beloovende aan diegene, die sal konnen aanbrengen ofte bekent maken wie op voorledene Dingsdag avond ofte nagt, sijnde geweest tussen den 19 en 20 deser

De Kerkeraad was over de vraag: wat nu te doen? verdeeld. Vier leden waren er voor om te blijven bij het uitgebrachte beroep, maar de meerderheid verklaarde zich voor aanvulling van het drietal. Aldus geschiedde en den 17den Maart 1715 werd beroepen Abr. Versteeg te Jutphaas, maar wederom keurde de Vroedschap het beroep niet goed.

De Wapen-sfragistiek der Nederlanden.

(*Vervolg van Familieblad XIV, 201*).

Aernt van **Lyenen**, schildknaap, zegelt het verbond der ridderschap en der steden van Gelderland, in 1418: een gehalsbande en gegespte hazewind, springend, de schouder beladen met een schildje, gebroken, waarin een adelaar(?). Helmteeken: een tornooihoed, getopt met den hazewindhond van het schild, in zittende houding.

Marie van **Liere**, sluit 17 December 1637, met toestemming van haren vader, Jor. Willem, heer van Oosterwijk, raadsheer in het Hof van Holland, gezant der Staten-Generaal bij den koning van Frankrijk, een huwlijkscontract met Pieter van Tuijll van Serooskerken, en zegelt met drie volle leliën (fleurs de lis complètes). Frederik van Liere, kapitein van eene compagnie voetvolk, zegelt ook dit contract: éénzelfde schild; helmteeken: twee paardepooten, geplaatst in den stand van een omgekeerden keper, met de hoefijzers omhoog.

Herbern (heer) van **Liesveld**, ridder, geeft in 1353 aan Herbern van Riede, heer van Pendrecht, een vrij eigen goed (allodium) van drie hoeven lands in zijn land binnen het ambt van Ammers 's-Graveland (in Groot-Ammers). Van Liesveld komt ook als van *Lieveld* voor.

Floris de **Lille**, richter der heerlijkheden Lede, Lienden, Oudewaard en Ek, zegelt de scheidingsacte der gebroeders (Wilt en Diderik) van Broekhuysen, in 1669: een gekroonde leeuw; helmteeken: de gekroonde leeuw uitkomend. De Lille luidt verlatijnscht *de Insula*.

Diderik van **Limburg**, gezegd von Stierheim (Stirum), zegelt in 1367 eene acte van Hugo von Beheim. — Nicolaas van Limburg zegelt eene verklaring van Jan Wouterszn van Vucht, die een leengoed houdt te Haren bij Oisterwijk, in 1470.

Jan uiter **Limminghen**, tinnenpotgieter, woonachtig te Leuven, verklaart in 1470 van den heer van Bergen-op-Zoom te houden een hof met huizen, schuren, stallen, boomgaarden, enz. te Op-Velp (in Zuid-Brabant, arr. Leuven).

maand, het dreigende lasterschrift aan de Fransse kerck alhier heeft aangeplakt ofte tselve geschreven te sullen hebben, een proemie van 50 silvere ducatons, ja schoon den aanbrenger selve medepligtig aan die misdaad mogte sijn geweest, in welcke geval hem tselve ook sal werden vergeven, ende sal des aanklagers naam sorgvuldig werden gesecreteert, indien hij het begeert."

Belangrijk is van **Linden**, (Lijnden, Lienden) in verband tot van der Linden (Lijnden), met het oog op hetgeen Adhémar Baron von Linden schreef in „De Navorscher" XLIV 146, vg. —Jaspar van Lijnden, heer van Hemmen en Blitterswijk, zegelt in 1535 het huwlijkscontract van zijn neef Willem van Eyll. — Den edelen ende erentfesten heer, heere Joris van Lienden, heer tot Dormael, drossaeth des ampts van Montenaecken, zegelt in 1587 met een kruis, gekroonde helm, helmteeken: een gezeten hond. Tegenzegel: hetzelfde wapen (gekroonde helm), overtopt met de letters: G. V. L. [Georgius van Lienden]. George van Lienden, schout van den Bisschop van Luik, te St. Truien, bezigde in 1585--87, hetzelfde wapenzegel, zonder tegenzegel. — De graaf van Aspremont-Lynden zegelt de verklaring betreklijk de acht kwartieren van Charles-Jacques d'Oultremont omstreeks 1790: in rood een kruis. Het schild, ovaal, getopt met eene vijfbladerige kroon; schildhouders: twee wildemannen, met de knotsen omlaag.

Claudius Emanuel van **Linsingen**, geestelijke, verblijf houdend te Weert, legt 30 en 31 Maart 1787 aan het Oostenrijksch gouvernement den staat over van de goederen eener stichting, — van welke hij de beneficie bezit, — aan het altaar van het Heilige Kruis, in de kerk te Nederweert. Die stichting was 13 October 1740 gedaan door Frans Lodewijk Sanguessa, bisschop van Roermond; in 1787 was Philip Damiaen markies van en tot Hoensbroek, graaf des Heiligen Roomschen Rijks, er de collator van.

Willem van **Linschoten**, schildknaap, zegelt in 1293 eene acte des Graven van Holland: groot-uitgeschulpt St. Andrieskruis. Maar Jan van Linschoten, schildknaap, die nà genoemden Willem, eene acte van dien Graaf zegelt in 1293, bezigt drie ronde gespen. Gelre geeft aan heer Hendrik van Linschoten in rood een rechterschuinbalk van goud.

De edele Elzebe van Meurs, wettige huisvrouw van den edelen Bernd van der **Lippe**, afstand doende van al de goederen harer ouders, Frederik graaf van Meurs, heer van Baar, en Walburg van Sarwerden, gravin van Meurs, zegelt in 1403 Gevierendeeld: 1. en 4. een dwarsbalk (Meurs), 2. en 3. eene roos.

Wolterus **Lodewijcx**, is in 1372, 1374, schepen van Tuil.

Henricus **Loef**, in 1535 schepen van 's-Hertogenbosch, en Dirk Loef Hendrikszoon, in 1548, 1562, 1569, schepen van Heusden, zegelen beiden met een gekanteelden en tegengekanteelden dwarsbalk. Ook Bartholomeus Loef, in 1551, en zijn naamgenoot in 1606, — schepenen van 's-Hertogenbosch.

De tegenwoordige baronnen, sedert Maart 1757 van **Loen** van Enschedé, in Vlaanderen en het Land van Luik, voeren in zilver een loodrecht gekanteelden dwarsbalk, — Rietstap's Armorial zegt, van twee stukken, — overtopt met drie vogels — Armorial: raven — alles van zwart. Het schild gedekt met de muts der baronnen van de Oostenrijksche Nederlanden. Schildhouders: twee leeuwen van natuurlijke kleur, aanziende, geklauwd en getongd van rood.

Wat zijn dat voor mutsen? Zijn die in de Heraldiek nog in zwang?

Rudolf **Loenijs**, was in 1440 schepen van 's-Hertogenbosch.

Insgelijks Jan **Loenman** in 1418, en Janszoon Loenman in 1473.

Jan **Loiaerd**, in 1415 schepen van Oostburg.

Jacob **Lois**, in 1664 schepen van Rotterdam.

Jan **Loix** van der Boirch zegelt in 1441 als leenhouder van Jo[r]. Jan van Boxmeer, in zijn tijnshof van Brusthem.

Anna van **Lockhorst**, weduwe van heer Joris van Arckel, heer van Ammerzoden, Wel, enz., geeft 5 September 1590, als moeder en voogdes van Jo[r] Otto van Arckel, minderjarig, volmacht aan Adriaan Pouwels van Noort, hun drost van Ammerzoden, teneinde te verheffen voor den leenhof van Gelre en Zutfen, het slot Ammerzoden, met het dorp, hoog en laag, met leenmannen en al zijn toebehooren, ook met de tienden te Driel, Rossum en Herwaarden, in het schoutambt van Bommelerwaard. Zij zegelt (in een ruitvormig schild): Gedeeld: 1. twee gekanteelde en tegengekanteelde dwarsbalken; 2. groot-uitgeschulpt (échancré) St. Andrieskruis. Met 2. zegelde 1 Maart 1579 haar vader Jo[r] Vincent van Lockhorst, heer van Heemstede. Gelre geeft aan van Lockhorst een uitgeschulpt St. Andrieskruis (sautoir engrêlé), Rietstap's Armorial, échancré. Maar is dit op zegels wel te onderscheiden?

De heer de Raadt stelt in twee rubrieken **Longchamp** en **Longchamps** (in 1374 Lonccamp, in 1375 Loncamp, in 1458 Longchamp, in 1520 Loinchamp).

De proostdij van **Longuyon** zegelt in 1370 nagenoeg geheel gelijk met het Geldersche geslacht van Brakell. J. van Wijk Rzn. in het Supplement op zijn Aardrijkskundig Woordenboek, teekent aan, dat men Long-Yeou moet lezen. Jammer, dat de legende in het zegel van 1370 onvolledig is.

Zegt Rietstap's Armorial, dat Philippus I graaf van Vlaanderen het oude blazoen der Graven van Vlaanderen aflegde; de heer de Raadt noemt bij **Loo**, het zoogenaamde oude wapen van Vlaanderen, nml. gegeerd met een hartschild, — de Armorial heeft Gegeerd van goud en blauw, — niet geloofwaardig.

Herman van **Loon** was in 1397 schepen van Herpen. Lieve van Loon Willemzoon in 1617, en Jan van Loon in 1643 — schepenen van Rotterdam.

Op **Looz** zie eenige heeren van Diest vermeld.

Henrik **Loze**, in 1368 schepen van 's-Hertogenbosch.

Dirk van **Louwen** wordt in 1440 schepen van Wezel in Gelderland genoemd (p. 389[a]). Wat is dat Wezel (Gueldre)? Wordt Wezel, gehucht te Wichen (Maas-Waal), bedoeld? Dat *Louwen* is als variant van *Leuven* merkwaardig. Etymologisch-identisch met *Leeuwen*. (z. v. a. boschheem?).

Dirk gezegd **Lu** (Theodericus dictus Lu), in 1406 schepen van 's-Hertogenbosch.

Johanna Antonetta van **Lüderitz** (1) was in 1787 abdis van 't klooster van Nederprüm, in het aartsbisdom van Trier.

Herman van **Lüdinghausen** houdt in 1365 van de abdij van Werden zijn kasteel van Ludinchusen, met „*wycbelde*, gherichte, munte, wessele, marked, joeden unde gruyt". Wat is *wycbeld*? Het woord komt, naar wij gelooven, ook als *wigbold* voor. 't Is het Hoogduitsche Weichbild, oud-Saksisch wikbild, Fr. banlieu, d. i. het tot eene dingbank behoorend gebied; weich kan verbasterd zijn uit wik, d. i. vicus (wijk). Wordt dus hier bedoeld het rechtsgebied aan het kasteel aanhoorig. Maar hoe is dit onderscheiden van „gherichte"?

Willem **Luedincx**, in 1477 schepen van 's-Hertogenbosch, en Melis Gerits zoon van der Luesdonck (of Lues vonck?) in 1515 schepen van Heusden.

Arnold **Luyten**, priester, legt aan het Oostenrijksch gouvernement 26 Maart 1787 den staat over der goederen behoorend tot een kapelaanschap, dat hij bezit te Neerkruchten, in de heerlijkheid Kruchten (bisdom van Roermond).

C. **Lux**, kanunnik en vice-proost van Sint-Servaas, bestuurder en gemachtigde van het klooster van het Dal-van-Josaphat, anders geheeten de Beyaard, te Maastricht, legt aan het Oostenrijksch gouvernement 28 April 1787 den staat over der goederen van dit klooster.

Jan van der **Maalstede**, ridder, in 1278 borg blijvend voor heer Pieter van Borsele bij heer Henrik van der Leck, zegelt met een St. Andrieskruis en een dwarsbalk over alles heen; het schild geplaatst op het hart van een adelaar. Het St. Andrieskruis

(1) Men heeft Lüderitzland, eene Duitsche kolonie op Afrika's westkust, vernoemd naar eenen Lüderitz († Januari 1887 aan de Oranjerivier), neef van den Bremer koopman van dezen naam, den eigenaar der factorijen van Angra Pequena, die, gedreven door de zucht om het zuidelijk gedeelte van Lüderitzland te leeren kennen, weinige maanden later in die waterlooze streek door dorst zal zijn omkomen.

is eenvoudig, niet groot-uitgeschulpt. En Jan Willems zone van der Maelsteden bezigt in 1292 als wapenzegel, omgekeerd: een dwarsbalk, en een St. Andrieskruis (groot-uitgeschulpt) over alles heen, vergezeld in het schildhoofd van eene roos, in den schildvoet van eene lelie. Maar Wolfert van der Maelsteden, zoon van heer Lodewijk, als hij het huwlijksverdrag zegelt van Jan van Cats met Maria van Borsele, Florisdochter, bezigt in 1430: in hermelijn een dwarsbalk en een Sint-Andrieskruis over alles heen. Dit laatste staat in Rietstap's Armorial vermeld, doch niet het helmteeken op een gekroonden helm: hoofd en hals van een os, de hals van hermelijn.

Henricus **Maechelmi**, in 1368 schepen van 's-Hertogenbosch.

Karel Lodewijk de **Maere**, zoon van Pieter, raadsheer der stad Sint-Nicolaas (in het Land van Waas), was lid geweest der ridderschap van Overijsel, en verwierf in België 1 September 1871 den titel van Baron, overgaande op zijne mannelijke nakoomlingen, volgens recht van eerstgeboorte. Pieter de Maere, in 1549,51 schepen van St. Nicolaas, zegelde met eene ster, evenals zijn voorzaat Claus de Maere, „meijere ende wettelijke maendre in de vierscare van Senter Claeus" in 1386. Auguste de Maere had zich in 1896 verdienstelijk gemaakt door zijne deelneming aan de stichting van eene haven in diep water op de Vlaamsche kust; daarna koos hij zich tot wapendevies: „Stella Maris succurre cadenti". (Ster der zee, kom den vallende te hulp). Laatstgenoemde edelman (Camille Charles) Auguste de Maere, werd bij Kon. Besluit van 30 Januari 1897 gerechtigd bij zijn geslachtsnaam te voegen dien van zijne bezitting Aertrijcke. De Maere luidde oorspronkelijk „de Madere," Rietstap's Armorial geeft op: de Maere, in het land van Overijsel, Jonkheer 7 Augustus 1842: in blauw drie liggende spoorraderen van goud. Wie heeft nu gelijk? de Raadt, met zijn éene 6-puntige ster? Of Rietstap, met zijne drie spoorraderen? Men mag denken, de Raadt, wegens het latere devies van Auguste. — Ook „de Madre," bestaat in België als afzonderlijke geslachtsnaam met verschillend wapen.

Maes **Maes** sone was in 1372 schepen van heer Frank van Borsele in zijne heerlijkheid Ee(c)keren (in Antwerpen). Hij zegelde met een uitgerukten boom, onder de legende: „S. Maes van Hoecbomme". Luidde derhalve zijn geslachtsnaam niet *Hoogeboom?* En past hij wel hier? Jan Maes sone zegelde in 1375 (te Breda) met een leeuw; onder de legende: „S. Johan ec....ere". Hoe kan dit de legende wezen van Jan Maes sone? Beduidt ze: Johan van Eeckeren? — Boudewijn Maes was in 1403 schepen van Sluis (in Zeeuwsch-Vlaanderen).

De schepenen van **Maaseik** (Belg. Limburg) zegelden in 1773: Gedeeld: 1. bedekt met dwarsbalken meer dan acht (burelé) (*Looz*), 2. een bevruchte eikenboom, opkomend uit den schildvoet; legende: „Sg minvs Scabin. de Eyck". De magistraat van Maaseik had in 1775 hetzelfde zegel, doch de eikenboom in den schildvoet begeleid met twee geknopte spitsvoetige kruisjes, en éen zoodanig kruisje in het midden van den top des booms.

Mayence (Mainz). Broeder Herman van Mainz (Frater Hermanus de Maguncia) belooft in 1297 op Ambrosiusdag, dat (krachtens de schenking gedaan door broeder Arnold van Nyenbeek), er voortdurend twee priesters zouden bidden voor hem (Arnold), voor wijlen zijn broeder, heer Dirk, en hunne voorzaten (Commanderie van St. Jan, te Arnhem).

J. A. Mac-Mahon, pastoor van de kerspelkerk der Heiligen Philippus en Jacobus in de citadel te Antwerpen, legt in 1787 aan het Oostenrijksch gouvernement den staat over der goederen tot zijne kerk behoorend, met aanhoorige fundaties.

Dirk van **Malburg**, richter in Tielerwaard, zegelt in 1560 eene acte van Malburg, zoon van Otto, met drie torens. — Dirk van Malburg wordt in 1541 door Wouter Baecxs en zijne vrouw begiftigd, ter gelegenheid van zijn huwelijk met Anna van Bronckhorst, die eene gift ontvangt van Jan van Bronckhorst. Hij zegelt in 1544 het huwlijkscontract van Juffer Goyaert van Malburg met Gerard van Poelgeest.

De rijksvrijheer van Spaen teekent aan, dat Johan de Cock van Delwijnen in dit jaar Goyaert's huwlijksvrind was (1), maar zegt niet, met wien zij in den echt trad. — Hij deelt in 1552 met Gerard van Poelgeest. — Dirk van Malburg, zoon van Otto bij juffer Peter van Echtelt, treft in 1560 akkoord met de erfgenamen van Wouter van Baexen, echtgenoot zijner moeder Peter voornoemd. Hij zegelt met drie torens. In 1544 bestaat zijn helmteeken in een tornooihoed, bezet met drie struisveeren; in 1552, 1560 uit eene vlucht, op een gekroonden helm.

Jan **Maleghijs**, burger van Dordrecht, ontvangt van den Graaf van Holland, voor zijn leven eene rente ten leen op den tol dier stad, en zegelt in 1300 met een leeuw; legende: „S Jan Maleghis".

Henrik van **Malsen**, schepen van Heusden, zegelt in 1390, 1403, 1429 met twee dwarsbalken, rechts overtopt met een ossekop. De wapenheraut Gelre (XIVde eeuw) geeft tweemaal het wapenschild van Heer Claes van Malssem (en Mallsem), Gelderschman, aldus: in rood een rechterschuinbalk van zilver; dekkleeden rood en zilver; gouden kroon; helmteeken: hoofd

(1) Zie onze genealogie „de Cock van Delwijnen", in de „Nederl. Heraut" 1888, blz. 24.

en hals van een reiger van blauw, gebekt van goud.

Gozewijn van **Mameren** is in 1394 baljuw van Reinoud van Valkenburg en van zijne gade Elisabeth van Kleef, te Ravenstein, en in 1397 schepen van Herpen. Hij zegelt met een dwarsbalk overtopt met een luipaard.

Johan de **Man**, in 1341 schepen van Sluis.

Omtrent Pieter Ernst graaf van **Mansfeldt**, baron van Heldrungen, ridder van het Gulden Vlies, gouverneur en opperste baljuw van het land en graafschap van Namen (1549) verwijst de heer de Raadt, naar zijn „Mengelingen over Heraldiek en Kunst" (Antwerpen, 1894), blz. 23, 24.

Godefridus dictus de **Mosa** (van der **Masen**), in 1287 schepen van Maastricht.

Philips van **Massemen** (Massemijne), ridder, komt in 1386, 1388 voor als heer van Eyke (Maaseik).

Stasin **Mathieu**, in 1400, 1401 schepen van Sluis, en Mathijs Jan Mathijs soene, in 1516 schepen van Geertruidenberg.

Udo van **Meeckeren** (Mekeren), ontvanger van den Hertog van Gelre in 1342, blijft, schildknaap, in 1349 borg voor Reinald III hertog van Gelre, en zegelt met een St-Andrieskruis, in het hart beladen met eene vijfpuntige ster, en verzeld van vier omgekeerde schapenscharen. — Herman van M. verklaart zich 30 April 1380 betaald door Brabant, voor zich en zijne krijgsmakkers, voor hunne oorlogsdiensten: een zelfde schild, doch in plaats van de ster eene wassende maan — Herman van M., Udozoon, ontvangt van Brabant, door den schout van 's-Hertogenbosch, in 1381, 1383 eene rente: een zelfde schild, zonder de wassende maan. Zoo zegelen ook Gisbert van M. in 1430, en Gerard van M., oom van Stijn Hackfort in 1521. — Conrad van M., richter te Arnhem, baljuw in Veluwezoom, lid der Veluwsche ridderschap, zegelt in 1556 met éenzelfde schild; de helm gedekt door eene muurkroon; helmteeken: eene moorenbuste.

Reinier van **Meensel**, in 1381 schepen van Halen (Limburg). *Meensel* luidt ook *Meenche*, *Mienche*, *Miens*, *Mieiche*.

Jan die men heet de Boc, heer van **Mere**, en Jan die men heet van Broechusen, ser Willems zone, ridderen, ontvangen, door tusschenkomst van de stad Lierre, 10 Juli 1357 voor afdoening van alle rekening 1500 oude schilden.

Hier is sprake van *Boxmeer*.

Bartolomeus van **Meerlair**, in 1445 schepen van 's-Hertogenbosch.

Albert van **Meerten** (*Merten* en *Meerthen*), priester in 1363, kanunnik van den Dom te Utrecht in 1372, zegelt met een St-Andrieskruis, gekantonneerd van vier paardenhoeven. Willem van M. in 1382 insgelijks, doch de paardenhoeven zijn drie in aantal. Willem van M. in 1519 met drie ringen en een kruis. Maar Dirk van M., in 1490 heemraad in Nederbetuwe, met een hazewind, gehalsband, springend. Dit laatste vertoont het wapen der van Meerten's tot Ingen (eerder, tot Lienden).

Pieter **Meese** (of *Moese?*), in 1421 schepen van Sluis.

De **Meester**, de Meester van Ravenstein en de Meester van Betzenbroeck voeren in zwart een gouden paternosterkruis (croix pâtenôtrée), d. i. een kruis uit (negen gouden) penningen saamgevoegd.

Claes **Meeus** zoon, in 1538 schepen van Amsterdam.

Jan heer van **Megen** (Meghen), ridder, leenman van den heer van Valkenberg, zegelt in 1347 eene acte van Mechteld van Gelre, vrouwe van Mechelen en van Maaseijk. Arnold van *Meghem*, schepen van Vilvoorden in 1533, zegelt éenerlei.

Fop van der **Meijden** Pieterszoon, in 1581 schepen van Rotterdam.

Jan de **Meijere**, in 1428, 1429, 1435 leenman van den Graaf van Vlaanderen te Sluis, is in 1338 schepen alhier. (*Wordt vervolgd*).

Schotvangers.

(Familieblad 1902 blz. 106).

Komen voor in vereeniging met burgemeesters en schepenen van Akersloot. Zijn ze de *ontvangers* van het *schot*, d. i. hoofdelijke omslag? Kiliaan heeft „Schot ende lot" = belasting. Vgl. Evangelische Gezangen 78 vs. 5: „Hij geeft gewillig schot en lot"

A.

Als antwoord op bovenstaande vraag kan ik mededeelen, dat *Schot* eene aloude belasting was aan den landsheer verschuldigd. Zoo komen voor: *erfschot*, *Jaerschot*, *Meij-* ende *herftschot*, *schot ende lottingen*, *te schote doen*. Later worden de *beden* en *omslagen* met het *schot* verward.

Van daar de benamingen *Schotgaarder*, *Schotvanger* en *Schotrekenaars*, voor hen die den aanslag regelden en inden, die op andere plaatsen ook *schatmeesters*, *bedesetters*, *bedegaerders* en *gaermeesters* genoemd worden.

Schotbouck, was het boek, waarin beschreven stond, tot welk bedrag de belastingschuldigen waren aangeslagen.

Lanschot was de algemeene benaming voor verschillende ongelden, die op het morgen werden omgeslagen.

(Zie de verklarende woordenlijst voorkomende achter de „Informacie upt stuck der Verpondinghe 1514").

H. Overmeer.

Namen der Broederen van de Kamer der Pellikanisten, onder 't woord: „Trou Moet Blycken" te Haarlem, van 1703—1796

DOOR

W. P. J. OVERMEER.

Behalve eene zeldzame collectie Jaarzangen van b. g. Kamer bezit de *Haarlemsche Gemeente Bibliotheek* ook eene serie naamlijsten van de „Naamen der Broederen van de Kamer der Pellikaanisten, onder 't woord: Trouw Moet Blyken, primo Januari 1727—primo Januari 1796, eene serie, die zeer zeker hoogst zeldzaam is, zoo niet unique. Deze lijsten, totaal 66 stuks — in plano formaat en respectievelijk gedrukt bij *J. Marshoorn*, *J. Huylinck*, *Erve van Hulkenroy*, *J. van Lee*, *Joh. Enschedé* en *Joh. Enschedé en Zoonen*, allen te Haarlem, bevatten niet alleen de namen der broeders, doch ook jaar en datum van hun toetreding, benevens de samenstelling van het bestuur gedurende ieder jaar. Aan deze serie ontbreken de lijsten der jaren 1730, 1760 en 1764, hoewel dit niet van invloed is, tot het samenstellen van een compleet naamregister der broeders gedurende die jaren (1).

Het kwam mij niet ondienstig voor in dit tijdschrift deze ledenlijst mede te deelen, want vele namen komen er in voor, welke nu juist niet algemeen bekend zijn, en waarvan toch het vermoeden voor de hand ligt, dat bij genealogische onderzoekingen, ook zij te pas zullen komen. En het is zeker wel een goede leiddraad in dergelijke gevallen, zoo men van die personen de plaats hunner inwoning en het jaar waarin zij leefden weet. Doch ook uit een oogpunt voor de geschiedenis der Societeit „Trouw moet Blyken" (2), zijn deze lijsten niet onbelangrijk en dragen er veel toe bij, om het societeitsleven in de 18e eeuw nader te leeren kennen. Meermalen toch gingen er geruime tijden voorbij, vóór zich een nieuwe broeder aansloot, terwijl het totale aantal gewoonlijk varieerde tusschen 10 en 15. Trouwens men was zeer streng in het aannemen van nieuwe leden, en bracht bovendien het maximum ledental van 32 terug tot 24, ja zelfs beliep in 1755, 1756 en 1757 het ledental niet meer dan 9.

Zooals uit onderstaande lijst blijkt, wordt in 1791

(1) Sedert 1854 wordt jaarlijks in de Jaarverzen een lijst afgedrukt van de honoraire leden, buitenleden en bestuur. De Jaarverzen worden van af 1773 gedrukt bij de ***Firma Joh. Enschedé en Zonen*** te Haarlem.

(2) Zie o. a. het werkje van ***Dr. E. H. von Baumhauer***, De Societeit „Trouw moet Blyken" in de 18e en 19e eeuw." Haarlem (1880).

voor het eerst melding gemaakt van honoraire leden. Hoewel niet onder deze benaming, bestonden ze toch reeds vroeger, want was het ledental zeer beperkt, toch waren de broeders zeer vrijgevig in het toestaan van het medebrengen van gasten en het toelaten van personen onder andere benamingen. Zoo werd o. a. den 13 Januari 1757 aan de Heeren *C. van Arum* en *W. Schouten* toegestaan om als „beminders den tijd van vier achtereenvolgende maanden deze Kamer te mogen frequenteren, mids betalenden alle maand eene somme van 32 stuivers en 21 stuivers pijpengeld, zijnde voor het overige vrij van andere onkosten en ge-eximeerd van ordinaire en extraordinaire comparitien." (*von Baumhauer*, blz. 19).

Later in 1780, zijn er langzamerhand supernumeraire leden bijgekomen, die bij eene vacature van gewoon lid het eerst in aanmerking kwamen. De heer *H. Vollenhoven* te Amsterdam, die zeer dikwijls te Haarlem kwam, — hij huwde in 1774 met de dochter van den heer *van Beek* te Haarlem — bood in 1775 aan om voor eene jaarlijksche bijdrage van f 10, honorair lid te worden. Dit werd echter geweigerd, doch hem werd te kennen gegeven dat hij als gast steeds zeer welkom zou zijn. Hoewel in de notulen van 1787 reeds melding gemaakt wordt van een paar honoraire leden, werd eerst tot de aanneming daarvan besloten in de Generale Comparitie van 21 September 1791.

Eigenaardig is het ook dat eerst in het laatst der 18e eeuw lieden uit de hoogere standen toetraden als broeder dezer Kamer.

Hoewel het mij niet noodig voorkwam in dit artikel ieder jaar het bestuur mede te deelen; aangezien dit uit de broeders der Kamer bestond, kwam het mij wel dienstig voor de factors te vermelden, daar dit soms menschen waren, die niet onder de leden behoorden, want de factor toch moest dichterlijke gaven bezitten voor het samenstellen van het jaarvers.

Als overblijfsel en herinnering aan de oude Rethorijkkamer heeft het bestuur, onder den collectieven naam van *Hoofden*, steeds de titels gevoerd van *Keyser*, *Prins*, *Fiscaal*, *Vinders* (3 in getal), *Vendrig* en *Secretaris*. Beide laatstgenoemde betrekkingen zijn later vereenigd.

Ten slotte doe ik opmerken dat de datums met jaartallen geplaatst achter onderstaande namen, aangeven den tijd van toetreding als lid, het tweede jaartal wijst aan het laatste jaar waarin zij lid waren. Waar dit laatste dus ontbreekt, wil dit zeggen, dat deze personen in 1796 nog lid dezer societeit waren.

Dirk Casteleyn, 11 December 1703—1729.
Jacob van Rees, 2 Februari 1705—1734.
Govert de Graaf, 18 November 1705—1739.

Jan Croon, 20 November 1705—1727.
Dirk Focké, 11 October 1713—1728.
Pieter Merkman, 19 Februari 1714—1731.
Mr. Gerard van Otelaar, 16 October 1719—1732.
Everard de Burlet, 17 September 1720—1739.
Mattheus Voogd, 28 Januari 1721—1729.
Jacobus Vermeulen, 3 Maart 1721—1749.
Salomon Focké, 13 October 1721—1732.
Jan van Grieken, 16 Maart 1722—1732.
Samuel Joly, 22 Maart 1722—1732.
Jacob Bakelaar, 8 April 1722—1727.
Daniel van Rixtel, 20 April 1722—1728.
Mattheus Merkman, 20 April 1722—1744.
Coenraat Ceun, 4 Mei 1722—1729.
Bannier van Nes, 9 Juni 1722—1770.
Wouterus Blankert, 16 Juni 1722—1731.
Frederik Roest, 26 October 1722—1728.
Cornelis Krul, 29 December 1722—1735.
Engel van der Mey, 25 Januari 1723—1729.
Pieter Holthoven, 22 Februari 1723—1729.
Jacobus Elout van der Vliet, 22 Februari 1723—1754.
Christiaan d' Aussy, 23 Augustus 1723—1727.
Jan van Rixtel, 16 Mei 1724—1728.
Bernard Schermer, 23 October 1724—1736.
Jean Vervoorden, 22 Januari 1725—1727.
Jacobus Odou, 4 Juni 1725—1729.
Cornelis Patyn, 4 Juli 1726—1750.
Mr. Nicolaas Six, 25 November 1726—1731.
Abraham Gallé, 26 Augustus 1727—1746.
Jan van Heemst, 24 November 1727—1737.
Isaäk van den Berg, 24 November 1727—1742.
Alfonse Jan Rolas, 25 October 1728—1744.
Lambert van Grieken, 26 September 1730—1734.
Jean van den Berg, 21 November 1730—1734.
Cornelis Blankert, 21 November 1730—1770.
Petrus Smeding, 25 November 1730—1751.
Adriaan Stompwijk, 24 Januari 1731—1750.
Jacobus Hagerbeer, 24 Juli 1731—1740.
Isaack Jorisz., 28 Augustus 1731—1732.
Samuel Joly, 30 September 1732—1739.
Isaack Jorisz., 30 September 1732—1754.
Jan van Rixtel, 15 October 1732—1733.
Wouterus Blankert, 19 Februari 1733—1750.
Petrus van Assendelft, 24 Februari 1733—1749
Jan Seullyn, 3 Maart 1733—1734.
Jan Brent, 3 Maart 1733—1743.
Adriaan van Eeten, 15 September 1734—1744.
Françoys Verhamme, 24 Januari 1735—1744.
Pieter Tromp, 5 October 1735—1738.
Johannes Dingemans, 9 November 1735—1736.
Nicolaus Arnoldi, 22 October 1736—1751.
Jan Bonnet, 22 Januari 1737—1753.
Joannes Dingemans, 24 November 1738—1739.

Henricus Wachloo, 2 December 1738—1748.
Mr. Gerard van Otelaar, 23 September 1739—1744.
Carel Maas, 26 October 1739—1745.
Pieter Vermeulen, 2 November 1739—1750.
Pieter Denyssen, 2 November 1739—1740.
Cornelis van Meekeren, 22 Maart 1740—1741.
Jacob Maas, 29 Maart 1740—1774.
Johannes Croon, 31 Januari 1741—1743.
Cornelis Beuns, 25 Februari 1743—1748.
Lodewyk Westhof van Zuyl, 20 Mei 1743—1744.
Jan van Breemen, 24 September 1743—1750.
Laurens de Beer, 25 September 1743—1777.
Abraham van Rincom, 22 October 1743—1750.
Gerard Lemmers, 21 Januari 1744—1746.
Pieter Denyssen, 25 October 1745—1749.
Lambert van Muijen, 25 October 1745—1748.
François Adrianus Veltkamp, 26 September 1746—1749.
Alfonçe Jan Rolas, 11 November 1746—1748.
David van der Poorten, 20 Februari 1747—1795.
Jan Jongeling, 24 Februari 1747—1764.
Johannes Marshoorn, 26 October 1750—1757.
Mr. Willem Dirk van der Wayen, 1 Maart 1751—1752.
Laurens Baarl, 6 April 1752—1758.
Jan Willem Nozeman, 22 April 1754—1760.
Huibert Bouwens, 23 April 1757—1769.
Gerard Storm, 23 April 1757—1772.
Jan van der Graas, 23 April 1757—1764.
Anthony Ooms, 23 April 1757—1760.
Jan van Kleinenberg, 24 April 1757—1779.
Pieter van Woensel, 10 October 1758—1762.
Jan Olthof, 13 November 1759—1771.
Jan van Cleinenberg, Junior, 15 Juni 1760—1772.
Philip Jacob Dutry, 23 November 1760—1761.
Jan Huytink, 28 November 1760—1765.
Johannes Westerwout, 22 December 1760—1764.
Pieter Sannié, 5 October 1764—1769.
Hendrik Warvelman, 4 November 1765—1767.
Johannes van Stok, 5 November 1765—1772.
Dirk van der Sluys, 26 Mei 1766—1771.
Jan van der Sprangh, Pz., 2 Februari 1767.
Jan Jacob du Bucquoy, 2 Februari 1767—1780.
Philip Jacob Dutry, 23 Mei 1767—1780.
Jan van Lee, 13 October 1767—1772.
Willem Huizinga van Vliet, 16 October 1768—1770.
Boudewyn Cuperus, 21 November 1768—1771.
Jacob van Beek, 1 Januari 1769—1778.
Nicolaas Krul, 23 November 1769—1772.
Simon Adriaan de Nooy, 28 Januari 1772.
Cornelis Graafland Elbertsz., 3 Februari 1772—1775.
Chr. Mart. Bugge van der Boye, 26 Februari 1772—1773.
Hermanus de Thoméze, 22 Maart 1772—1783.
Julius Hendrik Fröichen, 23 Maart 1772—1783.
Maarten Huysvoorn, 22 Juni 1772—1774.

Mr. Joh. Enschedé Junior, 14 September 1772.
Johannes Ovink, 27 September 1772—1787.
Pieter Fiers, 15 December 1772—1774.
Edzart van Burmania van Bakkeveen (1) 24 December 1773—1776.
Jan van Teekelenburg, 11 Maart 1774—1792.
Adriaan de Waal Malefyt, 7 September 1774—1775.
Dr. Nicolaas van Wyk de Vos, 5 October 1774—1788.
Dionys Verwey, 26 Januari 1775—1791.
Wenerus Köhne, 16 Februari 1775—1788.
Dr. Wilh. Henricus van Kerchem, 2 September 1775—1779.
Mr. Jacob Akersloot, Junior, 19 October 1775—1780.
Abraham Barnaart, 24 October 1775—1778.
W. A. Lestevenon van Berkenrode, 4 December 1775—1776.
Cornelis Pieter Elout, 4 December 1775—1776.
Jan van den Briel, 17 November 1776—1781.
Arent Lits, 9 Januari 1777—1778.
Izaac ten Cate, 15 Januari 1777—1779.
Jan Schouten, 15 Januari 1777.
Casparus Henricus van Heymenberg Reuvens, 8 Augustus 1777.
Gerrit Kok, 15 Juli 1778—1785.
Willem Philip Bongardt, 15 Juli 1778—1790.
Gillus de Nys Malefyt, 14 Augustus 1778—1784.
Jan Malefyt, 14 Augustus 1778—1790.
Abraham Charles, 20 Januari 1779.
Matthys van der Mye, 17 Maart 1779—1780.
Wesselus de Hart, 9 April 1779—1780.
Arent Jan van Eybergen, 26 Mei 1779.
Dirk van der Sluys, 26 Juni 1779—1780.
Kapt. *Jan Rickers, Junior*, 24 November 1779.
Mattheus Swart, 24 November 1779—1789.
Isaäc ten Cate, 25 Februari 1780—1781.
Mr. Jan Hendrik Roseboom (2), 28 April 1780—1789.
Eddo Hendrik Tekenburg, 25 Augustus 1780—1782.
Jacobus Harder, 4 September 1780.
Jacob Engelgeer, 18 October 1780.
Hendrik Lis, 11 November 1780—1782.
Jacob van Varelen, 21 Maart 1781—1786.
Christiaan Schertzer, 21 November 1781—1783.
Jacob Hoofman, 30 Januari 1782.
Mr. Pieter Jacob van Eybergen, 23 April 1783.
Jan van Varelen, 31 Mei 1783.

(1) Komt niet voor op de lijst van 1775, doch wel weder op die van 1776, met vermelding van hetzelfde jaar en denzelfden datum van toetreding als lid. Na dezen tijd komt zijn naam niet meer voor als lid.

(2) Komt niet voor op de lijst van 1786 en 1787, doch wel weder op die van 1788 en 1789 met vermelding van hetzelfde jaar en denzelfden datum van toetreding als lid. Na dezen tijd komt zijn naam niet meer voor als lid.

Johannes Leonard de Mayne, 30 Juli 1783.
Meindert Wiardi, 6 September 1783—1786.
Carl Reinhardt, 30 Juni 1784—1786.
Anthony Kreps, 1 December 1784—1785.
Mr. Conr. Pestalozzi Camerling, 16 Februari 1785.
Boudewyn Heymuys, 16 Maart 1785—1792.
Hendrik Eysenbroek, 4 Juni 1785—1795.
Victor Jacob Berkhout, 5 November 1785.
Jan van Stamme, 6 September 1787.
Quirinus Bouwhuizen, 21 November 1787.
Dr. Dirk Veegens Junior, 21 November 1787.
Pieter Kops, Godschalksz., 26 Maart 1788.
Mr. Pieter Samuel Crommelin, 18 Augustus 1788.
Jasper Cornelis Baron van Bronkhorst, 1 October 1789.
Mr. Paulus Bosveld, 1 October 1789.
Jan van Lee, Junior, 1 October 1789.
Johannes Petrus Kuenen, 21 September 1791.
Everard de Burlett, Rudolphsz., 15 Februari 1792—1795.
Pieter van Lee, 24 Januari 1793.
Otto Lewe van Aduard, 22 October 1793.
Cornelis Pieter Elout, 18 Februari 1795.
Mr. Jan Theodorus Koek, 8 Augustus 1795.
Mr. Herman Gerlings, 8 Augustus 1795.
Mr. Wigbold van Sypesteyn, 8 Augustus 1795.
Jan Willem Druyvesteyn, 8 Augustus 1795.
David Hoeufft, 8 Augustus 1795.
Willem Jan van Vollenhoven, 8 Augustus 1795.
Jacob Scholting, 8 Augustus 1795.
Mr. Daniel Jacobus Canter Camerling, 8 Augustus 1795
Mr. Cornelis Constantyn van Valkenburg, 19 Februari 1795.
Mr. Jan van Styrum, 21 November 1795.

HONORAIRE LEDEN.

Jan Lugt, Dirksz., 3 October 1791—1793.
Gerrit Jan Peyman, 3 October 1791.
Willem Carel Tak, 15 Februari 1792.
George Gerard Lans, 16 Mei 1792.
Zacharias Eekhout, 16 Mei 1792.
Hendrik ten Broeke, 9 Juni 1792.
Hendrik Remmers, 25 November 1793.
Hendrik Croesen, 20 Maart 1794.
Cornelis de Wolf, 23 Mei 1795.
Pieter Isaac Menjolet, 23 Mei 1795.
J. J. van der Meulen, 23 Mei 1795.
Jan Willem vun den Bergh, 18 Juli 1795.
Adriaan van Aalst, 24 October 1795.

FACTORS.

1702—1805.

Jacob Storm 1702—1707.
Lucas Schermer, 1708—1711.
S. E. V. Breen, 1712—1713.

P. Vlaming, 1714—1715.
P. Langendijk, 1716 en 1720—1756.
Henricus Buyzen, M. D. 1717—1718.
Hermanus van den Burg, 1719.
J. Marshoorn, 1747—1761.
J. W. Nozeman, 1762—1768.
Johannes van Stock, 1769—1774.
A. de Waal Malefijt, 1775; 1783—1797 en 1800—1805.
Pieter van Schelle, 1776—1782.
Jan van Varelen, 1798—1799.

Overlijden van Margaretha van Mechelen.

Het was tot heden niet met juistheid bekend, wanneer Margaretha van Mechelen, de moeder van de beide zoons van den stadhouder Prins Maurits, met namen Willem en Lodewijk van Nassau La Leck, is overleden, terwijl dit evenzens het geval is ten aanzien van de plaats, alwaar haar gebeente rust.

Ook wijlen Mr. W. J. Baron d'Ablaing van Giessenburg, van wiens hand in den 7den jaargang van den Nederlandschen Heraut eene genealogie van het geslacht, (in 1679 in den Gravenstand verheven), van Nassau La Leck voorkomt, verkeert omtrent het sterfjaar van Margaretha van Mechelen in het onzekere.

In het familie archief van het geslacht der Baronnen van Heeckeren van Enghuizen enz., dat sinds eenigen tijd in het depot der Rijksarchieven in Gelderland in bruikleen berust, bevindt zich een gedeelte van het archief van het geslacht van Nassau La Leck, dat daarin is gekomen door de verwantschap tusschen die beide geslachten, ontstaan tengevolge van het huwelijk op 2 Juli 1782 gesloten tusschen Evert Frederik Baron van Heeckeren, Heer van Enghuizen enz., en Henrietta Johanna Susanna Maria gravin van Nassau La Leck, erfdochter van Beverwaard enz.

Tot het bedoeld archief van Nassau La Leck behooren o. a. eenige origineele stukken, betreffende den aankoop van een graf in de St. Pieterkerk te Leiden door Margaretha van Mechelen en hare begrafenis, waaruit met juistheid de datum van haar overleiden en de plaats, waar zij is begraven, blijken.

Van bevriende zijde zijn aan ons afschriften dier stukken ter hand gesteld, die wij hier laten volgen, na in herinnering te hebben gebracht, dat Geertruid van Wassenaer, (gehuwd geweest met Verus Cats, heer van Bruelis), die op 31 Augustus 1651 de volmacht tot overdracht van het graf in de St. Pieterskerk te Leiden verstrekte, eene dochter (1) was van Arend (van Wassenaer) van Duivenvoorde (overleden in 1610), geboren uit diens huwelijk met Willemina van Mechelen, eene zuster van Margaretha van Mechelen; van daar dan ook, dat Geertruid van Wassenaer in de hierna sub no. II volgende kwijting, de vrouwe van Mechelen haar „moije", (moei), noemt.

(1) S. van Leeuwen, *Batavia Illustrata, blz. 1157.*

I. *(Volmacht tot overdracht van het graf in de St: Pieters Kerk te Leiden).*

Compareerde voor mijn, Willem Roomers, Notaris publijcq bij den Hoove van Hollandt geadmitteerdt, residerende in 's-Gravenhage, ende den getuigen nae genoemdt joffrou Geertruijdt van Wassenaer, vrouwe van Bruwelis, woonende alhier in den Hage voornoemt, ende verclaerde sij vrouwe comparante geconstitueerdt ende machtigh gemaeckt te hebben, constitueert ende maeckt machtig mits deze Antonij van Dieden, woonachtig binnen de stadt Leijden, omme uijt haer vrouwe constituandts name te compareeren voor d'heeren kerckmeesters van de St: Pieters Kerck binnen de stadt Leijden voornoemt ende aldaer op het kerckengraffboeck over te doen boecken op den naem van Mevrouwe Margarita van Mechgelen het graff, haer vrouwe constituante toecoomende, staende geteekendt op den naem van Ioncker Arendt van Duijvenvoorde, haer vrouwe constituants *Saliger vader*, leggende op het choor in de kerck tot Leijden voornoemt ende daervan bij de voornoemde kerckmeesters ten behoeve van de voornoemde Mevrouwe van Mechgelen soodanige acte van verseekerheijt te doen verleenen als bij haerluiden gebruickelijck is ende dienvolgende oock te betalen de gerechtigheeden, daartoe staende, ende wijders dienaengaende te doen, wat de gelegentheijt van dien eenigsints soude moogen coomen te vereijschen, alwaert dat de saeck nader en speejaelder last was requireerende dan bij dezen wert geexpresseert ende sij vrouwe constituante selfs present waere, soude coomen ofte moogen doen, beloovende voor goedt, bondich, vast ende van waerden te houden alle tgeene bij den voornoemden heere geconstitueerde hierinne sal werden gedaen, consenterende hiervan acte gelevert te werden. Aldus gedaen ende gepasseert in 's-Gravenhage den lesten Augustii XVIc een ende vyfftich ter presentie van Jan Pieterse, woonende op den Leijdtsendam, ende Leendert Lammers, woonende alhier, als getuigen hiertoe versocht, die de minute deses, neffens de constituante ende mij Notaris, hebben onderteeckent, daer mede deze copie is accordeerende.

Quod attestor,

(*Onderteekend*) W. ROOMERS, Not. publijcq.

Aan den voet staat:

„De bovenschreven grafstede is bij ons ondergeschreven kerckmeesters verboeckt op juffer Margrieta „van Mechelen, ons gebleken den 5 September 1651.

(*Onderteekend*) „G. ZUNTIUS (?).

„ „H. SCHUIJLE.

„is numero 36 ende is een kelder".

In margine staat:

„Dit graf is op den 11 Mei 1699 verboeckt op den „Hooggeboren Heer Maurits Lodewijck, grave van „Nassau, grave van Nassau van de Lecq, Heere van „de Lecq, Beeverwaerd, Odijck etc. (1).

„Den 18 April 1715 verboeckt op deselve grave „van Nassau van de Lecq etc., ons versogt door de „heer Tomas Backer als rentmeester.

„Den 13 Mei 1718 verboeckt op deselve".

„Den 26 April 1728 verboeckt op deselve".

In dorso staat:

„Coopceel van de graffstede van Mevrouwe van „Mechelen in de Sinte Pieters Kercke tot Leijden, „in dato den lesten Augustii 1651".

II. *(Kwijting, afgegeven voor de ontvangst van de verkoopspenningen van het graf, eigenhandig geschreven door de verkoopster Geertruyt de Wassenaer).*

Ick ondergeschreven bekenne volcomelijck betaelt te sijn van graf van Leijde het 't welcke ick aen mijn *moÿe* de vrou van Mechelen vercoft hebben den 16 Augustus 1651.

(*Onderteekend*) GEERTRUIJT DE WASSENAER.

III. *Reeckeninge, nopende de betalinge bij mij ondergeschreven soo aen Mevrouwe van Mechelen, L. m: gedaen met kennisse van haer genade de Ferelle van Horne.*

Den 17en Meije 1662 even voor het overlijden van Mevrouwe van Mechelen op derzelver begeren met expres goetvinden van haer genade Ferelle van Horne gegeven aen Joffer Blaer d'somma van twee hondert guldens . . . . *f* 200-0-0

Den 23en dito, als deselve begraven soude werden, naer Leijden gereijst door ordre van haer gemelte genade omme 't graf te doen openen ende den 24en dito 's morgens daertoe de admissie van de heeren Burgemeesters becomen, mits betalende aen den armen vijftich guldens, gelijck per quitantie gedaen hebbe, dus hier 'd selve . . . . *f* 50-0-0

Den 24en dito des nachts met het lijck naer Leijden gevaren ende hetselvige aldaer in de Sinte Pieters Kerck in haer Ed. eijgen gecocht graft gebracht, sijnde eene gemetselde kelder, genoteert met numero 36, doen betaelt aen Huijch Jansz. van Soest voor

(1) Kleinzoon van Lodewijk van Nassau, jongsten zoon van Prins Maurits.

het recht van de Kerck, 8 dragers, keerssen etc. volgende sijn reeckeninge ende quitancie vijff ende dertigch guldens vijer stuivers, dus 'd selve. . . . . *f* 35-4-0

Int gins- ende wederkeeren aen oncosten betaelt wegen het openen van de boomen met 't gene wierde verteert met het bij hebbent geselschap, vermits het seer luchte in de schuijt, 't samen in alles . . . . *f* 3-18-0

Betaelt aen de schijper van vracht gins ende weer, de somma van . . . . . . *f* 12-0-0

Aen de knecht tot een foitgen betaelt . *f* 0-12-0

Volgende 'd ordre van haer genade betaelt aen den timmerman als hooftman van de buijert ten behoeve van de buijren, die het lijck scheep brachten ses ende dertig guldens *f* 36-0-0

Aen denselven ende sijn knecht van het lijck tot Leijden toe bij te woonen ende aldaer weder opgeholpen te hebben etc. somma van . . . . *f* 6-6-0

Betaelt voor mijne eijgene rouwcleeren, mantel, hoet, koussen, koussebanden etc. volgende de reeckeninge daervan sijnde . *f* 125-8-0

Maeckt 't samen iiijc LXIX ₤ viij stuivers.

Het vijerendeel jaersrenten, 't welck verschenen soude wesen ten behoeve van Mevrouwe van Mechlen den 22en der toecomende maent Augustus 1662 bedraecht. *f* 652-0-0

Afgetrocken de voorschreven . . . . „ 469-8-0

Vereffent comt haer genade noch aen gelt. *f* 182-12-0

Den 26en Julij 1662 aen deselve door mij voldaen de voorschreven te cort comende hondert twee ende tachtig guldens 12 st. ende bij haer genade gegeven aen mij ondergeschreven een quitantie van het geheele voorgemelte vijerendeel jaers bij d'overleveringe deser ten oirconden bij mij geteijckent.

(Onderteekend) I. A. SCHILTMAN, Secretaris tot Leckerkerck, Rentmeester van de Leck, 1662.

In dorso staat:

„Reeckeninge van de betalinge der dootschulden, bij den rentmeester Schiltman gedaen, raeckende de begraeffenisse van Mevrouwe van Mechelen, 1662."

IV. *(Schrijven van kerkmeesters te Leiden, waaruit de juiste plaats, waar het graf is gelegen, blijkt).*

Mijnheer!

Gisteren in onze ordinaris Vergadering UEd. mis-

sive van den 4en deser geleesen sijnde, hebben wij het register van de groeven opgeslagen en daarin gesien, dat het graf, *No. 36*, geleegen in den *ommegang van 't choor* van de Pieterskerk, den 11 Meij 1699 is verboekt op den Hoog Ed. Geb: Heer Maurits Lodewijck grave van Nassauw, grave van Nassauw van de Lecq, Heere van de Lecq, Beverweerd, Odijck etc. sulcks dat weegens het voorszeide graf alleenlijk verschuldigt is, soo overboecken met het versuijm eens drie guldens, welke penningen UEd. tot commoditeijt kunt voldoen 't sij nu of in den jaere 1718, wanneer wederom de ordinaris verboeking der groeven sal geschieden,

Mijnheer!

UEd toegenegene Vrienden, Kerkmeesters van de Hoofdkerken binnen de Stad Leijden

(Onderteekend) ADR. THIELEN.
„ PIETER PLA.
1715. 9. 4.

Leijden den 9 April 1715.

N: B: Deze verboekinge moet a° 1718 gedaan worden en zo van thien tot thien jaren en daervoor betalen een gulden.

Het opschrift luidt:

„De Heer
„Mijnheer Theodorus Backer, Schout van Odijck,
„ten huijse van Sr Michiel van Ek op de Oude Graft
„bij de Viebrug
„te
„*Utrecht.*"

V. *(Kwijting, afgegeven door de Kerkmeesters te Leiden).*

Ontfangen bij ons ondergeschreven Kerkmeesters van de Hoofdkerken binnen de Stad Leijden uijt hande van de heer Tomas Backer, Schout van Odijck, als rentmeester van sijn Exellentie, de Heer van La Leck, de somma van drie guldens over het verboecken met het regt van versuijm van een grafsteede in de Pieterskerk in den ommegang van 't choor, geteeckend No: 36.

Actum den 18 April 1715.

(onderteekend) PIETER PLA.
1715. 18. 4.
Sa 3: „ JOHAN THEODOOR VELTERS.

N.B. Het voorsegde graf moet wederom worden verboekt A° 1718 en soo voorts alle 10 jaren en alsdan voor het regt van dien betaeld werden een gulden.

Segge alle 10 jaer eene gulden.

A. Medegedeeld door Anonijmus.

Arend van de Sande.

De vaardige schrijver over het geslacht van Galen, voegt in dat art. (blz. 126 van dit Tijdschrift) eene mededeeling van Navorscher XXXVI, 334, bereids door hem overgenomen in „De heerschap Malsen" enz. blz. 52 noot 7. Aldaar leest men: Arent v. de S(ande) 1597 zn. v. N. bij N. van der Haer tr. N. v. Galen (dr. van N. en N. v. Malsen). Dit wordt nu t. e. a. pl. vermeld als: Een van Galen, gehuwd met eene van Malsen, heeft tot dochter Weldenmoed van Galen, gade van Arend van de Sande, in 1597 schepen te Utrecht (wiens moeder eene van der Haer).

Een zoo herhaaldelijk overgenomen bericht zal in het eind den lezer geloofwaardig toeschijnen, waarom het niet ondienstig kan geacht, dat een woord van waarschuwing tot voorzichtigheid mane.

Daartoe volge hier een en ander ten bewijze dat Arend van de Sande geen schoonzoon was van eene van Malsen èn niet gehuwd was met eene van Galen, maar blijke tevens uit de toedracht dat geene compilatie van onwaarheden tot die beweringen had geleid.

In de zoogenaamde Collectie van Atteveld (Depot der Rijksarch. in de prov. Utrecht), waaruit en waarvan o. a. de Nederl. Heraut IV p. 82 en V iets mededeelt en haar peetvaders bespreekt, bevindt zich eene schets door een der van Attevelds gemaakt van 8 kwartierwapens in de St. Janskerk te Utrecht gevonden.

Het stelt voor: in het midden het volle wapen de Ruever (een klimmende leeuw) en daaronder: † 6 Junii 1683, waarbij geschreven is: Arnoldus de Reuver; in de vaderlijke lijn: *1* een klimmende leeuw, daarbij geschreven sabel op zilver de Reuver; *2* drie schaaktorens 2—1, daarbij geschreven: Sabel op zilver Bemmel. *3* een halve leeuw, daarbij: sabel op goud Vosch van Avesaeth. *4* eene fasce waarboven 3 klaverbladen, onderschrift: faaskeel Maern. In de moekerlijke lijn: *1* 3 arenden 2—1, daarbij aangeteekend: goud op azuur van de Sande. *2* 3 wolfshaken 2—1 in het midden een ster, onder staaf: goud op keel Galen. *3* 3 ruiten 2—1, hierbij enkel: van der Haer? *4* een schuinbalk, daarbij geen verdere aanwijzing dan: van Malsen? De beide laatste namen zijn met potlood geschreven.

De waarde dezer afbeelding zoowel als van de kwartierwapens maakten voor tal van jaren eene bespreking uit tusschen de kundige genealogen wijlen Mrs. J. I. D. Nepveu en A. de Roever.

Laatstgenoemde, de te vroeg ontslapen Amsterdamsche archivaris zeide er van: Wapenbeschrijvingen *zonder* kleur, doen inderdaad denken dat de kwartierstaat aan een grafzerk is ontleend. Maar waarom zijn er nu twee wapenbeschr. aanwezig waarvan de

naam er met een vraagteeken bijstaat? Het eenige plausibele antwoord wat daarop kan worden gegeven is dunkt mij dit, omdat *wel* de wapens maar *niet* de namen op den zerk stonden. De namen zal Attevelde uit de wapens hebben meenen te lezen.

En later voegde hij daaraan toe: Ik houd de wapens voor juist. Maar aan welke familiën behooren zij?

Mr. Nepveu daarentegen, hechtte aan die benoemingen der wapens waarde, te meer toen hem bleek dat de kwartierstaat terecht aan een de Ruever behoorde; maar vooral toen zijne onderzoekingen hem leerden, 1°. een de Roever gehuwd met eene Vosch van Avesaeth, waarop Navorscher XXVII, 521 doelt, 2°. van de Sande en van Galen als alliantie in eene kwartierstaat, waarvan Navorscher XXXVI, 334 spreekt, stelde de zoo kundige genealoog zich tevreden (te vroeg!) en verzuimde de proef op de som te maken.

Op deze wijze werd, wat wel bestond maar nog niet elk voor zich bewezen was identiek te zijn met het onderwerp, als voldoend bewijs voor de juistheid van de namen dezer kwartierstaat aangenomen. Te eer daartoe gebracht door aannemelijk te achten, dat de namen onder de wapens ook van het oorspronkelijke waren afgeschreven en dus, nu de samenvoeging reeds van vier namen accoord ging, misleiding buitengesloten was. Maar van Atteveld zelve was de oorzaak. Gissen doet missen, en vooral op genealogisch terrein, want zoo ergens dan komt dáár de bevestiging te voorschijn dat de realiteit menigmaal wonderlijker is dan de verbeelding.

Had van Atteveld de namen alzóó gevonden als hij die opgeeft, dan ware de maker een falsaris, want van Atteveld leefde niet zóó veel later, dat die samensteller in eene tijdsruimte had kunnen bestaan waarin de herinnering aan den naam der grootmoeder maternel van Arnoldus de Ruever, in Utrecht en in dien levensstand, geheel verdwenen *kon* zijn. Integendeel! En als toch juist het goede wapen voor die grootmoeder wordt aangegeven, zooals straks blijke, hoe zou daarentegen dan niet ook de juiste naam zijn bekend gebleven, temeer, daar hij nog eene generatie hooger stijgt met de wapens.

Dies zal alsnog de meening des heeren de Roever mogen aanvaard en zijne onderstelling aangenomen, dat van Atteveld de namen heeft ingelascht naar zijne (zeer ruime) wapen kennis.

Worde nu kennis genomen van hetgeen authentieke gegevens, aangaande deze grootmoeder, zijnde de vrouw van Arend van de Sande, en op het voorbeeld van van Atteveld steeds van Galen genoemd, mededeelen.

Allereerst eenige acten, aanwezig in het Notarieel archief van Utrecht. Een op 17 Februari 1587 vóór notaris J. van Herwaerden te Utrecht verleden, is

een mutueel testament van: „Aert van den Zande (1) procureur in den Hove" provinciaal van Utrecht en „Weyntgen Melchoor Verhuijlsdr. sijne wettige huisfrou." Daaruit blijkt dat zij 29 November 1578, dus reeds bijna 10 jaren vroeger, daartoe brieven van octrooi van voormeld hof ontvangen hadden, en dat zij kinderen hadden. Zij onderteekent: „Weyntje Melchiors dochter." Op 7 November 1607 maken zij nogmaals testament vóór dienzelfden notaris, daarin heet zij „Weyntgen van der Huellen," terwijl in een testament 22 December 1607 door haar vóór dien notaris verleden „Weyndelmoet Verhuell" wordt genoemd: „wed. za. Aernt van de Zande schepen van Utrecht." Zij benoemt daarin tot haar executeur-testamentair haeren swager (dat is: schoonzoon) Cornelis de Ruever. Dat hij deze benoeming aanvaard heeft, en dezelfde is, als de vader van voornoemden Arnoldus de Ruever is voldoende bekend en gebleken uit diverse acten.

Het Register der Stichtsche leenen (Depot der Rijksarch. in Utrecht) geeft aan onder: eene eeuwige erfpacht aan eene halve hoeve land in Schalkwijk, dat „Gijsbert Gijsberts Hol" in huwelijk hebbende Teuntie Dirks, dit leen in 1582 opdraagt aan Aart van den Sande, in huwelijk hebbende „Weijndelmoet van den Heule." (2)

Is alzoo aangetoond dat Arend van de Sande reeds vóór 29 November 1578 tot gade had Wendelmoed Melchiorsdr. Verheull of van der Heul, zoo blijft nog de vraag: kan Geertruid van de Sande, de moeder van Arnoldus de Ruever, om wiens acht kwartieren het gaat, uit een vroeger huwelijk van Arend van de Sande gesproten zijn? Het antwoord hierop worde gegeven door het Tweede Leenregister van Oudmunster (Depôt der Rijksarch. in Utrecht), folio 297 verso alwaar men leest dat, 23 September 1598 Matthijs Gijsberts wegens eene schuld van 600 kar gl. aan Aernt van de Sande schepen te Utrecht, op een leengoed vestigt eene lijfrente ten lijven van: 1° Weyntge Melchior Verheuls dochter Aernts huisvrouw, nu oud omtrent 48 jr. 2°. Geertrui hun dochter, oud omtrent 20 jr, 3°. Frederik (3) hun zoon oud omtrent 12 jr. en

(1) Blijkens acten 2 Juli 1588 vóór notaris van Herwaerden te Utrecht verleden, was hij rentmeester van Lambert Sonoy, zoon van Joost Sonoy (volgens Collectanea van Hoencoop, fol. 92, bij Elsabe of Elisabeth van der Haer, huwelijksvoorwaarden 1553, scheiding 1557) en neef van Jor Geraert van der Aa en Jor Diderick Sonoy.

(2) Aldaar verneemt men dat hunne dochter Heijltje van de Sande † in of vóór 1637 tr. van Hardixveld en moeder werd van Aletta van Hardixveld, huisvrouw van Christaan van Vianen.

(3) Frederik, later Mr. Frederik van de Sande (overluid te Utrecht 2 December 1629 — Navorscher) tr. Johanna van Clarewater, (hun zoon Arnoldus overluid te Utrecht 23 November 1635 — Navorscher) zij hertr. als Mr. Frederiks weduwe, Herman Holl, fs Jan Willemsz. bij Feijse van Bochoven, (coll. Booth).

3°. Heyltje hun dochter, oud omtrent 16 jr. Geertruid van de Sande zal dus geboren zijn omstreeks 1578, en zooals uit de eerstvermelde acte bleek was in dat jaar aan hare ouders reeds octrooi verleend om te testeeren.

Dat zij eene vrucht was van hun huwelijk behoeft dus niet in twijfel getrokken.

Zij nu, ter vermijding van te groote wijdloopigheid de toevlucht genomen tot hetgeen de genealogische collectie Booth (1) o. a. mededeelt: Aert van-Sande × Wendelmoet, eenige dochter van Melchior Verheul (die een broeder was van heer Johan Verheul canon. ten Dom † 1543); en terzijde teekende Booth het wapen van hun grafzerk: gedeeld *a* 3 arenden, 2—1, *b* 3 wolfshaken in het midden een 6-puntige ster (2).

Het eerste deel in dit wapen, ook op voormelden kwartierstaat toegewezen aan van de Sande, is weêr te vinden in het bekende werk over de Duitsche Balije van Utrecht, als behoorende aan Johan van den Sande; 3 goude arenden op blauw 2—1 (gedeeld met het kruis dier ridderlijke orde).

Het tweede deel van genoemd wapen, op den besproken kwartierstaat van den naam van Galen voorzien, is het 2 en 3 kwartier van het wapen van Jan Verheuil (sic.) Jeruzalems broeder, het 1 en 4 kwartier stelt voor in rood 3 zilvere zwanenkoppen 2—1. (Muller: De schilderijen van Jan van Scorel, blz. 34). Deze Jan Verheuil is de hierboven door Booth bedoelde kanunnik ten Dom, oom van Arend van de Sande's huisvrouw; hij kreeg een bescheidener wapen op zijn grafzerk dan bij zijn portret. Van die grafzerk leest men folio 48, n°. 61 (1535) Collectie Grothe (Depot der Rijksarch. in Utrecht): Johannes van der Heul vicarius ecclia Tra. † 13 December 1543 begraven achter 't schepengestoelt Epitaph. T. 19, 3 wolfshaken 2—1, in 't midden een ster. (De zwanenkopjes hadden zich geabsenteerd).

Thans een stap teruggaande in de moederlijke lijn, zij er op gewezen, dat hiervoren reeds bij de eerste vermelding eener acte, als vader van Wendelmoed Verheul, genoemd wordt Melchior Verheul.

Booth, in zijn eigenhandig geschreven Register O, in genoemde Collectie, zegt: Melchior Verheul × Geertruijdt fa Frederik van-Haer 1550, winnen: Wendelmoed. Ten bewijze van de juistheid dezer alliantie

(1) Dit is eene verzameling Handschriften en Wapenteekeningen grootendeels door Mr. A. van Buchell en Dr. C. Booth samengesteld en na veelvuldige wisselingen in het bezit gekomen van den heer Huydecoper van Nigtevecht, na wiens dood zij overgingen aan nu wijlen Jhr. M. P. Smissaert lid van den Hoogen Raad van Adel.

(2) Het geslacht van Mr. Alexander Verhuell, voert eveneens 3 wolfshaken, doch geen ster. Zie de geslachtlijst in dit Tijdschrift.

worde aangehaald uit het prothocol voor plechten van Schepenen van Wijk bij Duurstede eene acte van 24 November 1550: Melchior Verheull als man van Geertruid Frederik Verhaersdr. en Jutta Verhaer, haer suster.

Bij het geslacht van der Haer (1) zegt Booth: Joffr. N. van der Haer vrouwe van het convent te Wijck zuster van Geertruid × Melchior Verheul wier dochter Wendelmoet sterft 12 weken na haer man Arent van de Sande, † circa 1608 „ex ore" (dus naar hetgeen hem gezegd was, opgeschreven). Arend van de Sande, zoo bleek hierboven, was echter na 7 November en vóór 22 December 1607 overleden.

Het wapen van dit geslacht van der Haer op afbeeldingen der schepenzegels van Wijk bij Duurstede, is 3 ruiten 2—1. Is nu door den maker der zerk van Arnoldus de Ruever, waarvan de herhaaldelijk besproken schets de 8 kwartieren afbeeldt, niet gelet op de regels voor de rangorde der wapens, dan is terecht de naam van der Haer aan het wapen met de 3 ruiten toegekend, en blijft ten slotte de vraag over aan welk geslacht het onderste wapen, met den rechter schuinbalk behoort. Het behandelde in het kort samenvattend, dan is gebleken dat van den naam van Galen geen spoor is gevonden, dat het wapen van dien naam voorzien behoort aan de familie Verhuel of van der Heullen, dat de vrouw van Arend van de Sande ook dien familienaam droeg en aangewezen is als de moeder van Geertruid van de Sande en schoonmoeder van Geertruid's echtgenoot, dat nergens sprake was dat Arend van de Sande meer dan één huwelijk heeft gesloten, en ten slotte dat uit de aanteekeningen van Booth, nader gesterkt door het prothocol der schepenen van Wijk bij Duurstede blijkt, dat de schoonmoeder van Arend van de Sande Geertruid van der Haer genaamd was.

Verblijve het laatste woord aan dezen voortreffelijken genealoog, dat hij ook bevonden heeft, dat de kwartieren al schoon in steen heerlijk uitgehouwen, niet altijd in de waarheid heerlijk waren gegrond, dat grootelijks te beklagen is, want deze zware stukken hem den weg daartoe niet weinig hebben verzwaard.

J. van Oordt tot Bunschoten.

(1) Booth noemt van deze familie: Willem van der Haer vader van:

1. Frederik × Wendelmoet *a* Andries te Wijk 1537 *b* Geertruid + 1556 × Melchior Verheul Gijsbertsz. *c* Jutta 1547 + bij sich hebbende haer nichtje Aaltje Quartelaars *d* ... priorin te Wijk *e* . . . joffr. te Wijk.

2. Hubert woont te Wijk 1505 later weêr te Utrecht × Machtelt Tymans van Zijll bij Hadewich, wed. 1534.

3. Tyman × Anna

(zonder nommer) Catharina wed. 1550 Jan Cornelisz. van Noort.

Publicatie Ende verkiesinghe des Raets tot Haerlem, Met de namen Der Raets Persoonen alsoo nieu als out. Met den Eet der Schutterij (1).

Medegedeeld door

F. H. BENRAADT.

De *Haarlemsche Gemeente-Bibliotheek* bevat een vrij zeldzaam boekje met bovenstaanden titel. Dit boekje in 4° formaat, slechts 4 bladzijden groot is in 1618 gedrukt bij *Adriaan Rooman* voor *Nicolaes Geelkerck* te Haarlem, en bevat op den titel het wapenschild in houtsnede. Het behelst alleen de namen der nieuwe raadsleden, want evenals op andere plaatsen was ook te Haarlem de wijziging van het stedelijk bestuur een gevolg van de kerkelijke twisten. Het kwam mij niet ondienstig voor dit stuk in zijn geheel mede te deelen, daar het als eene bijdrage voor de historie dier veelbewogen tijden, niet zonder belang is.

Bovendien zijn er door mij eenige aanteekeningen aan toegevoegd.

* * *

Kort verhael van 't ghene tot Haerlem ghepasseert is.

Naer goede deliberatie der Hooch-Moghende Heeren Staten is sijn Princelijcke Ex^tie. van Leyden vertrocken, nadat alle saecken aldaer in rust ende vrede ghestelt was, den 24 Octobris des voor middaechs sijn 2 Compangien Soldaten binnen Haerlem gekomen, te weten de eene van sijn Ghenade Graef Ernst, ende de ander van Gen. Graef Jan ondert beleyt van Mons. Fama. Korts na den middach is de Compangie van Chattiljon in ghekomen, ende terstont is ghevolcht de Garde van sijn Pr. Excellentie ende waren gheformeert voor eerst Graef Ernst Compangie in S. Jans Kerck, ende *Mr. Chattiljon* in de Franse Kerck, ende Graef Jans Compangie in S. Tannen Kerk, ende de Guarde van sijn Excellentie op 't Stadt-Huys ende in des Prinsen hof, ende omtrent te vier uyren is sijn Pr. Excellentie binnenghekomen met een ghevolch van tachtentich Waghens, seer veel burghers sijn hem te ghemoete ghekomen ende den Prins met grooter reverentie ghewilkomt met goet contentement der Burghers, waer onder een Man was, die voor desen ghebannen was, om deze nieuwe factien, den

(1) In hetzelfde jaar verscheen o. m. bij *A. Rooman* te Haarlem „Publicatie der Stadt Haerlem afghelesen den 25 Oct. Anno 1618 in presentie van s. Pr. Ex. c. Mitsg. 't ghene gepasseert is sint de Komste van s. Princ. Exc.... ende na Sijn vertreck. Oock de namen van de Regeerders der voorzs. Stadt bij hem ghestelt ende afghestelt". 4°.

welcken hij pardonneerde ende met hem binnen quam, al eer sijn Excellentie in het Prinsen Hof quam, daer hij van de Heeren der Stad Haerlem ghegratuleerd werde, soo stonden de voorsz. vier Compangien in volle slagorden, het welck een lust was om sien.

Den 25 ten acht uyren heeft sijn Excellentie de Vroetschap doen vergaderen, nu vergaert sijnde, sijn de Burghermeesters af ghegaan, ende sijn Pr. Excellentie met den blooten Hoofde boven ghehaelt, terstont is de Vroetschap ghedeporteert, ende korts daer na sijn deze naer volghende boven ontboden ende tot Vroedschap ghestelt als volght:

BURGHERMEESTEREN.

Arent Meynaertsz (1).
Adriaen van Berckeroo (2).
Claes Woutersz.
Willem Claesz Vooght (3).

SCHEPENEN.

Vechter Jansz.
Jan van Napels.
Gerrit Willemsz van Teylinghen.
Arnout van Druyvesteyn.
Pieter Jacobsz. Olikan.
Jan Jansz. Teyts.
Reyer Willemsz. (4).

NIEUWE VROETSCHAP.

Baerthout van Nieuwenburgh.
Heyndric van Berkkeroo.
Pieter Arentsz. Verbeec.
Jacob Cornelisz. Swan.
Cornelis Bas.
Tijs Barentsz.
Augustijn Jacobsz.
Cornelis Cornelisz Oudt.
Aelbert van der Meyde.
Lubbert Claesz. Osseweyer.
Mr. Hans Damius.
Hans van der Camer.
Pieter Crijnen.
Dirck Dircksz.
Jan Claesz. Loo.

(1) *Arent Meynaertsz.* bekleedde deze functie in 1592, 1602, 1607, 1608, 1610 en 1611.

(2) Obiit 17 November 1618. Bekleedde deze functie in 1577, 1579, 1580, 1582, 1583, 1585, 1586, 1589, 1590, 1592, 1593, 1595, 1599, 1600, 1602, 1603, 1613 en 1614.

(3) *Dirk Dirksz. Brouwer.* Gesurrogeerd November, inplaats van *Adriaen van Berckeroo.*

(4) Wordt ook genoemd *Reynier Willemsz Buys.*

Augustijn Jacobsz Steyn, gesurrogeerd op den 18 December 1618, aangezien *Vechter Jansz.* den eed weigerde.

Jan de Wael.
Willem Schatter.
Jan Cornelisz. Ham.
D. Nicolaes Mahieu.
Ouwel Arisz.
Jan Hercksz. Schatter (1).

Terstont is dit ghepubliceert in presentie van sijn Princelijcke Excelentie.

Alsoo sijne Excelentie alhier binnen der Stad Haerlem in Persoon is verscheenen, omme de selve Steede ende de goede inghesetenen van dien wederomme in haer voor-gaende ruste ende eenigheyt te brenghen, so ist dat sijne *Excelentie* allen ende een yeghelijcken by dese wel expresselijck doet belasten ende bevelen Hem te onthouden van alle moet-wille ende petulantie ofte eenighe ongheregheltheden binnen deser Stede aen te rechten nochte yemanden te injurieren, schelden naroepen, ofte in 't minste te beschadighen synen Persoon, Huysen ofte goederen om wat sake t'selve oock soude moghen wesen, maer hem op

(1) In het in 1733 bij *G. van Kessel* te Haarlem verschenen „Naam-register van de .... Regeering der stad „Haarlem" worden genoemd als op 25 October 1618 nieuw aangestelde Raden en Vroedschappen waarvan de eerste 13 oude Raden zijn:

Barthout van der Nieuwburg, aangekomen 1595. Obiit 6 Juni 1625
Hendrik van Berkenrode id 1606 id 1634 of 1635
Johan van Napels id 1593 vertrekt in 1630 naar Beverwijk
Arent Meyndertsz id 1583 obiit 19 Dec.1624
Adriaan Adriaansz van Berkenrode id 1610 id 17 Nov. 1618
Pieter Adriaansz Verbeek id 1612 id 1636 of 1637
Vegter Jansz id 1605 weigert den Eed
Cornelis Bas id 1616 weigert den Eed
Nicolaas Wouterz van der Meer id 1607 obiit 1637
Arnout Jansz Druyvesteyn id 1611 id 5 Aug. 1627
Willem Claasz Voogd id 1610 id 7 Sept 1630
Gerrit Willemz van Teylingen id 1614 id 1636
Jacob Cornelis Thomasz id 1607 id 1629

1618.

Pieter Jacobsz Olycan obiit 18 April 1658
Reyer Willemsz Buys id 1625 of 1626
Jan Jansz Teyts id 23 Dec. 1624
Augustyn Jacobsz Steyn id 7 Aug. 1624
Jan Cornelisz Ham id 5 Oct. 1623
Cornelis Cornelisz Out id 1637
Jan Claasz Loo id 8 Oct. 1660
J. van der Camer id 25 Nov. 1657
Auwel Arisz Akersloot id 4 Dec. 1649
Jan Harksz Schatter id 1673. Hij werd in 1648 Schout
Dr Nicolaas Le Febure id 1641 of 1642
Jan de Waal de Jonge id 23 Sept. 1663
Dirk Dirksz Dikx id 10 Mei 1619
Matthijs Barentsz Haaswindius id 1631 of 1632
Albert Willemz van der Meyde id 25 Sept. 1625
Pieter Quirynsz id 30 Dec. 1627
Mr. Hans Damius id 13 Dec. 1648
Willem Schatter id 3 Sept. 1625
Lubbert Claasz van der Weyde id 1636 of 1637

strate te ghedraghen in alle modestie, sulcks des behoort.

Op pene dat *de ghene die ghenen* die ter contrarie bevonden sullen worden yet tot yemandts oneere, schade ende letsel te doen, ofte attenteren met woorden ofte wercken, dat sij daer over ten Exempel van anderen na gheleghentheyt aen den Lijve ofte andersins metter daet sonder eenighe conniventie sullen ghestraft worden.

Actum ende afghelesen tot Haerlem den 25 October anno sesthienhondert ende achtien, in presentie van syne Princelijcke Extie andere Heeren ende den Magistraten der stadt Haerlem.

By my
H. Steyn.

Syn Princelijcke Extie heeft oock ghedachvaert teghens ten vijf uyren des avonts alle de Officieren van de Schutterien ende heeft haar ghevraeght ende gheseyt in presentie van de nieuw ghekosen Burghemeesteren, de veranderinge die wy om eenige redenen ghedaen hebben, om dat men de oude ruste weer soude moghen bekomen soo vraghe ick ul. of ghy die eet, die ghy de Staten ende Stadt ghedaen hebt, aen my ende aen haer begheert te houden, waer op sy alle ja gheantwoort hebbe, soo bidde ick ul. dan dat ghy de Burghers soo veel alst moghelijck is in stilheyt hout, ende sijn vertrokken.

De Lannoy.

Naar aanleiding van het medegedeelde door den heer *J. H. Hofman* over het geslacht *de Lannoy* (Algem. Ned. Fam. blad, 1902 blz. 236) is het misschien niet ondienstig het volgende mede te deelen, hetwelk ik vermeld vond in het Antwerpsch Archievenblad, Dl. 22 afl. 1 blz. 98, te meer daar deze mededeeling uit denzelfden tijd dateert.

24 December 1695.

Inventaris van de schilderyen, brieven, enz. die Jouffrouwe *Barbara Catharina Anthoine*, voor alsnu gheproffeside Religieuse binnen den Cloostere der Carmeliterssen tot Mol, m' Her *Joan Baptista* dochtere wylen, daer moeder aff was Vrouwe *Susanna Maria de Lannoy*, heeft doen behandigen aen *Jonckers Louis* ende *Jan Battista Anthoine*, hare heeren broeders, omme tusschen hen ende de andere medeerffgenaemen ghedeyld te worden op den voet van haeren testamente op 26 Novembris 1695 voor my, Notaris, tot Mol gepasseert.

Ierst, eene Schilderye, met vergulden leyst, representerende Onse Lieve Vrouwe met het Kindeke Jesus op haren schoot, geschildert van *van Dyck*.

Item, eene Schilderye, met een swarten leyst, representerende Sint Franciscus aen de voeten van Christus, geschildert, als de voorschreven, van *van Dyck*, met ronts omme gesneden ende vergult de Passie Christii.

Item, een cleyn schilderijcken, representerende eene Godinne in lantschap, geschildert van *Mille*.

Item, eene Schilderye, met vergulden leyst, representerende Thadeus Appostel, geschildert van *Michiel Angel*.

Ende daerenboven, eene andere Schilderye, met swarten leyst, representeerende Onze Lieve Vrouwe Bodtschappe, geschildert van den ouden *Quellin*.

(Protocollen van den Notaris *J. B. Thomas*, 1695, fo. 263).

H. W. P. J. O.

Pannekoeck.

In „Alg. Nederl. Familieblad" XIII (1900) blz. 154b staat te lezen:

Henneken van Denissen, weduwe van Jan van Stepraet, in 1560 huwlijksvoorwaarden sluitend met Wijnand Pannekoeck, zegelt met een koekenpan. Rietstap's Armorial geeft aan Denyssen (Hollande): eenen schoorsteenhaal, begeleid beneden door twee kookpotten (marmites). Hierbij de noot: Het wapen van Pannekoeck is gedwarsbalkt van goud en rood, in *acht* stukken.

De Armorial 1875 kent aan Pannekoeck dit laatste wapen toe. En zoo staat het ook gebeiteld in eene grafzerk der Hervormde kerk te Ede (Veluwe), natuurlijk, zonder émail.

Men vindt bij J. Th. de Raadt, Sceaux Armoriés":

Willem van Meerten, in 1519 borg voor Goirt Pannekoick en zijne vrouw Evert (*sic.*) (II, 449a). Ook Frans van Bockhorst (Boekhorst) bleef in dit jaar voor deze echtelieden borg (I, 278a). Zij verkoopen in dit jaar eene rente, die gevestigd was in eene landhoeve te Reet (onder Elst, bij Arnhem). Goirt zegelt daarbij met *drie* dwarsbalken (III, 97b). Zijn zoon Wynalt (Wijnand), in dit jaar voor zijne moeder Evert zegelend, bezigt ook de *drie* dwarsbalken (ibid.) Na den dood zijner gade, Mathilde van der Voort, deelt Wijnand Pannekoeck in 1541 goederen te Elst, Oosterhout (bij Slijk-Ewijk) enz. met zijne kinderen bij die gade verwekt, nml. Hendrik, Mr. Goert, Evert, Jan, Wouter en Gerrit, meerderjarig, en Truyken, die nog minderjarig is. Hendrik zegelt met *vier* dwarsbalken (het helmteeken is gebroken), Jan insgelijks (helmteeken, een opvliegende vogel); Wouter en Gerrit bezigen hetzelfde wapenzegel (doch zonder schilddekking).

Eerstgenoemde Wijnand Pannekoek ano. 1560, erfpachter in Over-Betuwe in 1558, zegelt bij zijn huwelijk ook met *vier* dwarsbalken (Helmteeken, een vogel (arend? zwaan?), die zich de borst opent: — Is dit niet de eigenschap van de pelikaan?).

Ook Hendrik Pannekoeck, die met Frederika Vonck, zijne gade, belooft hun vader Wynold (Wijnand) Pannekoeck schadeloos te zullen houden voor eene som gelds, die hij ten hunnen behoeve van Dr. Gaert (Goirt) Pannekoeck zijn zoon, geleend had, en welke zoon deswege van hem eene rente op een leengoed te Elst had ontvangen, zegelt in 1559 met *vier* dwarsbalken (III, 97b). Wijnand's bloedverwant was in 1541 Jan van Herwijnen, destijds heemraad in Over-Betuwe (II, 76b).

Men ziet dus hieruit, wanneer de familie Pannekoeck het gedwarsbalkt in acht stukken heeft aangenomen. Dit is omstreeks 1541 geschied. Want met de *vier* dwarsbalken stemt overeen het gedwarsbalkt van acht stukken van den Armorial, zoowel als het wapen der grafzerk in de kerk te Ede (Veluwe) (zie hiervoren, blz. 191a).

Wie beantwoordt mij nu de vraag naar den naam der moeder van Johanna Pannekoeck († 1574), die geschaakt voerde? Met andere woorden, hoe heette de vrouw van Maurits Pannekoeck, schout te Ede?

Bergeyk, 25 April 1901. Jac. Anspach.

Uit eene oude Jaarrekening.

Dezer dagen een oud boek koopende aan een boekenstalletje, vond ik daarom een halve omslag, bevattende een fragment van een jaarrekening (1795), van een of andere societeit of genootschap. Onder meer is op dit fragment het volgende medegedeeld, wat misschien aanleiding kan geven, dat een der lezers mij kan mededeelen waarvan deze rekening afkomstig is.

Namen der Leden in 't twee en twintigste Societeits Jaar Overleden.

			28 Actiens.
T	Cl.	*Catharina Blondeel* Leyden	1
1	—	*Elisabeth Lange* Leyden	1
T	—	*B: Florus Hoekman* Leyden	1
3	—	*Abraham Koekers* Moergestel	1
T	—	*Adriana Busco* Leyden	2
4	—	*Jacoba van Steen* Amsterdam	1
T	—	*Wilhelmina Bleekers* Leyden	1
3	—	*H: P: van Heyningen* Cudelsteert	1
4	—	*Dirk Bodegraven* Noorden	1
2	—	*Adriana Vermeer* Rotterdam	1
T	—	*Jacobus Doornewaard* Amsterdam	2
4	—	*Dirk Schellingerhout* Aarlanderveen	1

T	— *Otto Somers* Woubrugge	1
5	— *Willem Spek* Oudewetering	1
5	— *Freek van Groningen* Koukerk	1
5	— *Philip Kool* Leyden	1
5	— *Maartje Kapteyn* Langeraar	1
4	— *Kornelis Persoon* Rijpwetering	1
4	— *Jan H: Bennink* Koudekerk	1
T	— *Marrigje J: Keessen* Aalsmeer	1
T	— *Cornelia Douw* Roelofarendsveen	1
T	— *Maria van Immezen* Leyden	1
3	— *Maria van Deventer* Leyden	1
4	— *Adriana van der Voort* Leyderdorp	1
		54 Actens.

H. W. P. J. O.

Burgemeesters en Schepenen te Arnhem. (1575—1600).

Medegedeeld door A. J. C. Kremer.

1575

Gerhardt die Grouff gnt. Erckelens.
Andries Leydecker.

Johan Mom, Wilhelm van Bovenenck.
Johan van Bingenbergh.
Johan van den Berghe.
Gerhardt van Ryswick.
Godert Pannekoek.
Wilhelm van Heerd.
Otto Kanis.
Cornelis van Zallandt.
Wilhem van Zuylen van Neyeveldt.

1576. uit acten.

Gerard van Ryswick.
Cornelis van Zallandt.

Andries Leydecker.
Willem van Zuylen van Nyeveldt.
Johan Mom.
Willem van Heerd.
Otto Kanis.
Gerhardt die Grouff gnt. Erckelens.
Cornelis van Weess.
Johan van den Berghe.
Willem van Heerd.
Cornelis van Weye.

1577.

Cornelis van Zallandt.
Gerhardt van Ryswick.

Johan van Bingenbergh.
Johan van den Berghe.

Gerardt die Grouff gnt. Erckelens.
Cornelis van Weess.
Gijsbert van Mekeren.
Wilhem van Zuylen van Nyeveldt.
Andries Leydecker.
Otto Kanis.
Willem van Heerd.
Johan Mom.

1578.

Die Groeff gen. van Erkelens.
Nyeveldt (Wilhem van Zuylen van).

Johan van Ringenbergh.
Gerhard van Ryswick.
Otto Canis.
Zallandt (Cornelis van).
Mekeren (Gijsbert van).
Gerhardt Hackfoort.
Andries Leydecker.
Bentinck (Alexander).
Johan Mom.

1579.

Alexander Bentinck.
Carel van Gelder.

Johan van Ryngenbergh.
Jacob van Ommeren.
Gysbert van Mekeren.
Dr. Reyner van den Zande.
Cornelis van Gendt.
M. Engelbert van der Borch.
Rutger Tholleken.
Johan Engelen.
Henrich Wijntgens. slechts 11 Schepenen.

1580.

Jacob van Ommeren.
Engelbert van der Borcht.

Johan van Ringenbergh.
Gysbert van Mekeren.
Alexander Bentinck.
Carel van Gelder.
Doctor Reyner van den Zande.
Cornelis van Gendt.
Rutger Tulleken.
Johan Engelen.
Henrich Wyntgens.
Arnt van Brienen.

1581.

Dr. Reyner van den Zande.
Johan Engelen.

Jacob van Ommeren.

Alexander Bentinck.
Carel van Gelder.
Cornelis van Gendt.
Engelbert van der Borcht.
Rutgher Tulleken.
Aerndt van Brienen.
Hendrick Wyntgens.
Adriaen van Vorstenborch.
Poull Sluysken.

1582.

Rutgher Tulleken.
Aerndt van Brienen.

Jacob van Ommeren.
Alexander Bentinck.
Caerl van Gelder.
Reynier van der Zandt.
Cornelis van Gendt.
Engelbert van der Borcht.
Johan Engelen.
Hendrick Wyntgens.
Adriaen van Vorstenborch.
Poull Sluysken.

1583. uit acten.

Caerl van Gelder.
Hendrick Wyntgens.

Jacob van Ommeren.
Dr. Reynier van de Zandt.
Rutger Tulleken.
Engelbert van der Borcht.
Johan Engelen.
Poull Sluysken.
Adriaen van Vorstenborch.
Aernt van Brienen.
Zeger van Uchelen.
Cornelis van Gendt.

1584.

Jacob van Ommeren.
Zeger van Uchelen.

Caerl van Gelder.
Dr. Reyner van den Zande.
Cornelis van Gendt, heer tot Meynerswyck.
Engelbert van der Borcht.
Rutger Tulleken.
Johan Engelen.
Hendrik Wyntgens.
Aernt van Brienen.
Adriaen van Vorstenborch.
Poull Sluysken.

1585.

Engelbertus van der Borcht.

Pouwel Sluysken.

Jacob van Ommeren.
Caerl van Gelder.
Dr. Reinier van de Zandt.
Cornelis van Gendt.
Rutger Tulleken.
Johan Engelen.
Hendrich Wintgens.
Arnt van Brienen.
Zeger van Uchgelen.
Rudolph van Lennep. (*Wordt vervolgd*).

Iets over Fransche adel.

De burggraaf A. de Royer heeft in *la Revue des Revues* een artikel geschreven, dat wij belangrijk genoeg achten om hier te laten volgen:

De adelijke schrijver trekt op krassen toon te velde tegen de ontaarding van den Franschen adel, welke zijn bloed keer op keer vermengt door huwelijken met schatrijke Amerikaansche en Israëlitische erfdochteren. Hebben wij een Franschen adel? is het opschrift der studie. De schrijver had onmiddelijk daarop kunnen antwoorden: Neen, want in officieelen zin, noch als corporatie noch als staatsinstelling, bestaat er geen adel meer. Er leven een zeker aantal familiën, welker voorouders een titel gekregen hebben van eenig souverein, en haar leden zijn, dunkt ons, wel vrij van te huwen met wie zij lust hebben. Wat voor redelijke grond bestaat er, aan een graaf of baron te verwijten, dat hij in het huwelijk treedt met de dochter van een spoorweg- of zilverkoning uit het verre Westen?

De schrijver geeft een lange lijst van namen van adellijken, gehuwd met Amerikaansche dames, deze met zooveel honderd duizend, gene met zooveel millioen dollars. Het is of het hun niet gegund wordt. Het tegendeel zou men geneigd zijn te meenen, dat juist huwelijken, niet enkel om stand, het beste middel zijn om een familie haar glans te doen behouden. Adellijke geboorte maakt een aristocratie, maar schoonheid en talent en geld (dat is opgespaarde arbeid) maken ook een aristocratie en waarom zou de eene aristocratie zich niet vermaagschappen aan de andere? Dat is ten allen tijde gebeurd, in alle hemelstreken. Waarom zou men aan de adellijke heeren daarvan een grief maken?

Een van de hootdredenen, waardoor de Engelsche adel zijn groote prerogatieve van erfelijk wetgever te zijn, heeft kunnen in stand houden, is juist, dat hij in aanraking gebleven is met de overige klassen der samenleving. Dat is in Engeland bereikt, doordat jongere zoons hun eigen weg moeten maken. In Frankrijk dwingt het burgelijk wetboek tot verdee-

ling der fortuinen, vandaar dat de Fransche adel over het geheel genomen niet rijk is, en dat de jonge lieden, als zij in de groote wereld verkeeren willen, wel genoopt zijn uit te kijken naar een vrouw met geld. De afstammelingen zullen er niet te minder om zijn.

Een oud gebruik.

Den 6en Januari van ieder jaar rijd eene met zes paarden bespannen koninklijke equipage van het Spaansche hof naar het kasteel van den Hertog van Hijar. In den wagen zitten een hooggeplaatste ambtenaar van het paleis en een kamerdienaar, welke laatste op een rijkversierd zilveren bord den door den jongen koning op Epiphaniasdag gedragen rok draagt. De hertog van Hijar, voor wien het „koninklijk geschenk" bestemd is, neemt het met teekenen van de diepste erkentelijkheid in ontvangst.

Het voorrecht, den op 6 Januari door den Koning gedragen rok te ontvangen en op dienzelfden dag aan de koninklijke tafel plaats te nemen, dagteekend van het jaar 1481, toen Don Ribadeo de Villandrando belette dat in Toledo Johan II in handen van den infant Don Hendrik viel. Het verhaal daaromtrent luidt als volgt:

De grandes van Castilië hadden een complot gesmeed om koning Johan II bij een groot feest, dat op Epiphaniasdag zou plaats hebben, te vermoorden. Nauwelijks was het feest begonnen, toen graaf Ribadeo de zaal binnentrad en zich, nadat hij den koning eenige woorden in het oor had gefluisterd, met deze verwijderde. De samenzweerders, bevreesd dat de aanslag zou mislukken, besloten de vlucht des konings te verijdelen, drongen tot de kamer door waarheen hij zich had begeven en wierpen zich daar woedend op een man, die de kleeding des konings droeg. Deze was niemand anders dan graaf Ribadeo, die met den koning van kleeding had verwisseld en op deze wijze zijn leven opofferde en dat van zijn vorst redde. Als erkenning van dezen dienst werd het hoofd van het geslacht Ribadeo telken jare den rok geschonken, door den koning op het Epiphaniasfeest gedragen. De hertog van Hijar is een der afstammelingen.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Feyerabend.

(Algem. Nederl. Familieblad 1901, blz. 142).

Anna, weiland David Feyerabends sel. Wittwe, Georg Herbolzheimer, Pfarrer zu Steinach, ihr Schweher u. Beistand, und Ewaldt Werner u. Hanss Baur, ihr u. ihrer Kinder Vormunder, sämmtlich zu Schwäbisch Hall, verkaufen an Johann Heimberger, des Raths daselbst Eigenthum u. Lehenschaft auf dem halben Hof zu Wolpersdorf, den dermalen Michel Weber inne hat, um 403 fl. Siegler: Die obengenannten Herbolzheimer u. Ewald Werner, dann Wilhelm Thomas Sonnwald, Schultheiss u. Johann Bonckh, Stadtschreiber zu Hall. Datum: 21 November 1587. Original-Urkunde auf Perg. mit 4 anhangenden Siegeln. 30: 20 c.m. mit $2^1/_2$ c.m. umgeschlagenem unteren Rand.

Ofschoon geen direct antwoord op de vraag is bovenstaand, voorkomend onder N° 538 in den onlangs verschenen catalogus XCVI (Genealogie und Heraldik) van Ludwig Rosenthal te Munchen misschien voor den vrager toch van belang.

Amsterdam. Gerard Halwasse.

Liender.

Een goede wijle geleden, nazoekend in het trouwboek der Protestantsche gemeente van Tiel, vond ik daar ook het volgende opgeteekend:

7 December 1582 (in 't huwelijck) bevesticht Mr Adriaen van der Lyender, schilder, van Burgh uuth Vlanderen, weduwer van Jannetgen Dammens, met Jannetgen Fournay wede van Willem Raphaëls.

Denkelijk is hij de voorvader der van Lienders, de verdienstelijke teekenaars te Utrecht in de 18e eeuw.

I. H. Hofman.

Geslacht Oldenzeel.

30 September 1685 werd in ondertrouw opgenomen te Gorinchem Johannes van Oldenzeel, j.m. van Amsterdam met Catharina van der Burg, j.d. van Gorinchem en zijn aldaar gehuwd 17 October 1685.

Wie heeft de goedheid de doopdatum en de ouders op te geven van Johannes van Oldenzeel.

's-H. B.

Pannekoek.

[Algem. Familieblad XV. (1902), blz. 191.]

Voor Goirt (Goert) Pannenkoeck en zijne vrouw Evert blijft Willem van Meerten in 1519 borg. Willem zegelt daarbij met drie ringen en een kruis. Zie de Raadt, „Sceaux Armoriés" II, 449a.

Perné — van de Wall.

Benjamin Perné, drossaard van Prins Willem III in Soest en Baarn, maarschalk van Eemland, kanunnik van St. Pieter te Utrecht, huwde Hermina van de Wall. Hoe zijn beider wapens? In een van beide

moet een paard voorkomen. Hunne nakomelingen voegden de namen bijeen: van de Wall Perné. Was hij zoon van Samuel Perné (sterft 25 September 1622) en van Margaretha Rolandus? (zie Nederlandsche Leeuw I, blz. 66).

O. H. J. S.

De familie Perné voert in goud een zwart paard op zijn achterste pooten (gedresseerd). Helmteeken geeft Rietstap niet, doch is volgens teekening het paard uitkomende.

Wie weet nu het wapen van deze familie van de Wall?

Red.

Scheers.

(Alg. Nederl. familieblad, 13e jaarg. blz. 27).

Uit een testament van Hendrik ten Hengel blijkt dat Maurits Scheers (leeft 1803) en Sophia Verheyen echtel. tot kinderen (leefden allen 1789) hadden:

Gesina Sara, Helena, Meinhard, Gerrit Jan, Johan Herman, en Carel Scheers.

Gorinchem. J. D. Wagner.

Seulin.

[„Algemeen Nederl. Familieblad" XV (1902), blz. 89].

Deze geslachtsnaam bestaat hier te lande nog. A. J. Seulijn, in 1894 candidaat tot den Heiligen Dienst in Gelderland, is sedert 29 Juli dezes jaars predikant te Foudgum en Raard, in Westdongeradeel, in de classis Dokkum, in den ring Holwerd.

B. Jac. A.

Struyk.

(Zie Familieblad XIV, 92).

Pieter *Struick*, of misschien *Strinck*, voogd van Willem de Meijere, voor wien hij verslag doet van een leengoed, gelegen te Thielt en 10 oude gemeten groot, met eene rente, verschillende heerlijke rechten [tol, vond, bastaarden goed, stragiers (1) goed], en een baljuw, die schepenen van den heer ontvangt, — een leengoed, dat achterleen is van de heerlijkheid van Tomme te Thielt, en aan heer Roland, ridder, heer van Poucques behoort, — zegelt in 1502, den 17den April (nà Paschen), met drie sterren; legende :... *v. Str.*

Aldus in „Sceaux Armoriés" door J. Th. de Raadt III, 491 *a* en *b*.

Geslacht Trist.

Wie heeft de goedheid bouwstoffen te verstrekken

(1) Stragier = étranger?

tot samenstelling van de genealogie van het Goudsche geslacht Trist, oorspronkelijk uit Oudewater en ook genaamd Tristyn. Tweemaal door huwelijk verbonden aan het geslacht Taalman.

P. C.

Geslacht van Vleeck.

Tilman, van Vleeck geboren te . . . . ? omstreeks 1600 à 1618, was gehuwd met Magdalena Herlin.

Uit dit huwelijk zijn te Bremen kinderen geboren in 1636, 1639, 1642, 1644, 1646, 1649 en 1653.

In 1658 vertrok hij naar Amerika om daar te blijven.

Een Hubert van Vleeck, koopman, stierf vóór 1604. Zijne weduwe trouwde opnieuw (1608 à 1610) met Gerard Vrients (1).

Zij gaf 24 Mei 1610 al hare rechten op eenige stukken land gelegen in Oisterwijk in de meyerij van 's-Hertogenbosch, aan haar zoon Michael van Vleeck.

Zij leefde tot 1608 als weduwe te Dordrecht.

Deze Michael van Vleeck huwde 5 Mei 1612 met Barbara Blommaerts. Hij stierf *vóór* 1615. Barbara Blommaerts huwde opnieuw 9 Maart 1614 met Adriaan van Berckel, weduwnaar van Geertruyd van Muijlwijk (Archief Dordrecht).

Zou *Tilman* van Vleeck een zoon kunnen zijn van Michael van Vleeck voornoemd?

Het is ook zeer waarschijnlijk dat Tilman uit een anderen tak is, misschien zoon van *Hubert* of *Jan* van Vleeck.

Al de van Vleeck's zijn afstammelingen van Michael van Vleeck, gewezen burgemeester van Maastricht (1578 en 1579) die de reformatie was toegedaan en naar Holland de vlucht nam even *vóór* of direct *na* de inneming van Maastricht in 1579.

M. J. G.

Van Vollenhoven-Baud.

(Algem. Nederl. Familiebl. 1901, blz.141 en blz. 265).

De daar genoemde Jean Baud, overleed te *Overschie 5 Augustus 1845*, en *onder*trouwde (niet *huwde*) te 's-Gravenhage 14 April 1793 met Maria Wellenkamp, die daar geboren was *10 September* 1767. Hunne dochter was geboren 10 Juli *1793* (niet *1763*).

M. W. W. v. R.

Vorsterman te Haarlem.

Uit het lidmatenboek der Herv. Gem. te Haarlem: 1792 tot het avondmaal op Paaschen is op belijde-

(1) Volgens de Kerkregisters te Oisterwijk bestond daar in het midden van de 17e eeuw een familie Vrients. Red.

nis des geloofs tot lidmaat aangenomen uit het Weeshuis: Christina Hendrika Vorsterman, en 1801 Hendrik Adolf Vorsterman uit het Weeshuis. C. H. Vorsterman werd gedoopt 4 April 1770, kwam 6 April 1789 in het Weeshuis en verliet dit 5 Mei 1794.

H. A. Vorsterman, werd gedoopt 29 April 1778, kwam 6 April 1789 in het Weeshuis en verliet dit 2 Mei 1803.

In 1774 met attestatie ingekomen Adolf Vorsterman van 's-Gravenhage 2 Mei 1774.

Gehuwd te Haarlem 21 April 1819: Hendrik Adolf Vorsterman, weduwnaar van Alida Paalder, overleden, zoon van Jan Vorsterman en van Jacoba van der Burg, overleden, en Maria Vonk, 26 jaren, dochter van Jan Vonk, overleden en van Maria Switsers.

Overleden te Haarlem 9 Juni 1813: Jan Hendrik Vorsterman, ongehuwd.

Haarlem W. P. J. Overmeer.

Wie heeft de goedheid meer omtrent de hier genoemde Vorsterman's mede te deelen.

A. A. V. v. O.

Wapen gevraagd.

Van welke familie is het volgende wapen. Gekwartierd 1 en 4 gedeeld *a* een halve arend, komende uit de deelingslijn, *b* een staand man houdende (denkelijk) een knods in de rechterhand.

2 en 3 een St. Andrieskruis vergezeld van vier ruiten (of bollen) Helm gekroond. Schildhouders rechts een aanziende leeuw, links een liggende leeuw.

V. v. A.

Recht van Wapens te voeren.

Met welk recht — behalve dat der gewoonte of overlevering — wordt hier te lande door een *niet-adellijk* geslacht een wapen gevoerd?

Sluit het begrip „wapen" niet in zich: vaststelling of verleening van overheidswege? Zoo ja, door wien is het dan verleend of vastgesteld?

En hoe is het voeren ervan door een bepaald geslacht (b.v. als zegel) met uitsluiting van ieder ander, gewaarborgd?

D. L.

Een bepaald recht om wapens te voeren van niet adellijke geslachten bestaat niet. Uit kracht van gewoonte voeren de kinderen het wapen dat door den vader steeds gevoerd werd, die het weder van diens vader had overgenomen. Van overheidswege heeft men zich nimmer gemoeid met het voeren van wapens, ook zijn ze niet van overheidswege verleend of vastgesteld, als slechts bij hooge uitzondering. Slechts

zeldzaam is het voorgekomen, dat wapenbrieven verleend zijn en daardoor wapens zijn vastgesteld geworden, een paar voorbeelden, de wapens van Rodenburg(h) en van Hoboken zijn bij wapenbrief vastgesteld.

De wapens zijn bij verschillende geslachten ontstaan, door dat men een zegel noodig had om te zegelen, zoodra de leden daarvan hier of daar in de regeering kwamen of notaris werden. Eenmaal zoo'n wapen aangenomen bleef het meestal als embleem in dezelfde familie. — Waarborg bestond er niet.

Een boekdeel zou over dit onderwerp kunnen geschreven worden. Kortheidshalve hebben wij slechts met enkele woorden onze gedachten medegedeeld.

R. Red.

Lefter.

(Algem. Nederl. Familieblad, 1902, blz. 207, 208).

Waarschijnlijk een Kennemerlandsche uitdrukking voor linker. Kan een der lezers van dit tijdschrift hiervan ook eene verklaring geven?

In de mij bekende woordenboeken komt het niet voor, doch uit verschillende aanwijzingen blijkt, dat het een woord was in gebruik in Kennemerland.

H. W. P. J. O.

Slijkgeuzen.

(Algem. Nederl. Familieblad XV, 216).

Eene vriendenhand wijst mij op J. Wagenaar, „Vaderlandsche Historie" X, 56, waar gezegd wordt, dat, toen in 1612 de remonstranten te Rotterdam de meerderheid hadden, de contra-remonstranten naar de omliggende *dorpen* ter preek en ten avondmaal gingen; weshalve zij van de remonstranten den scheldnaam van *Slijkgeuzen* kregen.

B. Jac. A.

Toen in de dagen van den onzaligen strijd tusschen de remonstranten en de contra-remonstranten in deze en gene stad het houden van godsdienstige bijeenkomsten door contra-remonstranten door de overheid verboden was, gingen stedelingen, welke tot die partij behoorden, wel naar naburige plaatsen, om aldaar mannen van hunne denkwijs te hooren preeken. De paden, welke daarheen voerden waren slijkwegen en dit gaf het remonstrantsch gepeupel aanleiding om de contra-remonstranten smalend slijkgeuzen te noemen.

Deze bekende bijzonderheid vindt men vermeld o. a. in het voortreffelijke werk van Dr. H. C. Rogge, „Johannes Wtenbogaert", Deel II, blz. 178 en 179.

H. d. J.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH
FAMILIEBLAD
TIJDSCHRIFT VOOR
Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz
ONDER LEIDING VAN
A. A. Vorsterman van Oyen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 8. Nieuwe Serie. XVde JAARGANG. AUGUSTUS 1902.

INHOUD.

BAL sc

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

(*Vervolg*).

Door het overlijden van Texelius waren er toen twee vacatures ontstaan en met goedkeuring van de Vroedschap werd besloten twee predikanten te beroepen en een 6-tal ter approbatie aan te bieden. Van de 12 genomineerde heeren konden er slechts 6 in aanmerking komen voor het 6-tal, daar de anderen zich toen noch vroeger te Brielle hadden laten hooren. Van het aangeboden 6-tal werd door de Vroedschap een 5-tal gemaakt; Versteeg, die op 't 6-tal geplaatst was, behoorde daarop niet te staan, daar het beroep, op hem uitgebracht, geïmprobeerd was. Uit het 5-tal werden daarop beroepen op den 10den Junij 1715 Johannes Bogaert te Westsouburg, en Gerardus Perizonius te Groot-Ammers, de laatste met het lot tegen Daniël Patijn te Kalslagen. Bij het lot werd bepaald, dat Bogaert beroepen was in plaats van Hagelis en Perizonius in plaats van Texelius. Beide heeren namen 't beroep aan en

Gerardus Perizonius werd bevestigd den 1sten September 1715 des voormiddags. Des namiddags hield hij zijn intreêrede. In de Acta van 24 October 1715 staan onder de met attestatie ingekomen personen vermeld Gerhardus en Alida Perizonius, van Groot-Ammers. Den 15den October 1739 deelde Perizonius mede, dat hij, 77 jaar oud zijnde, na 52 jaar den dienst te hebben waargenomen, eerst te Goutum, daarna te Groot-Ammers en vervolgens te Brielle, niet meer in staat was verder werkzaam te zijn en het voornemen had zijn emeritaat aan te vragen. De Kerkeraad gaf hem daartoe een loffelijk getuigschrift en den 26sten November 1739 verleenden de Staten van Holland het gevraagde emeritaat met de bepaling, dat hij zijn dienst moest waarnemen of laten waarnemen tot op de bevestiging van zijn plaatsvervanger. Den 4den Januarij 1740 verkreeg Perizonius zijn ontslag van den Kerkeraad. Zijn plaatsvervanger Van der Zwet werd 19 Junij 1740 bevestigd en den 6den December 1740 stierf Perizonius, oud 77½ jaar; den 9den December werd hij te Brielle begraven.

Johannes Bogaert werd bevestigd den 13den October 1715. De Acta van 24 October 1715 vermelden de overkomst van Joh. Bogaert en Maria Ente van Westsouburg (1). In de Acta van 24 Januarij 1719 leest men: „Also Ds. Joh. Bogaert den 28 November 1718 seer onverwagt op een gansch nootschikkelijke wijse door Gods onwraekbare Voorsienigheid is vermist en door de dood van ons weggerukt etc." Den 20sten November 1718 zijn te Brielle ondertrouwd „Johannes Bogaard", wedr. en predikant te Brielle, en Adriana Steijaart, weduwe van Anthoni de Haas, in leven vroedschap van Brielle. In margine van de bladzijde in 't Trouwregister, hetwelk dien ondertrouw bericht, staat: „Nadat Ds. Bogaard zijn tweede gebod had gehad op den 27 November, is hij des Maandags, den 28 dito, tot Maassluijs zijnde, des avonds na alle waarschijnelijkheid verdronken."

(1) Den 24sten April 1716 is Maria Jacoba Ente, huisvrouw van Ds. Bogaert, te Brielle begraven. — Den 30sten September 1652 werd te Brielle gedoopt Nicolaes, zoon van Dr. Nicolaes Bogaert. De Acta van 4 Januarij 1652 noemen Dr. Nicolaes Bogaert en Agata van Divoorden zijn huisvrouw, te Brielle gekomen met attestatie van Delft.

Om Bogaert te vervangen werd aan de Vroedschap voorgedragen Theodorus van Houten of van den Houten, predikant te Maasland, maar 't beroep van dezen man werd „om redenen, haer daertoe moverende", door de Vroedschap geïmprobeerd met verzoek een ander drietal aan te bieden. De Kerkeraad voldeed daaraan en met goed gevolg werd op den 8sten September 1719 beroepen

Isaäc Wurtz, predikant te Katwijk aan Zee, die den 26sten November 1719 te Brielle bevestigd werd (1). Hij overleed den 5den Februarij 1732 en werd 10 Februarij begraven, nalatende één kind. Den 4den October 1722 is Ds. Wurtz j.m. te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 18 October te Leiderdorp getrouwd met Sara Emilia Dominikus (Dominicus) j.d. aldaar (2). Het echtpaar won: Jacob Niklaas, gedoopt 26 September 1723, getuigen: Niklaas Houtkopers en Philippa Bachman; Sara Maria, gedoopt 23 September 1727, getuigen: Petrus van Snakenburg en Rachel Wasteauw (?).

In plaats van Wurtz werd den 14den Augustus 1732 beroepen

Wigbold Muilman, predikant te Etten. Den 5den October 1732 werd hij te Brielle bevestigd. Blijkens de Kerkeraadsacta van 21 Maart 1771 werd hij den 16den Mei 1701 gedoopt te „Anna Parochie aan de Bilt". Ruim 46 jaar was hij in twee gemeenten werkzaam. Ongeveer 70 jaar oud, vroeg hij in 1771 aan de Staten van Holland om emeritus te worden verklaard en de Kerkeraad gaf hem ter verkrijging van zijn emeritaat een loffelijk getuigschrift. Bij akte van 10 Mei 1771 werd hij emeritus verklaard (3). Den

(1) Blijkens Res. Vroedsch. 26 December 1719 bedroegen de kosten van losmaking van Ds. Wurtz, welke door den burgemeester-thesaurier betaald moesten worden, ruim f 375.

(2) Den 4den October 1804 is te Brielle begraven Vrouwe Catharina Corff, huisvrouw van Jan Dominicus, kapt.-luitenant ter zee, oud 25 jaar en 3 maanden.

(3) In zijn tijd was er in de „stads Doelen" een vertrek, dat het „domineeskamertje" werd genoemd; zie Res. Mag. 17 October 1750. In dat gebouw was ook een kamer, genoemd de „Koninginnekamer"; zie Ress. Vroedsch. 17 April 1772, 1 September 1778, 29 April 1806, Res. Mag. 18 April 1772.

27sten October 1771 preekte hij afscheid met een toespraak, die Rom. 16: 25—27 tot tekst had. Bij zijne echtgenoote Maria Johanna Croijzé (blijkens Acta van 23 October 1732 met attestatie uit Etten overgekomen) won hij te Brielle: Debora, gedoopt 29 Augustus 1734, getuigen: Philip Willem Croijzé en Eva Agneta Muilman; Philip Willem, gedoopt 1 Junij 1736, getuigen: Maria Hobina loco Johanna Maria Gualtherus, huisvrouw van Philip Willem Croijzé; Johanna Maria, gedoopt 17 October 1738, getuige: Stephana Adriana Croijzé; Hendrik, gedoopt 11 April 1741, getuigen: Hendrik Muilman, Wilhelmina Catharina van Alphen; Pieter, gedoopt 30 Junij 1744, getuigen: Pieter Muilman, Emma Theodora Verzijll. Van de kinderen werd Philip Willem 16 November 1739 begraven, en werden drie andere begraven 20 Junij 1733, 17 December 1742 en 11 Maart 1747. Johanna Maria Muilman, in 1756 op belijdenis aangenomen (Acta van 11 Julij 1756), is als j.d. 19 Mei 1761 te Brielle getrouwd met Gerrit Eijssingh j.m., geboren en wonende te Amsterdam. De Acta van 14 Julij 1765 vermelden als ingekomen met attestatie van Leiden Henricus Muilman. Volgens Acta van 16 Julij 1752 werd toen op belijdenis aangenomen Willem Muilman, zeker mede een zoon van Ds. Wigbold Muilman. Den 12den Augustus 1755 is Willem Muilman te Brielle begraven. De Acta van 11 September 1767 gewagen van een brief, aan Ds. Wigbold Muilman geschreven uit Amsterdam door zijn nicht, vrouwe Magtilda Muilman, huisvrouw van Joan Pranger, oud-gouverneur-generaal van de kust van Delmina, betreffende den boedel van Roelof Ulsen. In 1800 is met attestatie uit Den Haag te Brielle gekomen Pieter Muilman (Acta van 12 Januarij 1800). Den 27sten Junij 1850 is deze Pieter, geboren te 's-Gravenhage, eerst weduwnaar van Margaretha Sijbers (1), laatst van Catharina Mentzij, te Brielle gestorven. Hij was organist en klokkenist en legateerde f 100 aan de diakonie-armen der Ned. Herv. Gemeente te Brielle.

In plaats van Ds. Huijbers werd den 28sten Maart 1737 beroepen

Dionijsius du Toict, predikant te Katwijk aan Zee. 't Bericht ontvangen hebbende dat hij 't beroep zou aannemen, vroeg de Kerkeraad aan de Vroedschap de goedkeuring van het beroep (2). Zij werd verleend en den 16den Junij 1737 werd Du Toict te Brielle bevestigd. In Nov. 1743 ontving hij een beroep naar Utrecht. De beroepbrief werd niet overgebracht door gedeputeerden uit Utrecht maar overgezonden

(1) Zij is te Brielle begraven 30 December 1805, oud 29 jaar.

(2) Ook later werd de goedkeuring gevraagd na ontvangst van 't bericht des beroepene, dat hij bereid was te komen.

en 't beroep was reeds aangenomen, toen den 13den Nov. 1743 aan den Kerkeraad het ontslag van den beroepene gevraagd werd. Den 24sten Nov. 1743 hield Du Toict te Brielle zijne afscheidsrede.

Met goedkeuring van de Vroedschap werd den 26sten Sept. 1738 door den Kerkeraad besloten om voortaan niet meer de op het 12-tal, maar de op het 8-tal geplaatste heeren uit te noodigen te Brielle te komen preeken. In de vacature, door het emeritaat van Perizonius ontstaan, werd dat besluit voor de eerste maal uitgevoerd en in plaats van Perizonius werd den 16den Maart 1740 beroepen

Cornelis van der Zwet (Swet), predikant te Noordwijk-binnen, die den 19den Junij 1740 te Brielle bevestigd werd. Met behoud van zijn tractement van f 900 werd hij door de Staten van Holland bij akte van 11 Dec. 1751 emeritus verklaard, op verzoek, wegens ongesteldheid, na 24 jaren dienst. Hij mocht eerst aftreden, als zijn opvolger bevestigd zou zijn. Des Vrijdags, den 7den April 1752, nam hij van de gemeente afscheid met een leerrede over Eph. 6: 10. In den ouderdom van omtrent 51 jaren stierf hij te Delft den 4den Maart 1753 (1).

In plaats van Du Toict werd 1 April 1744 beroepen

Adrianus Becol, predikant te Noordwijk-binnen. Den 7den Junij 1744 werd hij te Brielle bevestigd. In de Acta van 12 Julij 1744 komt onder de met attestatie ingekomen personen voor Daniël Becol van Noordwijk-binnen. Deze Daniël werd begraven te Brielle den 9den Nov. 1750. De Acta van 26 Nov. 1750 gewagen van den dood van Daniël Becol, in leven „ontfanger van de Diaconie-middelen en de Leenbeurs" te Brielle. Die betrekking werd Daniël Becol, vader van den predikant, opgedragen den 19den Febr. 1750. In Aug. 1754 werd Adrianus Becol beroepen te Amsterdam. Door gedeputeerden werd den 26sten Aug. de beroepbrief overgeleverd aan den Kerkeraad. Den 1sten Dec. 1754 hield Becol zijne afscheidsrede. (2)

Ter vervanging van Van der Zwet werd den 23sten Jan. 1752 beroepen

Johannes Mess, predikant te Katwijk aan Zee, die den 9den April 1752 te Brielle bevestigd werd (3).

(1) Te Brielle werd in 1805 op belijdenis aangenomen Johanna van der Swet (Acta van 13 Oct. 1805), en kwam Mensje van der Swet in 1806 met attestatie van Maassluis (Acta van 13 Julij 1806).

(2) De Acta van 18 Jan. 1699 noemen Pieter Bekol, op belijdenis aangenomen. Den 16den Aug. 1697 werd te Brielle een kind gedoopt van Pieter Bekol. Den 29sten Mei 1703 werden begraven Marijtje Paket, huisvr. van Pieter Bekol, en één kind van haar in ééne kist.

(3) Zie over dezen predikant art. LXXIII van „De Brielsche Vroedschap". De Acta van 14 April 1754 noemen Aleida Mess, met attestatie gekomen van Venlo.

Bij akte van 3 Jan. 1764 werd Mess op verzoek door de Staten van Holland met de gewone bepaling emeritus verklaard. Zijn afscheidspreek, 10 Junij 1764 gehouden, had tot tekst Pred. 12 : 13.

Ter voorziening in de vacature, door het vertrek van Becol ontstaan, werd als naar gewoonte een 3-tal aan de Vroedschap aangeboden. Het bestond uit J. de Jongh te Krommenie, J. van Schelle te Bergen en J. Reijser te Muiderberg, en werd door de Vroedschap „geseponeerd" met verzoek aan den Kerkeraad om een nieuw 12-, 6- en 3-tal te maken. Het nieuwe 3-tal bestond uit andere personen en werd voor notificatie aangenomen. Castendijk, die op 't 3-tal stond, preekte niet op beroep, maar behoefde zulks ook niet te doen, daar hij predikant was in een stad, „hebbende stemme in staat," en vroeger besloten was dat zulk een predikant verkiesbaar was, al preekte hij niet op beroep. Den 9den December 1754 werd het beroep uitgebracht op

Robertus Castendijk, predikant te Medemblik. Den 11den Mei 1755 werd hij door Ds. Mess te Brielle bevestigd. Den 21sten November 1756 hield hij zijn afscheidsrede, daar hij beroepen was naar Haarlem.

Het duurde een jaar, voordat de vacature, door zijn vertrek ontstaan, vervuld werd. Het 3-tal, dat den 10den Januarij 1757 bij de Vroedschap inkwam en bestond uit H. Spijkers te Bovencarspel, J. G. Staring te Gouderak en Govardus Loeff te Rijsoord, werd eerst door de Vroedschap in deliberatie gehouden en vervolgens „geseponeerd". De Kerkeraad ging toen weêr aan 't werk, vulde het gros aan, maakte een 12-tal enz. en het nieuwe 3-tal werd door de Vroedschap voor notificatie aangenomen. Nadat een paar maal het 3-tal had moeten aangevuld worden doordat twee genomineerden niet op beroep wilden preeken, had de Kerkeraad de keus uit Wilhelmus Bartholomeus van de Casteele te Oud-Beijerland, J. de Jong te Krommenie en C. Cleijn te Lekkerkerk. In de vergadering van 27 April 1757, waarin de keus moest worden gedaan, stelde Ds. Muilman voor, „dewijl eenige saaken waaren voorgevallen, die aanleidinge gegeven hadden tot verwijderinge onder de leeden des Kerkeraads en stooringe der ruste in de gemeijnte selve en teffens ter faciliteering der approbatie van den te beroepen predikant, het lot te werpen tusschen Do. W. B. van de Kasteele en Do. C. Cleijn." Maar „dit soo voorsigtig als vriendelijk" voorstel werd met 9 tegen 8 stemmen verworpen. De voorstanders verklaarden toen zich verder van stemming te zullen onthouden en met 9 stemmen werd daarop Van de Kasteele beroepen. Gepolst, liet Van de Kasteele weten dat hij 't beroep naar Brielle zou aannemen, waarop het beroep ter approbatie werd aangeboden aan de

Vroedschap. In de Vroedschapsvergadering van 8 Mei 1757 staakten de stemmen over het al of niet approbeeren van 't beroep. De Voorzitter De Mirell meende een concludeerende stem te hebben en besloten werd in de notulen na te zien hoe vroeger in een dergelijk geval gehandeld was. Van 1544 af werden de notulen nagegaan, maar van een concludeerende stem des Voorzitters was niets gebleken. De Mirell stelde toen voor het lot te werpen, maar dat voorstel verwierf geen meerderheid, waarop bij meerderheid van stemmen 't beroep geïmprobeerd werd.

Uit de „Brielsche Jaarboeken" van J. Kluit, in M.S. aanwezig, is mij gebleken wat de reden was der verdeeldheid, welke er in die dagen bestond. Voordat het beroep uitgebracht was, hadden in de gemeente verzoekschriften gecirculeerd om een predikant te beroepen, die een Voetiaan was. De verzoekschriften werden door velen geteekend en de onderteekenaars verklaarden zich vóór Van de Kasteele. Door degenen, die het niet met Voetius maar met Coccejus hielden, werd Van de Kasteele, die, op beroep preekende, tot tekst had gehad Num. 24 : 17, gebrandmerkt als een leeraar van verdachte rechtzinnigheid. Lieden, die eerst hunne ingenomenheid met 's mans leerrede hadden betuigd, verketterden hem daarna en noemden hem „een draijer" of „tuimelaar". Wanneer hij werd beroepen, dan zou er een scheuring komen in de gemeente, dan ging de gemeente haar ondergang te gemoet. Aldus werd er gedacht en gezegd en de tegenstanders van Van de Kasteele vonden steun bij de predikanten. Voorziende, dat zij met hun geestverwanten in de minderheid zouden zijn, bleven de predikanten wel weg met hunne geestverwanten, wanneer er een kerkeraadsvergadering belegd was, zoodat de vergadering niet kon doorgaan. Dit bracht verbittering te weeg en men kwam van het een tot het ander. Toen de Vroedschap op Zondag 9 Mei bijeengekomen was, om over het al of niet approbeeren van het beroep te handelen, stond op 't marktplein vóór het stadhuis een groote menigte voorstanders van Ds. Van de Kasteele. Door velen werd dat „qualijk opgevat" als riekende naar oproermakerij en misschien heeft de houding der voorstanders van Van de Kasteele een andere uitwerking gehad dan zij gewenscht en verwacht hadden. Voor Van de Kasteele was de improbatie van 't beroep alles behalve aangenaam, maar weldra kreeg hij een vergoeding voor de teleurstelling, die hem aangedaan werd, dewijl hij een beroep naar Dordrecht ontving.

De Kerkeraad hervatte het beroepingswerk en plaatste op het 3-tal: G. Dekker te Dalfsen, J. de Jongh en C. Cleijn. De Vroedschap nam het voor notificatie aan en, daar de 3 heeren zich vroeger hadden

laten hooren, kon reeds den 1sten Sept. 1757 een beroep uitgebracht worden. Beroepen werd Cornelis Cleijn met eenparige stemmen. De Vroedschap en de Classe approbeerden het beroep en

Cornelis Cleijn werd den 20sten Nov. 1757 te Brielle bevestigd door Muilman, die preekte over Rom. 10 : 14, 15. Des namiddags hield Cleijn zijne intreêrede, die tot tekst had Jez. 28 : 23—26. Bij eene akte d.d. 6 Mei 1785 werd Cleijn op verzoek door de Staten emeritus verklaard. Op den 1sten April 1785 verzocht hij aan den Kerkeraad zijn ontslag en den 30sten Mei 1785 kreeg hij zijn ontslag van de Vroedschap. Den 3den Jan. 1788 is hij te Brielle begraven, oud bijna 75 jaar. Zie over hem art. CXXXII van „De Brielsche Vroedschap".

In plaats van Ds. Mess werd den 2den April 1764 beroepen

Franciscus Johannes Brouwer, sedert 1748 predikant te Schelluinen, die den 17den Junij 1764 bevestigd werd door Cleijn naar aanleiding van Jer. 15 : 16, en des namiddags zijne intreêrede hield over Ezech. 40 : 2—4. Den 2den Sept. 1798 vierde hij zijn 50-jarigen dienst met een preek over 2 Sam. 7 : 28. Den 2den Julij 1802 toonde hij een extract uit de besluiten van het Staatsbewind der Bataafsche Republiek, waaruit bleek dat hij op verzoek emeritus was verklaard en hij werd daarop door den Kerkeraad eervol ontslagen. Den 18den Julij 1802 hield hij zijne afscheidsrede naar Joh. 14 : 30a. Hij was ruim 77 jaar oud en had meer dan 53 jaar dienst. Den 20sten Mei 1803 is hij, 78 jaar oud, gestorven en den 23sten begraven, nalatende 2 zonen en 3 dochters. Zijne huisvrouw Christina Johanna Beverlo, volgens „De Navorscher", 1886, blz. 63 (1), geboren te Andel Julij 1735, is 26 November 1796 begraven, 61 jaar en ruim 4 maanden oud (2). Een kind van het echtpaar werd begraven 22 November 1765. De twee zonen, die het naliet, waren Johannes, over wien men zie art. LXVII van „De Brielsche Vroedschap", en Leonardus Johannes Beverlo, die in zijns vaders plaats te Brielle predikant werd. De 3 dochters waren Elisabeth Johanna, geboren 1755, gestorven te Brielle 21 Mei 1826, Alida Elisabeth, geboren 1758, gestorven te Brielle 20 April 1830, Benjamina Willemina, geboren 1759, gestorven te Brielle 24 Februarij 1843. Zij werden te Schelluinen geboren. In 1838 ontving de Ned. Herv. Gemeente te Brielle een certificaat van f 1000, ten behoeve harer armen gelegateerd door

(1) Aldaar staat dat haar man werd geboren 3 Januarij 1725 en stierf 28 Mei 1803. In plaats van 28 te lezen: 20.

(2) Haar moeder, Alida Elisabeth Cuperus, weduwe van Dr. Leonard Johan Beverlo, in leven predikant te Op- en Neder-Andel, werd 1 October 1777 te Brielle begraven.

Johannes Brouwer. In 1843 ontving zij f 1800, gelegateerd door Mej. B. W. Brouwer met de bepaling dat de rente uitsluitend bestemd zou zijn voor de inrichting der spijsbedeeling aan de armen in den winter.

Ter vervanging van Muilman moest herhaaldelijk een drietal worden aangeboden aan de Vroedschap, dewijl genomineerden niet kwamen preeken op beroep. Op advies van de Vroedschap werd, toen volgens den regel het drietal voor de 3de maal aangevuld moest worden, afgeweken van het gebruik om heeren, die niet gepreekt hadden, niet in aanmerking te laten komen, en met goed gevolg werd op den 31sten Julij 1771 beroepen

Henricus Weijland, predikant te Puttershoek. Den 10den November 1771 werd hij door Brouwer bevestigd. De bevestiger had tot tekst Jez. 62 : 6, de bevestigde 2 Cor. 5 : 20. In Junij 1772 ontving Weijland een beroep naar Nijmegen, dat hij aannam. Den 30sten Augustus 1772 nam hij te Brielle afscheid. Zijn tekst was Ps. 138 : 8. Den 23sten Febr. 1772 is Henricus Weijland, j.m. van Leiden, te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 9 Maart te Schoonhoven getrouwd met Elisabeth Croesen, weduwe van Anthoni Struik, te Schoonhoven.

Den 4den Julij 1772 werd, onder protest van een oud-burgemeester, die oordeelde dat over deze zaak niet staandevoets moest worden beslist, door de Vroedschap besloten ter vermijding van zwarigheden het preeken op beroep af te schaffen. Zooals vooral in den laatsten tijd was gebleken, werden de heeren al minder belust op het komen preeken op beroep. Bij de voorziening in de vacature, door het vertrek van Ds. Weijland ontstaan, regelde de Kerkeraad zich naar het besluit van de Vroedschap en eenparig werd den 13den September 1772 beroepen

Johannes Wilhelmus Kraals, predikant te 's-Gravesande. Hij werd den 13den December 1772 bevestigd door Ds. Cleijn, die tot tekst had 2 Tim. 3 : 16 en 17; des namiddags deed hij zijn intreêrede naar 2 Cor. 12 : 19. Den 2den October 1773 werd den Kerkeraad bericht, dat Ds. Kraals een beroep naar Deventer had aangenomen. Hij kreeg zijn ontslag en preekte 31 October 1773 afscheid. Zijn tekst was 1 Petr. 5: 10 en 11.

In zijn plaats werd den 15den November 1773 beroepen Petrus Paludanus, predikant te Wassenaar. Hij nam het beroep aan en had het plan den 23sten Januarij 1774 zijn intrede te Brielle te doen, maar den dag daarna stierf hij te Wassenaar aan de kinderziekte, in den ouderdom van 31 jaren en 3 maanden, met achterlating van eene weduwe (1). Daarop

(1) In 1641 werd te Zuidland beroepen Jacobus Paludanus, predikant te Cillaarshoek. Hij stierf te Zuidland 28 Febr. 1645.

werd 22 Februarij 1774 beroepen met goed gevolg

Gerhardus van de Kasteele, predikant te Meliskerke, den 29sten Mei 1774 bevestigd door Ds. Brouwer, die tot tekst had 2 Cor. 8: 23, 24. De tekst van den bevestigde was 2 Joh. 3. Den 7den Mei 1799 is hij te Brielle gestorven, na bijna 25 jaar als predikant te hebben gearbeid, in den ouderdom van 72 jaar en 2 maanden, aan verval van krachten. Men zie over hem „De Brielsche Vroedschap", art. CXXXI.

Ter voorziening in de vacature Cleijn werden op het drietal geplaatst Franciscus van de Kasteele te Nieuwerkerk in Zeeland, Fr. Glashorst te Ouderkerk aan den Amstel en Johannes de Stoppelaer te Schipluiden. Daar Glashorst een beroep aannam naar Delfshaven, werd in zijne plaats genomineerd Jacobus Groeneveld te Monster. Met het lot tegen De Stoppelaer werd 14 Junij 1785 beroepen

Jacobus Groeneveld, die den 28sten Augustus 1785 door Van de Kasteele bevestigd werd met een leerrede over 1 Cor. 4 : 1, 2. De tekst van den bevestigde was Hoogl. 4 : 15, 16. In October 1788 nam Groeneveld een beroep naar Middelburg aan en den 19den October 1788 preekte hij afscheid naar Eph. 6 : 23, 24.

In plaats van Groeneveld werd 13 November 1788 beroepen

Dirk Munting (1), predikant te Charlois. Hij werd 8 Maart 1789 te Brielle bevestigd door Brouwer, die tot tekst had 1 Thess. 5 : 12, 13. De bevestigde hield des namiddags zijn intreêrede naar Marc. 16 : 20. Blijkens de Acta van 14 October 1812 verzocht Munting toen aan den Kerkeraad een getuigschrift, daar het hem na een meer dan 30jarigen dienst om verschillende redenen geraden scheen zijn ontslag te verzoeken. Een loffelijk getuigschrift werd hem toegezegd, maar behoefde niet te worden gebruikt. Munting toch bleef nog onderscheidene jaren werkzaam te Brielle. Den 8sten Maart 1814 herdacht hij zijne 25-jarige werkzaamheid te Brielle in eene rede over 2 Sam. 7 : 18. De godsdienstoefening werd toen opgeluisterd door koorgezang. Op den 1sten April 1822 herdacht hij des avonds op burgemeesterlijk verzoek de verlossing van het Spaansche juk vóór 250 jaar, in een leerrede over Deut. 4 : 9. Den 4den Januarij 1825 kwam bij den Brielschen Kerkeraad een schrijven in van den Minister van den Herv. Eeredienst, houdende kennisgeving dat aan Ds. Munting op verzoek eervol emeritaat was verleend. Den 17den April 1825 hield de leeraar zijne afscheidsrede, wier tekst was Phil. 4 : 23; hij vertrok van Brielle naar Hoorn en stierf te Leiden. Bij Yda Sophia Pot won

(1) In het „Alg. Ned. Familieblad", 1887, blz. 95, vermeldde ik Heyndrick Muntyngh.

hij te Brielle: Dirk, gedoopt 15 Nov. 1789, begraven 21 Dec. 1789; Anna Elisabeth, geboren 28 Junij 1792, 7 Augustus 1810 als j.d. te Brielle getrouwd met Petrus Casimir Schregardus, weduwnaar van Jacoba Joanna Clarisse, geboren te Arnhem en wonende te Amsterdam; Johannes Pieter, geboren 10 Sept. 1794, 12 Oct. 1816, toen hij beroepen predikant te Sprang was, te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 21 Oct. te 's-Gravenhage getrouwd met Cornelia Maria Jacoba de Koning, oud 20 jaar, geboren te 's-Gravenhage, dochter van Cornelis Casparus de Koning en Frederika Scheurleer, beiden overleden. Yda Sophia Pot werd 15 Dec. 1800 te Brielle begraven, oud ruim 49 jaar, nalatende 4 kinderen. In 1801 werden te Brielle op belijdenis aangenomen Willem Nicolaus Munting en Catharina Adriana Munting (Acta van 12 Julij 1801). In Aug. 1804 is Ds. Dirk Munting, weduwnaar, te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 2 Sept. te Willemstad getrouwd met Carolina Papet, weduwe aldaar. Als huisvrouw van Munting is Carolina Papet (1) te Brielle gestorven 24 Januarij 1820, oud 73 jaar, nalatende een' voorzoon.

In 1799 was er door den dood van Van de Kasteele eene vacature en het beroepingswerk werd toen en in 1802 niet aangevangen met het vragen van handopening aan de Stedelijke Regeering. Ook werd aan die Regeering geen drietal meer aangeboden ter approbatie en geen goedkeuring meer gevraagd van het uitgebrachte beroep. Aan de Regeering werd bij het ontstaan van een vacature daarvan alleen kennis gegeven en aan die kennisgeving werd gevoegd de vraag, of de Regeering zorgen zou voor de betaling van de beroepingskosten. Nadat een beroep was gedaan, werd aan de Regeering „inwoning" verzocht voor den beroepene.

In plaats van Van de Kasteele werden vruchteloos beroepen 9 Junij 1799 diens zoon Reinier Pieter van de Kasteele, predikant te Breda, en 14 Julij W. Molenaar te Maassluis. Daarna, den 4den Augustus 1799, werd met goed gevolg met eenparige stemmen beroepen

Johannes Samuël van Staveren, geboren te Leiden, predikant te Vinkeveen, die den 13den October 1799 bevestigd werd door Munting, wiens tekst was Col. 4 : 17 De tekst van de intreêrede was Hand 20 : 24. In October 1806 kreeg hij een beroep naar Kampen. Groot was de aandrang van de gemeente en haren Kerkeraad om hem voor dat beroep te doen bedanken.

(1) Den 2den Augustus 1807 is te Brielle gestorven Hendrica Papet, wonende te Bergen-op-Zoom, ongehuwd, oud 26 jaar. Den 6den Mei 1822 is te Brielle gestorven Georgina Alida Papet, geboren te Brielle 15 Maart 1740, oud 82 jaar, ongehuwd.

Door eenige vermogende gemeenteleden werd „een plan gemaakt" om het tractement te verhoogen en zij brachten het zoo ver dat den leeraar f 425 jaarlijks meer kon worden toegezegd. Voor dien aandrang bezweek Van Staveren en hij verbond zich den 2den November opnieuw aan de gemeente met eene leerrede over 1 Thess. 2: 8. In September 1814 kreeg hij een beroep naar Haarlem, dat hij aannam. Den 9den Februarij 1815 werd zijn losmaking verzocht en toegestaan. Den 19den Februarij hield hij zijne afscheidsrede, wier tekst was Ef. 3 : 15—21. Men zie over hem art. XCIX van „De Brielsche Vroedschap."

Ter vervanging van Brouwer werd den 19den Julij 1805 beroepen zijn zoon

Leonardus Johannes Beverlo Brouwer, predikant te 's-Gravesande, die den 17den October 1802 door zijn' vader bevestigd werd. Wegens diens zwakken toestand werd het formulier gelezen door Ds. Munting. De vader had tot tekst 1 Cor. 16 : 10; de intreêrede des zoons Ps. 90: 16, 17. In 1806 nam hij een beroep naar Utrecht aan en den 6den Julij van dat jaar hield hij te Brielle zijne afscheidsrede, die tot tekst had Luc. 4: 42b, 43. De Raad der stad Brielle gaf hem den 26sten Junij 1806 op de meest eervolle wijze zijn ontslag, ook als lid der plaatselijke armencommissie en als scholarch. Volgens opgave in „De Navorscher", 1886, blz. 63, werd hij in 1794 predikant te Maasdam, in 1797 te 's-Gravesande; werd hij geboren in 1767 en stierf hij te Utrecht, ongehuwd, 18 Mei 1829. Deze datum is ook als sterfdag vermeld in eene Resolutie van Burgemeesters en Wethouders dd. 29 September 1829, waaruit blijkt dat de overledene f 1000 aan de kerk te Brielle gelegateerd had en f 1000 aan de diakonie-armen aldaar.

Na het vertrek van Brouwer werden ter voorziening in de vacature weer als vroeger, en toen voor de laatste maal, handopening en approbatie van drietal en beroep gevraagd aan de Stedelijke Regeering. Den 3den Augustus 1806 werd beroepen Gabriël Vroom, predikant te Rijswijk. Deze leeraar bedankte, waarna een commissie benoemd werd om een paar predikanten in hunne gemeente te gaan hooren. De benoeming van zulk een commissie had misschien vroeger reeds plaats, maar ik vond er eerst in de Acta van 19 Augustus 1806 melding van gemaakt (1). De twee gehoorde heeren voldeden uitnemend en den 29sten Augustus 1806 werd beroepen

(1) In 1815 werd uit de Leênbeurs geput ter bestrijding van de kosten, gevallen op het gaan hooren van predikanten. Ook later geschiedde zulks, maar in 1816 werd bepaald, dat wie predikanten wilde gaan hooren, dat voor eigen rekening doen moest. Later werd voor dat doel weêr de Leênbeurs aangesproken.

Willem Schintzel, predikant te Hillegondsberg. Ook deze bedankte, waarna op den 26sten September 1806 eenparig werd beroepen

Hermannus Pauw, predikant te Breda, die den 7den December 1806 door Ds. Van Staveren bevestigd werd met een preek over 1 Cor. 3: 9a (1). De intreerede van Ds. Pauw had tot tekst Jac. 1: 21b—25. Deze predikant nam een ijverig deel aan de werkzaamheden ter bevrijding van Den Briel van het Fransche juk (2). Zeker tot belooning van hetgeen hij gedaan had, werd hij in 1816 benoemd door den Koning tot predikant bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente te Brussel (Acta van 8 Mei 1816). Hij nam de benoeming aan en hield den 18den Augustus 1816 te Brielle zijn afscheidsrede over Hand. 15: 29b. In 1830 moest hij uit Brussel vluchten en ging hij naar Breda, waar hem 't emeritaat werd verleend. Den 12den April 1852 herdacht hij te Kampen, dat hij 60 jaar geleden 't ambt van leeraar aanvaardde. Te Breda is hij 23 Februarij 1856 gestorven, oud ruim 85 jaar.

Toen Van Staveren het beroep naar Haarlem aangenomen had, was er een nieuwe orde van zaken gekomen en moest de machtiging om in de vacature, die ontstaan zou, te voorzien, aangevraagd worden bij den Souverein. Daar de gemeente geen 3000 zielen meer telde, had zij volgens de gemaakte bepaling geen recht op een 3den predikant; met 't oog daarop werd er een commissie afgevaardigd om met den Koning, den Minister van Binnenlandsche Zaken en den Commissaris-Generaal tot de kerkelijke Zaken te spreken en het gevolg was dat er een Kon. Besluit verscheen, waarbij een 3de predikant toegestaan werd. Genoemd Besluit luidt aldus:

Wij Willem, bij de gratie Gods Prins van Oranje Nassau, Souverein Vorst enz.

Gehoord het Rapport van onzen Secretaris van Staat voor de Binnenl. Zaken van den 7 Nov. ll. N°. 11, gerequireerd den 15 Oct. ll. N°. 21 op het Rekwest van den Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente van den Brielle om daarbij aangevoerde redenen vrijheid verzoekende tot het vervullen der derde predikantsplaats, welke aldaar zoude vakant worden door het vertrek van J. S. van Staveren naar Haarlem.

En in aanmerking genomen: dat, schoon de Hervormde Gemeente in den Brielle niet meer dan 2850

(1) De Acta van 11 Januarij 1807 berichten de komst van Sara Maria Wolterbeek, met attestatie van Breda.

(2) Men zie wat ik schreef in een artikel, met het opschrift: „1813 — 1 December — 1888," geplaatst in het Weekblad van Voorne enz., nummer van 1 December 1888.

zielen (1) bevat en dus beneden het getal is van 3000, 'twelk regt geeft tot het behouden van drie predikanten, dit getal echter kan geacht worden aanwezig te zijn, daar de aldaar wonende Lutherschen den Hervormden Godsdienst mede bijwonen en daarenboven den Brielle, als eene niet onbelangrijke vesting, steeds van guarnizoen is voorzien.

Dat de Hervormden van den Brielle op eene loffelijke wijze hebben zorg gedragen voor de aanzuivering van de achterstallige traktementen hunner predikanten en uit dien hoofde verdienen bij hunne godsdienstige voordeelen bewaard te worden.

En dat Wij daarenboven gaarne bewijzen willen geven van onze toegenegenheid voor eene stad, weleer de wieg en bakermat der Nederlandsche Vrijheid, welke ook in deze dagen met zooveel mannenmoed het juk eener vreemde overheersching wist te verbreken en mede te werken tot herstel der Nationale onafhangelijkheid.

Hebben goedgevonden en verstaan, behoudens de bepalingen, welke deswegens in het vervolg zouden kunnen gemaakt worden, aan de Hervormde Gemeente van den Brielle toe te staan het behoud van drie predikanten met autorisatie op Onzen Secretaris van Staat voor de Binnenl. Zaken tot het verleenen van handopening ter vervulling der thans vaceerende predikantsplaats.

Zullende een afschrift dezer gezonden worden aan Onzen Secretaris van Staat voor de Binnenl. Zaken, ten einde voor de uitvoering zorg te dragen.

's Gravenhage den 8 Nov. 1814.

Willem.

Ter ordonnantie van Z. K. Hoogheid
De Algemeene Secretaris van Staat
A. R. Falck.

Op grond van dit besluit handopening verkregen hebbende, beriep de Kerkeraad den 3den Maart 1815 Ds. J. W. van den Broek te Waardenburg en Nerijnen. Deze bedankte voor het beroep. Den 23sten Maart andermaal beroepen, bedankte hij wederom. In de vergadering van 6 April 1815 werd uit het geformeerde 3-tal Ds. Clement beroepen. Eenige leden der vergadering, die het beroep niet dadelijk wilden uitgebracht hebben, maar eerst na 14 dagen, verwijderden zich na de formeering van het 3-tal, en protesteerden later tegen de wettigheid van het uitgebrachte beroep. Clement nam het beroep aan, en na de ontvangst van de missive, waarin hij zulks meldde, stelde een ouderling voor, „ten einde de plaats hebbende scheuring en verbittering bij den Kerkeraad en verdeeldheid in de Gemeente, veroorzaakt door het geheele werk der beroeping, in der minne te vereffenen", een brief te verzenden aan Ds. Clement, waarin hem zou worden aangeraden te schrijven aan den Kerkeraad „alsof de brief, waarin hij zich voor het beroep verklaarde, niet was afgezonden", en die tevens de verzekering zou bevatten dat hij „met eenparigheid en ten genoegen van Kerkenraad en gemeente" beroepen zou worden. Maar met meerderheid van stemmen werd het voorstel verworpen. Het beroep werd door de Classe en den Souverein goedgekeurd en de predikant van Coevorden,

(1) Een telling, door 3 diakens in 1814 gedaan, gaf volgens de Acta van 12 October 1814 een getal van 2942.

Gerrit Boudewijn Clement, werd den 12den November 1815 te Brielle bevestigd door Ds. Pauw, die sprak over Spreuken 25 : 13. Des namiddags deed hij zijne intrede met een leerrede, die tot tekst had 1 Tim. 1 : 15. Hij overleed aan de cholera den 6den Augustus 1833 in den ouderdom van 49 jaren (1).

In plaats van Pauw werd 13 September 1816 beroepen

Frederik Hendrik van Berck Colenbrander, predikant te Lienden, die 1 December 1816 bevestigd werd door Clement, die toen de verlossing van Den Briel van het Fransche juk herdacht, naar aanl. van 1 Cor. 1 : 13, 24. Colenbrander hield zijne intreêrede naar aanl. van Joh. 4 : 34. In Jan. 1821 ontving hij een beroep naar Amsterdam, dat hij aannam. Den 21sten Junij 1821 werd hij eervol ontslagen van zijne betrekking tot den Kerkeraad en de Gemeente van Brielle, waarna hij den 24sten Junij afscheid nam met een toespraak over 3 Joh. : 4.

Ter vervanging van Colenbrander werden door den gecombineerden Grooten Kerkeraad vruchteloos beroepen A. Verweij, predikant te Leidschendam en Wilsveen op 5 Julij 1821, A. Schim van der Loeff te Bolsward op 9 Augustus 1821, Nanning Berkhout te Sneek op 13 September 1821. Met goeden uitslag werd vervolgens den 25sten October 1821 beroepen

Dirk Bax, predikant te Ek en Wiel, die 12 Mei 1822 bevestigd werd door Thomas Hoog, predikant te Rotterdam, met eene toespraak over 2 Cor. 8 : 23b en 24, en zijne intrede des namiddags deed met een leerrede over Matth. 13 : 37c. In 1827 nam hij een beroep naar Zutphen aan en den 25sten Maart van dat jaar nam hij afscheid van de Brielsche gemeente, sprekende over 1 Cor. 16 : 23, 24. Hij werd geboren te Rotterdam 17 Februarij 1793, studeerde te Leiden

(1) In 1768 kwam Cornelia Clement te Brielle met attestatie van Hulst. Den 5den November 1791 trouwden te Brielle Dirk Clement, met attestatie van Amsterdam ingekomen (Acta van 17 Julij 1791), j.m. en Alida Harmensse, j.d. — Sara Fransina Clement trouwde met Jan Christiaan Huysman.

en werd in 1821 Theol. Dr. In hetzelfde jaar werd hij predikant te Ek en Wiel. In April 1837 is hij te Rotterdam verbrand; den 29sten April werd hij begraven. Een schets van zijn karakter gaf J. van der Willigen in den Gelderschen Volksalmanak van 1838, blz. 210—214. Men zie voorts over hem art. XCVII van „De Brielsche Vroedschap."

In plaats van Munting werd 24 Februarij 1825 beroepen A. Brown te „Elkum." Deze bedankte, waarop wederom met ongunstig gevolg tot tweemalen toe, op 7 April en 2 Mei, werd beroepen J. van der Feltz te Katwijk-binnen. Met het gewenschte succes werd 26 Mei 1825 beroepen

Hubert Philippus de Kanter, predikant te Zoelen. Aldaar nam hij 18 September afscheid, sprekende over 1 Joh. 3: 28a. Te Brielle werd hij 2 October 1825 door Clement bevestigd met 2 Cor. 13:9b en deed hij zijne intrede met Col. 3: 11b. Hij bleef te Brielle werkzaam tot in 1862. Den 10den April van dat jaar had de „losmaking" plaats, nadat hij op 1 April het eervol emeritaat had verkregen. Den 23sten Maart 1862 sprak hij voor de laatste maal over de slotwoorden van den Catechismus en nam aan 't einde een hartelijk afscheid van de gemeente. Men zie over hem art. LXVII van „De Brielsche Vroedschap."

De vacature, door het vertrek van Bax ontstaan, werd vervuld door

Jacob Carel van de Velde, predikant te Delfshaven, den 8sten April 1827 te Brielle beroepen en aldaar door De Kanter bevestigd den 23sten September 1827. De bevestiger had tot tekst 2 Cor. 1: 4, de bevestigde 2 Cor. 12: 9b. Beroepen te Zutphen, ging Van de Velde derwaarts. Den 22sten Februarij 1833 had de losmaking plaats en den 24sten Februarij hield Van de Velde zijne afscheidsrede naar aanl. van 1 Thess. 4:1.

In plaats van Van de Velde werd den 28sten Februarij 1833 beroepen

Joannes Tenckinck, predikant te Voorschoten; hij bedankte, doch den 18den April 1833 andermaal beroepen, nam hij het beroep aan en werd den 1sten September 1833 door De Kanter bevestigd met een rede over 2 Cor. 13: 9. De bevestigde hield zijne intreêrede over Rom. 10: 14. Den 18den October 1855 is hij, 55 jaar oud, te Brielle gestorven. Hij werd geboren te Venhuizen en was een zoon van Jan Willem Coenraad Tenckinck en Elisabeth Catharina Bouwer, welke echtelieden te Zaandam overleden. Hij had tot echtgenoot Henriëtta Susanna Wilhelmina Vereul, die hem dochters en een zoon schonk, Willem Adriaan, welke bij 't overlijden zijns vaders burgemeester van Hellevoetsluis was. Die zoon is als weduwnaar van S. A. C. A. Boonders en als oud-burgemeester van Hellevoetsluis te Amsterdam den 3den November 1901 gestorven in den ouderdom van 76 jaren.

In plaats van Clement werden vergeefs beroepen den 8sten Mei 1834 M. M. Schim van der Loeff te Barendrecht, 12 Junij H. Bron te Gouderak en 31 Julij Pijzel te Ellecom. Met goed gevolg werd den 4den September 1834 beroepen

Dr. Nicolaus van der Tuuk Adriani, predikant te Deijl en Enspijk. Den 7den December 1834 werd hij te Brielle bevestigd door Tenckinck met een rede, die tot tekst had 2 Cor. 8: 23, 24. De bevestigde sprak des namiddags over Joh. 1 : 43a. Onderscheidene jaren was hij secretaris van het College van Curatoren der Latijnsche school alsmede scriba en quaestor van het Classicaal Bestuur van Brielle. Den 22sten April 1878 herdacht hij zijne vijftigjarige Evangeliebediening, waarna hij benoemd werd tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw. Hij was te Brielle werkzaam tot in 1885, toen hem op verzoek 't emeritaat werd verleend. Den 27sten September 1885 nam hij afscheid van de Brielsche gemeente met Hand. 4: 12 en daarna vertrok hij naar Kralingen, waar hij 17 April 1899 stierf, oud 94 jaar. Hij werd geboren te Tjalleberd den 31sten Augustus 1804 en was een zoon van Marcus Jan Adriani, gestorven 5 December 1845 te Oude Pekela, waar hij predikant was, in den ouderdom van 74 jaren en ruim 9 maanden. Marcus Jan was schoolopziener, ridder in de orde van den Ned. Leeuw en lid van onderscheidene vaderlandsche genootschappen en maatschappijen. Den 12den Augustus 1794 trouwde hij met Alagonda van der Tuuk, als zijne huisvrouw gestorven te Oude Pekela den 23sten Augustus 1844, in den ouderdom van 73 jaren en ruim 5 maanden. De zoon Nicolaus studeerde eerst te Groningen en vervolgens te Utrecht, waar hij den 29sten September 1827 gepromoveerd is tot theol. dr. op eene „dissertatio theologica de ultimarum Christi perpessionum περιστάσεσιν, ab evangelistis ex vero narratis." Te Deijl c. a. werd hij als predikant bevestigd 20 April 1828. Den 10den Nov. 1830 trad hij te Rotterdam in den echt met Constantia de Jongh, 22 April 1807 te Sneek geboren dochter van den Rotterdamschen predikant De Jongh, gestorven te Kralingen 20 December 1893. Zij schonk haren man de volgende kinderen:

1. Marten Adriaan, geboren te Deijl 1 Augustus 1833. Hij studeerde te Utrecht in de theologie, werd in 1856 proponent, 12 Julij 1857 bevestigd als predikant te Cothen, in 1863 te Oud-Loosdrecht, in 1866 te Harlingen, 7 December 1873 te Maarssen.

(Wordt vervolgd).

Namen van regeeringspersonen, R. K. geestelijken, predikanten enz., in de dorpen van „Kennemerland, in Brederode en de Bajuwschap van den Landen van Bloys," tot aan het begin der 19e eeuw.

DOOR

W. P. J. OVERMEER.

(*Vervolg*).

Cornelis Willemsz. Timmerman,
Jacob Willemsz.,
Cornelis Claesz. Krynen,
Poulus Pietersz. Schuyt,
Symon Dircksz. Ouden-dijk,
} Schepenen.

Hessel Jansz. Bronkenburgh, Secretaris.

In 1714 was alhier Schout en Secretaris *Adrianus van Coevenhoven*. Hij komt 't laatst voor op de lijst van 1725—1726, terwijl op de lijst van 1722—1723 voorkomt als zoodanig *Johannes van Coevenhoven*, die echter na 1726 deze functie vervulde tot aan 1770—1771 en opgevolgd werd door *Adriaan van Koevenhoven*. Hij is in 1803—1804 opgevolgd door *J. Karshoff*, die in 1806—1807 alleen den post van Secretaris vervulde, terwijl het Schoutambt toen bekleed werd door *Jan de Wit*.

Eenige Inwoners.

Claes Dircsz.,
Diert Taemsz.,
} Inwoners te Heemskerk, 1433.

(Utr. Cart. No. 622, en B. B. H. IV, 257).

Baert Jan Michielszoon,
Dirc Gherijtsz.,
Dirck Mathijsz.,
Aeff Michiel Diertsdochter,
Dirc Michielsz.,
Maerten Pietersz.,
Bartholomeus Govertsz.,
Symon Jonghe Jansz.,
Pouwels Gherijtszoon,
Gheryt Pouwelsz.,
Claes Henricz.,
Baert Spierinck,
} Inwoners te Heemskerk, 20 September 1470.

(B. B. H. IV, 258 en 259. Inv. Arch. Haarl. I. no. 1863.)

Maarten van Heemskerk. Schilder, geb. 1498 alhier en overleden 1 October 1574. Hij was de zoon van *Jacob Willemszoon van Veen*. Zie over hem o.m. *v. d. Aa*, Biographisch Woordenboek, *van Mander*, *Kram*, *Immer-zeel*, Bijdragen voor de geschiedenis van het Bisdom Haarlem, Dl. XXI, 282—303, alwaar eene belangrijke bijdrage over hem voorkomt door den heer *C. J. Gonnet*, enz. In het welbekende werk van Dr. *A. van der Willigen Pz.* „Les artistes de Harlem". (1) komt de volgende genealogie voor (blz. 173).

(1) Harlem, Les Heritiers *F. Bohn* et La Haye, *Mart. Nijhoff*. 1870. 8°.
Zie ook van den zelfden schrijver: Geschiedkundige aanteekeningen over Haarlemsche Schilders ..... Haarlem, De Erven *F. Bohn*, 1866 8°.

Généalogie de Mre. Marten van Heemskerk.

Jacob Willemz. van Veen, † 26 Sept. 1532.

Marten Jacobsz. van Heemskerk nat 1498 ob. 1 October 1574. épousa: 1. Maria Jacob Koningsdr. 2. Marritgen Gerrits.	Willem Jacobsz.	Neeltgen Jacobsdr. mariée avec Dirck	Claes Dircksdr.	Gerritgen. Jacobsdr. mariée avec Gerrit..
Jacob Willemsz. dés herité.	Jacob Dirksz. van der Heck herita la par de Jacob Wilemsz. et Grietje Dirksdr., et reçut donc les 5/9 de la succession.	Grietgen Dircksdr. mariée avec Daniel Arentsz. Apothécaire à Harlem. Déshérité.		Hillegondt Badt. Anna Gerritsdr.

Nicolaas van der Heck.

Cornelis van der Heck bourgeois d' Alkmaar. 1662.	Aernold van der Heck Mre. Chirurgien à La Haye. 1662.

In Heemskerk bestaat nog een door hem opgericht monument, versierende zijns vaders graf. Ten zuiden van de Kerk bevindt zich een hardsteen obelisk, bekroond met een gesmeed kruis en rustende op een gemetselden voet; aan de westzijde dier abelisk is uitgehouwen het portret van *Jacob van Veen Willemszoon* en profil, in vlak relief en daaronder leest men:

D. O. M.
JACOBO. VENIO.
GVILELMI. F. PA
RENTI. CARISS.
MARTINVS. HEMS
KERK. PIETATIS
ERGO.
VIX. AN. LXXIX.

Lager ziet men, in vlak relief, een engel staande op een doodshoofd en een paar doodsbeenderen, eene toorts uitdoovende. Met het onderschrift:

COGITA. MORI.

Geheel onderaan staat het wapen van *Mr. Maerten* en het jaartal 1570 (1).

Aan de Oostzijde der zuil leest men: hier. leyt. begraven. Jacob. Willemsz. van. Veen. ende. Starff. den. XVj. dach. September. A° XVcXXXV. end. heeft. geleeft. LXXIX. jaer.

Extract uit de Processen, raeckende het Vechten en Mes-trecken." d.d. 3 Februari 1563.

Wij *Jan Symonsz.* Schout,
Lambrecht Willemsz. ende
Ysbrant Willemsz, schepenen in den Banne van Heemskerck, oirconden met dezen, dat voor ons Compareerde
Claes Ysbrantsz. oudt omtrent 72. Jaren;
Willem Willemsz. oudt omtrent 69. Jaren;
Gerrit Gerritsz. oudt omtrent 65. Jaren;
Cornelis Dircksz. oudt omtrent 59. Jaren;
Louwerens Gerritsz. oudt omtrent 50. Jaren;
Rechtelijck verdaeght ten versoecke van Meester *Godevaert van Moschozelle*, als Cecommitteerde van Heere
Nicolaes, Heer van Assendelft ende van Heemskerck &c. Heer

(1) *Karel van Mander* geeft in zijn schilderboek de volgende zinnebeeldige verklaring van dit wapen: Onder aen comt zijn wapen, in welcke comen boven op de rechte zijde een half dobbel Arent, op de slinker een Leeuw: onder dese over dweers ghedeelt wesende, comt eenen naeckten arem, hebbende inde hant een Pen oft Pinceel, boven in den arem ghevleughelt, den elleboogh rustende op een Schiltpadde, wesende (als ick acht) 't advijs van *Appelles*, van niet te traegh in arbeyt te wesen, noch den geest met al te veel wercken niet t'overladen, ghelijck *Protogeni* voor ghehouden wiert, als elder verhaelt is.

Willem van Lockhorst, uyt den naeme van zijne Vrouw Moeder Vrouwe van Heemstede, ende
Huybrecht van Vliet, uyt den naeme van *d' Ambachts-Vrouwe van Heyloo*, omme vander Waarheydt getuygenisse te geven, ende hebben
Gerrit Gerritz, ende
Cornelis Dircksz. getuygen voornoemt, bij den eedt die zij, als jegenwoordigh Schepenen van Heemskerck, in 't stuck van 't selve hem Officie, gedaen hebben, ... enz. (*Lams* 258.)

Cornelis Dircksz., Zie over hem ook *Lams*, 239 en 284.

Louris Jansz., *Hendrick Lourisz.*, } Inwoners van Heemskerk in 1600. (*Lams*, 141—143).

Cornelis Lourisz. Stuyffvesant. Inwoner van Heemskerk 1656.

(Zie over hem B. B. H. IX, 373—374).

In de reeds genoemde „Keuren ende Ordonnantiën, gemaeckt ende geordonneert over den Banne van Heemskerk" d,d. 10 Juni 1659 (zie bl. 256) komt o.m. voor
*Louris Dircksz*ens, wiens tuin lag „opte Wijckwegh".
Wert mede gekeurt de wijde Watering vande Sant-Venner-beeck, schoon ende klaer op te maecken, ende van
Hillegont Jans lant af 12. voeten wijdt, ende van daer vervolgende tot
Jan Hendricksz. landt, schoon en klaer opte maecken, die Legers ende Stoepen tien voeten wijt, vervolgende ende bêginnende vande Leen-Kamp af tot
Dirck Egbertsz. lant de wateringe 14. voeten wijdt, Schoon ende Klaer van Sartigen-Ven tot aen Merquetten Hoy-Sloot 18. voeten wijt, den Herfst-Schou te beschouwen, opte boeten van twee Stuyv.

De Sloot van Kost-verloren tot
Dirck Mans Kinderen lant, tien voeten wijt, Schoon ende klaer. . . .
Wert mede gekeurt tusschen de Maer ende
Cornelis Aelbertsz. Matten aen wederzijden soo verre die Hofstee is streckende. . . .

Cornelis Lourisz. Rijckeman, *Claes Pietersz.*, *Ootger Symonsz.*, } Inwoners te Heemskerk 1660. (*Lams*, 469—470).

Cornelis Jansz. Lamberden, *Barenden*, *Maery Suykers*, } Als boven 1661.

R. K. Geestelijken te Heemskerk.

Henricus, 1215—1238.
(Oorkondenboek 1, No. 247, 325 en Oudh. en Gest. v. Kennemerl. I, 376).

Heer *Nicolaus* gezegd *Bridous de Siclivia*. 1319.
(B. B. H. IV, 247).

Johan de Yboxdorp, presbyter, officians ecclesiam. 1326.
(Cart. Egm. fol. 79).

Niclaes van Alcmaer, cureit of parochiepaep. 1372—1377.
(Cart. van St. Cathr. Utr.).

In 1372 kocht *Niclaes van Alcmaer*, eenig land in Heemskerkerbroek, blijkens den brief van St Lucasdag, die hier volgt:

Ic *Symon Gisebrechtsz.* make cont allen luden, dat ic vercoft hebbe heren *Niclaes van Alcmaer*, cureyt tot Heemskercke twie bosche lants in Heemskerckerbroeck, die *Dirck Margrieleuzoens* plagen te wesen, om twie grote t sjaers, dien enen groten plach *Jan die Schermer* te geven ende de anderen groten plach *Heynric van Lys* te geven, Dat lant heeft belegen an die zuutzide *Gherid Wien kinder*, an die noirt zijde dat *Heynric Willemsz.* laen hiet, Ende lie hem aldair mede vol ende al wel betaelt den lesten penninc met den eersten. Ende gelove heren *Niclaes* voirs dat lant te waren als men vrij erve sculdich is te waren. In Orconde den brieven bezegelt met mijn zegel Gegeven int jair ons Heeren dusen drie hondert twie ende 't seventich op Sinte Lucasdach evangelist.
(Utr. Cart. No. 428 en B. B. H. IV 248 en 254).

In 1377 legde *Niclaes van Alcmaer* zijne bediening neder. Hij werd opgevolgd door *Hugo Janss. van Zeeland.*

In 1399 maakte hij plaats voor zijn voorganger *Niclaes van Alcmaer*, die zich ten tweeden male verbond tot de waarneming der plichten in Heemskerk.
(B. B. H. IV 248, 256).

Symon Gheerlofszoon. Obiit 1441.

Nicolaus van Schoenhoeven. 1441.
(B. B H. 248, 257 Cart. Utr. No. 500),

Claes. 1470. Misschien dezelfde bedoeld als boven,
(B. B. H. IV 248, 258 en Inv. Arch. Haarl. I, No. 1863).

Mr. Pieter van der Beets, cureyt 1485—1490.
(Cart. van St. Cathr. te Utr.).

Pieter Wybrantsz., oudt 36 jaer, 1494.
(Inf. 1494).

In 1515 verwisselde

Pieter Wybrantszoon met den pastoor van Hazerswoude

Johannes Pouwelszoon „om zekere gegronde redenen" met elkaar van parochie, 't geen werd goedgekeurd door *Frederik van Baden*, bij brief van 26 Oct. 1515. (Inv. Arch. Haarl. I. No. 1795).

Georgius. 1518.
(B. B. H. IV, 248 en Inv. Arch. Haarl. I No. 1796).

Gregorius Nicolaasz., Pastoor, 1542—1555. Dezelfde als voorgaande.
(B. B. H. II, 417, IV, 248, en XIV, 286).

In 1550 vierde hij zijn gouden priesterfeest, bij welke gelegenheid er in de Commanderij een vroolijken maaltijd werd gehouden. Hoe de regeering der stad Haarlem hare deelneming in dit feest betuigde, moge blijken uit 't volgende:

Roel de Camerlinck betaelt de somme van drye ponden thien scellingen Ter cause van acht stedekannen Rinswijn, die van der stede wegen op ten vijfden Augusti vijftich geschoncken zijn inde feeste ende vroolijcke maeltijt, die gehouden is geweest in den convente van Ste Jans bij Heer *Gregorius Claess*, pastoir van Heemskercke, wair hij als priester Jubilarius zijnen gulden misse gesongen ende solenneel statie gehouden hadde, elcke kanne houdende zeeven pinten, de pinten een braspenninck gerekent. . . ft. iiij £ x Sc.
(Thesauriersrekening der stad Haarlem A°. 1549—1550, blz. 68).

Frank van Dobben (*Dubbius*) *Willemsz.* pastoor 1556—1576. Hij ging over tot de Hervormde leer. Hij was geboren te Leiden. Den 22 November 1577 werd hij ingeschreven bij de theologische faculteit aan de Leidsche Hoogeschool en later beroepen als predikant te Hoogmade. Hij leefde aldaar nog in 1608. Hij komt ook voor onder den naam van

Frank Willemsz., ridder van St. Jan en pastoor. (B. B. H. IV 248, 276—296 en V, 259. Cart. S. Cathr. Utr. en Alb. Stud. Acad. Lugd. Bat. bl. 1.) (1).

Volgens eene mededeeling in de B. B. H. X, blz. 401 was hij in 1568 negenentwintig jaar oud.

In de meermalen aangehaalde Oudh, en Gest. van Kennemerl. Dl. I, 377 worden als latere pastoors van Heemskerk genoemd

Anthoni Verheerent, volkomen Bacelier in de Godtgeleerdheit, en de Huis-Kapellaan van

Renés van Elderen, Heer van Assendelft en Heemskerke. In zijne plaats is gekomen

Francois Lippeloo, dewelke weinige jaren daarna naar Mechelen vertrok, daar hy ook overleden is. Toen heeft de Heer

Verheerent de hardelijke zorg wederom aanvaart:

---

(1) Album Studiosorum Academiae Lugduno Batavae MDLXXV-MDCCCLXXV accedunt nomina Curatorum et Professorum per eadem secula. Hagae Comitum *Martinum Nijhoff* 1875. 4°.

en is in zijne Pastory gestorven den 9 Maart 1672. Hij is opgevolgt door

Greorgius van Kampen, een Haarlemmer, en een Priester van 't Oratori.

Kornelis Hoekgeest, een Hagenaar, volkomen Bacelier in de Godtgeleerdheit, overleden den 12 April 1717.

Symon Ysvogel, een Amsterdammer.

Johannes Scheepe. Geboren te Amsterdam, Roomsch priester in de Statie Heemskerk. Was geen Jansenist. 1730. (B. B. H. XIV, 73).

Henricus Kok. Pastoor in Heemscerk 1799. (B. B. H. XVII, 372).

Castricum.

Claes Simonszoon, schout te Castricum, 1478. (Inv. Arch. Haarl. III, 47).

Jan Claesz., oudt 30 jaer, Schoudt. 1494.

Pieter Willemsz, oudt 35 jaer, schepen 1494.

Gherrit Claesz., oudt 70 jaer,
Dirrick Dircxz., oudt 76 jaar, } Buyrluyden 1494.

(Inf. 1494).

Jan Claeszoon, Oudt 50 jaer, schout 1514. Dit is zeer waarschijnlijk dezelfde van 1494 gelijk ook met den leeftijd overeenkomt.

Pieter Willemszoon, oudt 55 jaer, Schepen 1514. Volgens naam en leeftijd dezelfde functionaris van 1494.

Claes Mey, oudt 33 jaer,
Aelbert Janszoon, „ 40 „ } Buyrluyden, 1514.

(Inf. 1514).

Otto Janszoon, Schout 1564.

(Inv. Arch. Haarl. III, 47).

Pieter Meynsz.,
J. S. de Schorel,
Blanckeris Jacobsz.,
Tyman Claesz.,
Ariaen Florisz.,
Marten Claesz.,
Bartholomeus Willemsz.,
Jacob Jacobsz.,
Cornelis Dirksz., } Schout, Schepenen en Buurluyden van Castricum 3 Juli 1584.

(*Lams*, 266).

Claes de Groote, Schoolmeester aldaar 1584.

(*Lams* 266).

Dirk Ariaensz.,
Jacob Dircksz.,
Aert Jansz.,
Cornelis Willeboortsz.,
Jan Dircksz., } Schepenen tot Castricom, 1585.

(*Lams*, 266).

Willem Jansz.,
Jan Florisz.,
Pieter Heertgens,
Niel Jacobsz.,
Cornelis Dirckz., } Schepenen tot Castricom, 1586.

(*Lams*, 267).

Pancras Reyersz.,
Wouter Gerritsz.,
Gerrit Claesz.,
Nan Dircksz.,
Jan Huybertsz., } Schepenen te Castricum, 1587.

(*Lams*, 267).

Aris Gerritsz., Schout tot Castricom, 26 Juni 1590.

Pieter Hersen,
Maerten Claesz.,
Jan Dirksz.,
Arent Jansz.
Jan Florisz., } Schepenen, 26 Juni 1590.

(*Lams*, 267).

Aris Gerritsz., Schout tot Castricom, 16 October 1591.

(*Lams*, 265).

Jan Jansz., Schepen te Castricum 16 April 1600.

(*Lams*, 141).

Op huyden (20 Augustus 1602) soo compareerde voor my

Jan Garbrantsz. Dijck, Openbaer Notaris, by den Hove van Hollandt geadmitteert, residerende tot Castrichom, ende die Getuygen nae genomineert

Willem Jansz., *Kort*, oudt 71. jaren;

Jacob Jacobsz, oud 50. jaren; ende

Aris Gerritsz, oudt 49. jaren, of een ygelyck daer omtrent, geboren Buur-luyden tot Castrichom; Rechtelijcken verdaeght zijnde, om van der Waarheydt getuygenisse te geven, ter instantie ende versoecke van

Jan Florisz, als Procuratie hebbende van de Gemeente tot Castrichom. . . . .

(Uit de „Processen, raeckende het vechten en Mes-trecken." *Lams*, 286 en 334.)

Jacob Dircksz,
Wouter Gerritsz., } Waerschappen van Castrichum 1605.

(*Lams*, 230, en Gen. Prev. ende Hantv. van Kennemerl. 333.)

Reinier van Hoochkercken, Schout 1606.

(In. Arch. Haarl. III, 47).

Claes Ariaensz. Schorel, Secretaris van Castricum, 22 Maart 1644. (*Lams*, 251).

Garrebrant Lourisz., oudt omtrent 81 Jaren;
Claes Adriaensz. Oodt, oudt 76 Jaren;
Jan Cornelisz. Grotgens, „ 75 „
Jan Cornelisz. Dijck, „ 73 „
Jacob Symen Jansz., „ 60 „
Symen Jansz. Ruyter, „ 58 „
Ariaen Pietersz., „ 56 „
Willem Arisz., „ 40 „
Louris Splintersz., „ 38 „
Ariaen Jansz., „ 36 „
Jan Florisz., anders *Jan Jacobsz.*, oud 31 Jaren; } Schepenen en Oud-Scheperen van Castricum 15 April 1644.

(*Lams*, 293).

Reynier van Hoogh-Kercken, Schout in 1652.

Jan Florissen,	Schepenen in 1652.
Cornelis Jan Schouten,	
Willem Arissen,	
Engel Janssen,	
Jacob Baertsen,	

Claes Ariensz. Schorel, Notaris en Secretaris in 1652. (Gen. Priv. ende Hantv. van Kennemerl. bl. 245.)

Willem Bouwensz. van der Maer, Schout in 1664.

Claes Willemsz.,	Schepenen in 1664.
Cornelis Claesz. Oot,	
Cornelis Jacobsz.,	
Meynert Jansz. Cronenburgh,	

Hessel Jansz. Bonckenburgh, Secretaris in 1664. (*Lams*, 473).

Volgens de „Naamwijzer van de ... Regeering der XXXII. Raden, der stad Haarlem" was alhier in 1714—1715 Schout en Secretaris.

Johannes Rollerus. Hij komt als zoodanig voor het laatst voor in de lijst van 1729—1730 en wordt dan opgevolgd door

Leonard Tempelaar, die voor het laatst voorkomt in de 1778—79. In dat jaar staat achter zijn naam in handschrift van

(*Mr. G. W. van Oosten de Bruyn*) vermeld *obiit.* Hij werd opgevolgd door

Mr. Joachim Nuhout van der Veen, die in 1806—1807 deze functie nog bekleedde.

R. K. Geestelijken.

Dirck Gerritz. van Noordwijck, prochypape, 1326.

Godefrides, presbyter in Castricom legateert aan Egmond, 1346. (B. B. H. II, 188).

Domino *Petro* curato ecclesiae parochialis in Castri Kem. 1377. (B. B. H. V, 316)

In het volgend jaar lezen we ook van hem als *Pieter*, Cureyt. (B. B. H. II, 188).

Niklaas Schaal, Pastoor te Castricum in 1428. (Oudh. en Gest. van Kennemerl. I bl. 383.)

Dirck Gerritsz. Lise, priester in St. Pancras sticht alhier eene vicarie, 1431. (B. B. H. II, 188).

Willem Jansz., pastoor oudt 40 jaer. 1494. (Inf. 1494).

Johan Gagwijn, Onder-pastoor alhier in 1537.

Andries Dirkszzoon, te Kastrikum gebooren, en omtrent het jaar 1561 Pastoor van S. Pankras kerke te Enkhuizen, is van 't geloof geweeken: en Predikant by de andersgezinden geworden.

(Oudh. en Gest. van Kennemerl. I, 384 en *v. d. Aa* Biogr. woordenb. III, 227).

Zijn naam voluit is:

Andreas Theodorici Castricomius. Zijn opvolger was *Joës Petri* of *Jan Petri* 1567.

of *Johan Pietersz.* genaamd. Hij ging ook over tot de Herv. Kerk (B. B. H. XXI, 116 en X, 398).

Michiel van Rymsdyck, in 1567 pastoor te Twisch, werd in 1568 pastoor te Castricum. „Zijne „prochianen hebben zich met de Menonieten niet gemoeyd; die van Brederode hebben het H. Sacrament gedestrueert. Hij had eertijds de cure van Twisk bediend, 4 maanden". (Ber. enz. (1) B. B. H. X, 398 en 409).

Dirk Jakobsz., onder-pastoor, 1570. (Oudh. en gest. van Kennemerl. I, 384).

In de aanteekeningen over parochiën van West-Friesland, ontleend aan een visitatie-verslag van het jaar 1571 (Bisschoppelijk archief) komt voor

Cornelius Theodorici coccus est prossesor vicariae altaris S. Pancratij in Ecclesia de Castercom. (B. B. B. IX, 153).

François Lippelo, pastoor alhier in 1656. (B. B. H. IX, 371—373).

Na hem stond alhier

Joannes Noorman, een Amsterdammer, die den 27 Mei 1692 overleed.

Verhoor van het Hof van Holland te 's Gravenhage van *Johannes Noorman*, Roomsch priester te Castricum. 15 Maart 1666.

Johannes Noorman, oudt 31 jaren, gehoort sijnde seijt: te weesen borger tot Amsterdam, te sijn werelts priester ende syne woonplaetse te houden tot Castricom, ende dat aldaer eene kercke is ten dienste van de Rooms-Catholycken, daerinne hy synen dienst als priester is doende. Seyt aldaer omtrent anderhalf jaer als priester geweest te sijn en datter voor desen, soo hij heeft hooren seggen geresideert heeft eenen brabantsche priester genaemt Meester *Frans.* (Lippelo?).

(Zie: Oudh. en Gest. v. Kennemerl. I, 384 en B. B. H. IX, 398).

Gerrit Tuker „onder 't gebied der stad Utrecht geboren". Hij overleed 7 Februari 1705. (Oudh. en Gest. v. Kennemerl. I, 384).

Na hem stond alhier

Willem Kavalier, een Amsterdammer. (Alsvoren en B. B. H. II 352).

Johannes Kerckman, oud 37 jaren, geb. te Leyden, waereldspriester, niet geordent, noch ook Jansenist, gesonden van den Internuntius *Spinelli* 5 July 1723 Sijne Statie te Castricum". In 1740 was hij nog alhier pastoor.

(B. B. H. XVII, 203 en XXI 202.)

---

(1) Ber. enz. Deze aanduiding doelt op 3 Deelen [28, 29 en 33] in folio van den Raad van Beroerten, door Alva ingesteld, loopende over de jaren 1566—1569, en in het Belgisch Rijksarchief aanwezig.

Jacobus van der Haert, pastoor alhier 1765—1777. (B. B. H. XXIII, 75)

Nicolaus Bommer, pastoor alhier in 1796. (*v. Ollefen*. IV).

Federicus Rigters, Pastoor te Castricum van 1808—1813. Hij kwam als pastoor te Nieuwkoop aan in 1792, ging in 1808 naar Castricum, in 1813 naar Hoog-Karspel (Westwoud), alwaar hij 17 Maart 1817 overleed.

Eenige Inwoners.

„Wat de stichting (van Castricum) aangaat, de eigenlijke tijd daarvan ligt mede in de vergetelheid begraaven; oud is het dorp of ambacht zekerlijk, want in de Chronijken wordt het reeds omtrent het einde der tiende eeuwe genoemd, ter gelegenheid naamlijk van het huwelijk van

Sicco of *Sivaart* met

Tetburg van Kastricum, sommigen noemen hem

Sifridus, zoon van *Arnulphus*, derde Graaf van Holland; bij zoude

Tetburg voornoemd, die ook

Tietburg genaamd wordt, getrouwd hebben."

(v. *Ollefen*, Dl. IV)

Bruin van Kastiricum. Men vindt van hem melding, gemaakt onder de regeering van *Floris II* in 1118. Hij zou door West-Friezen bij Schoorl verslagen zijn. (v. *Ollefen*, Dl. IV, Zie ook *v. d. Aa*, Biogr. woordenb. Dl. III, 227 en *Wagenaar*, Vad. Hist. Dl. III, 261—262).

Jan Garbrants, Inwoner te Castricum 1591. (*Lams*, 265).

Willem Jansz. Cort, *Jacob Jacobsz.*, *Aris Geritsz.*,	Geboren inwoners te Castricom, 1602.

(*Lams*, 334).

Adriaen Jansz. Gael, gemachtigde van Castricum, 1606. (*Lams*, 189).

Claes Adriaensz. Schoorl, buyrman tot Castricum, out omtrent 51 jaren, 1656.

Willem Arissz., buyrman tot Castricum, oudt 52 jaren, 1556.

(B. B. H. IX, 371—373).

Groet.

Jan Stevensz., oudt 27 jaren, Schoudt van Groide, 1494.

Allart Jacobsz.,	oudt 68 jaren,	Schepen van Groide, 1494.
Matthijs Gerbrantsz.,	„ 37 „	

(Inf. 1494).

Mathijs Garbrantszoen,	oudt 55 jaer	Scepenen van Groede 1514.
(Dezelfde als in 1494)		
Cornelis Haecxzoon,	„ 38 „	
Cornelis Symonszoon,	oudt 58 jaeren,	Inwoners 1514.
Heinrich Hoen,	„ 47 „	
Jan Allaerstzoon,	„ 25 „	

(Inf. 1514).

Maerte Pieterse Jongman, Schout in 1652.

Ariaen Ariaensz, Kuyper, *Symon Cornelisz.*, *Jan Symonsz. Laeckeman*,	Schepenen in 1652.

Jan Cornelissen, Secretaris in 1652.

(Gen. Priv. ende Hant v. Kennemerl. bl. 246).

In 1664 was alhier nog schout

Maerten Pieterse Jongman.

(*Lams*, 473).

Volgens de meergenoemde „Naamwyzer," was alhier in 1714—1715

Christiaan Wolters, Schout, en

Jan Bilderbeek, Secretaris.

In de lijst van 1726—1727 komt eerstgenoemde voor als zijnde overleden.

Jan Bilderbeek, komt voor het laatst voor in de lijst van 1721—1722.

Van 1722—1723 wordt geen melding gemaakt van een Secretaris, terwijl in 1724 als zoodanig voorkomt

Coenraat Troerman.

In 1727—1729 komt in genoemde lijst geen Schout voor, terwijl in 1729—1730 deze beide functies vereenigd worden, en waargenomen door laatst genoemde. Hij werd in 1739—40 opgevolgd door

Johannes Roos, en deze in 1751—1752 weder door

Pieter Roos, wiens naam nog voorkomt op de lijst van 1806—1807.

In „De Wapenheraut", jrg. 1902 blz. 85, vind ik het volgende vermeld, van de hand van den heer *D. J. M. Wüstenhoff*, 't welk zeker ook in dit artikel dient te worden medegedeeld:

COX, COCK.

„Te Groede in Harghen (Prov. N.-Holland) lagen drie hond lands buiten den Slaper, welke bij transport van *Maarten Adriaensz.* gekomen waren op *Cornelis Jansz. Cocx*.

Deze *Cornelis Jansz. Cocx*, die een broeder had *Jacob Jansz Cocx*, bezat met dezen reeds van hun vader *Jan Cocx* verscheidene stukken lands ten Noorden en ten Oosten van deze drie hond.

Genoemde *Cornelis Jansz. Cocx*, welke in 1617 wordt genoemd, had drie zonen en wel:

a) *Adriaen Cornelisz. Cocx*, geboren in 1602, beleend 7 April 1617 en gestorven in 1631. Hij was

gehuwd met *Marÿtje Claesdr. Verÿl* (geboren in 1608 en beleend 16 October 1614) bij wie hij een zoon had met name: *Wouter Adriaensz. Cocx*, geboren 1629, beleend 5 April 1631, overleden in 1641.

b) *Jacob Cornelisz. Cock*, geboren 1604, verleid 28 November 1641, overleden in 1656.

c) *Pieter Cornelisz. Cock*, geboren 1611, beleend 22 Februari 1656, gestorven 1665. Hij had twee zonen:

1. *Cornelis Pietersz. Cock*, verleid 9 Juni 1665, en
2. Evert Pietersz. Cock, geboren in 1658 en verleid 28 Januari 1692.

R. K. Geestelijken.

Hiervan zijn mij slechts bekend

Yme Hermansz., oudt 34 jaer, vicecureyt in 1494. (Inf. 1494).

Cornelis Pieterszoon, oudt 40 jaeren, pastoer van Groede, ende heeft gedient omtrent 4 jaeren 1514. (Inf. 1514).

Adalardus, werd later de eerste priester van Groet. (B. B. H. IV, 137).

Cornelis Bartholomeusz., pastoor, oudt 37 jaar. Sedert 9 jar. alhier. (B. B. H. X, 400).

Jisp. (1)

Jan Pietersz., oudt 40 jaer. Schepen van Gysp. 1494.

Ghijsbert Jansz., oudt 50 jaer, *Claes Jacobsz.*, „ 25 „ — Buyrluyden van Gysp 1494. (Inf. 1494).

Claes Claeszoon, oudt 48 jaer, Schout 1514).

Jan Gerritszoon, oudt 71 jaer, *Ysbrant Janszoon*, „ 71 „, *Thaems Pieterszoon* „ 63 „, *Jan Dircxzoon*, „ 60 „ — Scepenen van Wormer ende Gisp. 1514. (Inf. 1514).

Claes Pietersz., Waerschap van Jhisp, 1549.

Cornelis Pieterz. Mey, *Pieter Gerritsz.*, — Heemraden van Jisp, 1549. (*Lams*, 569).

Jan Willemsz., Schout in 1555.

Jan Gerritsz., *Symen Pietersz.*, *Cornelis Willemsz.*, *Cornelis Baertsz.*, — Schepenen in 1555. (*Lams*, 577).

(1) Wormer en Jisp waren weleer vereenigd. Beide dorpen verzochten in 1518, ter besparing van kosten onder één Schout en hetzelfde Schependom te mogen staan, hetgeen hen ook vergund werd. In 1611 werden zij op verzoek van Jisp weder van elkaar gescheiden.

In oude stukken wordt Jisp veelal *Ghisp*, *Ghysp* of *Gysp* genoemd.

Cornelis Willemsz., *Cornelis Barentsz.*, — Waarschappen, 1560. (*Lams*, 382.

Symon Woutersz., Schout, 1565.

Marten Dircks., *Cornelis Jansz.*, *Adam Jansz. van der Burgh*, *Pieter Hendricksz.*, *Claes Pietersz. Efs*, *Jan Meeusz.*, *Joost Pietersz.*, *Cornelis Dircksz.*, — Inwoners van Jisp. Den 11 September 1565 door den Baljuw van Kennemerland gekozen tot Vroedschappen en Raden hunner plaats. (*Lams*, 560).

Pouwels Reyersz., *Pieter Heyndricksz.*, — Waarschappen, 1567. (*Lams*, 412).

Uit de specificatie der verschillende kosten van Wormer en Jisp, veroorzaakt door vijandelijk krijgsvolk van 1574—1576 (zie *Lams*, 589—594) blijkt o. m. dat gedurende die jaren de hierna te noemen Hoplieden, in deze dorpen zijn ingekwartierd geweest (1).

In den eersten, opten 10. ofte 11. der selver Maent Marty, den Hopman *Pieter van der Brugge*, met zijn krijghsvolck, ende haerder Vrouwen, wel te samen 200. Personen sterck, tot Wormer komende, heeft aldaer de eerste drie dagen op der Huysluyden kosten gelegen, voor yder Persone daeghs 6. stuyvers, facit te samen voor hen allen inde drie dagen 225. pont.

Item, is opten selven 10. ofte 11. Marty, den Hopman *Jacques Cristal*, met zijnen Krijghsvolck aldaer ghekomen, legghende op Leeninghe, soo den voorz. Hopman *Pieter van der Bruggen*, naer de voorz. drie dagen meede gedaen heeft. Ergo, hier nihil dan servys, die inden generale verhael van de servys gecomprehendeert is . . . . . . Ergo, hic nihil.

Item, heeft de selve Hopman *Pieter van der Bruggen*, met den Hopman *Titus van Hettinga*, verscheyde wisselingen gedaen voor yder 14. dagen eens, gedurende den tijdt van 6. weecken, soo na het Kalf (2) vertreckende, ende van daer weder komende, hebben met haer Volck altemets een dagh tot Wormer op der Huysluyden kosten gelegen, hebbende oock alsoo der Huysluyden behulp, van over ende weder over

(1) Het navolgende is door mij fragmentarisch overgenomen. Alleen die posten waarin namen voorkomen, zijn door mij medegedeeld. Voor hen die deze zaak nader willen onderzoeken, verwijs ik naar genoemde bron.

(2) Het Kalf. Een gehucht 4 uur N. O. van Haarlem en 1 uur O. van Zaandaam, gemeente Oost-Zanen.

te scheepen, genoten wel te samen ten kosten gedaen . . . . 200. pont.
Lateris . . . . 425. pont.

Item, hebben die van Wormer, ten tijde van de selye wisselinge, den voornoemde Hopman *Titus van Hettinga*, gepasseert voor een weeck leeninge, die bedroegh . . . . 201. pon-.

Item, heeft by dier tijt den selven Hopman *Titus van Hettinga*, met zijn Krijghsvolck ende haerder vrouwen, wel te samen 200. Personen sterck, drie dagen tot Wormer op Huysmans kosten gelegen, voor yder Persone daeghs 9 stuyvers, voor hen allen in de drie dagen . . . . 180. pont.

Item, op den 28. der Maent Aprillis daer aen eerst volgende, is den Hopman *Wolter Hegeman*, ende den 29. der selver Maent den Hopman *Hans van Crimpen*, beyde tot Jhisp gekomen, ende lagh de Hopman *Hegeman*, met zijn Krijghsvolck ende haerder Vrouwen, wel 350. Personen sterck, den tijdt van 15. dagen, ende de Hopman *Hans van Crimpen*, met zijn Krijghsvolck ende haerder vrouwen, wel 200. Personen sterck, veertien daghen op Huysmans kosten, die kosten voor yder Persoone daeghs als voren, bedroeg voor *Hegeman* van de vijftien dage ter somme van . . . . 1575. pont. Ende voor *Hans van Crimpen* voor de 14. dagen ter somme van . . . . 840. pont.

Noch hebben die van Jhisp opten 14. May daer aen volgende, den Hopman *Hegeman*, inde tochte op Assendelft assistentie gedaen, met 30. Schuyten, 60. Deelen, 60. Mannen, yder Man voor die tochte gepasseert een pont ende wel 30-Deelen quyt gebleven, staende yder Deel gekoft voor tien stuyv. ende inde schuyten wel 20. pont ten schade geleden, bedraegt t'samen . . . . 95. pont.

In den eersten, ten tijde Ackersloot branden, is 't Vaendel van den Hopman *Pieter van der Hoef* te Wormer gekomen, ende aldaer vier dagen op Huysmans kost Continuerende, heeft wel ten onkosten gedaen. . . . . 300. pont.

Item, ten tijde die Schans op 't Kalf gefundeert werde, is 't Vaendel van den Hopman *Pieter van den Bruggen* te Wormer gekomen, ende aldaer drie dagen op Huysl. kost continuerende, heeft wel ten kosten gedaen . . . . 225. pont.

Noch ten tijde Assendelft, by den Vyant afgelopen werde, zijn de Vaendels van de Hopluyden *Hans van Keulen* te Wormer, ende *Schetter* tot Jhisp gekomen, ende aldaer drie dagen op den Huysluyden kosten

continuerende, hebben wel te samen ten onkosten gedaen . . . . 405. pont.

Item, daer na in den jare 1574, omtrent drie Koningen dagh, is 't Vaendel van den Hopman *Hans van Crimines* te Wormer gekomen, ende aldaer op der Huysluyden kosten drie dagen continuerende, heeft wel ten onkosten ghedaen . . . 225. pont.

Item, zijn de Vaendels van den Hopluyden, als *Ruychouwer*, *Coenraet*, *Aecker*, tot Wormer; *Hans van der Wolden* ende *Schetter*, tot Jhisp gekomen, ses dagen te voorens aleer Wormer ende Jhisp by den Vyant afgelopen werden, ende aldaer die ses dagen op der Huysluyden kosten continuerende, hebben wel ten onkosten gedaen als *Ruychouwers* Vaendel 450. pont, *Coenraet* 360. pont, *Aecker* 270. pont, *Hans van der Wolden* 360. pont, en *Schetter* 450. pont, ende alzoo t' samen bedragende . . . . 1890. pont.

Item, vertrock den selven Hopman *Hegeman* den 17. May, ende continueerden Hopman *Hans van Crimpen*, op leeninge, tot op Bartholomei daer aen volgende . . . . hic nihil.

Hopluyden, *Appel.*
Baeck.
Schetter.
Duynel.

Noch den 7. July daer aen volgende, hebben die van Wormer ende Jhisp, den voorsz. Hopman *Pieter van der Bruggen*, te wil geweest aen de Schanse van 't Kalf, met leverantie van veele Schuyten, Timmerluyden ende Spijckers, 't welk sekeren merckelijcken tijdt geduurden, ende alsoo wel bedroegh ter somme van . . . . 300. pont.

Noch omtrent in Augusto doen *Pieter van der Bruggen*, werde gekasseert, zijn Krijghsvolck ende haerder Vrouwen, als doen t' samen omtrent 200. Personen sterck van 't Kalf tot Wormer overgekomen, ende vier dagen gecontinueert op de Huysmans Kosten, voor yder Persoone daeghs ses stuyvers, bedraeght voor die vier dagen . . . . 240. pont.

Noch omtrent in 't lest van Augusto den Hopman *Jan Robbrechtsz.* met zijn Krijghsvolck tot Wormer komende wel 200. met den Vrouwen sterck, heeft 2. dagen op der Huysluyden Kosten gelegen, voor yder Persoon 's daeghs 6. stuyvers, facit voor de twee dagen . . . . 120. pont.

(*Wordt vervolgd*).

Lijst der stedelijke regeering van Gorinchem (1796—1902).

samengesteld

DOOR

H. A. VAN GOCH (1).

(Vervolg op de lijst van 1756—1795, voorkomende in Aflev. 6 van den XVden Jaargang, Nieuwe Serie, van dit Maandblad, blz. 257—278).

1796.

De titel van het stedelijk regeeringscollege veranderde 8 Maart 1796 in dien van *Raad der Gemeente*. De Raad zou nu bestaan uit 14 leden. Den 3den Mei 1796 had de beëediging plaats der thans gekozen, nieuwe *raadsleden*:

J. van Schalen (op verzoek ontslagen 5 Mei 1796)
F. A. Tret („ „ „ „ „ „)
L. van Herwijnen
W. B. Cappelhoff
W. E. Meuleman (op verzoek ontslagen 5 Mei 1796)
W. G. (ook G. W.) Boot
E. Bol
P. Meerhout (op verzoek ontslagen 5 Mei 1796)
D. Rozenburg
B. Moerkerk
G. Metman
C. van Nispen
A. van Dalen
H. Lebbing.

Plaatsvervangers: E. Mekern
M. Speelman
W. S. Post
A. van der Beek.

(Ter vervanging van die leden, welke op verzoek ontslagen waren, moeten gekozen zijn):
Th. J. van Altveer
J. Wenke
M. Speelman en
?

1) De namen der Schepenen van 1796—1811, toen de Schepenbank werd opgeheven, nam ik indertijd over uit het in 't bezit des heeren H. J. van Eeten te Arkel zijnde Schepenboek van Gorinchem (in manuscript), dat mij door dien heer welwillend ter inzage gegeven werd. De verdere gegevens voor het tijdvak 1796—1815 werden mij, voor 't meerendeel, bereidwillig verstrekt door den Heer W. F. Emck, ambtenaar ter secretarie te Gorinchem, die ze ontleende aan de in 't Gemeentearchief berustende registers. Aan beide heeren breng ik hier nogmaals mijn dank voor hun steun, die het mij mogelijk maakte deze lijst tot een vrijwel volledige samen te stellen.

Dit vermoeden steunt op het voorkomen van de namen dier drie personen in de presentielijsten der na 5 Mei 1796 gemaakte notulen der raadsvergaderingen. Andere gegevens waren niet te vinden.

Secretarissen: J. B. van Meerten, S. C. van Appeltere } gecontinueerd van 1795.
Stadsontvanger en Serviesmeester: } A. Goetzee.
Hoofdschout: A. Goetzee.
Schepenen: (Deze zouden voortaan gekozen worden direct uit de burgerij, buiten den Raad om).
(Mei 1796—Mei 1797)
Antonie Verhoeff
Ewout Moerkerk
Johan Nicolaas Phijffer
Pieter Hoogwinkel
Nicolaas Willem Blom
Daniël Boxman.

1797

Raadsleden: (beëedigd 5 Mei 1797)
B. Moerkerk
A. van Dalen
D. Rozenburg
M. Speelman
L. van Herwijnen
C. van Nispen
F. A. Tret
J. Wenke
C. Phijffer
W. B. Cappelhoff
T. Horneer Senior
T. J. van Altveer.

Secretarissen: J. B. van Meerten, S. C. van Appeltere } 5 Mei 1797 gecontinueerd.
Stadsontvanger: A. Goetzee.
Hoofdofficier: A. Goetzee (ontslagen door het Provinciaal Bestuur 30 December 1797).
Schepenen: (Mei 1797— Mei 1798)
Johan Nicolaas Phijffer
Pieter Hoogwinkel
Nicolaas Willen Blom
Daniel Boxman
Ewout Bol
Corstiaan van Goudriaan
Everhard Mekern.

1798.

De titel van het stedelijk regeeringscollege werd *Municipaliteit*. Bij Art. 147 der op 1 Mei 1798 in de *Constituerende vergadering, representerende het Bataafsche volk* geproclameerde grondwet was, naar den wensch der Unitarissen, aan de departementale en

plaatselijke besturen (die vóór de omwenteling meestal zonder beperking ook de wetgevende macht binnen hun ressorten hadden uitgeoefend) alle onafhankelijkheid en daarmede alle wetgevende macht ontnomen.

De burgers **J. W. de Vroe** en **H. Eelsingh**, als benoemde agenten bij het administratief bestuur van het voormalig gewest Holland tot het reorganiseeren van de municipaliteiten in het district Oosterland, gaven den 27 Maart 1798 aan den Raad kennis, dat zij den 28 Maart te Gorinchem tot die reorganisatie zouden samenkomen. Dien dag werden door genoemde agenten aangesteld en beeëdigd tot:

Leden der Municipaliteit:

F. A Tret
M. Speelman
T. Horneer Senior
C. Phijffer
J. F. van Rijsoort
W. G. Boot
A. Verhoeff,

Secretarissen:

S. C. van Appeltere
A Goetzee.

(De *Secretaris* **J. B. van Meerten** was door de agenten ter reorganisatie ontslagen).

Stadsontvanger: W. B Cappelhoff (aangesteld 8 Februari 1798).

Hoofdofficier: W. B. Cappelhoff (benoemd 4 Januari 1798. Deze werd tevens aangesteld tot Drossaard van den Lande van Arkel en Baljuw van Hardinxveld, bij decreet van 't provinciaal Bestuur van 18 Januari 1798).

Schepenen: (Mei 1798— Mei 1799) Dezelfde als in 1797.

Van 1799—1803.

Bleven de *leden der municipaliteit* dezelfde. Ook in het ambt van *Secretaris* en dat van *Hoofdofficier* werden dezelfde ambtenaren gehandhaafd. Alleen in de bediening van het ambt van *Stadsontvanger* kwam wijziging, doordat den 25 Juli 1802 de ontvanger **W. B. Cappelhoff** ontslagen en diens zoon **C. H. Cappelhoff** provisioneel tot waarneming van het zijn vader ontnomen ambt benoemd werd. Den 12 Augustus 1802 werd de jonge **Cappelhoff** definitief als stadsontvanger *ad-interim* aangesteld en beeëdigd.

Ook de samenstelling der *Schepenbank* onderging geen verandering dan in 1801, toen **Everhard Mekern** op zijn verzoek ontslagen werd en **Ewout Bol** den 18den Augustus overleed. Deze vacaturen werden aangevuld door de keuze van **Ewoud Moerkerk** en **Dirk Rozenburg**.

Bij de nieuwe Staatsregeling van 1801 herkregen de plaatselijke besturen, behoudens de eenheid van het opperbestuur in den staat, hunne onathankelijkheid van bestuur en de macht tot eigen wetgeving.

Art. 74 bepaalde: „Iedere gemeente heeft de vrije beschikking over deszelfs huishoudelijke belangen en bestuur en maakt daaromtrent alle de vereischte plaatselijke bepalingen." Het Reglement voor het departement Holland van 1802 definieerde in art. 119 wat al dan niet „huishoudelijk" was.

Ook de staatsregeling van 1805 liet de zaken bijna op denzelfden voet voortgaan; alleen de reglementen op de plaatselijke belastingen werden thans aan de goed- of afkeuring van het departementaal bestuur onderworpen.

1803.

De titel van het stedelijk regeeringscollege wijzigde zich thans wêer in *Raad der Gemeente*.

Den 15 Januari 1803 werd de municipaliteit door den fungeerenden Hoofdofficier ontbonden, krachtens aanschrijving en authorisatie van het departementaal bestuur van Holland, dd. 11 Januari 1803. Door dit bestuur werden, bij zijn beschikking van dienzelfden dag, benoemd tot

Raadsleden: N. W. Blom
Mr. A. van Hoey
Mr. G. van Lom
B. Moerkerk
C. Phijffer
J. F. van Rijsoort
D. Rozenburg
F. D. A. Verboom
A. Verhoeff.

Provisioneel voorzitter: B. Moerkerk.

De leden **Van Lom, Verboom** en **Van Hoey** bedankten echter voor hun benoeming en in hun plaats werden nu benoemd:

W. van Eeten
H. J. van Goudoever
C. Schuller.

Alleen **van Goudoever** nam zitting; de beide anderen bedankten en in hun plaats werden benoemd:

H. Lebbing
H. van Aken,

die de benoeming aannamen, zoodat de Raad thans bestond uit:

N. W. Blom
B. Moerkerk
C. Phijffer
J. F. van Rijsoort
D. Rozenburg
A. Verhoeff
H. J. van Goudoever
H. Lebbing
H. van Aken.

Den 26 Februari 1803 werd de volgende rooster van aftreding vastgesteld:

Mei 1804 zouden aftreden: **Lebbing, Moerkerk** en **Rozenburg,**

Mei 1805 zouden aftreden: **Van Aken, Blom** en **Van Goudoever,**

Mei 1806 zouden aftreden: **Phijffer, Van Rijsoort** en **Verhoeff.**

Tot *Secretarissen* werden aangesteld:
10 Maart 1803, S. C. van Appeltere (1e Secretaris),
17 Maart 1803, A. Goetzee (2e „).

In de bediening van
Stadsontvanger werd 8 December 1803 hersteld:
W. B. Cappelhoff.

Tot *Hoofdofficier* werd door het departementaal Bestuur aangesteld en als zoodanig en als *Schout-civiel* den 8 December d.a.v. beëedigd:
W. B. Cappelhoff.

Het reglement voor *Schepenen* werd den 21 April 1803 door den Raad vastgesteld en den 25 Augustus d.a.v. door het departementaal bestuur van Holland gearresteerd. De aanstelling der schepenen zou geschieden door 't departementaal bestuur uit de nominatie van een dubbeltal, te formeeren voor de eerste maal door den Raad der Gemeente en vervolgens, bij alle aftredingen of tusschentijds voorvallende vacaturen, door schepenen zelve. De schepenen zouden 3 jaren aanblijven, doch jaarlijks, op den 1sten Donderdag in de maand Juli, zouden 2 of 3 leden aftreden, te weten de eerste twee jaren telkens 2 en het daaropvolgende jaar 3 leden. Op den 1sten Donderdag in Juli 1805 zouden voor de eerste maal 2 leden aftreden. De tijd van aftreding van de eerst benoemde leden zou in de eerste zitting der schepenbank bij loting worden beslist; de rang te regelen bij de eerste zitting naar ieders ouderdom en later door den tijd van zitting nemen.

Schepenen waren:
Ewoud Moerkerk, *President*
Johannes Nicolaas Phijffer, *vice-President*
Hermanus Rom
Filip Milius
Daniël Boxman
Dr. Johan Arnoldus van Doeveren
Gerard Hendrik van Hoey.

1804—1805.

In het personeel van den Raad kwam geen verandering, wijl in Mei 1804 en Mei 1805 niet de, volgens den rooster van 26 Februari 1803, vastgestelde aftreding van raadsleden plaats had. Integendeel, bij besluiten van het departementaal bestuur van Holland, respectievelijk van den 3den April 1804 en den 19 Februari 1805, werd bepaald, dat, bij gemis van een kiesreglement, de aftreding in 1804 en 1805 niet zou plaats hebben, doch voor een jaar uitgesteld en verschoven zou worden.

Ook de ambten van *Secretaris, Stadsontvanger* en *Hoofdofficier* bleven bekleed door de in 1803 aangestelde ambtenaren.

Schepenen waren in 1804:
Ewoud Moerkerk, *President*
Johannes Nicolaas Phijffer, *vice-President*
Hermanus Rom
Corstiaan van Goudriaan
Daniël Boxman
Dr. Johan Arnoldus van Doeveren
Gerard Hendrik van Hoey

en in 1805:
Ewoud Moerkerk, *President*
Johannes Nicolaas Phijffer, *vice-President*
Hermanus Rom
Corstiaan van Goudriaan
Pieter Hoogwinkel
Justinus Cornelis van Gennep
Gerard Hendrik van Hoey.

1806.

(Koninkrijk Holland).

Blijkens een lijst van *leden van den Raad*, gezonden aan het Departement van Binnenlandsche Zaken, den 8 Juli 1806, waren de raadsleden, voor wie de rooster van aftreding 26 Februari 1803 was vastgesteld en wier aftreding in 1804 en 1805 uitgesteld werd, allen nog in functie. Ook waren nog
Secretarissen: S. C. van Appeltere
A. Goetzee.
Stadsontvanger: W. B. Cappelhoff.
Hoofdofficier: W. B. Cappelhoff.

Krachtens een resolutie van Z. M. Koning Lodewijk Napoleon van 27 October 1806, no 12, zou de aftreding van *raadsleden* niet plaats hebben, terwijl eventueele vacaturen voorshands onvervuld zouden blijven.

Schepenen: Ewoud Moerkerk, *President*
Daniël Boxman
Hermanus Rom
Gerard van Hoey
Cornelis van Nispen
Pieter Hoogwinkel
Justinus Cornelis van Gennep.

1807.

Bij Kon. decreet van 30 Januari 1807 werden de periodieke aftredingen in de gemeentebesturen *provisioneel* afgeschaft. Ook in dit jaar bleven dus de regeeringspersonen van 1806 aan.

Bij de wet van 13 April 1807 werd nader omschreven (art. 63) de bevoegdheid, aan de gemeentebe-

sturen bij de constitutie van 1806 toegestaan, tot regeling hunner huishoudelijke belangen. Deze bevoegdheid werd, wat onderwerpen van plaatselijke wetgeving en de daarbij te stellen straffen betrof, nu aanmerkelijk beperkt, vergeleken bij de vóór 1806 verleende vrijheid en vond daarna nog nauwer beperking in de bepalingen van art. 4 van het op 31 Januari 1809 in werking getreden crimineele wetboek voor het koninkrijk Holland. Bij diezelfde wet van 1807 werd de oppervlakte van 't Rijk verdeeld in 10 departementen, elk departement in kwartieren en elk kwartier in gemeenten. De departementen zouden bestuurd worden elk door een Landdrost, die in elk kwartier een Drost onder zich had. Onder goedkeuring van dien Drost hadden B. en W. de bevoegdheid keuren te maken, de dagelijksche politie betreffende, voor zoover de straf een boete van f 50,— of een driedaagsche gevangenisstraf niet overschreed. Van deze keuren gaf de Drost kennis aan den Landdrost. Alle andere keuren, door B. en W. ontworpen, moesten opgezonden worden aan den Landdrost, die ze doorzond aan den Min. van Binnenl. Zaken om door dezen, met de daarop door Zijn Exc. gemaakte aanmerkingen, aan den Koning te worden aangeboden. De vroedschap werd niet geroepen tot medewerking aan het ontwerpen van keuren.

Alle gemeenten van 't Rijk werden verdeeld in 2 klassen; de steden met 5000 inwoners of meer zouden behooren tot de 1e klasse. In elke gemeente der 1e klasse zou het bestuur in handen zijn van een *burgemeester*, door den Koning voor 2 jaar te benoemen, doch weder herkiesbaar en van *wethouders*. Deze zouden hebben *plaatsvervangers*. Ook zou in elke gemeente weêr een *vroedschap* zijn. Het getal der *wethouders*, der *wethouder-plaatsvervangers* en der *vroedschapsleden* zou door den Koning bepaald worden. Deze wet werd den 23 Ooctober 1807 gevolgd door een Kon. decreet, houdende een reglement op 't bestuur der gemeenten van de 1e klasse en den 1en Februari 1808 trad het bestuur van burgemeester en wethouders in werking.

Schepenen: Ewoud Moerkerk, *President*
Hermanus Rom
Daniël Boxman
Gerard van Hoey
Pieter Hoogwinkel
Justinus Cornelis van Gennep
Cornelis van Nispen.

1808.

Den 4en Februari 1808 werd de Raad der gemeente ontbonden door den Drost van 't kwartier Dordrecht, daartoe gemachtigd door den Landdrost van het

departement Maasland. Denzelfden dag werd door den Kwartierdrost de burgemeester beëedigd en deze beëedigde op zijn beurt de overige bestuursleden.

Door den Koning waren bij decreet van 20 Januari 1808 benoemd tot:

Burgemeester: Mr. G. van Lom.
Wethouders: H. J. van Goudoever
„ (plaatsvervanger) P. A. Rauws
„ Mr. A. van Hoey Jz
„ (plaatsvervanger) Mr. J. de la Faille
„ C. Phijffer
„ (plaatsvervanger) J. C. Elen
„ M. Snoeck Hzn
„ (plaatsvervanger) Mr. J. Ouwens

(de laatste, bij afwezigheid op 4 Februari 1808, beëedigd 13 April d. a. v.).

Vroedschappen: N. W. Blom
S. van Borcharen
J. C. Elen
Mr. J. de la Faille
J. C. van Gennep
B. Moerkerk
Mr. J. Ouwens
J. Pompe
P. A. Rauws
H. Rom
D. Rozenburg
J. F. van Rijsoort
J. A. van Doeveren }
W. Kraaijveld } 13 April 1808 beëedigd.
J. H. Wijgers }

In November 1808 (zijn lijk werd den 25 November in de St-Janskerk bijgezet) overleed de *burgemeester* Mr. **G. van Lom**, nadat den 27 October de *wethouder* **M. Snoeck Hzn**. tot burgemeester *ad-interim* benoemd was. Den 31 December 1808 werd deze tot *burgemeester* beëedigd, terwijl in zijn plaats als *wethouder* kwam de plaatsvervangende wethouder Mr. **J. Ouwens**.

De volgende lijst van aftreding voor de *vroedschappen* werd bij loting opgemaakt.

1809. S. van Borcharen }
Mr. J. de la Faille } Herbenoemd bij K. B. van 15 Januari 1809; beëedigd 28 Januari 1809.
H. Rom. }
1810. J. C. Elen
W. Kraaijveld
J. H. Wijgers
1811. J. C. van Gennep
B. Moerkerk
J. Pompe
1812. Mr. J. Ouwens
P. A. Rauws

J. F. van Rijsoort
1813. N. W. Blom
J. A. van Doeveren
D. Rozenburg.

Schepenen: waren dezelfde personen als in 1807.

1809—1810.

Geen veranderingen, noch in den Raad noch in de Schepenbank. Bij Kon. Besluit van 12 December 1809 werd bepaald, dat de *burgemeester*, *Wethouders* en *vroedschappen*, die aan de beurt van aftreding waren, zouden worden gecontinueerd in hunne functiën totdat daaromtrent nader zou beschikt worden door den Koning. Deze beschikking zou Z. M. vóor zijn kort daarop gevolgden afstand van de regeering niet meer nemen.

1811.

(*Nederland, een provincie van 't Fransche Rijk*).

Nadat reeds, bij besluiten van 24 April en 15 Mei 1810, een gedeelte van 't koninkrijk Holland, onder den naam van departementen der monden van den Rijn, der monden van de Schelde en het arrondissement Breda, bij Frankrijk was ingelijfd, werd den 9 Juli 1810, bij keizerlijk decreet, door de inlijving van 't geheele koninkrijk Holland bij 't Fransche keizerrijk, een einde gemaakt aan ons zelfstandig bestaan als natie.

Volgens de wet van 28 Pluviôse An VIII (17 Februari 1800), die hier, na de inlijving, werd executoir verklaard, zou er in elke stad en in de grootere dorpen benoemd worden een *conseil municipal*, gekozen uit de meest geschikte leden der burgerij, doch alleen bevoegdheid hebbend als *raadgevend*, niet als *beslissend* of *wetgevend lichaam*.

Bij aanschrijving van Z. H. den Prins, algemeenen Stadhouder van Z. M. den Keizer, dd. 27 Januari 1811, zouden de regeeringspersonen gehandhaafd blijven met verandering van hun titels als volgt:

Burgemeester zou betiteld worden: *Maire*.
Wethouders zouden „ „ *Adjuncten van den Maire*.
Vroedschappen „ „ „ *Municipale Raden*.
Secretarissen „ „ „ *Griffiers*.

Bij besluit van den Maire en adjuncten dd. 16 Juli 1811 werd aan den *Griffier* (secretaris), Mr. S. C. van Appeltere, eervol ontslag verleend.

Den 8 Augustus 1811 werd door den Onder-Prefect van het 3de arrondissement in het Departement der Monden van de Maas geïnstalleerd de Gorinchemsche regeering, zooals deze door den Keizer benoemd was:

Maire: Mr. J. W. van der Cruysse van Hoey.

Adjuncten: H. J. van Goudoever
J. H. Snoeck.

Raden municipaal: Mr. A. van Hoey
P. A. Rauws
N. W. Blom
W. Mekern
C. Phijffer
M. Snoeck
H. van Aken
B. Moerkerk
J. C. van Gennep
S. C. van Appeltere
N. J. Phijffer
R. Rom
G. Scharten
M. E. Meuleman
J. Pompe
J. de la Faille
Mr. C. van Borcharen
J. van Alphen
J. van Maaren
G. H. van Hoey
C. van Nispen
P. Hoogwinkel
C. van Goudriaan
H. J. van Eeten
E. Mekern
W. A. van Gennep
E. Moerkerk
J. F. van Rijsoort
J. C. Elen.

Griffier: H. J. van Goudoever.
Receveur municipal: W. B. Cappelhoff.

Den 28 Februari 1811 werd de *Schepenbank* te Gorinchem ontbonden, die van 1315 aldaar bekend geweest was en in de plaats daarvan werd ingesteld een *Tribunaal ter eerste instantie*.

1812.

Toestand onveranderd; alleen werd tot secretaris van den maire (*Griffier*), in de plaats van H. J. van Goudoever, den 24 Februari 1812 aangesteld:
G. van der Mast.

1813.

Toestand onderging alleen verandering doordat, bij keizerlijk decreet van 10 April 1813, benoemd werd tot:
Maire: P. A. Rauws
en opnieuw benoemd werden tot:
Adjuncten: H. J. van Goudoever
J. H. Snoeck.

Blijkens een op 14 November 1813 geteekend pro-

cesverbaal van den *conseil municipal* waren de op 8 Augustus 1811 geïnstalleerde raden municipaal nog in functie, met uitzondering van **M. E. Meuleman** en **J. van Alphen**.

(*Herstel van onze onafhankelijkheid*).

Nadat den 17den November 1813 de Prins van Oranje te Scheveningen was geland, werd den volgenden dag de vesting Gorinchem, nog in de macht der Fransche troepen, op keizerlijk bevel verklaard te zijn in staat van beleg. Generaal *Rampon*, daarheen gekomen, kreeg opdracht de stad te verdedigen tegen de oprukkende legers der geällieerden, die weldra de vesting insloten. De belegering duurde tot den 4den Februari 1814, toen Generaal *Rampon* capituleerde; eerst den 20sten d. a. v. trok de Fransche bezetting krijgsgevangen uit en namen de Pruisische troepen bezit van de vesting. De inmiddels in de stad gekomen, door Z. K. H. **Willem** 1 aangestelde commissaris-generaal van het toenmalige departement der Monden van de Maas, de Heer **van Tets van Goudriaan** en de Districts-commissaris, de Heer **Donker Curtius**, riepen vervolgens de regeeringspersonen ten stadhuize bijeen, waar deze van den eed aan den Keizer der Franschen ontslagen en onmiddellijk wêer in hun ambt bevestigd werden in naam van Nêerland's souvereinen Vorst. De Raad nam nu aan den titel van „Provisioneel Bestuur der gemeente." Eerst den 29 Maart 1814, toen de eerste grondwet voor de Vereenigde Nederlanden tot stand gekomen was, kon worden overgegaan tot het vervangen van het provisioneele bestuur door een definitieve regeering. Met de herstelling onzer onafhankelijkheid werd ook de wetgevende macht der plaatselijke besturen hersteld, zooals zij door *G. K. van Hogendorp* in zijn schets aangegeven (art 40) en zoowel in de grondwet van 1814 (art. 94) als in die van 1815 (art. 155) opgenomen werd. Alle in functie zijnde regeeringspersonen bleven onder hun nieuwe titels aan. Den 23 Juni 1814 werden tot *vice presidenten* benoemd:

A. van Hoey
B. Moerkerk.

1815.

In dit jaar bleef alles onveranderd.

1816.

(Benoemd 2 Januari tot):

President-Burgemeester J. H. G. van Borcharen.

Raadsleden:
J. H. Snoeck
J. B. van Meerten
N. W. Blom
H. van Aken
J. C. Elen

W. van Eeten
J. C. van Gennep
N. J. Phijffer
P. Hoogwinkel
J. van Maren
E. Mekern
M. Mekern
B. Moerkerk
C. van Nispen
J. Pompe de zoon
R. Rom
J. F. van Rijsoort.

(Benoemd 4 Januari tot):

Stadssecretaris: J. van Borcharen.

In plaats van nu elk opvolgend jaar het regeeringscollege in zijn geheel te noemen, heb ik gemeend voor het tijdvak 1817—1901 te kunnen volstaan met, naar opvolging, te vermelden de namen van de nieuw aangekomen *burgemeesters*, *wethouders*, *raadsleden*, *secretarissen* en *ontvangers* (zooals ik dat met de vroedschappen van 1756—1795 deed), waardoor herhaling van eenmaal genoemde namen op de opvolgende jaren voorkomen en noodelooze uitvoerigheid der lijst vermeden is. Voor de raadsleden is als datum hunner benoeming genomen die van het raadsbesluit tot hunne toelating, zooals dit ook gedaan werd door wijlen den Heer **W. F. Emck**, die in de Nieuwe Gorinchemsche Courant van 3 December 1885 reeds een „naamlijst van raadsleden" publiceerde, loopende van 2 Januari 1816— 2 December 1885. Deze lijst, evenals het vervolg daarop tot 1902, is ook weêr welwillend gecontroleerd door den Heer **W. F. Emck Jr.**, ambtenaar ter secretarie te Gorinchem.

Nadat in 1815, 1816 en 1819 reeds reglementen tot stand gekomen waren, werd in 1824 bij Kon. besluit een nieuw reglement op het bestuur der steden vastgesteld. Men kreeg toen *burgemeesters*, *wethouders* en een *raad*. De herziening van de Grondwet van 1848 maakte herziening van de gemeentelijke bestuursreglementen van 1824 noodig en bij een afzonderlijke wet van 29 Juni 1851 Stb. 85, werd de samenstelling, inrichting en bevoegdheid der gemeentebesturen geregeld. Latere wijzigingen werden nog gemaakt bij de wetten van 7 Juli 1865, Stb. 79, voor zooveel de plaatselijke belastingen betreft; 28 Juni 1881, Stb. 102, tot herziening der art. 264, 265, 266 van de wet van 29 Juni 1851; 26 Juli 1885, Stb. 169, tot wijziging van art. 240 der gemeentewet; 15 April 1886, Stb. 64, § III; 6 November 1887, Stb. 193, houdende verandering in de Additioneele artikelen der grondwet; 28 Mei 1896, Stb. 88, tot wijziging van art. 39 der wet van 29 Juni 1851; 28 April 1897, Stb. 110; 24 Mei 1897, Stb. 156, tot regeling der financieele ver-

houding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen; 14 Juli 1898, Stb. 178, tot wijziging van art. 131 der Gemeentewet; en 21 September 1900, Stb. 164 tot wijziging van art. 240 en art. 243 der gemeentewet.

Burgemeesters: 1819 (2 Januari) N. W. Blom
1819 („) Mr. A. van Hoey
„ („) B. Moerkerk
1820 („) H. van Aken
1823 („) J. F. van Rijsoort
1843 („) Mr. A. Boxman
1854 (1 Augustus) Jhr. J. Westpalm van Hoorn van Burgh
1859 (24 October) W. A. Viruly Verbrugge
1863 (13 Februari) Mr. W. Wijnaendts
1872 (27 September) A. Noorderbroek
1881 (25 Maart) C. van Andel
1895 (1 April) R. F. C. de Bruyn.

Wethouders: 1833 (2 Januari) Mr. A. Boxman
1841 („) J. C. Boonzajer
1843 (13 Juni) I. J. Rom
1859 (15 April) D. van Drooge
1849 (9 October) Cornˢ. de Gijzelaar
1854 (29 Mei) C. G. Boonzajer
„ („) W. A. Viruly Verbrugge
1858 (26 Maart) W. C M. Begram
1859 (7 October — 3 November) *tijdelijk wethouder* A. F. Visser
1859 (3 November) M. F. Boonzajer
1863 (1 September) A. F. Visser
1864 (2 April) J. van Andel
1875 (30 April) Mr. H. J. Dijckmeester
„ (10 September) B. Janse
1878 (28 Juni) H. A. Ravenswaaij
1885 (29 December) P. A. Bos
1891 (30 December) Mr. A. C. Visser
1899 (1 April) C. van Andel.

Raadsleden: 1817 (9 October) J. C. Boonzajer
1819 (27 Augustus) Hendr. van Aken
„ (8 October) J. van Dam
„ „ Mr. A. Boxman
1820 (20 October) Mr. J. M. Luden
1821 (5 October) G. Blom
1830 (3 November) Mr. W. A. van Aken
1837 (19 October) Mr. P. L. Begram van Jaarsveld
1837 (19 October) G. C. van Appeltere
1838 (3 October) I. J. Rom
1841 (19 October) J. L. J. B. baron Sweerts de Landas
1842 (24 November) K. van Houweninge van Sprang.

1844 (23 October) Cornˢ. de Gijzelaar
1845 (24 October) M. Willemstijn
1848 (27 October) J. van Andel Czn
„ „ D. van Drooge.
1849 (9 October) C. G. Boonzajer
1850 (10 October) N. J. van Dam
1851 (8 October) J. A. van der Poel
„ „ J. van Andel
„ „ M. van Aken van Renesse
1852 (7 September) H. Willemstijn
1853 (11 Juni) W. A. Viruly Verbrugge
„ (2 Augustus) W. C. M. Begram
1855 (14 Juli) Mr. W. L. Diemont van Langerak
1855 (4 September) A. F. Visser
1856 (14 Juni) Mr. E. C. Vermeulen
1857 (14 Augustus) Jhr. J. Westpalm van Hoorn van Burgh
1857 (11 September) F. J. Haver Droeze
1858 (12 Maart) M. F. Boonzajer
1859 (13 Mei) C. van Es van Andel
„ (19 Augustus) A. Blankers
„ „ C. W. van der Beek
„ (9 December) A. H. van Tienhoven
1860 (8 Juni) J. van Soelen
1863 (21 Augustus) Jhr. F. G. E Merkes van Gendt
1865 (18 Augustus) H. A. Ravenswaaij
„ „ Jhr. Mr. N. H. de Gijzelaar
1868 (29 Mei) Mr. I. C. M. van den Honert
1869 (23 Juli) Mr. C. Diemont
1870 (22 Juli) T. van Andel
1873 (15 Augustus) B. Janse
1874 (18 September) Mr. H. J. Dijckmeester
1875 (16 April) Mr. S. C. van Appeltere
1877 (30 November) H. F. Santman
1878 (31 Mei) Mr. J. C. J. Arriëns
„ (23 Augustus) A. Noorderbroek
„ „ B. C. Wisboom
1879 (15 Augustus) A. D. Smits
„ „ Mr. J. A Alting Bösken
1881 (28 Januari) H. J. F. Muller
„ (24 Juni) W. H. Post
„ „ C. van Andel
„ (19 Augustus) Koenraad van Andel
1883 (27 Juli) P. A. Bos
„ (30 November) A. G. W. Boll

1885 (22 Juli) A. F. van Renesse
1885 (2 December) R. D. van Slijpe
1886 (29 October) Mr. A. C. Visser
1891 (21 Augustus) A. A. Hessig, G. Meulewerf — Tengevolge der uitbreiding van de bevolking moest het getal raadsleden met 2 vermeerderd worden.
1891 (18 December) C. van Drooge
1893 (25 Augustus) A. H. J. C. Duuring
1894 (27 Juli) J. C. den Haan
„ „ R. D. van Slijpe (de Heer van Slijpe had zitting sinds 1885, bedankte in 1894, doch werd toen weer herkozen. Zie 1885).
1894 (27 Juli) J. H. C. van der Beek
1895 (23 Augustus) P. J. Dingemans
1899 (28 Juli) Mr. L. van Andel
1900 (29 Juni) A. J. L. Visser van Yzendoorn
1901 (21 Mei) A. Sizoo Jzn.
„ (23 Augustus) Mr. J. W. van der Poel
1901 (7 November) J. Viruly van Vuren en Dalem.

Gemeente (Stads-)Secretarissen: 1846 (11 Augustus) G. van der Mast Sr.
1851 (23 October) G. van der Mast Sr. (ten gevolge der nieuwe Gemeentewet 29 Juni 1851)
1855 (31 Maart) A. G. W. Boll
1868 (28 Augustus) W. Slootweg

Gemeente (Stads-)Ontvangers: 1820 (3 October) Jan Pompe
1841 (5 Maart) C. E. Boonzajer
1882 (30 Juni) G. H. Boonzajer.

Wickrathberg's Doopregister.

1677—1720.

Wilhelm Bertram baron *van Quadt*-Wickrath wint bij Maria van Gent, erfdochter van Loenen en Severnich, (waar gelegen?), deze drie kinderen:

1. Judith Wilhelmina, gedoopt op het huis Wickrath 23 October 1677. Doopgetuigen (Pathen): de heer van Meinerswijk, de erfhofmeester Lothar Stephanus, de heer van Creutzbergen, de dames von Louren, van Ripperda en van Bullesheim.

2. Irmgard Sophia, gedoopt ibidem 12 November 1681. Doopgetuigen: de heer von Joppenbroch, de heer van Dieden, de oude Mevrouw van Gent en Mevrouw von Gotdorff.

3. Friedrich Wilhelm, gedoopt ibidem 21 November 1682. Doopgetuigen: de Keurvorst van Brandenburg, Johan Frederik baron van Hemert, de jonge heer van Bullesheim, de gravin van Palsterkamp, freule van Gent van Dieden, mevrouw van Wintzen (Winssen?). Hij trad in den echt met Ottonetta (*sic*) Wilhelmina baronesse von Heiden-Rath, bij wie

a. Irmgard Maria Charolotte Henriette, geboren en gedoopt te Wesel 22 Juni 1716. Doopgetuigen: Johann Sigmund Wilhelm baron von Heiden, heer van Rath, Crudenburg, enz., Johan Hendrik baron van Randerwyk (Randwijk?); Friedrich Wilhelm graaf von Schwerin; Irmgard Maria douairière gravin von Schwerin, Louise Charlotte baronesse von Heiden-Rath, Margaretha van Gent douairière van Aylva; Margaretha van Byland douairière von Heiden van Lichtenvoorde etc.; Elisabeth Sophia baronesse van Dorenburg; Dorothea Maria baronesse von Schoenaick; Charlotte van Quadt, gravin van Lottum; Anna Henriette freule van Quadt von Wickrath.

b. Wilhelm Otto Friedrich, geb. te Wickrath 12 Juli 1717. Doopgetuigen: Generaal baron von Heiden, heer van Rath; diens oudste zoon Baron von Heiden heer van Rath; freule Cornelia Florentine von Quadt tot Wickrath. Hij werd in 1714 tot rijksgraaf verheven.

c. Louise Sophia, geboren te Wickrath 22 Juli 1718. Doopgetuigen: Ferdinand Sigmund baron von Heiden, heer van (*zu*) Kleef; Irmgard Sophia von Quadt zu Wickrath, vrouwe van Stoevelaar; Louise Charlotte vrouwe von der Hoffstadt; Sophia Charlotte Maria vrouwe von Doerenberg, etc.

d. Florentina Theodora, gedoopt te Wickrath 31 Juli 1719. Doopgetuigen: de Baron van Wadenojen; de generaal baron von Heiden, gouverneur van Wesel; Anna Theodora von Linden (van Lynden?) barones van Randwijk; Louise Charlotte von Heiden gravin von Schwerin.

e. Charlotte Sofia, gedoopt te Wickrath 24 October 1720. Doopgetuigen niet vermeld.

Uit de „Zeitschrift" van „Der Deutsche Herold" XXXIII (1902), S. 44, medegedeeld door

Bergeik, 20 Juli 1902. Jac. A.

Lefter.

In „'t Archief voor Nederlandsche Taalkunde," verzameld door Dr. A. de Jager, Deel IV, blz. 123—142, komt eene verhandeling voor van Mr. H. J. Koenen, getiteld: „Iets over de naauwe verwantschap van het oude Nederlandsch met het oude Engelsch," en blz. 137 leest men aldaar: „Men vindt in het oud-Ned. nog van *de lefterhand* gesproken, waar ook het Eng. zegt *the lefthand*." Deze zinsnede geeft over het woord *lefter* het vereischte licht. H. de J.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz.

ONDER LEIDING VAN

A. A. Vorsterman van Oyen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 9. Nieuwe Serie. XVde JAARGANG. SEPTEMBER 1902.

INHOUD.

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

(*Vervolg*).

In 1890 benoemd tot Director van de Utrechtsche Zendingsvereeniging, nam hij die benoeming aan en vertrok hij van Maarssen naar Utrecht. Den 11den Junij 1863 is hij gehuwd met Margaretha Gunning, in Augustus 1901 te Utrecht gestorven dochter van Ds. Gunning, in leven predikant te Leeuwarden, en bij haar won hij: *a.* Nicolaus, geboren te Oud-Loosdrecht 15 September 1865, 1 Junij 1893 gepromoveerd tot dr. in de letteren van de Indische Archipel, 4 Januarij 1894 gehuwd met Maria Gunning, in Junij 1894 vertrokken naar Celebes als afgevaardigde van het Nederl. Bijbelgenootschap om aldaar de taal der inlanders te bestudeeren en tevens voor de zending werkzaam te zijn. *b.* Anna Elisabeth, geboren te Harlingen 5 December 1866, vertrokken naar Pretoria, waar zij het hoofd der Staats-meisjesschool werd; tijdens den oorlog uitgezet, reisde zij naar Nederland, van waar zij den 3den Januarij 1901 weêr naar Stellenbosch vertrok om aldaar als onderwijzeres werkzaam te zijn. *c.* Constantia, geboren te Harlingen 18 Junij 1868, 10 Mei 1901 te Utrecht gehuwd met Jacobus Fortgens, die met haar 20 Junij 1901 naar Oost-Indië vertrok als zendeling. *d.* Carolina Francina, geboren te Harlingen 20 Maart 1870, overleden 9 Maart 1879 te Maarssen. *c.* Johannes Hermannus, geboren te Maarssen 16 Januarij 1874, 31 Januarij 1900 te Amsterdam gepromoveerd tot dr. in de chemie, den 22sten Junij 1902 als j.m. te Utrecht getrouwd met E. M. H. Hovy j.d.

2. Alagonda, geboren te Brielle 27 November 1837, vestigde zich in 1900 te 's-Gravenhage.

3. Titia Catharina Frederica, geboren te Brielle 5 Januarij 1839, vestigde zich in 1900 te 's-Gravenhage.

4. Henrica Harmanna, geboren te Brielle 25 Februarij 1841, gestorven ongehuwd 11 Augustus 1875 te Middelburg en te Koudekerke begraven.

5. Marcus Jan, geboren te Brielle 12 April 1843, studeerde te Utrecht in de theologie, werd in 1866 proponent, bevestigd als predikant 10 November 1867 te Bahr c. a., in 1871 te Herkingen, in 1873 te Brouwershaven, in 1878 te Warmenhuizen, in 1881 te Barendrecht, in 1883 te Edam, 5 Augustns 1888 te Almeloo. Bij Elizabeth Constantia Costerus, dochter van Dr. P. J. Costerus, in leven rector te Sneek en lid van de Tweede Kamer, met wie hij 31 October 1867 te Utrecht getrouwd is, won hij: Constantia Elisabeth, geboren te Bahr 3 Januarij 1869; Pieter Jacob Albert, geboren te Warmenhuizen 3 Junij 1879.

6. Albertus Jan, geboren te Brielle 11 Maart 1845, gestorven 8 Maart 1848.

7. Constantia Nicolina, geboren te Brielle 27 Julij 1847, 7 Junij 1877 aldaar getrouwd met Jacobus Cornelis Geelhuijsen, predikant bij de Luthersche Gemeente te Middelburg, geboren te Amsterdam 29 December 1847, zoon van Pieter Johannes Geelhuijsen te Amsterdam en Anna Margaretha Koppe, 27 Julij 1848 te Amsterdam overleden. Bij de sluiting des huwelijks was getuige Dr. Albertus de Jongh, oud 67 jaar, oud-conrector van het gymnasium te Utrecht, oom van de bruid. J. C. Geelhuijsen studeerde te Amsterdam, werd in 1871 proponent bij het Ev. Luth. kerkgenootschap, was van 1872—1873 hulpprediker te Leerdam, werd 7 September 1873 bevestigd als predikant bij de Ev. Luthersche Gemeente te Brielle en Hellevoetsluis, in 1875 te Middelburg, 11 Mei 1884 bij de Hersteld Ev. Luth. Gemeente te Helder en Huisduinen, 8 September 1889 bij de Ev. Luth. Gemeente te Gouda.

8. Albertus Jan, geboren te Brielle 6 Januarij 1850, studeerde te Utrecht in de theologie, werd in 1874 proponent, 4 October 1874 predikant te Rokanje, in 1877 te Hoornsterzwaag, in 1880 te Noordwolde, 10 Julij 1881 te Warmenhuizen. Hij trouwde te Winschoten 3 Februarij 1880 met Attje Hendrika Stheeman.

In plaats van Tenkinck werd 30 October 1856 beroepen

Martinus Diederik Deeleman, predikant te Beesd. Door Adriani werd hij 18 Januarij 1857 te Brielle bevestigd met een rede over Marcus 6: 30. De bevestigde had tot tekst Col. 1: 28. Hij werd geboren in 1828, werd in 1851 proponent, 4 Januarij 1852 predikant te Beesd. Van de Brielsche Gemeente nam hij afscheid 1 Mei 1859, sprekende over Hand. 20: 36, en hij vertrok naar Rotterdam, waar hij 15 Mei 1859 bevestigd werd. Na verkregen emeritaat stierf hij te Utrecht in September 1892, bijna 64 jaar oud. Te Brielle won hij bij Catharina van den Andel een zoon Frank, geboren 9 Februarij 1857, overleden 29 April 1857. Hij liet een zoon na, C. F. M. Deeleman, die, in 1886 proponent geworden, bevestigd werd als predikant te Tricht. Later werd hij te Grevenbicht predikant, en aldaar staande werd hij op eene dissertatie gepromoveerd tot Dr. in de Theologie.

Ter voorziening in de vacature, door het vertrek van Deeleman ontstaan, werden vruchteloos beroepen 19 Mei 1859 H. Worst te Epe, 16 Junij 1859 J. van der Meulen te Bedijkte Schermer, 28 Julij 1859 W. Zwart te Boskoop. Daarna, den 1sten September 1859, werd met goed gevolg beroepen

Johannes Post, predikant te Houtrijk en Polanen. Den 4den December 1859 werd hij bevestigd door

Adriani, die sprak over 1 Cor. 3: 9 en toen zijnen 25 jarigen dienst te Brielle herdacht. De bevestigde had tot tekst 1 Col. 1: 28b, 29. Hij werd in 1831 te Amsterdam geboren, studeerde te Utrecht, werd in 1854 proponent, 29 April 1855 predikant te Houtrijk c. a. Den 11den Maart 1877 hield hij te Brielle zijne afscheidsrede over Matth. 17: 18b en van daar ging hij naar Drachten. In 1879 werd hij predikant te Goes, 15 Junij 1884 te Charlois c. a., daarna te Blaauwkapel. Als predikant der laatste gemeente woonde hij te Utrecht. Oud 62 jaar, is hij 31 Julij 1893 gestorven, nalatende eene weduwe en twee kinderen. Bij Johanna Wilhelmijntje van der Goot, dochter van M. van der Goot en S. van Hemsbergen, 20 Januarij 1871 te Brielle overleden als weduwe van M. van der Goot, won Johannes Post te Brielle: Johannes, geboren 13 Januarij 1860, gestorven 25 Februarij 1864; Willem Hendrik, geboren 3 Januarij 1862, gestorven 18 Februarij 1862; Susanna Johanna Wilhelmina, geboren 10 Februarij 1864, gestorven 5 Maart 1864; Susanna Johanna Wilhelmina, geboren 11 Januarij 1866; Johannes, geboren 15 Junij 1868, studeerde te Utrecht in de medicijnen, werd arts, trouwde te Utrecht en vestigde zich te Fijenoord. Maria Geertruida, te Houtrijk geboren dochter van het echtpaar, stierf te Brielle 23 Januarij 1871, in den ouderdom van 14 jaar en 11 maanden.

Ter voorziening in de vacature, door het emeritaat van De Kanter ontstaan, werd op den 10den April 1862 vruchteloos beroepen Dr. J. C. Koch te Wormerveer. Het beroepingswerk werd toen hervat; op het 3-tal werden geplaatst H. de Jager te Eenmes-buitendijks, P. H. Hugenholtz Jr. te Renswoude en R. J. Jungius te Drempt en 9 Mei 1862 werd beroepen

Hendrik de Jager, bevestigd te Brielle 24 Augustus 1862 door J. Post, die tot tekst had Joh. 17: 19. Des namiddags hield de bevestigde zijne intreerede, wier tekst was Joh. 1: 43a. Hij was een voorstander van de moderne richting. Voor een beroep naar Rokanje, 8 November 1877 op hem uitgebracht, en voor een beroep naar Oostvoorne, op hem uitgebracht 20 Julij 1888, bedankte hij. Den 6den Maart 1884 herdacht hij zijne 25-jarige werkzaamheid, waarover men zie het Weekblad van Voorne van 9 en 11 Maart 1884. Op verzoek werd hem om gezondheidsredenen in 1892 het emeritaat verleend, ingaande 1 April van dat jaar. Den 20sten Maart 1892 hield hij zijne afscheidsrede naar aanleiding van Matth. 26: 63 en 64. Emeritus geworden, trad hij af als scriba en quaestor van het Class. Bestuur van Brielle, welke betrekkingen hij onderscheidene jaren waarnam.

Geboren te Rotterdam, bezocht hij het Erasmiaansch Gymnasium aldaar, welks rector toen Dr. Schneither

was. Den 30sten Junij 1853 bevorderd tot de academische lessen, studeerde hij te Utrecht van 1853—1858; 7 October 1858 onderging hij met goed gevolg het proponentsexamen te Zwolle, en werd 1 December 1858 beroepen te Eemnes-buitendijks, waar hij 6 Maart 1859 des voormiddags bevestigd werd door Dr. G. van Gorkom, predikant te Eemnes-binnendijks (1) met Col. IV: 27, en des namiddags zijne intreerede hield naar aanleiding van Rom. 1: 15. Den 10den Augustus 1862 nam hij afscheid van Eemnes met een toespraak over Hand. 20:36, waarna hij naar Den Briel vertrok. In 1866 aldaar benoemd tot curator van het Gymnasium, was hij eenige jaren secretaris en daarna president van het college van Curatoren. Toen in 1878 het Gymnasium vervangen zou worden door een H. Burgerschool, werd hij benoemd tot lid der voorloopige commissie voor middelbaar onderwijs te Brielle. In 1866 werd hij aldaar lid van de cholera-commissie en later van de commissie tot wering van de pokziekte. Voorts was hij secretaris van de plaatselijke commissie te Brielle voor de tentoonstelling te Amsterdam in 1869, en werd hij in 1888 regent van het gast-, proveniers- en ziekenhuis te Brielle. Van de Hoofdcommissie voor de feestelijke viering van 1 April 1872 was hij secretaris en op den gedenkwaardigen feestdag verwelkomde hij de afgevaardigden met een toespraak, welke in 100 exemplaren in druk verscheen. Op den 11den September 1873 hield hij een indruk gegeven Toespraak bij de onthulling van het allegorische monument te Brielle, waarna hij benoemd werd tot ridder in de orde van de Eikenkroon. Zijnen arbeid als secretaris van de Hoofdcommissie geeindigd hebbende, wijdde hij zijnen vrijen tijd aan nasporingen in de Brielsche archieven en de vruchten zijner nasporingen deelde hij in tijdschriften en afzonderlijk verschenen werken (2) mede. Daarmede ging hij na het door hem verkregen emeritaat nog 2 jaren te Brielle voort en hij vervolgt zulks nog te 's-Gravenhage, waar hij zich in 1894 vestigde. In 1876 werd hij benoemd tot lid der Maatsch. van Ned. Letterk. te Leiden, in 1878 tot lid van het Historisch Genootschap te Utrecht, in 1894 tot lid van 't Prov. Utrechtsch Gen. van kunsten en wetenschappen, in 1895 tot lid van het Gen. „De Nederl. Leeuw." Den 12den Mei 1880 is hij te Amsterdam getrouwd met Clara Maria Lely,

(1) Als emeritus-predikant vestigde Dr. Van Gorkom zich in 1902 te 's-Gravenhage.

(2) In 1876 verscheen bij J. L. Beijers „Het Brielsche Archief, Geschied- en Letterkundige Naoogst, eerste (en laatste) Stuk; in 1883 bij J. Posthumus Jr. „De Brielsche Archieven. Geschiedkundige Mededeelingen," 2 stukken; in 1901 bij Martinus Nijhoff „De Middeleeuwsche keuren der stad Brielle," vormende No. 2 van de tweede reeks der Werken der Vereeniging tot uitgave der bronnen van het Vaderlandsche Recht.

geboren te Amsterdam 14 Februarij 1844, oudste dochter van Jan Lely, gestorven te Amsterdam 3 November 1892, en Adriana Maria Elisabeth van Houten, gestorven te Amsterdam 8 Januarij 1894. Zijne ouders waren Arie de Jager, de bekende taalkundige, en Petronella Pelkman, geboren te Delfshaven 20 October 1806, gestorven te Rotterdam 4 November 1890, dochter van Hendrik Pelkman, te Delfshaven gestorven 18 Julij 1838, en Johanna Maria Rijnsdorp, gestorven te Rotterdam 13 Julij 1840, oud 57½ jaar. De toespraken, den 30sten April 1877 bij de begrafenis zijns vaders gehouden, werden met de levensberichten van den ontslapene en een lijst zijner werken opgenomen in het prachtwerk. „In Memoriam. Lauweren tot een krans gevlochten." Ter aanvulling van hetgeen in de levensberichten voorkomt deel ik hier het volgende mede.

In 1817 kwam Arie de Jager te Rotterdam ter schole bij Paulus Coenraad Görlitz, aan wien hij opdroeg zijne in 1832 verschenen „Proeve over de werkwoorden van herhaling en during in de Nederd. taal". Den 3den Februarij 1832 werd hij geëxamineerd als sollicitant naar den post van onderwijzer in de Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam en den 8sten Februarij d. a. onderging hij het examen voor de openbare school van W. C. de Vletter te Rotterdam. Voor deze school viel de keuze op hem en hij aanvaardde zijne nieuwe betrekking 1 Maart 1832. Den 30sten October 1834 onderging hij het examen in de Fransche taal bij gelegenheid van het vergelijkend onderzoek ter vervulling van de vacante school van D. Broer, ten gevolge waarvan hij vrijheid ontving die taal op zijne school te onderwijzen. In 1854 werd hij benoemd tot lid der plaatselijke Schoolcommissie te Rotterdam; in 1863 verzocht hij aan de Schoolcommissie bij de te doene herkiezing niet te worden voorgedragen als lid. In 1860 werd hij benoemd tot leeraar aan de Kweek- of Vormschool tot opleiding van jeugdige onderwijzers; in 1862 tot Directeur der Vormschool in plaats van Görlitz, overleden 16 November 1861, oud bijna 77 jaar. Als Directeur der Kweekschool voor onderwijs verkreeg hij op verzoek eervol ontslag op 5 Mei 1865. Zijne bijzondere school der tweede klasse werd 1 Januarij 1860 eene openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs der 2de klasse voor jongens en verplaatst uit den Houttuin naar den Oppert. Als hoofd dier school trad hij in 1865 af wegens zijne benoeming op den 5den October van dat jaar tot leeraar in de Ned. taal- en letterkunde, de geschiedenis des vaderlands en de aardrijkskunde aan de Hoogere Burgerschool v. vijfjarigen cursus te Rotterdam. Die betrekking aanvaardde hij 1 November 1865 en nam haar waar tot op den 9den Julij 1873, nadat

hem op verzoek eervol ontslag was verleend. In 1842 werd hij met J. de Vries, B. H. Lulofs, A. des Amorie van der Hoeven en I. da Costa door de 2de Klasse van het Kon. Ned. Instituut benoemd tot lid der Commissie ter wering van de verbastering onzer taal in openbare geschriften; in 1854 door de Synode der Ned. Herv. Kerk tot taalrevisor van de nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament. Den 24sten Mei 1850 werd hij honoris causa door den Senaat der Hoogeschool te Groningen bevorderd tot Dr. in de letteren. Eenige jaren was hij lid van het bestuur der Rotterdamsche afdeeling van de Maatsch. tot Nut van 't Algemeen en van het bestuur der afdeeling Rotterdam van de Holl. Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen. In 1871 was hij van die Maatschappij algemeen Secretaris. Op de Taal- en Letterkundige Congressen trad hij onderscheidene malen als spreker op en meermalen was hij bestuurslid. In 1850 werd hij door het 2de Congres benoemd tot lid van het Noord-Nederl. Comité ter samenstelling van een algemeen Nederlandsch Woordenboek. In 1827 werd zijn „Kort Overzigt der verhandelingen over de Nederd. Spel- en Spraakkunst van Siegenbeek en Weiland, vergeleken met de Nederl. Spraakleer en verdere taalk. schriften van Bilderdijk" door de Kon. Maatsch. van Vaderlandsche Taal- en Letterkunde te Brugge met de zilveren medaille bekroond. Met de gouden medaille werden bekroond in 1838 door de Holl. Maatsch. te Amst. zijne verhandeling over de Spelling; in 1846 door de Maatsch. van Letterkunde te Leiden zijne verhandeling over den Invloed van Bilderdijks dichtwerken op de taal; in 1864 door de Kon. Akademie van België te Brussel zijne „Lofrede op Vondel."

Hij was een zoon van Jacobus Arnoldus de Jager (1), geb. 11 November 1777, gestorven te Delfshaven 28 Augustus 1840, en Barbara van der Sloot, gestorven te Rotterdam 4 Maart 1861, oud ruim 86 jaar, dochter van Arie van der Sloot en Catharina van Gijzen, te Rotterdam gestorven 23 October 1811, oud 61 jaar. Jacobus Arnoldus, 12 Mei 1799 getrouwd met B. van der Sloot, won bij haar 8 kinderen, van welke slechts twee volwassen werden: Arie, geboren 10 April 1806, gestorven te Rotterdam 26 April 1877; Alewijn, geboren 20 September 1808, gestorven te Rotterdam

(1) Zie over hem wat ik mededeelde in „De Navorscher", 1899, blz. 469. Hij was een zoon van Alewijn de Jager, gestorven 7 November 1801, en Gerritje van Dolder, gestorven 24 Mei 1815. Behalve Jacobus Arnoldus won het echtpaar: Maarten, gestorven 23 November 1831 aan het Kralingsche veer, oud 76 jaar; Clasina, gestorven te Delfshaven 18 October 1850, oud 92 jaar, 9 maanden en 15 dagen, als weduwe van Jan Schuurman Theod. zoon, te Delfshaven gestorven 15 Augustus 1823, oud 76 jaar; Alewijn, gestorven te Delfshaven 13 October 1826, oud 56 jaar; Wessel, gestorven te Delfshaven 24 Julij 1833, oud bijna 61 jaar.

26 Augustus 1864, nalatende eene weduwe en 3 kinderen uit twee huwelijken (1).

Arie de Jager, 18 November 1832 te Delfshaven getrouwd met P. Pelkman, won te Rotterdam de volgende kinderen:

Jacoba Arnoldina, geboren 3 September 1833, 24 September 1856 te Rotterdam getrouwd met Willem Anderson Miltner, die te Rotterdam is gestorven 11 Junij 1892, nalatende eene weduwe en 3 dochters.

Hendrik, geboren 5 November 1834.

Barbara Katharina, geboren 28 Julij 1836, 9 September 1880 te Rotterdam getrouwd met James Davidson wedr., geboren 15 Maart 1824 in Schotland, gestorven te Rotterdam 23 October 1901.

Arie, geboren 27 Maart 1838, gestorven 3 Mei 1840.

Johanna Maria, geboren 10 Junij 1840.

Petronella, geboren 29 Mei 1842, 28 Maart 1878 te Rotterdam getrouwd met Hendrik van Woudenberg Jr., te Rotterdam gestorven 7 October 1900, nalatende eene weduwe en 2 dochters.

Arie, geboren 29 Maart 1844, gestorven 29 Januarij 1845.

Arie, geboren 1 Junij 1845, 13 April 1871 te Rotterdam getrouwd met Jeannette van Woudenberg, aldaar gestorven 26 Julij 1896, nalatende eene weduwe; zie over hem wat ik schreef in „De Navorscher", 1898, blz. 178.

Johanna Maria Clasina, geboren 10 October 1846.

Ter vervanging van Post werd beroepen

Dr. Pieter Cornelis van Wijk, predikant te Delden, voorstander der moderne richting. Den 30sten September 1877 werd hij des voormiddags door Dr. I. Hooijkaas, predikant der Remonstrantsche gemeente te Rotterdam, ingeleid met een rede over Rom. 10: 15b, terwijl de bevestigingstoespraak gehouden werd door De Jager. Des namiddags deed de bevestigde zijne intrede naar aanl. van 1 Joh. 5: 20. Den 3den October 1880 nam hij, beroepen zijnde naar Tiel, afscheid van de Brielsche gemeente, sprekende over 1 Cor. 16: 13. Hij werd 30 Januarij 1840 geboren te Leksmond en was een zoon van Nicolaas van Wijk, laatstelijk predikant te Weesp, aldaar gestorven 31 Maart 1876 in den ouderdom van 61 jaar, en Anna van Ameijden van Duijm, gestorven te Weesp 14 Februarij 1878, oud 66 jaar. Hij studeerde te Leiden in de jaren 1858—1864, promoveerde in 1864 op eene dissertatie over de echtheid van den brief aan de Filippensen, werd in hetzelfde jaar proponent bij het Prov. Kerkbestuur van Noord-Holland, werd bevestigd als predikant te Barchem c.a. 10 September 1865, te Dokkum 8 Julij 1869, te Delden 12 Julij 1874, te Tiel 10 October 1880, te Avezaath 1 September 1889, te Naarden 2 November 1891. Den 1sten Augustus 1900 emeritus geworden, vestigde hij zich te 's-Gravenhage. Den 1sten Julij 1901 trad hij op als redacteur van het Weekblad van Voorne. Den 10den October 1867 is hij te Amsterdam getrouwd met Cornelia Hendrika Catharina Noteboom j. d. aldaar. Bij haar won hij de volgende kinderen:

Maria Hendrika Petronella, geboren te Delden 30 Januarij 1876, als j. d. 14 Februarij 1902 te 's-Gravenhage getrouwd met Albertus Ankersmit j. m. te Deventer, zoon van G. J. Leonard Ankersmit.

Martha Anna Clasina, geboren te Delden 19 Februarij 1877, den 5den Junij 1902 als j.d. te 's-Gravenhage getrouwd met Willem Gijse Weenink j.m. te Rotterdam, zoon van de weduwe J. Gijse Weenink-van Voorst.

Nicolaas Pieter Cornelis, geboren te Brielle 26 April 1879, werd in 1900 student in de rechten te Leiden.

Cornelia Johanna Quirina, geboren te Tiel 31 October 1882.

Ter vervanging van Van Wijk werd 21 October 1880 beroepen

Jacob Cornelis van Slee, modern pred. te Rumpt. Hij werd te Brielle bevestigd 13 Maart 1881 door De Jager met een rede over Matth. 6: 10 en deed des nam. zijne intrede naar Jac. 1: 21. Den 8sten April 1890 naar Deventer beroepen, hield hij te Brielle zijne afscheidsrede naar Deut. 30: 19 den 10den Augustus 1890 en werd te Deventer bevestigd 17 Augustus 1890.

Hij werd 23 September 1841 geboren te Hillegom en had tot ouders Cornelis van Slee, overleden te Amsterdam 25 December 1867, oud 57 jaren, en Anna Barbera Geertruida Romenij, overl. 9 Augustus 1868 te Rijswijk bij Den Haag, oud 55 jaren. Hij studeerde aan het Athenaeum te Amsterdam van 1860—1863 en aan de Hoogeschool te Leiden van 1863—1865. Proponent geworden in September 1865, was hij hulpprediker te Amsterdam van 1 Maart 1866— 30 November 1867. Als pred. werd hij bevestigd te Herwijnen 12 Januarij 1868, te Oostzaan 8 Junij 1873, te Rumpt 27 Mei 1877. Te Brielle zijnde, nam hij zitting in het Prov. Kerkbestuur van Zuid-Holland en was hij lid van de schoolcommissie. Te Deventer werd hij in 1892 benoemd tot Curator van het Gymnasium en tot Bibliothecaris van de Athenaeum-Bi-

(1) Hij trouwde als j. m. met Katharina Maria Stoltz, te Rotterdam gestorven 29 September 1848 in den ouderdom van 37 jaren. Eene zuster dier vrouw trouwde met Van der Sloot, in leven kapt. kwartiermeester, en schonk hem o. a. een zoon Herman J. Stoltz van der Sloot, als gep. kapt. ter zee wonende te 's-Gravenhage.

Alewijn de Jager hertrouwde met Mej. Tebbenhoff. Van hem verscheen een dichtbundeltje, getiteld: „Dichtbloemen in den vreemde geplukt."

bliotheek. In de laatste betrekking gaf hij uit: *a.* een Catalogus der Handschriften, in 1892; *b.* een nieuwen systematischen Catalogus der drukwerken, waarvan D. I in 1896, D. II in 1900 verscheen; *c.* een Catalogus van de collectie Duymaer van Twist (geschriften op 't gebied der koloniale litteratuur), verschenen in 1898. Door hem werden voorts de volgende werken in 't licht gezonden: „Catalogus Dissertationum et Orationum Theologicarum, defens. ab a. 1650 ad 1850 in academiis Neerlandiae, Germaniae, Sueciae, Amstelodami", in 1868; „De Kloostervereeniging van Windesheim", in 1875; „Een leerjaar der Zondagsschool", in 1879; „Hans Sachs in betrekking tot de kerkhervorming der 16e eeuw", in 1879; „Het Visioen van Broeder Maarten, uit het Spaansch", in 1880; „Hermannus Moded", in 1883; „De Rijnsburger Collegianten" (door Teylers Godgel. Genootschap met den gouden prijs bekroond), in 1895; „Johannes Ruijsbroeck door Dr. A. A. van Otterloo", opnieuw uitgegeven door Van Slee, in 1896; „Diarium Everardi Bronchorstii (1591—1627)", uitgeg. door Van Slee, in 1898.

De Schrijver werd benoemd tot lid van het Hist. Genootschap te Utrecht in 1875, tot lid van de Maatsch. van Ned. Letterk. te Leiden in 1882, tot lid van de Vereenig. tot beoef. van Overijss. Recht en Gesch. in 1894. Hij is 3 Januarij 1868 te Linschoten gehuwd met Elisabeth Renno, geb. te Snelrewaard bij Oudewater 27 Mei 1839, en won bij haar: Anna Barbera Geertruida, geb. 6 Januarij 1869, overl. 17 October 1870; Anna Barbera Geertruida, geb. 10 December 1870; Carolina Elisabeth, geb. 10 December 1872.

In plaats van Adriani werd 9 October 1885 beroepen

Roelof Hermannus Drijber, pred. te Diever. Hij werd 24 Januarij 1886 te Brielle bevestigd door Dr. J. Offerhaus, kerkelijk hoogleeraar te Leiden, met een rede over 1 Cor. 3: 10—15. Des nam. deed hij zijne intrede met een toespraak over Mattb. 11: 28. D n 18den Junij 1889 beroepen te Leeuwarden, hield hij 1 September 1889 te Brielle zijne afscheidsrede, wier tekst was 1 Tim. 1: 15, en werd 4 September 1889 te Leeuwarden bevestigd. Hij werd geboren te Grijpskerke 5 September 1850, studeerde te Groningen 1869—1874, werd in 1874 proponent, bevestigd als pred. 20 September 1874 te Akkerwoude c.a., 6 Mei 1877 te Diever. Den 1sten Januarij 1896 trad hij op als redacteur van het tijdschrift *Geloof en V ijheid* en den 1sten Januarij 1898 als hoofdredacteur van het weekblad *Evangelisch Zondagsblad.* Den 5den September 1874 is hij te Groningen getrouwd met Anna Schuiringa, te Leeuwarden overleden 22 Maart 1892, bij wie hij won: Anna Catharina Sipka Willemina, geboren te Akkerwoude 21 Junij 1875; Berend Harmannus, geb. te Akkerwoude 26 Februarij 1877, student in de rechten geworden te Leiden in 1897. Te Leeuwarden is hij 4 Februarij 1897 hertrouwd met Anna Geertruida Oosterhoff, bij wie hij te Leeuwarden won: Anna Elisabeth, geb. 16 Junij 1898; Wijbo Jacobus, geb. 26 Junij 1900. Zijne ouders waren Berend Drijber, laatstelijk pred. te Oude Pekela, aldaar gestorven 6 Januarij 1866, en Catharina Sipka Willemina Oltkamp, overleden te Haarlem 29 Junij 1901, oud ruim 78 jaar.

Willem van den Berg, beroepen ter voorziening in de vacature, door het vertrek van Drijber ontstaan, werd den 20sten April 1890 bevestigd door J. W. Berkelbach van den Sprenkel, predikant te Breda, naar aanl. van Joh. 21: 15—17. Des nam. deed hij zijne intrede, sprekende over Joh. 8: 36. Hij werd geboren te Dodewaard 2 November 1854, werd in 1879 proponent, den 12den October 1879 bevestigd als predikant te Langerak bez. de Lek, 18 Junij 1882 te Well en Ammerzoden, van waar hij naar Brielle ging.

Ter vervanging van Van Slee werd beroepen

Bernard Willem Colenbrander, modern predikant te Naaldwijk. Den 16den November 1890 werd hij des voormiddags bevestigd door Van Slee, die tot tekst had 1 Thess. 5: 11. Des nam. deed hij zijne intrede, sprekende over Luc. 10: 21. Hij werd geboren te Herwen 6 Januarij 1836, had tot ouders H. Colenbrander, in 1875 te Herwen, waar hij predikant was, gestorven, en T. T. G. Boland, in 1885 te Zutphen gestorven; hij studeerde te Utrecht in de jaren 1855—1860, werd in 1860 proponent bij het Prov. Kerkbestuur van Gelderland, 15 September 1861 bevestigd als predikant te Engelum, 6 Mei 1866 te Wijnaldum, 9 Februarij 1868 te Drachten, 30 April 1876 te Nieuw-Beerta, 11 Maart 1877 te Herwen c. a., 7 October 1888 te Naaldwijk. In October 1895 beroepen naar Enkhuizen, nam hij dat beroep aan en hield 26 April 1896 te Brielle zijne afscheidsrede, wier tekst was Marc. 4: 26—29. Den 3den Mei 1896 werd hij te Enkhuizen bevestigd; na 40 jarigen dienst 1 October 1901 emeritus geworden, nam hij 29 September 1901 afscheid van de gemeente te Enkhuizen en vestigde zich te 's-Gravenhage. Den 25sten April 1866 is hij te Engelum getrouwd met J. Sybauts, geboren 6 Februarij 1840 te Leeuwarden. Behalve een vroeg gestorven dochter won het echtpaar drie zonen: Mattheus, geboren 24 Februarij 1867 te Wijnaldum; na te Utrecht in de medicijnen gestudeerd te hebben van 1888—1896, arts geworden te Heemstede; Herman Theodoor, geboren te Drachten 13 December 1871, student te Leiden in de jaren 1891—1897, aldaar gepromoveerd tot dr. in de nieuwe letteren, en daarna adj. archivaris geworden bij het Rijksarchief; Johan

Adriaan, geb. te Herwen 12 Junij 1882. Van den vader dezer zonen verschenen de volgende geschriften in druk: „Geen Fabelen", „Schetsen en Schetsjes"; „De Volksschool en de godsdienst"; „De openbare school en de vrije school".

De vacature, door het emiritaat van De Jager ontstaan, werd vervuld door de overkomst van

Antonij Verkouw, pred. te Gent bij Nijmegen. Bevestiging en intrede hadden plaats 11 Februarij 1894. De bevestigde sprak over Joh. 1:29; de bevestiger, J. H. L. Roozemeijer, pred. te Arnhem, over 1 Cor. 1:23ª. Verkouw werd in 1865 proponent bij 't Prov. Kerkbestuur van Overijssel, 27 Mei 1866 predikant te Voorthuizen, in 1869 te Eibergen, in 1873 te Wamel c.a., in 1874 te Harlingen, 22 Februarij 1880 te Gent c.a.

In de vacature, door het vertrek van Colenbrander ontstaan, is nog niet voorzien.

Bijvoegsel.

Ter aanvulling van wat ik in het „Archief" van Acquoy en Rogge betreffende **Libertus Fraxinus** heb medegedeeld, sta hier nog het volgende, ontleend aan de Notitie, van welke ik op blz. 7 van Deel VII van genoemd „Archief" heb gewaagd.

Den 26sten Julij 1606, nadat Ds. Van Dam „sijn afscheydt van de Classe bekomen hadde", werd „in de vergaderinghe van den ouden ende nieuwen Kerckenraedt ghesproken van eenighe dienaren, om eenen van dien in de plaetse Dammij te beroepen". Volgens het bestaande „gebruyck" werd een nominatie gemaakt van „verscheyden predicanten, soo binnen als buyten desen Classe" en o. a. werd Libertus Fraxinus genomineerd. Deze werd „met eendracht uyt alle de anderen gecoren" en Van Dam kreeg de opdracht om met Fraxinus, „van denwelcken men eenighe hoope" had „om in den dienst deser kercke te meugen ghebruykt worden", te gaan spreken. Van Dam reisde daarop naar Den Haag, maar hij vond Fraxinus „van huys", zoodat hij hem niet spreken konde. Hij vervoegde zich toen bij „eenige personen" aldaar om „na de ghelegentheyt Fraxinij" te vragen en hij vernam van hen, „datter gheene hoope en was hem van daer te crygen". Den 21sten Augustus rapporteerde hij dat aan den Kerkeraad en de Broeders vonden goed dat, „eer men na eenen anderen soude uytsien", Van Dam aan Fraxinus zou schrijven „om te besien of men syne genegentheyt soude connen vernemen". Van Dam deed zulks en den 24sten Augustus kwam in de vergadering van den ouden en nieuwen Kerkeraad eene missive van Fraxinus ter tafel, „daerinne hy verclaerde niet ongeneyght te wesen tot den dienst deser kercke". Onmiddellijk besloten de Broeders „de sake metten

eersten te bevorderen" en „tot dien eynde" werden de predikanten met den ouderling Jan Jansse gedeputeerd „om de eersaeme Magistraet deser stede den persoone D. Fraxinij voor te dragen ende haere bewilliginghe tot syne beroepinghe te vercrygen." Toen de gedeputeerde Broeders „haeren last de E. Magistraet" hadden voorgedragen, „maeckten eenighe uyt de Magistraet swaericheyt, niet over de procedure van den Kerckenraedt, maer over de uytsprake D. Fraxinij, voorwendende dat hy seer flegmatyck was ende over sulcx becommerlijck predickte," en door „haere E." werd goedgevonden „twee uyt den haeren te deputeren, om Fraxinij gaven ende bevallicheyt aen te hooren". De gedeputeerden brachten een „goet rapport" uit, waarop „met consent" van de Magistraten en „mettet advys des Classis" de „beroephinghe" geschiedde. De beroepbrief werd door een predikant en een ouderling aan Fraxinus ter hand gesteld en in de Acta van 1 September werd het volgende genotuleerd: „Theophilus Rijckewaert ende Frederyck Cornelisse rapporteren, dat se D. Fraxino de beroepbrieven hebben behandight, die den Broederen deser kercke bedanckte van de goede toeversicht, die sy tot hem hadde, verhopende oock (indient God alzoo schickte) dat hy den Broederen met synen dienst goedt contentement soude gheven. Conde evenwel dat mael niet absolutelijck antwoorden, overmits de ouderlingen van wegen de vacantie absent waren ende over sulcx den Kerckenraedt niet en conde vergaderen, voor dewelcke de sake eerst zal moeten dienen". In de Kerkeraadsvergadering van 29 September werd eene missive gelezen van Fraxinus, waarin hij berichtte „dat de sake om uyt Den Hage te vertrecken ghenoechsaem in syne handen ghestelt was, doch dat hy hem alhier niet absolutelijck en wilde verbinden, dan met een jaer de lucht ende wes meer mochte zijn wel wilde beproeven". De Magistraat en de Kerkeraad stonden dat toe onder voorwaarde dat Fraxinus, „indiendt hem alhier niet wel en beviel, de kercke by tijdts waarschouwen" zou. Fraxinus bewilligde daarin en den 29sten November 1606 „is hij in den Kerckenraedt verschenen, vertonende goede attestatiën van de kercke ende Classe van Sgravenhaghe, waerop de voorstellinghen ende bevestinghe ghevolght sijn, also men in de acte van den 29en November sien mach".

In de aanteekeningen betreffende Ds. J. l'Empereur staat: („alsoft de Gemeente bekent gemaeckt is)". In plaats van „alsoft" leze men „alsoot". In de aanteekeningen betreffende Tako Hajo van den Honert staat: „afscheid de van Broeders". Men leze: „afscheid van de Broeders".

Burgemeesters en Schepenen te Arnhem. (1575—1600).

Medegedeeld door A. J. C. Kremer.

(Vervolg).

1586.

1. Cornelis van Gendt.
2. Johan Engelen.
3. Jacob van Ommeren.
4. Caerll van Gelder.
5. Dr. Reinier van der Zandt.
6. Rutger Tulleken.
7. Hendrik Wyntgens.
8. Arnt van Brienen.
9. Pouwel Sluysken.
10. Zeger van Uchgelen.
11. Rolyff van Ewick. } hoc anno electi.
12. Gaert Wyntgens. }

1587.

Caerll van Gelder.
Arndt van Brienen.

Jacob van Ommeren.
Dr. Reyner van de Zandt.
Cornelis van Gendt.
Johan Engelen.
Henrich Wijntgens.
Zeger van Uchelen.
Rudolph van Ewick.
Gaertt Wintgens. Obiit hoc anno 24 Sept.
Johan van Dans. } hoc anno electi.
Arndt Tulleken Rutgersz. }

1588.

Jacob van Oemeren.
Henrick Wijntgens.

Caerll van Gelder.
Reiner van de Zandt.
Cornelis van Gendt.
Johan Engelen. Obiit hoc anno 12 December.
Arndt van Brienen.
Zeger van Uchgelen.
Rodolff van Ewick.
Johan van Danss.
Arntt Tulecken.
Goddert van Barrefelt.

1589.

Cornelis van Gendt, here tot Meinerswick.
Johan van Danss.

Jacob van Oemeren.
Caerll van Gelder.
Dr. Renier van de Zande.
Henrick Wintgens.
Arntt van Brienen.

Zeger van Uchgelen.
Arntt Tulleken.
Gaedertt van Berffelt.
Johan van Arnhem.
Johan die Vaeght.

1590.

Zeger van Uchgelen.
Johan die Vaeght.

Caerl van Gelder.
Jacob van Oemeren.
Cornelis van Gent.
Henrick Wintgens.
Arnth van Brienen.
Johan van Danss.
Arntt Tulleken.
Gaedert van Berffelt.
Johan van Arnhem.
Willem Elinghen.

1591.

Caerll van Gelder.
Arntt Tulleken.

Jacob van Oemeren.
Cornelis van Gent, heer tot Meinerswijck.
Henrick Wintgens.
Arntt van Brienen.
Seger van Uchgelen.
Johan van Dans.
Johan de Vaeght.
Gaedert van Berffelt.
Willem Huygen.
Engelbertus van der Burght.

1592.

Henrick Wijndtgens.
Wilhem Huygen.

Jacob van Oemmeren.
Carl van Gelder.
Arndt van Brienen.
Johan van Dans.
Arndt Tullicken.
Goert van Berffeldt.
Johan die Vaeght.
Mr. Engelbert van der Burcht.
Diderick van Eck.
Egbert van Wetten.

1593.

Arend van Brienen.
Mr. Engelbert van der Burcht.

Carl van Gelder.
Henrick Wyntgens.
Johan van Dans.
Arend Tullicken.
Goedert van Berffelt.

Johan die Vaeght.
Wilhem Huygen.
Dedrick van Eck.
Egbert van Wetten.
Everhardt van Reid.

1594.

Johan van Danss.
Johan die Vaegt.

Carl van Gelder.
Henrick Wijntges.
Arndt van Brienen.
Arndt Tullicken.
Goedert van Berffelt.
Wilhem Huygen.
Mr. Engelbert van der Burch.
Dederick van Eck.
Egbert van Wetten.
Everhardt van Reidt.

1595.

Arendt Tulleken.
Egbert van Wetten.

Caerel van Gelder.
Henrick Wyntgens.
Arntt van Brienen.
Johan van Dans.
Johan die Vaeght.
Goedert van Berffelt.
Willem Huigen.
Mr. Engelbertus van der Burch.
Dederick van Eck.
Everhardt van Reidt.

1596.

Carel van Gelder.
Dederick van Eck.

Henrick Wyndtges.
Arndt van Brienen.
Johan van Danss.
Arndt Tullicken.
Goedert van Berffelt.
Johan die Vaegt.
Wilhem Huygen.
Mr. Engelbert van der Burch.
Egbert van Wetten.
Everhardt van Reid.

1597.

Henrick Wyntges.
Gaedert van Berffelt.
Caerll van Gelder.
Arentt van Brienen.
Johan van Danss.
Arntt Tulleken.
Johan de Vaeght.

Willem Huigen.
Mr. Engelbert van der Burch.
Dederick van Eck.
Egbert van Wetten.
Everhardt van Reide.

1598.

Johan van Danss.
Willem Huigen.

Caerll van Gelder.
Henrick Wyntjes.
Arntt van Brienen.
Arntt Tulleken.
Gaedert van Berffelt.
Johan de Vaeght.
Engelbertus van der Burch.
Dedrick van Eck.
Egbert van Wetten.
Everhardt van Reide.

1599.

Arndt Tulleken.
Egbert van Wetten.

Carl van Gelder.
Hendrik Wyndtges.
Arndt van Brienen.
Johan van Dans.
Gaedert van Berffeldt.
Johan die Vaegt. Obiit 29 Martij circiter horam sextam vespertinam.
Willem Huiggen.
Engelbertus van der Burcht.
Dedrick van Eck.
Joost van Reidt, nu nijhes gekoren in plaets van synen broeder Everhardt van Reidt.

1600.

Caerll van Gelder, ist in den Heere verstorven op Sonnendach den xviij Januarij 1601 omtrijnt ein vierdel uhre voer thien uhre voermiddaeghs.
Joost van Reij.

Henrick Wyntgens.
Arntt van Briennen.
Johan van Danss.
Arntt Tulleken.
Gaedert van Berffelt.
Willem Huijgen.
Mr. Engelbertus van der Burch.
Dederick van Eck.
Egbert van Wetten.
Dr. Johan de Vaeght.

Zie het vervolg tot 1700 in *Algem. Ned. Familieblad* (1892), blz. 161 en 177.

De Wapensfragistiek der Nederlanden.

(Vervolg).

De heer de Raadt herinnert II, 454b aan eene familie **Mayer,** 19 September 1887 geadeld in België, welker hoofd den titel van ridder voert, die op den eerstgeboren zoon overgaat, met den naam van *Mayer van den Bergh*. Deze voert in zilver een keper van rood, verzeld in het schildhoofd van twee rozen van 't zelfde en in den schildvoet van een lelietje van dalen van natuurlijke kleur, voorzien van vier bloeiende takjes, op grasgrond. Eene kroon van vijf paarlen voor den ridder. Voor de schildknapen, helmteeken: de plant van het schild. Onder al de Mayer's van den Armorial is er slechts éen, nml. von Mayer de Mayersbach (in Wurtemberg, geadeld 3 April 1762), dat hiermede veel overeenkomst heeft.

Johannes van **Mairle** (Mierlo?), proost van het klooster van St. Trudo, richter, zegelt in 1348 aldus: in het veld van het langwerpig zegel een St. Trudo; ter rechterzijde een geknield man, beneden in het zegel, een schild met drie molenijzers.

George **Meijs,** schepen der kerk van St. Servaas, te Maastricht, in haren leenhof te Zepperen, in 1588: drie schelpen, gekroonde helm; helmteeken: eene schelp tusschen twee ossenhorens.

Arnold van **Melijn** (Melin, Mellijn, Malijn), ridder, ontvangt 23 December 1362 van den heer van der Leck 70 mottoenen voor een hengst, bezorgd aan heer Hendrik van Bautersem, heer van Bergen-op-Zoom, destijds maarschalk van den Hertog van Brabant, op den tocht van Carpen (in der reisen van Carpen).

De heer de Raadt geeft (II, 458b) op **Melen** (Melin, Mellet) **Moelen.** Hoe kan dit?

Jan **Meijs Soen** is in 1432 schepen van Geertruidenberg.

Don Andries de **Mendoza,** ridder, luitenant van het regiment van Salm, zegelt 2 Januari 1742 te Luxemburg het vonnis van een krijgsraad, gehouden op de bevelen der Graven de Valvason en de Lillers, kolonels. Gedeeld: 1. St. Andrieskruisgewijs gevierendeeld: *a.* en *d.* een tweelingbalk rechtsgeschuind (of een gezoomde rechterschuinbalk); *b.* de letters A M (de initialen van *Ave Maria*), *c.* de letters G P (de initialen van *Gratia Plena*); 2. als 1. *a.* en *d.* Het schild ligt op een gelelied kruis. De rechterschildhouder is een leeuw, die eene banier vasthoudt, waarop de letters van 1. *b.* en *c.*

De ridders en baronnen de **Menten** de Horne, in België, voeren in goud een kruis van rood, en vierendeelen, gedeeltelijk, met de Looz-Corswarem.

Thomas van **Meerenvoirt,** is in 1508 schepen van Helmond, Cornelis **Merchijs** in 1621 schepen van

Rotterdam, en Dirick Willem **Merlants** soon in 1462, 1484 schepen van Heusden.

Ghion **Merllo,** gezegd Pieter, bediende van den lombard te 's-Hertogenbosch, ontvangt 13 Juli 1373 vanwege Brabant 421 dubbele mottoenen, als aandeel van 5302 kleine mottoenen, die de Hertog van de lombards te 's-Hertogenbosch, Herenthals, Lierre, Brussel, Incourt, Halen, Maastricht, Hougarde, Thienen en Waveren geleend had.

Scheiffart van **Merode,** heer van Heimersbach, en Margriete van Merode, vrouwe van Gronsselt (Gronsveld), zijne zuster, ontvangen van de Hertogin van Brabant in 1390—91 schuldbrieven over 15700 Rijnguldens, „ruerende van der cost, die wy Scheyffart vors. mit luden van wapenen deden in onser voirs. genediger vrouwen lesten crige yegen die hertogen van Gulic ende van Gelre. — Scheyffart van Merode, heer van Heimersbach, ridder, zegelt in 1395 eene acte van Hermann, heer van Lievendael. — Jan van Merode is in 1478 heer van Merode, Petersheim, Oirschot en Hilvarenbeek. — Henrik van Merode, in 1525 heer van Petersheim, Diepenbeek, Oirschot en Herlaar (o. St. Michelsgestel). — Juan, vrijheer van Merode, in 1597 heer van Oud-Herlaar, Diepenbeek, IJsselmonde. — Charles prins van Aremberg, in 1605 baron van Zevenbergen en van Naaldwijk.

Didderic **Mertens** soen, in 1365, en Goessen Mertijns zoon in 1490, 1504 schepenen van Heusden. — Arnold Mertens, in 1555 schepen van het kapittel van St. Servaas van Maastricht, te Zepperen.

Daniel van der **Merwede,** schildknaap, zegelt in 1293 eene oorkonde van den Graaf van Holland, bezigt daartoe: een dwarsbalk, verzeld van 19 penningen, 8 (4, 4) boven, en 11 (4, 4, 3) beneden den balk. Maar Daniel van der Merwede, in 1352, bezigt dien balk met vijftien penningen, 9 (5, 4) boven, en 6 (2, 3, 1) onder den balk. Voorts altoos, vijftien penningen, gelijk Rietstap's Armorial ook opgeeft; alleen de zes, 3, 2 en 1 geplaatst. — Jan van der Merwede, schildknaap, zoon van heer Floris, is in 1358 borg voor Willem de Bot van der Merwede. — Nicolaas van der Merweden, ridder, eertijds krijgsgevangene te Baesweiler, met Reijnken, zijn wapenknecht (varlet), en zijne andere mannen (ghesinde) in het Brabantsche leger, ontvangt in 1375 te Breda 1048 mottoenen, als schadeloosstelling. — Dirk van der Merwede, is in 1414 kastelein van Geertruidenberg. — Een Daniel van der Merwede sneuvelde in 1345 in den slag van Stavoren. — Heer Dirk van der Merweijden, ridder, komt in 1445 voor als kastelein en drost van het slot en land van Heusden. — Jonkvrouwe Odelye (Odilia) van der Marweyde, Jan en Jelis, broeders, en de inwoners van het dorp Wijk

(Brabant), liggen 6 November 1455 in proces voor den Grooten Raad (van Brabant) over het bezit van bij Wijk gelegen weilanden. De heer de Raadt noemt dit Wijk als in Holland gelegen; bedoeld zal echter zijn Wijk bij Heusden. De Hertog belast, bij brief gegeven in zijn hotel te 's-Gravenhage twee van zijne raadsheeren en rekwestmeesters om die zaak zoo spoedig mogelijk tot een einde te brengen.

Jan van **Meteren**, is in 1597, en Willem ook in 1597 (naar het schijnt) schepen van Deil. Jan zegelt gevierendeeld: 1. en 4. twee dwarsbalken, verzeld van negen (3, 3, 3) meerltjes; 2. en 3. eene lelie; helmteeken: twee toegewende ramskoppen. Willem zegelt desgelijks, maar de vierendeeling omgekeerd, en de meerltjes toegewend; gekroonde helm; hèlmteeken: twee afgewende ramskoppen.

Bij **Metteneye** noemt de heer de Raadt den keper „abaissé" (verlaagd); bij **Metten Penninghen** spreekt hij van penningen of koeken, waar de Armorial legpenningen heeft; bij **Mettenschachte** noemt hij drie plompen wat de Armorial drie harten noemt.

Dirk van **Metternich,** heer van Burscheid, in 1595, en Wolffgang Henry, schildknaap, ridder, baron van Metternich, erf-maarschalk van het hertogdom Luxemburg en van het graafschap Chiny, die in 1683 verklaart te houden van den Koning van Frankrijk de stad en heerlijkheid Betburg, -- zegelen met drie schelpen. De Armorial (op Metternich, in Oostenrijk) noemt ze *vannets*, dat zijn schelpen, waarvan men het binnenste ziet.

A. van **Meurs**, president-schepen van Veldhoven (N.-Brabant), verklaart 21 Mei 1782, dat C. Lenaerts voor pastoor van die plaats officieel is erkend. Hij zegelt: doorsneden: 1. in rood eene ster van 8 stralen; 2. drie (2, 1) posthoorns. Helmteeken: de ster (volgens cachet, zonder legende, in rood was).

Henrik van **Middachten**, ridder, uit het land van de Veluwe, zegelt in 1418 het verbond der edelen en der steden van Gelre, met een uitgeschulpt kruis gekantonneerd met vier schapenscharen. Evenzoo, Jan van Middachten, in 1418 (maar gebroken met een barensteel van vijf hangers). En Everhard van Middachten, „wapensticker", die met Styngen, zijne vrouw, van Pieter van Lennep, tollenaar te Dusseldorf, vanwege Gerard, hertog van Gulik en Berg, in 1446 150 Rijnguldens ontvangt, schuldig gebleven aan Jan Reyffstock, hunlieder „sweger, herren ind vader seliger", zegelt met zulk een kruis, gekantonneerd met vier omgekeerde droogscheerdersscharen, en een barensteel over alles heen. De eerste twee hebben tot helmteeken een stilstaanden vos.

Jan van Mierlaer is in 1470 heer van Waalwijk.

Vrieze (Friso?) van der **Mijen**, is in 1303 baljuw van Zuid-Holland.

Ariaen **Michiels**, in 1488 schepen van Rotterdam, en Jan van **Milheeze**, in 1395 schepen van Helmond.

Willem van **Millen**, ridder, heer van Wickrath, en Willem, zijn zoon, beloven in 1310 aan Gerard graaf van Gulik, hem met hun kasteel te Wickrath tegen elk en een ieder getrouw te zullen bijstaan.

Jan **Mijnschart**, in 1457 schepen van Arnhem.

Heer Servaes van **Moelken**, in 1392 schepen van Maastricht.

Jan **Moen**, in 1404 schepen van Sluis.

Hugo **Moenen** (Moenin), in 1348 (n. st.) burger van Biervliet, Pieter **Moenen** (Moenin), in 1399, 1403 schepen van Sluis.

Boudewijn van der **Molen** (Muelen), Latijn: de Molendino, in 1268 schepen van Maastricht. — Hendrik van der Muelen, in 1416 burger van IJsselstein. — Borchaert van der Molen en Hendrik Hellinck verklaren in 1417 Maria van Lent te hebben bijgestaan, als deze van Dirk van Me[ec]keren een, met tijns beladen stuk gronds erft. — Gerard Dirkszn. van der Moelen, in 1545 schepen van Rotterdam.

Aert **Molenere** Janszn, in 1413, 1416 schepen van Geertruidenberg. — In deze rubriek komt zelfs *Molitor* te staan. Molitor in classiek en Mid.latijn z. v. a. *molendinarius*. *Multor* samengetrokken uit *Molitor:* Arnoldus dictus Multor in 1360, 1365, 1367, 1368 schepen van Aerschot.

Aert Jan Gielijs sone die *Molleneer* houdt in 1496 (n. st.) van Brabant een leengoed te Drunen.

Jan **Molewijc** zegelt 16 Juli 1357 voor Hanze van Herwaerden, die van Brabant 35 oude schilden ontvangt voor zijne diensten bewezen in den oorlog tegen den Graaf van Vlaanderen.

Adriaan **Mollaert**, is in 1594 schepen van Tuil.

Gooswijn **Mom** (Mumme), is in 1418 leenman van den Hertog van Kleef. — Dirk Mom van Kell, schildknaap, zegelt in 1418 het verbond der ridderschap en der steden van Gelre. — Jan Mom, in 1568 baljuw en richter tusschen Maas-en-Waal.

Jan de **Momber**, in 1445, 1453 schepen van Heusden.

Monement = Mörmter.

Monix (*Monic*), in 1415 schepen van 's-Hertogenbosch. Insgelijks, Arnold Gysbertszoon Monix in 1451, Johan 'Jacobszoon in 1473, Jan in 1500, en Arnold Monicx in 1529.

De stad **Monnikendam** zegelt in 1361 een brief aan de Gravin van Holland. Gedeeld: 1. gedwarsbalkt van zes stukken, de eerste met 4, de derde met 3, en de 5de met twee St. Andrieskruisjes beladen; 2. een zwaan. Legende: Sigillvm Moniqdam (Hollande). De heer de Raadt vraagt, of 1. van dit zegel Persijn voorstelt.

A. J. du **Mont**, pastoor van Amstenrade, in het

bisdom van Roermond, onder de bank van Oirsbeck-Valkenberg, legt aan het Oostenrijksch gouvernement 25 April 1787 den staat over van de goederen zijner kerk.

Willem van **Montfort** de Ruever, ridder, is in 1418 borg voor Wouter van Gent.

Leurench de **Moor**, in in 1412 schepen van Sluis

Vranck van **Mooregem**, is in 1428, 1429, 1432, 1434 leenman van den Graaf van Vlaanderen, te Sluis.

Gerard **Morinck** Nicolaaszn., in 1561 schepen van Hedel.

Mörmter = Monement.

Hendrik **Mostel**, schepen van Helmond, in 1389: drie visschen, paalsgewijs, naast elkander.

Willem van **Muylickom**, in 1528 getuige van Rudolf (Roelef) van Lennep, bij zijn huwlijksverdrag, zegelt met een kruis, verzeld in het 1ste kanton van een wassende maan.

Willem van **Muylwyck**, zoon van Cornelis, in 1555 schepen van Rotterdam. Insgelijks, in 1570 Allert **Muys** van Holy, zoon van Antonie.

Pieter van **Muyswinckele**, in 1402, 1413, 1419, 1420, 1423 schepen van Tervueren. *Muiswinkel* is ook de naam eener oude ridderhofstad te Ravenswaai (in Neder-Betuwe). Hier bedoeld?

Aelbert **Mulert**, Hessels soen, en zijn broeder Godike, zegelen in 1381 met drie kepers. Insgelijks, Frederic Muijlert, zoon van Alijt van Buckhorst in 1551 (met drie bloeiende rietstokken als helmteeken). De laatstgenoemde zweert in 1381 in vereeniging met Albert Mulert, Hugo van der Halle, Jan van Oostenwolde gezegd Smediken, en eenige anderen, om nooit iets te ondernemen tegen den Bisschop van Utrecht.

Willem van **Naeldwijck**, zegelt in 1361 een brief aan de Gravin van Holland. De staart van perkament heeft: „baliu van Rijnlant". In 1369 scheidsman tusschen den Bisschop van Utrecht en Jor Adolf van Virnenburg: een leeuw. Gelre geeft aan heer Willem van Naeldwijc, in 1345 te Stavoren door de Friezen gedood, tot helmteeken (op gouden helm, met helmmanteltje van rood) een leeuw van het schild, uitkomend uit eene kuip van zilver.

Jan **Naes** van der Hulst, in 1458, 1460 schepen van Heusden.

Gommaer **Nagels**, in 1544 leenbezitter in het Hof van Zijne Majesteit in het dorp van Gestel. De heer de Raadt vraagt, of dit Gestel in Antwerpen te zoeken is. Zou 't niet Noord-Brabant wezen: Gestel, bij Eindhoven? of Gestel, bij Oisterwijk?

Joris van **Nagle**, vader van Joorken, die van den polder van Namen, door den dood zijner moeder, Josina Zenijmans, in 1552 twee leenen in dien polder houdt, in het ambacht van Hulst, en een ander in den Polder van Speelman.

P. E. van **Nahuijs**, kondigt in een brief, gedagteekend uit Oirschot 22 Februari 1804, het overlijden aan van zijn vader Albertus van Nahuijs, ontvanger van St. Anna Gasthuis te Oirschot, overleden 16 Februari, in den ouderdom van 80 jaren, aan den heer P. Beelaerts te Utrecht (op het Preekheeren-kerkhof), als collator van dat gasthuis, in het antwoord van 9 Maart het Beelaerts gasthuis geheeten.

Dirk **Nachtegaal**, in 1421 schepen van Rotterdam. Insgelijks, Jacob Pieterszoon in 1464, en Dirk Hugozn in 1468.

Willem van Vlaanderen, graaf van **Namen**, is in 1370 heer van Sluis.

Engelbert graaf van **Nassau**, in 1410 heer van der Leck en van Breda.

Jacob **Navander**, in 1640 schepen van Rotterdam.

Pieter van **Nederveen**, ambachtsheer van Bezooien, zegelt in 1388 eene oorkonde betrekelijk de afbakening van Brabant en Holland.

Henrik van **Neck**, Lauriszoon, in 1538 schepen van Rotterdam. Insgelijks, Henrik Dirkszoon in 1554, en Pieter Henrikszoon van Neck in 1555.

Henrik **Nepveu**, raad (auditeur) des Konings van Frankrijk, zegelt in 1404 eene oorkonde van den zegelbewaarder van den baljuw van Amiens: een arend, met een stok er overheen; legende: „Seel Henri Nevev". Dit wapen heeft Rietstap's Armorial niet.

Gerard van **Nes**, zegelt in 1350 eene oorkonde van Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, die de stichting bekrachtigt der kapel van Blokland, in de parochie van Ottoland, eene stichting gedaan door Herbaren van der Binkhorst: drie weerhaken, verzeld op den bovenhoek van een meerl.

Meester Augustijn van **Nethenen** zegelt 4 Juli 1470 eene bekentenis van jonkvrouwe Vrindeline van Nethenen, weleer de gade van Otto van Kuyck, die verklaart te houden van den Hertog van Brabant leenen te Oud-Héverlé, en andere leenen van heer Philip van Montenaken en van het kasteel van der Horst. Treft men deze dame wel aan in Dr. Wap's „Heeren van Cuik"?

Gisbert van **Net(t)elhorst,** schildknaap, zegelt in 1418 het verbond der edelen en der steden van Gelre, met een geschaakt kruis. Dit was Gysbert van Nettelhorst Stevenszoon, die ook in 1403 en in 1425 voorkomt. Hij was richter van Lochem, en droeg de havezate Nettelhorst, thans buurschap te Laren, bij Lochem, in 1424 over aan Johan van Middachten, die ze in 1428 aan Eylard van Metelen en gade Geertruy van Langen overdroeg. De nicht (oomzegster) van dezen Eylard bracht het door haar huwelijk in 1465 aan de van Heeckeren's, die haar tot 1834 onafgebro-

ken hebben bezeten. Zie ons opstel: „Nettelhorst en de vrije Oorlog” (Eene bladzijde uit het Geschiedboek der Graafschap Zutfen), in „De Navorscher” XLVI, 1—25.

Johan Nyenhuse **(Neuhaus)** zegelt in 1440 de acte van Ude, gade van Jan Spiegel, met een huis. Legende: *Johan Nienhvis.*

Wistace de **Neuville** (**Noville**), ridder, heer van Matringhem (Pas-de-Calais), in 1405 kapitein van het kasteel van Sluis.

Dirk heer van *Niembeke* (**Nijenbeek**), ridder, verklaart zich met achttien andere edelen in 1286 borg (se porte fort) voor Reinald I. Dat zal geweest zijn in Mei, toen zij zich borg stelden voor de beloften door graaf Reinald gedaan in zijne huwlijksvoorwaarden met Margaretha van Vlaanderen, zie Bn Sloet „Oorkondenboek van Gelre en Zutfen”, III, no. 1101 blz. 1066, waar hij voorkomt als Theodericus dominus de Riembeke (Nienbeke). Als kinderen van Dirk staan vermeld a. w. No. 961 blz. 928 op het jaar 1275 Gesa *domicella* domini Th. de Nienbeke, door Bn Sloet in het opschrift als *dochter* geduid, koopster in gezegd jaar van het klooster Ter Hunnep (te Diepenveen) van het goed Nieuwenhuis in het kerspel van Wilp, buurschap Aarde; alsmede Bernard, haar broeder. Dirk was in 1297 dood, want in dit jaar verklaarde Reinald I graaf van Gelre, dat Arnold, broeder van wijlen heer Dirk, voor het heil zijner ziel en van die zijns broeders, aan zijn Huis van St. Jan te Arnhem, waarvan hij Commandeur was, goederen te Reenderen enz. had geschonken, onder bepaling, dat dit Huis voortdurend twee priesters zou onderhouden, om voor hunne zielen te bidden op St. Ambrosiusdag. Broeder Arnold, kommandeur te Arnhem, schonk in 1304 aan gezegd Huis een goed Sybbinch, en zegelt met drie rechterschuinbalken; legende: S. fris Arnoldi de *Vredestorpe.*

Volgens de acte van den Graaf van Gelre van het jaar 1297 verklaarden Pelgrim van Putten, Henrik van Keppel, broeders, en heer Henrik van Rede (Reede), ridder, vanwege zijne vrouw Kristina, Albernus van Zinderen (Sinderen) en Th. en Arnoldus, broeders van Albernus, alsmede vrouwe Rekense van Engehusen (Enghuizen), hunne zuster, dat een-derde van die goederen te Reenderen enz. genoemden Arnoldus van Nyenbeek ten deel was gevallen, en dat zij hunne twee-derde deelen afstonden.

Reenderen of Rienderen is eene buurschap te Brummen.

Gisbert van **Nyenrode**, ridder, is in 1388 maarschalk des Bisschops van Utrecht. Het wapenzegel heeft dezelfde heraldieke figuren, maar anders gerangschikt, dan in den Armorial.

Meester Arnold **Nieubreers** (!), in 1588 schepen der kerk van St. Servaas te Maastricht, in haren hof te Zepperen. De legende heeft *Nievbridik.*

Jan Pape Jans soen van *Nouwelant* (**Nieuwland**), gevangene te Baesweiler, in 1374, voert in zijn wapenzegel een hartschild, beladen met twee dwarsbalken, verzeld van acht meerlen, zoomsgewijs geplaatst (**Boxtel**); legende: *Sigil. . . . . a'n van Bvoxstel* (Boxtel).

Willem van **Nuland**, in 1401 schepen van Zalt-Bommel.

Sigerus de Novo Lapide (van **Nieuw[en]steen**), in 1366 deken van St. Servaas te Maastricht. — Mathijs van den Nüwensteen, proost van Nôtre-Dame te Mainz in 1391, is tevens kanunnik van St. Servaas te Maastricht, en zegelt als zoodanig in dit jaar voor IJde Gerarts Prents dochter van Nijevel, eene kwitantie betrekkelijk eene rente op Maastricht. Welke betaling IJde verklaart ontvangen te hebben van Arnold van den Zwaen, ontvanger van Maastricht.

Adriaan en Cornelis van **Nijenwerve** zegelen in 1450 het huwlijksverdrag van Adriaan van Borssele, heer van Brigdamme, met Maria van Souburg, die hen hunne neven noemen.

Johannes de *Novimagio* (**Nijmegen**), in 1356 kanunnik, in 1368 schatmeester der kerk te Emmerik, zegelt met een omgewenden, faasgewijs geplaatsten visch, verzeld in den schildvoet van eene lelie. — De stad Nijmegen voert in 1560 een tweekoppigen adelaar; het schild getopt met een uitkomenden keizer (?), die in de rechterhand een zwaard houdt; schildhouders: twee kleine leeuwen. Dien „empereur” vermeldt de Armorial niet. Het zegel van 1265, met het randschrift „Bu(rgerien) sium”, in plaats van het einde 13de eeuw gebruikelijke „Burgensium” (zie Geld. Volksalm. 1892 blz. 90) vertoont eene poort of een „gedeelte van een burcht, in wiens midden een keizerlijk borstbeeld is geplaatst („Nomina Geographica Neerlandica” III (1893), blz. 200, noot 4).

Jan van **Nispen** zegelt 20 Mei 1440 voor Johanna Jan Huijghmans soons dochter van Gageldonck, zijne vrouw, die verklaart van Brabant te houden een leen te 's Haghe bij Breda, d. i. Princenhage. — Daem van Nijspen, leenman van den Hertog van Brabant, zegelt in 1451 met een leeuw.

Johan van **Nijversele**, in 1391 schepen van 's-Hertogenbosch, zegelt met een molenijzer.

Pieter **Nobel** en zijn broeder, *ser Clais kindre* (kinderen van heer Nicolaas), geven in 1286 aan Floris V, graaf van Holland, de helft der pachthoeve van het dorp en van het erfdeel waaromtrent zij met hem zijn overeengekomen, om er *seer Claiskinder Nieweland* van te maken. — Meester Willem Nobel, in

1662 schepen van Rotterdam, zegelt met eene omgewende duif, in den bek een tak houdend, en opvliegend uit een schelp (conque) die op water drijft.

Lambert Aerndt **Noijden** zoon, in 1454, 1458, 1469 schepen van Heusden, zegelt met drie eekhoorns.

Jan van der *Noordelose* (**Noordeloos**), schildknaap, baljuw van Zuid-Holland, zegelt in 1352 een charter van den Graaf van Holland, met twee gekanteelde en tegengekanteelde dwarsbalken, rechts overtopt met eene ster. Helmteeken: een tornooihoed, getopt met een stilstaanden hazewind (?). De Armorial geeft op Noordeloos: twee gewone dwarsbalken (van zwart in zilver).

Jan van **Noordveld**, in 1399 schepen van Sluis, zegelt met twee afgewende bijlen, en een uitgeschulpten zoom.

De graaf van der **Noot**, baron van Schoonhoven, kamerheer van zijne Keizerlijk-Koninklijke en Apostolische Majesteit, te Brussel, legt in 1787 aan het Oostenrijksch gouvernement den staat over der goederen, behoorend bij de leger-kapel (chapelle castrale) van Schoonhoven.

Jacob *Norijs* (**Noris**), in 1458 schepen van Bergen-op-Zoom, zegelt met drie rozen, overtopt met een barensteel. Willem Noris, ridder, schepen van Antwerpen in 1501, daarentegen met drie rozen, in het hart verzeld van eene ster.

Zonderling is Hoede (Udo) van *Alsenberch*, eertijds gevangene te Baesweiler, onder den burggraaf van Limburg, in 1374: drie palen, met een schildhoofd links beladen met eene ster; met de legende „*S. Vde va Olensberch* (**Odiliënberg**).

Jan Ver **Oeden**, schepen van Heusden, in 1384, zegelt met drie kepers, van boven verzeld van twee penningen of koeken. *Ver* = vrouw (Oeden zoon).

Heidenrijk van **Oer**, door den Aartsbisschop van Keulen, tot drost en baljuw van het land van Arnsberg benoemd, belooft in 1372 hem dit land met het kasteel over te geven; en wordt in 1376 door denzelfden prelaat, voor zes jaar tot baljuw ten Hertsberg aangesteld. — Hendrik van Oer, schildknaap, in vijandschap verkeerd hebbend met den Bisschop van Keulen en den Graaf van Kleef, die hem vergiffenis schonken, belooft in 1410 nimmer iets tegen den laatstgenoemde, uit zijn kasteel van Hornenburg te zullen ondernemen.

Jan ten **Oerde**, kanunnik te Varler, kerkheer indertijd te Riede, zegelt in 1438 het huwelijkscontract van Herman van Diepenbroek, met Ida van Remen, als bloedverwant der bruid, met een patriarchaal kruis, waarvan elk der zes uiteinden in een bal eindigt.

De schepenen van **Oirschot** zegelen in 1656 met een boom, begeleid van twee schilden; A, gevierendeeld 1. en 4. een leeuw, 2. en 3. een leeuw met gespleten staart, niet gekroond (*Brabant-Limburg*); B, drie rozen, met een vrijkwartier beladen met een adelaar (*Leefdael*).

Jacob *Uteroÿsterwijc* (uit **Oisterwijk**) zegelt vanwege Jan van Rossum in 1397 een scheidsgericht tusschen dezen en den abt van St. Truijen: een gekanteelde en tegengekanteelde rechterschuinbalk, verzeld van twee spoorraderen. — De schepenen en gezworenen der vrijheid van Oisterwijk zegelen in 1436 met eene gekanteelde poort, getopt met een hangtorentje in het midden, en aan elken kant een torentje. — Jan van Oisterwijk, schepen van Rotterdam, zegelt in 1647 met drie degens, de punten omlaag en paalsgewijs geplaatst, naast elkander.

Heynric **Olaerds sone** (*Oelaerts-*, *Oerds sone*), schepen van Middelburg in 1430, 1450, zegelt in 1435 onder de keerslude eene oorkonde van Floris heer van Borssele en van Souburg.

Jacob van **Ommeren,** schepen van Arnhem in 1565: drie geluipaarde leeuwen, onder elkander. Helmteeken: drie pauwevederen.

Cornelis de **Onbeschaemde** Corneliszoon, in 1585 schepen van Rotterdam.

A. (of N.?) H. **Onderwater**, in 1774 ontvanger en secretaris van den Alblasserwaard.

Herbern van **Oij**(e), heer van Balgooi, schildknaap, zegelt in 1418 het verbond der edelen en steden van Gelre. Hij is baljuw van den Hertog van Gelre in de Duffelt. — Gerard van Oij, heer van Ooi (bij Persingen), geeft in 1376 kennis, dat Segewalda van den Steen, dochter van wijlen Dirk, weduwe van Gerlich Haegdairn en thans vrouw van Henrik van Beynhem, aan hare twee dochters, Margriet Haegdairn en Judith van Beynhem, het leen te Niel, in de Duffelt, heeft afgestaan, hetwelk haar voornoemde vader hield van de heerlijkheid Ooi.

De schepenen der Vrijheid van **Oosterhout**, in de baronie van Breda, zegelen in 1774 met drie wassende manen, enz.

Antonie van Bergen, ridder, in 1534 heer van Bergen-op-Zoom en *Opperbais*. In 1548 heet hij „de markies van Bergen". In 1666 is de Prins van Aremberg heer van Opprebaix.

Marcelis van **Os,** in 1377 schepen van 's-Hertogenbosch, zegelt met drie aanziende ossekoppen, en Jan van Os, in 1397 schepen van Ravestein, met eene ster van vijf stralen. De drie ossekoppen bezigen ook Godfried Grotart van Os in 1487, en Willem van Os in 1531 — schepenen van 's-Hertogenbosch; maar Meester Marten van Os Govertszoon, schepen van Gorinchem in 1551, bezigt een kop en hals van een os.

(*Wordt vervolgd*).

Het geslacht van Galen.

(Zie hiervoren, blz. 75, 225.)

A. Fahne noemt in zijn werk „Die Herren und Freiherren von Hövel" D. I. S. 66 de plaats Galen Kreis Duisburg, waar een thans verwoeste ridderzetel ligt waaraan eens de waardigheid van erfmaarschal van Kleef verbonden was. Het geslacht, 't welk van daar afstamt, voerde oorspronkelijk in goud drie (2.1) roode wolfshaken in zijn wapen. De haken zijn naar rechts gericht, soms andersom, dikwijls komt het voor, dat de beide bovenste haken tegen elkander gericht zijn (1).

De kleuren zijn niet altijd zoo als boven vermeld is. Ook de helmteekens der verschillende lijnen verschillen. De hoofdlijn heeft twee opene arendsvleugelen tusschen welke het schild zwevende herhaald is. Nadat de Keizer op 24 Juli 1665 de linie te Bispink tot den Rijksvrijheerstand verheven had, ontving deze 19 November 1705 een vermeerderd wapen, namelijk gevierendeeld, 1. en 4. in goud drie (2.1) roode, rechtsgerichte wolfshaken, 2. en 3. in *zilver* een *gouden* sleutel (wegens de waardigheid van erfkamerheer) en op het schild twee helmen, beiden met gouden kroon, op den rechter helm eene vlucht, rechtervlerk goud, buitenvlerk rood, tusschen deze het schild met de wolfshaken herhaald. Op den linker helm een opgeheven zilveren gepanserden arm, die een gouden sleutel in de hand heeft. De dekkleeden zijn: rood, goud, zilver.

Uit deze lijn verkreeg de domheer Christoph Heinrich, door zijne betrekking als Rijkshofraad 1702 het predicaat van Rijksgraaf, 't welk echter met hem eindigde, totdat 5 Nov. 1800 de Koning van Pruissen dat hernieuwde.

Zoover wat Fahne geeft. Ik herinner mij ergens gevonden te hebben, dat hetzelfde riddergoed Galen in den loop der eeuwen het eigendom geweest is van verschillende niet aan elkander verwante (althans niet tot hetzelfde geslacht behoorende), personen wier afstammelingen meest allen den *naam* en het *wapen* van Galen voerden (2).

Dr. Karl Tücking gaf bij zijne „Geschichte des Stifts Münster unter Christoph Bernard van Galen" Munster 1865, drie afbeeldingen van het wapen van genoemden bisschop, die in hoofdzaak overeenkomen met dat op den „pijpekop" (3). Slechts verschilt het

(1) Deze figuren zijn weerhaken (crampons), die niets hebben van wolfshaken (hameçons-à-loups). Jac. Anspach.

(2) Indien dit waar is, dan behoort de samenstelling eener genealogie van Galen tot de besliste onmoglijkheden. Jac. A.

(3) Waarop bepaald weerhaken, en geen wolfshaken te zien zijn. Jac. A.

derde van de twee andere door rangschikking der kwartieren. Op die wapens staan vijf helmen. Het middelste gedekt door den bisschopsmijter; allen gekroond, de eerste helm rechts heeft in de eerste twee afbeeldingen even als de tweede een vleugel, in de derde drie kromstaven, de tweede twee hertshoorns tusschen welke een schiltje met de drie rechtsgewende wolfshaken (1). De derde helm heeft tot teeken twee ossenhoorns waartusschen een schild waarin een dwarsbalk, de vijfde helm eene platgevouwen vlucht, rechtgewend.

In een afbeelding door Tucking gegeven van een noodmunt van de in 1660 belegerde stad Munster, is het wapen van Munster afgebeeld — een schild met een dwarsbalk. De kleuren zijn niet duidelijk aangegeven. Op de derde afbeelding van het wapen van den bisschop *zilver* en *rood.*

In de kwartieren waarin drie penningen voorkomen heeft men het wapen van Stromberg — bij dat wapen behoort de vierde helm — in het tusschen de buffelhoorns geplaatste schildje zijn op geen der afbeeldingen de penningen herkenbaar. Men vindt het wapen van Stromberg (Stroymburg) beschreven in Rietstap's Armorial.

Christ. Bernhard van Galen heet in zijn proefschrift Epsicopus Monasteriensis, administrator Corbejensis Burgravius Stromberg. S. R. I. Princeps. D. in Borckeloh. Het wapen met de vogeltjes moet dat van Corveij zijn. Dit volgt uit het teeken op den eersten helm. Ik heb het wapen van Corvèij niet kunnen terugvinden in de werken der O. B. te Arnhem ofschoon ik zeker ben het vroeger gezien te hebben. Het kwartier van den vijfden helm heb ik in het schild niet kunnen ontdekken.

Uit het bovenstaande blijkt echter afdoende dat het wapen op den pijpekop is het wapen van Ch. B. v. Galen, als bisschop van Munster gevoerd. Het wapen van Galen komt daarin voor als hartschild. Dat samengestelde wapen kan alzoo nooit geweest zijn een geslachtswapen; want nooit heeft eenig ander mensch het recht gehad tot het voeren er van dan genoemde bisschop.

Fahne in zijne „Geschichte der Kölnischen, Jülichschen und Bergischen Geschlechter" teekende aan in voce (I blz. 108):

Galen, eene oud Keulsche, thans Westfaalsche familie, die in de vorige (19e) eeuw, in den vorste-

(1) Wolfshaken? Maar vgl. hiervoren, blz. 79 het wapen in R.-Kath Kerk te Kuik. Duidelijk, weerhaken. De Oude Wapenheraut Gelre (14de eeuw), de Raadt (Sceaux Armoriés). In alle zijne voorbeelden en Rietstap hebben allen crampons; zij kennen hier geen wolfshaken.

lijken stand verheven is. Het wapen bestond in drie wolfshaken (1); de eerste, dien ik vind, is Herman van Galen 1146 in het gevolg van den aartsbisschop Adolf van Keulen. Op dezen volgt: 1220—1251 Rutger, wiens gemalin Hadwig heet. Hij was ministerialis van den Aartsbisschop Engelbert van Keulen en woonde in een huis in de Dranggasse. Zijn zoon, ook Rutger, huwde Sophie Overstolz en verkreeg als bruidsgift gedacht huis 1226. Deze Rutger speelt in den strijd tusschen de Overstolzen en de Witten eene hoofdrol. Hij versloeg den dapperen en wegens zijn kracht beroemden Keulschen voogd Rutger van Alpen. Wilhelm van Galen 1242 en Wessel van Galen 1247—1299 waren Kleefsche ridders. Later vind ik de lijn te Mückhausen, van welke Adam van Galen 1574 in het erf Renesis wegens niet betaalden tijns geschorst wordt; zijne vrouw was Catharina van Anxstel, † voor 1577. Hunne kinderen zijn 1. Adam, phalsz. hofmeester, 2. Wilhelm, 3. Beatrix, 4. Heinrich, 5. Catharina, 6. Cecilie, 7. Werner, 8. Margaretha, 9. Gerhard en 10. Franz. Laatstgenoemde huwde Anna Hart van Schönecken, dochter van den Gulikschen erfmaarschalk Emmerich (1578 nov. for.).

Ik zelf teekende aan.

1624. 26 September Hendrik van Galen en Elizabeth Swaerdekroon echtel. (vgl. hiervoren blz. 185) Sig. Stad Bommel fol. 108*b*.

1654. Casper van Galen (zie hiervoren blz. 127) had een onechten zoon bij Hilleken Corneliss, die in het Furstendom Brabant gelegitimeerd was. Casper van Galen verzocht later, omdat hij vele goederen in Gelderland bezat, dat die zoon Hendrik van Galen, ook in Gelderland mogt worden gelegitimeerd en echt uit den bloede worden.

1661. Gerhard van Galen, burger van Hattem, gehuwd met Geertruida Margaretha van Zuylen van Natewis hebben 11 Juni 1661 een onmondigen zoon. Zij hertrouwt later met *Luier Daendels*, scholtus te Heerde (vgl. hiervoren 1 blz. 129). Prot. van Heerde.

1661. 11 October. Juff. Femina Vorstermans huisvrouw van Frederik van Beek, hare moeder Elisabeth Swaerdekroon, haar zuster Christine van Galen, maakt testament op moeder en zuster als ze zonder kinderen sterft. Sig. Bommel 1660—1669. fol. 34.

1667. 5 Mei. Ds. Henricus van Galen (zie hiervoren blz. 128) te Herwaarden. Loof. Sig. Tuil 1661—1667 fol. 309.

1678. Rekening van heer jonkhr. Gerard Johan van Galen gevolm. van Hattem 18 April. Jhr. Johan van Galen heer van Bonenburg. Prot. Heerde.

1667. Gerard Jan van Galen, heer van Bonenburg (zie hiervoren blz, 129), burg. van Hattem (1688—1719 Sch. act. v. Hattem. fol. 55).

(1) Zie noot vorige kolom. Red.

1700. Ds. Henricus van Galen zoon van Ds. Henricus van Galen (zie hiervoren, blz. 129, 130) en Johanna Bloch (1). Loof. Sign. Tuil. fol. 77.

1703. 11 September. Maria Catharina de la Meaú wed. Albert van Galen.

1719. Maerten van Gaelen. (Zie boven, blz. 129) Wr. van Geertruide van der Maeten; dochtertje Jannetje van Gaelen, ibid 1712—1739 fol. 3. Maerten van Gaelen en Catharina Hendricks wed. fol. 10. verso.

1739. Marcus van Galen en Jan van Galen. Mei 1740. fol. 6.

1740. Christiaan van Galen en Maria Stevens, volm. van Hendrik van Galen, zich sterk makende voor de kinderen van Jan van Galen. Andries Nagtegaal gehuwd met Belia van Galen, Eva van Galen overleden huisvrouw van Jan Jans Koenders, overleden. Schoutambt Bommel 1735—1772 fol. 104.

Arnhem. A. J. C. Kremer.

Het geslacht van Galen.

(Zie Familieblad XV, 233).

Slot.

Volgens den Atlas van Blaeu is het wapen van het Bisdom (van Munster: Gedeeld in drieën: *a.* goud, *b.* rood, *c.* zilver.

Antonie van Galen, geboren te Terheide 5 Augustus 1767, secretaris, notaris, en sedert 1 Mei 1815 tot aan zijn dood ook burgemeester van Bergeik, † 27 Maart 1832. En gade, Johanna Mathea Ernesta Louwiese, † te Bergeik 12 Mei 1832 (zie t. a. geh. pl. blz. 134, 233) liggen beiden op het Oude (R.-Katholieke) kerkhof te Bergeik- het Loo begraven (2).

Mr. Hendrik Jan van Galen (blz. 186). Hij werd in 1774 kooper van het Hof van Arkel te Tiel. In 1845 werd Mr. W. F. C. van Lidth de Jeude door koop eigenaar van dit oude pand (zie het Jaarboek van „Gelre" V. (1902), blz. 154).

Op het Protestantsche kerkhof te Bergeik zijn uit deze familie en aangehuwden bijgezet:

Pieter Carel Jan van Galen (ibidem, blz. 135). Op zijne zerk leest men:

(1) Lees, Bladt, zie hiervoren, 1 blz, 228. Jac. A.

(2) Bergeik, een zeer uitgestrekt dorp, bestaat uit twee deelen, *Bergeik-het Hof* (met eene R.-Katholieke en eene Hervormde kerk) en *Bergeik-het-Loo* (ook met eene R.-Katholieke kerk). Beide deelen hebben elk een pastoor, met pastorieën en groote tuinen. Dit alles vindt men breedvoerig uiteengezet in de onlangs vanwege het N.-Brabantsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen uitgegeven „Beschrijving van Bergeik" door de heeren P. N. Panken en Jhr. Mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt; waarvan o. a. een verslagje voorkomt in de Meierijsche Courant van 12 Juni 1902, vierde blad.

P. C. J. van Galen.
in leven
Notaris alhier.
Geboren te Bergeik 27 Januari 1813.
overleden 9 Maart 1880.

C. Backer, (blz. 136). Zijne (schuinliggende) zerk, waarboven op latwerk eene ijzeren krans met dito palmtak is bevestigd, heeft tot opschrift:

C. Bakker, (*sic*). arts,
geboren Zaandam 7 December 1856,
overleden Bergeik 8 September 1891.

Maria Esther Hirzel von Kempten (blz. 136). Eene zerk, waarop aan het boveneind eene ijzeren krans ligt, heeft:

M. E. Hirzel von Kemten,
geb. te Veldhoven, 25 Mei 1844,
overleden te Bergeik 13 Januari 1894,
echtgenoote van A. van Galen, notaris.

Naast deze, eene zerk met opschrift:

J. M. C. Hirzel von Kemten,
geb. te Veldhoven 21 Juli 1839,
overleden te Bergeik 18 December 1889,
Weduwe van J. C. Kremer,
overleden te Zevenbergen.

Johanna Mathea Ernesta van Galen (blz. 136). Haar echtgenoot, Johannes Augustus Sperna Weiland, overleed 19 Mei (2den Pinksterdag) 1902 te Valkenswaard, en werd begraven 22 Mei te Bergeik.

Te Drumpt ligt de *Galenkamp* (zie blz. 182, 1823).

Misstellingen.

Blz. 76, r. 15 van boven *staat* kwartileert de; *lees* kwartileerde.
„ 135, „ 9 „ „ „ 1881; *lees* 1880.
„ 183, „ 12 van onderen „ rijker, „ rijke.
„ 185, „ 18 „ boven „ ibidum; „ ibidem.
„ 231, „ 27 „ onderen „ Meerten, Cattenburch; *lees* Cattenburch, Meerten.

Bergeik, Jac. Anspach.

Hirzel van Kemten.

In Algem. Ned. Familieblad XV 136 is de naam niet juist gespeld. Het is Hirzel von Kemten, niet von Kempten.

Zie hier wat ik van die familie weet.

Hans Rudolf Hirzel, stamvader der thans in mannelijke lijn uitgestorven familie Hirzel von Kemten, werd geboren 3 October 1793 te Zurich in Zwitserland. Hij was zoon van Salomon Hirzel, burger te Zurich, gewezen kapitein in Kon. Franschen dienst, ridder, gerichtsheer van Aambau Greifenburg en Erlandag en vrouwe Lena Maria Meiz von Kemten. Door zijne moeder verkreeg Hans Rudolf Kemten, dat hij later

verkocht, maar den naam er van behield, dien hij op zijne kinderen deed overgaan.

Hij trad in Nederlandschen dienst als officier in het regement Zwitzers van Neuchatel, en huwde in 1799 te Bergen-op-Zoom met Wolferdina Henrietta Cornelia van Vlissegem, geboren te Hulst, weduwe van H. Klijnpenninck, majoor kommandant van Bergen-op-Zoom. Zij overleed te Veldhoven, waar zij zich op een landgoed — op den Broek — gevestigd hadden, nadat Hirzel den militairen dienst had verlaten.

Na den dood van gemelde W. H. C. van Vlissegem die hem geene kinderen geschonken had, trad hij 30 Januari 1803 in het huwelijk met Jacoba Maria Geene, geboren te Zeelst, dochter van Joachim Geene en Petronella Box.

Bij deze had hij drie kinderen:

1. Maria Esther, geboren in 1804, overleden in 1808.
2. Peter Joachim, die volgt II.
3. Maria Esther, geboren te Veldhoven 1808, overleden aldaar 1825.
4. Hendrik Jacob, geboren te Veldhoven 26 September 1810, overleden aldaar 26 Januari 1873, ongehuwd. Hij stichtte te Veldhoven eene fabriek van linnen, enz.

II. Peter Joachim, geboren te Veldhoven 12 October 1806, grondeigenaar, overleed te Veldhoven 12 Augustus 1857. Hij huwde te Veldhoven den 10 Januari 1839 met Johanna Maria Christina Kremer, dochter van Arnold, predikant te Veldhoven, die zoon was van Arnold en Sophia Elisabeth Kuper en van Johanna Christina Maria Geertruida Thielen eene dochter van Leonard en Johanna Maria Kneppers. J. M. C. Kremer was geboren te Someren 1 November 1805 en is overleden te Veldhoven 2 Januari 1867.

Kinderen:

1. Jacoba Maria Christina, geboren te Veldhoven 21 Juli 1839, huwt te Veldhoven 23 April 1866 met Johan Constant Kremer, zoon van den broeder harer moeder Johannes Leonardus Arnoldus Kremer, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, predikant te Heeze en Leende, en van Aaltje Pliester, dochter van Jan Hendrik (zoon van Matthias en Aaltje van Huet) en van Johanna Noij (dochter van Hendrik Willem Noij en Henriette Florentine Geistman). Dit huwelijk bleef kinderloos. J. C. Kremer, geboren te Heeze 5 Februari 1833, overleed als rijksontvanger te Zevenbergen 18 Mei 1886, en zijne weduwe 18 December 1889 te Bergeik.
2. Johan Christiaan Marius Gerrit, geboren te Veldhoven 31 Maart 1842, die volgt III.
3. Maria Esther, geboren te Veldhoven 25 Mei 1844, huwt 10 Juni 1883 te Veldhoven met Anthonie van Galen (Zie Alg. Ned. Familieblad, XV 136).

4. Johan Rudolph Arnold, geboren te Veldhoven 3 December 1848, fabrikant, huwt 20 Juli 1883 te Heeze bij Eindhoven met Johanna Mathilda Frederika Rombach, dochter van Jan Magchiel Dirk, predikant te Heeze en Johanna Gerardina van Neck, geboren 2 Aug. 1843. Hij overleed te Eindhoven 25 September 1893.

Geene kinderen.

III. Johan Christiaan Marius Gerrit, huwt te Veldhoven 29 Augustus 1883 met Sophia Helena Begemann, dochter van Adolf, predikant te Veldhoven en van Sophia Helena de Beus. J. C. M. G. H. v. K. overleed te Veldhoven 27 Februari 1899.

Kinderen:

a. Johanna Maria Christina, geboren te Veldhoven 26 Mei 1884.

b. Adolphine Sophia, geboren te Veldhoven 5 Januari 1886.

c. Pieternella Johanna Constance, geboren te Veldhoven 7 Maart 1887, overleden aldaar 28 Februari 1888.

d. Pieternella Jacoba, geboren te Veldhoven 4 Juni 1891.

Von Halbritter.

In Algemeen Ned. Familieblad 1892, blz. 191 geeft de heer M. G. Wildeman een brief, gericht aan een lid van dit geslacht, door hem aldaar verkeerlijk Halbretter genoemd en eindigt met de vraag: „is aangaande eene familie Halbr*e*tter (lees von Halbr*i*tter) iets naders bekend?"

Antwoord op dezen vraag geeft het hieronder volgend opstel.

I. Nicolaus Kalus von Halbritter, de eerst bekende van dit geslacht, en keizerlijk kreiz-commissaris werd bij diploma van den 20en Januari 1654 door keizer Ferdinand III verheven in den adelstand, hij had bij zijn vrouw Lucretia von Fierlingen nakomelingen, tot welke behoorde:

II. Adam Ernst von Halbritter, Oberamtmann, welke huwde met Maria Barbara Weidin von Wiesenberg, dochter van Moisis von Wiesenberg en van Eleonora von Schilpelseck. Deze Adam Ernst werd bij acte d.d. 18 Maart 1721 door keizer Karel VI *erkend* en *bevestigd* in zijn adellijke geboorte als gesproten uit Nicolaus Kalus genaamd Halbritter, bij welke acte hij tevens vergunning kreeg voor zich en zijne nakomelingen om zich te noemen von Halbritter von Rittersburg.

Die acte bestaat nog in *origineel* en is in het bezit van zijn afstammelingen langs vrouwelijke lijn; het stuk (boek) is eigenhandig onderteekend door keizer Karel VI en voorzien van het oorspronkelijke zegel,

dat ± 20 c.M. middellijn meet, en dat met gouden koorden aan het boek is bevestigd. Dit zegel bevat als randschrift:

„Carol VI D. G. Rom. Imp. Sages Hisp. Hung.
„Boh. Sic. Hyer. et. . . . . Catal. Mar. S. R. I. Com.
„Habs. Tyr."

De aanhef van de oorkonde luidt:

„Wir, Karl der Sechste von Gottes Gnaden Erwehlter Römischer Kayser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, König von Germanien, zu Castilien, Arragon, Legion beider Sicilien, zu Hierusalem, Hungaren, Böheimb, Dalmatien, Kroaten, Sclavonien Navarra, Granaten, Toledo, Valenz, Gallicien, Majorica, Sevilien, Sardinien, Corduba, Corsica, Murcien, Algarbien, Algesiern, Gibraltar, der Canarischen und Indranischen Insulen, und Terrae firmae des Oceanischen Meers; Erbhertog zu Osterreich, Herzog zu Burgund, zu Brabant, zu Meyland, zu Steyr, zu Kärnten, zu Krain, zu Limburg, zu Lützenburg, zu Geldern, zu Wirttemberg, Ober-und Nider Schlezien, zu Kalabrien, zu Athen, und zu Neovatzien; Fürst zu Schwaben, zu Katalonien und Asturien; Marggraff des Heyl. Röm. Reichs zu Turgau, zu Mähren, Ober- und Nider Lausznitz; gefürster Graff zu Habsburg, zu Flandern, zu Tyrol, zu Pfird, zu Kyburg, zu Görtz und zu Arthois; Landgraff in Elsas, Marggraff zu Oristani, Graff zu Goziani, zu Namur, zu Russillion und Ceritania; Herr auf der Windischen Marck, zu Portenau, zu Biscaya, zu Molins, zu Salins, zu Tripoli und zu Mechlen" (1).

In de acte werd tevens het geslachtswapen afgebeeld, bevestigd en eenigszins gewijzigd. De beschrijvingen van het wapen zijn wijdloopig en onduidelijk genoeg, waarom wij dit hier niet zullen copieeren, doch het wapen zullen beschrijven, zooals de tegenwoordige terminalogie dat aangeeft:

Doorsneden: *a.* in rood twee gouden dwarsbalken; *b.* in blauw een zilveren struisvogel met gouden hoefijzer in de bek op groenen grond.

Dekkleeden: rechts: rood en goud; links: blauw en zilver.

Gekroonde helm; helmteeken: drie struisvogelvederen, de rechtsche rood, de linksche blauw en de middelste zilver.

In de acte komt nog de volgende zinsnede voor: dasz Adam Ernst von Halbritter von der piquen auf bis zur ältesten Hauptmannsstelle unter dem sogenannten Gral Graff, auffsäszischen Dragoner-Regiment und bisschöfflichen Würzburgischen Kriegsdiensten in beiden letzt vorgewesen französischen Kriegen etc. etc. . . . gedient hatt.

Uit het huwelijk van deze Adam Ernst von Halbritter

(1) Wel een eigenaardige verzameling van namen. W.

von Rittersburg met Maria Barbara Weidin von Wiesenberg sproot:

III. Alex Carl von Halbritter, hofraad van Fulda, gehuwd met Maria Anna von Avilla, dochter van Sigismund von Avilla, generaal van de Frankische Kreiz en van Sophia von Munster. Hare grootouders van vaderszijde waren Anton von Avilla en Louise von Munster, die van moederszijde: Erbund von Munster en Cordula gräfin von Rothenhan.

Wapen: von Avilla: in goud 13 blauwe bollen, geplaatst in 3 verticale rijen naast elkander (4, 5 en 4).

Uit bovengenoemd huwelijk sproot de door den heer Wildeman vermelde kapitein Halbritter, n.l.

IV. Philip Ernst von Halbritter, geboren te Wurzburg (Frankenland), kwam als kapitein-commandant van een compagnie lichte Duitsche troepen (jagers) in dienst van de Staten van Holland, in Nederland, het laatst komt hij voor in 1814 te Doesburg bij het 6e. bataljon jagers.

De brief, waarvan de heer Wildeman, een copie geeft, komt voor in zijn verweerschrift, nog in dat van zijn afstammelingen, mij is echter onbekend waarvoor dit verweerschrift diende.

Hij overleed te Marines (Frankrijk) 30 October 1815 en was tweemalen gehuwd geweest en wel 1o met Ernestine Amad: Catherine Sophia von Wijdenbrugh, overleden in 1793, dochter van Ernst Wilhelm von Wijdenbrugh en van Louisa Assenborgh en kleindochter van Pieter Bernhard von Wijdenbrugh ux. A. Sophia von Wijdenbrugh en van Louis Assenborgh ux. . . . Mombre.

Uit dit huwelijk sproot een zoon:

V. Carl Pieter Ernest von Halbritter, geboren te Waalwijk in 1791, welke in 1809 ruim 18 jaar oud nog als wonende te Zutphen voorkomt. Het is onbekend of deze gehuwd is geweest dan wel nakomelingen heeft gehad.

Het tweede huwelijk van Philip Ernst von Halbritter was gesloten met Aletta Kuijper, dochter van Marcus Kuijper, colonel en kapitein ter zee, en Catharina Kreijlkamp, en kleindochter van Willem Kuijper en Catharina Bonnet.

Alettá Kuijper overleed te Boxtel 20 November 1819. Uit dit 2e huwelijk sproot:

VI. Philippina Catharina Ernestina von Halbritter, geboren te Vianen 25 Mei 1805, er gedoopt 13 Juni d.a.v., overleden te den Helder 22 Mei 1843; zij huwde te Boxtel met Jonkheer Jacques Arnold Frederik de Lannoy geboren te Weener (Oostfriesland) 24 Mei 1804, gepensioneerd majoor der infanterie, overleden te Grave 3 Februari 1881, en zoon van Jhr. Henri Guillaume Frederic de Lannoy en Machteld de Ruyter; kleinzoon van Jhr. Jacques Arnold Henri de Lannoy

ux. Antoinette Françoise Bigot de Villandry en van Gerrit Jacobus de Ruyter ux. Anna Cannegieter, zoodat de elf kinderen en verdere nakomelingen uit het huwelijk van Philippina Catherina Ernestine von Halbritter behooren tot de wettige afstammelingen van don Emanuël van Portugal en Emilia van Nassau (via de Lannoy, Bigot de Villandry, en van Gendt).

W. Wijnaendts van Resandt.

Vinck-van Zijll-Kien.

(Afschrift van een Bijbelblad).

RECTO.

Den vjen Maij 1634 ben Ick *Adriaen Vinck* (1) getrout met mijn huijsvrouw *Aletta van Nijenrode.*

Den xxvjen November 1636 tusschen thien ende elff uyren is mijn huijsvrow inde craem bevallen van een dootgebooren dochter ende is begraven in Ste Nicolaes kerck in de graffstede daar Mr. *Peter van der Woerd* (2) op staet.

Den xxvijen Maij 1638 is gebooren ons dochter Mechtelt ofte Metgen smorgens omtrent vijff uyren.

Tusschen den xxiijen en xxiiijen Aprilis 1640 snachts omtrent halff een uijre is geboren onse darde dochter ende is genaempt (3) ende is overleden den xxvjden dito „wesende smorgens omtrent halff vier uijren". Begraven uts.

Tusschen den xxjen en de xxijen October 1641 (tusschen de regels: wesende tusschen donderdach en vrijdach) smorgen tusschen elff en halfftwaelff uijer is geboren onze eerste zoon genpt. (4) . . . en is overleden den xxiiijen dito wesende sonnendach smorgens tusschen acht en negen uijren begraven in de buerkerk.

Den xxijen Januari 1643 smorgens ten derden uijren is mijn huijsvrouw int kinderbedt gecomen van een dochter genaemt Gosuina gedoopt in Catharine kerk van Dno Swavio (5) preeckende Dno Dematio (6) ende is overleden den iijden November desselven Jaers (tusschen de regels: wesende Vrijdach) snamiddachs vier uijeren an den kinderpockgens begraven in Gertrudy Kerck in de stulpkelder.

Den xxiiijden Aprilis 1644 (doorgehaald en in margine verbeterd 1645) is geboren ons twede zoon smorgens ten ses uyren genaempt Joannes, gedoopt inde buerkerck den xxvijen dito a Dno Terkmanno, preeckende Dno Alberto Rodenburch proponent.

(1) De cursiveering is van ons.
(2) Ongetwijfeld te Utrecht.
(3) In den tekst niet ingevuld.
(4) Idem.
(5) Onduidelijk.
(6) Dit zal wel de bekende predikant Carolus de Maets (1597—1651) zijn.

Den xvij^en Junij 1647 wesende donderdach op Sacramentsdach (tusschen de regels: savonts ten half een uijren, is mijn huijsvr. bevallen van een dochter genaemt (1) . . . en is overleden den xix^en dito sunddach ten halff twaelff uyren begraven.

Den 1sten October 1648 smorgens omtrent halff drie uyren wesende sonnendach is geboren ons seste dochter genaemt Gosuina gedoopt van D^no Swavio in de buerkerck preekende D^no Flaman.

Den xxviij^en Mey 1651 smorgens omtrent een uijre wesende Woensdach is mijn huijsvr. int kinderbedt gecomen van een soon genaemt Druestus gedoopt (tusschen de regels): in Jacobi kerck van D^no Teckmanno ende is overleden den xij^en July daeraan volgen begraven in Jacobi kerck inde grafstede daer Willem Wijnter op staet.

Den xi^en Julij 1652 is overleden mijn schoonmoeder *Goosientje van Vreeswijck* begraven in de geertruijde kerk inde stulpkelder.

Den x^en November 1652 savonts ten elff uijren is mijn huysvr. inde craem bevallen van een jongen zoon genaemt Guilielmus gedoopt in Jacobi Kerk a D^no Bredrio.

Den iij Febry 1623 smorgens omtrent vijff uijren is overleden mijn vader *Johan Vinck* in zijn leven rentm^r van Mariendaell ende is begraven in Jacobi Kerck inde kelder van mijn schoonvader ondert vroedschaps gestoelte.

Den ix^en December 1655 savonts ne quartier voor twaelff uijren Sijnde Sondach is overl(ede)n Guilielmus Vinck mijn soon, is begraven in Jacobi kerck inde graffstede daer Willem Wijnter op staet.

Den xxix^en x^b 1661 op maendagh savonts omtrent ses uijren is overleden mijn vader M^r. *Adriaen Vinck* ende is begraven by sijn vader Johan Vinck in de kelder onder 't vroetschap gestoelte in Jacobi kerk (met een andere hand er onder) en out wesende twee ende vijftigh Jaer.

Den xviij Juni 1662 is gestorven mij(n) Grootmoeder *Steijphania van Leeuwaerden* out wesende tachtich Jaer ende is begraven inde Nicolai kerck in het diacen heckjen onder de prediksstoell.

Den 6^en October 1666 is overleden grootvader *van Nijenrode* oudt schepen deser stadt en is begraven inde Jacobikerck in de kelder onder het vroedschap gestoelte.

Den 24 February 1684 smorgens omtrent half vijf uuren is overleden *Aletta van Nijenrode* wed^e van M^r. *Adriaen Vinck* mijn schoonmoeder is begraven inde Jacobi Kerk onder het vroedschaps gestoelte, oud zijnde 67 jaeren min 5 dagen ende is als doen de kelder geroyeert ende de beenderen in twee kisten bij een gedaen.

(1) In den tekst niet ingevuld.

VERSO.

1674. Den 30 Juny ben Ik *Rudolf van Zijll* Gijsbertszoon gtrout met *Gosuina Vinck*, dochter van M^r. Adriaan Vinck ende Aletta van Nijenroode Echtelieden.

1675. Den 14 April smorgens tussen twee en drie uuren is mijn vrou inde craem bevallen van een jonge dochter en is dien dagh savonds inde Jans Kerk gedoopt en genoemt Anna (1) na mijn moeder Zalgr. haar meter mijn schoonmoeder Aletta van Nijenrooden.

1692. Den 5 Februarij smorgens tussen seven en acht uuren heeft het God almachtig belieft mijn waerde huysvrou (in margine met een renvooi: *Gosuina Vinck*) uyt dit dall der tranen in zijn Eeuwig Rijk te halen, naer dat zij lange met een quijnende Geelsucht die tot watersucht was gecomen met groote pijnen benautheden verselt, eyndelijk is overleden-out zijnde drie en veertig jaren vier maanden en vijf dagen, naer latende haren bedroefde man met haer Eenige dochter *Anna van Zijll*.

1694. Den 5 November heeft het Godt almachtigh belieft mijn waarde vader Rudolph van Zijll uyt dit dal der tranen in zijn Ewigh Rijck te haalen out zijnde 45 jaaren.

Den 28 Marty (2) ben ik *Nicolaus Kien* getrout met Anna van Zijll dogter van Rudolph van Zijll en Gosuina Vinck Echtelieden.

1701. Den 7 April is mijn vrouw in de craam bevallen van een soon gedoopt in de Buurkerk van Dom^o. van Bree, en genaemt Nicolaus.

1702. Den 6 November is mijn vrouw in de craam bevallen weederom van een soon, gedoopt in de Jacobi kerck van Dom^o. De Moor, en genaamt Wilhelmus Nicasius.

1705. Den 27 Januarij is mijn vrouw in de craam bevalle van een dogter, gedoopt in de Jacobi kerck van domino van Bree, en genaamt Gosuina Aletta.

1707. Den 18 September is mijn vrouw in de kraam bevallen van een soon, gedoopt in de Jacobi kerck van domino van Noorden en genaamt Thomas.

1711. Den 3 Meij is overleden mijn derde soon Thomas Kien en begraven in den Jacobi kerck in de kelder onder het vroedschap gestoelte zijnde no. 308.

1711. Den 7 Juli is mijn vrouw in de kraam bevallen van een soon, die na vier uur Leevens is overleden en begraven in de bovenstaande kelder.

Dit bijbelbad ontvingen wij welwillend en met welgemeenden dank, van den Heer R. E. Ermerins te St. Petersburg. RED.

(1) Zie *Genealogische Kwartierstaten Nederlandsche geslachten* 1^e Serie, tabel Mr. Nicolaas Pieter Jacob Kien.

(2) Jaartal niet ingevuld.

Geslacht de Man.

Daar het hieronder vermelde charter voor het geslacht de Man niet van belang ontbloot is wordt het hier gepubliceert.

Wij Robbert Splinter ende Mr. Cornelis van Duveren raet in de vroetschap der stadt Utrecht als huijsmeesters in des tijt van den weeshuijse binnen Utrecht ende bij resolutie van de magistraet derselver stadt ten behouve van de arme weesen, possiderende de goederen van de Regulieren aldaer doen condt eenen ijder dat wij voer ons ende onse nacomelinghen met consent ende toestant van Niclaes van Mekerck procureur voor den E. gerechte der stadt Utrecht als man ende voocht van Cornelia de Man sijn huijsvrou int geheel belieft ende gegundt hebben als wij believen ende gunnen bij deesen aen ende ten behoeve van Otto de Man, coopman van wijnen, borger binnen Utrecht, ene begraeffkelder leggende in de twaelfde rijde beneden het choor van de Regulieren kercke binnen Utrecht te weten van de Suijder nae de Noorder muijre, beleijt met een blauwe sarck hebbende opgehouden Anthonis de Man met een wapen hebbende in de eenen schilt drie ossenhooffden ende in de andere eenen vogel ende de lampen daeronder met inganck daer westwaerts gelegen hebbende een steen mette drie ossenhooffden alsvooren daer de kercke suijtwaerts ende Dirck van Wickenborch noortwaerts naest gelegen sijn, te houden voer hem ende zijne nacomelingen op der kercken recht met conditie dat hij nochte sijn nacomelingen d'voors. keldergraffstede aen niemant anders sall mogen brengen nochte vercopen dan bij onsen wille ende consent ende behoudens ons de voercoep als van outs ende voorts ons ende een ijgelijcke sijns rechts. In oirconde 's brieffs bij ons ondert. ende met de weeshuijs segell besegelt. Utrecht den XVIen December 1650 oude stijll.

's-Gravenhage, W. G. van Oyen.

Smallegange's Cronyk van Zeeland.

In de eerste der twee verschenen deeltjes van „Nehalennia, Jaarboekje voor Zeeuwsche geschiedenis en letteren" (Jrg. 1849), vertelt mr. S. de Wind ons de eigenaardige moeielijkheden waarmede Smallegange bij de uitgave in 1696 van zijn, nu noch gezocht, werk heeft te kampen gehad.

Om verschillende redenen moesten geheele bladzijden op last der Staten van Zeeland worden overgedrukt. Naijver van de grootere steden onderling was niet vreemd daaraan; maar... voor verdere bijzonderheden over deze lijdensgeschiedenis verwijs ik naar bovengenoemd artikeltje. Het zij mij vergund

u een oogenblik bezig te houden met de meer materieele geschiedenis der uitgave.

Reeds dikwijls heeft het verbazing opgewekt, hoe het toch mogelijk was voor een uitgever zulke, uit den aard der zaak, zeer kostbare uitgaven aan te durven. Subsidies, zoowel van de provincie als van de steden, en de grootste kooplust van het publiek, zooals Kruseman ons in zijne „Aanteekeningen" meldt maakten wel zeer veel goed, maar de verbazende onkosten konden toch niet altijd daaruit bestreden worden. Door een oud prospectus van Smallegange's boek, is het mij mogelijk nog een tipje van den geheimzinnigen sluier op te lichten.

Bedoeld prospectus is in hoogdravende bewoordingen gesteld en heet dan ook niet meer of minder dan: „Conditiën om door (in)teijckenaers te drukken de Cronyk van Zeeland." De uitgever, Joh. Meertens te Middelburg, bericht ons eerst dat de „seer vermaerde en treffelijke Cronyk van Zeeland" door Joh. van Reijgersbergen, vermeerdert door Marcus Zuerius van Boxhorn... al vele jaren t'eenemael is uytverkocht, en geen exemplaren als gebonden, en dat tot een zeer hoogen prijs, te bekomen zijn", en daarom „is... te rade gewerden, dit zoo deftig en gerenomeert werck weder te herdrucken... vermeerdert met de continuatie van de Cronyk en de gedenkweerdigste geschiedenissen ... voorgevallen tot den huidigen dach... de constuymen en handvesten van yder stadt" enz. Ter opluistering belooft hij het werk met een „aensienlijk getal kopere platen" te versieren.

Ter afwisseling moet ik thans weer even den bekenden geschiedvorscher De Wind laten spreken, die ons in zijn meergenoemd artikel vertelt: „Deze afbeeldingen, ten getale van ruim 80, waartoe *hij* (Smallegange) *met zooveel volharding zijne niet ruime middelen, tot uitputting toe, heeft te koste gelegd,* maken voortdurend het werk. . . tot een volksboek," enz. De (door mij) gecursiveerde woorden zijn echter, volgens mijne meening, minder juist en, aan de hand van het prospectus, geloof ik eerder aan eene speculatie op de ijdelheid der „teyckenaers" dan aan de opofferende mildheid van den ruim zeventigjarigen samensteller der kroniek, „die door het schrijven en vertalen van boeken zijn bestaan zoekt," te mogen denken.

De uitgever toch „animeert . . . . alle Ambachtsheeren die genegen sijn tot een onsterffelijke geheugenis, van haer persoon, geslacht en heerlijkheden,... hare hals- en ambachts-heerlijkheden, soo de beschrijvinge, als in een kopere plaet, in dese Cronyk te sien, sig aen hem te adresseren, die het op de Heeren haer kosten doch voor een civijle prijs, ten hoogsten voor seven ponden vlaems, konstig in koper sal laten snijden, mits dat de respective Heeren een pertinente

afteyckeninge van de gebouwen en situatie der heerlyckheden gevende, en de autentijcque beschrijvinge met de wapens daer bij doende."

Blijkt uit de bovenstaande aangehaalde regels feitelijk al voldoende dat de kwestie „in de Cronyk te komen" gewoon afhing van de meerdere of mindere ijdelheid der Heeren — dat Meertens zijne „Pappenheimers" kende getuigt het aantal van tachtig platen terwijl in het prospectus slechts 60 worden beloofd! — nòg meer komt dit uit in de volgende regels:

„Noch is den Drucker genegen om alle Heeren Regenten van geheel Zeeland en de annex dependerende collegien, hetzij in wat staten ofte ampten zij zijn . . . die de eer hebben van tegenwoordig te regeren, als mede alle subalterne beampten, haer namen en ampten tot eeuwiger gedagtenis ijder op zijn rang en dit boeck te stellen, mits haer Ed. (en nu komt de aap uit de mouw!) . . . de goetheyt gelieven te hebben van voor een exemplaer te teyckenen."

Onwillekeurig komt ons bij het lezen van het bovenstaande, Salomo's. „Niets nieuws onder de zon!" en Gutzkow's „Alles schon dagewesen!" in de gedachte. Het is hier nu wel niet „Geen geld, geen Zwitsers," maar doodeenvoudig: geen „teyckening" geen plaats in de Kroniek!

Zeer hard, maar, nu wij weten hoe de kroniek tot stand kwam, misschien niet ten onrechte is het oordeel in Frederiks' en van den Branden's Biographisch woordenboek der Noord- en Zuidnederlandsche letterkunde (2e druk) waar Smallegange's werk gequalificeerd staat als: „weinig meer dan vervalsching der historie en eene genealogische zwendelarij."

Ten slotte nog een paar nadere bijzonderheden over de uitgave.

De uitgever vertrouwt voor vast, dat „geen exemplaren meer naer 't uytgeven en sullen overig ofte te bekomen wesen, als 't getal van de verkochte en geteykende."

Hij belooft het werk „te drucken op goed wit papier en een curieuse goede letter."

Op groot papier levert hij de exemplaren voor 16 gulden en op „gemeen papier" voor 12 gulden.

Mochten er meer platen dan zestig, zooals in de conditiën staat aangegeven, geleverd worden, — en de uitgever zegt „gelijck wij oock niet en twijffelen of daer sullen ons noch al verscheyde deftige stucken ter hand komen" — dan moest voor iedere plaat op groot papier 5 groot en op gewoon papier 4 groot worden betaald. Art. VII luidt:

„Yemand genegen zijnde den drucker te encourageren met exemplaren op een naem te teykenen sal een exemplaar boven de 25 toe-hebben."

Dan volgt een, in 15 artikelen verdeeld, Concept en verdeeling wegens het herstellen van de nieuwe Zeeuwsche Cronyk, dat alleen interessant is voor de voorgenomen indeeling van het 2e deel (dat nooit verscheen) doch voor ons doel niets bijzonders inhoudt.

Ik stel mij voor, te gelegener tijd, weer eens de meer intieme geschiedenis van een of ander oud boek te verhalen, geput uit een, zoo dikwijls veracht prospectus.

's-Gravenhage, 13 Juli 1902. J. Em. Engelberts.

Nieuwsblad voor den boekhandel, 25 Juli 1902.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Ten Bosch en van Marle.

Zeer zal men mij verplichten door een en ander mede te deelen omtrent de familiën Ten Bosch en van Marle gedurende de eerste helft der 17de eeuw.

Arnhem. A. J. C. Kremer.

De Hondecouter.

(*Alg. Ned. Fam. Blad 1883 no 32 en 38*).

Gerardus Johannes Hondekoeter, overleed te Batavia 3 November 1840.

Johannes Gerardus Dammas Hondekoeter, overleed te Soerakarta 2 Januari 1843.

M. W. W. v. R.

de Jezus.

(*Alg. Ned. Fam. Blad 1887, blz. 168*).

Maria de Jesus, overleed te Soerabaja 28 October 1843.

M. W. W. v. R.

Lefter.

(Alg. Nederl. Familieblad, 1902, blz. 336).

Lefter was eertijds in geheel Noord-Holland het gewone woord voor: linker. Het wordt vermeld en met bewijsplaatsen opgehelderd in Dr. G. J. Boekenoogen, „De Zaansche Volkstaal" (Leiden, Sijthoff, 1897), blz. 563 en vgl.

Dit uitvoerige woordenboek is onmisbaar voor ieder die te maken heeft met Noord-Hollandsche archiefstukken en handvestenboeken, of die inlichting wenscht omtrent Noord-Hollandsche persoonsnamen en topografische benamingen.

Red.

Geslacht Matthisius.

Deze familie voert in zilver drie roode rozen, geplaatst 2 en 1, geknopt en gepunt van goud.

I. Johannes Matthisius in 1580 beroepen van Appingadam, als predikant te Deventer trouwt: Agneta Coster, weduwe van Mr. Everhard Rouse, waarbij zij een zoon had, dochter van Assuerus Coster, burgemeester te Deventer en van Catharina Spruyt. Hij sterft 1584.

Uit dit huwelijk een zoon, die volgt II.

II. Assuerus Matthisius, predikant te Deventer, werd van zijn dienst ontslagen in 1617, doch dat jaar weder te Zwolle beroepen en aldaar 1619 op nieuw ontslagen, trouwt te Almen 3 Augustus 1611, met Jacoba van Heeckeren, Stiftjuffer te Ter Hunnepel, dochter van Joost van Heeckeren, Heer van Diepenbroek en Ruerlo en van Agnes van Haeften, waarbij drie kinderen. Zij sterft, Februari 1634.

van Heeckeren. van Haeften.
Hackfort. van Keppel.

Zij zijn de ouders van de volgende drie kinderen:

1°. Jan Matthisius, gedoopt te Deventer 14 Juni 1612, overleden als student.

2°. Agneta Matthisius, gedoopt te Deventer 8 Maart 1614.

3°. Arnold Matthisius, gedoopt te Deventer 7 December 1615, I. U. D. te Utrecht.

Heeft de laatstgenoemde Arnoldus het geslacht voortgezet, is van hem iets bekend?

v. A.

Geslacht Mostert.

Deze familie komt ook voor onder de namen Mostaert, Mostart en Mosterd.

Van der Aa, in zijn *Biographisch Woordenboek* in voce, vermeldt verschillende beroemde personen van dien naam. Deze familie was ook vooral in midden Nederlandsch Limburg met verschillende aanzienlijke familiën verwant.

Volgens **Christ. Goetzee Villiers**, *Geslacht-register der oude Kaapsche familiën* D. II., vestigde zich in de tweede helft van de 17e eeuw aan de Kaap Johannes Mostert van Utrecht, hij huwde 20 Maart 1672 Alida van Hulst, van 's-Gravenhage.

Noch te Utrecht, noch te 's-Gravenhage is iets omtrent hun te vinden.

Wie heeft de goedheid mededeelingen te doen, elke aanteekening zal welkom zijn.

J. M.

Perné-van de Wall.

(Alg. Ned. Familieblad XV, 332.)

Aanteekeningen uit de Protocollen van Renkum 1676—1733.

14 Maart 1683. Fol. 147. Peter van de Wall, ontvanger.

26 April 1719. Fol. 47. Magescheid van vr. Hermina van de Wall wed. Perné en Gerharda van de Wall wed. Catius wegens goederen haar aangekomen van haar beider moeder Cornelia Aersen van Alfen wed. van den ontvanger Peter van de Wall.

26 April 1719. Fol. 156b, Peter van de Wall is dood. Zijne wed. Cornelia van Alfen insgelijks; hunne dochter Gerharda van de Wall, en nog andere kinderen hier niet met namen vermeld.

14 Mei 1723. Fol. 185b. Peter van de Wall Perné en Johanna Steen etc. verkoopen een papiermolen te Renkum aan Pauwel Marten Schut.

Protocollen Oosterbeek 1676—1733.

16 Januari 1682. Fol. 149. De E. Petrus van de Wall, ontvanger des ambts Renkum, rentmr. van St. Agnieten te Arnhem en Cornelia Aertsen, echtel.—

11 Februari 1719. Fol. 155. De pampiermolen met alle ap' en dependentie van die toebehorende d' Heere Pieter van de Wall Perné en vrouwe Anna Josina Steen echtel. op de Gielenbeeck in Oosterbeek gelegen.

27 November 1715. Fol. 161. Hebben vrouw Hermina van de Wal wed. van Benjamin Perné in leven Canonick van St. Pieter te Utrecht, mitsgaders Peter van de Wal Perné meerderjarige soon, d' Heer Jan Nicolaes van Starckenburg getrouwt aan Susanna Jacoba Perné en Hermannus van Soest als momber over Maria, d' Heer Jan Herman en juffer Cornelia Perné minderjarige kinderen van Benjamin Perné met maelkanderen geschift, gescheiden en verdeilt na dat alvoorns staet en inventaris was geformeert en dat in maniéren hier navolgende, bestaende de effecten der boedels in wesen synde

Eerstelick in een huis enz. *Post alia:*

En word d' Heer Pieter van de Wall Perné meerderjarige soon van den heer Benjamin Perné en vrouw Hermina van de Wal bij desen aanbedeelt de pampiermolen staende en gelegen in de provincie van Gelderland op Gielbeeck in 't Carspel Oosterbeek onder het derde cap. van den inventaris vermelt geestimeert en al hier uitgetrokken op eene somma van 1600 gl.

Wapen van Petrus van de Wall S. S. T. Cand. 1664. Gevierendeeld van zwart en zilver. Aanziende helm

met zwart-zilveren wrong. Helmteeken eene vlugt, beurtelings doorsneden van zwart en zilver.

Dekkleeden: zilver en zwart.

Zie: Mr. J. W. Staats Evers. Het St. Caecilia Concert te Arnhem. Arnhem, 1874, blz. 73.

A. J. C. K.

Geslacht Suren.

Den 28 November 1814 stierf te Rugenwalde (Pommeren) in den ouderdom van 67 jaren en 2 maanden, de Koninklijke Pruisischen luitenant Adam Joseph Suren (ook Suyren, Syren of Syrhen), die vermoedelijk uit Nederlandsch Limburg stamt en in 1766 naar Pruisen gekomen is.

Pieter Suren leefde in 1696 te Zeperen. Voorts treft men aan Jan Nicolaas Suren, geboren 17 September 1737 als zoon van Jan Suren en Maria Vrinck. Te Voerendaal (Nederl. Limburg) is 15 October 1786 getrouwd Petrus Egidius Suyren met Maria Elisabeth Geelen. Elke inlichting zal welkom zijn.

B. S.

Vennekool.

Jacob Vennekool was volgens **van der Aa's** *Biographisch woordenboek*, beroemd bouwmeester te Amsterdam, ook is hij als schilder genoemd, zijn sterfjaar wordt daar gemist.

Was hij gehuwd en heeft hij kinderen nagelaten?

Te Delft leefde voor en in dien tijd ook een familie Vennekool, zooals blijkt uit de volgende aanteekeningen ontleend aan het *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, 1883—1884 No. 141, 8b, n.l. dat „te Delft huwde 21 December 1624 Jacob Vennekool, weduwnaar, sollicitеur, gewoond hebbende tot Delft en jegenswoordigh in den Haach en Jozina Soeters, j.d., in 's-Gravenhage." En volgens het *Algemeen Nederlandsch Familieblad* 1883—1884 No. 125a: „Hier leyd begraven Cornelis Cornelisz. Vennecool en Magdalena Stevens zijn huysvrouw en Jacobsd., die huysvrouw was van Maarten de Lange, sterft den ... December .... Met een uitgesleten wapen, dat tot helmteeken een eendekop heeft." In Grafschriften in de Nieuwe kerk te Delft die niet bij Timareten vermeld zijn. Wie kan dit aanvullen, en het wapen Vennekool of Vennecool opgeven.

H. V.

Geslacht van Zelst.

Een gedicht drie bladen folio, waarvan de titel hieronder volgt, berust in het Genealogisch en Heraldisch archief te Rijswijk. — Wie kan de ouders en verdere familiebetrekkingen dezer Cornelia van Zelst opgeven?

Eilfertiges Hochzeit-Lied / dem / Hochedlen und Hochachtbaren Herren / Hrn. Francisco / Theodoro / Bruckmann, / Wohlbestallten Bürgermeister und Scheffen / des Möersischen Haupt — Gerichts etc. / als / Bräutigamm; / und / Der / Hochedelgebohrnen und Tugend- / reichen Jfr. / Jfr. Cornelia / von Zelst, / als / Braut / zu Sonderbaren Ehren aus Freund-nach- / barlicher Schuldigkeit / Da Sie den 1. Februarii Jahrs MDCCXXVI. / per Dispensationem copulirt / Abgesungen von / Petro von Sarn V. D. M. /

Duisburg / druckts Johannes Sas / Universität / Buchdrücker. /

Boekbeoordeelingen en aankondigingen.

Benard J. M. de Bont. Genealogische en Biographische mededeelingen over de Voorouders en afstammelingen van Joost Buyck Sybrantsz., Ridder, Schepen, Raad en Burgemeester van Amsterdam, van 1532 tot 1578. Amsterdam, C. L. van Langenhysen, 1902.

De Heer de Bont, die reeds vroeger (1893) bij den zelfden uitgever een verdienstelijke genealogische arbeid deed verschijnen en wel „Het geslacht Occo en het Gebouw van Barmhartigheid te Amsterdam", heeft thans niet alleen Amsterdam maar ook Nederland aan zich verplicht, door het laten verschijnen van een fraai boek, opgeluisterd met het portret van „Judoci Buyckii". Op de wetenschappelijke inleiding volgt de geslachtlijst der, van den echten ouden stempel, familie Buyck, een geslachtlijst niet alleen in dorre opsomming van namen en jaartallen, maar geheel voorzien van belangrijke historische toelichtingen. Het werk geeft ons een kiek van de woelingen en strijd van Amsterdam in die dagen. De mededeelingen omtrent „de Bibliotheek van Meester Jacob Buyck" zijn ook hoogst belangrijk op blz. 90 en volgenden. Het fraai uitgevoerd boek besluit met een register, iets dat bij een genealogische studie niet gemist mag worden, waarom dat register ('t welk wel wat breedvoeriger had mogen zijn) in twee gedeelten gesplitst is en wel 1e en 2e register, verklaren wij niet te begrijpen, daar toch het werk achtereen loopt van blz. 1—138.

Red.

***

Walter Friedr. Heinr. Zernecke, Geschichte der Familie Zernecke, eines Raths-Geslechts der ehemaligen Freien Stadte Danzig und Thorn. Graudenz, 1900.

De schrijver, die deze hoogst belangrijke familiegeschiedenis aan zijn geliefde moeder opdraagt, heeft eer van zijn studie. — In een lijvig boekdeel van 413 bladzijden in roy. 8° geeft hij weêr, alles wat

hij van zijn geslacht uit archieven en familiebronnen heeft bij een kunnen brengen en 't werk is opgeluisterd met 12 portretten op afzonderlijke plaat en 7 in den tekst gedrukte portretten alsmede een groot plano blad, waarop de stamtafel voorkomt die met Andreas Zerneke begint in 1539 en dan tot op den tegenwoordigen tijd voortloopt; in 1725 begon de familie zich Zernecke te schrijven. Deze studie mag als voorbeeld genomen worden bij het bewerken van eene familiegeschiedenis en voor de steden Dantzig en Thorn zijn het geschiedbladen. — Voor ons land is het geschrift ook van belang, daar de schrijver een paar reis journalen heeft laten afdrukken, die in handschrift berusten op de Dantziger stadsbibliotheek, de eerste loopt van 1730 tot 1733.

Den 1 Juli van laatstgenoemd jaar komt Heinrich Zernecke op Nederlandsch grondgebied en wel te Ootmarsum aan, doorkruist ons land en hield zich vooral te Leiden en Utrecht op met zijn reisgenoot, evenals hij student; na drie maanden oponthoud vertrekt hij weêr en wel op 8 September 1733 uit Goor, mede in Overijssel. Het tweede reisjournaal niet zoo belangrijk is van Daniel Andreas Zernecke, die begin Juli 1766 in Nederland kwam en den 26 Juli 1766 werd ingeschreven als student in de rechten aan de hoogeschool te Leiden tegelijk met zijn reisgenoot Jonathan Wilhelm Heller die zich in de theologie opgaf (1). Opmerkelijk is het dat in dat journaal geen sprake is van zijn inschrijving te Leiden, reeds op het einde van September 1766 vertrok hij met zijn vriend over België en Luxemburg naar Duitschland.

Een degelijk bewerkt naamregister sluit het boek af, spijtig is het echter dat terwijl geen kosten gespaard zijn, ook niet het familiewapen in kleuren afgebeeld voorkomt, het is slechts afgebeeld in den tekst op bladzijde 400 in 't zwart, en op den niet duurzamen omslag aan de achterzijde.

Red.

Boeken.

Naar aanleiding van twee kort na elkander uitgekomen werken (van J. W. Clark en van D. Cockerell) over Boeken, het gebruik er van en hunne behandeling, geeft de schrijver, G. H. Powell aan het slot van een artikel in „The Fortnightly Review" de volgende „regels" voor allen, die boeken ter leen ontvangen.

Deze voorschriften werden bijna twee eeuwen geleden door een zekere Francis Vargas gegeven aan

(1) Vergelijk: Album Studiocorum Lugduno Batavae, blz. 1088. Daar staat Helker.

allen die van zijn bibliotheek wenschten gebruik te maken en zijn te vinden in een werk „Lettres fanatiques" (1739) waarvan een exemplaar o. a. in het Britsch Museum berust.

Zij luiden:

I. Dit boek niet stelen.
II. Verscheur of vermink het niet.
III. In geen geval er aanteekeningen op maken, noch van binnen noch van buiten.
IV. De bladen niet vouwen, kreuken of plooien.
V. Geen kantteekeningen maken.
VI. De inkt die op de bladen moet zijn is er reeds op: bezoedel ze niet door er nog meer op te brengen.
VII. Gebruik geen andere dan volkomen zindelijke leesteekens.
VIII. Het boek mag onder geen voorwendsel aan anderen uitgeleend worden.
IX. Houdt muizen, wormen, motten en vliegen er van verwijderd.
X. Pas op dat geen olie, vuur, stof of vuil het boek te na komt.
XI. Vooral, gebruik het boek, maar misbruik het niet.
XII. Lees het en maak uittreksels zooveel ge wilt maar
XIII. houdt het toch niet onbehoorlijk lang in uw bezit.
XIV. Zorg er voor dat band en omslag in denzelfden toestand zijn als toen ge het boek ontvingt.
XV. Volg deze regels op, en ge zult, al zijt ge mij onbekend, in de lijst mijner vrienden worden opgenomen; verzuim ze en, al waart ge mijn beste vriend, ge wordt van de lijst geschrapt.

Bericht.

Van bevoegde zijde wordt ons medegedeeld dat het artikel van den Heer F. H. Benraadt „Publicatie" enz. voorkomende in No. 7 van dit blad, bereids en zelfs breedvoeriger was afgedrukt in M. G. Wildeman's Nassau en Oranje-Nassau te Haarlem 1515—1897. Joh. Enschedé en Zonen, 1898. Een redactie kan niet alles weten.

Red.

In aansluiting met bovenstaand bericht, dat den schijn geeft als zoude ik mij schuldig gemaakt hebben aan plaggiaat, kan ik mededeelen dat het boek van mij den heer Wildeman geheel onbekend was. Eerst nu, tengevolge dezer questie, heb ik met dat werk kennis gemaakt.

Haarlem. F. H. Benraadt.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH
FAMILIEBLAD
TIJDSCHRIFT VOOR
Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz
ONDER LEIDING VAN
A. A. Vorsterman van Oyen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 10. Nieuwe Serie. XVde JAARGANG. OCOTBER 1902.

INHOUD.

BAL sc

De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618—1794.

(*Vervolg*).

Van de weduwe van H. van der Veecke is reeds sprake in de Thes. Rekening over 1596—1597, p. 19 verso, waar men leest: „de weduwe ende d'erffgenamen van Heyndrick van de Veecke, die tzamen opgebracht heeft (tot ontset van Gendt ende anders) 37 £ etc." In de Thesaurie-Rekening over 1607—1608 wordt die post gemist, maar dat de weduwe niet dood was, zegt ons een op blz. 29 verso van die Rekening voorkomende post, luidende: „Juffrouwe Jacobmyna Heermans, weduwe wylen Heyndrick van de Veecke, t' haeren lyve opgebracht hebbende 90 £ etc." In de Thes. Rekening over 1613--1614 vindt men dien post nog op blz. 26 verso, maar hij staat niet meer in de Rekening over 1617—1618. In de Rekening der geestelijke goederen over 1615 staat blz. 18 de post: „Van Jacobmijntgen Heermans over den 3en penningh van den vryen innecomen haerder vicarie, voor desen jaere 15 £ 19 sc."

Omtrent de kinderen van H. v. d. Veecke worden we ingelicht door eene aanteekening van 1610 (Bodtboeck, beg. 1609, p. 18 verso), luidende: „Alsulcken huysgen ende erve . . . als mr. Johan van der Veecke, advocaet voor den Hove van Hollandt, ende Cornelis van Reynegom, als man ende voocht van joffr. Cornelia van der Veecke, kinderen ende erffgenamen van sa: Heyndrick van der Veecke, in sijn leven burgemeester deser stede, daer lest possesseurs van sijn geweest ende alsnu vercoft hebben etc. (1)." De genoemde Johan van der Veecke, als advocaat voor 't Hof v. Holland ook voorkomende in eene aanteekening van 1624 (Bodtb. beg. 1616, p. 181 verso), werd door de Brielsche Regeering aangenomen als stadsadvocaat. Men zie Res. Vroedsch. 3 Jan. 1617, Rekeningen van den burgemeester-thes. over 1621-22, p. 27 verso, en over 1629-1630, p. 33 verso.

Volgens het oudste der aanwezige doopregisters werd den 19den Januarij 1592 gedoopt Igneken, kind van Vincent Jansze van der Bije en Jacobmyna Heermans en waren getuigen: Jan Joesten backer en

(1) In een akte van 7 Sept. 1651 staat: „Compareerde Mr. Nicolaes van Rhijn, dewelcke verclaerde te constituëren Everart van Campen omme uyt den naem ende van wegen hem, constituant, als curateur onder benefitie van inventaris in den boedel van wylen juffr. Maria Borrenstra, in haer leven lest wed. van den heer Paulus van der Nieuwestadt, dach van preferentie te versoucken ende aenteykenynge van de schulden te bevorderen van den boedel van de voors. juffr. . . . Ende specialyken mede omme soo van wegen hem, constituant, als hem sterck makende voor de andere fideicommissare erffgenamen van juffr. Jacobmina Heeremans, henluyden recht ofte saecke dienaengaende op de voors. preferentie te defenderen etc."

Janneken Jans dr. Ware deze aanteekening juist, dan zou er gelijktijdig met de huisvrouw van H. van der Veecke nog een Jacobmyna Heermans te Brielle hebben geleefd. Men zal echter in die aanteekening wel aan een schrijffout hebben te denken. In de doopregisters vindt men ook 't volgende opgeteekend:

Den 19den Junij 1588 werd gedoopt Adriaentgen, kind van Vincent Jansze en Jacobmyne Adams Schepers, getuigen: Pieter Cornelisze backer, Willem Joosten en Jopgen Danckerts.

Den 10den Nov. 1589 werd gedoopt Jan, zoon van Vincent Jansze en N., getuigen: Jan Heinricxze „mannenboode," juffr. Heermans (1) en Neeltgen Dircx dr.

Den 2den April 1595 werd gedoopt Adam, zoon van Vincent Jansze en Jacobmijntgen Adams, getuigen: Dirck Gerritsze en Jannetgen Heinricx dr.

Den 4den September 1596 werd gedoopt Margarita, dochter van Vincent Jansze, „roedragher deser stede," en Jacomijntgen Adams, getuigen: Jochum Cornelisze „biersteecker", de huisvrouw van den rentmeester Gans en Aelken Cornelis „in de Swane".

Den 27sten September 1598 werd gedoopt Willem, zoon van Vincent Jansse „de bode" (2), getuigen: Willem Gans rentmeester, Neeltgen Pieters, de huisvrouw van Arnout Scheeper Adamsze te Dordrecht.

Den 2den April 1600 werd gedoopt Beatris, dochter van Vincent Jansze en Jacobmijntghen Adams, getuigen: Arnout Scheper Adamsze, Aert Lucasze en Maritghen Cornelis.

Den 5den Februarij 1602 werd gedoopt Hughe, zoon van Vincent Jansze en Jacomijntghe . . . . (3), getuigen: Jacomijntghe Heermans, Maritghe Mae..... en Cornelis Antonisze.

Den 28sten Maart 1604 werd gedoopt Gryetgen, dochter van Vincent Janzse van der Bije (4) en Jacomijntgen Adams Schepers, getuigen: Matheus de Geerbode loco „Willem Slincx (?), wijncoper tot Amsterdam", Lijsbeth Jans huisvrouw van Jan Bollart, Marijtgen Cornelis Corput.

(1) Juffr. Heermans was ook 14 September 1586 getuige bij den doop van Meus, zoon van Aren Jansze en Mijntgen Cornelis dr., en 10 Augustus 1603 bij den doop van Herman, zoon van Herman Jansze Timmerman en Lijntgen Jans.

(2) De moeder is hier niet genoemd. Eene aanteekening van 6 November 1599 luidt: „Heeft Vincent Jansze van der Bie, eerste boode, mijn heeren burgemeesteren ende regeerders deser stede bedanckt van den dienst ende mijn heeren overgelevert deselve vrye roede".

(3) Een gedeelte van de bladzijde, waarop deze aanteekening staat, is afgescheurd.

(4) De Rekening van den burgemeester-thesaurier over 1573—1574 heeft op blz. 28 verso onder de uitgaven aan jaarloon den post: „Vranck van der Bije der stede procureur over een jaor weddens . . . . 20 sc. gr."

Den 10den Mei 1606 werd gedoopt Pieter, zoon van Vincent Jansze van der Bije en Jacobmijntghen Adams, getuige: Ariaentghen Vincents.

Met 't oog op de medegedeelde aanteekeningen zal er wel geen bezwaar zijn tegen het veranderen van Jacomijntje Heermans in Jacomijntje Adams in de aanteekening van 1592, vermeldende den doop van Igneken, dochter van Vincent Jansze van der Bije (1).

In de Thesaurie-Rekening over 1593—1594 leest men onder 't hoofd „Lijffrenten" op p. 3: „Jaecobmyna van Kerckwerve nu Maria Heermans een jaer renten etc." Ook in volgende Rekeningen vindt men dien post; hij komt nog voor in de Rekening over 1609—1610, p. 5, maar niet meer in die over 1613—1614. In de Rekening over 1607—1608 leest men blz. 6 Maria Heeremans. Misschien is deze Maria bedoeld in de Rekening der St. Cath. kerk over 1599—1600, welke p. 3 den post heeft: „Ontfanghen van de sepulture van Marijtgen Heermans dochters kindt, dat den 3en Februarij (1600) in de kercke begraven es . . . 5 sc. gr".

Den 1sten December 1599, bij den doop van Maritgen, dochter van Johan Tornor en Maria Bornstra, waren getuigen: Jacob Heermans „thesaurier in den Haghe", Willem Gans, Jacobmijntghen Heermans en Maddaleen van Couverden. Dezelfde Jacob Heermans zal wel bedoeld zijn in het bericht, dat Jacob Heermans 16 November 1597 getuige was bij den doop van een kind van Willem Gans. Eene Vroedschapsresolutie van 17 Mei 1619 luidt: „Naerdat de 3 huysgens int Butterslop, gecomen van Boudewijn van Kerckwerven, waeren geïnspecteert door de gedeputeerden van den Magistraet; dat oock was gehoort het goetwillich consent van Jacob Heerman, tresaurier van den Hage, ende Johan Turnur, als man ende voocht van joffr. Heermans, daerby sy tevreeden sijn dat de Magistraten van de voorsz. 3 huysgens sullen disponeren etc."

In de Thesaurie-Rekening over 1607—1608 volgt blz. 28 op den post: „Carel Gans burgemeester, die opgebracht heeft 600 £ etc." deze post: „Denselven actie hebbende van Maycken Heermans, die opgebracht heeft 75 £ etc." En pag. 40 verso leest men: „Betaelt

(1) Den 5den September 1608 werd Vincent Jansze van der Bije begraven, den 22sten September 1610 werd een kind van hem begraven, en den 29sten Augustus 1622 de dochter van de weduwe van Cent Jansze van der Bije. — In de Rekening der geestel. goederen over 1615 leest men fol. 16 verso: „Vincent Jansze van der Bie heeft in zijn leven beseten zeeckere 3 gemeten vicarielant, gelegen in Groot Oosterlant, van welcke hy den 3en penninc nyet aengebracht heeft, sustinerende tselve geen vicariegoet te wesen etc." — De Kerkeraadsacta van 8 September 1644 vermelden Susanna Henricx, huisvrouw van Vincent van der Bije, met attestatie gekomen van Groede.

Joos van Rhijn erffgenaem van wegen sijn huysvr. van den burgemeester Gans 77 ponden eene schell. 6 penn., te weten 75 £ over de aflossinge van een jaerl. losrente van 6 £ 5 sc. tsjaers, by den voorsz. Gans opgebracht voor Maycken Heermans in de capitaele leeninge etc." De hier genoemde Joost van Rhijn (1) was door de Brielsche regeering aangenomen tot stadsprocureur en had als zoodanig een jaarwedde van 6 £ (Rekening van den burgemeester—thes. over 1607—1608, p. 19 verso). Eene Res. Vroedsch. van 7 Februarij 1613 luidt: „Is geaccordeert dat de procuratie, gemaect geweest sijnde opten naem van Joost van Rhijn sa., procureur voor den Ho. Rade ende Hove van Hollant, sal werden gemaect ende gepasseert op Jan van Rhijn sijnnen soon." Den 11den December 1638 werd Heyndric Boom aangenomen tot stadsprocureur loco Johan van Rhijn, overleden (2).

In de Rekening der geestelijke goederen over 1615 staat fol. 22 de post: „Van Aernoult Servaesze de Vale ende de kinderen van Boudewijn Heerman, over den derden penninc van den vryen innecomen haerder vicarie, specterende op Joannis, voor desen jaere . . . . . 24 £".

In 1670 kwam met attestatie van Breda te Brielle Caspar Heermans (Acta van 23 Januarij 1670).

Art. CXXVII. (De Meij)

Den 11den Augustus 1781 werd Leendert de Meij, geboren te Gouda, aangesteld tot hoofdman van het Voermansgilde. Oud 44 jaren en 10 maanden overleed hij, volgens een bericht in de *Brielsche Jaarboeken* van Jan Kluit, te 's-Gravenhage 22 Januarij 1784. Den 11den Julij 1772 is hij, als weduwnaar van Maria Verburg (3), te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 26 Julij te Egmond op den Hoef getrouwd met Jacoba Catharina Knuise (Knuyse) j.d.,

(1) Den 7den November 1599 was hij getuige bij den doop van een kind van Willem Gans.

(2) In de Stadsrekening over 1453—1454 staat p. 15 verso onder 't hoofd „renten tuytfaes" (te Jutfaas): „Item betaelt Herberen van Rijn dit jair renten etc." Ook in de Rekening over 1479—1480 komt die post p. 26 verso nog voor. — De Thesaurie-Rekening over 1505—1506 heeft onder de uitgaven aan lijfrenten op blz. 18 verso den post: „Joncvr. Johanna van Rijn ende Huge Ole zoon een jaer renten, haer verschenen etc." In de Rekening over 1506—1507 komt dezelfde post voor, maar in die over 1510—1511 leest men alleen van Huge Oele zoon en niet meer van „joncvr. van Rijn." — In Res. Mag 18 April 1623 is sprake van Willem van Rhijn, wien „geaccordeert" werd het „vendel" van een compagnie voetvolk.

(3) In de Rekening van den 200sten penning voor 1665 staat blz. 17 verso de post: „Anthony Arentse Verburgh voor sijn capitael etc." In het Kohier van den 200sten penning voor 1669 is blz. 9 sprake van de weduwe van Anthony Arentse Verburch.

wonende te Egmond op den Hoef. De Acta van 11 October 1772 vermelden hare komst van daar met attestatie te Brielle. Het echtpaar won een dochter, Margaretha Johanna, gedoopt 22 Mei 1774, waarbij getuigen waren Adriaan de Meij en Margaretha Johanna Knuyse. In 1792 werd deze dochter volgens de Acta van 15 April van dat jaar op belijdenis aangenomen tot lidmaat der Ned. Herv. Gemeente en zij heet aldaar „jonkvrouwe". Als weduwe van L. de Meij is J. C. Knuyse 13 November 1785 getrouwd met Andreas van der Sluijs; zie art. CXXI. De genoemde dochter M. J. de Meij is als j.d. 13 Februarij 1798 te Brielle getrouwd met Johan Jacob Hofmeister j.m. geboren en wonende te Utrecht. Het echtpaar won een dochter, Maria Catharina Helena, geboren te Brielle 17 September 1803, gedoopt 25 September.

N°. 220 op de lijst der Vroedschappen is Adriaan de Meij, in 1786, 1789 en 1792 gekozen tot schepen, in 1791 tot burgemeester (1). Volgens de Acta van 16 Julij 1786 kwam Adriaan de Meij met attestatie van Amsterdam te Brielle. Den 30sten September 1787 werd hij bij de Ned. Herv. Gemeente gekozen tot ouderling. Hij fungeerde ook als thesaurier-ordinaris te Brielle (Res. Vroedsch. 14 April 1788). In zijne plaats werd in December 1791 door de Vroedschap aangesteld tot thesaurier-ordinaris, ontvanger van de verpondingen enz. Mr. Adr. M. de Wit. Den 13den November 1791 is Adriaan de Meij te Brielle ondertrouwd en daarna met att. van 27 November te 's-Gravenhage getrouwd met Jacoba van Schagen (2) te 's-Gravenhage.

Behalve de genoemde leefden te Brielle nog andere personen, De Meij geheeten. Ik noem hier de volgende:

Den 13den November 1639 zijn te Brielle getrouwd Philip Philipsze, „seevaerende jonggeselle" te Brielle,

(1) De lijst der diakenen van de Waalsche Gemeente te Brielle, opgenomen in het „Bulletin de la Commission pour l'histoire des Eglises Wallonnes", Tom. I, vermeldt dat Leendert de Meij burgemeester werd; maar dit is onjuist. In plaats van Leendert leze men: Adriaan.

(2) Den 4den Augustus 1633 werd begraven een kind van Heyndric van Schagen. Den 13den December 1644 zijn te Brielle getrouwd Mathijs Jansse Hofmeier j.m. van Loevestein en Lijsbet Jacobs, weduwe van Heindric van Schaghen. In 1652 werd te Brielle op belijdenis aangenomen Jacob Heyndricxe van Schagen (Acta van 29 Augustus 1652), wiens vrouw 24 Februarij 1654 werd begraven. Den 4den December 1647 zijn te Brielle getrouwd Johan van Haselholt, genaamd Stocheim, „capitein nae Brasijl", en Cornelia van Schaghen j.d. wonende in Den Haag. De Acta van 26 April 1696 noemen Michiel Dirksze van Schagen, met att. van Rockanjo gekomen. Den 18den November 1609 werd te Brielle begraven Sybrant Pietersze Schagen. Misschien was van dezen man de geslachtsnaam Van Schagen.

en Ariaentje Arents j. d. aldaar. Dat deze man de Meij heette, blijkt uit de Kerkeraadsacta van 3 Januarij 1646, vermeldende onder de op belijdenis aangenomen lidmaten Philip Philipse de Meije en Ariaentge Arents zijn huisvrouw, en uit een paar latere aanteekeningen. De éene houdt in dat 14 Januarij 1674 te Brielle ondertrouwd zijn Fredrick Maertenz. Weijtsman, weduwnaar te Brielle, en Ariaentje Arents, weduwe van Philips Philipsze de Meij. De andere dat 12 November 1675 te Brielle getrouwd zijn Pieter Rijcke schipper, weduwnaar te Brielle, en Ariaentje Arens, weduwe van Philips de Meij. Op den ondertrouw van Frederick volgde dus geen huwelijk. Er staat ook opgeteekend, dat 17 Maart 1676 te Brielle getrouwd zijn Frederick Maertensze Weijtsman wedr. en Ariaentje Tonis j. d. Als „lootsman" is Philip Philipse de Meij vermeld in een akte van 26 September 1667. Blijkens een akte van 29 Mei 1655 was zijn vrouw Ariaentje Arents toen omtrent 36 jaar oud. Dat hij in 1670 nog leefde, zegt ons eene akte van 31 Mei 1670, gewagende van een huis, „staende opt eynde aen de noortsyde vant Maerlant, belent Phillips Phillipse de Meij ten westen".

Den 16den Maart 1661 werd te Brielle gedoopt Joost, zoon van Harman van Bijllevelt en Jenneken de Meij. De Kerkeraadsacta van 31 Augustus 1656 noemen onder de met attestatie ingekomen lidmaten Herman van Bijlevelt met zijn huisvrouw, van Vianen. Eene akte van 3 November 1663 bevat eene beëedigde verklaring van twee soldaten, inhoudende dat Jenneke de Meij, wonende te Brielle, is de wettige huisvrouw van Frans Pietersze van Arsouw, dat deze man met haar getrouwd is in 1662 en in Mei 1663 van Amsterdam gevaren is naar Oost-Indië, zonder eenige kinderen, bij J. de Meij verwekt, achter te laten. In 't Bodtboek, beg. 1660, blz. 141, komt J. de Meij voor als weduwe van Harman van Bijlevelt. De geslachtsnaam van dezen man kwam mij nog drie malen voor. De Kerkeraadsacta van 25 October 1678 vermelden de komst van Anthony Bilevelt „capt. lieutenant" en zijn huisvrouw met kerkelijke attestatie van Dordrecht. Den 7den Augustus 1680 werd te Brielle begraven Aernout Bilevelt, luitenant van de compagnie van den Kommandeur Ruijtenburch. In Res. Mag. 10 Augustus 1680 heet die luitenant Antony. Men leest aldaar: „Is goetgevonden de 4 kinderen van Antony van Bijlevelt, in leven luitenant van de compagnie van den commandeur Ruijtenburch, binnen Dordrecht gebooren, derwaerts over te senden". Den 28ten September 1688 werd te Brielle begraven de weduwe van Hendrick Beijlevelt.

Maria de Meij, gehuwd met Christiaan Marchant (Marchand), won bij dezen man: David, gedoopt 29

Mei 1719, getuigen: Willem David Marchand en Maria Ammema; Christiaan Franck, gedoopt 28 Julij 1720, getuige: Francijntje Mijsol; Mauris (Maurits), gedoopt 16 Januarij 1724, getuigen: Maurits van Lochem, Johanna van Kuijlenburg; Francijntje, gedoopt 18 Maart 1725, getuige: Francijntje Mijssel; Maria, gedoopt 4 Julij 1727; Francijna, gedoopt 7 November 1728, getuige: Jacoba de Raad; Maria, gedoopt 15 October 1730, getuige: Maria Kerse; David, gedoopt 11 December 1731. Twee kinderen van Christiaan Marchant werden begraven 13 November 1727 en 24 November 1730 (1).

Den 9den October 1719 werd te Brielle begraven Aerentie (Arendje) de Meij.

Den 1sten Mei 1785 zijn te Brielle getrouwd Elizabeth de Meij j.d. en Jacobus Terwiel j.m., beiden te Brielle. Het echtpaar won: Andries, gedoopt 31 Julij 1785, begraven 21 December 1785; Sara, gedoopt 6 Mei 1787, begraven 17 Augustus 1787. De Kerkeraadsacta van 16 Julij 1789 noemen Elizabeth de Meij, met attestatie van Geervliet te Brielle gekomen. Jacobus Terwiel werd 4 October 1799 te Brielle begraven, oud 51 jaar, nalatende eene weduwe. Die weduwe moest onderstand hebben en de Kerkeraad schreef daarover naar Gorinchem, van waar zij met een akte van indemniteit was gekomen (Acta van 19 December 1799).

In 1792 werd te Brielle op belijdenis aangenomen Leonarda Petronella de Meij (Acta van 15 April 1792); in 1793 Lucas de Meij, kapitein (Acta van 13 Januarij 1793).

Den 16den Augustus 1795 zijn te Zwartewaal getrouwd David van Sina weduwnaar en Lena de Meij j.d., geboren te Rotterdam en wonende te Brielle. David van Sina, in 1787 op belijdenis te Brielle aangenomen (Acta van 15 Julij 1787), won bij Lena de Meij, volgens de Acta van 16 Julij 1786 uit Zwolle te Brielle gekomen, twee kinderen: Belia, geboren 29 October 1797, gedoopt 1 November; Jacoba Hester, geboren 29 Januarij 1800, gedoopt 31 Januarij. Zie over D. van Sina Bijvoegsel op art. XIX. Hij was een zoon van Cornelis van Sina, in 1765 te Brielle toegelaten als klein kramer in zout, zeep etc. (Res. Mag. 30 Maart 1765), in 1786 aldaar gekozen tot raad in het College der Magistraten, aldaar begraven 10 Junij 1796, oud 62 jaar en 4 maanden, nalatende een weduwe en twee kinderen. Hij werd geboren te Rotterdam en trouwde als j.m. te Brielle 27 Februarij 1764 met Elisabeth van Aken, j.d. geboren te Dordrecht en wonende te Brielle. Het echtpaar won: Joost, gedoopt 1 Junij 1764; David, gedoopt 11 April 1766; Arie, gedoopt 3 Junij 1768, begraven 15 Augustus 1768; Maria, gedoopt 12 Junij 1772, begraven 9 November 1775. De eerst geboren zoon Joost (1) werd 6 October 1783 te Brielle geadmitteerd als procureur, in 1798 als zoodanig ontzet (Res. Municipaliteit 13 Junij 1798), maar weer toegelaten 17 Junij 1804. Den 14den October 1787 werd hij in plaats van Jan Kruijff aangesteld tot schout en secretaris van Zwartewaal. In 1787 werd hij ook gekozen tot raad in het College der Magistraten te Brielle; als zoodanig werd hij 17 Mei 1788 ontslagen wegens zijne aanstelling tot stadhouder. Als zoodanig komt hij nog voor in Ress. van den Prov. Raad van 10 Februarij en 10 Maart 1795, maar in dat jaar kreeg hij zijn ontslag.

Een naamgenoot van den toen ontslagen stadhouder werd in 1736 te Brielle poorter (Res. Mag. 5 Mei 1736). Deze Joost van Sina, geboren te Oud-Beijerland, was gehuwd met Maria van Alstee (2), als zijne huisvrouw te Brielle begraven 31 Januarij 1774, nalatende 4 zonen. Hij werd aldaar begraven 30 October 1781, in den ouderdom van 70 jaar en 15 dagen, nalatende drie zonen en een behuwdzoon. Te Brielle won het echtpaar: Elisabeth, gedoopt 28 October 1736, getuige: Adriana van Sina; Ary, gedoopt 30 Maart 1738, getuige: Catharina Spenser; Johannes, gedoopt 31 Januarij 1741. Den 29sten November 1736 werd een kind van Joost van Sina begraven. Een zoon van hem zal geweest zijn Cornelis van Sina, in 1760 te Brielle op belijdenis aangenomen (Acta van 13 Julij 1760). Arie van Sina (3), te Brielle geboren en aldaar gestorven 22 November 1807, oud 69 jaar, nalatende een weduwe en 6 kinderen, trouwde als j.m. 27 Februarij 1774 te Brielle met Marijtje van Putten j.d. geboren te Nieuwenhoorn.

(*Wordt vervolgd*).

---

(1) In 1763 kwamen met attestatie van Nijmegen te Brielle Christiana Teklenburg wede. Marchant, Philippus Jacobus Marchant en Johannes Marchant (Acta van 17 Julij 1763). Den 3den Junij 1773 werd te Brielle begraven Jeanne Maria Morel, huisvrouw van Claude Marchant, nalatende een zoon. Den 26sten Januarij 1812 is te Brielle gestorven Anna Maria Verspeek, vrouw van den luitenant Jan Marchand, oud 31 jaar, nalatende 4 kinderen. Den 3den October 1812 is te Brielle gestorven Isaäk Marchant, oud 9 jaar.

(1) In 1782 werd Joost van Sina te Brielle op belijdenis aangenomen (Acta van 14 April 1782).

(2) De Acta van 22 Julij 1736 noemen Joost van Sina en zijn huisvrouw Maria van Aalstee, gekomen met att. van Rotterdam. Joost van Sina werd bij de Ned. Herv. Gemeente gekozen tot diaken 1 October 1747, 1 October 1758, 30 September 1764 en 2 October 1768.

(3) De Acta van 15 Januarij 1769 noemen Ary van Sina, gekomen met att. van Vlaardingen. In 1789 en 1794 werd Arie van Sina gekozen tot diaken.

De predikanten der Evangelisch-Luthersche gemeente te Alkmaar

DOOR

W. P. J. OVERMEER.

De door mij geraadpleegde bronnen zijn o. m. Naamrol der Predikanten, In de Gemeentens de Onveranderde Augsburgsche Geloofs-Beleidenisse Toegedaan: In de zeven Vereenigde Nederlandsche Provintiën, De Generaliteit, Portugal, America, Azia, enz. Waaronder ook die, welke te Antwerpen, &c. gestaan hebben of Beroepen zijn geworden. Zedert den Jaare 1518.... tot Heeden. Amsterdam, *Christiaan van Essen*, 1777, 4°. Het in de Amsterdamsche Universiteits-Bibliotheek berustend exemplaar met aanteekeningen in H. S. werd mij voor dit doel welwillend in bruikleen afgestaan.

Bijdragen tot de geschiedenis der Evang.-Luthersche kerk in de Nederlanden, verzameld door *J. C. Schultz Jacobi* en *F. J. Domela Nieuwenhuis.* 5e Stuk. Utrecht, van Paddenburg & Comp. 1844, 8°, *van der Aa*, Biographisch Woordenboek.

Een Handschrift berustende in de Leidsche Universiteits-Bibliotheek, bevattende de namen van Luthersche gemeenten in ons land met hunne predikanten en van *Alphen's* Nieuw kerkelijk handboek. Benevens verschillende andere bronnen, hier en daar vermeld in den tekst.

Volgens het verhaal van *Eikelenberg* en *Boomkamp* zijn de bloedplakkaten tegen *Luther* en zijne aanhangers reeds in 1521 ook te Alkmaar afgekondigd.

Cornelis Kooltuin, eerst roomsch priester en later hervormd predikant te Emden, predikte in 1545 alhier de nieuwe leer, en vervolgens te Enkhuizen, vanwaar hij naar 's-Gravenhage ter verantwoording werd opgeroepen voor den „kettermeester" *Ruard Tapper.* Daar deze laatste ook een Enkhuizer was, werd hij ontslagen met eene vermaning en tevens met de belofte zoo hij tot de katholieke kerk terugkeerde, hij een kerk van honderd gouden kronen zou erlangen.

Kooltuin liet het preeken na, en vergenoegde zich met meer in het geheim te vermanen. Hem werd echter veel overlast aangedaan, hij vestigde zich weder te Alkmaar, alwaar hij in 1558 werd aangesteld tot pastoor in plaats van zijn leermeester *Laurens Zas.* Op last van den Utrechtschen bisschop moest hij echter worden gevangen genomen, doch ontkwam dit door zijn vlucht naar Oost-Friesland.

Paauw in zijn werk „Europa's Lutherdom" (blz. 358) bericht op gezag van *Eikelenberg* „Beschrijving van Alkmaar", dat in 1623 de Alkmaarsche gereformeerde kerkenraad bij de Stedelijke regeering aanzoek deed om der Lutherschen conventiculen te verbieden, op

welk aanzoek den 28 Augustus nog nader werd aangedrongen door mededeeling dat zij zelf een leeraar hadden ontvangen. Niet vóór 1638 vindt men echter weder gewag gemaakt van eene gemeente der Lutherschen. In dat jaar n.l. werd

Pieter van Aengelen te vergeefsch tot leeraar verzocht.

Thomas Fugenius proponent werd kort daarna als eerste predikant beroepen. Na een half jaar alhier werkzaam te zijn geweest vertrok hij alszoodanig naar Enkhuizen. In 1639 werd hij uit zijne bediening ontzet volgens synodaal besluit te Amsterdam. Van 13 November 1646 bleef hij tot 1652 buiten betrekking (1) toen hij bij buitengewone inschrijving werd aangesteld tot adjunct-predikant te Middelburg. Hij overleed aldaar in 1657.

Georgius Nicolai. Hij werd in Augustus 1639 beroepen te Alkmaar; 13 Mei 1640 naar Hoorn, alwaar hij 13 Augustus 1661 zijn emeritaat verkreeg.

Pieter van Aengelen of *Engelen*, geboren te Heesen in het Holsteinsche, vroeger meesterknecht bij een zijdewever te Amsterdam. Sedert 1636 deed hij in stilte dienst bij de Lutherschen te Edam, Monnikendam en Purmerend, aangezien hij niet tot den dienst van predikant was geordonneerd. Op herhaalde uitnoodiging (zie boven) nam hij het beroep naar Alkmaar aan, vertrok naar Aurich in Oost-Friesland, werd aldaar onderzocht in het bijzijn van twee Alkmaarsche ouderlingen en door *Brandanus Daetrius* tot predikant ingezegend.

Hij werd den 5 Juli 1648 beroepen te Zaandam en vertrok derwaarts. Wegens gerezen geschillen met den Baljuw en andere redenen werd hij door het Amsterdamsche Consistorie in 1652 van zijn dienst afgezet. Hij vestigde zich weder te Alkmaar en leefde daar tot zijn dood in den kring zijner bloedverwanten. Hij overleed den 14 Mei 1664.

Tijdens zijn ambtsbediening te Alkmaar had hij een zwaren strijd te voeren door de tegenwerking der stedelijke regeering, die zelfs het vergaderen verbood. Zijn schoonvader *Christoffel Dirksz. Cappelman* stond hem trouw ter zijde.

Doch niettegenstaande alle tegenwerking kwam het nieuwe kerkgebouw tot stand, hetwelk door hem den 1 Mei 1644 werd ingewijd, met een leerreden naar aanleiding van Psalm 84, vers 1-5. Na zijn vertrek naar Zaandam — hij kan met recht *den Stichter der*

(1) Volgens eene mij verstrekte welwillende mededeeling van den heer *W. J. Kernkamp* te Edam was *Thomas Fugenius* van 1647—1652 predikant te Edam, waarna hij naar Middelburg vertrok. Blijkbaar is dus de mededeeling dat hij van 1646—1652 buiten betrekking bleef — door mij ontleend aan 't handschrift uit de Leidsche Universiteits bibliotheek — onjuist.

Alkmaarsche gemeente genoemd worden — bleef de vacature bijna elf maanden onvervuld, tengevolge eener procedure over kerkelijke eigendommen.

Johannes Grimmius werd als proponent bevestigd in Juni 1649. In 1654 te Enkhuizen, alwaar hij den 11 Mei 1659 overleed.

Johannes (of Hermannus) Remigius de Violet, geboren te Bonn, vroeger een monnik. Hij trad alhier in bediening in 1655 en overleed in 1657. Of hij elders dit ambt heeft vervuld is mij niet bekend.

Henricus van Born. Hij werd den 6 Mei 16[illegible]0 te Amsterdam geboren, en werd aldaar na volbrachte studie in 1656 proponent. Hij werd gevormd onder leiding van *Adrianus Junius* en ontving daarna zijn onderwijs aan het Amsterdamsch athenaeum en de Utrechtsche hoogeschool bij Ds. *Saetjas*. In 1651 vergezelde hij den geleerden *Izaäk Vossius* naar Zweden, bracht anderhalf jaar aan de akademie te Stokholm door, bedankte voor een aangeboden post aan de Koninklijke boekerij aldaar, en vertrok in 1653 naar Straatsburg, alwaar hij na 3 jaren gestudeerd te hebben meester in de wijsbegeerte werd na verdediging van twee *Disputatiën*. In Januari 1658 werd hij beroepen tot predikant te Alkmaar, deed zijn intrede den 2 Februari d. a. v., na geëxamineerd te zijn te Amsterdam op Dinsdag 29 Januari des v.m. van 10 tot 12 uur, door de predikanten *E. Taddel*, *R. Ligarius* en *P. Cordes* en aldaar bevestigd te zijn door laatstgenoemden, benevens de predikanten *F. F. Tatinghoff*, van Enkhuizen, zijnde zijn oom, *J. van der Linde*, van Haarlem, en *Jac. Artopaeus*, van Hoorn.

Hij werd den 16 Januari 1662 te Amsterdam beroepen als adjunct-predikant in plaats van den krankenbezoeker *Tatinghoff* en werd in 1675 gewoon predikant. Hij hield te Amsterdam zijn intrede met een leerrede naar aanleiding van Mattheus 13, vers 52.

Door hem werd mede op Zondag 20 December 1671 de nieuwe Luthersche Kerk ingewijd, predikende des voormiddags uit Genesis 28, vers 17 (1).

Hij overleed den 22 Juni 1701 en werd den 28 d.a.v. begraven.

Zijn laatste preek werd door hem gehouden 16 Juni te voren uit 2 Petrus 3, vers 17. Op zijn stervensdag verzocht hij zijn collega Ds. *Henricus Vos* om zijn lijkrede te willen houden en daartoe te gebruiken als tekst Psalm 36, vers 10, aan welk verzoek voldaan werd (2).

Van hem zijn gedrukt:

(1) Deze preek werd gedrukt bij *M. Strobach*, 1672.

(2) Deze lijkrede — onder den titel van Heyl-bron ofte Levens-welle en ligt — werd gedrukt te Amsterdam bij *D. en H. de Bruin*, 1701.

1. Dissertatio de legatione Philonis Judaei ad Cajum Imperatorem (Straatsburg).

2. Dissertatio de Evangelio, publico examini submissa sub praesidio Dr. *J. Smidi* (Straatsburg).

3. Leerrede ter inwijding van de Luth. Nieuwe Kerk te Amsterdam, over Gen. 28, vs. 17. 1672. 4°.

4. Lijkklagt, te vinden in den Eeren-Krans, gevlogten ter gedachtenis van den Hr. *J. E. Bloem*, 1683.

Thomas Hopffer, leerling van Ds. *Coenraad Hoppe*. Als proponent beroepen te Alkmaar 13 Februari 16[illegible]2. Overleden aldaar 2 Maart 1688.

Adrianus Waaker. Geboren te Leiden 29 April 1663. Was een leerling van Ds. *Theodorus Dominicus*. Vertrok naar Duitschland's hoogeschool te Jena in 1683, en van daar naar die te Wittenberg in het laatst van 1684. Hij keerde in 1685 naar zijn vaderland terug.

Hij werd in 1688 als predikant te Alkmaar beroepen en aldaar den 31 Maart van dat jaar bevestigd. In 1689 werd hij te Leiden beroepen, alwaar hij den 4 December werd bevestigd en zijn intreerede hield naar aanleiding van 1 Corinthe 2, vers 2 (1). Hij werd den 28 September 1702 te Amsterdam beroepen. Door hem werd den 31 October 1717 een Jubelrede gehouden, ter herdenking van het tweede eeuwfeest der Hervorming door *Luther*, naar aanleiding van Psalm 126, vers 3. Hij overleed den 7 October 1718.

Door Ds. *Joan Everhard Meyer* werd eene lijkrede gehouden over Handelingen 20, vers 24-27, inleiding Hebreeuwen 13, vers 7 (2).

Rejnerus Verweij. Geboren te Woerden. Beroepen tot predikant te Alkmaar in 1690, alwaar hij den 25 Januari werd bevestigd door Ds. *Paulus Weslingh*, met een leerrede over I Timotheus 4, vers 12 en 13. Hij overleed in 1691 te Rotterdam aan de tering. Door Ds. *Laur. Lange* werd een lijkrede gehouden.

Laurentius Lange. Geboren te Ratseborg in Holstein. Als proponent beroepen te Deventer in 1679, te Zwolle in 1680 (3), te Leiden in 1684. Hij moest de

(1) Over dit beroep ontstonden groote oneenigheden. Ds. *Coenradus Casparus Tileman* van 's-Hertogenbosch, welke in dat jaar te Leiden beroepen was, en door hem — als zijnde rechtmatig geschied — was aangenomen, werd op last van den Magistraat, aangezegd dadelijk te vertrekken, toen hij reeds met zijn goederen in een schip voor den wal te Leiden lag. Deze afwijzing geschiedde door opstoking van de Amsterdamsche Consistorialen. Het beroep van Ds. *Waaker* daardoor veroorzaakte groote oneenigheden. De oudste predikant te Leiden, Ds. *L. Lange* moest om deze reden de stad verlaten en Ds. *Joh. Colerus*, toen Hoogduitsch predikant te Amsterdam vertrok naar 's-Gravenhage.

(2) Deze lijkrede werd gedrukt bij *S. Schoonwald*, te Amsterdam.

(3) Hij werd ook te Arnhem beroepen, doch aangezien het tractement te laag was — de gemeente kon niet meer opbrengen dan f 450 — werd dit beroep door hem van de hand gewezen.

stad verlaten tengevolge het beroep van Ds. *Waaker* (1), gelijk wij reeds zagen, en werd terstond (1691) te Alkmaar beroepen, alwaar hij den 19 Augustus zijn intrede hield (2). Den 14 September 1692 werd door hem de nieuwgebouwde kerk te Alkmaar ingewijd.

Ter gedachtenis van den kerkbouw werd boven den ingang der consistoriekamer op een marmeren steen het volgend versje van *Nieuwenhuis* geplaatst, hetwelk ik hier laat volgen, met het oog op de daarin voorkomende namen.

Decz' Kerk is door Godsgenaad' en d'Overheeden gunst
Door Vroomer Herten hulp, en door der Meesteren kunst,
Wel heerlijk opgebouwt, doen *Laurens Lange* Leerde,
En *Pieter Harboe* met *Joan de Rood* (3) Regeerde,
In 't jaar van sestien honderd twee en negentig
Tot Godes Heyligdom, der menschen heil en ligt,
En is nog meer verciert door gaven en vereering.
Van *Daniel Rademaker* (4) in zijn Regeering. Anno 1693.
De Heere zij gepreezen de groote God van magt
Die 't al gegeeven heeft, wij zugten nu met kragt.
O God wil deeze Kerk tot Uwer Naamens eere
Bewaaren 't aller tijd en alle Ramp afkeeren.

* * *

In 1695 werd Ds. *Lange* beroepen te Gouda en hield den 15 Mei van dat jaar zijn afscheidsrede te Alkmaar (5). Hij overleed 4 Maart 1697 (6).

Jacobus Wehard. Werd als proponent bevestigd te Bodegraven in 1680. Werd den 29 Juli 1695 beroepen te Alkmaar, aanvaardde zijn dienst 21 Augustus d. a. v. Den 22 December 1697 bevestigd te Enkhuizen en overleden aldaar 1718.

Door hem is uitgegeven:

1. Zions Vreugdentijt over hare verlossinge en uytgang uit Babel in 't jaar 1517, enz. Amsterdam, 1717. 4°.

2. *D. Hendrik Muller's* Geestlijke verkwikkende uuren, ofte drie hondert huys- en tafelaandagten, verscheiden malen herdrukt, en nu om sijn geestrijke en zoetvloeijende bedenkingen uit het Hoogd. in onse Nederlantse Tale overgeset. Enkhuijzen bij *H. van Straalen*, 1700. 12°.

---

(1) Zie zijn „Afgedwongen Verhaal, Gouda *R. Broekman*, 1696," blz. 5, 6 en 43.

(2) Zie laatstgenoemd *Verhaal*, blz. 11.

(3) IJverige voorstanders der gemeente. Zij schonken o. m. de preekstoel, het doophek, de beschilderde glazen, de koperen kronen, bogen en twee lessenaars.

(4) *Daniel Rademaker* was burger en inwoner van Amsterdam, doch werd wegens zijne weldadigheid door de Alkmaarsche gemeente tot haren ouderling gekozen.

(5) Zie meergemeld *Verhaal*, blz. 29.

(6) Door Ds. *Joh. Colerus* werd op zijn overlijden een toepasselijk vers gemaakt. Gedrukt te 's-Gravenhage bij *Cornelis van Dyk*, 1697.

Fredericus Kisselius. Beroepen tot predikant te Alkmaar en aldaar bevestigd 6 April 1698, overleden 16 September 1702.

Wilhelmus Phaenix. Geboren te Rotterdam, studuurde bij *Ds. Joh. Boeken.* Hij werd in 1698 als proponent beroepen te Monnikendam, den 2 October 1702 te Alkmaar, alwaar hij den 29 d. a. v. zijn intrede hield. Den 31 October 1717 hield hij een jubelrede ter herdenking van het tweede eeuwfeest der Hervorming, naar aanleiding van Leviticus 25, vers 10 (1). Hij overleed den 25 Juni (of Juli) 1726.

Johannes Determeijer. Geboren te Rotterdam. Als proponent beroepen te Enkhuizen in 1721, te Alkmaar 29 September 1726 en te Leiden 4 December 1727, na vooraf aldaar ter proef gepreekt te hebben uit Psalm 44, vers 21 en 22.

Zijn afscheidsrede te Alkmaar hield hij 14 December 1727 naar aanleiding van Handelingen 20, vers 32 en zijn intreerede te Leiden den 21 d. a. v. uit Philippenzen 1, vers 1 en 2.

Den 26 April 1728 werd hij te Amsterdam genomineerd met de predikanten *J. Boon* en *C. Tistyn*, en preekte aldaar voor proef den 20 en 23 Juni, naar aanleiding van 1 Petrus 2, vers 6 en Maleachi 4, vers 2, eerste gedeelte. Emeritus salve honore in 1758, overleden in 1777.

Franciscus Smit. Geboren te Leiden 11 November 1704. Werd na volbrachte studie te Amsterdam geëxamineerd. Als predikant te Alkmaar beroepen 26 December 1727, na alvorens aldaar op den 6 December genomineerd te zijn met de proponenten *J. L. Battilje* en *T. de Hartogh.* Hij preekte den tweeden Kerstdag — de dag zijner beroeping — ter proef, des voormiddag over het gewone Evangelie, en des namiddags over 1 Thimotheus 2, vers 5 en 6. Den 8 Januari 1728 werd hij te dier plaatse geëxamineerd door *Ds. Joh. Loekers* en *Ds. Joan Hendrik Vos*, predikanten te Monnikendam en Hoorn, den 9 d. a. v. bevestigd door *Ds. J. Loekers*, predikende over Handelingen 20, vers 28 en den 11 d. a. v. door *Ds. J. H. Vos*, naar aanleiding van Lucas 2, vers 41-52. Den zelfden dag des namiddags hield Ds. Smit zijn intreerede, over 1 Corinthe 1, vers 23, 24. Hij werd den 19 September 1728 te Enkhuizen beroepen, doch bedankte den 24 d. a. v. voor dit beroep.

In 1738 werd hij te Haarlem beroepen en aldaar bevestigd in Juni, na den 15 dier maand zijn afscheidsrede gehouden te hebben te Alkmaar.

In 1742 te Rotterdam beroepen werd hij den 18 Maart aldaar bevestigd. Hij overleed 22 Maart 1782, na in 1778 emeritaat te hebben verkregen.

---

(1) Deze rede werd gedrukt te Amsterdam.

Den 16 Februari 1752 werd door hem een lijkrede gehouden op het afsterven van Z. D. H. *W. K. H. Friso* (1) naar aanleiding van Genesis 50, vers 26.

Den 9 November 1766 was hij mede tegenwoordig bij de inwijding der Kerk te Delft, predikende des namiddags over 1 Petrus 2, vers 5. Den 1 November 1767 hield hij te Rotterdam een feestrede, ter herdenking van het 250-jarig jubilé der Kerkhervorming, naar aanleiding van Hebreeuwen 11, vers 29.

Behalve de reeds genoemde lijkrede werd door hem uitgegeven:

Johannes Gerhardus, de Kruisgeschiedenis van den Heere Jezus Christus. Uit het Hoogduitsch met eene voorrede. 2 dln. 1749. 4°.

Tevens liet hij na een handschrift over de Kerkgeschiedenis, 't welk later het eigendom der Synodale Commissie werd (2).

Jan Daniël Dezius. Zoon van *Zacharias Dezius* (3), geboren te Amersfoort. In 1737 beroepen als predikant te Purmerend, te Alkmaar 12 Augustus 1738, alwaar hij den 28 September zijn intrede hield. Den 4 Februari 1739 legde hij zijn ambt neder en vertrok later naar de kust van Guinea, alwaar hij is overleden.

Christianus Carolus Henricus van der Aa. Zoon van Ds. *Balduinus van der Aa*, geb. te Zwolle 25 Augustus 1718. Hij studeerde te Leiden onder *Albertus Schultens*, *'s Gravesande*, *van den Honert*, *Burman* e. a. van 1732—1737, vervolgens één jaar te Jena. In 1738 werd hij proponent. Hij werd den 8 Maart 1739 beroepen tot predikant te Alkmaar, den 18 d.a.v. bevestigd en deed vier dagen daarna zijn intrede. In 1742 werd hij te Haarlem beroepen, alwaar hij den 12 Augustus van dat jaar zijn intrede deed. Bedankt voor 's-Gravenhage 1755 en Batavia. Hij overleed 23 September 1793. „Hij was medeoprichter en secretaris der Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen, een uitnemend prediker, een fiksch en onbekrompen godgeleerde, en in al zijn betrekkingen bijzonder geacht," aldus lezen we in de Bijdragen tot de geschiedenis der Evang. Luthersche Kerk.

Ter zijner eere is bij gelegenheid van het feest zijner 50-jarige Evangelie bediening te Haarlem een zilveren gedenkpenning vervaardigd door den bekwamen stempelsnijder *J. G. Holtzhey*. Ook is zijn portret door Houbraken uitgegeven.

Van hem zijn afzonderlijk gedrukt:

(1) Gedrukt te Rotterdam bij *P. Losel* en *J. D. Beman*.

(2) Zie hierover het 1ste stuk (blz. 6) der meergenoemde „Bijdragen tot de geschiedenis der Evang. Luthersche Kerk.

(3) *Zacharias Dezius*, geb. te Colberg in 1678. Was predikant te Amersfoort, Rotterdam en Colberg en werd later beroepen tot Hoogleeraar in de godgeleerdheid te Gresswald. Aldaar overleed hij in 1725.

1. Over het gebed in twee en dertig Bedestonden. 1747. 4°. Herdrukt in octavo 1793.

2. Onderzoek der hoofdoogmerken van onzen Heer J. C., in eenige der voornaamste gevallen zijns levens. Haarlem. 1755. 8°. 2e dr. 1793.

3. Vier predikatiën, gehouden ten dienste der Luth. Gemeente te Schiedam, bij gelegenheid van de oprigting dier gemeente, enz. 1758. 8°. Herdrukt in 1793.

4. De mensch als Godsbeeld beschouwd; ofte bedenkingen over Godts oogmerken en wegen met den mensch, om denzelven als een Afbeeldsel van Hem en zijnen Zoon J. C. te doen wezen. 1769. 8° (1).

5. Een en twintig predikatiën over gewigtige onderwerpen. 8°. Herdrukt in 1784.

6. Leerrede over II Cor. V, vers 20: de Bedienaars van het Euangelie Gods Boden in Christus plaatze, ter bevestiging van Ds. *P. A. Hulsbeek*. 1784.

7. Aanspraak in het Luthersche Weeshuis te Haarlem den 20 Jan. 1789, bij de viering der vijftigste verjaring van dat Godshuis.

8. *Reinbeck*, Regelen van verstandig en stichtelijk prediken, met eene voorrede van *van der Aa*.

9. De vereischte van ware Godsvrucht om Gods beeld op aarde te wezen. 1792. 8°.

10. Des menschen ingang tot heerlijkheid. 1792. 3 dln. 8°.

11. Leerrede over II Petr. 1: 12—14, ter gedachtenisviering van zijnen 50-jarigen predikdienst bij de Gemeente te Haarlem. 1792. 8°.

Everhardus Schuttrup of *Schutterop*. Was proponent te Amsterdam, en werd te Alkmaar tot predikant beroepen in September 1742 en bevestigd 17 October d.a.v. Overleden in Maart of April 1765.

Jan Hendrik Vorstius (2). Geboren te Kleef (3), 14 Januari 1740. Hij studeerde te Groningen bij Ds. *Jacob Muller*, benevens aan de Hoogeschool aldaar en was van 1757-1761 een vlijtig leerling van *Hollebeek*, *Chevalier*, *Schroeder*, *Widder* en *van der Mark*. Vervolgens bracht hij één jaar door aan de hoogeschool te Helmstad, doch moest wegens gebrek aan predikanten spoediger terugkomen dan hij verwacht had. Zijn lijkredenaar *Mutzenbecher* zeide zeer

(1) Vervolgd in 1792 onder den titel opgegeven onder no. 9.

(2) In „Ostfriesländisches Prediger-Denkmahl, van *Peter Friedrich Reershemius* (Uitg. van 1796, blz. 239—240) komt een biografische schets van *Johan Vorstius*, geb. te Antwerpen in 1529.

(3) De naamrol in 1777 uitgegeven bij *Christiaan van Essen* geeft hem op als geboren te Rotterdam. In de „Bijdragen tot de geschiedenis der Evang. Luthersche Kerk" en in het H. S. berustende in de Leidsche Universiteitsbibliotheek wordt Kleef als zijn geboorteplaats genoemd. De fout in e. g. bron ligt voor de hand, daar hij te Rotterdam bij zijn grootvader werd *opgevoed*.

eigenaardig: „hij had misschien meer kundigheden naar Duitschland medegenomen, dan velen vandaar terugbrengen."

Hij preekte voor het eerst te Amsterdam den 5 Augustus 1761 naar aanleiding van 1 Corinthe 13, vers 13, en werd als predikant beroepen te Monnikendam in October 1762, alwaar hij den 21 November d. a. v. werd bevestigd, na den 25 October te Amsterdam geëxamineerd en den 5 November aldaar bevestigd te zijn in de Nieuwe kerk door Ds. *H. van Garel.*

Te Monnikendam werd hij voor zijne intrede aan de gemeente voorgesteld door Ds. *J. H. Munnikhuyzen* met eene leerrede over Corinthe 2, vers 17.

De jaren, die hij te Monnikendam heeft doorgebracht, was hij gewoon, tot den gelukkigsten tijd zijns levens te rekenen. In 1765 werd hij beroepen als predikant te Alkmaar, welk beroep door hem werd aangenomen.

Den 19 en 22 Juli 1767 preekte hij te Rotterdam voor proef, over de teksten Prediker 9, vers 11 en II Petrus 1, vers 19 en werd aldaar op het tweetal geplaatst. Den 22 Augustus d.a.v. bedankte hij hier echter voor en werd aldaar beroepen Ds. *A. L. Kolver.* Den 1 November 1767 hield Ds. *Vorstius* te Alkmaar een feestrede, ter herdenking van het 250-jubilé der Kerkhervorming, naar aanleiding van Ezechiël 13, vers 17-21. De 16 Maart 1769 werd hij beroepen te 's-Gravenhage, na alvorens den 26 Februari en 1 Maart voor proef gepreekt te hebben over Psalm 139, vers 14 en Jesaja 53, vers 8, 9. Den 21 Mei d.a.v. hield hij aldaar zijn intreerede over Ezechiël 47, vers 10, 11, inleiding I Corinthe 9, vers 10 na vooraf aan de gemeente voorgesteld te zijn door Ds. *J. C. A. Sander.* Den 31 Mei en 3 Juni 1772 preekte hij te Amsterdam voor proef over de teksten Romeinen 2, vers 12 en Spreuken 14, vers 32b. Den 14 November 1774 werd hij beroepen te Amsterdam, na alvorens den 19 September genomineerd te zijn en den 23 en en 26 October voor de 2e maal voor proef gepreekt te hebben over de teksten II Samuel 24, vers 1 en Openbaringen 5, vers 13.

Den 4 Januari 1775 hield hij te 's-Gravenhage zijn afscheidsrede over Deuteronomium 5, vers 29, inleiding Romeinen 8, vers 31 en den 13 d.a.v. zijn intreerede te Amsterdam over I Corinthe 3, vers 9, na alvorens den 11 Januari aan de gemeente voorgesteld te zijn door Ds. *Willem Noordenhout.*

Vorstius overleed in April 1783.

Hij heeft uitgegeven:

1. Lijkrede op zijnen ambtgenoot *J. Mulder.* Amsterdam, 1776. 4°.

2. Feestrede bij gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Weeshuis te Amsterdam, 1778.

Joan Frederik Scheffer. Geboren te Amsterdam 25 November 1744. Na de Latijnsche school te Amsterdam van 1757—1763 doorloopen te hebben, en op den 1 April van l. g. jaar in het koor der gereformeerde nieuwe kerk ter beoefening van verdere studie bevorderd te zijn en na eene Latijnsche redevoering in het openbaar te hebben uitgesproken, kwam hij den 8 April ter studie bij Ds. *Hermanus van Garel.*

Hij preekte voor het eerst te Weesp 14 October 1764 over Romeinen 10, vers 4. Na nog in verschillende plaatsen gepreekt te hebben, vertrok hij den 12 April 1765 naar de Hoogeschool te Rostok, alwaar hij den 25 d.a.v. arriveerde. Den 26 October van hetzelfde jaar vertrok hij naar de akademie te Greiffswalde, alwaar hij den 7 November aankwam.

Na eenige malen aldaar gepreekt en zijne studie volbracht te hebben, keerde hij den 30 September 1766 naar zijn vaderland terug en kwam den 17 October te Amsterdam aan. Alhier werd hij geëxamineerd en den 24 November als proponent toegelaten.

Den 3 November 1767 werd hij als predikant te Woerden beroepen, na alvorens aldaar voor proef gepreekt te hebben en werd den 13 December aldaar bevestigd. Zijn intreerede hield hij naar aanleiding van Jesaja 52, vers 7. Hij werd aan de gemeente voorgesteld Ds. *A. L. Kolver* van Rotterdam.

Den 14 Augustus 1768 preekte hij te Rotterdam op proef over de opgegeven tekst Romeinen 2, vers 12, 13 en Woensdag 17 d.a.v. over Hebreeuwen 1, vers 7 en 8, zijnde een vrije tekst. Hij werd den 19 Augustus aldaar op het tweetal geplaatst met Ds. *J. H. Munnikhuyzen*, welke laatste den 23 d.a.v. beroepen werd.

Den 1 Februari 1769 bedankte *Scheffer* voor de nominatie naar Vlissingen, en werd den 21 Mei van hetzelfde jaar te Alkmaar beroepen, na alvorens aldaar op den 14 Mei (eerste Pinksterdag) gepreekt te hebben, des v.m. over Johannes 14, vers 23 en des n.m. over Genesis 1, vers 2. Hij werd den 15den d.a.v. op het drietal geplaatst met Ds. *F. Munnikhuyzen*, van Schiedam, en *A. Sterk*, proponent te Haarlem. Twee dagen na zijn beroep, nam hij het aan en hield den 11 Juni te Woerden zijn afscheidsrede over Lucas 4, vers 43. Den anderen dag vertrok hij naar Alkmaar, alwaar hij den 13den aankwam, en hield den 18den d.a.v. des namiddags aldaar zijn intreerede naar aanleiding van Openbaringen 1, vers 16-18, naar vooraf des morgens bevestigd te zijn door Ds. *J. Scholten* van Hoorn, welke een rede hield naar aanleiding van I Petrus 5, vers 2, 4.

Den 18 Juni 1770 werd door hem te Hoorn een kerkelijke rede gehouden over het onderwerp: „De godsdienstige plechtigheden omtrent eene echtelijke

verbintenis," ter gelegenheid van het huwelijk van Ds. *J. Scholten* aldaar.

Den 12 Maart 1774 werd hij te Utrecht als N°. 3 op de voordracht geplaatst voor predikant aldaar met de predikanten *R. Ritter*, *A. Sterk*, *W. Reuter*, *J. F. Schlosser* en *J. C. Baum*, respectievelijk predikanten te Dordrecht, Leeuwarden, Vlissingen, Zwolle en Amersfoort, en preekte aldaar op proef 10 en 13 April over de opgegeven tekst Galathe 5, vers 6 en vrije tekst Openbaringen 5, vers 1-5, en werd 30 Mei d.a.v. beroepen. Hij bedankte den 2 Juni echter voor dit beroep en verbond zich den 12 d.a.v. opnieuw aan zijne gemeente te Alkmaar in eene rede over Phil. 1, vers 25-27.

Den 31 Juni 1774 werd hij op het zestal te Delft geplaatst met de predikanten *Baum*, *Rütz*, *Schlosser*, *Meyer* en *Tissel*, respectievelijk predikanten te Amersfoort, Breda, Zwolle, Zaandam en Schiedam. Den 5 Augustus echter bedankte hij hiervoor. Den 28sten d.a.v. heeft hij de nieuw gebouwde en eerste Luthersche kerk te Beverwijk mede ingewijd, preekende over Psalm 11, vers 4.

Den 16 October van hetzelfde jaar preekte hij te Dordrecht, op verzoek van den kerkenraad aldaar, des v.m. over Mattheüs 22, vers 5 en des n.m. over Johannes 1, vers 5, en werd den anderen dag als predikant aldaar beroepen, voor welk beroep hij 7 November echter bedankte.

In 1780 werd hij te Rotterdam beroepen, welk beroep hij aannam en werd aldaar den 10 September van genoemd jaar bevestigd. Hij overleed 18 November 1808.

Niclaas de Reus. Geboren te Amsterdam 1750. Als proponent beroepen te Middelburg en aldaar bevestigd 30 October 1776. In 1780 beroepen als predikant te Alkmaar en als zoodanig bevestigd. Hij stichtte alhier een bijbel- en prijzenfonds, waaruit de catechesanten jaarlijks in het openbaar belooningen voor ijver en goed gedrag ontvingen. Den 14 October 1791 werd hij beroepen te 's-Gravenhage, welk beroep hij aannam. Hij overleed in Maart 1803. In 1777 bestuurde hij de plechtige viering van den Hemelvaartsdag, des namiddags te 4 uur, met muziek. In 1776 was dit feest voor het eerst te Middelburg gevierd.

Frederik Hendrik Rhenius (van Rijn). Geboren te Zutfen. Als proponent beroepen te Alkmaar en bevestigd te Alkmaar. In 1793 beroepen te Hoorn en naar die plaats vertrokken. Aldaar den 2 Juli 1801 afgezet, nadat hij van diefstal beschuldigd, door de rechtbank op *convictie* der rechters, doch zonder bekentenis of voldoend bewijs, tot levenslange gevangenisstraf was veroordeeld. Op den 5 September 1800 te Harlingen tot meester in de rechten bevorderd, was hij sedert met

buitengewoon gevolg advocaat en predikant tevens. Hij moet een zeer vlug en welsprekend man, doch lichtzinnig en sluw geweest zijn. Hij overleed te Gouda in de gevangenis en heeft tot zijn dood toe beweerd onschuldig veroordeeld te zijn.

Johan Wilhelm Statius Muller, geboren te Maastricht in 1767. Hij studeerde gedurende twee jaar te Helmstad, werd proponent in 1792 en het volgende jaar te Gouda beroepen, alwaar hij den 15 October werd bevestigd. Den 3 Maart 1794 werd hij als zoodanig bevestigd te Alkmaar, bedankte voor een beroep naar Arnhem, werd in 1795 predikant te Haarlem en bedankte in 1807 voor een beroep naar Utrecht. In 1809 werd hij beroepen te Amsterdam, welk beroep hij aannam. Wegens toenemende gezichtsverzwakking erlangde hij in 1836 emeritaat. Den 12 December 1836 overleed hij te Wageningen.

In de meergemelde *Bijdragen* wordt van hem medegedeeld dat hij een zeer kundig, nauwkeurig en smaakvol man was. Zijne verdiensten zijn op onderscheidene wijze erkend: in 1796 door zijne benoeming tot medebeoordeelaar — de anderen waren *J. Heringa*, *J. H van der Palm*, *J. Kops*, en *H. Rogge* — der verhandelingen ter beantwoording der prijsvraag door een gezelschap godsdienstvrienden te Leiden uitgeschreven: „welke zijn de oorzaken van den verflauwden en vervallen ijver voor de openbare Godsdienstoefeningen in ons Vaderland, en welke de middelen, om dezelve weder op te wekken en aan te vuren?", in 1801 door zijne benoeming tot curator der Latijnsche school te Haarlem, en secretaris der Stads-Bibliotheek, in 1808 tot lid der Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen te Haarlem, in 1820 tot lid van het Zeeuwsch Genootschap.

Zijn arbeid werd tweemaal met goud bekroond, n.l. in 1799 door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen zijn onderzoek *„of en hoedanig men de kinderen behoore te leeren bidden en danken?"* en 1809 door Teyler's Godgeleerd Genootschap zijne beantwoording der vraag *over de uitbreiding van het Christendom.* Dat hij bij de oprichting van het Kon. Luth. Seminarium te Amsterdam *niet* tot Hoogleeraar is benoemd, moet als een miskenning zijner verdiensten worden beschouwd.

Behalve de beide genoemde prijsverhandelingen zijn van hem gedrukt:

1. Leerrede over de onsterfelijkheid der dieren. Haarlem. 1796.
2. Eerste onderwijs in de Godsdienst. Een leer- en leesboekje voor Kinderen, 2 stukjes.
3. Bijbelsche Geschiedenis. 1805.
4. Uitvoerig onderwijs in den Christelijken Godsdienst. 1807.

5. Beknopt onderwijs in de Christelijke Godsdienst vooraf gegaan door een kort begrip der Bijbelsche geschiedenis, 1808. 2e druk 1826. 3e druk 1834.

6. Onderwijs in de Christelijke Godsdienst voor de jeugd. 1812.

7. Drie verhandelingen over den zelfmoord. 1817.

8. Handboek voor alle leeftijden: een nieuwjaarsgeschenk voor alle vrienden van waarheid en deugd, oorspronkelijk uit het Indiaansch, Amsterdam, 1818, 12°.

9. De krachtdadige ondersteuning van openbare Liefdegestichten en Armen-inrigtingen in het algemeen, en van de Maatschappij van Weldadigheid, onlangs in ons Vaderland opgerigt in het bijzonder, als de beste soort van weldadigheid aangetoond in een Leerrede over Joh. VI, vers 1-15. 1819.

10. Brieven van een menschenvriend aan lijdenden en ongelukkigen (1).

11. Een woord aan mijne Gemeente, op Zondag den 21 September 1834, zijnde de dag der godsdienst viering mijner 25 jarige ambtsbediening bij dezelve. 1834.

12. Leerredenen, twee tientallen. 1836.

13. Het leven en karakter van den beroemden Engelschen Godgeleerde, *Dr. P. Doddridge*, uit het Hoogd. Nijmegen, 1837.

14. Stemmen uit het graf van een Christen (2). Met een voorberigt van den Hoogleeraar *J. Nieuwenhuis*, 1839. 2 dln.

15. Stemmen van gene zijde des grafs.

Johannes Nicolaas Damen. Geboren 2 Mei 1763. Den 18 October 1788 als proponent bevestigd te Gouda; 3 April 1789 te Middelburg, in October 1795 te Alkmaar, en 30 October 1803 te 's-Gravenhage. Hij overleed den 29 Juni 1822.

Hij heeft uitgegeven:

1. Leerrede over Psalm 122, vers 1-4, ter gedachtenisse van den opbouw en inwijding der Luthersche Kerk te Middelburg. 1792.

2. Rechtmatige treurigheid eener Christen-gemeente over den dood van haren waardigen leeraar betoogd in eene lijkreden over 4 Mozes 20, vers. 29, gehouden op *Ds. H. Volkertsz,* 1796. 8°.

Frederik Daniel Joseph van Wiebel. In 1802 als proponent bevestigd te Veere, in 1803 te Kampen, in 1803 te Alkmaar. In 1816 legde hij zijn ambt neder en werd in 1818 weder beroepen te Groede,

(1) Anoniem.

(2) Anoniem. Uitgegeven door zijn zoon, destijds proponent te Tiel, die het ontbrekende aan de door zijn vader in handschrift nagelaten stukken heeft bijgewerkt, en ze tot eene uitgave vorwerkt heeft, evenals het onder no 15 genoemde werk.

alwaar hij in bediening trad. Emeritus in 1821 en overleden 20 November 1832 te Middelburg.

Van hem is gedrukt een bundel *Leerredenen over verschillende onderwerpen.* Alkmaar. 1809.

Carel Anton Hollinghausen. Geboren te Amsterdam 26 Februari 1792. Als proponent bevestigd te Beverwijk in Mei 1816, te Alkmaar 24 November 1816, te Rotterdam beroepen 28 October 1822 en aldaar bevestigd 16 Februari 1823. Overleden 24 Maart 1855.

Hermanus Gerhardus Koentze. Geboren te Amsterin 1798. Als proponent bevestigd te Doesburg 8 April 1821, te Beverwijk 5 Mei 1822, te Alkmaar 7 April 1823. Emeritus in 1865 en overleden 23 October 1871.

Hendrik Frederik Willem Grottendieck. Geboren te Amsterdam 23 Mei 1835. Als proponent bevestigd te Harlingen 19 October 1862, te Alkmaar 25 Juni 1865, te Groningen 20 Januari 1878. Hij overleed 23 Maart 1894.

Paulus van der Veen (1). Hij werd in 1874 candidaat bij de N. H. Kerk. Predikant te St. Maarten 27 September 1874. Na colloquium doctum toegelaten tot den predikdienst bij het Ev. Luth. Kerkgenootschap 1876. Predikant bij de Ev. Luth. gemeente te Zierikzee 17 December 1876. Alkmaar 1878. Leiden 1886. Amsterdam 3 Juli 1892.

M. van Kleeff. Candidaat bij de N. H. Kerk 1882. Predikant te Meerkerk 15 October 1882, Stolwijk 1885, predikant bij de Ev. Luth. gemeente te Alkmaar 16 Januari 1887, Leiden 30 October 1892.

A. D. Wempe. Proponent in 1890. Predikant te Monnikendam 30 November 1890, Alkmaar 1893, Haarlem 4 Juli 1897, 's-Gravenhage 1902.

J. F. Ternooy Apèl K. Fzn. Geboren 1857. Candidaat bij de N. H. Kerk 1882, predikant te Terborg 6 Mei 1883, Almelo 1887. Na colloquium doctum toegelaten tot den predikdienst bij het Ev. Luth. Kerkgenootschap 1894. Predikant bij de Ev. Luth. Gemeente te Harlingen 6 Mei 1894, Alkmaar 6 Maart 1898.

Bericht.

Het plan bestaat de Luthersche predikanten van geheel ons land aldus te bewerken.

Zij, die bronnen bezitten, zullen den auteur verplichten, door die op te geven. Elke aanwijzing zal hoogst welkom zijn.

(1) Zie van *Alphen's* Nieuw Kerkelijk handboek.

Geslachtlijst van de familie Couvée.

(Hierbij een wapenplaat).

Wapen: geschuind, van zilver op zwart met twee vijfbladen, van het een op het ander. Helmteeken: een vijfblad van zwart. Dekkleeden: zilver en zwart.

De familie *Couvée*, welker geslachtlijst hier ten deele door mij wordt gegeven, is afkomstig uit Valenciennes. Daar vindt men den naam in de oude registers der Roomsche Kerk, en wel gespeld op verschillende wijzen: *Couvé*, *Couvet*, *Couvetz*, *Couvez*.

Wijlen de heer E. Clément, archivaris dier gemeente, heeft er drie generaties voor mij gevonden. Of er meer te vinden is, b.v. in een handschrift met de afschriften der grafzerken (berustende in de gemeentebibliotheek van Kamerijk), is mij niet bekend. De opvolger van den heer Clément, de heer J. M. Hénauld, heeft op mijne vraag dienaangaande welwillend een onderzoek beloofd, doch later na herhaald schrijven niets meer van zich laten hooren. Ik wil daarom niet langer wachten met het uitgeven van de geslachtlijst. Mocht er later nog iets gevonden worden, dan hoop ik dat mede te deelen, met de verbeteringen en aanvullingen, welke mij dan bekend zullen zijn.

De geslachtlijst begint nu met Jacques *Couvé*, *Couvet* of *Couvetz*, die ongeveer 1580 moet zijn geboren, denkelijk wel te Valenciennes. Of Pierre *Couvé*, in 1632 doopgetuige bij een van Jacques' kleinkinderen, diens zoon (dus oom van den doopeling) of diens vader (dus overgrootvader van den doopeling) geweest is, staat niet aangegeven. In 't laatste geval is hij ongeveer 1550 geboren, zoodat hij in 1643 een grijsaard van 90 jaren is geweest. De mogelijkheid bestaat, maar de onzekerheid doet mij genoemden Jacques als stamvader beschouwen.

De familienaam is echter minstens twee eeuwen ouder, want in 1401 komt hij voor in dezelfde streek, en wel als gedragen door personen, welke aan het hof van Hertog Willem van Oostervant, die op het kasteel Quesnoy, in de buurt van Valenciennes, verblijf hield, verbonden waren ten behoeve van de jeugdige Jacoba van Beieren. Dat deze personen niet tot het dienstpersoneel behoorden, blijkt dááruit, dat een hunner, eene gehuwde vrouw, „medame" wordt genoemd, evenals de Hertogin en de edelvrouwen, terwijl in denzelfden zin eene andere gehuwde vrouw als „femme" wordt aangeduid, en dat de ander een paard van 40 gouden kronen ten geschenke ontving, een zeer groot geschenk voor dien tijd, zooals zeker nimmer aan bedienden werd gegeven, tenzij om

buitengewone diensten, welke in dat geval wel vermeld zouden staan.

Het is de heer L. de Villers, staatsarchivaris van Bergen, die deze personen ontdekt heeft. In de „Messager des Sciences Historiques" van 1886 heeft hij in een artikel: „La naissance et les premières années de Jacqueline de Bavière" de „Compte de la recette générale de Hainaut", uit dien tijd voor een gedeelte uitgegeven. In die rekening komen voor: medame *le Couvée* en Jehan *Couvet*. Stellen wij, dat zij toen minstens 30 jaren oud waren, dan kunnen wij zeggen, dat er personen bekend zijn, den naam *Couvée* dragende, welke in 1370, of vroeger, geboren zijn, en welke woonden in dezelfde streek als de stamvader van de hier behandelde familie.

In gemelde rekening staat n.l. op December 1401 („Messager" blz. 286): „A. Jehan Moriaul, pelletier, „demorant à Valenchiennes, pour aucunes parties de „pelleterie à lui accatées, au command madame „d'Ostrevant, par Clais Cromp, environ XV jours „devant le Noël, l'an iiii^{ci} . . . ; item pour XV pen„nez de gris à viii tires tenant ensamble, ii^{m} ii^{c} l „dos, adont accattées au commant medite dame „données à le demiselle de Cantaing, à demiselle „Lisebeth de Wouzuick, à le femme Helmicq, à „medame *le Couvée* et à le demiselle de France, qui „fu daleis modemiselle de Haynnau à xxxvii frans „le millier, sont iiii^{xx} iii frans i quart".

En in de rekening van Juni 1416 (zie ald. blz. 482):

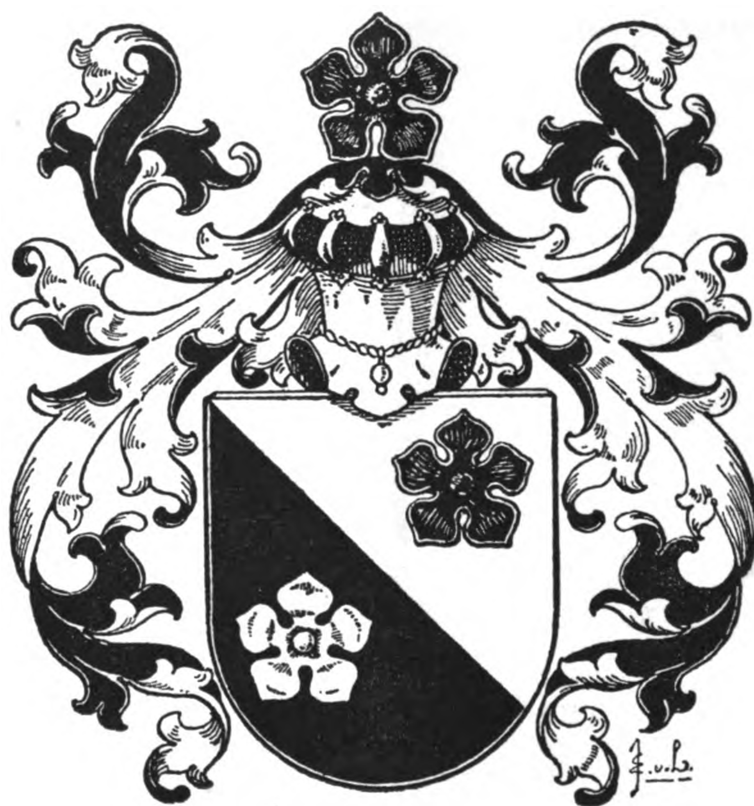
„A. Jehan *Couvet* donna mons^{gr} i gris cheval acet„tet à Guillaume Cambier xl couronnes d'or."

In gedrukte bronnen vinden wij verder de volgende personen.

Valkenier maakt in zijn „Verwerd Europa" (Amsterdam 1742, 2e uitgave, dl. I, blz. 205) melding van een franschen lakenhandelaar *Couvé*, die in 1672 te Lissabon bedrog had gepleegd, waardoor de verbittering tegen Frankrijk, dat Portugal tot den oorlog tegen Spanje wilde overhalen, toenam. Hij meldt het volgende:

„Hier van het gerucht komende ter ooren van de „Gemeente, ontstond een groote Tumult onder het „Volk, dat te meer wierd aangedreeven door het bedrog „van een Franssen Factoor, genaamt *Couvé*, die vier „stukken valsch Goud-laaken voor Fijn verkoft hadde, „welke laakenen men op den middag op de Beurs „door Beuls handen dede verbranden, dervende op „die tijd niet eenen Fransman verschijnen. De Fac„toor bleef gevangen zitten, daar de Turba Remi of „Jan Hagel mede na de Galg wilde. Veel Volks ver„gaderde voor het Paleis, versoekende aan den Prince, „dat hij sich doch niet weder wilde engageeren in „den Oorlog, die Vrankrijk hem aanrade . . ."

Behoort bij het Algemeen Nederlandsch Familieblad, No. 10, Jaargang XV.

COUVÉE.

De Gebr. Dardier maken in hun werk „Paul Rabaut. Ses lettres à Antoine Court (1739—1755), dix-sept ans dans la vie d'un apôtre du désert (Paris 2 dl.) op blz. XVII en XVIII van de voorrede gewag van Jehan *Couvet*, predikant in Langedoc en de Cevennen, 1715.

Een Antoin *Couvet* was in 1681 ouderling van de Waalsche Gemeente te Leiden, blijkens zijne onderteekening van eene attestatie, welke te vinden is bl. 117 van Hessels' werk: „Register of the attestations or certifications of membership . . . in the Dutch Reformed Church, Austin Friars, London 1568 to 1872" (London and Amsterdam 1892). Aangezien er van gemelde gemeente geen lijsten van de ouderlingen en diakenen bestaan, zou alleen een onderzoek in de notulen kunnen uitmaken of er meerdere personen van dezen naam in den kerkeraad zitting hebben gehad.

De Gebr. Haag noemen in de tweede uitgave van hun werk „La France Protestante":

Daniel *Couvet*, schrijnwerker, uit Clairac, vluchtte naar Berlijn 1698, en

N. N. *Couvet*, gevangen gezet, omdat hij te Castres eene prediking had bijgewoond. Hij werd naar Alais gezonden, om daar de doodgravers gedurende de pest te helpen, en stierf daar weldra, in 1721.

Ook worden in gemeld werk personen vermeld, die *Couve* heeten (gelijk ook nu nog een der meest bekende predikanten te Parijs), maar het komt mij voor, dat dit een geheel andere naam is dan de naam *Couvé(e)*, reeds wegens het verschil in klemtoon. Alleen in de kerkregisters in *ons* land is het ontbreken van het accent geen bewijs. Het is bovendien volstrekt niet zeker, dat er slechts ééne familie *Couvée* bestond of bestaat. In de registers van verschillende Waalsche (en ook Nederlandsche) Gemeenten, zelfs in die van Leiden, vond ik verscheidene personen, die ik, evenmin als genoemden onderling, aan de hier behandelde familie kan aansluiten. De verschillende plaatsen van herkomst (behalve bovengenoemde nog: Atrecht en Bollage) wettigen het vermoeden, dat er meer dan ééne familie van dezen naam bestaan heeft, gelijk en dan ook tegenwoordig in Nederland personen van dezen naam leven, welke ik aan geen der takken kan aansluiten, en er in Noord-Frankrijk vele families van dezen naam bestaan.

Zoo vond ik o. a. buiten Leiden:

1e. Amsterdam.

Jacob *de Couve* en Barber Cornelis (dochter) lieten op 15 September 1660 hunne dochter Barber doopen.

Catherine *la Couvée*, dochter van Louis en van Marianne *Mesnil*, werd geb. 6 Februari 1760, en gedoopt 7 Februari in de Waalsche Kerk.

Martinus *Couvée* en Trijntje *Hovenier* betaalden 11 November 1767 de trouwrechten.

2e. Haarlem:

Voor 't kind van Willem Janse *Couve* wordt 9 September 1702 begrafenisrecht betaald.

Dito 1 Mei 1770 voor Geertruy *Couvee*, oud 14 jaar.

Dito 27 Februari 1773 voor Isabel *Couvee*, 19 jaar.

3e. Middelburg.

Abraham *Couvé* huwt 30 Augustus 1637 in de Waalsche Kerk met Maria *Troielle*.

Dezelfde, of een andere, Abraham *Couvée* trouwt 16 November 1646 in de Waalsche Kerk met Ester *de Serson*. Ongetwijfeld was hunne dochter: Esther *le Covee*, huwt 27 Juni 1702 met Laurens *Dons*.

Op 19 Mei 1686 wordt als lidmaat der Waalsche Gemeente bevestigd: Jenne *le Couvé*. Daar staat bij: „réparation publique", hetwelk beteekent, dat zij in Frankrijk haar geloof had verloochend om aan de vervolging te ontkomen, en daarvan nu openlijk berouw toonde.

Barthel *Kouwee* en Helena *Anderson* huwden 15 Mei 1696.

Claes *Couwé* en Pieternella *Krijgers* huwden 27 April 1700.

Daniël *Couvée* en Johanna *de Jager* huwden 23 September 1702.

4e Axel.

Jan of Hans (Johannes) *Cové* (*Cove*, of *Couve*) en Janneke *Bauters* (*Bouters*, of *Botersen*) lieten doopen:

Jan, 16 Juli 1634.

Catelijnken, 13 April 1636.

Nicolaes, tusschen 30 April en 18 Juni 1638.

Daniël, 16 Sept. 1640.

Lowyse, tusschen 7 en 21 December 1642.

Elisabeth, tusschen 28 Mei en 11 Juni 1645.

5e Oostburg.

Op 8 Januari 1689 werd in de Waalsche Kerk gedoopt: Abraham, geboren na den dood van zijn niet genoemden vader („posthume"), zoon van Judith *le Couvé*, (mogelijk weduwe C. geb...?)

6e Grijpskerke.

Nicolaes *Drappier* en Marie *Couve* huwden 17 Juli 1654 in de Waalsche Kerk.

7e Mannheim.

In de Waalsche Kerk werd op 16 April 1687 gedoopt: Pierre, zoon van Michel *le Couvay* en van Anne *de Vau*.

Zooals men zal zien, geef ik van sommige personen alléén aan, *dat* zij afstammelingen hadden, maar niet *welke*. Van sommige takken en personen heb ik nl. het spoor niet kunnen volgen. Bovendien moest ik mij voor dit tijdschrift beperken, en heb ik daarom alleen die takken behandeld, wier mededeeling uit genealogisch oogpunt van eenig belang kan zijn.

Aangaande het wapen moet ik het volgende mededeelen.

De welbekende genealoog, wijlen de heer A. L. Krook van Harpen, vond in een fransch werk of handschrift de beschrijving van het wapen. Hij gaf deze aan zijn neef Boudewijn Jacobus *Couvée* (nº XXI), die naar deze beschrijving een cachet liet graveeren. Dergelijke cachetten hebben zich sinds in de familie vermenigvuldigd. De erfgenamen van gemelden heer Krook van Harpen hebben op mijn verzoek de moeite genomen om in zijn nagelaten papieren te zoeken naar eene aanteekening, welke in dezen licht had kunnen verspreiden, doch hebben niets gevonden. Het feit, dat de familie tegenwoordig een wapen heeft, berust voorloopig dus op niets anders dan op goed vertrouwen in de nauwkeurigheid en in de eerlijkheid van den heer Krook van Harpen.

In de tweede uitgave van Rietstap's „Armorial Général" is het wapen opgenomen, doch de zwarte kleur is door de roode vervangen, zeker ten gevolge van een onduidelijk cachetafdruk. Wijlen de heer J. B. Rietstap wist mij niet te zeggen, wie hem de beschrijving had gegeven — wat ik hem vraagde, omdat zijn zegsman wel uit dezelfde bron geput kon hebben als de heer Krook van Harpen.

Merkwaardig is, dat er, blijkens genoemd wapenboek, in Normandie en Bretagne eene familie bestaat, wier naam op bijna dezelfde wijze wordt geschreven en uitgesproken, en welke eveneens met vijfbladen zegelt, namelijk de familie *Couvey*, voerende: in blauw een keper van goud, vergezeld van drie vijfbladen van hetzelfde.

De leden der familie *Couvée* hebben zich tot het midden van deze eeuw met de lakenindustrie bezig gehouden. Sommigen vervaardigden een bepaald soort laken, namelijk grein, waarvan Jacobus *Couvée* (XI) eene bloeiende fabriek had. Aangezien de aanduidingen soms dooreen gebruikt worden, heb ik overal maar de benaming „lakenwever" gebruikt, behalve bij XI.

I.

Jacques *Couvetz* of *Couvet*, moet ongeveer 1580 geboren zijn, en is ongetwijfeld dezelfde als Jacques *Couvé*, batistwerker, die te Valenciennes, parochie St. Nicolaas, in November 1652 stierf.

Bij zijne vrouw Marie *Gosart*, of *Gossart* (1), had hij minstens één zoon, wellicht twee:

a. Jacques, die volgt.

b. Pierre, peter bij den doop van Pierre, Jacque's, zoon, op 2 April 1642.

(1) Siret noemt in zijne „Dictionnaire historique et raisonnée des Peintres": Jean *Gossaert, dit de Maubeuge* (eene plaats bij Valenciennes), die tusschen 1495 en 1541 leefde en te Antwerpen stierf.

II.

Jacques *Couvet Couvez*, of *Couvé*, gedoopt te Valenciennes, parochie St. Géry, 20 Augustus 1608 (1).

Huwde aldaar, parochie St. Nicolaas, 26 Juli 1633 (2) met Anne *Cigart*, (3) *Cygart*, *Chygart* of *Chygart*, aldaar gedoopt, parochie St. Géry, 4 Juni 1611 (4), dochter van Jacques *Cigart* en van Cathérine *le Clercq*.

Hunne kinderen, allen gedoopt te Valenciennes, parochie St. Nicolaas, waren:

a. Marie, gedoopt 17 November 1634 (5).

b. Cathérine, gedoopt 26 November 1637 (6).

c. Judith, gedoopt 23 April 1640 (7).

d. Pierre, gedoopt 2 April 1642, volgt III.

e. Hierosme, gedoopt 13 Maart 1646 (8). Mogelijk heeft hij afstammelingen gehad.

f. Jeanne, gedoopt 19 Maart 1647 (9).

g. Claudine, gedoopt 10 Maart 1650 (10).

h. Anne, gedoopt 7 Juli 1656 (11).

III.

Pierre *Couvé*, of *Couvée*, gedoopt te Valenciennes, parochie St. Nicolaas, 2 April 1642 (12).

Hij ging of vluchtte naar Leiden, en was daar lakenwever.

Huwde, (13) als j. m. van Valenciennes, 9 September 1663 in de Waalsche Kerk aldaar met Marguérite *Lenaer*, *Linart*, of *Lienar* (14), (enz.) j.d. van Doornik, wier moeder was: Marguérite *la Haye*.

(1) Peter: Jacques *Belefosse*, meter: Anne *le Bru*.

(2) Getuigen: Jacques *Couvet*, Laurent *le Clercq*. Priester: Mr. (Magister) Charles.

(3) Antony *Fabritius* huwde Johanna Margaretha *Cygaar*, uit welk huwelijk op 7 Juli 1824 te Amsterdam eene dochter werd geboren.

(4) Peter: Pierre *Galet*, meter: Anne *Cigart*.

(5) Peter: Nicolas *Langlet*, meter: Marie *Gossart*.

(6) Peter: Nicolas *Cygart*, meter: Cathérine *le Clercq*.

(7) Peter: Pierre *du Puich*, meter: Judith *le Fébure*. Priester: Carolus.

(8) Peter: Hierosme *Lambert*, meter: Anne *Routa*. Priester: *Ursmaries*.

(9) Peter: Charles *Plouchart*, meter: Jeanne *Cuvro*. Priester: Carolus.

(10) Peter: Charles *le Moine*, meter: Claudine *Bracq*.

(11) Peter: Olivier *Chigart*, meter: Anne *Reunneville*. Priester: Antoine *Bourgeois*.

(12) Peter: Pierre *Couvet*, meter: Cathérine *Huttin*. Priester *Ursiner Lambrez*, kapelaan.

(13) Ondertrouwd 24 Augustus. Getuigen: zijn neef Jean *Bulte* en hare moeder.

(14) Geb. te Leiden 31 Januari 1691, ged. 4 Februari in de W. K., Jacob, zoon van Etienne *Lienar* en Marie *Rouseau*. (zie voor R. onder IX.) Hun zoon Jean werd geb. 3 December 1692, gedoopt 7 December in de W. K. Op 18 Februari 1673 werd geb. en op 19 Februari ged. in de W. K. te Leiden, Johan, zoon van Isaac *Lienart* en Elisabeth *Vincre*, get.: Jehan *Bourla* en Marguerite *Lienart*.

Hunne kinderen, allen gedoopt in de Waalsche Kerk te Leiden, waren:

a. Een kind, welks naam niet genoemd wordt, 16 Augustus 1665 (1).

b. Cathérine, gedoopt 23 Februari 1667 (2).

c. Marie, gedoopt 10 October 1668 (3).

d. Marie, geboren 3 Februari, gedoopt 4 Februari 1671 (4).

e. Pierre, geboren 23 Juli, gedoopt 31 Juli 1672, volgt IV.

f. Jacques, geboren 27 September, gedoopt 29 September 1675, volgt V.

g. Anne, geboren 1 Juli, gedoopt 3 Juli 1678 (5), lidmaat der Waalsche Gemeente April 1700.

IV.

Pierre *Couvée*, geboren te Leiden 23 Juli 1672, gedoopt 31 Juli in de Waalsche Kerk (6), werd in April 1699 lidmaat van de Waalsche Gemeente.

Lakenwever te Leiden.

Huwde (7) in genoemde kerk in April 1699 met Alida *van Beeck*, j. d. van Leiden.

Kinderen, voor zoover mij bekend:

a. Anna, gedoopt te Leiden in de Hooglandsche Kerk 14 Augustus 1701.

b. Pieter, geboren na 1701, volgt VI.

V.

Jacques of Isaac *Couvée*, geboren te Leiden 27 September 1675, gedoopt 29 September in de Waalsche Kerk (8), lidmaat der Waalsche Gemeente in April 1702.

Lakenwever te Leiden.

Ondertrouwde (9) te Leiden 10 April 1693 met Rachel *Omberts* (10), dochter van Hendrik *Omberts* en van Eertje *Boerse*.

Zij hertrouwde (11) te Leiden 12 April 1720 in de Waalsche Kerk met Abraham *Façon* (1), wed^r. met drie kinderen van Anna *Prevost*.

Hunne kinderen (2), allen te Leiden geboren, waren:

a. Pierre, geboren ongeveer 1694, volgt VII.

b. Jacques, geboren 1 Maart 1697, volgt VIII.

c. Johannes, gedoopt 13 Juli 1700 in de Hoogl. Kerk; wordt niet genoemd bij de benoeming der voogden.

d. Alida, gedoopt 29 Maart 1702 in de Pieterskerk. Aanmerking als voren.

e. Rachel, geboren in 1705.

f. Anna, gedoopt 19 Mei 1707 in de Hoogl. Kerk.

VI

Pieter *Couvée* (zoon van IV), geb. te Leiden na 1701.

Lakenwever te Leiden.

Ondertrouwde (3) te Leiden 14 April 1730 met Johanna *Boudry*, j. d. van Leiden, dochter van Johannes *Boudry* en van Anna *Nieuvelt* (4).

Hunne kinderen: allen gedoopt in de Hooglandsche Kerk te Leiden, waren:

a. Alida, gedoopt 23 Mei 1731.

b. Johanna, gedoopt 4 December 1732.

c. Pieter, gedoopt 7 September 1734 (5).

d. Alida, gedoopt 29 December 1735 (6).

e. Johannes, gedoopt 20 Februari 1738 (7).

f. Pieter, gedoopt 15 Februari 1741 (8).

Hoe het met deze kinderen gegaan is, is mij niet bekend.

VII.

Pierre *Couvée* (zoon van V), geboren te Leiden ongeveer 1694.

Lakenwever te Leiden.

---

(1) Getuigen: Jean ***Bulte***, Charles ***le Franc***, Marguérite ***del Hay***, Esther ***Flours***.

(2) Getuigen: Philippe ***Beedee***, Cathérine ***Merré***.

(3) Getuigen: Isaac ***de Wile***, Marie ***Becquin***.

(4) Getuigen: Philipp ***Beden***, Marie ***l'Ingle***.

(5) Getuigen: Daniel ***Fanart***, Jacques ***Bulte***, Cathérine ***Meure***, Anne Marie ***Derric***.

(6) Getuigen: Antoin ***Lienart***, Antoinette ***Herby***.

(7) Getuigen: Zijn broeder Jacques ***Couve***, en hare tante Steyntje ***Swanenburgh***.

(8) Getuigen: Isaac ***de Tulle***, Marie ***Meurrir***.

(9) Getuigen: Zijn oom Antonie ***Renaar*** en hare moeder.

(10) De naam ***Omberts*** komt alleen voor in de voogdijboeken. In de trouw- en doopboeken heet zij Hendriks, terwijl een broeder en zuster, voorkomende in het doopboek der Waalsche Kerk, genoemd worden: Henry. (zie onder VIII).

(11) Getuigen: Jacques ***la Port***, zijn neef, Alida ***van Beeck*** en Sara ***Pruvo***.

(1) Geboren te Leiden 20 Maart 1691, gedoopt in de Waalsche Kerk: Anne, dochter van Abraham ***Façon*** en Anne ***Prevost***. Getuigen: Jean ***Façon***, Magdalène ***Maton***, Marte ***Agee***.

Piéron ***Facon*** behoorde onder de executeurs van het testament van Maigne ***Pippilarde***, vrouw van Everard ***dou Mortier*** te Doornik, goedgekeurd door den magistraat 17 October 1366. (Zie: du Chastel de la Howardries-Neuvireuil „Notices Généalogiques Tournaisiennes, dressées sur titres." Tournai, 1884).

(2) Op 15 April 1720 werden tot hunne voogden benoemd hunne ooms: Pierre ***Couvée*** en Cornelis ***van Rheenen***.

(3) Getuigen: de twee vaders.

(4) Mogelijk ***Nivelle***, want een Marie ***Nivelle***, zeker hare zuster, was doopgetuige bij een der kinderen. 't Is eer aan te nemen, dat een fransche naam verhollandscht is, dan omgekeerd.

(5) Getuigen: Pieter en Anna ***Couvée***.

(6) Getuigen: Pieter ***Bodry*** en Grietje ***Pedi***.

(7) Getuige: Anna ***Loof***.

(8) Getuige: Marie ***Nivelle***.

Ondertrouwde 1e 2 April 1718 in de Waalsche Kerk (1) met Sara *Vastré* (2), wier moeder was: Martha *Jacobs* (mogelijk: Jacobsdochter).

Ondertrouwde 2e 14 Januari 1730 (3) met Pieternella *Curtius*.

Huwde 3e met Pieternella *van Kinse* (4).

Alleen uit het eerste huwelijk vond ik kinderen (5):

a. Rachel, gedoopt 23 Juli 1719 in de Marekerk.

b. Pieter, gedoopt 25 Augustus 1720 in de Marekerk.

c. Jacobus, gedoopt 1 Augustus 1723 in de Hoogl. Kerk. Hij had nakomelingen.

d. Sophia, gedoopt 9 Maart 1727 in de Pieterskerk.

VIII.

Jacques *Couvée* (zoon van V), geb. te Leiden 1 Maart 1697, gedoopt 3 Maart in de Waalsche Kerk (6).

Ondertrouwde te Leiden 10 Mei 1721 (7) met Sara *Huysman*, gedoopt aldaar 16 Februari 1696 in de Hoogl. Kerk (8), dochter van Leendert *Huysman*, lakenwever (9), en van Sara *van Hoecke*, welke gedoopt werd in de Hoogl. Kerk 18 Juni 1658 (10) als dochter van Frederik *van Hoecke* en van Sara *Joosten*.

Kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Sara, gedoopt 2 December 1722 in de Marekerk.

b. Jacobus, gedoopt 13 Februari 1725, volgt IX.

c. Leendert, gedoopt 26 October 1727 in de Marekerk. Had nakomelingen.

d. Johannes, gedoopt 15 Juni 1732 in de Marekerk.

e. Cornelis, gedoopt 16 September 1739 in de Pieterskerk.

f. Dirk, geboren na 1739. Van hem stamt af Jacobus *Couvée*, hoofd van de „Arentschool" (1), (Groote- en Kleine Diaconieschool) der Ned. Herv. Gem. te Rotterdam, schrijver van „Schaduwbeelden" (Middelharnis 1895), gehuwd te Rotterdam 7 October 1874 met Helena *Schrauwen*, dochter van Johannes *Schrauwen* en van Anna *van Es*, uit welk huwelijk een zoon: Jacobus, geb. te Oud-Beierland 8 October 1880.

---

(1) Getuigen: de twee moeders.

(2) In de voogdijboeken heet zij: *Zaffrée*.

(3) Getuigen: zijn broeder Jacques *Couvée* en hare schoonzuster Elisabeth *Hardekost*.

(4) Dit huwelijk blijkt alleen daaruit, dat zij bij den ondertrouw van haren stiefzoon getuige was.

(5) Op 18 Januari 1730 werden tot voogden der kinderen benoemd hunne ooms Jacques *Couvée* en Jan *Gillaard*, lakenwevers. (Een Jan *Gillaert* te Bergen in Henegouwen komt in 1344 voor in de rekeningen der Grafelijkheid in Holland. Zie de uitgave van mr. H. G. Hamaker in de werken van het Hist. Genootschap 1878, dl. 3 dezer uitgave blz. 279).

(6) Getuigen: Hubert en Sara Henry. d.i.: kinderen van Henry, nl. van Hendrik *Omberts*.

(7) Getuige: Abraham *Faccon*, zijn stiefvader, en hare moeder.

(8) Getuigen: Jan *Huysman* en Hester *van Hoeken*.

(9) Ondertr. te Leiden 30 April 1695. Getuigen: Willem *Huysman*, zijn broeder en Sara *Henejaer*, hare tante. Hij wordt genoemd „j. m. van Leiden", doch zijn doop is in geen der Leidsche dooppregisters te vinden.

(10) Getuigen: Jan *Veerman*, Grietgen *Joosten* en Sara *Roelants*.

IX.

Jacobus *Couveé* (zoon van VIII), gedoopt te Leiden 13 Februari 1725 in de Hooglandsche Kerk.

Lakenwever te Leiden.

Huwde 1e. 22 Juni 1749 in de Pieterskerk te Leiden (2) met Elisabeth *du Mortier*, j. d. van Leiden, dochter van David *du Mortier*, lakenwever (3), en van Elisabeth *Loubert*, *Loubair*, of *Loubaer* (enz.) (4),

---

(1) Gesticht door mijn (verren) neef van vaderszijde Pieter Egarius *Arent*, overleden te Rotterdam 30 Januari 1894, apotheker aldaar, ouderling der Ned. Herv. Gem. en lid van het Class. Bestuur van Rotterdam.

(2) Ondertr. 7 Juni. Getuigen: zijn moeder en haar vader. Van deze familie vond ik bij toevallig opslaan der registers.: Jeanne, dr. van David *du Mortier* en van Jeanne *Tousain*, geb. 31 October 1684, ged. 1 November in de Waalsche Kerk; get.: Louis *de Mortier*, Abraham *Tousain*, Hendrick *Sentvieu*, Marie *Hardoy*.

Abraham, zoon van dezelfden, wordt ged. in de Hoogl. Kerk 12 Februari 1688, get.: Isaac *le Blanc* en Sara *Touchain*.

Isaac, zoon van Louys *du Mortier* en Marie *Bonte*, geb. 8 April 1676, ged. 12 April Waalsche Kerk, get.: Johan *Belle*, Bartollomie *Vaillant*, Dorothee *Bonte*, Mario *Loquifiel*.

Marie, dr. van Guillaume *du Mortier* en van Marie *Ouerbain*, geb. 9 Februari 1678, ged. 11 Februari Waalsche Kerk. Get.: Vinant *Ourain* en Mario *de Lestar*.

Cathérine, hunne dochter (de moeder heet hier: *Auurin*), geb. 10 Februari 1681, ged. 16 Februari Waalsche Kerk. Get.: Denys *Favarque*, Pierre *Touche*, Pironne *de Tombe*, Anne *Touche*.

Cathérine, dr. van Jacques *du Mortier* en van Cathérine *Floraint*, werd geb. 14 October 1673, ged. 15 October W. K., Get.: Pieter *Floraint* en Johanna *Dumortier*.

Pieter *Mortier*, verver uit Sedan, werd 1651 poorter te Leiden.

De leidsche familie *du Mortier* voerde wellicht het wapen van H. *du Mortier*, die, blijkens „Navorscher" 1887 blz. 627 in 1777 te Amsterdam woonde: gedeeld: a (boven) in rood een naar (herald.) rechts gekeerd mortier (werpgeschut) op een rolpaard met twee wielen, b. in zilver een roode keper en drie roode (?) penningen. Helmt.: een apothekersmortier.

(3) Ged. te Leiden in de Hoogl. Kerk 20 October 1686. Ondertr. 24 September 1711. Get.: zijn zwager Jacobus *Coopal* en hare zuster Maria *Loubaar*.

(4) Ged. te Leiden 21 Maart 1688.

Van deze familie vond ik, Pierre *Loubair*, zoon van Michiel, ondertr. 1 September 1662 met Anne *du Quesne* (moeder: Pieronne *Beseur*). Kinderen o. a.: Rachel, geb. 1 April 1665, ged. W. K., en Michée, geb. 9 October 1674, ged. 10 October W.K. get.: Matthieu *Loubaert*, Abraham *Tinq*, Johanna *Warnicx*, Johanna *Duquesne*.

kleindochter van David *du Mortier* (1) en van Jeanne *Toussaint* (2), van Jacques *Loubert* en van Susanne *de(s) Rousseau* (3), *Rouchau*, of *Rousseau*, enz.

Huwde 2e als weduwnaar met drie kinderen in April 1761 (4) met Emmetje *Dedel* (5), gedoopt te Rijnsburg 18 Januari 1736 (6), dochter van Gerrit *Dedel* en van Aaltje *Glasbergen* (7), kleindochter van Willem Willemsz. *Dedel* (8) en van Grietje Dirksdochter *Onder Lokhorst*, van Izaäk *Glasbergen* en van Immetje *Verruyt* (9).

Jacobus had drie kinderen uit het eerste (10) en een uit het tweede huwelijk:

---

(1) Ondertr.: te Leiden 17 December 1683. Get.: zijn zwager Michel *Haes* en hare schoonz. Marytie *Ardoy* (= Marie *Hardoy* in een vorige noot).

(2) Abraham, zoon van Abraham *Toussaint* en van Marie *Ardoise* (= *Ardoy* en *Hardoy*) geb. 25 Juli 1676, ged. 29 Juli W.K. Get.: Nicolas *Toussaint*, Susanne *Ardoise*.

(3) Pierre *de Rousseau*, bekeerd priester, werd om zijn geloof levend verbrand te Angers 22 Mei 1546. (Zie o. a. Crespin „Histoire des Martyrs" i. v. en C. Bruin, „Historie der martelaren", blz. 368).

(4) Ondertr. 10 April. Get.: de twee moeders.

(5) De familie *Dedel (d'Edel)* van Leiden en omstreken heeft vermoedelijk niet denzelfden oorsprong als de gelijknamige familie in de provincie Utrecht, welke oorspronkelijk met drie weerhaken zegelde. Zie mijne verhandeling: „De Familie Dedel en de Afstamming van Paus Adriaan VI" in „De Nederl. Heraut" IV blz. 82—102, waarin ik op grond van door mij ontdekte gegevens als hoogst waarschijnlijk heb gesteld, dat 's pausen moeder eene utrechtsche *Dedel* was.

De holl. familie *Dedel* voert: in groen drie gouden leliën; helmt.: twee armen, geharnast van natuurl. kleur, de handen van vleesch, een gouden lelie omhoog heffende; dekkl.: goud en groen. Aangezien deze familie ook te Rijnsburg en te Katwijk-aan-den-Rijn woonde (Zie „Navorscher" 1894 bl. 185), vermoed ik, dat een harer leden zich in de 17e eeuw te Leiden vestigde, en dat de familie daar van lieverlede tot aanzien kwam. Christiaan *Huygens* beschouwde het huwelijk van een zijner kleindochters met Mr. Willem *Dedel* nog als mésailliance, zooals mij verzekerd wordt door iemand, die de geschiedenis van eerstgenoemd geslacht bestudeerd heeft.

De familie *Van Egmond* („welgeboren mannen van Rijnland"), ook wonende te Rijnsburg, was met *Dedel* verwant, o.a. Gideon *D.* en Lysbeth Gerrits *v. E.* lieten er in 1713 een zoon doopen, waarbij getuige Lysbeth Jansdr. *v. E.*

(6) Get.: Krijn *Verruyt* en Grietje *Darmult*.

(7) Gedoopt te Rijnsburg 22 April 1713. Get.: Krijn *Vooruit* (blijkbaar verbastering van den naam) en Roosje *van der Linden*. Claas *Glasbergen* en Antje Jansdr. *Lipsius* lieten er in 1715 een zoon doopen.

(8) Ondertr. te Rijnsburg 25 Mei 1698.

(9) Rijckhuysen noemt op zijn „Wapenkaart" als lid van den Veertigraad van Leiden: Nicolaas Dirkszn. *Verruyt*, 1653, zegelende: in rood drie gouden ruiten.

Van deze familie en de reeds genoemde familie *Lipsius* zal wel gelden wat ik veronderstel aangaande de vestiging van de familie *Dedel* te Leiden.

(10) Op 13 April 1761, werden tot voogden der kinderen uit het eerste huwelijk benoemd hunne ooms Jacobus *du Mortier* en Samuel *Wijsman*.

a. Jacobus, gedoopt 12 Februari 1752, volgt X.

b. David, gedoopt 10 Maart 1754 in de Marekerk.

c. Elisabeth, gedoopt 7 Mei 1755 in de Pieterskerk, ondertrouwde te Leiden 8 Mei 1778 (1) met Jacobus *la Feber* Franszoon, geboren te Leiden, weduwnaar van Apollonia *Lombooy*.

d. Sara, gedoopt 13 September 1757 in de Hooglandsche Kerk.

e. Gerrit, gedoopt 1 Juni 1777, huwde te Leiden 22 Februari 1800 in de Waalsche Kerk met Johanna Elisabeth *Parmentier*, j. d. van Leiden, dochter van Jan *Parmentier* en van Jacoba *Sommeling*. Onder hunne kinderen was: Jacoba Johanna *Couvée*, gedoopt te Leiden 21 Mei 1801, welke huwde met Jacobus Everardus *Vlaanderen*, industrieel, zoon van Evert *Vlaanderen*, industrieel te Leiden, en van Jacoba *Wardenaar* (2). Eene dochter uit dit echtpaar zal onder XXIV genoemd worden.

X.

Jacobus *Couvée* (zoon van IX), gedoopt te Leiden 13 Februari 1752 in de Hooglandsche Kerk.

Lakenwever te Leiden, sterft aldaar 2 Juli 1807.

Ondertrouwde te Leiden 18 April 1777 (3) met Elisabeth *Braggaar*, gedoopt te Leiden, aldaar overleden 17 Januari 1813, dochter van Matthijs *Braggaar* (4) en van Catharina *van den Berg*, kleindochter van Mozes *Braggaar* (5) en van Maria *Trouvé* (6), van Jan *van den Berg* en van Elisabeth *Poortman*.

Kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Jacobus, geb. 20 Mei 1778, volgt XI.

b. Catharina, geboren 19 Juli 1781, gedoopt 22 Juli in de Marekerk (7), gestorven te Dordrecht 16 September 1868, ondertrouwde te Leiden 26 April 1800 met Jacobus *la Rivière*, geboren te Dordrecht 23 November 1777, gestorven aldaar 4 December 1844, zoon van

---

(1) Getuigen: de twee vaders.

(2) De portretten van dit echtpaar (in waterverf) zijn in bezit van Jacobus *Couvée* (XXIV).

(3) Getuigen: zijn vader en hare moeder.

(4) Ondertr. te Leiden 1 Mei 1744.

(5) Ondertr. te Leiden 19 November 1718.

(6) Wier moeder was Jacomina *Batteur*.

Isaac *Trouvé* werd geb. te Leiden 9 Maart 1691 en gedoopt op dezelfden dag in de W. K. als zoon van Abraham en Sara *Frémeaux*. Get: Isaac *des Remaux* (Sr. Jean *Deremeaux* was medegetuige bij de huwelijksvoorwaarden van Jan *Wasteau* en Rachelle *del Tombe* te Leiden 4 October 1658 (zie „Ned. Leeuw", 1896, blz. 24) en Susanna *Bones*.

Pactelle *Trouvé* wordt geb. te Leiden 5 Juni 1673 en wordt ged. 7 Juni in de W. K. als dr. van Pierre en van Marguérite *Bolin*. Get.: Ferdinand *du Toy*, Abraham *de Camps*, Rachel *Valencourt* en Gertrude *van der Bock*.

(7) Getuigen: de ouders der moeder.

Jordaan *la Rivière* en van Maria *Mentink* of Maria Eleonora *Menting*. Zij hadden kinderen.

c. Elisabeth, geboren 28 Februari 1785, gedoopt 3 Maart in de Hoogl. Kerk.

d. Matthijs, geboren 28 September 1787, volgt XII.

e. Emmetje, geboren 29 April 1790, gedoopt 2 Mei in de Marekerk (1).

IX.

Jacobus *Couvée* (zoon van X), geboren te Leiden 20 Mei 1778, gedoopt 21 Mei in de Hoogl. Kerk (2).

Met zijnen broeder was hij eigenaar van eene greinfabriek (firma J. Couvée Sr. en Zoon), waarvan het merk hieronder verkleind is afgedrukt. De koperen plaat berust met een stalenboekje in het Gemeentemuseum te Leiden.

Hij huwde 1e te Leiden 20 December 1799 in de Waalsche Kerk (3) met Maria *de Krot* (4) (eigenlijk *del Crot*), j.d. van Leiden, dochter van Abraham *de Krot* (5) en van Marie *van Hille*, kleindochter van Nicolaas *de Krot* (6) en van Maria *Jonkers*, van Carel *van Hille* (7) en van Maria *Boom*.

(1) Geen getuigen.

(2) Getuigen: zijn grootouders *Couvée—Dedel*.

(3) Getuigen: zijn vader en hare moeder.

(4) *Del Crot* is een familie van lakenwevers, uit Luik afkomstig. Gilles *del Crot*, lakenwever, j.m. van Luik, geassisteerd met zijn broeder Hans, ondertr. te Leiden 16 Mei 1642 met Margrita Claesdr., j.d. van Bremen. Hun achterkleinzoon was de vader van Nicolaas, hierboven genoemd.

(5) Gedoopt te Leiden 4 April 1754 in de Hoogl. Kerk. Jeremias *Jonkers* en Maria *van Zonneveld*.

Ondertr. te Leiden 16 Juli 1779. Get.: zijn vader en hare moeder.

(6) Ondertr. te Leiden 17 April 1750, Get.: zijn vader Abraham *de Krot* (gehuwd met Catharina *Groen*) en hare moeder Maria *Kopijn*.

(7) Huwt 1742. Get.: zijn vader Jacob *van Hille* en hare moeder Anna *Moree*.

Hij huwde 2e te Leiden 27 November 1812 met Maria Jacoba *Knaap*, aldaar geboren 26 Maart 1780, gedoopt 28 Maart in de Pieterskerk (1), gestorven aldaar 12 October 1859, dochter van Pieter *Knaap* (2) en van Elisabeth van *Vastenou* (3), kleindochter van

Adriaan *van Hille* (voerende: in blauw een zilv. vijfblad, van boven vergezeld van een gouden ster en van onderen van een zilv. lelie) had een zoon:

Joost of Jacobus *van Hille*, huwde Catelijne *van Commines* die een zoon hadden:

Cornelius *van Hille*, geb. 20 Februari 1540 te IJperen, pred. te Haamstede, Burg, 1577 Oudenaarden, 1589—98 Rotterdam, schrijver van den „Sieckentroost", huwde Digna *van Dongen*, bij wie een zoon:

Cornelis *van Hille*, ged. 30 September 1568 te Norwich, tijdens eene vlucht, pred. te Uitgeest, Akersloot, Hillegersberg, Alkmaar en Groningen, huwde 1589 Anneke *Alewijns*, daarna 1606 Barbara *de Coningh*. Hij stierf 13 Juni 1632 en was de eenige „Superintendent in de Kerken dezer landen", door Lod. van Nassau voor Drenthe aangesteld.

Uit het tweede huwelijk zijn o.a. geboren:

Samuel, 1609, pred. op 't Sant.

Esajas, December 1622, voor de eerste maal gehuwd met Margaretha *Brungersma*, bij wie 10 kinderen.

Tot eene Leidsche familie van dezen naam behooren:

Martinus Jacobus *van Hille*, stierf te Leiden. Zoon:

Jan Warnaar *van Hille*, geb. 1808. Zoon:

J. J. *van Hille*, thans pred. bij de Ned. Herv. Gemeente te Zaandam.

Vind verder: Carel *van Hille*, geb. te Middelburg(?), gehuwd 1678 met Christina *Bickers (Bicker?)*.

(1) Getuigen: Jacobus *Lockers*, neef, en Maria *Oudenbroek*.

(2) Bij zijn huwelijk, 9 Mei 1779 in de Pieterskerk (Get.: zijn broeder Jacobus, uit Stompwijk, en haar voogd Pieter *van Noort*) was hij protestantsch, maar hij is gedoopt in de R. Kerk te Leiden 24 Mei 1750; peter: Cornelis *Frijborg*, meter: Anna *Cox*.

(3) Ged. te Leiden in de Pieterskerk 25 Maart 1759. Get.: Johanna *Lokkers*. Zij stierf 2 Februari 1843.

In 1650 was er te Utrecht een student Johannes *van Vastenou*, wiens wapen voorkomt in een H.S., 3 deelen folio, in het gemeentearchief aldaar, bevattende de wapens van studenten uit Gelderland, welke te Utrecht studeerden en vermoedelijk leden van een provinciaal gezelschap waren. Dit wapen is: in rood dertien gouden bezanten, geplaatst 4, 4, 3, 2, met een rechtervrijkwartier (dat 4 bezanten bedekt) van zilver, beladen met drie gouden korenaren, gebladerd van zilver. Helmt.: het meubel van het vrijkwartier. Dekkl.: zilver en rood.

De vader van Dirk *van Vastenou* was uit Dusseldorp.

Wilhelm *van Vastenhout* (aldus wordt de naam óók geschreven), j.m. van Arnhem, huwde ald. 30 Maart 1726 met Susanna *Kelch*, j. d. van Arnhem, zonder twijfel beiden van duitsche afkomst.

De zilversmid Jan Willem *Vastenhout* woonde 1732 in de Barberstraat te Amsterdam, volgens aant. in het register van het Waalsche Weeshuis, dat een der weezen bij hem plaatste.

Ook in Groningen woonde eene familie van dezen naam. In de „Rekeningen der stad Groningen uit de 16e eeuw", uitgegeven door Dr. P. J. Blok, 1896 (Werken van het Hist. Genootschap) komt voor: blz. 22 (1526/7) in de „Item Berent *Fastenou* buten de Ebbingheporte heft ghepacht 40 jaer lanck

Jacobus *Knaap* (1) en van Maria *Spelthaan* (2), van Dirk *van Vastenou* (3), koopman te Leiden, en van Geertruy *Lockers* (4).

Met zijne tweede vrouw vierde hij zijn zilveren bruiloft. Bij deze gelegenheid werden hunne portretten geschilderd door den portretschilder Mauritz. Ze zijn in bezit van Jacobus *Couvée* (XXIV). Van Jacobus bestaat ook nog een silhouette (hierboven gereproduceerd), uit den tijd van het Directoire, in mijn bezit.

Hij had vier kinderen uit het eerste en een uit het tweede huwelijk, allen te Leiden geboren:

a. Jacobus, geboren 8 Juni 1800, volgt XIII.

b. Maria, gedoopt 3 October 1802, gestorven vóór 6 Juni 1815.

c. Abraham, geboren 23 Juni 1806, volgt XIV.

d. Elisabeth, geboren 24 Februari 1809, gedoopt 26 Februari in de Pieterskerk, gestorven te Leiden 17 December 1870. Zij huwde te Leiden 1e 2 Juni 1831 met Jacobus *van den Ouweelen*, geboren te Leiden 24 Juni 1804, aldaar overleden 6 Maart 1834, zoon van Jacobus *van den Ouweelen* en van Susanna Maria *van Erkel*. Zij huwde 2e te Leiden 25 Februari 1836 met Bernardus *van der Horn* (5), geboren te Leiden 1 December 1805, aldaar overleden 18 October 1875, eigenaar eener loodgieterij, wedr. met kinderen van Jeannette Louise *Paquay*, en zoon van Bernardus *van der Horn*, groothandelaar in kaas, en van Hester Maria *Peltenburg*. Zij hadden kinderen (6).

---

buten de Ebbingheporte op de Buermande en stede, ende is in fferkant 4 rode lanck des jaers voer 40 st. anno 27 to Passchen anghande"; bl. 129 (1535/6) „Van schattinghe tot den landsknechten . . . . item Harmen *Vastenow* 9 st."; „item Rholeff *Vastenou* 8½ st. 1½ plac."; bl. 281 „item Harmen Kistemakers tot heft van Harmen *Vastenou* 3 c. middelnagelen tot strickettinghe haelt, dat hundert 6 st, nog voer 2 st. placken runghen".

Johannes *Fastenowe*, die waarschijnlijk bij het geslacht van Wou te Kampen het klokkengieten geleerd had, was in de eerste jaren der 16e eeuw klokkengieter in Denemarken.

(1) Roomsch, j.m. uit Bloemendaal, huwde 24 Mei 1732. Get.: zijn vriend Abraham *Selosse* en hare moeder.

(2) Ged. te Leiden in de Pieterskerk 29 Januari 1698 als dr. van Willem Domijnszn. *Spelthaan*, lakenwever, en Cornelia *Karren* (Pietersdr. bij Maria *Pieters*). Get.: Pieter *de Kar* en Maria *Jacobs*.

(3) Ged. te Leiden in de Hoogl. Kerk, 4 October 1705 als zoon van Cornelis *van Vastenou* en van Geertruyd *van Soelen*. Get.: Jacobus *van Aarsche* en Maartje *van den Heuvel*.

(4) Ged. te Leiden in de Hoogl. Kerk 3 November 1709 als dr. van Johannes *Lockers* en van Cornelia *Amelongen*.

(5) De familie *van der Horn* te Haarlem voert: in rood een blauwe faas, geboord van goud, beladen met een golvende zilveren faas, vergezeld van drie sterren van 't zelfde. Helmt.: eene zilveren ster tusschen een roode vlucht. Dekkl.: zilver en rood.

(6) Deze worden later opgegeven.

e. Maria Jacoba, geboren 6 Juni 1815, gestorven te Leiden 14 Juni 1885.

XII.

Matthijs *Couvée* (zoon van X), geboren te Leiden 28 September 1787, gedoopt 3 October in de Hoogl. Kerk, gestorven te Leiden 12 December 1870 (1).

Nadat de greinfabriek was opgeheven, werd hij eigenaar van eene manufactuurververij. Hij was kapitein bij de schutterij en droeg het kruis van vijf-en-twintig-jarigen dienst.

In 1857 vervaardigde de lithograaf Hoffmeister te Leiden zijn portret (hiernevens verkleind gereproduceerd), waarvan slechts dertien exemplaren, voor de kinderen, gemaakt werden.

Huwde te Leiden 1e 7 Mei 1809 met Johanna Geertruida *Knaap*, aldaar geboren 10 October 1787, gedoopt in de Hoogl. Kerk (2) en aldaar gestorven 28 Augustus 1831, zuster van Maria Jacoba.

Huwde 2e te Leiden 17 Mei 1832 met Maria Boudine *Zuurdeeg* (3), geboren aldaar 14 Februari 1806, gestorven te Haarlem 8 October 1880, dochter van Boudewijn Jacobus *Zuurdeeg* (4), eigenaar eener fabriek van wollen dekens, en van Marie *Franchimon* (5),

---

(1) Op het kerkhof aan de Groenesteeg wijst een hardsteenen monument de laatste rustplaats aan van Matthijs C. en van zijn tweede vrouw.

(2) Getuigen: Felix *Braillard* en Geertruida *van Heemskerk*, wede. Johan *Douglas*.

(3) Fabrieksmerk der familie *Zuurdeeg* sinds 1652: in zilver een blauwe klok. De dekenfabriek „De blauwe klok" van de firma Jan Zuurdeeg en Zoon werd tot nog toe 16 keer bekroond op tentoonstellingen.

(4) Ged. te Leiden in de Hoogl. Kerk 4 September 1774. Get.: Jan *van Rietkerken* en Hester *Versteegh*.

(5) Ged. te Leiden in de Waalsche Kerk 4 Juni 1774. Get.: de ouders.

kleindochter van Boudewijn *Zuurdeeg* (1), dekenwever, en van Dirkje *Versteeg* (2), van Paul *Franchimon* (3) en van Marie *Picard* (4).

Uit het eerste huwelijk negen, uit het tweede vijf kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Elisabeth Jacoba, geboren 28 December 1809, gestorven te Leiden 16 April 1881. Zij huwde aldaar 22 April 1832 met Pieter *Venker*, geboren aldaar 25 Juli 1808. Hij was hoofdonderwijzer en voorzanger in de Pieterskerk te Leiden, waar hij 16 October 1892 overleed. Zijn ouders waren Andries *Venker* Pieterszoon, onderwijzer te Alkmaar, geboren 5 Augustus 1770, overleden in 1846 te Leiden, en Hendrika *van*

Wapen der familie ***Franchimon***: in blauw een gouden paard, in den schildvoet vergezeld van een gouden wassenaar.

De naam wordt ook met een t geschreven.

Mr. Johan (soms genoemd: Jacob) ***Franchimont***, was eerst advocaat te Mijdrecht, daarna te Uithoorn, waar hij ook secretaris was van deze heerlijkheid. Hij behoorde tot de Rem. Gem., kerkelijk onder Zevenhoven, alwaar hij 1668—85 kinderen liet doopen (Nav. 1902, blz. 35).

Pierre Corneille ***Franchimon*** (zoon van Paul, die in de genealogie wordt genoemd) huwde met Johanna Petronella ***van Buuren*** (dr. van Abraham — zie onder XIV) welke sterft te Ermelo 29 Mei 1887, oud 77 jaar.

Op 8 Maart 1783 werd te Batavia begraven A. M. ***Franchimont***, vrouw van den raad-extraordinaris J. H. ***Pook***.

In 1885 woonde te Arnhem het echtpaar ***Franchimont—Rambonnet***.

Pieter ***Wisdom*** en Jeanne Cornelie ***Franchimont*** hadden eene dr., Pauline Petronella Jacoba, geb. te 's Gravenhage, gehuwd ald. 22 Juli 1883 met Jhr Jan Carel ***van Gheel Roëll***, geb. te Utrecht 28 November 1835, oud-kolonel der Artillerie, zoon van Jan Carel Andries en van Margaretha ***Nepveu***.

Te Leiden is een hoogleeraar van dezen naam.

(1) Ged. te Leiden 17 November 1743 in de Marekerk als zoon van Isaac ***Suurdeeg***, lakenwever, en van Stijntje ***Roosendaal***, ged. te L. 9 November 1683, dr. van Pieter ***R.*** en van Jacomijntie ***Jacobs***. Get.; Boudewijn ***van Duivenveld*** en Kornelia ***Zuurdeeg***.

Isaac ***Suurdeeg*** werd ged. te L. 15 December 1706 uit Pieter ***Suerdeegh***, lakenwever, en Sara ***Hodoe***, bij welken doop getuigen waren: David ***Odoe*** en Marytie ***Favier***.

Deze Pieter *S.*, geb. te L. 1674, was zoon van Seeger Janszn. *S.*, die 1660 uit Dordrecht naar Leiden ging en daar huwde 19 October 1673 met Maria Pietersdr. ***Vavier***.

(2) Ged. te Leiden 16 Maart 1738 in de Lootskerk als dochter van Jacobus ***Versteeg***, kuiper, en van Maria ***Schacht***. Get.; Dirk ***Versteeg*** en Sara ***van den Heuvel***. Jacobus ***Versteeg*** hertr. 30 October 1747 in de Marekerk met Marytje ***Delvos***, wier moeder was Susanna ***van Dijk***.

(3) Ged. te Leiden in de Waalsche Kerk 13 Maart 1784 als zoon van Paul Paulszn. ***Franchimon***, kousenwever, en van Susanne ***Benard*** (moeder: Susanna ***Garlie***). Get.: Paul ***Franchimon*** en Margariete ***Benard***.

(4) Ged. te Leiden na 1731 als dr. van Nicolas ***Pickaerd***, lakenwever (geb. 22 April 1707 uit Jacobus ***Picaar*** en Maria ***Karels***), en van Jeanne ***Cattoir*** (moeder: Jannetje ***Wakkernie***.

den Engh, dochter van Pieter, die onder XV genoemd zal worden. Zij hadden kinderen (1).

b. Johanna Petronella, geboren 6 September 1811, huwde te Leiden 17 Maart 1836 met Helenus *Burgersdijk* (2), geboren te 's-Gravezande 12 December 1805, aldaar overleden 18 October 1850, eigenaar van een korenmolen te Leiden, zoon van Leendert *Burgersdijk* (3), grutter te 's-Gravezande, geboren 4 Februari 1767, en van Elisabeth *Hioolen* (4). Zij hadden kinderen (5).

c. Pieter Johannes, geboren 12 October 1814, volgt XV.

d. Jacobus Mattheus, geboren 4 Mei 1815, gestorven 14 Juli 1818.

e. Dirk Jacobus, geboren 13 Mei 1818, volgt XVI.

f. Jacobus Mattheus, geboren 3 December 1821, volgt XVII.

g. Jan Willem Frederik, geboren 17 Juni 1823, volgt XVIII.

(1) Deze zullen later worden opgegeven.

(2) Wapen der familie ***Burgersdijk*** blijkens cachetafdruk: gevierendeeld: 1 en 4 in zilver twee dooreengevlochten ringen, „en fasce" (horizontaal), met stokken verbonden aan de randen van het schild; 2 in blauw drie gouden korenaren, gesteeld en gebladerd van 't zelfde „en pal" (verticaal); 3 in goud een rood kruis. Over alles heen een hartschild als 1 en 4. Helmt.: twee armen, bekleed met?, de handen van vleeschkleur, welke de dooreengevlochten ringen van 1 en 4 vasthouden.

Deze familie stamt af van Franco Pieterszn. ***Burgersdijk*** 1590—1635), een der eerste hoogleeraren te Leiden, en wel in de Philosophie, gehuwd met Ursula ***Verboom*** (zie de geslachtlijst dezer laatste familie in het maandblad van „De Ned. Leeuw" 1899, no. 7 v. v.)

(3) Zoon van David ***Burgersdijk***, grutter te 's-Gravezande, geb. 4 Februari 1713 uit Huibert Pieterszn., molenaar te Rijswijk (Z. H.), geb. 19 Juli 1666, en Cornelia ***van Alphen***, en van Helena ***'t Hart***.

(4) Wapen der familie ***Hioolen***: doorsneden: ***a*** (boven) een stappend paaschlam, ***b*** een merk, nl. een antieke vier, waarvan de vertikale staak verlengd is en links voorzien is van een halve dwarspaal en daaronder van een heele dwarspaal, welker uiteinden van dwarspaaltjes zijn voorzien. Helmt.: het paaschlam.

(5) Kinderen van Helenus ***Burgersdijk***:

a. Leendert, geb. Leiden 13 September 1837, gest. 20 November d. a. v.

b. Leendert, geb. Leiden 2 September 1838, eerst hoofdopzichter S. S., later gemeentearchitect te Gouda, huwde te Veldhoven 14 October 1867 met Henriette Florentine ***Nicolaï*** (voerende: doorsneden a. in goud een aanziende hellebardier op terras, houdende in de linkerhand een hellebaard, b. in zilver een zandlooper. Helmt.: de zandlooper), geb. ald. 3 Augustus 1846, dochter van Sijtge ***Nicolaï***, predikant aldaar, en van Hendrika Geertruida ***Kat***.

Uit dit huwelijk zeven dochters, allen te Gouda geboren:

1. Hendrika Geertruida, geb. 1 April 1869.
2. Johanna Petronella, geb. 21 September 1872.
3. Helena Henriette Florentine, geboren 14 Dec. 1873, huwde ald. 4 September 1900 met Pieter Leonard ***Thierens*** (voerende: ge-

h. Matthieu, geboren 25 September 1825, volgt XIX.

i. Catharina Elisabeth, geboren 23 September 1830, huwde te Leiden 5 October 1859 met Cornelis Hendrik *Pleyte* (1), geboren te Middelburg 19 April 1831, lid van de redactie der „Rotterdammer", zoon van Cornelis Levinus *Pleyte* (2), tabakshandelaar te Middelburg en van Cornelia Martina *van den Thoorn* (3), dochter van Cornelis, die onder XIX zal worden genoemd. Zij hadden kinderen (4).

j. Marinus Mattheus, geboren 7 Mei 1834, volgt XX.

k. Boudewijn Jacobus, geboren 14 November 1835, volgt XXI.

l. Paulus Adrianus Diederikus, geboren 29 September 1837, volgt XXII.

m. Maria Wilhelmina Louise, geboren 9 December 1839, huwde te Leiden 9 December 1863 met Cornelis Corstiaan *van Rijsbergen*, geboren te Hooge-Zwaluwe 2 Februari 1839. Hij werd architect te Leiden 1863,

---

deeld: I doorsneden: a. in goud een roode klimmende leeuw, b. in goud een zwart anker, II, in zilver een groene boom op groen terras; assuradeur, zoon van Adolf Leonard *Thierens* en van Catharina Atje Jacoba *Englert*.

4. Maria Boudina, geb. 13 Juni 1875.
5. Agatha, geb. 2 Maart 1877.
6. Johanna Geertruida, geb. 23 September 1881.
7. Constance, geb 2 Mei 1884.

c. Johanna Geertruida, geb. te Leiden 31 December 1839, huwde aldaar 19 September 1866 met Herman *de Vroede* (voerende: in blauw drie zesp. gouden sterren) geb. te Leiden 5 November 1839, ingenieur bij de gemeentewerken te Amsterdam, zoon van Jan Maurits *de Vroede* en van Maria *Ligthelm*.

Zij hebben geen kinderen.

d. Matthieu, geb. Leiden 18 Oct. 1842, officier bij de artillerie, later Directeur der H. B. S. te Soerabaja, ald. overleden 9 November 1877, huwde te Batavia met Emilie Louise *de Bruyn*, dochter van Hendrik *de Bruyn*, directeur der openbare werken in N.O.I., en van Marie Anna *Hamar de la Brétonière*.

Dochter: Petronella Marianne.

e. Alexander Johannes, geb. Leiden 21 Juli 1846, gest. Batavia 6 Augustus 1868, officier bij de artillerie in N.O.I.

f. Maria Boudina, geb. te 's-Gravezande 19 April 1849, huwde te Gouda 7 Mei 1870 met Eldert *Kortenoever*, directeur eener machinale garenspinnerij, zoon van Johannes *Kortenoever*, directeur als voren, en van Johanna Phylypina *van Versen*.

Vijf kinderen:

1. Johanna Petronella.
2. Matthieu Alexander Johannes.
3. Johannes.
4. Helena Hermina.
5. Eldert Marie Boudewijn.

(1) Wapen der familie *Pleyte* (schepenen te Oost-Souburg): een pleit (platgeboomd vaartuig met twee zeiltjes).

(2) Zoon van Cornelis *Pleyte*, die met zijn vader 100 jaar stond aan het hoofd der school aldaar, en van Leentje *de Wolf*.

(3) Wapen der familie *van den Thoorn*: gedeeld: *a* een kerktoren van drie verdiepingen en voorzien van een bolspits, *b* twee naar elkaar toegewende vleugels. Helmt.: het meubel van *b*.

(4) Kinderen van C. H. *Pleyte* volgen later.

gemeentearchitect te Harlingen 1875, directeur der gemeentewerken te Dordrecht 1883. In 1899 vestigde hij zich ambteloos te Nijmegen. Zijne ouders waren Huibert *van Rijsbergen*, oeconoom, en Anna *Vogel* Zij hebben kinderen (1).

n. Gerardus Johannes, geboren 22 Juni 1844, volgt XXIII.

---

(1) Kinderen van C. C. *van Rijsbergen*.

a. Anna Maria, geboren te Leiden 21 Januari 1864, gehuwd te Dordrecht bij volmacht 12 October 1886 met Gerardus Johannes *Bos*, geboren te Leiden 9 September 1859, boekhandelaar te Cheribon, lid der firma G. Kolff & Co. te Batavia, zoon van Gerardus Johannus *Bos*, en van Anna Margaretha *Buis*.

Dochter: Anna Margaretha, geboren 16 Juli 18?8 te Cheribon.

b. Matthieu Hubert, huwde zijne nicht E. J. *Couvée*, zie onder XXVII.

c. Maria Boudina, geboren te Leiden 30 November 1866.

d. Jeannette Jacquette Philipine, geboren te Leiden, 9 December 1869.

e. Huibert Cornelis Corstiaan, geb. te Leiden 9 Augustus 1873, huwde te Dordrecht 16 November 1898 Francine *Taselaar*, geb. te Werkendam 18 April 1878, dochter van Arnoldus Pieter *Taselaar*, aannemer van fourages te Dordrecht, en van Lamartine *Haneyraaf*.

Dochter: Lammertine Pieternella, geb. Amsterdam 12 October 1902.

Geslacht van Duren.

(Zie Jaargang 1901).

Aanvullingen en Verbeteringen.

IV.e. Noot: Reinier *v. Hoochkercken* was 1606 schout van Castricum. In 1652 was er óók een Reinier *van Hoochkerken* schout; mogelijk zijn zoon.

X. A was houtkooper.

XI. A is geboren 1817. Zijne vrouw stierf 29 Juli 1890; haar vader was graanhandelaar.

XI. A.a. De moeder van haren echtgenoot heet Metje. Johannes *van Scheers* is gestorven (Niet geboren!) 26 Mei 1672.

Noot 1. F is geboren 1885.

XI. A.b. De vader van haren echtgenoot was landbouwer en grondeigenaar te Tienhoven aan de Lek. Willem *Paardekooper* was aannemer te Heykoop.

XI. A.d. Jacob Willem *Butner* was zoon van Johannes Andreas *Butner*, geboren 1801 te Dordrecht, gestorven 1834 aldaar, en van Anna *Cramer*, geboren te Dordrecht, gestorven 1895 aldaar. Johannes Andreas was zoon van Johannes Conrad (hier was eene generatie overgeslagen) en van Johanna *van der Kloen*. Anna *Cramer* was dochter van Johan Coenraad *Cramer*, geboren te Wezel, en van Maria *Luterbach*, geboren te Zutfen. Adrianus *Bemolt* was zoon van Adrianus *Bemolt* en van Elizabeth *Brandt*.

Bijlage A.

v. Duren te Dordrecht.

Volgens welwillende opgave van den archivaris der gemeente berusten onder n°. 531 in 't archief van de Weeskamer de inventarissen van de inboedels van Abigael *van Doeuren* en Jacob Staeszoon, 25 Juni 1622

van Pieter *van Duren* en Maria *Snoecks* (die twee kinderen hadden: Cathalijne, geboren Augustus 1620 en Cornelia, geb. Oct. 1623.);

van Pieter *van Dueren* en Maria *van Dueren* (zoon: Rudolf, geboren September 1629.);

van Maria *Brants*, wed. Maerten *van Duren*, welke drie kinderen naliet, wier voogden waren: Herman *Moelaert* en Lambert Jacobs *van der Tack*, 26 Juni 1677.

Bijlage D.

A. c. huwde 1849.

A. c. 1 is geboren 17 Jan. 1853.

A. c. 2 is geboren 13 April.

A. c. 3 is geboren te Leiderdorp 29 Mei en stierf 22 Februari.

A. c. 4 is geboren 27 December 1866. Zijn titel is: ambtenaar ter secretarie te Leiden, afdeeling Oud-Archief.

Bijlage E.

Arnoldus *de Groot* is geboren te 's Gravendeel 1762 uit Adrianus *de Groot*, geboren 5 April 1733 te Gelsdorp, en Catharina van *Beusekom*, geboren 13 April 1728 te Dordrecht.

a. is gestorven 27 Mei 1893 en gehuwd in 1852. Haar echtgenoot is geboren 5 Mei 1827. Zijn grootouders van moederszijde waren: Pieter *Immerzeel* Johanneszn., wijnhandelaar te Dordrecht, en Cornelia *de Koning*.

Hunne dochters waren:

a. 1. Diederika Cornelia *de Groot*, geboren te Dordrecht 25 Juli 1854, huwde aldaar 11 December 1884 met François Adriaan *Molijn*, geboren te Rotterdam 25 Maart 1854, vernisfabriek te Nunspeet, weduwnaar van hare zuster, zoon van François Adriaan *Molijn*, vernisfabrikant en van Elizabeth *Buysman*.

Uit dit huwelijk geen kinderen.

a. 2. Adriana *de Groot*, geboren te Dordrecht 9 September 1857, gestorven te Rotterdam 10 November 1882, huwde te Dordrecht 9 December 1880 met François Adriaan *Molijn*, voornoemd.

Zoon:

Pieter Cornelis, geboren te Rotterdam 28 October 1881.

b. Zijne echtgenoote is geboren 4 November 1837.

Hunne kinderen zijn allen te Dordrecht geboren, en wel b. 1. op 26 Juni 1861. (is, evenals b. 3. wijnhandelaar te Rotterdam), b. 2 op 14 December 1864, b. 3 op 11 Februari 1868, b. 4 op 8 April 1871 en b. 5 (assuradeur te Rotterdam) op 29 December 1874.

Noot 3 moet aldus beginnen: Het trouwboek te 's Gravenhage meldt:

Verder wijs ik op de aanteekening over de familie *Feyerabend* alhier bl. 331. Rietstap noemt twee familiën van dien naam. 1° in Bazel: in goud een zwarte leeuw, in de pooten een zwarte granaat houdende, met roode vlammen. Helmt.: de leeuw uitkomend tusschen twee zwarte olifantstrompen. 2° in Wurtemburg: horizontaal in drieën verdeeld: in zwart, zilver en rood, waarover een gouden leeuw. Helmt.: de leeuw uitkomend. Dekl.: rechts zilver en rood, links goud en zwart.

Ommeren. H. J. Schouten.

Van Buchel.

Ter vollediger kennis van dit aanzienlijk geslacht werden in *'t Algemeen Nederl. Familieblad* reeds meerdere bijdragen geleverd. We meenen wel te doen, als we daar nog een nieuwe aan toevoegen. Ze betreft twee heeren, beide behoorend tot het geslacht, dat de drie koeken naast elkander in zijn schild voert, beide levend om den aanvang der 17e eeuw.

De eerste is Johan van Buchel. Van hem is in het museum van Wijk bij Duursteê ten stadhuize aldaar

bewaard een pintje van Keulsch aardewerk met tinnen dekseltje — een zoogenaamd baardmanneken — bestemd ter schenking van morgendrank. Op zijne borst voert dat manneken een blauw schild, beladen met de drie naast elkander geplaatste koeken. Ten randschrift staat daar om heen:

Johan von Buchel, anno 1600.

Ieder die weet, dat op het Keulsche aardewerk alleen blauw wordt gebruikt voor de vorming van figuren, zal wel willen aannemen dat het blauw in deze het roode veld aanduidt van het Buchelsche schild. Of gemelde Johan van Buchel nog een laatste spruit is van den Keulschen tak, die daar uitstierf (1), of soms een twijgje uit Utrecht, met kanunnik Hubert van Buchel derwaarts gekomen, kunnen we niet beslissen. Wie daartoe in staat is, moge met zijne gewaardeerde hulp ons bijstaan.

De tweede is Emont van Buchel, een neef van Mr. Arend van Buchel, den bekenden Utrechtschen rechtsgeleerde. Van dezen laatstgenoemden bezit de boekerij van Utrechts hoogeschool een werk, dat op den Catalogus der H. S. voorkomt onder no 983 met dezen titel: Epistolae diversorum descriptae ex autographis ab Arnoldo Buchelio, et Arnoldi Buchelii ad diversos. Aldaar ter keerzijde van blad 38 vinden we dan den volgenden brief:

A mon cousin, noble homme Emont de Buchel à Tollon en France.

Mon très cher cousin de Buchell.

Après mes très intimes recommandations à vostre bonne grâce et celle de vostre bien-aymée, ceste ne servira, que pour vous faire entendre le désir que j'ay à vous faire service en tout temps et lieu, souhaittant tout heur et félicité au mariage que vous estes à faire, nous rejouissant de la bonne partie que avez trouvé la, pour planter et raciner la famille de Buchell aux extrêmes limites de la France, qui se peut paragonner à l' Italie en toute abondance: combien que nous, comme aussy tous ceulx de vostre parentaige l'eussent bien autrement souhaitté, regrettant vostre présence, nommement vostre tres chere mère et soeur; toutefois puis que, comme dict le Petra(r)che,

Ciascun a la sua fortuna dal di che nasce,

et qu'il at esté ainsi la voulonté divine, se soulaigent en ce destin; car c'est Dieu qui nous meine souvent à nostre bien contre nostre bon gré et voulonté mesme, pour tant qui'il scait ce que nous duict. Qui scait si le bon Dieu (ne) vous à voulu planter au pays de paix et sauver de la ruine de vostre patrie. Certes

(1) Fahne, ***Kolnische, Julichsche und Bergische Geslechter***, 1, blz. 55.

nos affaires publiques ne vont trop bien, non tant par les forces extérieures, que la malversation des nostres mesmes, ou plutost pour la castigation divine, quand le meritons ainsy. Nous irritons journellement le bon Dieu per nos péchez, qui nous tant de fois et si miraculeusement a conservé contre la puissance d'un si grand ennemy et nous, ingrats que nous sommes, élevons les testes contre le Ciel et embrassons toutte impiété en recompense. Nous sommes beaucoup, mon cousin, depuis vostre departement d'icy, changez, mais point en meilleur, sommes montez au plus haut degré de la roue de fortune et commencons à descendre. Le maintien superbe, la présomtion de propres sagesse et forces, l'abondance des richesses privées nous ruinent tellement, que contre l'advis:

Concordia res parvae crescunt

nous périrons par discorde, et je ne voys aulcune remède, si le bon Dieu, qui nous souvent aux plus grandes extrémitez est venu en ayde, ne nous participe sa miséricorde et bonté.

Mais, mon cousin, pour ne le faire trop loing, ou changer ma lettre en discours, vous souhaiteray avec la vostre toutte propérité et bonheur.

d' Utrecht, 1607.

Daar deze brief niet onderteekend is, denken we, volgens den titel van het werk, hem blijkbaar aan den verzamelaar, Arend van Buchel zelf. Ook strookt hij volkomen met den geest van dezen ernstigen man, die zijner Italiaansche reize zich toch gaarne herinnerde. De neef Emont, die in Toulon zich vestigde, komt mij voor een zoon te zijn van Marten van Buchel, burgemeester van Tiel en van Clemensken van den Steenhuis. Zie dit *Familieblad* IX, blz. 189. b.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Geslacht van Galen.

Digna Maria van Galen en Johan van der Meer, met lidmaatattestatie van Woudenberg 27 Juli 1791 te Maurik (Neder-Betuwe) ingekomen, vertrokken 22 April 1793 naar Vianen. Jac. A.

Geslacht Labrijn (La Brijn).

(Zie Alg. Ned. Familieblad 1902 No. 4, blz. 191).

Toevallig kwam mij onlangs een geslachts-register dezer Hugenooten-familie in handen uit het begin der 19e eeuw. Als stamvader van den Nederlandschen tak wordt genoemd: „Pieter Labrijn (van le Brin), wegens vervolging der gereformeerden uit Frankrijk naar Holland (Rotterdam) gevlucht, heeft zich aldaar nedergezet; heeft als kapitein van een koopvaardijschip gevaren en is in een strijd met een Algerijnsch

kaper in de Middellandsche Zee tusschen 1690 en 1700 in de lucht gevlogen."

Verdere bijzonderheden worden niet van hem of zijne echtgenoote opgegeven. Uit de vermelding zijner afstammelingen blijkt evenwel dat hij de vader was van Pieter La Brijn (ook Labreijn) die in 1713 te Rotterdam huwde met Claesje Schadee (ook Schade).

Kan iemand iets naders van hem mededeelen?

D. L.

Perné — van de Wall.

(„Familieblad" XV, 332,3).

Susanna Jacoba Pernée (*sic*) won bij Jan Nicolaes van Sterckenburg, oud-burgemeester van Wageningen, Jan, gedoopt te Lienden 9 Februari 1714, en Susanna Jacoba, gedoopt ibidem 26 Maart 1716 (geheven door Mevrouw Brassaerd). Jan werd geheven door zijne grootmoeder, Heremina van de Wall, douairière (*sic*) van Benjamin Pernée (*sic*), in leven drost van den Koning-Stadhouder Willem III, over de heerlijkheid Soest en Baarn c. a., maarschalk van Eemland en domheer van het kapittel van St. Pieter te Utrecht.

Aldus luidt het Doopboek van Lienden.

Van de Wal(le) behoort tot de oudste Zutfensche regeeringsgeslachten en is uit Oldenburg afkomstig. De wapens van Arent Dirkszoon van Wall († 1439) en gade Catrine van der Capelle, vindt men op eene grafzerk in de St. Walburgskerk te Zutfen (Geld. Volksalm. 1883, blz. 5).

B. Jac. A.

„Haerlem",

Vereeniging tot bevordering der kennis van het heden en verleden van Haarlem en Omstreken.

Deze Vereeniging, opgericht den 2 November 1901 en Koninklijk goedgekeurd, stelt zich ten doel de beoefening van de geschiedenis van Haarlem en Omstreken, en tracht deze uit de bronnen te leeren kennen en te doen kennen. Dit laatste poogt zij te bereiken:

a. door het aanleggen en bijhouden van leggers of repetoria van hetgeen daarvoor van belang is:

b. door het publiceeren van geschriften;

c. door het doen houden van lezingen (voordrachten), kunstbeschouwingen en zoo mogelijk, tentoonstellingen;

d. door het helpen behouden van alle zoodanige zaken, die zij meent te kunnen bevorderlijk zijn aan het doel der Vereeniging.

De Vereeniging bestaat uit begunstigers, gewone leden, donateurs en donatrices, werkende leden en correspondeerende leden. Jaarlijks dragen begunstigers bij f —,50 tot f 1,—; gewone leden f 2,50 en donateurs en donatrices minstens f 5,—. Het laatste wordt men

ook door een schenking van minstens f 50,—. in eens (1).

Beschermheer Mr. G. van Tienhoven. *Eere Voorzitter* Jhr. Mr. J. W. G. Boreel van Hoogelanden.

Bestuur.

Joh. de Breuk, *Voorzitter.* J. W. Enschedé, te Overveen, *Secretaris.* Vincent Loosjes, *Penningmeester.* Dr. M. C. A. Bijleveld. C. J. Gonnet. Mr. W. F. C. C. Pijnacker Hordijk. E. A. von Saher. J. A. G. van der Steur. Mr. J. de Vries van Doesburgh.

Heraldische tentoonstelling te Bitterfeld.

In October a.s. zal te Bitterfeld (Saksen) in de feestzaal van de Middelbare School een tentoonstelling gehouden worden van wapengeslachtkunde en topographie, betreffende de gemeenten Bitterfeld en Delitzsch, beide plaatsen zijn wegens overeenkomst zoo nauw aan elkander verbonden.

Deze tentoonstelling zal o.m. het volgende bevatten: de Wapenkunde van Saksen (Huis Wettin) en Pruissen (Huis Hohenzollern), de oorsprong en het ontstaan van het Saksische wapen van 1889 en de Stadswapens van Landsberg, Chemnitz en Leipzig, voorts betreffende de wapenfiguren, die voorkomen in het wapen van de graven van Brena (1290), die ook voorkomen in vele wapens van het Koningrijk Saksen, zoo ook in de Stadswapens van Brehna en Bitterfeld en in de wapens van Hersberg, Schlieben en Liebenwerda; wapens van de graven van Eulenberg en van de stad Eilenburg; afzonderlijke wapens van de beide genoemde gemeenten; wapens van de Bitterfeldsche „Flamminger Societät" (oorspronkelijk een Nederlandsche stichting der 12de eeuw, volgens overlevering zijn de Vlamingen de grondleggers van Bitterfeld; als vereeniging van akker- en boschbouw bestond deze nog tot in 1873); wapens en stamboomen van den adel, *a* in de gemeente Bittenfeld en *b* in de gemeente Delitzsch; burgerlijke wapens en stamboomen; stamboeken (Alba amicorum); akten van benoemingen tot eereburgers; familiestamboeken, aangelegd door de gemeente- en kerkelijke besturen van genoemde plaatsen; verzamelingen van zegels; biographieën, portretten, autographen; afbeeldingen van sloten, steden, enz.; kaarten; kunstvoorwerpen met heraldische versieringen; en literatuur betreffende verschillende plaatsen en landen.

Als bijzonderheid en ter navolging vestigen wij de aandacht op deze merkwaardige Steden-tentoonstelling.

Red.

(1) Daar deze zaak vroeger besproken is in dit blad, zoo vermeenen wij goed te doen op de vestiging dezer vereeniging te wijzen. Red.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, en

ONDER LEIDING VAN

A. A. Vorsterman van Oyen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 11. Nieuwe-Serie. XVde JAARGANG. NOVEMBER 190

INHOUD.

De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618—1794.

(Vervolg).

Arie van Sina won bij Marijtje:

Arie, gedoopt 7 Februarij 1774, geboren 6 Januarij, gestorven 22 April 1823 als timmermansknecht. Zie over hem art. LVIII.

Dina, gedoopt 9 November 1775. Den 20sten Januarij 1793 trouwde zij als j.d. met Cornelis Pols j.m., begraven 24 Junij 1794, oud 26 jaar en 4 maanden, nalatende een weduwe. Die weduwe is 10 Mei 1795 te Brielle ondertrouwd met Pieter Hartman j m. Van 't echtpaar staan kinderen vermeld. Het oudste kind, Johannes, stierf, toen de moeder weduwe was, 17 Mei 1808, oud 12½ jaar.

Maria, gedoopt 9 November 1777, in 1796 op belijdenis aangenomen (Acta van 17 Julij 1796). De Acta van 16 October 1808 noemen Maria van Sina met attestatie van Leiden gekomen.

Josina, gedoopt 27 Februarij 1780, in 1799 op belijdenis aangenomen (Acta van 14 April 1799), is als j.d. 19 December 1802 te Brielle getrouwd met Leendert Wuijster j.m., bij wien zij kinderen won (1).

Elisabeth, gedoopt 28 April 1782, in 1805 op belijdenis aangenomen (Acta van 14 April 1805). Zij trouwde 17 November 1805 als j.d. met Floris Hörner en won bij hem kinderen. De eersteling, Andreas Floris, stierf 6 September 1810, oud 4 jaar.

Ida, gedoopt 19 Sept. 1784, begraven 18 Aug. 1785.

Art. CXXVIII. (Cleijburch)

Adriaen (Arent) Cleijburch werd in 1656 en 1662 gekozen tot diaken, in 1677 ,1683 en 1689 tot ouderling.

Blijkens een octrooij (2) van 24 Maart 1479 werden toen door Maximiliaan en Maria van Oostenrijk aan Cornelis Gillis van Cleijburch c. s. ter bedijking uitgegeven Melissant, Noorderscorre en Wellestrijpe.

Huych (Hugo) Willemsze van Cleijburch werd gekozen tot diaken in 1580, tot ouderling in 1582, 1586, 1589, 1592, 1595 en 1598. Zijne weduwe, Neeltgen Mathijsdr., komt als moeder of regentes van het „Mannenhuys" nog voor in een publicatie van 2 November 1624. In de Thes. Rekening over 1586—1587 staat blz. 9 de post: „Huych Willemsze burgemeester ten lyve van Jan Huygesze, zynen natuyerlicken zoon, een jaer renten". Die post komt ook voor in de Rekk. over 1593—1594 en 1600—1601; niet meer in de Rek. over 1602—1603. In de in art. CXXVIII voorkomende noot betreffende Huych Willemsze moet men lezen: „In de Thes. Rek. over 1593 - 1594, p. 6, wordt de zoon van den burgemeester Huych Willemsze, Jan, genoemd een natuurlijke zoon."

Jacob Cornelisze Cleijburch werd gekozen tot „syeckmeester" in de jaren 1581—1589, en ook in 1585 en 1588 tot diaken.

Neeltgen Cornelisdr., huisvrouw van Leendert Cornelisze Cleijburgh, werd in 1582 lidmaat (Acta van 8 Mei 1582). Neeltgen Cornelisdr., huisvrouw van Lenert Cornelisze „schoemaecker", werd in 1597 en 1598 gekozen tot moeder of regentes van het gasthuis. In den loop van het dienstjaar 1598—1599 zal zij gestorven zijn, daar zij toen werd vervangen.

Over Petronelle van Cleijburgh, gehuwd met E. Goutsmidt, zie men een noot in art. II. Over Margarieta Weimans, weduwe van Cornelis Cleiburg, zie men art. XII.

Barent Cleijburgh werd in 1693 gekozen tot diaken, in 1703 tot ouderling.

In de Rekening der St. Cath. kerk over 1529—1530, welke de begrafenis van Meester Cornelis van Drencwaert vermeldt, is die man genoemd baljuw van Putten.

Jan Arentsze Steur was volgens een akte van 25 Augustus 1634 toen 32 jaar oud. Volgens een akte van 27 Januarij 1637 was hij toen omtrent 35 jaar oud en in die akte is hij genoemd „cleermaecker." Zijne weduwe Aeltje Pieters is in eene aanteekening van 7 Januarij 1662 vermeld als gestorven. In die aanteekening (Bodtboeck, beg. 1660, blz. 77) leest men van een huis „als Aeltge Pieters leste weduwe van Jan Arensze Steur tselve lest beseten heeft ende nu by hare erfgenamen vercoft is."

Blijkens akten van 10 December 1626 en 16 Februarij 1629 was Jan Steur een zoon van Adriaen Jansze Steur en Annetgen Betten en een halve broeder van Gijsbrecht Lodewijcxze Arckenbout. Men zie over Annetgen Bettendr. art. CVI (1). Zij werd als huisvrouw van Arien Jansze Steur in 1600 toegelaten tot het avondmaal (Acta van 6 September 1600). Een zuster van haar zal geweest zijn Maritghen Betten (2), in 1601 tot 't avondmaal toegelaten (Acta van 6 November 1601) en 9 Januarij 1607 begraven. Arien Jansze Steur werd mede in 1601 tot 't avondmaal

(1) Eene naamgenoote van deze dochter kwam volgens de Acta van 15 Januarij 1797 met attestatie van Haastrecht te Brielle.

(2) In dat octrooij zijn genoemd Phillips Ruychrock van de Werve en wijlen Jan Ruychrock van de Werve.

(1) De in dit art. genoemde Cornelis Lodewijcxze Arckenbout was kerkmeester van 1579—1607, en „heylichgeestmeester" te Brielle van 1577—1607. In de publicatie van 17 November 1607 is zijn naam doorgeschrapt wegens zijn overlijden en vervangen door dien van Claes Arckenbout. Zijn vrouw Beatris Ghijsbrechts komt in een publicatie van 1591 voor als moeder of regentes van het weeshuis.

(2) In een aanteekening van September 1579 (Bodtb. beg. 1577, blz. 53 verso) is sprake van Leentgen Lenertsdr., weduwe van Cornelis Betteze. Op blz. 56 van dat boek, in eene aanteekening van Nov. 1579, leest men van Cornelis Betteze Block.

toegelaten (Acta van 8 Mei 1601). In de Thes. Rekening over 1607—1608, blz. 29 verso, staat de post: „Aren (Adriaen) Jansze Steur tot sijnnen lyve opgebracht hebbende 60 £ etc." Die post komt ook voor in de Rekening over 1617—1618. Bij Annetgen Betten won Adriaen Jansze Steur: Josijntghe, gedoopt 1 September 1599, getuige: Lijsbeth Cornelis; Jan, gedoopt 5 Junij 1602, getuigen: Marijtgen Betten, Willemtgen Jacobs. Den 24sten September 1616 werd Arien Jansze Steur „by provisie gestelt tot assistent van den major omme de poorten te sluyten ende te ontsluyten." Als „poortsluyter" deed hij 1 Julij 1617 den eed en van hem is nog sprake in Res. 21 November 1620. Den 18den Februarij 1622 werd besloten voor Aryen Jansze Steur „een pack kleeren te doen maecken" en den 25sten Junij 1622 werd hem vergund „d'eerste oepening van een statshuysgen." Den 18den Februarij 1623 werd Aren Jansze Steur begraven. In een akte van 19 Januarij 1630 zijn vermeld Annetge Bettendr., weduwe van Adriaen Jansze Steur, en haar zoon Jan Adriaensze Steur. Arien Jansze Steur was 13 Maart 1596 getuige bij den doop van Hilletgen, dochter van Crijn Bastiaensze en Heinricktgen Jans van Tiel (1). Den 19den Febr. 1592 werd gedoopt Toenis, zoon van Henrick Toenisze lijndrayer en Lijntgen Elis, waarbij getuigen waren Ariaen Jansze Steur, Cornelis Jansze Craen en Allert Jacobsze.

Adriaen Jansze Steur was een zoon van Jan Pietersze Steur. In de Thes. Rekening over 1586—1587 staat blz. 16 verso de post: „de twee weesen van Jan Pietersze Steur, by naeme Adriaen Jansze ende Pieter Jansze, die overleden es, een jaer rente etc." Ook de Rekening over 1617—1618 heeft dien post nog. Volgens de Rekening van de St. Pieterskerk over 1586—1587, blz. 7, is een kind van Jan Pietersze Steur 25 Januarij 1587 gestorven. Hij trad op als schepen 1 October 1564, 1565, 1566, 1574 en 1576. Ook zag ik hem vermeld als lid der Regeering in 1570—1571 en 1573—1574. In eene aanteekening van December 1578 (Bodtb. beg. 1577, blz. 33 verso) leest men van een „huys ende erve als derffvoochden van de achtergelaten weesen van wylen Jan Pietersze Steur ende Joosgen Arensdr., sijn huysvrouw . . . hebben doen vercoopen." In November 1577 werd hij verkozen tot boekhouder van den H. Geest te Maerlant en tot Vrouwenhuismeester. In de Publicatie, die zulks vermeldt, staat achter zijn naam: „obiit." Den 14den November 1577 was hij reeds gestorven, daar bij resolutie van dien datum in zijn plaats tot boekhouder gecommitteerd werd mr. Witte Cornelisze chirurgijn, en tot Vrouwenhuismeester Rochus Jacobsze.

(1) In 't Trouwregister staat, dat 1 Mei 1594 getrouwd zijn te Brielle Crijn Bastiaensze, j. m. van Brielle, en Eyngeltgen Jans j. d. van „Thiel", wonende te Brielle.

Behalve de genoemde ontmoette ik nog de volgende personen, Steur of Stuer geheeten.

Jan Stuer, schepen te Brielle in 1464—1465.

Joes Pier Stuer, vermeld in de Rekening der St. Cath. kerk over 1502—1503, blz. 8 verso, alwaar onder 't hoofd: „Ontfang van den heyligen houte," de post staat: „Van Joes Pier Stuer een half vat harincx."

Aert Pietersze Steur, burgemeester in 1504. De Rekening der St. Pieterskerk over 1517—1518 werd gedaan door Aernt Pieterszoone Stuer burgemeester, en vermeldt blz. 4 verso de begrafenis van Arent Pietersze Steur. Reeds de Rekening St. Cath. kerk over 1502—1503 noemt blz. 1 „Arent Pieter Stuers zone" als kerkmeester.

In de Rekening St. Pieterskerk over 1542—1543, blz. 9, vindt men onder de uitgaven den post: „voor de memorye van Ariaen Pier Steur etc."

Pier Stuer, ook genoemd Pieter Pouwelsze Steur, komt in 1541—1543 voor onder de regeeringspersonen. Hij was raad in 't College der Magistraten in 1544—1545, schepen in 1546—1547, 1548—1549, 1550—1551, 1552—1553 en 1554—1555; als burgemeester trad hij op in 1551, 1555 en 1557. In den loop van het dienstjaar 1557—1558 schijnt hij gestorven te zijn. De Rekening van den burgemeester thes. over 1557—1558 spreekt blz. 65 verso van „Pieter Pouwelsze Stuer, in leven burgemeester in de bancke." Als kerkmeester is hij vermeld in de Rekening St. Pieterskerk over 1535—1536, blz. 1, en in volgende Rekeningen. Nog komt hij voor in de Rekeningen dier kerk over 1541—1542, blz. 12 (1), 1542—1543, blz. 8 verso, 1554—1555, blz. 9 en 1555—1556, blz. 10. Volgens de Rekening over 1537—1538, blz. 3 verso, werd een kind begraven van Pieter Pouwelsze Stuer (2). In Res. 9 Januarij 1563 is sprake van de weduwe en erfgenamen van Pieter Pouwelsze Stuer (3). Blijkens de Rekening der St. Pieterskerk over 1568—1569, blz. 7, en aanteekeningen van November 1581 (Bodtb.

(1) Aldaar staat: „Betaelt Pieter Steur voor 19 rollen loots etc."

(2) Bij Van Alkemade, D. I. blz. 69, in een akte van 1541 komt voor Pieter Sloer Pauwelsze als „Meester Rector ofte Regierder der oude Vrouwenhuis op 't Maarlant." In plaats van „Sloer" te lezen „Stoer" of Steur. De naam Stoer kwam mij voor in Stadsrekeningen van de 15de eeuw. In de Stadsrekening over 1477—1478 staat blz. 53 de post: „Ghegeven Pier Stoers kinderen, als Danckaert die tymmerman ende Thonys Korvincxze mitten mol wech ter zeewaert an ghedreven waren, dat sy hemluyden mit een pincke volchden om te berghen ende achter Oestvoerne an lant brochten etc." In de Stadsrekening over 1478—1479, blz. 11: „Betaelt Pier Stoer van tgene dat die wakers in voerleden jaer waecten, doe die ruters alsoe onstuerich waren etc."

(3) Van zijne erfgenamen gewaagt ook de Rekening van den burgemeester-thesaurier over 1570—1571, blz. 5.

beg. 1577, blz. 94) en 18 Februarij 1595 (Bodtb. beg. 1592, blz. 61 verso) heette die weduwe Marijtgen of Marijken Lenerts dr. (Lenaerts dr.). In een aanteekening van 23 Januarij 1593 (Bodtb. beg. 1592, blz. 10) leest men van de erfgenamen van Marijtgen Lenerts, weduwe van Pieter Pouwels Steur. In publicaties van 1577, 1578, 1579, 1580, 1582, 1583 en 1584 komt Maritgen Leners dr. (Lenairts) voor als moeder of regentes van het Manhuis en van het Vrouwenhuis.

Een zoon van Pieter Pouwelsze Steur was Pouwels Pietersze Steur, vermeld in aanteekeningen van 1587, 1589 en 1591 (Bodtb. beg. 1577, blzz. 108, 259 en 305). Hij was eerst gehuwd met Grietje Jacobs (1), zuster van Pieter Jacobsze, daarna met Haeske Isaäcx, zooals vermeld is in art. LXXXVII, in welk artikel 4 kinderen genoemd zijn, welke hij bij die vrouwen won. Bij den doop van één dier kinderen was getuige Arent Jansze Steur. Pouwels Steur zat in het „gerecht" in de jaren 1578—1579, 1580—1581, 1582—1583, 1583—1584, 1587—1588, 1592—1593. Als schepen trad hij op 1 October 1577, 1579, 1581 en 1589, als burgemeester 1 October 1591. In 1586 en 1587 werd hij verkozen tot „syeckhuysmeester;" in 1588—1591 tot boekhouder van het Ziekenhuis. Eene aanteekening van 26 Maart 1594 (Bodtb. beg. 1592, blz. 40) gewaagt van een huis „als Pouwels Steur, in zijn leven burgemeester, beseten heeft, als Haesgen Isacxs dr. van der Gracht, weduwe van Pouwels Steur, met de erffvoochden van de twee achtergelaten kinderen van Pouwels Steur vercocht hebben." In de Thes. Rekening over 1596—1597, blz. 18 verso, staat de post: „de weduwe ende d'erffgenaemen van Pouwels Pietersze Steur etc." Die post komt nog voor in de Rekening over 1602—1603. In de Thes. Rekening over 1586—1587, blz. 9 verso, vindt men den post: „Pouwels Steur ten lyve van Cornelis ende Jan Lenertszoonen een jaer rente etc." Deze Cornelis en Jan waren zonen van Lenert Cornelisze Keyser, over wien men zie art. LXXVIII. Pouwels Steur trad onderscheidene malen als doopgetuige op en eens vond ik zijn vrouw als zoodanig opgeteekend. Bij kinderen van Pieter Jacobsze fungeerde Pouwels Steur als getuige 15 November 1587 en 21 September 1590; zie art. LXXXVII. Den 26sten December 1586 gedoopt Neeltgen, dochter van Lenert Jacobsze en Fijtgen Claes dr., getuigen: Pouwels Steur en Aechtgen Jans. Den 25sten December 1588 gedoopt Cornelis, zoon van Geerloff Hubrechtsze en Toentgen Cornelis, getuigen: Pouwels Steur, Pieter Cornelisze, brouwer van Delft, Toentgen Toenis, Maritgen Osiers de huisvrouw van Jasper

(1) Grietgen Jacobs dr. werd in 1588 en 1589 verkozen tot moeder of regentes van het Ziekenhuis.

Beauvoir. Den 31sten December 1589 gedoopt Sara, dochter van Jan Vermoelen (?) en Gryetgen Overschel, getuigen: Frenck Cornelisze, Pieter Corstiaensze, de huisvrouw van Jan Lenertse burgemeester, de huisvrouw van Pouwels Steur. Den 4den Augustus 1591 gedoopt Aert, zoon van Philips Jobsze en Maritgen Arents, getuigen: Pouwels Steur, Soetgen Cornelis, Catarina Alblas. Den 19den April 1592 gedoopt Neeltgen, dochter van Frans Michielsze en Weyntgen Pieters, getuige: Pouwels Steur. Den 17den Mei 1592 gedoopt Gerritgen, dochter van Cornelis Jansze en Neeltgen Jobs, getuigen: Pouwels Steur, Bastiaen „de metselaer" en zijn huisvrouw. Den 24sten Maart 1593 gedoopt Ploentgen, dochter van Engebrecht Gysenberch en Maritgen Benoy (1), getuigen: Paulus Pietersze Steur, Janneken Jans, Thoentgen Claes dr.

Pouwels zoon, Pieter Pouwelsze Steur, is vermeld in de Thes. Rekening over 1607—1608, blz. 25 verso, waar men leest: „Pieter Pouwelsze Steur opgebracht hebbende 90 £ etc." Peter Steur was 5 April 1620 getuige bij den doop van een kind van Frans Willemsse de Pottere en Maijken Jans van Cats. In een akte van 30 December 1625, medegedeeld in art. LXXXVII, wordt Aechgen Jans dr. genoemd als overleden grootmoeder van Pieter Pouwelsze Steur. Die vrouw was zijn grootmoeder van moeders zijde. Men zie over haar het genoemde artikel (2). Van Pieter Steur is sprake in Resoluties van 3 December 1616 en 21 November 1618. Den 6den April 1621 werd den crediteuren van Pieter Pouwelsze Steur geaccordeerd 's mans goederen te doen inventariseeren. Van zijn „desolaten" en geabandonneerden boedel leest men

(1) Den 29sten November 1587 werd gedoopt Lenert, zoon van Engebrecht Gijssenburch en Maijken Benoits, getuigen: Philips Martijn, Jan Wielant, Neeltge Cornelis. Den 8sten Maart 1595 gedoopt Lenart, zoon van Engebrecht Gysenburch en Maritgen Lenaerts, getuigen: Doen Pietersse, Gerrit Gerritse, Maritgen Crijns. Engebrecht Gijssenborgh was 18 Februarij 1596 getuige bij den doop van Josijntge, dochter van Doen Pieterse en Maritgen Gerrits. Den 31sten December 1586 bij den doop van Annetgen, dochter van Jan Thonisze en Annetgen Arents dr., waren getuigen Maritgen Benoy en Willem Engelbrechtse. Maritgen Lenaerts Benoys dr. 8 April 1587 getuige bij den doop van Daniël, zoon van Pieter Dankertsze en Soetgen Simons dr. Maritgen Benoys 6 December 1595 getuige bij den doop van Jacob, zoon van Arien Cornelisze en Trijn Jacobs. Maritgen Lenaerts Benoy 7 December 1597 getuige bij den doop van Willem, zoon van Gerrit Aryensze en Lijntgen Jeroens. Jan Benoy 18 October 1587 getuige bij den doop van Jan, zoon van Jan Hoet en Catalina van Vianen. Zie een noot in art. LXXXIV.

(2) Aechgen Jans dr., weduwe van Jacob Willemsze, werd in 1577 en volgende jaren verkozen tot moeder of regentes van het Ziekenhuis. Het laatst kwam zij mij als zoodanig voor in eene publicatie van 1603. Jacob Willemsze was een lid der Stedelijke Regeering. Als schepen trad hij op in 1560, 1564 en 1566.

nog in Resoluties van 8 April 1621, 12 October en 16 December 1624. Als zijn huisvrouw is in een akte van 22 October 1626 genoemd Pleuntge Moyses dr. van Nederveen. In een akte van 31 Augustus 1628 is sprake van Apolonia Moysesdr. van Nederveen (1), nagelaten weduwe van Pieter Pouwelsze Steur, en van haren behuwdbroeder Ds. R. Berckel, over wien men zie een noot in art. XCIII; in eene akte van 30 Maart 1638 van de kinderen van zal. Apollonia Moeyses van Nederveen. Tot die kinderen behoorde Pouwels Pietersze Steur. In eene aanteekening van 21 Januarij 1640 (Bodtb. beg. 1624, blz. 371) leest men van een huis, in bezit geweest van Apolonia Moeyses dr. „in haer leven weduwe van Pieter Pouwels Steur," en gekocht door Pauwels Steur. In 1645 werd te Brielle aangenomen als lidmaat Paulus Steur (Acta van 4 Mei 1645). Den 26sten Februarij 1645 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie te „Ter Tolen" getrouwd Paulus Steur j. m. en Pieternelle Boerberghe j. d. van „Ter Tholen", wonende te Brielle. Volgens eene aanteekening van 18 Mei 1647 (Bodtb. beg. 1641, blz. 278) werd toen een huis te Brielle verkocht door Pouwels Pietersze Steur. Eene aanteekening van 9 Mei 1665 (Bodtb. beg. 1660, blzz. 220 en 221) gewaagt van „de oude brouwerye — volgens de limytscheyding ende separatie op den 12 Febr. 1641 by contracte tusschen Pouwels Pietersze Steur ende wylen Anthony Thybout, doenmaels getrout hebbende Jannetje Steurs, gepasseert, . . . als de voorseyde Pouwels Pietersze Steur by erffenisse van sijn ouders is aengecomen by den voorseyden contracte". In een akte van 12 Mei 1673 leest men van Pouwels Pietersze Steur, wonende te Goes in Zeeland, door het overlijden van Adriana Tybouts, dochter van Jan Tybout en Maeijcke Pieters, „als de outste ende naeste van den geslachte gewerden sijnde possesseur van sekere vicarye, gefondeert by mr. Jacob Symons op St. Pieter ende St. Pouwels outaer in de St. Cath. kercke". Die akte spreekt ook van de eenige, nog levende zuster van Pouwels Pietersze Steur, Jannetje Pieters Steurs. Den 2den Augustus 1633 zijn te Brielle getrouwd Antony Pietersze Tibout j. m. en Jannetje Steurs j. d. (2). Als kinderen van dit echtpaar zijn in art. LXX (1) vermeld Hester, gedoopt in 1648 (getuigen: Jan Steur en Beatrix Steurs), Beatrix, gedoopt in 1651, Beatrix, gedoopt in 1654 en Jacomintgje, gedoopt in 1656. Den 16den November 1659 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 30 Nov. te Oostvoorne getrouwd Jannetje Steurs, weduwe van Antony Tibout, en Antony Pieterse Ockers, j. m. van Oosterhout, wonende te Brielle. Het echtpaar won: Antonia, gedoopt 3 November 1660, getuigen: Pieter Ockers, Appolina Tibouth. Een kind van Antony Ockers werd begraven 18 September 1661. Den 8sten Mei 1705 werd begraven Jannetje Steurs, laatst weduwe van Antony Ockerse. Een broeder van Paulus en Jannetje zal geweest zijn Jan Pietersze Steur, als weduwnaar te Brielle getrouwd den 23sten Januarij 1650 met Dorothee Reynsen, weduwe van Willem van Deijns. Deze Jan Pietersze Steur zal bedoeld zijn in 't Trouwregister, hetwelk vermeldt, dat 26 Januarij 1642 te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 9 Maart te Oostvoorne getrouwd zijn Jan Pietersse j. m. en Lijsbet Bastiaens te Brielle.

Een broeder van Pieter Pouwelsze Steur, den echtgenoot van Apolonia van Nederveen, zal geweest zijn Aert Pouwelse Steur, vermeld in Resoluties van 8 Januarij en 27 Augustus 1622. Bij de eerste dier Resoluties werd hij „ontslagen uyt de ghyselinge" op zekere voorwaarden. Volgens de tweede werd hij toegelaten als tapper en deed hij als zoodanig den eed. In het Bodtboeck, begonnen 1616, blz. 34, staat vermeld Aert Pouwels Steur deurwaarder.

(*Wordt vervolgd*).

(1) In 1614 en 1615 werd tot moeder of regentes van het Ziekenhuis verkozen Suysanna Jans van Nederveen.

(2) Antony Tibout (Tibaut) „slotemaker" en zijn vrouw Janneken Stuers werden in 1637 te Brielle aangenomen als lidmaten (Acta van 26 Februarij 1637). Over Jan Pietersze Tybout als j. m. in 1627 getrouwd met Hester Cornelis en als wedr. in 1632 met Maijke Pieters, zie men art. LXXXVII.

(1) De in dit art. genoemde Willem Pietersze Tibouth (Thiboudt) is 16 September 1642 te Brielle als varensgezel getrouwd met Grietge Jans. Den 18den September 1667 is Willem Pietersze Tybout, weduwnaar te Brielle, aldaar ondertrouwd en daarna met att. van 2 October elders getrouwd met Reijmtjen Elderts, weduwe van Jacob Jansse van den Ende. Ter aanvulling van wat in genoemd art. is gezegd, nog het volgende: Te Brielle 21 Augustus 1661 ondertrouwd en daarna met att. van 4 September elders getrouwd Cornelis Pieterse Vogelant j. m. en Pleuntje Tybouts j. d. Te Brielle getrouwd 16 Mei 1662 Johannes Tybout j. m. en Maria de Bondt j. d. Te Brielle getrouwd 8 Mei 1667 Henrick Jansze Jongbloet soldaat en Beatrix Tybout j. d. Henrick Jansze wedr. van B. Tibout 6 Augustus 1680 te Brielle getrouwd met Lijsbeth Wilms wede. van Jan Jansze van Papendrecht. Den 4den Maart 1668 te Brielle ondertrouwd en daarna met att. van 18 Maart te Geervliet getrouwd Willem Thijsze Sterck, j. m. van Geervliet, en Christijntje Tybouts weduwe. Te Brielle ondertrouwd 10 Mei 1671 Willem de Bruijn j. m. en Hester Tybouts j. d. Den 6den September 1672 te Brielle getrouwd Willem de Bruijn j. m. en Cornelia Tybouts j. d. aldaar. Den 28sten Maart 1674 te Brielle getrouwd Frans Arentsze j. m. en Steijntje Tybouts. Den 4den April 1683 te Brielle ondertrouwd en met att. van 18 April elders getrouwd Franchoys van Limburg j. m. van Gouda, wonende te Brielle, en Beatris Tibout wede. aldaar. In 1750 met attestatie van Ouderkerk aan den IJssel te Brielle gekomen Jan Tibout (Acta van 12 Julij 1750).

Namen van regeeringspersonen, R. K. geestelijken, predikanten enz., in de dorpen van „Kennemerland, in Brederode en de Bajuwschap van den Landen van Bloys," tot aan het begin der 19e eeuw.

DOOR

W. P. J. OVERMEER.

(*Vervolg*).

Noch den Hopman *Hendrick Michielsz.* in December met zijn Krijghsvolck tot Wormer komende, wel met den Vrouwen 200. Personen sterck, heeft drie dagen op Huysmans koste gelegen voor yder Persoon 's daegs ses stuyvers, bedraeght voor hen allen in de drie dagen . . . . 180. pont.

Item, noch den voorsz. Hopman *Titus van Hettinga*, sterck van Volck als voren, op 't Oost-eynde van Wormer vertrocken naer 't West-eynde, ende aldaer 2. dagen op Huysmans kosten gelegen, voor yder Persoone daeghs ses stuyvers, voor allen in de twee dagen . . . . 120. pont.

Noch den geweldigen Provoost *Joachim Nyenvijant*, geleverd voor twee reysen Hoy als in May voorsz. ende daer te vorens yder reyse vier pramen, maeckt t' samen acht pramen, staende yder prame met d' arbeyts-loon van de Schipluyden voor vijf pont, bedraeght t' samen . . . . 40. pont.

Hopluyden,
Bernard Dearcy.
Titus Hettinga.
Fonckelder.
Coenraedt.
Jacques Cristal.
Samploen.

Op den 11. November, zijnde als doen Vrydagh, anno 1575.

Item, den Hopman *Johannes Rennes*, met zijn Krijghsvolck en de haerder Vrouwen, sterck omtrent 200. Personen, van Monnickedam tot Wormer, komende, is aldaer te Wormer drie dagen op den Huysmans koste gebleven, exceptelijcke van den Bevelhebberen, voor yder Persoone daeghs ses stuyv. voor hem alleen in de drie dagen 180. pont, hier van voor den Bevelhebberen te deduceren 9. pont, blijft noch suyver . . . . 171. pont.

Item, hebben noch die van Wormer ende Jhisp, sedert den 10. ofte 11. Marty voorz. inclusive, tot omtrent den eersten dagh May daer aen eerst volgende, geweest den tijdt van 7. Weecken 2 dagen, voor een vaendel. *Titus van Hettinga*, servys verstreckt, belopende dien . . . . . . 422. pont.

Ende van de selven eersten May inclusive, tot omtrent Pinghsterdagh daer aen volgende, geweest den tijt van vier Weecken eenen dagh, voor twee Vaendelen, *Titus van Hettinga* ende *Hans van Crimines*, servys verstreckt, bedragende dien . 480. pont.

Lateris 1538. pont.

Noch van den selven Pingsterdagh inclusive tot omtrent Jacobi in den Ooghst des voorledene Jaers van 1575, geweest den tijdt van 60. Weecken, servys verstreckt voor drie Vaendelen, *Titus van Hettinga*, *Jan Robbrechts* ende *Baeck*, bedragende ter somme van . . . . 10440. pont.

Ende van den selfden gacobi incluys, tot omtrent op Laurentii daer aen volgende, geweest den tijt van twee weecken, twee daghen, Servys verstreckt voor twee Vaendelen, *Titus van Hettinga* ende *Baeck*, bedraghende . . . . 248. pont.

Noch zedert den selven Laurentii incluys, tot omtrent op Catharina daer aen volgende geweest den tijt van vijfthien weecken, twee dagen, verstreckt Servys voor een Vaendel, *Hendrick van den Bergh*, bedragende . . . . 886 pont.

Ende zedert den selven Catharina inclusive, den tijt van de eerste drie weecken daer aenvolghende, voor een gemonstert ende twee ongemonsterde Vaendelen, servys gepasseert, *Hans Boubbinga*, *Wilhelm Reyngers*, *Edzardus Rheyns*, die twee ongemonsterde Vaendelen voor een gemonstert te reeckenen, bedraeght alsoo de somme van . . . . 324. pont.

Van dien tijt tot opten vijfthienden deser jeghenwoordiger Maendt January, zijnde vier weecken, Servys verstreckt voor vier Vaendels, *Hans Boubbinga*, *Wilhelm Reyngers*, *Edzardus Rheyns*, *Johan Rennes*, bedragende . . . . 928. pont.

Dirck Willemsz., *Pieter Baertsz.*, Schepenen te Jisp, 1588.
Heindrick Pietersz. alias *Heynewils*, *Pieter Martsz.*, Waerschappen, 1588.

(*Lams*, 145, 565 en 573).

Jan Ripsz., *Jan Dircksz.*, *Jacob Jansz.*, Schepen te Jisp, 1591.
T. Cornelisz., Secretaris, 1592.

(*Lams*, 146 en 566-567).

Op den 29 Maart 1592 vergaderden ten huize van *Frederick Claesz.* waard in 't Moerjaenshooft te Wormer:

Claes Pietersz.,
Gerrit Gerritsz.,
Claes Jansz., vervangende
Reyer Gerritsz., en
Jan Dircksz. als Schepenen van Wormer en Jisp.
(*Lams*, 147).

Pieter Pietersz. Kuyper, } Eigenaars van de Oostermolen te Jisp 1592.
Dirck Pietersz.,

Hans Harritsz., Schout te Wormer en Jisp, 1592.

Jan Ribsz., } Schepenen te Jisp, 1592.
Jacob Jansz.,
(*Lams*, 576).

Hans Alberts Colterman, Schout te Wormer en Jisp, 1598. Hij bekleedde in 1609 deze functie nog.

Baert Symensz., } Schepenen, 1598.
Cornelis Gaefs,
(*Lams*, 575).

Pieter Claesz., gecommitteerde van Jisp, 16 April 1600.

Pieter Jansz., Schepen te Jisp, 16 April 1600.
(*Lams*, 141 en 143).

Gerrit Gerritsz., Waerschap van Wormer ende Jhisp, 18 February 1603.
(*Lams*, 229, 230 en Gen. Priv. ende Hantv. van Kennemerl. 333).

Leendert Pietersz., } Waerschappen van Wormer ende Jhisp, 4 January 1605.
Jan Ysbrantsz.,
(Als voren).

Extract uytte Rolle, ghehouden tot Wormer, opten 10. Marty, Anno 1609 (1).

Hans Albertsz. Colterman, Schout tot Wormer ende Jhisp, Eysscher. Contra

Schepenen condemneren den Gedaegde door zijn non comparitie in zijn eerste default, mette profijten van dien.

Isack Vrericksz., de soon van *Vrerick Harmensz*, Gedaeghde.

Uyt sake dat hy, Gedaeghde, hem vervordert heeft, in de Maendt van November, lest-leeden, eenen *Jan Gerritz.* Soldaet te infligeren een Keur-wonde in zijn hooft, versoeckt daer van die hooghste boete, volghende Schepenen Keure, mette kosten.

Item, Eysscher, Contra

Schepenen Condemneren *Cornelis Pietersz. Bordts*, Gedaegde, in zijn eerste default, mette profijten van dien.

Cornelis Pietersz. Bordts, Gedaeghde, alsoo hy Gedaeghde, hem heeft vervordert opten 1. July, lestleden, te loopen visschen met zijn Neef op 't Landt, Contrarie de Keure daer van zijnde, versoeckt daer van die Boete, alles

(1) Processen, raeckende het Vechten en Mes-trecken. Zie *Lams*, 281.

volghende Schepenen keure daer van zijnde, mette kosten.

Ende soo Gedaeghdens niet en compareren, versoeckt dat zy sullen werden gecondemneert in hare eerste default, mette profijten van dien.

Claes Ruttesz., gecommitteerde van Jisp, 1617.
(*Lams*, 554).

D. Ackerman, Secretaris 1543.
(*Lams*, 345).

Den 15 October 1643 compareerden ter secretarie van Jisp:

„*Joost Pietersz. Kuyper*, oudt 52. Jaren, ende

Pieter Jansz. Kipper, oudt 35. Jaren, beide inwoners van genoemd dorp, verklarende ende Attesterende by desen by haere Christelycke waere worden, (in plaetse van Eede), ten versoecke van

Claes Maertensz., meede Buurman tot Jhisp voornoemt, Hoe waer is, dat omtrent een Maent geleden, sonder in den precysen dagh behaelt te willen zijn, zy Deposanten hebben sitten drincken ten huyse van

Floris Garbrantsz. Smit, Waert in den Bonten Os binnen deze dorpe, alwaer ten selven tijde meede onder anderen was den voornoemden Requirant, mitsgaders seecker ander Manspersoon, de welcke geseydt wierde te wesen den Boode van Heer Bailliu van Kennemerlandt, ende dat zy Deposanten als doen ghehoord hebben dat tusschen den voornoemden Requirant ende den voorsz. Boode eenige questie ende on-eenigheydt was ontstaende, ende dat zy Getuygen als doen meede hoorden Dat den voorsz. Bode onder andere jegens den voornoemden Requirant seyde: Gy bent een schelm; waerop den Requirant antwoorde, Dat en wil ick van u nochte van niemant horen, ick soude u wel voor u kop slaen; ende dat by den den Boode daerop gerepliceert wierde: Ick sal den slagh verwachten; ende dat als doen bij den Requirant met een Tangh naer den voorsz. Boode wierdt geslagen, welcke slagh komende jeghens het Mantelhout van de schoorsteen, by den Boode wierde geschut met een tinne Kan, die hy in de handt was hebbende".

(Als voren).

Uit het strafproces gevoerd in bovenstaande zaak wordt de getuige

Joost Pietersz. Kuyper, genoemd alias *Oom Joost*, en *Claes Maertensz.*, alias *Groenbaert.*
(*Lams*, 347, 349).

Cornelis Gerritsz. de Lange, Burgemeester te Jisp, 1644.

Jacob Pietersz., oudt 72 Jaren } Regeerders van Jisp, 1644.
Baer Pietersz., „ 70 „
Pieter Heertges, „ 57 „
(*Lams*, inleiding, 242, 292, 349).

Frans Lucasz. de Haes, Schout te Jisp, 1648.
(*Lams*, 392).

Frans de Haes, Schout, 1649.

Jacob Cornelisz. Koppert, } Schepenen, 1649.
Heertjen Pietersz. Molenaer,

(*Lams*, 346).

Frans Lucasz. de Haes, eerste Schout in 1652.

Jan Dircksz. Eickel, } Burgemeesteren in 1652.
Gerrit Florisz.,

Pieter Michielsz.,
Gerrit Cornelissz. Langh,
Ysbrandt Cornelissz., } Schepenen in 1652.
Garment Pietersz. Heertges,
Claes Willemsz. Gouwes,

Daniel Ackerman, Secretaris in 1652.

(Gen. Priv. ende Hantv. in Kennemerl. blz. 248).

In 1664 bestond de regeering alhier uit:

Frans Lucasz. de Haes, Schout.

Arent Pietersz., } Burgemeesteren.
Cornelis Dircksz. Staet,

Pieter Pietersz. Wals de oude,
Lucas Cornelisz. de Lange,
Jan Claesz. Jonges, } Schepenen.
Aris Jacobsz. Neck,
Claes Pietersz. Haen,

Daniel Ackerman, Secretaris.

(*Lams*, 656).

Op de zerken in de Kerk te Jisp leest men o.a. de grafschriften van:

Mr. CORNELIS. JACOBS. PLOEGH. LEEDSETTER. BURGEMEESTER. † 14 MEI. 1696.

CORNELIS. CLAAS. BOOM. VROETSCHAP. † 1731. (1).

ARISZ. NEEFF. REGEEREND. BURGEMEESTER † 15 Januarij 1760.

In het lokaal te Jisp waarin zich vroeger de waag bevond, hangt een bord met het volgende opschrift:

Schout ende Schepenen van Jisp hebben gekeurt ende geordonneert gelijck sy doen bij desen, dat van nu voort aen niemand in absentie ofte sonder consent van de waegh-meester alhier eenigsints sal mogen reppen ofte roeren de balance-schalen ofte gewichten inde waegh deses Dorps hangende ofte staende telckens op de boete van 12 stuyvers ten proffijte van den Schout te verbeuren bij dengene die ter contrarie sal komen te doen; aldus gedaen den XX Mey an. 1655 in kennisse van mij, *Hekerman.*

De zooeven genoemde Mr. *Cornelis Jacobs Ploeg*, geboren te Jisp was een beroemd wondheeler, zijne voorouders waren ook reeds door dezelfde kunst vermaard geworden.

(1) Met fraai cartouche, waarin een maaier.

In de 18e eeuw pronkte het ruim der kerk te Jisp met eenige fraaie geschilderde glazen, waaronder een, waarop de heelkunst kunstig was afgebeeld, en ter gedachtenis strekte van genoemden *Ploegh.* Onder de schildering las men:

Gods woord geneest de ziel.
De mensch de kreuple leën,
Van beiden komt de eer,
Des Hems God alleen.

Mr. Cornelis Jacobs Ploegh
Ledezetter
En, Clariena Wilmsz.,
zijne Huisvrouw,
1668.

In 1796 schreef *v. Ollefen* in zijn meer genoemd werk (Dl. IV) over het inwendige der kerk te Jisp o. a.

„Aan de zuidzijde van het ruim ziet men in een marmersteen, tegen den wand, uitgehouwen, de wapens van *Trijn Maarten Maijers*; waarboven men leest,

Vernieuwt dit werk, aan Godes kerk,

En er onder:

In 't jaar onzes Heeren, Duizend zeventien honderd en één,
Legde *Trijn Maarten Maijers dochter*, den eersten steen,
Haar broeder *Jacob* leij ter zelfde tijd de tweede,
Als men zes dagen in de Hooimaand was getreden.

In het ruim der kerke hangt nog een zeer fraai gewerkt scheepjen, met zijne compleete tuigagie, gemaakt, en aan de kerk vereerd, door zekeren *Dirk Jansz. Timmer*".

Volgens de meergenoemde „Naamwyzer der XXXII. Raden der stad Haarlem" waren alhier in 1714—1715

Gysbert Vermeulen, Schout en

David Renoy, Secretaris.

In de lijst van 1716—1717 komt de naam van *Gysbert Vermeulen* voor 't laatst voor. Hij wordt dan opgevolgd door

Gerrit Bilderbeek, en deze in 1737—1738 door

Simon Goedschik, terwijl in diens plaats in 1746—1747 optrad

Pieter Neelen, die in 1761—1762 werd opgevolgd door

Jan Neelen, tot aan 1780, toen de functies van Schout en Secretaris werden vereenigd.

De Secretaris *David Renoy* werd in 1725—1726 opgevolgd door

Floris Wil, deze in 1730—1731 door

Heert of *Hero Molenaar*, terwijl deze weder in 1749—1750 werd opgevolgd door

Hero van der Beets, in wiens plaats in 1752—1753 optrad

Mr. Heero van der Beek. In 1771—1772 werd hij opgevolgd door

Gerrit Swart, terwijl deze in 1773—1774 werd opgevolgd door

Jacobus van Steenbergen en deze in 1775—1776 door

Cornelis van Maenen, aan wien in 1781—1782 de vereenigde post van Schout en Secretaris werd opgedragen.

In 1804 treffen we hem nog aan als Secretaris en *François de Bas* als Schout.

R. K. Geestelijken.

Jacob Garbrantsz., cureyt, 1451.
(B. B. H. III, 132).

Aerent Dircxsz., pastoor, oudt 28 jaer, 1494.
(Inf. 1494).

Jacop van Ylpendam, pastoer van Gisp, oudt 29 jaer, 1514. (Inf. 1514).

Petri, pastoor in 1520, die eenen Meester *Kornelis* tot voorzaat had.
(Oudh. en Gest. van Kennemerl. I, 409).

Petrus Mathiae, 1632. (B. B. H. I, 347).

Jacob Rosant, pastoor 1633. Hij werd door andersgezinden verdreven.
(Oudh. en Gest. van Kennemerl. I, 409).

Joachim Piek, pastoor. Overleden te Jisp 28 Maart 1667.
(Als voren, en B. B. H. XIII, 198).

Johan Marsaal (*Marchal*), pastoor te Jisp. Overleden 7 Maart 1704.
(Oudh. en Gest. v. Kennemerl. I, 409).

Geeraard Johan Rornenburg, tegen de placaten door een ongedoogde sendinge gekomen.
(Als voren, en B. B. H. X, 394).

Joris of *Georgius Becker*, pastoor te Jisp van 1720—1727, en van 1727—1733 te Langendijk. In laatstgenoemd jaar overleed hij. Hij was de broeder van *Lucas Becker*, geboren te Enschede in 168—.
(B. B. H. II, 357 en XXIII, 73).

Franciscus Craght, geboren van Vreden, Statie Jisp in 1730, werelts Rooms priester, geen munnik of Jesuit, nog Jesuitsgesint, ook geen Jansenist, niet geordent. Hij vertrok in 1732 naar Graft.
(B. B. H. XIV, 73 en XXI, 315).

In de „Oudheden en Gestichten van Kennemerland" I, 409, wordt nog genoemd als pastoor van Jisp *Theodorus Kok*, die den naam van *Portenge* aangenomen heeft.

Wormer (1).

Gerrit Jacobsz., alias Baert, oudt 38 jaer, Schoudt van Wormer, 1494.

(1) Hierbij behoort de Oostzijde van Knollendam.

Jan Pietersz., oudt 54 jaer, Schepen van Wormer, 1494.

Claes Claesz., oudt 56 jaer
Jacob Maertsz., „ 58 „
} Buyrluyden van Wormer, 1494.
(Inf. 1494).

Claes Claeszoon, oudt 48 jaer, Schout 1514.

Jan Gerritszoon, oudt 71 jaer
Ysbrant Janszoon, „ 71 „
Thaems Pieterszoon, „ 63 „
Jen Dircxzoon, „ 60 „
} Scepenen van Wormer ende Gisp. 1514.
(Inf. 1514. Zie ook de mededeelingen onder Jisp op het Jaar 1514).

Claes Egges,
Cornelis Claesen,
} Schepenen van Wormer in 1530.

Pieter Dirck Bruyns, Waerschap van Wormer in 1530. (*Lams*, 564).

Cornelis Claesz., Waerschap
Jan Gerritsz., Heemraad
} van Wormer in 1550.
(*Lams*, 569).

Jan Willemsz., Schout in Wormer en Jhisp in 1555.

Jan Gerritsz.,
Symen Pietersz.,
Cornelis Willemsz.,
Cornelis Baertsz.,
} Schepenen en Raden in 1555.

Garbrant Jansz.,
Jan Pietersz.,
} Inwoners in 1555.
(*Lams*, 577).

Cornelis Willemsz.,
Cornelis Barentsz.,
} Waarschappen van Wormer en Jisp in 1560.
(*Lams*, 382).

Pieter Hendricksz., Waerschap
Wybrant Cornelisz.,
Jan Loots,
} Schepenen
} van Wormer in 1566.

Egge Pietersz.,
Jan Dircksz. Tickel,
Claes Aepersz.,
Jan de Hoogh,
Jan Gerritsz.,
Jan van Sanen,
Symon Pietersz. Meis,
Jacob Jacobsz.,
} Inwoners van Wormer. Den 11 September 1565 door den Baljuw van Kennemerland gekozen tot Vroedschappen en Raden hunner plaats.
(*Lams*, 560).

Pieter Hendricksz.,
Pouwels Reyersz.,
} Waarschappen van Wormer en Jisp in 1567.

Claes Joosten,
Hendrick Claesz.,
} Bueren van Wormer in 1567.
(1) (*Lams*, 412—415).

(*Wordt vervolgd*).

(1) Zie voor 1574—1576 de mededeelingen onder deze jaren onder rubriek Jisp.

Schepenen van Huissen

MEDEGEDEELD DOOR

Dr. J. S. VAN VEEN.

In het depôt der Rijksarchieven in Gelderland bevindt zich een, in 1584 aangelegd, cartularium van het in 1448 gestichte en in 1812 opgeheven Zusterhuis of St. Elisabethsklooster te Huissen. Uit de daarin voorkomende afschriften van schepenacten zijn door mij de namen der schepenen geëxcerpeerd en chronologisch geordend. Ofschoon de lijst uit den aard der zaak niet volledig is, brengt ze ons toch in kennis met een aantal geslachten die van de veertiende tot de zestiende eeuw den schepenstoel te Huissen bekleed hebben.

Hier en daar trof ik richters van Huissen aan, wier namen ik ter wille van de volledigheid hierachter tevens mededeel.

1330. Bruno Vischer.
Everhard ex Insula (uiter Weerde).
1338. Henrick uten Hove.
Henricus Thome (Thomassen).
1342. Wyer Jacobss.
Henrick Heucke.
Johannes Butkini.
1345. Jacobus de Palude.
Gerardus Gerardi Hector.
1349. Tilemannus Ghysekini.
Gerhardus Gerhardi Hector.
Cesarius Mychteldis.
1350. Johannes Butkini.
Gerardus Hector.
Wilhelmus Wolteri.
1351. Bernardus Rodolfi.
Gerardus Hector.
1359. Diederick van Huyssen, burgemeester.
1360. Everhard Koernken.
Goswinus Honger.
Johannes Wouteri ex Wada (uter Waden).
1365. Johannes Wolteri ex Wada, burgemeester.
Johan Stoppart.
Hector Reyneri.
1369. Goswinus Honger.
Marcelis Vriese.
1373. Goswinus Hongher.
Hermannus ex Insula.
1380. Hermannus ex Insula.
Herwicus Ector.
1399. Herman uter Werde.
Henrick Piec.
1401. Henrick Butken.
Henrick Roelofss.
1404. Herman uter Werde.

Henrick Piec (Pyeck).
1407. Johan Reinerss.
Evert Hove.
1409. Johan Reinerss.
Henrick die Zeelander.
1416. Henrick Butken.
Gerit van den Walle.
1417. Henrick die Zeelander.
Henrick Menne.
1419. Henrick die Zeelander.
Henrick Rolofss.
1422. Henrick Rolofssoen.
Gerit van Riswick.
Evert Hayck.
Beernt van Huessen.
1423. Gerit van Riswich.
Gerit van den Walle.
Derick die Smyt.
Willem Knoop.
1424. Henrick die Zeelander.
Gerit van Riswick.
Willem Knoep.
1428. Johan Bruynss.
Johan van Huesselingen.
1430. Henrick Menne.
Derick die Smyt.
1433. Henrick Masscap.
Reiner Hermanss.
1434. Henrick Masscap.
Reiner Hermanss.
1437. Arnt van der Weyden.
Herman ut den Werde.
1438. Derick Duymer.
Reiner Hermanss.
Johan Derickss.
Gossen die Vriese.
Henrick Masschap.
Johan van Aem.
Herman uit den Werde.
Arndt van der Weyden.
1439. Walraven van Gent.
Arndt van der Weyden.
Reiner Hermanss.
Herman uit den Werde.
1442. Berndt Bruynss.
Bernt Snyepert.
1445. Berndt Bruynss.
Jacob van der Lynden.
1446. Johan Derickss.
Bernt Snyepert.
Herman Butken.
1447. Herman uit den Werde.
Johan van Aem.

Henrick Masscap.
Henrick Lamaye.
Johan Dericksss.
1448. Henrick Lammaye.
Herman uit den Werde.
1449. Berndt Bruynss.
Berndt Snyepert.
Johan van Langeraeck.
Henrick Lammaey.
1450. Johan Dericksss.
Berndt Snyepert.
Bernt Bruynss.
Johan van Aem.
Johan van Langerack Gisbertss.
Arnt van Gesperden.
1451. Berndt Bruynss.
Berndt Snyepert.
Johan van Aemb.
Johan Dericksss.
Arnt van Gesperden.
1452. Berndt Bruynss.
Berndt Snyepert.
Arndt van Gesperden.
Johan Knoop.
1453. Berndt Bruynss.
Johan van Langeraeck.
1454. Berndt Bruynss.
Gerit van Rijswick.
Johan van Langerack Gisbertss.
1456. Bernt Bruynss.
Johan van Langeraeck Gijsbertss.
1457. Berndt Snyepert.
Gerit van Riswich.
Johan van Langeraeck.
1458. Berndt Snyepert.
Johan van Langeraeck.
Rotger die Vriese.
Johan Knoep.
Gerrit van Riswick.
Arnt van Gesperden.
1459. Berndt Snyepert.
Arnt van Gesperden.
1460. Berndt Snyepert.
Johan van Langerack Gisbertss.
1461. Berndt Snyepert.
Herman Wellenss gen. Snyepert.
Arnt Waetschert.
Rotgher die Vriese.
Johan Knoep.
Arnt van Gesperden.
1462. Johan van Langeraeck.
Herman Wellenssoen geh. Snyepert.
1463. Johan van Langhraick.

Berndt Snyepert.
1464. Herman Wellens gen. Snypertz.
Johan van Langeraeck.
1468. Herman Wellenss gen. Snippert.
Derick die Beyer.
Arnt van Gesperden.
Jan Knoep.
1469. Berndt Snyepertz.
Jan Knoep.
Arnt van Gesperden.
Derck die Beier.
1470. Johan van Langerack.
Johan Knoep.
1471. Willem van Halderen.
Johan Knoep.
Johan Haess.
Henrick Haverkamp.
1474. Maes van Rhijn.
Johan van Eymeren.
1477. Johan van Langeraeck.
Willem van der Wayen (1).
1479. Johan van Langeraeck.
Willem Verwey.
1482. Willem van Halderen.
Johan van Eymeren.
1483. Maes van Rhin.
Thonis ter Mait.
1485. Gobel Grijs.
Johan van Dolre.
1486. Willem van Halderen.
Henrick van Overschald.
Johan van Dolre.
1488. Gossen van Eelst.
Henrick van Overschald (2).
Thonis ter Maet.
Wilhelm van der Wey.
Gobel Grijs.
Wijer Masschap.
Henrick van Dolre.
1490. Maes van Rijn.
Henrick van Averschald.
1491. Maes van Rijn.
Willem van der Wey.
Lambert ter Heronhave.
Henrick van Dolre.
1492. Willem van der Wey.
Thonis ter Mait.
1494. Herman Snypert.

(1) Waarschijnlijk dezelfde persoon, die later Verwey en van der Wey genoemd wordt. De namen beginnende met *Ver* zijn uit *Van der* samengetrokken. Zoo wordt b.v. in één brief zekere Steven van der Heyden ook wel Verheyen genoemd.
(2) In een acte van 1468 heet hij Henrick Toverschald.

Thoenis ter Maet.
Johan van Dolre.
Henrick van Overschald.
1500. Henrick Haverkamp.
Maes van Rhijn.
1505. Segewalt ter Herenhave.
Jorien van Halderen.
1509. Henrick van Oeverschald.
Jorien van Halderen.
1510. Henrick van Oeverschald.
Jorien van Halderen.
1521. Segewalt ter Herenhave.
Jorien van Halderen.
Johan van Halderen.
Derick Smalevelt.
Arndt Everwin.
Derick van Els.
Peter Bellert.
1523. Derick Smalevelt, burgemeester.
Segewalt ter Herenhave.
Arnt Everwin.
Jorien van Halderen.
Johan van Halderen.
1532. Zegewalt ten Herenhave.
Harman Snyppert.
1539. Segewalt ter Herenhave.
Arnt Everwin.
1550. Peter Bellert, burgemeester.
Arnt Everwin.
Frerick Vogel.
Derck Smalevelt.
1562. Henrick Porr.
Gisbert van Will.
1566. Henrick Porr.
Gossen die Kordt.
1571. Derck Boemert.
Johan van Westrick.
1572. Arndt Wusthoff, burgemeester.
Gossen die Kordt.
Johan van Westrick.
1577. Henrick van Smalevelt.
Henrick van Floeten.
1624. Arnoldt van Will.
Johan Kanis.

RICHTERS.

1330. Herman Utenhove.
1338. Wyerus de Beynhem.
1342. Everhard van Hummen.
1350. Goswinus de Horst.
1351. Derick van Hussen.
1373. Johan Stoppart.
1423. Johan de Vriese.

1447, 1453. Derick Rosennouwe, bastaard.
1488, 1521, 1523. Willem van Halderen.
1577. Thonis van Sevenar.

Geslachtlijst van de familie Couvée.

(*Vervolg*).

XIII.

Jacobus *Couvée* (zoon van XI), geboren te Leiden 8 Juni 1800, gestorven te Oegstgeest 16 Augustus 1818.

Hij was eerst lid van de firma „J. Couvée Sr. en Zoon", en kocht na de opheffing van de fabriek den tuin „Zomerzorg" (1) bij het station, welke hij exploiteerde terwijl hij te Oegstgeest woonde.

Hij huwde met Jacoba Johanna *Venker*, geboren te Leiden 5 Maart 1802, zuster van Pieter bovengenoemd. Dochter:

Dina Elisabeth, geboren te Leiden 27 November 1835, overleed aldaar 20 November 1857. Zij huwde aldaar 8 Juni 1854 met Karel *van Vollenhoven* (2), geboren te Rotterdam 17 December 1825, zoon van Gerrit *van Vollenhoven*, amanuensis ten stadhuize, en van Catharina *Miller* (3). Hij hertrouwde te Bethlehem (voorheen Oranje-Vrij-Staat) met Hester *Potgieter Hous*. Uit het eerste huwelijk een dochter: Jacqueline *van Vollenhoven*. Zie onder XXVIII.

XIV.

Abraham *Couvée* (zoon van XI), geb. te Leiden 23 Juni 1806, aldaar overleden 8 September 1886.

Olieslager te Leiden.

Huwde te Leiden 20 Juni 1830 met Elisabeth Jacomina *van Buuren*, geb. aldaar 27 November 1805, aldaar overleden 12 Mei 1873, lidmaat van de Waalsche Gemeente, dochter van Abraham *van Buuren*, lederhandelaar te Leiden (4), en van Elisabeth *van Pelt* (5),

(1) „Piet Paaltjes" doelt op de concerten en op den grooten goudvisschenvijver in dezen tuin in zijn vers „Drie studentjes" in „Snikken en Grimlachjes" (Schiedam 1867).

(2) Wapen der familie *van Vollenhoven*: gedeeld: 1 in blauw een zesp. zilveren ster; 2 in goud een rood hert, klimmend tegen een groenen boom, komende uit de verdeelingslijn, alles op groen terras. Wrong: blauw en zilver. Helmt.: de ster tusschen eene blauwe vlucht. Schildhouders: twee aanziende roode herten, met blauwen halsband, geboord met zilver. Devies: „Semper Fidelis". Zie de genealogie in het „Wapenboek" van A. A. Vorsterman van Oyen, waar Gerrit *van Vollenhoven* ten onrechte als coelibatair genoemd staat, en mijne verbetering en aanvulling in de „Ned. Leeuw" 1895 blz. 31. Gerrit *v. V.* was zoon van Cornelis, lid van den gemeenteraad en burgemeester van Rotterdam, lid van de Kamer van Koophandel aldaar en van de Prov. Staten van Zuid-Holland, en van Johanna *Bosch*.

(3) Dochter van Frans *Miller* en van Aaltje *Schutte*.

(4) Weduwnaar van Johanna *Lardinois*.

(5) In mijn bezit is een keurige damesbreloque van goud aan een gouden haak, verlovingsgeschenk van Abraham *van Buuren* aan Elisabeth *van Pelt*. Zij vertoont aan de voorzijde een altaar, waarop twee met een pijl doorschoten harten, en

kleindochter van Jan *Van Buuren*, lederhandelaar te Leiden (1), en van Elisabeth *Douw* (2), van Pieter *van Pelt* (3) en van Jacomina *van Houten*.

Kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Jacobus, geboren 30 April 1831, volgt XXIV.

b. Abraham, geboren 23 Januari 1833, volgt XXV.

c. Pieter Johannes, geboren 29 October 1835, volgt XXVI.

d. Maria Jacoba, geboren 23 December 1837, gestorven te Zeist 14 April 1900, lidmaat der Waalsche Gemeente te Leiden, overgeschreven bij de Ned. Herv. Gem. te Zeist, huwde te Leiden 24 Juni 1867 met Albertus Jacob *de Bruyn* (4), geboren te Breukelen 18 October 1839, koopman te Zeist, eigenaar tot 1900 (eerst met zijnen zwager de Waal Malefijt) van de zeepziederij „de Balans" te Zeist. („Gebr. van der Veer en Klooster"), ouderling en kerkvoogd der Ned. Herv. Gem., commissaris van de spaarbank, zetter der directe belastingen, zoon van Hessel Gijsbert *de Bruyn*, tabaksfabrikant te Breukelen, en van Cornelia Martina *van Eyk* (1). Zij hebben vier kinderen (2).

e. Elisabeth Jacomina, geboren 25 Juni 1840, lidmaat der Waalsche Gemeente te Leiden, overgeschreven bij de Ned. Herv. Gem. te Apeldoorn, huwde te Leiden 8 October 1863 met Leendert *Schouten* (3),

opschrift: E. v. P. Daarnaast een boom enz., alles van haar gemaakt. Aan de achterzijde ziet men een haarlok, bijeengehouden door een gouden bandje, en de letters A. v. B. in cartouche.

(1) Ondertr. te Leiden 22 Januari 1768. Get.: zijn vader en hare zuster Engeltje *Douw*, en Rachel *van der Geert*, haar aangehuwde nicht. Zij was weduwe van Adrianus *Gravel*. Hij was zoon van Jan *van Buuren*, dekenwever (uit Dirk *van Buuren*, lakenperser, en Elisabeth *Tijckenburgh*) en van Helena *van der Horst* (wier moeder: Anna *den Ouden*). Hij hertrouwt 2 Juli 1793 met Catharina *Cordie*.

(2) Gedoopt te Leiden 22 Mei 1737 als dochter van Jan *Douw* en van Sara *Maas*.

Rijckhuysen noemt op zijn „Wapenkaart" der Veertigen:

Mr. Jan Pieterszn. *Douw*, 1617 zegelende: in zilver drie groene klaverbladen.

Van de familie *Douw* te Leiden is mij bekend:

Arent *Dou*; zoon:

Pieter *Dou*, kuiper, huwde Dieuwertje Hermansdr.; zoon:

Jan *Dou*, geb. 1570 à '74, landmeter van Rijnland 1597, notaris te Leiden 1618—35, waarschijnlijk dezelfde als bovengenoemde veertigraad, huwde Marijtje Louisdr., uit Segwaart; zoon:

Jan *Dou*, geboren 1615, landmeter van Rijnland 1635—'82, notaris te Leiden 1637—'82, huwde Eva Louisdr. *Sitteen*; zoon:

Johannes *Dou*, geboren 1642, gestorven 1690, landmeter van Rijnland; zoon:

Mr. Jacob *Douw*, geb. 1672, huwde Susanna *Coone*, welke hertrouwde te Lent 1695 Laurens *van Buren* (gestorven 16 Augustus 1704).

(3) Ondertrouwde te Leiden 30 Juni 1768. Getuigen: zijne moeder Maria *Leeflang*, en hare moeder Maria *Densel*.

(4) Wapen der familie *de Bruyn* (schepenfamilie te Kockengen): een springend paard op terras; helmteeken: het paard uitkomend, blijkens het groot zegel van „Dirk *de Bruyn* Mz." in bezit van den heer de Bruyn te Velp. Deze Dirk was zoon van Martinus *de Bruyn*, schepen van Kockengen en Spengen, kaashandelaar en eigenaar van vele huizen en pakhuizen (blijkens acte van boedelverdeeling), en van Elizabeth *Korst*. Een andere zoon van Martinus was Jan Wouter, kaashandelaar te Kockengen (vader van Hessel Gijsbert), gehuwd met Wilhelmina *Romeyn*. Deze laatste, uit eene schepenfamilie te Barneveld, voerde (o.a. volgens cachet bij den heer A. J. de Bruyn te Zeist): drie ankerkruizen (2 en 1); helmteeken: een ankerkruis tusschen eene vlucht. Zie ook de tabel (met kleurloos wapen) van C. F. N. *Romeyn*, directeur van het postkantoor te Oldenzaal, in de „Kwartierstaten" van 1887—1891.

(1) Wapen der familie *van Eyk*: in groen drie vallende gouden eikels. Geen helmteeken (blijkens cachet bij den heer A. J. de Bruyn te Zeist). Cornelia Martina was dochter van Willem *van Eyk*, koopman te Mijdrecht, en van Hendrica Maria *van Lutsenburg* (voerende: doorsneden: 1 in zilver twee roode lussen, 2 in goud een roode schaaktoren). Zie de geslachtslijst van laatstgenoemde familie door A. J. E. van der Crab in de „Ned. Leeuw" 1896, no. 6, mijne aanvulling 1897 no. 3, en de aanvulling van W. M. C. Regt in 1899, no. 7.

(2) Kinderen van A. J. *de Bruijn*, allen te Zeist geboren:

1. Elisabeth Cornelia, geboren 9 Mei 1868.

2. Maria Jacoba, geboren 3 Juli 1869, huwde te Zeist 11 Februari 1898 met Anthonie Hendrik *van Dehn* (voerende: in goud een zwarte kookketel, in 't schildhoofd vergezeld van drie zespuntige zilveren sterren. Helmt.: een ster uit het schild. Dekkl.: goud en zwart), geboren te Hommerts 17 Februari 1867, zoon van Hendrik *van Dehn* en van Hendrina *Knippenberg*.

Kinderen, te Soest geboren:

a. Antonie Hendrik, geboren 27 November 1898.

b. Maria Jacoba, geboren 8 October 1899.

c. Hendrik, geboren 1 Juli 1901, gestorven 12 Augustus d.a.v. te Zeist.

d. Hendrik, geboren 1 Juli 1902.

3. Albertha Jacoba, geboren 29 Juli 1871, huwde te Zeist 24 April 1902 met Anton Stephanus *Klüsener*, hoofd der Christ. School te Rhoon, geboren te Nijmegen 13 Januari 1839, zoon van Peter August Anton *Klüsener* (geboren te Dürchenbusch), lederhandelaar, en van Hermina *Krappenberg*.

4. Abraham Hessel Gijsbert, geboren 18 Augustus 1876.

(3) Wapen mijner familie: in goud een zwarte drietand, rechtop staande en van weerhaken voorzien. Helmteeken: eene vlucht van rood (herald. rechts) en groen (links). Dekkleed.: rechts zilver en rood, links zilver en groen. Dit wapen stond voorheen met het onderschrift „*Schouten*" in het middelste koorraam te Almkerk met die van andere schepenfamilies. In 1824 werden de beschilderde ramen door gewone vervangen en in een loods gezet, welke twee jaar later bij den eersten grooten brand van Almkerk verbrand is. Vóór dien tijd was er eene teekening van genomen, welke, evenals een oud zilveren cachet, in mijn bezit is. Zie over deze ramen mijne mededeelingen in „Taxendria" I bl. 190 en verder in het „Tijdschrift voor Noordbr. Gesch. Taal en Letterk." II bl. 60, 64. De geslachtslijst begint met Jan *Schouten*, die ± 1580 geboren is, waarschijnlijk te Almkerk, althans zijn zoon Cuyndert was er grondeigenaar en heemraad.

Van mijn vader bestaat een gelithogr. portret uit 1855, hem voorstellende in het oude preekcostuum (door L. de Koning), en een dito in toga, 1874 (uitgave Emrik en Binger te Rotterdam).

Zijne 16 kwartieren zijn, van links naar rechts gelezen:

geboren te Dordrecht 1 Januari 1828, predikant in de Ned. Herv. Kerk, en wel te Koudekerke 1854, Vianen 1857, Veenendaal 1862, Apeldoorn en het Loo 1863, Harderwijk 1867, Rotterdam 1873, Utrecht 1879, lid van de classicale besturen van Harderwijk en van Utrecht praetor van den ring Utrecht. Op 1 Januari 1895 werd hij emeritus verklaard, werd in April d.a.v. verkozen tot notabel, en in Januari 1896 tot lid van het Kiescollege. In 1889 werd hij benoemd tot lid van de „Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis" en in 1890 van het „Historisch Genootschap". Hij is oprichter en eigenaar van het Bijbelsch Museum, gewoonlijk, naar het voornaamste stuk, „de Tabernakel" genoemd. Zie hierover mijn „Catalogus" (Utrecht 1901, 3e druk, niet in den handel). Behalve eenige leerredenen en brochures, samen twee-en-twintig stuks, zag van hem het licht: „De Tabernakel, Gods Heiligdom bij Israël" (Utrecht 1888, XXI + 433 bladz. kwarto, met platen), waarvan een pracht-, een gewone en eene volksuitgave in den handel kwamen. Zijne ouders waren Huibert *Schouten*, (1) reeder, groot-handelaar in meekrap en oliezaad en olieslager („H. en L. Schouten en Cie"), Meester in de Vrijmetselaarsorde, Eerelid van het Zeemanscollege en lid van het Kiescollege der Ned. Herv. Gem. te Dordrecht, en Johanna *van Efferen* (2). Zij hebben vijf kinderen (3).

Schouten, *Backer*, *de Feyter*, *van Krimpen*, *Selie*, *N. N*, *Nielen*, *N. N.*, *van Efferen*, *Vernel*, *van den Bosch*, *Wittingh*, *Arent*, *Boshoven*, *Joos*, *den Broeder*.

(1) Zie zijne ouders onder XXVII in eene noot. Hij werd geboren te Dordrecht 3 Februari 1795.

(2) Zij was geboren te Dordrecht 25 April 1796 als dr. van Arie *van Efferen*, koopman aldaar, en van Adriana *Arent*. Laatstgenoemde familie is afkomstig uit Breda en voerde, volgens een oud zilveren cachet (in mijn bezit): in zilver (?) een zwarte (?) winkelhaak, met de opening naar (herald.) rechts. Helmteeken: een hamer (rechts) en een bijl (links), beide naar links gewend. Adriana *Arent* was dochter van Cornelis, ontvanger te Puttershoek, en van Johanna *Joos*. Deze laatste was dochter van Bonaventura Maximilianus *Joos*, geboren te Brugge 10 December 1690 (ongetwijfeld uit de brugsche regeeringsfamilie *Joos*, die ook geestelijken opleverde), zoon van Jean *Joos* en van Isabelle *Hanno*, eerst Franciscaan, daarna protestantsch geworden en chirurgijn te Dordrecht, en van Johanna *den Broeder*. Rietstaps „Armorial," 2e druk, noemt eene hollandsche familie *van Efferden*: in goud drie loopende roode hazewindhonden boven elkander, welke beschrijving gevonden werd in een handschrift, dat tot de geneal. verzameling Heemskerk behoorde. Aangezien geen genealoog deze familie kent, is hier vermoedelijk bedoeld: *van Efferen* (Dordrecht).

(3) Hunne kinderen zijn:

1. Hubertus Johannes, geboren te Apeldoorn 16 Januari 1865, pred. bij de Ned. Herv. Gem. te Ommeren, assessor van het Cl. Bestuur van Tiel, vice-scriba en quaestor van den ring Ingen, secretaris van de „Ned. Hulpvereen. van het Oeuvre des prêtres convertis," bestuurslid van de „Oudheidskamer van Tiel en Omstreken," redacteur van het Tijdschrift „Marnix, Protestantsche stemmen,"

2. Elisabeth Adriana, geboren te Apeldoorn 21 Juli 1867.

3. Mr. Abraham Egarius, geboren te Harderwijk 9 Maart 1869, advocaat en procureur bij den Hoogen Raad te 's Gravenhage, secretaris van het college van Kerkvoogden en diaken der Ned. Herv. Gem., secretaris van de afd. 's Gravenhage van het Ned. Bijbelgenootschap, enz. Huwde te Utrecht 12 November 1896 met Jonkvrouw Emilie Maria Wilhelmina *van Breugel* (voerende: in rood drie zilveren molenijzers. Gekroonde helm. Helmteeken: een hazewind van natuurlijke kleur, gehalsband met een gouden kroon en zittende tusschen eene vlucht van rood en zilver. Dekkl.: rood en zilver. Devies: In Trinitate Fortitudo), geboren 's Gravenhage 29 April 1872, dr. van Jhr. Franciscus Wilhelmus Josephus *van Breugel* en van Jonkvr. Emilie Louise *Versluys*.

Twee kinderen, beiden geboren te 's Gravenhage:

a. Louise Emilie, geboren 14 April 1898.

b. Elisabeth Jacoba, geboren 17 April 1902.

4. Johanna Jacoba, geboren te Harderwijk 14 Januari 1872, huwde te Utrecht 16 September 1897 met Wilhelm Friedrich *Smits* (voerende: doorsneden: a. in goud een zwart (?) molenrad, oprijzende uit de deellijn, b. gefaasd van goud en ? van zes stukken, het goud beladen met een kronkelende paling. Helmteeken: 2 oliphantstrompen van (?), geboren te Woerden 25 December 1872, handelaar in fourageartikelen te Breukelen, zoon van Wilhelm Friedrich *Smits*, Jur. Cand., burgemeester van Jutfaas, en van Antoinette *van Leent*.

Dochter: Antoinette, geboren te Breukelen 25 Februari 1901.

5. Dr. Samuel Leonardus, geboren te Rotterdam 21 Augustus 1874, Leeraar in de Nat.-Hist. vakken aan het Chr. Gymn. te Utrecht. Hij was eerst assistent in de Botanie aan de Rijksuniv. te Utrecht en promoveerde op eene door hem zelf gevonden methode tot het maken van reinculturen, uitgaande van één onder het microscoop geïsoleerde cel. In 1901 werkte hij, daartoe in staat gesteld door het „Buitenzorg-fonds", gedurende 4 maanden aan 's Rijks Plantentuin te Buitenzorg. Huwde te Utrecht 13 Juni 1901 met Anna Elisabeth *Hulsman* (voerende: gevierendeeld, 1 en 4 een staande leeuw, 2 en 3 drie (2 en 1) lelies; het schild gedekt door een bladerkroon), geboren te Randwijk 29 April 1875, dochter van Gerrit Jan *Hulsman*, laatst pred. bij de Ned. Herv. Gem. te Randwijk, en van Anna Elisabeth *Krenning*.

f. Johanna Sophia, geboren 19 October 1843, huwde te Leiden 28 Augustus 1847 met Johannes Alexander Gerard *van Dobben* (1), geboren te Haarlem 24 October

---

(1) In de „Bijdragen en Mededeelingen van het „Historisch Genootschap" 1901 komt voor: „Het oude Register van Graaf Florens", medegedeeld door Mr. S. Muller Hz. Dit meldt in 1282: Gerijt *van der Dobbe* l(een). In Nvenvene (= Nieuwveen) Gerart *van der Dobbe* vii morghen (add. supra lineam ii lb ende hine geuet gine smaltiende." In een noot staat: „De kaart van Rijnland meldt nog in de 18e eeuw Dobbens hoff onder Nieuwveen bij de Utrechtste grens. Het geslacht heet vermoedelijk naar de Dobbe, een watering, die het Hollandsche ambacht Uyterbuurt ten oosten van Colslaghen scheidde van het Bloclant in de Proosdy van St. Jan." In „Arnold Hoogvliets Mengeldichten" (Delft 1738) komt bl. 300 voor een „Echtzang voor den Heere Gerrit *van Brakel* en mejuffrouw Lidia *van Dobben*" 1731. Frans Willemzn. *van Dobben*, geboren 1539 te Leiden, ridder van St. Jan en pastoor van Heemskerk 1556—'76, ging over tot de leer der Hervorming en werd 22 November

1847, boekhandelaar te Rotterdam („Gebroeders Hendriksen"), zoon van Johannes Frederik *van Dobben*, boekhandelaar te Haarlem, en van Catharina *de Koning* (1). Zij hebben vier zoons (2).

g. Frederika Wilhelmina Sophia, geboren 6 November 1848, huwde te Leiden 15 November 1877 met Jan Hendrik *de Waal Malefijt* (3), geboren te Overveen 31 Januari 1852. In 1876 vestigde hij zich te

1577 ingeschreven als Theol. Stud. te Leiden. Hij werd pred. te Hoogmade en leefde daar nog in 1608. (Zie A. N. F. 1902 blz. 358). Op de auctie Alb. Thijm was onder No. 2420 een stuk, volgens hetwelk op 20 Jan. 1605 Willem ***van Dobben*** Pietersz. te Leiden huwde met Annetje Jacobsdr., wedr. Dirk Maartenszn. Op 10 November 1646 wordt een graf in de Kloosterkerk te 's Gravenhage geboekt op naam van Willem ***van der Werve***, advocaat voor het Hof van Holland, in kwaliteit van echtgenoot van Johanna ***van Dobbe***. Elisabeth ***van Dobben*** huwde Pieter ***de Lange***, zoon van Mr. Adriaan en van Sophie ***van Walenburg***. Hij was uit eene leidsche regeeringsfamilie. In 1670 komt voor onder de lijfrenten van Kampen „Hendrick ***van Dobben*** ten lijve van sijn soon Henr. ***van Dobben*** de jonge, oud 7 jaeren, daer moeder off is Elisabeth ***Blanckerts*** f 250." (Zie A. N. F. II). Tot de familie van den verdediger van Leiden behoort Maartje ***van de(r) Werff***, geboren 19 Juni 1639, huwde Willem ***van Dobben***. Te Berkel en Rodenrijs huwde 25 Februari 1652 na vertoonde attestatie van Hillegersberg, Willem Corneliszn. ***van Dobben***, jm. van Kamerik, laatst wonende te Bergschenhoek, nu te Berkel, met Sara Cornelisdr. j.d. te Berkel. Mr. C. S. ***van Dobben de Bruyn***, burgemeester van Hazerwoude en lid der Prov. St. van Z.H., is uit bovengenoemde familie ***de Bruyn***.

(1) Deze familie heeft langen tijd de fabriek van het „Medicamentum gratia probatum" (Haarl. Olie) bezeten, welke fabriek gebouwd was in 1698 door een der voorvaders, ***Claas Tilly***, over wiens familie der tweede serie (1887—92) der „Kwartierstaten" inlichting geeft.

(2) Zoons van J. A. G. ***van Dobben***, allen te Rotterdam geboren:

a. Johannes Frederik, geboren 3 September 1874, Pred. bij de Ned. Herv. Gem. te Niehove 1899, te Weidum 1901, huwde te Oldehove 26 September 1902 met Annechien ***Folmer***, geboren aldaar 30 November 1883, wonende op den huize Frytuma, dochter van Willem Hilbrand en van Ellegonda ***Schuiringa***.

b. Marinus Jacobus, geboren 15 Juni 1876, inspecteur van politie te Amsterdam.

c. Johannes Alexander Gerard, geboren 27 Mei 1877, klerk op een machinefabriek te Amsterdam.

d. Frederik Karel Albert, geboren 8 December 1878, klerk bij eene handelsfirma te Amsterdam.

(3) Wapen: gevierendeeld: 1 en 4 in zilver een vliegende visch (malefijt) van natuurlijke kleur, waaronder een merk bestaande uit twee zwarte (?) schuingekruiste stokken, die in tulpkelkjes eindigen; 2 en 3 in blauw een zilveren onthoofde leeuw, uit wiens hals bloedstralen springen, rechts boven vergezeld van eene gouden roos (*de Waal*). Zie over de familie *de Waal*: De wapens van de Magistraten van Amsterdam sedert 1306 tot 1672" door Mr. P. A. J. van den Brandeler ('s Gravenhage 1890). In „Geschiedenissen der vereenigde Nederlanden voor de vaderlandsche Jeugd" Amst. 1794 (22 dl. 12mo) komt in dl. 13 bl. 13/14 de reis voor van prins Willem V met den hertog van Wolffenbuttel, die te Overveen de garenbleekerij van den heer *Malefijt* bezocht.

Zeist, was daar mede-eigenaar van bovengenoemde zeep ziederij, lid van den Gemeenteraad, bestuurslid van de Antirevolutionaire Kiesvereeniging en sinds 1886 ouderling van de „Gereformeerde Kerk in Doleantie", later „Gereformeerde Kerk". In April 1890 werd hij benoemd tot burgemeester, en daarna ook tot secretaris, van Westbroek en van Achttienhoven en vestigde zich te Westbroek, waar hij verkozen werd tot schout, secretaris en penningmeester van het waterschap „Het Huis te Hart", en tot president en later ook tot secr.-penningmr. van de Veenderijen „Westbroek" en „Achttienhoven-Gagelpolder." In Augustus 1892 werd hij gekozen tot lid van de Provinciale Staten van Utrecht voor het district Breukelen, en in Juni 1897 voor hetzelfde district tot lid van de Tweede Kamer der St. Generaal. Hij werd herkozen in 1901, en werd in 1902 benoemd tot lid van het College van Bijstand, bedoeld in art. 35 der Woningwet. In 1900 en 1901 was hij hoofdredacteur van „De Oranjevaan," daarna achtereenvolgens van „Het Sticht" en van „De Vechtbode" en thans van „De Stichtsche Courant." Zijne ouders waren Johannes Jacobus *de Waal Malefijt* (1), aannemer te Overveen, ouderling der Ned. Herv. Gem. te Bloemendaal, en Louise Wilhelmina *Retel* (oorspr. *Rhétel*) (2). Zij hebben drie kinderen (3).

i. Jan Jacobus, geboren 4 December 1848, volgt XXVII.

j. Marinus Jacobus, geboren 9 Januari 1851, volgt XXVIII.

(1) Geboren aldaar als zoon van Antonie ***de Waal Malefijt***, aannemer aldaar, uit Johannes, eerst maire van Tetterode, daarna burgemeester van Bloemendaal (veranderde naam van die gemeente), en Geertruida ***Storm***, en van Maria Geertruida ***Groenewoud***.

(2) Dochter van Hendrik ***Retel*** (uit Jan ***Retel*** en Maria ***Filippo***) en van Maria ***van Omburg*** (uit Hermanus ***van Omburg*** en Catharina ***de Vos***).

Wapen der familie ***Retel*** of ***Rhétel***: doorsneden: a. in goud drie roode ringen naast elkander, b. in rood drie palen van vair; over alles heen een zilveren band, beladen met een roode vos. Helmteeken: de vos uitkomend. Dekkleed.: zilver en goud. De overlevering zegt, dat deze familie, evenals anderen, die drie palen van vair in de onderste schildhelft voeren, spruit uit het huis ***Châtillon*** (verhoogd tot hertogen en pairs van Frankrijk in 1736). Aangezien ***Rhetel*** een graafschap was, dat aan dit geslacht toebehoorde, is het waarschijnlijker, dat wij hier te doen hebben met een familie, die door erfelijke ambten aan het huis Châtillon verbonden was.

(3) Kinderen van J. H. ***de Waal Malefijt***, allen te Zeist geboren:

a. Johannes Jacobus, 20 Juni 1879, cand. in de Rechten aan de V. U. en aan de Gem. Univ. te Amsterdam.

b. Louise Wilhelmina, geboren 17 Augustus 1881.

c. Elisabeth Jacomina, geboren 23 September 1885.

XV.

Pieter Johannes *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 12 October 1814, gestorven aldaar 1 Juli 1865.

Eigenaar eener manufactuurververij.

Huwde te Dordrecht in 1835 met Adriana Alida *Lipjes*, geboren aldaar 15 Juni 1814, gestorven te Leiden 11 Maart 1891, dochter van Arie *Lipjes*, administrateur der domeinen, en van Sara *van den Engh*, kleindochter van Johannes *Lipjes* en van Adriana Alida *Hardtham*, van Pieter *van den Engh* en van Wilhelmina *van Scheers* (1).

Kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Johanna Geertruida, geboren 3 Juni 1835.

b. Sara, tweeling met de voorgaande, huwde te Leiden 9 Juni 1875 met Martinus Johannes *Scheffer*, geboren te Middelburg 13 October 1831, rijksambtenaar te Leiden, weduwnaar met kinderen van Philippine Henriette *Lardé*, zoon van Johannes Martinus *Scheffer*, tweeden luitenant-adjudant bij de Infanterie, en van Maria Johanna *Scheffers*. Zij hadden kinderen.

c. Maria Boudina, geboren 29 Augustus 1836, overleden te Leiden 3 Juni 1892.

d. Elisabeth Catharina Johanna, geboren 28 Juni 1838.

e. Wilhelmina Hendrika Johanna, geboren 3 April 1839, huwde te Leiden 26 October 1868 met Hendrik Matthijs *Schreuder*, geboren aldaar 20 October 1822, boekbinder, wedr. van Antonia Henriette *Siems*, zoon van Jan *Schreuder* en van Margaretha *Landa*. Hebben kinderen.

f. Arie, geboren 20 Augustus 1840, huwde en had nakomelingen, naar welke vergeefs geïnformeerd is.

g. Matthijs, geboren 15 December 1843.

h. Pieter Adrianus, geboren 18 November 1845, huwde en had nakomelingen, naar welke vergeefs geïnformeerd is.

i. Nicolaas, geboren 23 Juli 1849.

j. Catharina Elizabeth Johanna, geboren 7 October 1855.

XVI.

Dirk Jacobus *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 13 Mei 1818, gestorven te Arnhem 28 Juli 1888.

Boekhandelaar en uitgever te Leiden.

Huwde te Amersfoort 7 Augustus 1843 met Jannetje *Siddré*, geboren aldaar 14 Januari 1817, dochter van Bernardus *Siddré*, eigenaar eener steenhouwerij, en van Judith *Apeldoorn* (2), kleindochter van Antonie *Siddré* (1), en van Jannetje *Pul* (2), van Lambertus *Apeldoorn* (3), eigenaar eener leerlooierij, en van Margaretha *van Rookhuyzen* (4).

Kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Johanna Geertruida, geboren 24 December 1844, huwde te Arnhem 30 November 1870 met Bartelt *Blankenberg*, geboren te Amersfoort 29 September 1842, boekhandelaar en uitgever te Leiden, zoon van Jan *Blankenberg*, boekhandelaar en uitgever te Amersfoort en van Helena *van Hensbergen* (5). Zij hebben drie kinderen (6).

b. Judith, geboren 30 Januari 1846, huwde te Arnhem 8 Mei 1872 met Marinus Antonie *Sipman* (7), geboren te Kerk-Avezaath 20 Juli 1847, lid van de redactie den „Arnhemmer", zoon van Elias Antonie *Sipman* (8), landeigenaar, en van Gerardina *Heuff* (9). Zij hebben twee kinderen (10).

---

(1) Geboren te Dordrecht als dochter van Jan ***van Scheers*** en van Sara ***Heynsberge***.

(2) Wapen van de nu uitgestorven familie *Apeldoorn*: gedeeld: a. (rechts) een ankerkruis, b. twee hermelijnstaartjes geplaatst en pal. Helmteeken: een mand met vuur.

(1) Zoon van Jan ***Siddré***, te Amersfoort, en van Aleida ***van Hoogbeterom***. De eerste vrouw van Jan ***Siddré*** was Alida *Methorst*, weduwe Pieter ***van Lokhorst***.

(2) Dochter van Bernardus ***Pul*** en van Margaretha ***van de Ruygeduist***.

Wapen der familie ***Pul***: in blauw drie zilveren schenkkannen. Helmt.: het meubel van 't schild. Dekkl.: blauw in zilver. Dit wapen vindt men ook op de kaart van den Slaperdijk in 1705, waarvan een exemplaar hangt in de vestibule van de academ. bibliotheek te Utrecht. Jacobus ***Pull*** was nl. „gecommitteerde" van den Slaperdijk.

(3) Zoon van Jan ***Apeldoorn*** en van Maria ***van Geelkerken***.

(4) Dochter van Hendrik ***van Rookhuyzen*** en van Anna Cornelia ***van Holsteyn*** (zie: „Wapenheraut" 3e Jaarg. blz. 219).

(5) Wapen van de uitgestorven familie ***van Hensbergen***, volgens cachet bij den heer E. v. Heek te Arnhem, (die het echter heeft verloren): een bergje, bestaande uit drie kleinere (1 en 2) en overtopt door iets, dat niet te onderscheiden is. Gekroonde helm. Helmt.: kop en hals van een paard. Schildhouders: (herald.) rechts een staand paard, halverwege van achter het schild te voorschijn komend, de kop aanziend, links een klimmend paard.

(6) Kinderen van ***B. Blankenberg***, allen te Leiden geboren:

a. Jan Dirk, geboren 13 Juni 1875, Med. Doctus.

b. Helena, geboren 24 Maart 1877, onderwijzeres.

c. Jannetje, geboren 14 Juni 1879.

(7) Wapen der familie ***Sipman***. gevierendeeld: 1 en 4 vol zilver, 2 en 3 in rood een zwarte wapenknecht. Helmt.: de wapenknecht, uitkomend.

(8) Zoon van Stoffel ***Sipman***, ontvanger der in- en uitgaande rechten te Opheusden, en van Luthera Cornelia ***Heuff***.

(9) Dochter van Gerrit ***Heuff***, landeigenaar te Avezaath, en van Maria ***van Versendaal***.

Zegel der familie ***Heuff*** uit 1586: een klimmende, gekroonde leeuw; kleuren onbekend. Zie de met 1462 aanvangende genealogie, samengesteld door J. A. Heuff Az. (Tiel 1891, familie-uitgave).

Kinderen van M. A. ***Sipman***:

a. Elise Antoinette, geboren te Arnhem 14 April 1873, huwde te Arnhem 12 Augustus 1897 met Gerrit Jan ***Thieme***, geboren aldaar 28 Juni 1872, directeur van de vennootschap, G. J. Thieme, boek-, courant- en steendrukkerij te Nijmegen (voerende: doorsneden: 1 in ? drie dooreengevlochten ringen, ge-

XVII.

Jacobus Mattheus *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 3 December 1821, overleden aldaar 30 Maart 1882.

Koopman te Leiden.

Huwde aldaar 25 Augustus 1852 met Suzanna Maria *Boucher*, geboren aldaar 28 December 1826, overleden te Haarlem 28 Januari 1900, dochter van Willem Andries *Boucher*, koopman te Leiden, en van Susanna *van der Niepoort*.

Zoon:

Willem Andries, geboren te Leiden, 12 Augustus 1867, volgt XXX.

Van Diepenbroeck.

In de protocollen des gerechts van de heerlijkheid Borkelo, 10 Mei 1626, vinden we:

Die edele, ehr-und voeldoegentrijcke Joffer Johanna van Scheuen wedue zal. Rotgeren van Diepenbroeck tot Tenckinck, Margareta Diepenbroeck met Johan Borckinck . . . haren togelatenen momber, voorts noch Johan Borckinck in qualité als volmachtiger van Anna Wilhelma van Diepenbroeck genant Corné(?) Con. Majest. Hopman binnen Grolle liggende, und Alheida Maria van Diepenbroeck, gelijck oock noch gemelte Borckinck als volmachtiger van den edelen und ervesten Gerart Georg van Diepenbroeck zum Kaldenhave, verkoopen aan Gerrit ten Rullie borger tot Bochelt . . . en Johan to Krabbenborch het erf en goett Wolterdinck . . . gelegen . . . in de buerschap Beltrum.

Verder op 6 November 1626 luidt het: Jof. Johanna van Scheuen, wed^e van zal. Rotger van Diepenbroeck tot Tenckinck, met hare drie dochters en zoon Gerhard Georg van Diepenbroeck zum Kaltenhave verkoopt aan den edelen Johan van Coverden tot Raen und Walfort en Froe Margarete van Linteloe eheluiden het erf en goed Geverdinck in de heerlijkheid Borkelo und buyrschap Beltrum gelegen.

Op 26 Mei 1627 vernemen we nog: Jof. Johanna van Scheuen wed^e zal. Rotger van Diepenbroeck tot Tenckinck sampt derselven kinderen . . . mit namen Johan Rudolph van Diepenbroeck heer des cloosters Vaerle (1), alnu overleden, Anna Wilhelma, Margarete

plaatst 2 en 1; 2 een sleutel van ?, geplaatst in de richting van een band. Helmt.: een ring), zoon van Gerrit Jan *Thieme*, boek-, courant- en steendrukker te Arnhem, en van Geertruida Johanna Henriette *van den Bergh*.

b. Dirk Jacobus, geboren te Arnhem 28 November 1874, ingenieur te Charlottenburg, Bakoe (Rusland), St. Petersburg en Breslau.

(1) Vaerle, Varlar, een Witheeren-klooster bij Coesfeldt in het ambt Horstmar.

Elisabethe und Alheida Maria und Gerart Georg van Diepenbroek zum Kaldenhave, verkoopt aan Albert Blominck en Mette zijne huysvrouw een stuk woest land, de Geverinck-wruchte, in Beltrum gelegen. — Vergel. Fahne, *Westphäl. Geschlechter*, (blz. 121).

I. H. Hofman.

Geslacht de Horion.

Horion is een dorp in de provincie Luik, distr. en arrond. Luik, gemeente *Horion-Hozémont*.

Het graaflijk geslacht de Horion spruit uit de oud-adellijke familie de Hemricourt, en is zeer bekend in de Landshistorie. Rietstap's Armorial geeft aan Hemricourt (in het land van Luik), in zilver een *St. Andrieskruis* van rood, beladen met een hartschildje van zilver, waarin een kruis van blauw. Er bijvoegend, dat dit het wapen was van Jacques de Hemricourt, schrijver van den „Miroir des Nobles de la Hesbaye". De Hemricourt de Ramioul in het land van Namen, (sedert 10 September 1745 graven) voert in rood een *rechterschuinbalk* (bande) van hermelijn; schildhouders; twee gouden leeuwen, geklauwd en getongd van rood. De Hemricourt graven van Grunne in het land van Namen en in Oostenrijk, 14 April 1717 graven, voeren daarentegen in rood een rechterschuinbalk van zilver; schildhouder, rechts een éénhoorn van zilver, links een grijpvogel van goud.

De Horion graven, voeren dit laatste wapen gebroken: in zilver een rechterschuinbalk van rood; schildhouders: twee zilveren leeuwen. De in 1826 in België als adellijk erkende de Horion's voeren hetzelfde wapen in deze kleuren, doch in het hoofd beladen met eene gouden ster; helmteeken: hoofd en hals van een éenhoorn van zilver.

Den 7 Februari 1773 als begijn te Hasselt geprofeste jonkvrouw Maria Helena Cornelia de Horion voerde ook ditzelfde wapen; doch in plaats van eene ster in 't hoofd, twee klaverbladeren, aan weerszijden van den balk één. Vergl. het Lofdicht, later.

In zijn „Traicté des Maisons nobles du Pays de Liége, publié par Stanislas Bormans et Eugène Poswick (Liége, Grandmont-Donders, 1870, en 8-vo) zegt Ernest de Rye, p. 97, dat de de Horion's, gesproten uit het huis de Hemricourt van den tak de Crénewy, oorspronklijk in goud een blauwen rechterschuinbalk voerden, en later hun tegenwoordig wapen hebben aangenomen, nml. dien balk van *rood* in een *zilveren veld* (de Horion Hemricourt), hetwelk het eigenlijk wapen is van de *Hemricourt-Crénewy* (1). De de Horion's hebben voor een gedeelte den toenaam van Moreau gedragen; vanhier die van Moreau in het graafschap Namen,

(1) Rietstap's Armorial (1875) geeft op *Crenewick* (tout-court), Pays de Liége: d'argent à la bande de gueules; Cri: Hemricourt.

voerend in zilver dien balk van zwart (Moreau de Horion). Zelfs vindt men, dat die van Pottiers ook hun oorsprong uit de Horion ontleenen; zij voeren een rechterschuinbalk van rood op versmalde dwarsbalken (burelles) van zilver en blauw. Bertrand de Horion, maire van Huy in 1618, voerde een rooden rechterschuinbalk over vijf burelles van blauw in zilver heen.

Aldus Ernest de Rye t. a. geh. pl. Rietstap's Armorial (1875), die eene menigte van den naam Moreau aangeeft, kent aan Moreau de Horion (Land van Luik) in goud een rechterschuinbalk van rood toe, met den wapenkreet: „Hemricourt", en aan Moreau in Cambresis, in blauw dien balk van zilver, beladen met drie hermelijnstaartjes van zwart. Hij geeft aan Pottier (niet Pottiers) in het Land van Doornik (Tournaisis) in blauw een gouden rad, verzeld van drie zilveren potten. Het wapen de Horion, op een militaire veldflesch (gourde) met acht handvatsels (anses) uit de 17de eeuw, ons toegezonden door Mr. le Docteur B. Bamps, te Hasselt, vertoont den rechterschuinbalk, anders niet. Met veel lofwerk. Omdat er de naam de Horion in voorkomt, geven wij uit de Rye's werk nog de twee navolgende citaten, waarin het gemis van jaartallen te betreuren valt.

Page 79. Rigaut de Beauriwe, advoué de Kemexhe, voerde gedwarsbalkt (1) van acht stukken, zilver en blauw, waaroverheen een roode leeuw, geklauwd, getongd en gekroond van goud; wapenkreet: „Donmartin". Hij had drie zonen en vier dochters; de oudste was Ameyl, die won Jean gezegd Cockereal, gehuwd met de dochter van Radoux (2) Surlet. Deze had twee zonen, n.l. Ameyl, advoué de Kemexhe, zonder mannelijke nazaten overleden, en Rigaut, ook zonder mannelijke nazaten; alsmede twee dochters: de oudste trouwde Jehan de Champs, uit Velroux, bij wien Collar, gehuwd met de dochter van Henry Coing, burger van Luik; Jean en Ameyl, zijne broeders, stierven zonder mannelijke nazaten; Renier en twee dochters: de eene trouwde met Thyri Rennewar de Montigny, vervolgens met Hustin del Chier, zonder mannelijk nakroost; de andere trad in den echt met *Lambert*, advoué de Fexhe, zoon van *Wilhem de Horion.*

En page 101—102. Wéry de Fontaines had drie zonen, ridders: 1º de oudste, heer Barnage de Fontaines de oude, won Barnage de jonge, en Godefroid, vermaard godgeleerde, kanunnik van St. Lambert te Luik en van Parijs; Barnage de jonge huwelijkte zijne dochter uit aan Jean de Chantemerle; zijn zoon werd

(1) ***Burelé.*** Eigenlijk, *fascé.* Want Rietstap's Handbk der Wapenkunde 1857, blz. 147 zegt, dat er meer dan *acht* stukken aanwezig moeten zijn, om *burelé* te heeten.

(2) De Armorial heeft Radou (Rodou) in het Land van Doornik, en Rodoux in het Land van Luik, met verschillende wapens.

gedood; 2º Otto de Hozémont verkreeg gezegde heerlijkheid (1) van zijn oom Wilhem de oude de Rouveroit, en won Jean, kastelein van Hozémont, vader van Jean en Gérard: *a.* Jean heer van Hozémont en van Chockin, liet twee dochters na: de oudste, vrouwe van Chockier, werd de gade van Jean Surlet (2); de andere, als echtgenoote van de Lens, in Ardenne, was de moeder van Lambert de Lens, heer van Grandchamps; — *b.* Gérard liet na Jean, echtgenoot der zuster van Badewin de Flémalle, bij wie eene dochter, getrouwd met Françoys d' Eymont, anders gezegd d' Aygremont. De oude advoué de Horion, broeder van Barnage en Otto straksgenoemd, had een zoon, die de sterkte (3) bouwde van le Pas-St.-Martin, bij Hozémont. Deze had een zoon, Jean, advoué de Horion, echtgenoot der dochter van den heer van Clermont, en vier dochters: de 1e was gehuwd met Lambert de Haultepenne, bij wien Lambert, Ernout en Wathier; de 2de won bij Nogier de St. Servais eene dochter die de gade werd van Badewin de Flémalle; de 3de getrouwd met Gille de Wihongne, had tot zoon Gilchons de Wihongne; de 4e was met Rogerée gehuwd.

Onder dit citaat, twee wapens, dat van Badewin de Flémalle: in zilver een zwart st. andrieskruis; en dat van zijne gade, *Isabelle de Horion* in 1330: in zilver drie (2, 1) roode harten.

Deze citaten uit den „Traicté des Maisons nobles du Pays de Liége, in Franschen tekst, benevens de afteekening der wapens, zijn mij hoogst welwillend verstrekt door den heer A. A. Valvekens, archivaris der bibliotheek van de abdij van Averbode.

Aº. 1256 sterft *Jacobus*, ridder.

Aº. 1403 wordt *Guillaume de Horion* uit den ridderstand met anderen naar Tongeren gezonden om vrede te sluiten met den Bisschop van Beieren (Guilielmus Horionius ex equestri ordine cum aliis Tungros mittitur pacis ineundae causa cum Bavaro episcopo etc. etc. vide Fiten, Historia Leod.: tom. 2 p. 160). De bisschoppen van Tongeren hadden reeds in de 8ste eeuw hun zetel uit Maastricht naar Luik verplaatst (Brockhaus, Real-Encycl. o. h. w. Lüttich).

Aº. 1407 *Jean de Horion* en zijn zoon *Guillaume* bieden dapperen wederstand aan de Luiksche opstandelingen, en worden door hem ter dood veroordeeld (ibid., p. 167).

Aº. 1408 *Herman de Horion* treedt op als wreker van den moord aan zijn vader en broeder gepleegd (ibid. p. 170).

(1) Fontaines? of Hozémont?

(2) De Armorial heeft Surlet de Chokier, baronnen in Brabant: in goud een St. Andrieskruis van rood.

(3) forteresse? Wordt een kasteel of slot bedoeld?

A°. 1429 leefde *Bertrand de Horion.*

A°. 1479 Guillielmus Horionius ad concordiam reducere tentat Arembergium (ibid. p. 289).

A°. 1538 sterft *Conrad de Horion,* heer van Colonster. Hij was gehuwd geweest met Magdalene de la Marche et de Arenbergh.

A°. . . . . *Margarete de Horion* was getrouwd met heer Jan Rongrave heer van Demptines en Hermale.

A°. 1560 leefde *Michael van Horion.*

Maximilianus Henricus Hyacinthus *Baron* de Horion was ten tijde van Georgius Ludovicus bisschop van Luik, aartsdiaken van Kempenland. Mogelijk is hier sprake van Georges Louis graaf van Bergen (Comte de Berghe), prins-bisschop van Luik, tot deze hooge waardigheid verkozen in 1724, en in 1743 overleden. Deze kerkvorst had den *Graaf* de Horion aan zijn Hof als groot-majoor en hoofd-officier (grànd mayeur et souverain officier); onder welken dignitaris kan schuilen Maximilien Henri Jean François Hiacynthe *Comte* de Horion, Grand-Prévôt de Maseyck et de Hilvarenbeeck, Grand-Maître et Premier-Ministre de S. A. S[me] et Em[e] le Cardinal Duc de Bavière Evêque et Prince de Liége etc., Conseiller d' Etat de S. M. I. Charles VII, de glorieuse Mémoire, Abbé Commandataire de Mouzon, Seigneur de Colonster, Angleur, Aubée, Scry, St. Fontaine, etc. Lequel muni des Sacremens de Pénitence et d'Extrême-Onction, est pieusement décédé le 24 Mai 1759.

De doodbrief werd gedrukt te Luik, bij E. Kints.

Is het bovenstaande voor een deel een uittreksel van een oud handschrift, berustend in de bibliotheek der abdij van Averbode (dicht bij Diest), waar veel over dit geslacht te vinden moet geweest zijn; men vindt hier, beide voor personen en wapen(s) aansluitings- of aanrakingspunten in de gegevens van den heer J. Th. de Raadt in diens standaardwerk „Sceaux Armoriés des Pays-Bas" etc. (Brussel, Oscar Schepens), I (1899) p. 108, alwaar vermeld worden de navolgenden:

Guillaume de Horion, ridder, eertijds gevangene te Baesweiler, onder Robert van Namen. Zijn rantsoen (indemnité totale) bedroeg 1270 mottoenen. Hij zegelt in 1374 met een rechterschuinbalk, in 't hoofd beladen met eene vijfpuntige ster. Helmteeken: hoofd en hals van een éenhoorn. Legende: „S(igillum) Wilheame de Horion chlr" (Chartes des ducs de Brabant).

De slag te Baesweiler (oudtijds ook, Bleswielder) viel voor op Sint-Bartholomeusdag (24 Aug.) 1371, geleverd door Wenceslaus hertog van Brabant aan zijn neef den Hertog van Gulik, die, door Eduard hertog van Gelre bijgestaan, den slag won.

Herman de Horion, schildknaap, nabestaande

(parent), — broeder? zie boven, — van Guillaume, en heer van Argenteau, zegelt in 1410 als Guillaume.

Willem van Horion, schepen der bank van Looz te Graesen, zegelt in 1548 met een rechterschuinbalk. Misschien éen persoon met den „Edelen ind vermoghenden Jonckheren Willems van Horion, gemachtigde van Johan Copij, proest tot Eyke (Maaseik), van wien in zijn dorp en heerlijkheid der bank te Ordange in 1511 Jan Marien schepen was (de Raadt a.w. II, 423[a]). (*Wordt vervolgd*).

Mat(t)hisius.

(A. N. Familieblad 1902, blz. 427).

M[r]. Johan Mat(t)hisius was ca. 1690 raadsheer in den raad van Vlaanderen, te Middelburg. Smallegange, Cronyk, p. 429, a, en het titelblad: „Zeeland veredelt" van de wapenkaarten daarin, op hetwelk het wapen (de drie rozen) voorkomt.

B. van Emden Hz.

Matthisius-Van Heeckeren.

Inventarissen van de Rechterlijke archieven der stad Deventer en van Colmschate. Archief van het Landgerecht, N°. 150: Stukken door partijen overgelegd in het proces van *Maria van der Haeghe,* weduwe van *Mr. Arnoldus Matthisius,* voor haar zelve en hare kinderen, arrestante, tegen *Anna van Heeckeren* en *Everhardina van Heeckeren,* weduwe van *Diderik van Haeften,* gearresteerden, in zake den eisch tot overlegging van den inventaris en staat der nalatenschappen van *Maria* en *Agnes Margaretha van Heeckeren.* 1667.

Uit deze stukken blijkt:

Dat uit het huwelijk van *Joost van Heeckeren, Heer tot Ruijrloo en Diepenbroeck* met *Agnis van Haeften, dochter tot Verwoolde,* twee dochters in leven waren: 1° *Agnis van Heeckeren,* gehuwd met *Wighbolt de Roode van Heeckeren,* 2° *Jacoba van Heeckeren,* gehuwd met zaligen *Doctor Assuerus Matthisius* „in sijn leven dienaer des Godtlijcken woorts",

Dat uit het huwelijk van *Agnis van Heeckeren* met *Wighbolt de Rode van Heeckeren* gesproten waren *Wolter* en *Joost de Rode van Heeckeren* „respectieve nogh teegenwoordighe Heeren van Ruijrloo ende Diepenbroeck",

Dat uit het huwelijk van *Jacoba van Heeckeren* met zaligen Doctor Assuerus Matthisius gesproten was *Mr. Arnoldus Matthisius* „tijdt sijnes levens J. U. Dr. ende Advocaet voor den Ed. Hove Provintiael tot Utrecht, voorts Raet in de Camer van Justitie van de zall. Heer van Bredenrode",

Dat uit het huwelijk van *Arnoldus Matthisius* en *Maria van der Haeghe,* gesproten waren 1° *Cornelis Matthisius,* 2° *Joannes Matthisius,* 3° *Jacoba Matthisius,*

Dat uit het huwelijk van bovengenoemden *Joost van*

Heeckeren, wedr. van *Agnis van Haeften*, met *Hendrina van Bevervoerde*, „seeven doghters sijn naegebleven", te weten 1° *Anna*, 2° *Johanna* (+ 1665), „die laest weduwe is geweest van wijlen de heere Landtdrost *Boetselaer*, 3° Agnis Margareta, „die geweest is Abdisse van 't stift der Hunnep" (+ 1658), 4° Maria (+ 1653), 5° Bernharda, 6° Rernhardina, 7° Everhardina, die gehuwd was geweest met wijlen *Diderik van Haeften*, Heer van Verwoelde,

Dat uit het huwelijk van *Everhardina van Heeckeren* met *Diderik van Haeften* gesproten zijn 1° *Zeyno Joost van ~~Heeckeren~~*, 2° *Diderick Evert van ~~Heeckeren~~*, 3° *Aleijda Hendrina van ~~Heeckeren~~*.

De vrouw van *Dr. Arnold Matthisius* onderteekent zich in de brieven *Maria van der Hagen weduwe Matthisius* en zegelt: Gedeeld, rechts Matthisius (de 3 rozen geplaatst 2, 1), links Van der Hagen (deux bandes abaissées, acc. en chef d'un lambel; vgl. Rietstap, Arm. Gén. II ed. pag. 870).

De predikant Assuerus Matthisius werd den 26 Oct. 1607 naar Deventer beroepen en den 23 Nov. bevestigd (Revius Dav. Ill. blz. 577). Nadat hij op zijn verzoek in 1607 te Deventer ontslagen was van den dienst, werd hij naar Kampen beroepen (Idem blz. 593), doch daar in 1619 wegens zijne remonstrantsche gevoelens uit het predikambt ontzet. Na vele omzwervingen, meestal in den vreemde, kwam hij 1 Maart 1631 bij de Remonstrantsche gemeente te 's-Gravenhage in vaste bediening. In 1632 vertrok hij naar Hamburg. Den 27 Augustus 1637 werd hij, na zijn terugkomst in het vaderland, met drie anderen voor de visitatie der kerken tot de directeuren geassumeerd. Van Januari 1639 tot 12 Januari 1651, wanneer hij stierf, was hij predikant te Rotterdam (V. d. Aa Biogr. Wrdnbk).

In de huwelijks- en doopregisters der St. Lebuinuskerk te Deventer staat geschreven: Ingeschreven 20 Juli 1611 (copul. in Almen 4 Aug. 1611), Assuerus Matthisius dienaer des godtlicken worts in diese gemeinte und Juffer Jacoba van Heckeren Juncker Jost van Heckerens dogter tot Ruerlo.

Assuerus Matthisius Sponsus
Sponsa abfuit.

Gedoopt 14 Juni 1612, v. Asswerus Matthijssen dijnaer des godtlijcken woorts: de moeder Juffer Jacobo van Hekeren: ende tkint Jan.

Gedoopt 8 Maart 1614, v. Asswerus Mattijssen dijenaer des godtlijcken woorts: de moeder Juffer Jacobo van Hekeren: ende tkijnt Angneta.

Gedoopt 24 September 1615, v. Asswerus Mattijssen dienaer des godtlicken worts: de moeder Jacobo van Hekeren: ende tkijnt Aerent.

Volgens het Alg. Ned. Fam. blad van 11 Augustus 1883 (blz. 2) huwde Maria Kegelingh wed. van Jan van Velsen (+ 29 Mei 1627) met Dominus Assuerus Mathisius.

Volgens Idem Jaarg. 1887 (blz. 96) trouwde Maria Kegelingh weduwe van Jan van Velzen in Augustus 1638 met Assuerus Mathisius wedr. (Zie ook blz. 97).

Volgens d' Ablaing van Giessenburg, Bannerheeren en Ridderschap van Zutphen (blz. 29) stierf Jacoba, vrouw van Ds. Assuerus Mathesius (Mathijssen), in Februari 1634.

Deventer. Dr. M. E. HOUCK.

Nijenhuys.

De protocollen van het gerecht der heerlijkheid Borkelo, 12 Maart 1677, getuigen als volgt:

Erschenen die welgeboren Johan van Steenbergen heer tot Nyenbeeck, mede als volmachtiger van sijn hooged. ehevrouwe Agnes Teresia van Baer tot den Slangenborgh, cracht volmacht voor Antoni Daenders schultes des ampts Voorst den 11 Martii 1677 onder desselffs zegel en subsignature gepasseert; ende bekande tegen genoeghsame voldoeninge der kooppenningen gecedeert, getransporteerd ende opgedragen te hebben, doende sulx bij dezen, aen Jan Nijenhuys tot Nede het aenpart van 't goet Nijenhuys, in deze heerlicheyt boerschap Lintvelde gelegen tusschen Schulte van Lindtveldts mate met eene sijde ende Hassinck met de andere zijde, soo en als hetselve in sijn limyten leyt, ende dat met sijn oude ende nieuwe recht ende gerechticheyt, soo en als sijn Hooged. 't selve bij erffenisse beseten heeft; renuncierende de heer comparant daarvan met handt ende mondt ende alle nodruftige seeckerheyt, Sijn Hooched. ende Sijn hooghed. erven daervan ontervende, coper ende sijne erven daeraen wederom beërvende, onder belofftenisse van waer en waerschap, bij veronderpandinge van Sijn Hooched. persoon ende goederen, om sich daeraen in casu evictionis genoeghsaem te konnen verhalen.

(Op kant stond geboekt:) Ontvangen van Jan Nienhuys wegens den impost van den 50en penningh de summa van 50 guld. en 6 stuv., van het halve erve Nijenhuys, gelegen in Lintvelde, gekofft van den heer van Nienbeeck voor duysent rycxdaler en een gouden ducaton. Actum Groll den 18 October 1676.

(get:) Jan van den Eynde.

Johan van Steenbergen heer tot Nijenbeek, hierboven genoemd, was zoon van Johan van Steenbergen Johanszoon en van Christine van der Capellen tot den Dam Thomasdochter. Op 10 Januari 1667 zijn

in de Munster-kerk te Emmerik getrouwd „Johan van Steenbergen here tot Nienbeeck und Agnes Theresia van Baer dochter tot den Slangenborch". Zij was eene dochter van Herman van Baer tot Slangenborg bij Catharine van Voortst, en zuster van Frederik Jan baron van Baer tot den Slangenborg, generaal in dienst der Nederlanden.

J. H. Hofman.

Vragen, Antwoorden en Aanvullingen.

Ten Bosch en Van Marle.

(Alg. Nederl. Fam. Blad, 1902, blz. 426).

Hiervan is mij gedurende of vóór de eerste helft de 17e eeuw het volgende bekend.

Hermanus Ten Bosch wordt Kanunnik in 1531, volgens de mededeelingen van den heer *J. H. Hofman* in zijn opstel „De Priester-Broederschap in de vijf hoofdkerken van Utrecht" voorkomende in het „Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht", Jrg. 1879, blz. 43. Zie ook blz. 171.

Voor het geslacht *van Marle* gedurende de 1e helft der 17e eeuw, verwijs ik naar het welbekende Stam en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche Familien door *A. A. Vorsterman van Oyen*, waarin verschillende mededeelingen voorkomen van dit geslacht gedurende dien tijd.

O.

Gral Graff.

Van den „sogenannten Gral Graff" is in „Familieblad" XV, 418 sprake. Wat voor een, en wie was dat personaadje?

J. A.

Von Halbritter.

(1902, blz. 417).

Niet door *mij* werd in Alg. Ned. Fam.. blad 1892, blz. 191 de naam verkeerdelijk Halbretter genoemd, doch door den schrijver van de verklaring, waarvan ik een getrouw afschrift gaf. Daar ik van de familie niets afwist, kon ik moeilijk — al ware het in een noot — de juiste spelling aangeven.

In alle geval verdient de toedichting van den Heer Wijnaendts geen aanbeveling.

Den Haag. M. G. Wildeman.

Pyter de Koning.

Gaarne zou ondergeteekende het een en ander willen weten van de ouders, voorouders enz. van *Pyter de Koning* van Edam. Hij woonde in 1709 te Haarlem, want als toen werd gedoopt: *Jacob*, ouders: *Pyter de Koning*, van Edam en *Maria van den Broeke*. Slechts inlichtingen vóór 1709 kunnen mij van dienst zijn.

Niettegenstaande de ijverige nasporingen van den heer archivaris te Edam, geeft 't archief aldaar geen voldoende licht voor mij.

W. P. J. O.

Pannekoek.

(Zie Alg. Ned. Familieblad XV, 191).

Aanteekeningen uit de Protocollen van Renkum 1676—1733.

1713. 4 Mei fol. 32. Claes Pannekoek en zijne huisvrouw Maria Noyen zijn schuldig aan den Graaf van Aldenborg f 6000, wegens pacht van molens. Zij verbinden daarvoor hunne molens en grond te Heelsum.

1788 10 Januari. Kwitantie der schuld van Pannekoeck fol. 32 gegeven door W. Bentinck aan de wed. Pannekoeck fol. 31b.

1746. 20 Juni. fol 60 en 61. Jacobus Pannekoeck en Hester van Noort, echtelieden, verkoopen $^1/_5$ in Bleikershof te Renkum aan Teunis Beukelman en Reynera Catharina Schouwhamer.

Jacobus is zwager van Derckjen van Oort, voor $^1/_5$ gerechtigd.

1749. 22 Maart, fol. 149. Magescheid tusschen kinderen en erfgenamen van Claes Pannekoeck en Maria Nuyen; Jacobus Pannekoeck en Hester van Oort, echtel., Willem Pannekoeck, Abraham Pannekoeck, Michiel Pannekoeck, Neuleken Pannekoeck weduwe van Antony de Veer, Willem van Laar en Maria Pannekoeck, en Jan Pannekoeck, Antony Pannekoeck en Catharina Londt, echtel.

1747. 16 Juni fol. 135 Jacob Pannekoeck en Hester van Noort, echtel.

1745. 17 Maart fol. 118. Testament van Maria Neuen weduwe Claes Pannekoeck. Zij heeft 6 zoons en 2 dochters, hare dochter Maria is gehuwd met Willem van Laer.

1750. 1 Januari fol. 150. Willem en Noey Pannekoeck, broeders.

Deel 1755—1778.

1757. 31 December fol. 14 en 15b. Derkje van Noord draagt op aan Noey Pannekoeck en Anna Sophie Worm, ehel. een stuk land, de Delle geheeten te Renkum.

fol. 22 en volgende. Kinderen en erfgenamen van Claes Pannekoeck en Hester van Oorth, echtelieden, Willem Pannekoeck, Abraham Pannekoeck, Neuy Pannekoeck, Neuleken Pannekoeck weduwe Anthony de Vheer, Willem van Laar en Maria Pannekoeck, echtelieden, Jan Pannekoeck, Anthonie Pannekoeck en Maria Lont, hadden in gemeenschap den papiermolen „de Kabeljou" in de heerlijkheid Doreweert.

Deel 1778—1810.

1799. 28 Februari fol. 176. Magescheid tusschen C. B. Imminck, weduwnaar van Maria Pannekoeck.

1801. 31 Maart. Magescheid van den boedel van wijlen Neuy Pannekoeck en Anna Sophia Worm, in leven echtelieden.

1805. 21 Januari fol. 225 en 238. Nicolaas Pannekoeck en Johanna Prins, echtelieden.

A. J. C. Kr.

Predikanten te Brielle.

(Alg. Nederl. Familieblad XV (1902), blz. 290).

Ter aangehaalder plaatse ontmoet men Keppel, September 1673 gewezen predikant te Amerongen. Hoe kan dit? Er kan hier toch niemand anders bedoeld zijn dan Bernardus Keppel, als proponent beroepen te Beesd 23 Januari 1653, bevestigd 13 Maart; beroepen te Amerongen (en Leersum) 23 November, bevestigd 24 December 1654, legerpredikant voor 1674. Maar deze bleef tot zijn dood (Juli 1712) te Amerongen in de bediening. Wordt hij soms hier als legerpredikant „gewezen predikant te Amerongen" getiteld? Zie over hem „De Navorscher" XXVI, 151.

Ter aangehaalder plaatse is ook sprake van Lepenius te Kuik. Bedoeld is gewis Paulus *Leu*penius (niet Lepenius), zoon van Petrus L., predikant te Amsterdam, bij Sara Becau, als proponent beroepen te Kuik in 1661, gehuwd 30 Juli 1662 met Maria Verhaer, j. dr uit Amsterdam, dr van Berend Verhaer, kapitein op den Uitlegger voor Mook (een buitenpost van Grave), bij Meintje Hamsaarde. Bij wie een zoon Petrus L., gedoopt 16 Maart 1670, die als diaken te Kuik stond over de huwlijksinzegening in dato 9 Augustus 1695 aldaar van den heer (*sic*) Ottho Hendrik Hoevell met juffrou (*sic*) Antonette Wevelinchoven, en bij Maria Crebber(s) won Antonie Jan L., gedoopt te Kuik 16 October 1701; Peters: Antonia Verspreet en Jan van Diependaal. De predikant te Kuik, Paulus L., overleed in 1679, en had Hermannus Ribbius, predikant te Eibergen, tot opvolger. Maria Verhaer als zijne weduwe, ondertrouwde te Schoonhoven 24 October 1687 en trouwde 23 November te Beugen, Antonie Verspreet.

Bergeik. Jac. A.

Wapen der stad Monnikendam.

In zijn standaardwerk „Sceaux Armoriés" geeft de heer de Raadt (II, 503b) als wapen dezer stad in 1361 op: Gedeeld: 1. gedwarsbalkt van zes stukken, het eerste met 4, het derde met 3, het vijfde met 2 St. Andrieskruisjes beladen; 2. een zwaan. Legende: „Sigillum Moniqdam".

Het eerste van dit „parti" is geheel het wapen van Persijn; Gedwarsbalkt van goud en blauw; de gouden stukken beladen met negen (4, 3, 2) St. Andrieskruisjes van rood (Rietstap's Armorial).

Was dit het vroegere wapen dezer stad? Want tegenwoordig vertoont het gemeentewapen een staanden *monnik*, met een knods(?) over den rechter schouder. En dit is ook rationeel, omdat de stad zich heeft gevormd omstreeks 1250 rondom een klooster van Friesche monniken, „denklijk van het eiland Marken", zegt Dr. E. Laurillard in zijn "Op uw stoel door uw Land" (1891), blz. 108. De gedachtenis aan dien oorsprong houdt ook de der burgerij gegeven spotnaam „monnikentroeters" nog in wezen. Welke spotnaam wel uit de dagen der kerkhervorming zal spruiten, zoo Dr. E. Laurillard's gissing juist is: *Trotter* z. v. a. slenteraar, kuieraar.

Maar hoe nu? Van dit wapen, een monnik, zou men met het oog op den oorsprong der plaats verwachten, dat het 't *oudste* zou wezen. En heeft dan nu. de plaats *eerder* een wapen gehad, waarin niets van een monnik voorkomt?

B. Jac. A.

Boekbeoordeelingen en Aankondigingen.

Gids voor Deventer en Omstreken, uitgegeven door Joh. H. W. Kreunen te Deventer, daarvan is een derde druk verschenen, weer vermeerderd en met meer afbeeldingen. Er zijn weinig gidsen van steden zoo uitvoerig, zoo volledig, zoo ook de geschiedenis en alle mogelijke bijzonderheden over de stad, de gebouwen en hunne wording, enz. gevend, als deze.

* * *

Dr. A. T. Krull, *Jacobus Koelman. Een Kerkhistorische Studie.* Sneek, 1901. 8o.

Op historisch gebied verschijnt sedert de laatste jaren veel, op kerkelijk historisch gebied zoo nu en dan een studie van een knappe bol, die aan een der universiteiten promoveert. Enkele van die geschriften hebben wij reeds besproken en thans ligt voor ons een biographie die getuigt van diepe studie en waardering van den samensteller van de persoon die hij zich gekozen heeft om daarvan alles bijeen te brengen wat hij heeft kunnen vinden. Reeds jaren zijn vervlogen toen mijn vriend professor Pijper zijn academische dissertatie gereed maakte voor de pers, wat was het mij een voorrecht hem, uit een rijke verzameling genealogische bijdragen (helaas uiteen gespat) bouwstoffen te kunnen verstrekken, en hoe aangenaam was het mij dien eenvoudigen student, met zijn studie over den mede grondlegger van de Hervorming in Nederland, later als Hoogleeraar te Leiden te mogen begroeten.

Onverschillig aan welke Hoogeschool ook, wensch ik den schrijver en den diepen denker, van het hierboven genoemd geschrift het zelfde lot.

Reeds meermalen zoowel in geschrift als mondelings hebben wij er op gewezen, dat een *Nieuw Biographisch*

woordenboek der Nederlanden, meer dan noodig is. Bijdragen zooals de Heer Krull ons geeft, zijn bouwstoffen, die daarbij goede diensten zullen bewijzen. Te veel zeg ik hier niet.

De schrijver heeft met behulp van een groot aantal geleerde mannen, die hij in de inleiding van zijn geschrift dankbaar vermeldt, de levensgeschiedenis samengesteld van een man, die achting afdwingt. Het lijvig boekdeel van den Heer Krull doet ons het leven kennen van iemand, die op Godsdienstig gebied 't moet erkend worden, als een uitstekend „reformator" te noemen is. Met dankbaarheid erkennen wij de verdiensten van den schrijver en hopen dat menig jongmensch zijn voorbeeld zal volgen om zulk een degelijke, goed bewerkte biographie te leveren van personen, die helaas in A. J. van der Aa's Biographisch Woordenboek zoo min bedeeld zijn.

Red.

* * *

Dr. J. C. de Man, De geneeskundige school te Middelburg, hare lectoren en leerlingen 1825 tot 1866. Middelburg, 1902. 8°. (Niet in den handel).

Gepasseerd jaar werd in de belangrijke serie geschriften, die het Zeeuwsch Genootschap van Wetenschappen achtereenvolgens uitgeeft, de leden begunstigd met een biographisch werk „de geneeskundigen in Zeeland", bewerkt door Dr. Fokker en bijgewerkt door Dr. J. C de Man. — Als een vervolg daarop, is deze studie te beschouwen, door den heer de Man voor „vrienden en bekenden" samengesteld. — Menige geslachtlijst kan merkwaardige aanvullingen ondergaan daar ruim een 250 tal biographien er in voorkomen; ook het oude Middelburg heeft een aanwinst gemaakt, zoo ook geheel Zeeland, uit een geschiedkundig oogpunt.

Wij drukken den wensch uit dat de ijverige, kundige verzamelaar nog jaren kracht zal mogen genieten, om zijn studiën op zoo veelzeidig gebied, te kunnen voortzetten. Red.

* * *

Henri van Neuss, Inventaires sommaires des archives de l'état en Belgique. Dépôt de Hasselt. Bruxelles, 1901.

De kundige archivaris van Belgisch Limburg heeft een groot aantal geschiedkundigen, zoowel in België als in andere landen, aan zich verplicht door het laten verschijnen van dezen inventaris, die ofschoon uit den aard van de zaak niet zeer omvangrijk is, en toch nog 66 bladzijden royaal 8° bevat. De inhoud is verdeeld als volgt:

1°. De opsomming wat er van de archieven aanwezig is aan schepen-registers en acten, van heerlijkheden enz., betreffende alle de plaatsen in de arrondissementen Hasselt, Tingeren en Maeseyck, allen in alphabetische orde, zeer gemakkelijk voor het naslaan. De oudste archief protocollen die voorkomen zijn van de 14e eeuw (leenzaal van Curingen) en loopen door, meestal tot het einde van de achttiende eeuw, enkele tot in het begin van de negentiende eeuw.

2°. De vermelding van de protocollen van 192 notarissen, die weder in alphabetische orde volgen. Een opmerking echter moet ons hier van het hart, dat de samensteller op Belgische manier enkele namen in het alphabet brengt op het voorvoegsel van den naam, b.v. notaris Ab Elsrach op A terwijl die had moeten voorkomen op E, alle de namen met de voorvoegsels van, van de, en van der op de V. Een volgorde waarmede wij ons niet kunnen vereenigen.

Voor Nederland kan men er een voorbeeld aannemen, dat hier de notaris-archieven zijn opgenomen.

3°. Dat gedeelte omschrijft de archieven van godsdienstige instellingen en,

4°. Een mengelmoes van archiefstukken uit verschillende plaatsen, als ook de archieven van hospitalen, instellingen van weldadigheid enz. Volgens den archivaris M. van Neuss zijn deze nog niet geheel bewerkt en bevat o.a. 59 charters, 222 registers en ± 5000 liassen met processtukken, enz.

5°. Deze laatste afdeeling is hoogst merkwaardig voor ons land, daar het blijkt dat in het Rijks-depot te Hasselt belangrijke archief stukken berusten van Breust, Geleen, Heerlen, Maastricht, Mesch, Montfort, Nieuwstadt, Nunhem, Rosmeulen en Holzet (1) en Simpelveld. Red.

* * *

Chronique et mémoires du Chevalier Louis de Diesbach, page de Louis XI, publié par le Cte. Max de Diesbach, président de la société d'histoire du canton de Fribourg; 1452—1527. Genève, Ch. Eggimann et Cie. 1901.

De uitgever heeft eer van zijn werk, op best Hollandsch papier met fraaie letter gedrukt deed hij dit geschrift verschijnen. Een keurig in kleuren uitgevoerd wapen komt na de inleiding voor, op verschillende plaatsen zijn typographisch prachtig uitgevoerde hoofdletters aangebracht, zoo ook hier en daar ran-

(1) Dit Rosmeulen hebben wij niet terug kunnen vinden, is het misschien een onderdeel, een buurtschap van 't dorp Holset in de gemeente Vaals. Wel zijn ons bekend in Limburg twee huizen Rosmolen genaamd, n.l. te Venraai en te Panheel.

Wellicht kan een onzer Limburgsche vrienden meer licht verspreiden. Red.

den om de bladzijden, die ons onwillekeurig doen denken aan de bewerking van incunablen.

De vertaler graaf Max de Diesbach heeft het handschrift, dat onder zijne familiepapieren berust en in 1488 werd gemaakt, van het Duitsch in 't Fransch overgebracht en hier en daar van ophelderende noten voorzien, tevens gebruik makende van een groot aantal geschiedkundige geschriften, die dien tijd behandelen. Voor de Fransche geschiedenis is het geschrift vooral zeer belangrijk, terwijl het geheel ons den levensloop doet kennen van een voornaam Heer uit de middeneeuwen. Voor het geslacht von Diesbach is het uit een genealogisch oogpunt ook merkwaardig, daar de aanteekeningen ook uit dien tijd zijn. — Het geheel sluit zich goed aan bij de prachtige uitgaaf ons in 1889 bezorgd door den graaf de Ghellinck d'Elseghem „Le chartrier de la maison de Diesbach."

Red.

* * *

Dr. Jur. B. Koerner, Genealogisches Handbuch, Bürgerlichen Familien. Mit Zeichnungen von Professor Ad. M. Hildebrandt. Berlin, W. C. Bruer, 1902, 9e Jaargang.

Het is over bekend dat de Gothasche inrichting van Justus Perthes sedert jaren, ja met recht mag men zeggen sedert eeuwen, hoogst belangrijke jaarboeken laat verschijnen, zooals de Almanach de Gotha, Gräflicher- en Freiherrlicher Taschenbücher, alle behandelende hoogeren of minder hoogstaanden Duitschen adel. Algemeen echter is niet bekend dit Jaarboek, dat uitsluitend burgerlijke geslachten behandelt.

Het geheel ziet er smaakvol uit, keurig gedrukt met een niet te kleine letter en voorzien van een groot aantal wapens in kleurendruk en wapens in 't zwart tusschen den tekst, volgens den titel door den beroemden „Duitschen heraldiker" professor Hildebrandt vervaardigd. Aan de geslachtslijsten zijn hoogst belangrijke noten toegevoegd, die veelal aanteekeningen bevatten van aangehuwde familiën. Vooraan in het werk vindt men een lijst van de familien die in de acht vorige jaargangen zijn opgenomen en achter in een breedvoerige tafel van alle de familienamen, die in dezen negenden jaargang voorkomen. Een naamlijst die het gebruik zeer vergemakkelijkt, bovendien is het geheel in een keurig linnen omslag gevat. Voor ons land dienen wij op de volgende geslachten te wijzen, die in dit deel voorkomen, door ze bij naam te noemen, *Abel; von Aspern* (van Asperen), aanvulling van 't geen dat voorkomt in de jaargang 4, 5 en 7; *Dremel* verwant met het geslacht Geelen van Limburgschen oorsprong en daardoor met het geslacht Fievez dit de Malines; *Koch*, met verschillende vertakkingen; *Martius*, (predikant bij de Evangelisch Luthersche gemeente te 's-Gravenhage), komt in dezen zeer breedvoerige geslachtslijst voor; *Pann*, uit Rijnland met een Amsterdamsche tak.

Red.

* * *

Dr. Paul Knötel, *Bürgerliche Heraldik.* Tarnowitz. A. Kothe (1902). Met 17 afbeeldingen in den tekst.

De schrijver heeft door dezen arbeid, een goeden dienst aan iedereen bewezen, die eenigszins met wapens te maken heeft, de afbeeldingen die in dit klein geschrift voorkomen zijn goed uitgevoerd onder voorlichting van den bekenden heraldicus Dr. Ad. M. Hildebrandt. Eerst bespreekt hij het ontstaan van wapens den adel toegekend en de desbetreffende regels, vervolgens de wapens meer in 't algemeen zooals de wapens van steden, plaatsen en deszelfs zegels, ook de zegels van kerken; daarna de wapens van gilden en vereenigingen; voorts wenken, alsmede keus bij het samenstellen van wapens. Als slot deelt de schrijver de landskleuren van Duitschland mede, zoowel van provinciën, onderhoorige landen als van de vrijsteden.

De prijs van het geschrift is slechts een mark.

Red.

* * *

Deutscher Wappenkalander für das Jahr 1903. folio. 19×32 cM. A. Weller's Verlag, Papiermühle bei Roda. Saksen-Altenburg. Wederom ligt voor ons een *Wapenkalender*, zijnde dit de eerste jaargang, waarvan wij nog veel vervolgen met belangstelling te gemoet zien. De Kalender is 32 bladz. groot, bevat 18 hoofdwapenschilden, waarvan verschillende van tenanten of supports zijn voorzien, 12 maandwapens, in het schild het teeken van den dierenriem en voorzien met helmattributen in overeenstemming. Bovendien komen er in voor 15 vlaggen van landen, steden, enz., achter den fraai in kleuren uitgevoerden omslag een plaat met 22 vlaggen en kokarden van Duitsche landen, waarbij gemeld staan de vorsten die daar regeeren, met naam, datum van geboorte en wanneer in het bezit gekomen van de regeering.

In het geheel komen er 74 land- en stadswapens in voor.

De uitvoering van den almanak is waarlijk keurig

te noemen, de teekenaar Oskar Roick zoowel als de uitgever A. Weller hebben eer van hun werk. De prijs is zeer gering, gewone uitgaaf 1 R.M, en prachtuitgaaf 2 R.M. Red.

* * *

Dr. Louis de Ribier, *Les chevaliers de S. Lazare de Jérusalem et de N. D. du Mont-Carmel en Haute-Auvergne. Commanderie de Rosson.* Aurillac, E. Bancherel, 1901. 8º.

Deze geschiedkundige studie is bewerkt voor het Tijdschrift van Oudheidkunde en Geschiedenis van het departement Haute-Auvergne en ook afzonderlijk uitgegeven.

De schrijver heeft uit verschillende archieven met zeer veel zorg zijn bouwstoffen bijeen gebracht en geeft in noten, bijna op elk blad, de bronnen waaruit hij geput heeft. De stichting heeft plaats gehad bij brief van 12 Mei 1282 door Hugo de Carbonnières, die gehuwd was met Sanguine de Rosson. — Een lijst van de commandeurs komt er in voor, voorts aanteekeningen om de geslachten de Carbonnières, de Noailes, de Vigier de Prades en du Doignon. — Een afbeelding van een ridder, het ridderkruis en 't wapen van de commanderie komt er in voor. Voor Frankrijk is het een merkwaardige bladzijde geschiedenis. Red.

* * *

Généalogie de la maison de Hennezel, 1392—1902 (par Vicomte Jehan M. F. de Hennezel d' Ormois). Laon, 1902, 4º. —

Het Lotharingsche geslacht Hennezel heeft in een zijner familieleden een geschiedschrijver gevonden, die ofschoon nog jong, slechts 26 jaren, met toewijding zonder onnoodige smuk, de stamlijst zijner voorouders met de verschillende vertakkingen, heeft te boek gesteld. Niet minder dan 18 verschillende takken worden er in behandeld, vormende hoofdstuk VII tot XXIV. De oorsprong van het geslacht is volgens overlevering, uit Boheme, de eerste van den stam die zich in Frankrijk vestigde was Henry Hennezel, die 30 Mei 1392 goederen verkrijgt, de takken van Ormoy en la Rochère vestigde zich in de 17e eeuw in Henegouwen, de tak de Ranguilly in Champagne, de tak de Champigny in Nivernois en de tak d' Eesert in Waadland, terwijl een tak die tot het protestantisme overging zich in Engeland vestigde en wel te Stafford en te Worchester. In 1877 liet deze staak een geslachtlijst verschijnen.

Ofschoon brekings-teekenen en verandering van kleuren voorkomen, voeren alle takken drie eikels en komt het niet onaardig wapenrym aldaar voor:

Les cloches des Finance
Appellent les massues des Massay
Pour détruire les sangliers des Bonnay
Qui ravagent les glands des Hennezel.

De wapens van bijna alle de aangehuwde geslachten, worden in het XXVII hoofdstuk beschreven, terwijl het fraai gedrukt boek sluit met een degelijk naamregister. Red.

* * *

Annuaire du Conseil héraldique de France. XVme année. Paris, 1902.

Deze nieuwe jaargang is een waardige opvolger van de bereids verschenen veertien jaargangen. De steeds ijverige oprichter dezer vereeniging, de burggraat Oscar de Poli, staat nog met jeugdigen ijver aan het roer en behalve dit jaarboek danken wij hem menig belangrijk geschrift omtrent den Franschen adel of de Fransche geschiedenis.

Het ledental van den „Conseil héraldique de France" breidt zich steeds uit, de breedvoerige lijst der leden vindt men voor in het werk, en volgt een lijst van de leden, die door den dood zijn ontvallen.

Daarop volgt een zeer lezenswaardig artikel van den hoofdopsteller Oscar de Poli over „les pages de Jeanne d'Arc"; „genealogische, biographische studie betreffende Jehan de Goevrol, geneesheer van Frans I en Hendrik II door Henry le Court"; „la Compagnie de Pierre de Brézé, grand sénéchal de Normandie (8 juillet 1451)", door Philippe Hemery.

Onder de gedichten, die in dezen bundel voorkomen, trok vooral onze aandacht „Christmas des boers", een couplet laten wij hier volgen:

„C'est la nuit de Noël, si riante naguère,
Et quel contraste douloureux!
L'ignoble soif de l'or a déchaîné la guerre,
L'espoir même agonise.. Oh! les morts sont heureux!
Dieu fut clément, du moins, pour eux."

Dan volgt een lijst van personen die in den Belgischen adel zijn opgenomen of erkend, iets wat men te vergeefs elders zal vinden dan in het officieel Staatsblad.

Nog een groot aantal, goed bewerkte artikels volgen, te veel om hier alles te melden en het geheel wordt besloten met een breedvoerige lijst van boeken, die op ons gebied sedert den laatsten tijd verschenen zijn, zoowel in Frankrijk als daarbuiten.

Red.

BERICHT.

Op het verzoek van vele onzer abonnementen, zullen wij in den Nieuwen jaargang wederom den inhoud van verschillende tijdschriften opgeven.

Red.

Algemeen Nederlandsch Familieblad

Tijdschrift voor Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het Genealogisch en Heraldisch Archief, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 12. Nieuwe Serie. XVde JAARGANG. DECEMBER 1902.

INHOUD.

BAL sc

Geslachtlijst van de familie Couvée.

(*Vervolg*).

XVIII.

Jan Willem Frederik *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 17 Juni 1823, aldaar overleden 6 Juni 1892.

Custos van den Hortus Botanicus.

Huwde te Leiden 20 Augustus 1851 met Maria Johanna *Meerburg* (1), geboren aldaar 3 December 1821, gestorven aldaar 27 Mei 1883, dochter van Samuel *Meerburg* en van Nelia Catharina *Oudshoorn*.

Kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Jan Willem Frederik, geboren 4 Augustus 1852, volgt XXXI.

b. Nelia Catharina, geboren 10 Januari 1854, gestorven te 's-Gravenhage 17 September 1896.

c. Johanna Geertruida, geboren 6 October 1856, huwde te Leiden 30 Augustus 1888 met Jan *Kok* (2), geboren te 's-Gravenhage 1 Maart 1853, particulier aldaar, zoon van Jan *Kok* en van Maria Elisabeth *Heizer*. Hebben één kind (3).

d. Maria Johanna, geboren 1 Januari 1861, eerste huishoudster in het Gemeenteziekenhuis te 's-Gravenhage.

XIX.

Matthieu *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 25 September 1825.

Hij was gemeentearchitect van Zierikzee gedurende veertig jaar, ouderling en kerkvoogd der Ned. Herv. Gem., en is nog directeur van de gasfabriek.

Huwde te Middelburg 21 September 1859 met Cornelia Hester *van den Thoorn* (4), geboren aldaar 26

(1) Wapen der familie *Meerburg*: in goud drie zwarte eendjes zonder pooten. Helmt.: een antieke vlucht van goud in zwart.

Tot deze familie behoorde ook Nicolaes *Meerburgh* te Leiden, wiens dochter Maria op 9 Juni 1791 ondertrouwd met Mr. Isaäc *van Buuren*, j.m. van Leiden, schout van Zoeterwoude en eveneens (zie Roelants „Guldenboek van Schiedam" deel I) Samuel Adrianus *Meerburg* en Johanna Catharina *La Lau*, die een zoon hadden: Dr. Pieter Cornelis, geboren te Leiden 12 Augustus 1811, geneesheer en lid van den gemeenteraad te Rotterdam, gehuwd met Maria Cecile Louise *Gijsberti Hodenpijl*, geboren aldaar 23 October 1819 uit Dr. Isaac, geneesheer en ouderling der Waalsche Gemeente te Rotterdam, en Maria Petronella Alida *Wierts van Coehoorn*. Hunne dochter Johanna Catharina huwde Pieter Cornelis *Loopuyt*, geboren te Schiedam 8 April 1831, zoon van Mr. Pieter, bankier en wethouder aldaar, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en van Cornelia Mathilde *van der Palm*.

(2) Wapen der familie *Kok* (blijkbaar, en ook volgens overlevering, oorspronkelijk *Cocq*) is: in groen een zilveren of gouden haan op terras. Helmt.: de haan.

(3) Zoon van J. Kok:

Christiaan, geboren te 's Gravenhage 18 Februari 1894.

(4) Wapen van de familie *van den Thoorn*, zie onder XII.

Januari 1837, dochter van Johannes *van den Thoorn*, koopman aldaar en ouderling der Ned. Herv. Gem., en van Catharina Johanna *le Nobel* (1), kleindochter van Cornelis *van den Thoorn*, schepen, vrederechter en wethouder van Zierikzee, en van Hester *Sevenhuysen* (2), van Jacobus Adrianus *le Nobel*, koopman, en van Pieternella Susanna *Teys*.

Twee dochters, geboren te Zierikzee:

a. Johanna Geertruida, geboren 30 Juli 1862.

b. Catharina, geboren 23 November 1866.

XX.

Marinus Mattheus *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 7 Mei 1834.

Hij is geweest hofboekhandelaar en uitgever te 's-Gravenhage, diaken der Ned. Herv. Gem., secretaris-penningmeester van de Vereeniging van boekhandelaars te 's-Gravenhage, vele jaren bestuurslid van den Prot. Bond, afd. 's-Gravenhage.

Hij huwde te Leiden 19 September 1860 met Adriana Hendrika *Schaap*, geboren te Leiden 15 September 1838, dochter van Jan Willem *Schaap*, gemeentearchitect en leeraar aan de bouwkundige school (3) te Leiden, en van Hendrika Susanna *Pikaar*.

Kinderen, te 's-Gravenhage geboren:

a. Marinus Mattheus, geboren 28 Mei 1861, volgt XXXII.

Hendrika Johanna, geboren 27 Januari 1863, huwde te 's Gravenhage 10 September 1885 met Willem *van Eeden* (4), geboren te Amersfoort 28 Juni 1857, apotheker te 's Gravenhage, zoon van Willem *van Eeden*, eigenaar eener loodgieterij te Amersfoort, en van Geertruida Margaretha Alyda *Siddré* (kleindochter van Bernardus bovengenoemd) (5). Zij hebben kinderen (6).

c. Jan Willem, geboren 4 September 1868, volgt XXXIII.

(1) Wapen van de familie *le Nobel*: in blauw een gouden keper, vergezeld van drie rozen van goud (of zilver?).

(2) Wapen van de familie *Sevenhuysen*: gedeeld: a. in zilver (?) drie groene klaverbladen, b. een stadspoort op groen terras, de poort geopend van de kleur van 't schild, en voorzien van vier torentjes naast elkaar. Geen helmteeken.

(3) In het Gemeente-Museum te Leiden berust het huldeblijk, bestaande in een zilver beeld op marmer voet, hem bij zijn 50-jarig jubelé, door zijn leerlingen geschonken. Bij zijn overlijden schonk zijn schoonzoon dat huldeblijk aan het museum.

(4) Wapen der familie *van Eeden*: een zandlooper; helmteeken: het meubel van het schild.

(5) Namelijk dochter van Antonie *Siddré* en van Gesina Magdalena *Mullink*.

(6) Kinderen van W. *van Eeden*. te 's-Gravenhage geboren:

1. Willem, geboren 19 Juni 1886
2. Adriana Aleida, geboren 16 Juli 1890.

XXI.

Boudewijn Jacobus *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 14 November 1835. gest. te Arnhem, 10 Juli 1901.

In 1853 werd hij cadet aan de Kon. Mil. Academie, 1856 cadet-korporaal, 1857 tweede luitenant bij het eerste regiment Dragonders, 1859 eerste luitenant, 1869 ritmeester bij het eerste regiment Huzaren, 1882 majoor bij het tweede regiment, 1888 luitenant-kolonel bij den plaatselijken staf en commandant van Arnhem. Hij werd gepensionneerd in 1890.

Huwde 1e te Amsterdam 17 October 1861 met Catharina Elisabeth *van Harpen Kuyper* (1), geboren aldaar 28 Juni 1838, gestorven te Haarlem 12 December 1868, dochter van Adriaan Lodewijk *van Harpen Kuyper* en van Bartha Elisabeth Aletta *Viervant* (2), kleindochter van Huibert *Kuyper* (3) en van Catharina Elisabeth *Kesman* (4), van Hendrik *Viervant* (5), notaris te Amsterdam, en van Maria *van Voorthuysen* (6).

Hij huwde 2e te Breda 28 November 1872 met Catharina Johanna Francisca *Tolk*, geboren te Medemblik 10 Maart 1838, weduwe met een zoon (thans eerste luitenant) van Thomas Karel Johannes *Kraat*, eersten luitenant bij de Genie en later bij de Kavallerie, dochter van Auke *Tolk*, koopman te Medenblik, en van Adriana Hillegonda *Koomans*.

Uit het eerste huwelijk vier zoons:

a. Adrianus Lodewijk, geboren 26 Augustus 1862, volgt XXXIV.

b. Boudewijn Jacobus, geboren 28 October 1863, volgt XXXV.

c. Hendrik Huibert, geboren 6 Mei 1866, volgt XXXVI.

d. Gerardus Johannes Matthieu, geboren 20 Juli 1867, volgt XXXVII.

(1) Wapen der familie *Kuyper*: doorsneden met getande deellijn: *a.* (boven) in rood een gouden keper, vergezeld van drie gouden hamers, *b.* in blauw drie gouden ringen. Helmteeken: een zwarte kop en hals van een paard. Adrianus Lodewijk *van Harpen Kuyper* heeft zijn wapen niet gevierendeeld met dat der familie *van Harpen*, van welke hij niet afstamde. Hij heeft dezen naam vóór den zijnen gevoegd toen zijn oom Adr. Lod. *van Harpen*, van wien hij de voornamen droeg, zijn stiefvader was geworden. Zie de geslachtlijst der familie *van Harpen* in de „Heraldieke Bibliotheek" 1872, en eene tabel in de oudste serie „Kwartierstaten".

(2) Wapen der familie *Viervant*: in goud een latijnsch kruis, de zijarmen herkruist, de paal gaande over een ledigen driehoek, de voet dubbel gespleten, het kruis omgeven door vier engelenkopjes, die naar het midden blazen, alles van zilver.

(3) Zoon van Pieter *Kuyper* (Nicolaaszn. bij Bregje *Wijngaert*) en van Adriana *Krook*, regentes van het Diaconie O. M. en Vr. Huis te Amsterdam. Huibertsdr. bij Geertruida *Linthorst*).

(4) Dochter van Jacob *Kesman* en van Margaretha *de Manesse*. Wapen der familie *Kesman*, volgens een gedenkpenning, bij Mr. J. Dirks, „Ned. Penningen." no. 889, geslagen op de zilveren bruiloft van Jacobus *van der Chijs* en van Christina Henrietta Maria *Kesman* (Delft 10 Augustus 1863): „van zilver, waarin een man, dragende op zijn uitgestoken rechterhand een kopje en schoteltje, wellicht een keteltje (*Kesselman*?)" Laten wij om niet te fantaseeren zeggen: dragende een onherkenbaar voorwerp op de uitgestoken rechterhand. „Taxandria" Jaargang 1900 en Bosscha „Neerlands Heldendaden" III. 80, 83 melden den Generaal-Majoor *Kesman*, schrijver van „Herinneringen aan het beleg van 's Hertogenbosch."

(5) Zoon van Roelof *Viervant*, stadsarchitect te Arnhem, bouwer van den schipbrug aldaar, en van Bartha Elisabeth *Viervant*.

(6) Dochter van Pieter *van Voorthuijsen* en van Aletta *Kapteijn*. Wapen der familie *van Voorthuijsen*: in zilver een molen van natuurlijke kleur op terras van groen.

XXII.

Paulus Adrianus Diedericus *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 29 September 1837, gestorven te Achttienhoven 1 December 1877.

Hij was officier van gezondheid, derde klasse, te Nijmegen, en later in West-Indië, daarna geneesheer te Diepenheim, te Zoetermeer en vervolgens te Westbroek en te Achttienhoven.

Huwde te Nijmegen 10 Augustus 1861 met Gerarda Louisa Helena *Hageman*, geboren aldaar 5 Maart 1839, dochter van Antonius Lodewijk *Hageman* en van Wilhelmina Christina *In den Bosch*, kleindochter van François Anton *Hageman* en van Guulmina Elisabeth *Feldhaus*, van Jacobus Paulus *In den Bosch* en van Helena Sophia *van Brienen*.

De weduwe ging te Arnhem wonen.

Dochter:

Emma Helena, geboren te Nijmegen 27 September 1862.

XXIII.

Gerardus Johannes *Couvée* (zoon van XII), geboren te Leiden 22 Juli 1844.

Hij werd cadet aan de Kon. Mil. Akademie, in 1865 tweede luitenant bij de Infanterie, 1867 eerste luitenant, 1882 kapitein, 1893 majoor, en werd in 1894 op verzoek gepensionneerd. In December 1891 werd hij benoemd tot directeur van den hoofdcursus en tot lid van de plaatselijke commissie van toezicht op het middelbaar onderwijs te Arnhem.

Huwde te Leiden 3 November 1870 met Lena Maria Margaretha *van den Berg*, geboren aldaar 27 Mei 1846, dochter van Carel *van den Berg*, industrieel, en van Magdalena Maria *Jongeneel* (1), kleindochter van Johannes *van den Berg*, fabrikant te

(1) Rietstap geeft: *Jongeneel* (Rotterdam): gevierendeeld: 1. in goud drie zwarte vogels, 2. in blauw een zilveren eend met roode bek en pooten, 3. in zilver drie moorenkoppen, 4. in blauw drie gouden krabben.

Leiden (1), en van Grietje *Teerds* (2), van Leendert *Jongeneel* (3), goudsmid te Leiden, en van Lena *van der Post* (4).

Kinderen:

a. Carel Matthieu Gerard Philip, geboren 22 Juli 1871, volgt XXXVIII.

b. Gerardus Johannes Matthieu, geboren 5 Februari 1873, volgt XXXIX.

c. Magdalena Maria, geboren te Leeuwarden 11 Juli 1883.

XXIV.

Jacobus *Couvée* (zoon van XIV), geboren te Leiden 30 April 1831.

Eerst was hij lid van de firma „J. Couvée Snr. en Zoon" (zie onder XI), later, tot in 1900, eigenaar van „Zomerzorg" (zie onder XIII), dat hij exploiteerde, terwijl hij woonde op de Lange Mare.

Huwde te Leiden 30 Juli 1856 met zijne nicht Adriana Wilhelmina *Vlaanderen*, geboren aldaar 13 Maart 1832, lidmaat der Waalsche Gemeente, gestorven te Leiden 4 Juli 1896, dochter van Jacobus Everardus *Vlaanderen*, en van Jacoba Johanna *Couvée* (zie onder IX).

Kinderen, allen te Leiden geboren, gedoopt en aangenomen in de Waalsche Kerk:

a. Abraham, geboren 25 Mei 1857, volgt XL.

b. Jacques Everard, geboren 29 Maart 1859, volgt XLI.

c. Guillaume, geboren 15 Januari 1862, gestorven 28 Februari 1863.

d. Léonard, geboren 19 Juni 1864, architect te Delft, leeraar aan de Burger Avondschool en (1899) assistent in de Bouwkunde aan de Polytechnische School.

e. Henri Jacques, geboren 9 Februari 1864, volgt XLII.

f. Elisabeth Jacomine, geboren 7 Mei 1869.

XXV.

Abraham *Couvée* (zoon van XIV), geboren te Leiden 23 Januari 1833.

Studeerde aldaar in de Theologie en werd predikant bij de Ned. Herv. Gem. te Schoonrewoerd 25 April 1858, Doesburg 19 Mei 1861, Barneveld (waar hij lid was van het Classicaal Bestuur van Harderwijk) 27 Juni 1869, Breukelen 26 October 1873, Zeist 27 Augustus 1876. Hij is president van het Classicaal Bestuur van Amersfoort, secundus-lid van het Provinciaal Kerk-

(1) Geboren Amsterdam 21 Februari 1786 uit Carel *van den Berg* en Pietje *van den Elzas*.

(2) Geboren Amsterdam 25 October 1776.

(3) Geboren Leiden 1 Augustus 1790.

(4) Geboren Leiden 10 Juni 1791.

bestuur van Utrecht, scriba van den ring Tienhoven en secundus-lid der Commissie van voordracht voor de benoeming van kerkelijke hoogleeraren.

Van zijn hand verschenen: „De Vertroosting des H. Geestes", leerrede over Hand. 9 : 31_b, uitgesproken te Doesburg op den 1en Pinksterdag 1862, na het overlijden zijner eerste echtgenoote (1). (Niet in den handel); „De Hope des Levens" (150 blz.) 1865; en achttien leerredenen of toespraken, benevens verscheidene bijdragen in het „Nieuw Bijbelsch Dagschrift" en andere tijdschriften. Hij vertaalde „Le manuscrit d'un Voyant" door F. Puaux, (nederl. titel: „Fidelio en Samuel, reis door de Christenwereld" 1877).

Huwde 1° te Sneek 5 November 1857 Anna Wilhelmina *Ippius Fockens* (2), geboren te Ede 28 September 1837, gestorven te Doesburg 31 Mei 1862, dochter van Eppo *Ippius Fockens*, Kapitein bij de Ned. Marine, en van Jonkvrouw Johanna Petronella *Rammelman Elzevier* (3), kleindochter van Lucas *Fockens* (4), laatst predikant te Sneek, en van Anna Wilhelmina *Havingha* (5), van Jonkheer Isaac Johannes *Rammelman Elzevier* (6), gouverneur van Curaçao en onder-

(1) Bevattende tevens de toespraken bij het graf van beider vrienden, de predikanten Jhr. Dr. L. de Geer en H. C. Bervoets.

(2) Hare 32 kwartieren waren, van links naar rechts gelezen: *Fockens, Muntinghe, Cloppenburgh, Veldtman, Schrader, N.N., Cost, Ottens, Havingha, Mensinghe, Muntinghe, Tammens, Ippius, Cost, de Cock, Geertsema, Elzevier, van den Abeele, Taelman, Mom, de Gorter, de Boer, van Bassen, Lakeman, Martinius*, en drie onbekenden. *Wijnstok* en drie onbekenden.

Wapen van de familie *Fockens*: gedeeld *a.* doorsneden: 1 in zilver (?) een fokkemast (en zeil) van (?), 2 in blauw twee zilveren struisvederen, de voeten gekruist, geplaatst als een omgekeerde keper en van boven vergezeld van een gouden ring met naar boven gewenden robijnsteen (wapen der familie *Muntinghe*), *b* in goud (?) een halve zwarte (?) adelaar, komende uit de deellijn. Zie over deze familie mijne en anderer mededeelingen in „De Navorscher" 1887, blz. 695 en 1888 blz. 75, de „Ned. Leeuw" 1891, blz. 45, 1896, blz. 143, 1897, blz. 64, en over de noord-duitsche familie *Focke*, die eveneens een fokkemast voert, de „Ned. Leeuw" 1891, blz. 74.

(3) Wapen: gevierendeeld: I en IV in rood drie gouden baren (*Rammelman*); II en III in blauw een gouden kruis, vergezeld in 1 en 4 van een gouden leeuw en in 2 en 3 van drie zilveren leliën (*Elzevier*). Helmt.: een uitkomende gouden leeuw, een gouden latijnsch kruis vasthoudend. Zie over de familie *Elzevier*: „Généalogie de la Famille Elzevier" par A. de Reume. (Bruxelles 1850, gedrukt in 50 exx.), „Recherches historiques, généalogiques et biographiques sur les Elzevier", door denzelfden (Bruxelles 1847), „Uitkomst van een onderzoek omtrent de Elzeviers, meer bepaaldelijk met opzicht tot derzelver genealogie", door Jhr. W. J. C. Rammelman Elzevier (Utrecht 1845).

(4) Geboren 19 September 1763 te Groningen uit Herman Frederik Theodorus *Fockens* en Egberdina *Schrader*.

(5) Dochter van Antonius *Havingha*, predikant te 't Zandt, en van Titia *Ippius*.

(6) Geboren 14 December 1770 te Amsterdam uit Lodewijk *Elzevier*, kapitein ter zee, en Johanna *de Gorter*.

hoorigheden, en van Johanna Petronella *Martinius* (1).

Huwde 2° te Doesburg 5 November 1863 met Susanna Henriëtte *de Wildt* (2), geboren te 's Gravenhage 29 Februari 1837, dochter van Gerardus Hugo *de Wildt* en van Hester Emerentia *Noortbergh van Brandwijk* (3), kleindochter van Mr. Job Hugo *de Wildt* (4), en van Geertruida *Bosboom* (5), van Quintinus *Noortbergh van Brandwijk* (6), Heer van Bleskensgraaf, raad, schepen en burgemeester van Gouda, en van Christina Maria *Dabenis* (7).

(1) Dochter van Dithmar *Martinius* en van Petronella Elisabeth Johanna *Wijnstok*.

(2) Hare 64 kwartieren zijn, van links naar rechts gelezen: *de Wildt, Reaal, van Strijen, de Raedt, van Collen, de Bordes, Graafland, Krieck, Pompe, de Lange, Gijs, van Roijen, van Assendelft, van Alphen, de Bije, Pauw, Bosboom*, en zeven mij onbekende familiën, *de Bruyn*, en zeven mij onbekende familiën, *Noortbergh, Rheinhartz Rengers, Vriese van Hardenbergh, Delleman, Herenbras, van den Broek, van Coevenhoven, van der Geest, van Brandwijk, Schijvelbergh, van den Burg, Vossenburgh, Snels, Croock, van Bleyswijk, van der Goes, Dabenis, Rijnris, Blom, Schulp, Grauwhart, Vesart, Meysenheym, van Werren, Berewout, van de Poll, du Peyrou, de Villepontoux, Bor, van der Way, Malfait, Verhoeff*.

Wapen der familie *de Wildt*: in blauw een gouden faas vergezeld van drie gouden sterren. Helmt.: een wildeman van vleeschkleur, omgord en gekroond met klimop, een speer vasthoudend, tusschen eene vlucht van goud en blauw, of: de wildeman uitkomend en een knots op den rechterschouder houdend. Devies: „meliora expecto". Een groot wapenbord dezer familie hangt in een grafkapel der Ned. Herv. Kerk te Breukelen.

(3) Wapen: gevierendeeld; 1 en 4 in zwart eene lelie van zilver (*Noortbergh*); 2 en 3 in goud drie merels van zwart (*van Brandwijk*). Helmteekens: eene lelie van zilver (*Noortbergh*) en twee steenbokhorens van zwart (*van Brandwijk*). Dekkl.: successivelijk: zilver en zwart en goud en zwart. Zie over de brabandsche tak van de familie *Noortbergh* mijne art. in „Taxandria" II bl. 183, III bl. 172. Zie over de familie *van Brandwijk* de geslachtlijst in het Maandblad van „De Nederl. Leeuw" 1896 n°. 1, door M. G. Wildeman, en mijne aanvullingen (in verband met *Noortbergh*) 1897 blz. 17, 144. Die geslachtlijst is vergezeld van een wapen, dat gevierendeeld is met dat der familie *de Witt*, en waarin de merels van blauw zijn.

(4) Zoon van Mr. Hugo *de Wildt*, weesmeester, raad, schepen en burgemeester van Leiden, en van Anna Maria *Pompe*, vrijvrouw van Slingeland.

(5) Dochter van Dirk Hendrik *Bosboom*, overman van het Lakenbereidersgilde te Amsterdam, en van Susanna Wilhelmina *de Bruyn*.

(6) Zoon van Mr. Johannes *Noortbergh*, raad, schepen en burgemeester van Gouda, kerkmeester van de Groote Kerk, gecommitteerden raad in de Rekenkamer, dijkgraaf van de Krimpenerwaard, gecommitteerde ter dagvaard in de Staten van Holland en West-Friesland, en van Geertruid *van Brandwijk*, vrouw van Bleskensgraaf, na den dood van haren broeder.

(7) Dochter van Jonathan *Dabenis* en van Anna Maria *Berewout*.

Wapen der familie *Dabenis*: doorsneden: *a*. in zwart drie gouden korenaren naast elkaar, *b*. in groen drie zilveren merels met een gouden faas tegen de deellijn aan. Helmteekon: eene bloem. Schildhouders: twee gouden aanziende griffioenen. Zie over deze familie „De Navorscher" 1886, bl. 675.

Drie kinderen uit het eerste en twee uit het tweede huwelijk:

a. Jacobus, geboren te Schoonrewoerd 17 December 1858, aldaar gestorven 15 Januari 1859.

b. Johanna Petronella, geboren te Schoonrewoerd 26 Mei 1860, huwde te Zeist 24 Augustus 1882 met Adolph Frederik *Adriani* (1), geboren te Utrecht 3 Juli 1858, gestorven te Amsterdam 3 December 1894, predikant bij de Ned. Herv. Gem. te Wichmond 1882, Renswoude 1884 (waar hij lid was van het Classicaal Bestuur van Wijk), Zwolle 1888 en Amsterdam 1894, zoon van Bernard Jan *Adriani* (2), laatst predikant te Amsterdam, en van Catharina Elisabeth *van der Scheer* (3). Na zijn dood verscheen: „Bij het graf van A. F. Adriani, in leven predikant te Amsterdam (7 December 1894)". Hij schreef: „Roepstemmen en vertroostingen op het ziekbed" (naar het Duitsch) en vertaalde een boek van Julius Dammann: „Is het wel met u? Eenvoudig antwoord op ernstige vragen". Uit dit huwelijk kinderen (4).

c. Elisabeth Jacomina, geboren te Doesburg 2 April 1862.

d. Christina Maria Hesther Emerentia, geboren te Doesburg 17 Aug. 1864, gestorven aldaar 15 Juli 1867.

(1) Zijne 32 kwartieren zijn, van links naar rechts gelezen: *Adriani, Meinties, Bijmholt, Tjaden, Emmen, van Buttingha, Tjaden, Wolthers, van Marken, van Herwaarden, Peelen, Bellaar, de Vicq, van Bredehoff, Kaiser, Spiering, van der Scheer, Hartgers, van der Wal*, N. N., *Lutjes*, en drie onbekenden, *Rijnders*, en drie onbekenden, *Kampheuve*, en drie onbekenden.

Wapen der familie *Adriani*: in goud een zwarte adelaar met roode bek en klauwen.

(2) Zoon van Rudolf *Adriani*, predikant te Rotterdam, en van Adriana Jacoba *van Marken*.

(3) Dochter van Adolf Frederik *van der Scheer*, geboren te Almelo 12 Mei 1747, predikant te Dordrecht, en van Trijntje Elisabeth *Rijnders*.

Wapen der familie *van der Scheer*: in goud twee zwarte, ledige blokken, dooreengevlochten en schuin gekruist. Helmteeken: een antieke vlucht van goud en zwart.

Gheert *van der Scheer* komt 1535/36 te Groningen voor onder de schatting voor de landsknechten (Zie genoemde uitgave der stadsrekeningen van Groningen bl. 161). De familie is uit Groningen afkomstig, zoodat deze Gheert vrij zeker tot haar behoort.

(4) Kinderen van A. F. *Adriani*:

a. Catharina Elizabeth Anna, geboren te Wichmond 28 September 1883.

b. Suzanna Henriette, geboren te Renswoude 23 Januari 1885.

c. Bernard Jacob, geboren te Renswoude 6 April 1886

d. Abraham, geboren te Renswoude 9 November 1887, beiden leerling op het stads gymnasium te Amsterdam.

e. Johanna Petronella, geboren te Zwolle 13 Juni 1889.

f. Adriana Jacoba, geboren te Zwolle 23 September 1890.

g. Marianne Geertruida, geboren te Zwolle 2 November 1891.

h. Adolphina Frederika, geb. te Amsterdam 16 September 1894.

e. Marianne Geertruida, geboren te Doesburg 6 April 1868.

f. Abrahamina Henriette, geboren te Zeist 19 October 1876.

XXVI.

Pieter Johannes *Couvée*, (zoon van XIV) geboren te Leiden 29 October 1835.

Olieslager, kerkvoogd der Ned. Herv. Gemeente. Huwde 1e te Leiden 14 Augustus 1862 met Cornelia Adriana *Rijshouwer* (1), geboren te Leiderdorp 8 Januari 1838, gestorven te Zeist 24 Mei 1869, dochter van Huibert Jacobus *Rijshouwer*, eigenaar eener steenbakkerij te Leiderdorp, en van Adriana *Hoos* (2), kleindochter van Cornelis *Rijshouwer*, organist te Oudshoorn (3), en van Sara *Heenk* (4), van Pieter Hendrik *Hoos*, eigenaar eener steenbakkerij te Leiderdorp, en van Cornelia *Dirks*.

Hij huwde 2e te Zeist 14 Juli 1870 met Davelina Adriana Hermina *Masthoff*, geboren te Opheusden 8 Mei 1839, dochter van Evert Barend *Masthoff*, beambte bij de administratie, en van Catharina Jacoba Anna *'s Graeuwen* (5), kleindochter van Theodorus *Masthoff* (6) en van Petronella *Willemse*, van Paulus Jacobus *'s Graeuwen*, kapitein bij de Infanterie, en van Anna *Ruyl* (7).

Twee kinderen uit het eerste en vier uit het tweede huwelijk:

a. Adriaan Catharinus, geboren 20 Juli 1865, volgt XLIII.

(1) Volgens overlevering stelt het wapen een (rijs) houthakker voor.

(2) Wapen der familie *Hoos*: zeven ruiten, geplaatst: 2, 3, 2; helmt.: eene ruit; volgens cachet bij den heer *H.* te Leiderdorp. Dit cachet is een huwelijkscachet òf van den vader òf van den grootvader van den heer *H.* Het vrouwel. wapen stelt voor: een bloem met blad, op terras, en is dus òf van Cornelia *Dirks*, òf van Helena Christina *Fries*, uit Christiania, welke 1762 te Delftshaven huwde. De zoon van laatstgenoemden *P. Hoos*, werd aldaar 1766 geboren. Te Rotterdam woont A. A. *Hoos*, lid van den gemeenteraad, oud-resident van Sumatra's Oostkust.

(3) Als zoodanig benoemd 29 December 1795. Op 20 jarigen leeftijd was hij (op 15 December 1785) te Leiden als student ingeschreven. Hij wordt daarin muziekonderwijzer genoemd. („Cornelis *Rijshouwer*. Lugduno-Batavus Musices-Magister" 20 j.)

(4) Wapen der familie *Heenk*: gedeeld: *a.* drie adelaars (2 en 1), *b.* twee banden.

(5) Wapen der familie *'s Graeuwen*: in goud een roode band, beladen met een blauw molenijzer (mogelijk zilver?) gesteld in de richting van den band. Helmt.: een 6 p. gouden ster tusschen een vlucht van goud. Zie over deze regeeringsfamilie, uit Breda afkomstig en in 1490 reeds vermeld, o. a. Nagtglas „Levensberichten van Zeeuwen" (1889 i. v.).

(6) Geboren te Emmerik 1740.

(7) Wapen der familie *Ruyl*: in goud een roode keper, vergezeld van drie groene klaverbladen. Gekroonde helm. Helmt.: een klaverblad.

b. Elisabeth Cornelia, geboren te Zeist, 28 November 1871, huwde aldaar 2 September 1902 met Govert Balthasar *Werther* (1), geboren te Vrijhoeven Cappel 21 Februari 1869, gemeente-ontvanger te Katwijk aan den Rijn, zoon van Mattheus Hendrikus *Werther* en van Adriana *Verhoeven*.

c. Abraham, geboren 28 Nov. 1871, volgt XLIV.

d. Pieter Johannes, geboren 1 Augustus 1872, volgt XLV.

e. Evert Barend, geboren 9 December 1874, volgt XLVI.

f. Nestorius Christiaan, geboren 29 April 1880, student in de Theologie te Leiden.

XXVII.

Dr. Jan Jacobus *Couvée* (zoon van XIV), geboren te Leiden 4 December 1848, lidmaat der Waalsche Gemeente.

Te Leiden studeerde hij eerst in de Pharmacie en deed hij zijn examen voor apotheker. Vervolgens studeerde hij in de Philosophie en werd hij Doctor in de Wis- en Natuurkunde 7 Juni 1875, na verdediging van een proefschrift: „Bijdrage tot de kennis van het Sclerotium Clavus Dec." Hij werd leeraar aan de R. H. B. S. te Deventer in 1873, te Breda in 1876, te Middelburg in 1878. In laatstgenoemde plaats was hij ook leeraar aan het Gymnasium en aan de Burger Avondschool, lid van de plaatselijke Gezondheidscommissie en van den Geneeskundigen Raad voor Zeeland, Noord-Braband en Limburg, lid (en in 1885 bestuurslid) van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, en conservator van geologische afdeeling van dit genootschap. In 1894 vestigde hij zich te Utrecht, waar hij in September van dat jaar privaat docent werd aan de Universiteit, in September 1895 leeraar aan het Gymnasium, in October 1895 inspecteur van het onderwijs in het arrondissement Loenen, en lid van de plaatselijke Gezondheidscommissie.

Huwde te Dordrecht 28 Augustus 1873 met Clasina Huiberdina *Schouten* (2), geboren aldaar 19 December 1846, dochter van Huibert *Schouten*, bovengenoemd, en van Clasina Hendrika *van Duren* (3), kleindochter van

(1) Wapen der familie *Werther*: in zilver een stappend paaschlam op groen terras. Geen helmteeken.

Zijn 8 kwartieren zijn, van links naar rechts gelezen: *Werther*, *Oerlemans*, *van Vuuren*, *Oerlemans*, *Verhoeven*, *Klootwijk*, *Dekkers*, *Ophorst*.

(2) Wapen der familie *Schouten*, zie onder XIV.

(3) Wapen der familie *van Duren*, voorheen *van Dueren*: gevierendeeld: 1 en 4 een achtp. ster, 2 en 3 drie ruiten (2 en 1); hemt.: een ster tusschen een vlucht. Aldus volgens 't grootzegel van Pieter *van Dueren*, schout van Zevenhuizen, (benoemd 1673). Het wapen van zijn zoon Adriaan, schepen aldaar, met jaartal

Dirk *Schouten* (1), marktmeester en havenmeester te Dordrecht, en van Dirgiena Jacoba *Selie* (2), van Nicolaas Willem van *Duren* (3), kassier aldaar en regent van het „H. Geest- en Pesthuis ter Nieuwerkerk binnen Dordrecht," en van Hendrika *van der Kevie.*

Zij hebben vijf kinderen:

a. Dr. Huibert, geboren te Deventer 8 Juni 1874 promoveerde te Utrecht tot Doctor in de Geneeskunde 11 Juli 1902 na verdediging van een proefschrift: „De oorzaak van den dood na het wegnemen der nieren". Hij was assistent bij de medische polikliniek aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, en is thans geneesheer in het gemeenteziekenhuis te 's Gravenhage.

b. Elisabeth Jacomina, geboren te Breda 13 December 1876, huwde te Utrecht 21 September 1899 haren neef Matthieu Huibert *van Rijsbergen*, eerste luitenant-ingenieur aldaar, kapitein Juli 1901, geboren Leiden 30 April 1865, zoon van Cornelis Corstiaan *van Rijsbergen* en van Maria Wilhelmina Louisa *Couvée* (zie onder XII).

c. Clasina Hendrika, geboren te Middelburg 28 Juli 1879.

d. Abraham Huibert, geboren te Middelburg 20 September 1881, student in de Theologie te Utrecht September 1900.

e. Adriaan Cornelis, geboren te Middelburg 26 September 1883, student aan de Polytechnische school te Delft September 1900.

XXVIII

Marinus Jacobus *Couvée* (zoon van XIV) geboren te Leiden 9 Januari, 1851.

Boekhandelaar te Delft.

Huwde 1e te Lopik 10 Augustus 1882 met zijne nicht Jacqueline *van Vollenhoven* (4), geboren te Leiden 23 Augustus 1855, gestorven te Delft 9 Februari 1885, dochter van Karel *van Vollenhoven* en van Dina Elisabeth *Couvée*, onder XIII genoemd.

1701, stond er in de kerkramen, die in 1868 zijn verkocht. De kleuren van 't wapen zijn nog onbekend. Zie de door mij opgestelde geslachtlijst dezer familie (met zegelafbeelding) in het „Algemeen Nederlandsch Familieblad" 1901.

(1) Geboren te Almkerk 13 Mei 1764 als zoon van Huibert ***Schouten***, schepen en landbouwer aldaar, en van Maria ***de Feyter***, voerende hoogst waarschijnlijk het wapen der gorcumsche familie *de Feyter:* in goud drie zwarte molenijzers (2 en 1).

(2) Geboren te Schoonhoven 10 November 1767 als dochter van Dirk ***Selie*** en van Helena ***Nielen***.

(3) De portretten van dit echtpaar, van hunne hiergenoemde dochter en van andere familieleden, allen in waterverf en uit den empire-tijd, zijn in bezit van hunne hiergenoemde kleindochter. N. W. ***van Duren*** was zoon van Abraham ***van Duren*** en van Cornelia ***Kouwens*** (voerende: in goud drie zwarte kraaien, 2 en 1). Zijne vrouw was dochter van Matthijs ***van der Kevie*** en van Cornelia ***Bouman***.

(4) Wapen der familie ***van Vollenhoven***, zie onder XIII.

Huwde 2e te Delft 11 Juli 1889 met Andrea *Masthoff* geboren aldaar 29 October 1859, dochter van Marinus Jacobus Adolf *Masthoff*, leeraar aan het Gymnasium en aan de R. H. B. S., stichter en directeur van de burgeravondschool, zoon van Evert Barend *Masthoff*, onder XXVI genoemd, en van Catharina Elsje *Graaf*, dochter van Andries *Graaf*, (1) proponent in de Ned. Herv. Kerk en conrector der Latijnsche School te Doesburg, en van Jentje *Vormstein* (2).

Drie kinderen uit het eerste en een uit het tweede huwelijk, allen te Delft geboren.

a. Marinus Jacobus, geboren 14 Mei 1883.

b. Diederik, geboren 31 December 1886.

c. Jacqueline Catharina, geboren 19 Januari 1888.

d. Catharina Johannna, geboren 18 Juni 1890, gestorven 20 December 1890.

XXIX

Matthijs *Couvée* (zoon van XVI), geboren te Leiden 10 Februari 1847, gestorven te 's Gravenhage 11 October 1895.

In Juli 1868 werd hij ingenieur-adspirant bij den Waterstaat te Batavia, in 1870 te Soerabaja. In 1871 werd hij geplaatst bij het departement der Marine in N. O. I., welke betrekking hij in 1873 neerlegde om hoofd te worden van de firma „L. G. van Lakeveld en Cie," ingenieurs, fabrikanten van machineriën, metaalsmelters, enz. Later was hij civielingenieur te Soerabaja, in 1891 vestigde hij zich te Arnhem, in 1893 te 's Gravenhage.

Huwde 1° 17 Januari 1872 (hij zijnde te Soerabaja, en zij te Leiden) met Dorothea Geertruida *Stokhuyzen*, geboren te Leiden 19 Februari 1847, gestorven te Soerabaja 5 April 1878, lidmaat der Doopsgezinde Gemeente, evenals hare ouders, dochter van Frederik *Stokhuyzen* en van Helena Catharina *van Putten*, kleindochter van Johannes *Stokhuyzen* (3), koopman te Leiden, lidmaat der Luth. Gemeente, en van Catharina Barbara *Herdingh* (4), van Willem van *Putten* (5), koopman te Leiden, lidmaat der Doopsgez. Gemeente, en van Helena Catharina *Greve* (6).

(1) Geboren te Amsterdam 8 December 1789, zoon van Broer ***Graaf*** en van Elize ***Andries***.

(2) Geboren te Amsterdam 19 Februari 1797, dochter van Johan Christiaan ***Vormstein*** en van Catharina ***Govertse***.

(3) Gedoopt in de Luthersche Kerk te Leiden 28 October 1779.

(4) Geboren te Leiden 21 September 1788, dochter van Pieter ***Herdingh*** en van Dorothea ***Leendertz***.

(5) Geboren te Leiden 20 November 1786, zoon van Cornelis ***van Putten*** en van Geertruida ***Leendertz***. De familie ***van Putten*** heeft een wapen, doch het is voorloopig niet terug te vinden.

(6) Geboren te Haarlem 17 December 1795 als dochter van Johannes Mattheus ***Greve*** en van Wilhelmina ***van Someren***. Deze beide familienamen bestaan thans gecombineerd.

Huwde 2e 8 December 1885 (hij zijnde te Soerabaja en zij te Vianen) met Janna Margaretha Johanna *Bentz van den Berg* (1), geboren te Vianen 4 December 1855, weduwe met kinderen van Jan Hendrik *d'Arnaud Gerkens*, ingenieur bij den Waterstaat in N. O. J., dochter van Mr. Pieter Rudolf *Bentz van den Berg*, griffier bij het kantongerecht te Vianen, lid van den gemeenteraad van Vianen en van de Prov. Staten van Zuid-Holland, en van Janna Margaretha *Gaade* (2), kleindochter van Frans *van den Berg* (3), notaris te Vianen, en van Carolina *Bentz* (4), van Jan Hendrik *Gaade* (5), solliciteur bij het gouvernement, en van Janna Margaretha *van Wichen* (6).

Alleen uit het eerste huwelijk vier kinderen:

a. Dirk Jacobus, geboren te Soerabaja 7 Juni 1873, aldaar gestorven 7 November d. a. v.

b. Dirk Jacobus, geboren te Soerabaja 13 Januari 1875, kreeg zijne militaire opleiding aan de artillerieschool te Delft en werd tweede luitenant bij de Artillerie te Utrecht 20 September 1897, eerste luitenant bij de Veldartillerie te Amersfoort 1901.

c. Frederik, geboren te Leiden 5 Mei 1876, student in de Rechten aldaar.

d. Dorothea Geertruida, geboren te Soerabaja 29 Maart 1878, huwde te 's-Gravenhage 26 Februari 1899 Joan Cato *Bentz van den Berg*, geboren te Vianen 8 Juni 1865, luitenant 1e Kl. bij de Marine, broeder harer stiefmoeder.

XXX.

Willem Andries *Couvée* (zoon van XVII), geboren te Leiden 12 Augustus 1867, was eerst ambtenaar ter secretarie te Oegstgeest, doch vestigde zich na zijn huwelijk ambteloos te Utrecht.

Hij huwde te Utrecht 3 Januari 1897 met Antonia

(1) Wapen der familie *van den Berg*: in zilver (?) een blauwe(?) faas; over alles heen een klimmende leeuw; helmteeken: eene vlucht.

Wapen der familie *Bentz* (afkomstig uit Bazel en uit Rothemburg in Beieren): in zwart een klimmende gouden leeuw met roode tong, een groene palmtak vasthoudend. Helmteeken: de leeuw uitkomend tusschen twee zwarte olifantstrompen. Dekkleed: goud en zwart.

(2) Wapen der familie *Gaade*: doorsneden: *a.* in rood een hollend zilveren paard, *b.* in blauw twee gouden ringen naast elkaar, dooreengevlochten, elk bezet met een naar de schildzijden gewenden robijnsteen. Helmteeken: zilveren kop en hals van een paard.

(3) Geboren te Schoonrewoerd 7 Juli 1791 uit Peter ***van den Berg*** en Anna ***Joorman***.

(4) Geboren te Arnhem 1792 uit Johannes ***Bentz*** en Wilhelmina ***Roswinkel***.

(5) Geboren te 's-Gravenhage 23 October 1800 uit Christiaan Johannes ***Gaade*** en Nicolina ***Richier***.

(6) Geboren te 's-Gravenhage 6 Juni 1802 uit IJsbrand ***van Wichen*** en Catharina Johanna ***Wagner***.

Sybilla *van der Lip*, geboren aldaar 18 December 1875, dochter van Anton *van der Lip*, architekt te Utrecht en diaken der Ned. Herv. Gemeente, en van Anna Sybilla *Arendts*, kleindochter van Jan *van der Lip* en van Annigje *Ett*, van Dirk *Arendts* en van Neeltje Adriana *Pallada*.

Zij hebben geen kinderen.

XXXI.

Jan Willem Frederik *Couvée* (zoon van XVIII), geboren te Leiden 4 Augustus 1852.

Bouwkundig gemeenteopzichter te Goes.

Huwde te Moordrecht 4 Augustus 1876 met Gijsbertha *Ouwerkerk*, geboren te Nijkerk 3 Maart 1851, dochter van Johannes *Ouwerkerk* en van Geertruida *van Beysteren*.

Zij hebben geen kinderen.

XXXII.

Marinus Mattheus *Couvée* (zoon van XX), geboren te 's Gravenhage 28 Mei 1861.

Directeur van de Groote Koninklijke Bazar, kapitein bij de Schutterij te 's Gravenhage. Bij gelegenheid van de troonbestijging en van het huwelijk van Koningin Wilhelmina was hij secretaris van het „Comité voor eene volkshulde", en werd hij als zoodanig benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. In de Raadsvergadering van 22 April 1902 werd hij benoemd tot lid van de plaatselijke commissie van toezicht op het lager onderwijs.

Hij huwde te 's Gravenhage 14 Juni 1883 met Wilhelmina Engelina Maria Helena *Boer*, geboren aldaar 17 September 1860, dochter van Dirk *Boer*, eigenaar van gemelde bazar, officier in de Orde van de Eikenkroon, en van Anna Maria *Duncan* (1), kleindochter van Dirk *Boer*, eigenaar van gemelde bazar, en van Helena Maria *van der Horst*, van Jacobus Anthonius *Duncan* (2), eigenaar eener fabriek van goud- en zilverwerken te 's-Hertogenbosch, en van Engeltje Wilhelmina *van der Horst* (3).

(1) Wapen der familie ***Duncan*** volgens Rietstap: in rood een ontvlamd hart van goud. Helmt.: het ontvlamd hart. Zie over deze familie aant. van mij in het maandblad van „De Nederl. Leeuw" 1896, no. 8. Zie ook de oudste serie der „Kwartierstaten" (sabel-*Cau*), waar het hart van zilver is, doch de vlam van goud. Een zilver hart staat ook op het groote cachet, door mij beschreven „Ned. Leeuw" 1896, no. 8, zoodat het gouden hart wel een foutieve opgave zal zijn in Rietstap's „Armorial Général, 2e druk. In de nieuwste serie der „Kwartierstaten" (sabel-*Cau*) komt dit wapen aldus voor: in goud een ontvlamd hart van rood, mogelijk vergissing van den graveur.

(2) Zoon van Mr. Jacobus Anthonius ***Duncan*** en van Anna Maria ***Snijders***.

(3) Geboren Delft, gestorven 's Gravenhage 12 Mei 1869, oud 67 jaar, dochter van Rut ***van der Horst*** en van Maria ***Oppervelt***

Zij hebben twee kinderen, geboren te 's-Gravenhage:

a. Adriana Hendrika, geboren 17 Maart 1884.

b. Dirk, geboren 31 Juli 1888.

XXXIII.

Jan Willem *Couvée* (zoon van XX), geboren te 's-Gravenhage 4 September 1886.

Hofboekhandelaar en uitgever te 's-Gravenhage.

Huwde te 's-Gravenhage 1892 met Anna *Boer*, geboren aldaar 10 October 1866, zuster van de vrouw zijns broeders.

Zij hebben twee kinderen, te 's-Gravenhage geboren:

a. Marinus Mattheus, geboren 24 Maart 1893,

b. Jan Willem, geboren 21 October 1896.

XXXIV.

Adrianus Lodewijk *Couvée* (zoon van XXI), geboren te Deventer 26 Augustus 1862.

Redacteur van het „Sportblad", eerst student aan de Polytechnische School te Delft, daarna directeur der N. V. sportterreinen te 's-Gravenhage.

Huwde te Rijswijk (Z.H.) 18 Augustus 1891 met Fennigje *van der Voort*, geboren 4 Januari 1873 te Kampong bij Macassar bij Batavia, dochter van Dr. Charles Louis *van der Voort*, (geboren te Ostende 1 September 1820) eerst particulier geneesheer, daarna directeur van het Gezondheids-etablissement, Kampong Macassar bij Meester-Cornelis (Java), en van Fennigje *Niggebrugge*, dochter van Johannes Frederik Philippus *Niggebrugge* (1) en van Geziena *Tersteeg* (2).

Zoon:

Charles Louis, geboren te Rijswijk 25 Februari 1893.

XXXV.

Boudewijn Jacobus *Couvée* (zoon van XXI), geboren te Amsterdam 28 October 1863.

Groothandelaar in papier („Meyer en Couvée") te Amsterdam.

Hij huwde te Leiden 23 September 1890 met zijne nicht Antonia Jacoba Ottilie *Zuurdeeg*, geboren aldaar 19 Juli 1866, dochter van Willem Carel *Zuurdeeg*, eigenaar eener fabriek van wollen dekens, en van Ottilie *Schehl*, kleindochter van Paulus Jacobus *Zuurdeeg* (3), eigenaar van genoemde fabriek, en van Johanna Carolina *Tengler* (4), van Louis *Schehl*, groot-

(1) Zoon van Gerrit *Niggebrugge*, gestorven Haarlem 14 Februari 1794 en van Alida *Fezel*, gestorven Haarlem 11 Februari 1798.

(2) Dochter van Klaas *Tersteeg*, gestorven te Hardenberg 22 Januari 1800 en van Fennechien *Fedelaar*, gestorven te Hardenberg 10 September 1829.

(3) Geboren Leiden 15 Januari 1810, zoon van Jan *Zuurdeeg*, broeder van Boudewijn Jacobus (zie onder XII.)

(4) Wapen der familie *Tengler* (uit Beieren afkomstig): gevierendeeld: 1 en 4 in rood een klimmende eenhoorn van goud;

handelaar in papier te Crefeld, en van Julie *Ehrenberg*.

Dochter:

Catharina Elizabeth, geboren te Haarlem 23 November 1891.

XXXVI.

Hendrik Huibert *Couvée* (zoon van XXI), geboren te Haarlem 6 Mei 1866.

Handelaar in Singer-naaimachines, eerst te Tiel, later te Amsterdam.

Huwde te Tiel 8 Januari 1891, met Elisabeth *Ludwig*, geboren te Nijmegen 11 Februari 1868, lid der Roomsche Kerk, dochter van Frans Heinrich *Ludwig*, koopman te Nijmegen, en van Sibilla *Heidendahl*.

Kinderen, allen gedoopt in de R. Kerk:

a. Hendrik Huibert, geboren te Nijmegen 14 Januari 1891, gestorven Tiel 5 Februari 1892.

b. Anna Catharina Bertha, geboren te Nijmegen 11 December 1892.

c. Boudewijn Jacobus, geboren te Tiel 13 Augustus 1895.

d. Elisabeth, geboren te Amsterdam 1 December 1897.

XXXVII.

Gerardus Johannes Matthieu *Couvée* (zoon van XXI), geboren te Haarlem 1 Juli 1867.

Gemeentesecretaris van Leerdam. In 1900 vestigde hij zich te Utrecht.

Huwde te Utrecht 28 September 1893 met Ernestina Johanna *Snethlage* (1), geboren te Beesd 10 Juni 1869, gest. te Utrecht 22 Maart 1892, dochter van Nicolaas *Snethlage*, en van Philippina Maria Andreëtta *van Kessel* (2), kleindochter van Johan Willem Ferdinand *Snethlage* (3), burgemeester van Beest, en

2 en 3 in blauw een band van goud, beladen met drie spadeijzers van natuurlijke kleur, geplaatst in de richting van den band, de hals naar beneden. Over alles een schild van zwart met drie fazen van rood, waarvan de linkerhelft ontbreekt. Drie gekroonde helmen. Helmt.: 1e een uitkomende, omgekeerde (d. i. naar links gewende) eenhoorn van goud, tusschen een vlucht van rood, waarvan de linkervleugel beladen is met het figuur van 2 en 3. 2e een uitkomende vrouw, gekleed in blauw, met hangende haren, twee sabels van natuurlijke kleur vasthoudende, welke boven het hoofd gekruist zijn, 3e eene vlucht als het wapen van het hartschild. Dekkl.: rechts goud en rood, links zilver en zwart.

(1) Wapen der familie *Snethlage*: in goud een griffioen van rood. Gekroonde helm. Helmt.: de griffioen, uitkomend of een vlucht van rood en goud. Zie de geslachtlijst van deze familie door C. J. Polvliet (thans Luit.-Kol. bij de Genie te Amsterdam), gedrukt in 1885.

(2) Wapen der familie *van Kessel*: in blauw een faas, vergezeld van 3 zespuntige sterren. Helmt.: drie struisvederen.

(3) Geboren te Tjalbert 29 Januari 1789, zoon van David *Snethlage*, pred. te Tjalbert en te Deil, en van Hillegonda Rachel *Mauritz*.

van Steyntje *Keijser* (1), van Johan Carel *van Kessel*, notaris te Rumpt, en van Johanna Gerharda *Becking* (2).

Hebben geen kinderen.

XXXVIII.

Carel Matthieu Gerard Philip *Couvée* (zoon van XXIII), geboren te Woerden 22 Juli 1872.

Tweede luitenant bij het eerste regiment Vesting-artillerie te Utrecht 13 October 1892, eerste luitenant-adjudant bij het derde regiment te 's-Hertogenbosch 1 April 1899.

Huwde te de Werken 19 April 1900 met Hendrika Wilhelmina Simonetta *Sigmond* (3), geboren aldaar 23 October 1878, dochter van Gijsbert Michel *Sigmond*, aannemer, geboren te Werken 5 September 1826 en van Adriana Wilhelmina Johanna *de Voogd*, kleindochter van Arie *Sigmond*, en van Maaike *Buitendijk*, van Michiel *de Voogd*, en van Maria Susanna *Hufferman*.

Zoon:

Gerardus Johannes, geboren te 's-Hertogenbosch 19 Maart 1901.

XXXIX.

Dr. Gerardus Johannes Matthieu *Couvée* (zoon van XXIII), geboren te Woerden 5 Februari 1873.

Promoveerde 1 November 1900 te Leiden tot Doctor in de Medicijnen na verdediging van een proefschrift, getiteld: „Pigmentatie der epidermis bij melanosarcoon" en vestigde zich als geneesheer te Arnhem in October 1901.

Hij huwde te Utrecht 17 October 1901 met Paula Henriette *van Dusseldorp* (4), geboren te Werkendam 3 October 1879, dochter van Paulus Hendrikus *van Dusseldorp*, aannemer, geboren 23 Juni 1840 en gestorven 22 November 1896, en van Félicie Jeanne *Goffaux*, (5) geboren 7 Januari 1845 te Marchin au pont bij Charleroi, kleindochter van Willem Corstiaan *van Dusseldorp*, en van Adriana Cornelia *van Baasbank*, van Jean Alexis *Goffaux*, algemeen inspecteur der

(1) Geboren te Zaandam 10 Juli 1790.

(2) Dochter van Derk | Adolf *Becking* en Philippina Jacoba Maria *Snethlage*.

Wapen der familie *Becking*: in een horizontaal liggende eikentak, waaruit een takje met bladeren en twee eikels. Helmt. een eikel tusschen eene vlucht.

(3) Wapen der familie *Sigmond* volgens oud cachet: in zilver (?) een groene boom, waartegen twee klimmende roode (?) leeuwen, op groen terras. Helmt.: de boom tusschen eene vlucht.

(4) Wapen der familie *van Dusseldorp*: in rood een zilveren ooievaar. Een cachet vertoont ook op den helm een ooevaar, als helmteeken komt ook voor een vlucht van zilver en rood.

(5) Wapen der familie *Goffaux*, een getralied schild, kleuren niet aangegeven, gekroonde helm, helmt.: een uitkomende wildeman, houdende in de rechterhand een bundel van vierpijlen en in de linker een ovaal schild, waarop een roos.

openbare werken en der spoorwegen in België, en van Hortense *Coppée*.

Zoon:

Carel Matthieu, geboren te Arnhem 15 Juli 1902.

XL.

Dr. Abraham *Couvée* (zoon van XXIV), geboren te Leiden 25 Mei 1857, gedoopt in de Waalsche Kerk en lidmaat der Waalsche Gemeente.

Studeerde te Leiden in de Medicijnen en werd er arts in 1884. In 1885 geneesheer-assistent in het Buitengasthuis te Amsterdam, in Juni 1886 geneesheer-directeur van het Israëlietisch Ziekenhuis, Krankzinnigengesticht en Oude-Mannen en Vrouwenhuis op de N. Keizersgracht aldaar. Op 3 Juli 1886 promoveerde hij te Leiden tot Doctor in de Geneeskunde, na verdediging van een proefschrift: „Bijdrage tot de leer der sectio alta". Verder schreef hij eenige verhandelingen in het „Tijdschrift voor Geneeskunde". Hij is secretaris van den Ned. Bond voor Ziekenverpleging.

Huwde te Amsterdam 7 Augustus 1890 met Jacoba Arendina Elisabeth *Bangert* (1), geboren aldaar 6 Maart 1870, dochter van Johannes Hendrik *Bangert*, reeder en assuradeur aldaar, en van Catharina Elizabeth *van de Wall Perné* (2), kleindochter van Johannes Frederik *Bangert*, industrieel te Amsterdam, en van Johanna Cornelia *Barends* (3), van Pieter

(1) Wapen der familie *Bangert* (volgens cachet met de wapens *Bangert—Barends*): een keper, vergezeld van twee achtpuntige sterren aan de zijden, een vallenden eikel in het schildhoofd, en een lelie in den schildvoet. Helmt.: een engel van vleeschkleur, ongekleed, uitkomend, met uitgeslagen vleugels, de rechterhand van af de elleboog opgeheven en een onherkenbaar voorwerp in de hand houdend, de linkerarm afhangend langs den helm.

(2) Deze familie stamt af van Benjamin *Perné*, drost van den koning-stadhouder Willem III in zijne heerlijkheden Soest, Baarn, enz., maarschalk van Eemland, domheer in het kapittel van St. Pieter te Utrecht, en van Heremina *van de Wall*, welke laatste genoemd wordt „Navorscher" 1897, blz. 232 (noot) en wel als „donairière" getuige zijnde bij den doop van haar kleinzoon Jan, gedoopt te Lienden 9 Februari 1714, zoon van Jan Nicolaas *van Sterckenburg*, oud-burgemeester van Wageningen, en van Susanna Jacoba *Perné*. Benjamin was wellicht zoon van Samuel *Perné*, gestorven 25 September 1622, en van Margaretha *Rolandus*. Zie de genealogie van laatstgenoemd geslacht, door J. D. M. de Klerk, in de „Ned. Leeuw" Jaarg. I.

Wapen van de familie *Perné*: in goud een zwart gedresseerd paard. Helmt.: het paard uitkomend.

(3) Wapen der familie *Barends*: een steenen brug van twee walringen, waarop een palissadeering; rechts (herald.) aan het einde der brug een boom in blad; in den schildvoet twee zwemmende, elkaar toegewende zwanen.

Het portret van Johanna Cornelia *Barends* (wier broeder, Wilhelmus Belianus, predikant was te Santpoort), een keurig miniatuur-portret, op ivoor geschilderd, is in bezit van Dr. A. Couvée.

Nicolaas *van de Wall Perné*, groothandelaar in graan, en van Jacoba Arendina *Eysendooren*.

Zij hebben drie dochters, te Amsterdam geboren en gedoopt in de Waalsche Kerk:

a. Catharina Elize, geboren 4 September 1891.

b. Adriana Wilhelmina, geboren 20 December 1893.

c. Johanna Cornelia Elizabeth, geboren 14 Juni 1896.

XLI.

Dr. Jacques Everard *Couvée* (zoon van XXIV), geboren te Leiden 29 Maart 1859, gedoopt in de Waalsche Kerk en lidmaat van de Waalsche Gemeente.

Studeerde te Leiden in de Philosophie, promoveerde aldaar tot Doctor in de Wis- en Natuurkunde 8 Juli 1887, na verdediging van een proefschrift: „Eenige beschouwingen over de voortplanting van golfstelsels." In 1888 werd hij benoemd tot leeraar aan de R. H. B. S. te Tilburg, en in 1898 tot leeraar aan het Gymnasium te Breda.

Huwde te Leiden 5 April 1888 met Johanna Hendrika *Wuyster* (1), geboren aldaar 24 Maart 1864, dochter van Gijsbertus *Wuyster*, onderwijzer te Piershil, en Elisabeth *Kamsteeg*. kleindochter van Jacob *Wuyster* en van Adriana *van Kampen*, van Jan *Kamsteeg* en van Petronella *Swets*.

Zij hebben twee kinderen, geboren te Tilburg:

a. Willem Jacobus, geboren 6 Maart 1889.

b. Jacqueline Everhardine, geboren 4 Juni 1892.

XLII.

Henri Jacques *Couvée* (zoon van XXIV), geboren te Leiden 9 Februari 1864, gedoopt in de Waalsche Kerk, lidmaat der Waalsche Gemeente, later overgeschreven bij de Nederl. Herv. Gemeente.

Studeerde te Leiden in de Theologie. Predikant bij de Ned. Herv. Gem. te Kerkwerve 2 September 1894, lid van het Classicaal Bestuur van Zierikzee, predikant te Cortgene 2 Juli 1899, Sec.-lid van het Classicaal Bestuur van Goes, Juni 1902.

(1) Leendert *Wuyster* was 1787 chirurg in het hospitaal te Berbice. Elisabeth *Wuyster*, wed. *de Groot Schimmel*, huwde te Prinsenhage 14 Januari 1825 met Abraham Nicolaas *van Pellecom*, predikant aldaar. Gerardus *Wuyster*, mogelijk vader van Elisabeth, predikant te Purmerend, ging 1789 naar Breda en werd emeritus 1815. Annetje *Wuyster*, geboren te Schiedam 20 Februari 1754, huwde Jan *Rijnbende*. geboren te Schiedam 3 November 1753, kapitein ter zee, lid van de Kamer van Koophandel te Schiedam, regent van het Pest- en Dolhuis te Rotterdam (Zie Ned. Leeuw 1896, bl. 91). Leendert Aertz. *Wuyster* 1706 brandmeester te Rotterdam; Aart Dirksz. *Wuyster* en zijne vrouw Catharina *den Hertog* komen voor in het repertoire op de Holl. leenregisters, dl. 232, bl. 581, onder de ambachtsheerlijkheid van Charlois (onversterfelijk leen). Leendert *Wuyster* j.m. huwde te Brielle 19 Dec. 1802 met Josina *van Sina*, gedoopt 27 Februari 1780 aldaar, (uit de brielsche regeeringsfamilie).

Huwde te Amersfoort 16 Augustus 1894 met Albertha Hermina Everardina *Noomen* (1), geboren aldaar 21 October 1872, dochter van Jan *Noomen*, groothandelaar in graan, en van Everdina Elize *van Sweden* (2), kleindochter van Thijs *Noomen*, koopman te Zaandam en van Margaretha *Pondman*, van Evert van *Sweden*, eigenaar eener fabriek van Amersfoortsch linnen, en van Albertha *van Helmerhorst*.

Zij hebben drie dochters:

a. Adriana Wilhelmina Jacoba, geboren te Kerkwerve 18 Maart 1896.

b. Everdina Elize Jeanette, geboren te Kerkwerve 6 Mei 1898.

c. Elisabeth Jacomina Leonarda, geboren te Cortgene 13 Mei 1902.

XLIII.

Adriaan Catharinus *Couvée* (zoon van XXVI), geboren te Oegstgeest 20 Juli 1865.

Op 17 November 1890 werd hij tweede luitenant

(1) De familie *Noomen* is uit Zaandam afkomstig en zat daar van af het begin der 17e eeuw in de regeering. Aangezien de schepenen in de Zaanstreek geen zegel gebruikten, zijn de familiewapens er schaarsch. Het is niet bekend of de familie *Noomen* een wapen had. Vermoedelijk gebruikte zij een handelsmerk, althans in de Ned. Herv. Kerk te West-Zaandam ligt een zerk met opschrift:

Hier leyt begraven
Aechje Noomen de
Huysvrou van Theunis
Sanderse is in den heer
gerust den 28 Februari
Anno 1672.

Daarboven een merk, blijkbaar van den man, bestaande uit twee driehoeken, die als een zandlooper op elkaar zijn geplaatst, waarnaast de letters T. en S. Onder 't opschrift is een merk, blijkbaar dus van de vrouw, toonende een cirkel, waarin drie driehoeken, de middelste met de punt naar boven, de beide anderen met de punten naar beneden, aan elkaar sluitende, zoodat de bases ééne lijn vormen.

Jan Corneliszn. *Noomen*, lakenkoopman en lid der Vroedschap, was tijdgenoot van Peter de Groote. In 1697 liet hij een raam schilderen, vertoonende zijn winkel, waarin hij laken verkoopt aan den Czaar, met onderschrift: „Jan Cornelisz. Noomen 1697", nu in de verzameling „Honig". Dit raam is afgebeeld bij het artikel „Een verdienstelijk man", van J. Honig Jz. Jr., in „De Oude Tijd" 1869, bl. 256—59. De gedenkschriften van dezen *Noomen* zijn n.l. eene bron voor de geschiedenis van het verblijf van den Czaar te Zaandam, zoodat de heer G. J. Honig (Bibliothecaris-Archivaris der Vereen. tot instandhouding en uitbreiding der Zaanl. oudheidk. Verzameling „Jacob Honig Jsz. Jr." te Zaandijk) hem dan ook opnam als handelend persoon in zijn tooneelstuk „Pieter Michaeloff", bij de Czaar-Peter-feesten in 1897.

K. *Nomen* was 1543 voorganger der Doopsgezinden te Zaandam, Oostzijde.

(2) Een cachet met het wapen der familie *van Sweden* werd door haren broeder uitgeleend aan den vorigen gemeente-ontvanger te Amersfoort, die het verloor, zoodat, terwijl andere gegevens ontbreken, het wapen niet kan worden opgegeven.

bij de Infanterie, op 24 November 1894 eerste luitenant. Hij vertrok 17 Januari 1895 naar Paramaribo, en werd daar belast met het in orde brengen van het archief van het ministerie van oorlog.

Huwde te Paramaribo 5 September 1895 met Elize Petronella *Leysner*, geboren aldaar 8 Februari 1867, dochter van Rudolp Hendrik *Leysner*, eigenaar van cacaoplantages en kerkvoogd der Herv. Gem., en van Sophia *Ringeling* (1), kleindochter van Carel Jacobus *Leysner* (2), eigenaar van cacaoplantages en kerkvoogd der Herv. Gem., en van Johanna Margaretha *Treurniet*, van Pieter Johannes *Ringeling*, militair apotheker met den rang van kapitein, en van Margaretha *Ringeling*.

Dochter:

Elize Petronella, geboren te Paramaribo, in het fort Nieuw-Amsterdam 13 Juni 1896.

XLIV.

Abraham *Couvée* (zoon van XXVI), geboren te Zeist 28 November 1871.

Olieslager, fabrikant van meel en groothandelaar in graan te Leiden.

Huwde te Katwijk-aan-Zee 18 Juli 1895 met Adeleida Petronella *Meerburg* (3), geboren aldaar 5 October 1870, dochter van Dirk *Meerburg*, reeder en lid van den Gemeenteraad aldaar, en van Adriana van *Duyvenbooden* (4), kleindochter van Fierman Eduard *Meerburg*, reeder en wethouder te Katwijk, en van Adeleide *Verdoes*, van Pieter *van Duyvenbooden*, scheepskapitein, en van Antje *Langerveld*.

(1) Wapen der familie ***Ringeling***: in zilver twee blauwe visschen, schuingekruist.

(2) Zoon van . . . ***Leijsner***, commandant van de schutterij, secretaris der Koloniale Staten en kerkvoogd der Herv. Gem., en van . . . ***Stoelman*** (wier broeder het bekende werk over Suriname schreef), kleinzoon van den geneesheer ***Leysner***, die ± 1740 met zijne vrouw uit Duitschland naar Suriname ging.

(3) Wapen van de familie ***Meerburg***, zie onder XVIII.

(4) Wapen van de familie ***van Duyvenbo(o)de(n)***: in zilver twee roode sleutels, schuin gekruist, vergezeld van vier blauwe duiven, het schild omgeven door een eikenkrans. Helmt.: een vliegende duif. Zie over deze familie en den historischen oorsprong van het wapen: het maandblad van „De Nederl. Leeuw" I, blz. 3 en 12. Op 3 October 1578 verleende n.l. de stedelijke regeering van Leiden („Schout, Burgemeester en Gerechte") aan Willem Corneliszn. ***Speelman***, die tijdens de belegering met zijn duiven gewichtige diensten had bewezen, in plaats van ze voor zich en zijn oude moeder als voedsel te gebruiken, een nieuw wapen en den toenaam „***van Duyvenbode***". Boven het graf dezer familie in de Pieterskerk was reeds in 1578 een gedenksteen, die beide wapens onder één helm vertoonde, waarboven: „Door God gewrocht Die va Duiveboede 1578", en waaronder:

„Doe God tot boden duiven schikte,
Ontset voor Leydens stad aanblikte".

In den wapenbrief (blz. 3 t. a. p. medegedeeld) wordt het helmteeken niet genoemd, dit bevindt zich op den gedenksteen.

Zoon:

Pieter Johannes, geboren te Leiden 28 Augustus 1898.

XLV.

Pieter Johannes *Couvée* (zoon van XXVI), geboren te Zeist 1 Augustus 1872.

Studeerde te Leiden in de Theologie. Predikant bij de Ned. Herv. Gem. te Elkerzee 12 Juni 1898, lid van het Classicaal Bestuur van Zierikzee, predikant te Borne 8 Maart 1902.

Huwde te Leiden 31 Mei 1898 met Maria Margaretha *Fontein* (1), geboren aldaar, 4 Februari 1877, dochter van Paulus *Fontein*, eigenaar eener trasfabriek, en Elisabeth Catharina *Beschoor*, kleindochter van Paulus *Fontein* en van Maria Margaretha *Pluk*, van Johannes Carel *Beschoor*, en Margaretha *van der Gaag*.

Zij hebben drie dochters, allen geboren te Elkerzee.

a. Davelina Adriana Hermina, geboren 15 October 1899.

b. Elisabeth Catharina, geboren 2 November 1900.

c. Maria Margaretha, geboren 8 December 1901.

XLVI.

Evert Barend *Couvée* (zoon van XXVI), geboren te Leiden 8 December 1874.

Studeerde te Leiden in de Theologie. Predikant bij de Ned. Herv. Gem. te Enter 14 Mei 1899, lid van het Classicaal Bestuur van Deventer Juni 1901.

Huwde te Morges (Zwitserland) 4 April 1899 met Marie Julie *André*, geboren aldaar 11 Januari 1878, dochter van Jean Louis Henri *André*, architect, en van Marie Emma Julia *Chenisz*, kleindochter van Louis Samuel *André* en van Marie *Aubert*, van Louis *Chenisz* en van Elisabeth *Gruaz*.

Dochter:

Davelina Adrienne Hermine, geboren te Enter 2 October 1901.

Nagekomen noten.

Kinderen van Elisabeth *Couvée* (zie XI).

1. Maria Jacoba ***van den Ouweelen***, geboren 1832, overleden 24 Juli 1875.

2. Jacobus ***van den Ouweelen***, jong gestorven.

3. Elisabeth Jacoba ***van der Horn***, geboren te Leiden 24 Maart 1841, huwde aldaar 20 Mei 1875 met Gerrit Jan ***van de***

(1) Wapen van de familie ***Fontein***: gedeeld ***a***. in goud een halve adelaar van zwart, komende uit de deellijn; ***b***. in groen drie zwemmende visschen van natuurlijke kleur, boven elkander. Helmt.: een uitkomende adelaar van zwart. Het Armorial Général (2e druk) noemt dit het wapen van de uitgestorven friesche familie ***Fontein van Adla***, maar de leidsche familie ***Fontein*** verzekert van ouds dit wapen gevoerd te hebben.

Stouwe, geboren te Zwolle 29 December 1842, leeraar in de Wiskunde aan het Gymnasium te Dordrecht, zoon van Karel Roelof ***van de Stouwe*** en van Aaltje Zaal ***Noordijk***.

Dochter: Alida Johanna, geboren 9 September 1877, gestorven 10 Februari 1899.

4. Bernardus *van der Horn*, tweeling met zijn reeds genoemde zuster, overleden.

5. Hester Maria *van der Horn*, geboren te Leiden 26 Mei 1845, huwde aldaar 6 September 1871 met Gerardus Franciscus *Japikse*, geboren aldaar 16 Maart 1844, fabrikant van minerale wateren, zoon van Marc *Japikse* en van Johanna Jacomina *Haalebos*.

Kinderen, allen te Leiden geboren:

a. Johanna Jacomina, geboren 6 Augustus 1872, huwde te Leiden 22 Mei 1900 met Rudolf Ermine *van Helden*, geboren 12 Maart 1871, inspecteur der booten van Fop Smit & Co. te Rotterdam, zoon van Justinus Johannes *van Helden* en van Jonkvrouwe Elise Georgine Annette Hermine *Kraaijenhof*.

Dochter: Elise Georgine Annette Hermine, geboren te Rotterdam, 20 Maart 1901.

b. Elizabeth Magdalena, geboren 9 Augustus 1876, huwde te Leiden 1 Augustus 1901 met Dr. Johan Christiaan *Schalkwijk*, geboren 16 April 1873, Leeraar in de Wis- en Natuurkunde aan de H. B. S. te Leiden, zoon van Jan *Schalkwijk* en van Elisabeth *Rühl*.

c. Magdalena *van der Horn*, geboren 6 December 1848, overleden .

Kinderen van P. *Venker* en E. J. *Couvée*, (zie XII), allen te Leiden geboren.

1. Andries, geboren 1 Januari 1833, gestorven te Leiden, November 1837.

2. Mattheus, geboren 1834, overleden .

3. Pieter Hendrik, geboren 17 Februari 1836, overleden 25 December 1860.

4. André Matthieu, geboren 11 December 1837, predikant bij de Nederl. Herv. Gem. te Koedijk 1864, te Brouwershaven 1879, te Steenbergen 1888, lid van het Classikaal Bestuur van Breda, praetor van den ring Bergen op Zoom.

5. Matthieu André, geboren 18 October 1839, rijkslandmeter, eerst te Tiel, later te 's Gravenhage, huwde te Tiel 20 Mei 1869 met Wilhelmina *Alberti*, geboren te Delft 25 Mei 1844 (voerende: in blauw een zilveren kasteel, geopend van zwart, op groen terras. Helmt.: vier zilveren halve degens, de gevesten omhoog, de buitenste goud gemonteerd, de binnenste zilver), dochter van Cornelis *Alberti*, kapitein-kwartiermeester bij het regiment Grenadiers en Jagers, en van Catharina *van Doorn*.

Kinderen, allen te Tiel geboren:

a. Pieter Hendrik, geboren 1 April 1870.

b. Catharina Cornelia, geboren 8 Februari 1872.

c. Hendrik Willem, geboren 15 Juli 1874.

d. André Matthieu, geboren 26 April 1877.

6. Elisabeth Jacqueline, geboren 2 Juli 1841, huwde te Leiden 18 Augustus 1870 met Dirk Hugo *van Geer*, geboren te Leiderdorp 2 Augustus 1841, pannenfabrikant, zoon van Dirk Hugo *van Geer* en van Jozina *Hazeveld*.

Kinderen allen geboren te Leiderdorp:

a. Josina, geboren 11 Februari 1873.

b. Dirk Hugo, geboren 30 Juni 1875, overleden 26 October 1879.

c. Elisabeth Jacoba, geboren 29 October 1876.

d. Dirk Hugo, geboren 12 September 1881.

7. Henriette Jeannette, geboren 11 Februari 1843.

8. Jacques, geboren 1844, gestorven 1849.

Kinderen van C. L. *Pleyte* en C. E *Couvée* (Zie XII):

1. Martinus Levinus, geboren te Rotterdam 29 Juli 1861, commies bij de posterijen te Deventer, huwde 29 September 1898 met Anna Petronella *van Dishoeck*, (voerende: Doorsneden: 1 een landschap met blauwe lucht of in natuurlijke kleur, in de verte groene bergen, en op het voorgedeelte van het groen terras links een rood vierkant kasteel; 2 in rood een geluipaarden zilveren leeuw. Helmteeken: een gouden mand, waaruit natuurlijke vlammen opstijgen), geboren te Zierikzee 23 Maart 1868, dochter van August Maria Eliza *van Dishoeck* en van Jakoba Wilhelmina *Wiltenburg*.

Hebben geen kinderen.

2. Matthieu, geboren te Leiden 20 Juli 1863, overleden 30 Augustus 1864.

3. Cornelia Johanna, geboren te Leiden 10 November 1866, huwde 15 Mei 1902 met Cornelis *van den Thoorn* (wapen zie hierboven), geboren te Rotterdam 17 Augustus 1856, commissionnair in effecten, zoon van Hendrik *van den Thoorn* en van Hendrika Wilhelmina *Kuijpers*.

Kinderen van Pieter Johannes Couvée (zie XV).

Arie Couvée (zoon van XV) geboren 20 Augustus 1840 te Leiden, sigarenfabrikant eerst te Amsterdam, later te Rotterdam, huwde 1e. te Leiden met Catharina Elisabeth Rosier, geb. 21 Oct. (?) overleden 2 Febr. 1884, nalatende één kind Johan, geb. 10 Aug. 1869, hertrouwdt 9 Oct. 1884 met M. F. Rennert, geb. te Rijswijk. Uit dit huwelijk 2 kinderen: Elisabeth, geb. 1885, Adriaan, geb. 1889.

Matthijs Couveé (zoon van XV) geb. 15 Dec. 1843, bouwkundige, compagnon met zijn broeder Nicolaas. Hij bleef ongehuwd.

Pieter Adrianus Couvée (zoon van XV) geb. te Leiden, 18 Nov. 1845. Hij huwde met Anna van Vliet, geb. te Gouda 6 Dec. 1852. Hij overleed te Alphen a/d. Rijn 3 Dec. 1893, nalatende 4 kinderen:

a. Pieter Adrianus, geb. 1876.

b. Wilhelmina, geb. 1878.

c. Hendrik, geb. 1883.

d. Adriaan, geb. 1885.

Nicolaas Couvée (zoon van XV) geb. 23 Juli 1849, bouwkundige, compagnon met zijn broeder Matthijs. Hij bleef ongehuwd.

Johanna Geertruida, geb. 3 Juni 1835.

Sara, tweeling van bovenstaande, huwde te Leiden 9 Juni 1875 met Martinus Johannes Scheffer, geb. te Middelburg 13 Oct. 1831, rijksambtenaar te Leiden, zoon van Joh. Mart. Scheffer, Luit. d. Infanterie te Leiden en van Maria Johanna Scheffers.

Maria Boudina, geb. 29 Aug. 1836, overleden te Leiden 3 Juni 1902.

Elisabeth Catharina Johanna, geb. 28 Juni 1838.

Wilhelmina Hendrika Johanna, geb. 3 April 1839, gehuwd te Leiden 26 Oct. 1868 met Hendrik Matthijs Schreuder, geb aldaar 20 Oct. 1822, boekbinder, zoon van Jan Schreuder en Margaretha Landa.

Catharina Elisabeth Johanna, geb. 7 Oct. 1855.

Verbeteringen.

De vrouw van X is geboren 1749 en overleed 17 Januari 1843.

Blz. 467. IX moet zijn XI. Hij stierf te Leiden 16 December 1865.

Blz. 468, noot, regel 18 v. b. lees: Esajas, geb.

Blz. 473. Wapen *van den Thoorn*, aldus: gedeeld, a. een kerktoren op terras, b. eene vlucht, de vleugels gewoon geplaatst. Helmt.: eene vlucht.

Blz. 510. M. A. *Sipman* is geboren 10 Juli en is red. van de „Arnhemsche Courant".

XVI voeg bij: *c*. Matthijs, geboren 10 Februari 1847, volgt XXIX.

Boekbeoordeelingen en Aanvullingen.

Munchener Kalender, 1903. Gedrukt en uitgegeven door G. J. Manz te Munchen.

Velen in ons land kennen die smaakvol, kloek versierde, flink gekleurde langwerpige boekjes, die door middel van een gewone lus aangebracht aan den linkerbovenhoek kunnen worden opgehangen en dan een jaar lang gebruikt kunnen worden om per dag aanteekeningen te maken. — Van alle kalenders, die op dit gebied verschijnen, heeft niet alleen de Munchener Kalender de oudste rechten, maar is ook het fraaist uitgevoerd. De teekeningen zijn van Otto Hupp, terwijl het genealogisch gedeelte van Gustaaf A. Seijler te Berlijn is.

Daar wij nog nimmer in onze kolommen, dezen kalender besproken hebben, zoo volgt hier een korte terugblik in verband met ons land van tien jaren en wordt de jaargang 1903 meer breedvoerig besproken.

Bij de maanden zijn meestal fantasie-wapens aangebracht, elk jaar afwisselende en de vaardige teekenstift van den Heer Hupp is waarlijk te bewonderen en getuigt van zijn heraldische vaardigheid in het teekenen en ontwerpen van wapens.

1893 een munttabel met de afbeeldingen van 8 rijkswapenschilden, daarbij is ook Nederland, de teekenaar heeft verzuimd de blokjes aan te brengen, en wordt er bij onze munten van Dukaten gesproken, die toch sedert meer dan een eeuw verdwenen zijn. Een opgaaf van het aantal inwoners en de oppervlakte van de Duitsche bondsstaten er achter en 18 merken van bierbrouwerijen te Munchen.

1894 eene genealogie van Leopold van Beyeren, verder de wapens van den paus en van de beyersche Bisdommen en een opstel over de gevaren en plagen der jaargetijden door Dr. von Nuszbaum.

Van 1895 af geven de kalenders achtereenvolgens de wapens van aanzienlijke duitsche huizen. Tot nu toe werden de volgende wapens sierlijk afgebeeld.

In 1895: Hohenzoller, Wittelsbach (Beyeren), Wettin (Saksen), Wurtemberg, Zaehringen (Baden), Hessen, Mecklenburg, Oldenburg, Brunswijk, Anholt, Schwartsburg, Waldeck, Reuss en Lippe.

In 1896: Bismarck, Hohenlohe, Nassau, Arenberg, Auersberg, Croy, Fugger, Fürstenberg, Leiningen, Lichtenstein, Oettingen, Schwarzenberg, Stolberg, Waldburg.

In 1897: Bentheim, Castel, Erbach, Westerburg, Lobkowitz, Löwenstein, Wertheim, Ortenburg, Sayn, Solms, Thurn en Taxis, IJsenburg, alsmede het groote pruissische staatswapen.

In 1898: Blücher, Giech, Konigsegg, von der Leyen, Pappenheim, Plesz, Pückler, Rechteren, Salm, Schönborn, Schönburg, Wied, en het Koninklijk beyersche hoofdwapen.

In 1899: Bentinck, Carolath-Beuthen, Hatzfeldt, Metternich, Neipperg, Putbus, Quadt, Rechberg, Salm, (Wild- en Rijngraven), Salm-Reifferscheidt, Stadion, Törring, als ook het Koninklijk saksische hoofdwapen:

In 1900: Holstein, Lotharingen, Arco, Degenfeld, Dietrichstein, Harrach, Moltke, Preising, Rosenberg, Schaesberg, Schlitz gend. von Görtz, Waldbott en het hoofdwapen van Wurtemberg met stamtafel.

In 1901: Oostenrijk, Sleeswijk, Adelmann von Adelmannsfelden, Berlichingen, Dohna, Droste tot Vischering, Henckel van Donnersmark, Lerchenfeld, Platen-Hallermund, Tattenbach, Trautmannsdorf, Windischgraetz, als ook het Hoofdwapen en stamtafel van de Groothertogen van Baden.

In 1902: Hoofdwapen en stamtafel van de Groothertogen van Hessen, voorts de wapens van Saksen, Bülow, Eulenburg, Inn-und Kniphausen, Leutrum von Ertingen, Levetzow, Maltzan, Munster, Oberndorff, Sandizell, Starhemberg en Zeppelin.

In 1903: Hoofdwapen en stamtafel van de Groothertogen van Mecklenburg-Schwerin en Strelitz; de wapens van Palts, Arnim, Bernstorff, Crailsheim, Khevenhüller, Oriola, Paumgarten, Rantzau, Schwerin, Seckendorff, Sickingen, Wurmbrand.

Vlaggenkaart. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink. Fol.-plano in 8°, gevouwen en in cartonnen omslag. R (1902).

In handig formaat gevouwen is deze kaart fraai in kleurendruk uitgevoerd verschenen bij den Heer Tjeenk Willink. Een 119 vlaggen, van alle natiën komen er op voor, voor hen die met vlaggen te maken hebben is het een nuttige gids, vooral voor den zeeman.

Mocht blijken een nieuwe uitgaaf noodig te zijn, dan zouden wij in ieders belang den uitgever willen aanbevelen, deze kaart op carton geplakt, alsmede op linnen gedrukt (vooral voor den zeeman) verkrijgbaar te stellen. De prijs van de hierboven genoemde kaart is slechts f 0,75. RED.

Bericht.

Wegens oogenongesteldheid is de redacteur verhinderd geweest dit nummer te kunnen nazien.

Het register danken wij aan de welwillendheid van den Heer Jac. Anspach.

Wij hopen en vertrouwen met de voortzetting van dit blad geen oponthoud te mogen ondervinden.

Bladwijzer op de familie- en andere namen [1].

(1) niet, Appelles.

(1) De bij de cijfers gevoegde sterretjes verwijzen naar wapens. De gecursiveerde namen zijn die van heerlijkheden, enz.

(1) Maaseik? of Bergeik?

(1) lees: Greifswald

a) von Kempten is foutief.

Addenda tot den Bladwijzer,

(Aflevering 12 van Jaargang XV, ALG. NED. FAMILIEBLAD, blz. 529—554).

Bij het Genealogisch en Heraldisch Archief te Rijswijk zijn zoolang de voorraad strekt

De Genealogische Kwartierstaten van Nederlandsche Geslachten

SERIE

M. G. Wildeman en W. F. A. van de Blocquerij,

met medewerking van anderen,

verkrijgbaar à f 1,50 per stuk.

Dirk baron van Asbeck.
Frederik Bannier.
Jhr. Hendrik Cornelis Johannes Barchman Wuytiers van Vliet.
Mr. Matthijs Beelaerts.
Mr. Pieter Beelaerts.
Gerard Martin Henri Beeldsnijder des Tombe.
Henrij Charles Adolphus Frederik William graaf van Aldenburg-Bentinck.
Mr. Pieter van den Bergh.
Marinus Gabriel Jacques Bisdom.
Daniel De Blocq van Bouricius.
Jan Christiaan van de Blocquery.
Jhr. Jacques Corneille Henri Bloys van Treslong.
Willem Jacob van Bommel van Vloten.
Cathinca Ida Cornelie Bönhoff.
Cornelis Boot.
David Johannes Braakenburg.
Jonkheer Willem Karel Salomon van den Brandeler.
Willem Brantsma.
Mr. Johan Pieter Cau.
Albertus Jacobus Elisa van der Crab.
Jan Hudde Dedel.
Albert van Delen.
Bernardus Dorhout Mees.
Mr. Willem Duymaer van Twist.
Gerbrandt Elias.
Jan Maurits Elias.
Pieter Elias.
Caspar Antony Lucas Exalto d'Almaras.
Mr. Frans Hendrik Adam Exalto d'Almaras.
Jacob John baron Fagel.
Nicolaas Gerrit Francken.
Jhr. Ocker Gevaerts.
Jhr. Willem Carel Hooft Graafland.
Andries de Graeff.
Aart Cornelis Groeneveldt.
François Marie Theodore Gijsberti Hodenpijl.
Maurits Johan Pico Diederik baron van Harinxma Thoe Slooten.
Dr. Jan van der Hoeven.
Jhr. Mr. Pieter Adam van Holthe tot Echten.
Joan Willemsz. Hooft.
Mr. Gerard Amelis van Hoogeveen.
Mr. Johan Hoynck van Papendrecht.
Constantin Huygens.
Zegerus Theodorus de Jongh van Arkel.
Jhr. Albert Hendrik Wendelin de Kock.
Mr. Daniël Adriaan Koenen.
Mr. Karel Rudolph van Kuffeler.
Willem graaf van Limburg Stirum.
Jan Aland baron van Lijnden.
Mr. Pieter Johan Macaré.
Mr. Pieter Maclaine Pont.
Johan van der Meer.
Mr. Meynard Merens.
Mr. Daniël van Meurs.
Hendrik Frans van Meurs.
Dr. Peter van Meurs.
Marius Constantius van der Minne.
Mr. Pieter Mogge van Renesse.
Willem Frederik van der Muelen.
Pieter Ockers.
Mr. Adriaan Paets tot Gansoyen.
Mr. Pieter Johannes Paets tot Gansoyen.
Charles Ferdinand Pahud de Mortanges.
Johan Gerard Justus Paravicini di Capelli.
Jhr. Mr. Jacob Salomon van de Poll.
Hendrik Polvliet.
Christiana Pompe.

Dominicus de Pottre.
Charles Rochussen.
Cornelis Frederik Nicolaas Romeyn.
Mr. Johan de Roo.
Gijsbert Nicolaas Henricus Schultz van Haegen.
Jonkheer Aarnout Reinier Schuurbeque Boeye.
Jhr. Rudolph Carel Six.
Rogerius Godefridus van Slijpe.
Jhr. Matthias Wilhelm Snoeck.
Jhr. Joan Willem Steengracht.
Jan Gerlach Terveer (en diens broeder);
René Robbert Herman Toe Laer.
Jonkheer Arnold Hendrik Emile Marinus des Tombe.
Johan Umbgrove.
Mr. Adriaan Verboom.
Jean François Verster.
Mr. Carel Vosmaer.
Willem Frederik Hendrik baron van Wassenaer.
Herman Barthold Frans Westerouen van Meeteren.
George Lodewijk de Wetstein Pfister.
Mr. Jan Hendrik van Wickevoort Crommelin.
Johan Gerard Wilbrenninck.
Jan Ernst Marie Karel Wildeman.

Mr. Hendrik Lodewijk van den Santheuvel.
Jhr. Mr. Anthony Thomas Johannes Schade van Westrum.
Mr. Daniël Schorer.
Mr. Christiaan Lodewijk Schuller tot Peursum.
Jhr. Henri Guillaume Six.
Willem Antonie Snoek.
Willem Carel Baron Snouckaert van Schauburg.
Willem Laurens van Sonsbeek.
David George van Sorgen.
Mattheus Philippus Ernestus Eloysius Hubertus Stoop.
Jhr. Catharinus Henri Cornelis Ascanius v. Sijpesteyn.
Jhr. Mr. Dirk Arnold Willem van Tets, Heer van Oud- en Nieuw-Goudriaan.
Mr. Paul Hendrik Geraerds Thessingh.
Maerten Harpertsz. Tromp.
Jhr. Duco Martena van Burmania Vegilin van Claerbergen.
Thomas Gerrit Versfelt.
Gozewijn Willem Hendrik de Vriese.
Mr. Iman de Vriese.
Jhr. Jan George Cornelis Pieter Vrijthoff.
Herman Waller.
Henry Jean van Walree.
Jacob Nanning Arend Baron van Wassenaer van St. Pancras.
Johan Coenraad Alexander Weerts.
Alard van Wely.
Cornelis van Wely.
Lodewijk Alexander Cornelis van Wely.
Jhr. Hendrikus Octavius Wichers.
Duco Gerrold Wichers Wierdsma.
Johan Gerhard Wilbrenninck.
Samuel de Wilde.
Gerrit Nicolaas de With.
Mr. Hendrik Assuerus Wttewaall, Heer van Stoetwegen.

